

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

1.4.25.
1
e
27

COELILOQVIVM morale. P. fratris Alberti de Marcheſiis de Cottigno la ordinis minorū de obſeruātia, Artiū ac ſacræ theologiæ lectoris peritiſſ.

Approbatum.

Clemētis. VII. Decreto ne qs hunc Librū infra ſeptēnium imprimat, aut alibi ĩpreſſum uendat: ſub pœnis in eo contentis.

BIBLIOTECA NAZ.

¶ Frater Jacobus Regiẽsis.ord.mi.reg. obser. Reuerendo in Christo. P.F. Alberto Cottignolano: eiusdẽ ordinis candidam vitã: candidiorem exitum: atq; candidissimam in Domino resurrectionem dicit ⁊c.

PRometheus ille Japeti: quẽ Aurelius Pontifex in libro celestis hie
rusalẽ: ⁊ post eũ Rabanus ⁊ Yuon Carnotensis: equo fatent cõsen
su: sciẽtia fuisse insignissimũ. quiq; pro Plynij sententia primus om
niũ ignẽ ex silice excussit: ac primus: auctore Seruio honorato: assyrios astro
nomiã edocuit: quũ statim ignẽ ipm tũc recenter inuentũ amplecti: ⁊ exoscula
ri vellet Satyrus: plorabis quidẽ tu o Capribarbe: ait Prometheus. Quip
pe vrit hic tangẽtẽ: cetex lumen p̃bet ac calefacit: multifariãq; vsui ⁊ cõmodo
est mortalibꝰ: si qui eo recte vtant. Ecce mi Reuerẽde. P. Alberte: q̃z sublimis
sensus sub hoc de ridiculo cortice latet. Recludamus ergo si placet inuolucrũ
hoc auratissimũ: has tacitas ambages aperiamus: Genethliacos itaq; ac Ma
thematicos sub hac secreta testa insimulabat prudentissimus Astronomie arti
fex Prometheus: qui nimio adq; p̃postero affectu: quasi Satyri instar: astro
nomiã amplectentes: reosculantesq;: prostituunt: dũ bona pariter ⁊ mala mor
taliũ: necessaria quadã sydex reciprocatione constringi: pertinacissima fronte
asserunt. Sic ignis iste Reuerende ac doctissime pr: huiõi Capribarbos Sa
tyros vrit. Sic iusto iustissimi dei iudicio apud inferos exurendi sunt: supersti
tiosi viri. At vero nostri: qui de deo suo: vt tu Reuerẽde. P. Alberte pendẽt:
nequaq̃: astrologie integritatẽ presiorantes: ex sydex peritia fructus vberri
mos eliciũt: ⁊ Genethliacas adq; Mathematicas supstitiones: q̃s vel Cõstã
tinus Imperator in lege: ⁊ si excepta Codice de Maleficijs ꝓhibet: nõ secus
ac Basiliscos solo visu noxios abhorrent. Sancta profecto ⁊ salubris est syde
rum scientia: quam Flauius Josephus in primo Judaycax antiquitatũ libro
luculẽter demõstrat primitus Abraã egyptijs: a suis maioribꝰ inuentam tra
didisse. Quãq; nõ solum Julius firmicus: Albumasar: Alpharabius: verum
etiã Pherecides syrus. Pythagoras samius. Thales milesius. Anaxagoras
clazomenius: Parmenides heleates: Archimedes syracusanus. Sulpitius
gallus. Atlas: atq; Endymion: sed in primis Judeox primi illustrarũt. Tu ve
ro: mi Reuerẽde. P. Alberte: oĩum nouissimus hanc: ⁊ excoluisti: ⁊ adeo illu
strasti: vt incõparationẽ nõ venias. Nã q̃si assumpto Helie sanctissimi ꝓphete
curru: ad eternos illos ignes ascẽdẽs: Solis adq; Lune aureũ thronũ: necnõ
claritates ꝑpetuas: syderũq; fluxus ac reflexus colligens: quasi in vnũ corpus
redegisti. Ut vere ꝑ te dici possit: ⁊ iure optimo debeat. Celi enarrãt gloriam
dei: qui extendis celum sicut pellẽ. Accidit his Reuerẽde. P. qd: ⁊ si in sacris
lr̃is: philosophiaq; ac theologia: in quibus cõsũmatissimus es: tibi fidẽ p̃stan
dam crediderim: in Astronomia tñ semp excultissimus apud q̃sq; doctissimos:
habitus es ⁊ illustris. Reliquũ ẽ Reuerende pr: vt opus hoc qd multo cũ su
dore elucubrasti: q̃z mox recte ad oĩu; vtilitatẽ imprimi cures. Nã id oĩbꝰ doctis
tã erit gratũ: q̃z q̃ gratissima oĩu;. Uale: ⁊ coora. Uale inquã in eo: in quo vno
viuunt omnia: ⁊ extra quem vnum: preter morte; ⁊ tenebras nihil: Imole Ca
lendis Quintilis. M. D. xxvij.

¶ Idem Fr Jacobus regiēsis: ad lectorem veritatis studiosum.

Euxis ille qui (vt plynianis loquamur verbis) penicillū ad magnā glo
z riā duxit: picturus Helenā: sicut docet Tullius in vestibulo secūdi de
inuētione libri: Virgūculas aliquot: indulgētissime speciei petijt: vt ex
singulis qđ eēt formosissimū eliciens: exactissimū feminine simulachrum effinge
ret. Quippe natura cunctorum mater sagacissima nō oīa vni elargit: verum qđ alibi
detrahit: alibi reponit: sed hoc ad rem nostram conuertamus. En igitur Can
dide Lector: Albertus meus Zeuxidis instar: nouenas illas scientiarum
sorores sibi: vt exactissimum opus excuderet: proposuit: et velut argumento=
sa apis: ex varia scientiarum suppellectili mel rosidū: et celestia dona coegit. Quis=
quis igit es: qui huius Celiloquij teris limen: ea te: vel animi vel ingenij mo
deratione esse velim: qua magis studiosus noscende veritatis: q̄ perdiscēde va
nitatis percupidus inueniare. Ne similis illis existas: q pluris faciunt florum co=
lores q̄ mella. Piscatorum preterea filij sumus: nō oratorum. Cōscientie igit recto
res potius: q̄ facūdie rethores nominemur et simus: quo ex ore christiani: nō
picturata verba Tullij: sed pura veritas resonet xpi. Rethorum mūdi arma sint
vel perpolita: vel pellucētia. Nostra vero in primis fortia: insupabilia: ex vtra
q3 parte preacuta: et vsq3 ad diuisionē corporis et animi penetrātia. Regina illa
Sabba semp apud bonos sanctissimo excipiet plausu: vt q̄ non diuitias: nō fa
stuosam Salomonis pompā: sed vt sapientiā eius cōtemplaret: Hierosolimā
adijt. Hic pterea (vt in Esopicis fabulis est) nō cū hominibus loquunt fere:
verbis: nō contendūt: nō irridēt volucres: non saltitant Satyri: verum Celi enar
rant gloriam dei: et opera eius annunciat firmamentū: et Albertus meus: ois
mendacij acerrimus hostis in Sole: et in firmamento celi cōposuit tabernacu=
lum suū: dignus est quem pius oculus legat: quē sacra verset manus. Eia Cā
dide lector: habes hoc in libro multa celo digna: plura christiano viro consen=
tanea: habes quo animum oblectes: mentem pascas: ingenium: exerceas: solli
citudinem lenias: adeq3 religionem excolas. Vale.

¶ Prologus in Celiloquium morale fratris Alberti.

Nspice et fac secūdū exemplar qđ tibi in mōte mōstratū ē. Exod. 25. Om
i nipotēs et clemētissimus cū de nihilo cūcta pduxisset: i fine de limo ter
re corpus Ade formauit: cui corpori alam cū duab⁹ potētijs intellectu. s.
et volūtate cōiunxit: et hoc iō vt ait Aug. vt summū bonū intelligeret intelligen
do amaret: amādo possideret: possidēdo frueret. vbi innuitur q̄ tota rō cur de⁹
hoiem fecit rōnalē: fuit vt mediantib⁹ intellectu et volūtate: ad deum pertinge=
re valeamus per intellectum apprehēdendo: et p voluntatē amādo. Ad hoc āt
peruenimus p creaturas: teste Paulo q ait. Inuisibilia dei p ea que facta sūt itel
lecta cōspiciūt: et ēt p motū: vt. 8. Phy. hr: q2 i mouētib⁹ et motis ē deuenire ad
vnū p^m mouēs imobile. Sīlr p cā3. 12. Metha. Nā in causis et cātis ē vna pri=
ma cā increāta. Et l3 ois creatura suo mō ducat in cognitionē et amorē sūmi opi
ficis: hoc tñ excellētiori mō facit res excellētior: cū aūt celū oī alio corpore infe
riori perfectius sit: mō ēt excellentiori ducet in cognitionē: amorē et admira=
tionē sūmi dei. Quapp dicit phs. 2. de alalib⁹. Meli⁹ ē scire ēt topice pauca d̄ ce
lis: q̄ multa ēt dmōstratiue de terrenis. De celis igr istruat aia q̄tū ad itellm

⁊ quantū ad voluntatem inflāmet: vt sic vltimate ꝑuenire valeat ad celū. Bene ergo dr̄. Inspice. i. vide ⁊ cognosce quo ad intellectū: ⁊ fac quo ad voluntatem: factio. n. est actus volūtatis elicitus vel imꝑatus in quo cōsistit actus moralis ⁊ virtuosus. Et sequit̄ specificatio obiecti circa qd̄ versari debēt p̄dicta duo: qꝛ secundū exēplar qd̄ tibi ī mōte mōstratū est. i. ẜ3 exēplar celoꝝ: q dr̄ mōtes: qꝛ mōtes sunt alti: sed qd celo est altius vbi denotat̄ ꝙ l3 in oī creatura exēplar reperiri possit: quo in dei cognitionē ⁊ amorē ꝑueniamus: spāliter tn̄ hoc ī celo reꝑit̄: qd̄ per exemplar in monte mōstratū intelligit̄. Pro quo nota ꝙ in oibꝰ operibus artiū videmus ꝙ eoꝝ opifices duplici dirigūt̄: ⁊ regulant̄ exēplari. Nā qui sunt in arte ꝑiti: interius habēt exēplar. i. formā artis ẜ3 quā opant̄ ⁊ regulant̄. Qui vero artē adiscūt: nōdū in ipsa eruditi: aspiciūt ad exēplar exterius per aliquē artificē fabricatū: sicut pueri q scribere discūt: p̄ oculis tenent exēplar magistri. Sed quēadmodū in opibꝰ artiū: sic ⁊ ī moribꝰ ⁊ virtutū actibus duplex habemus exēplar. Nā primo qdē p fidē habemus xp̄m intus: ẜm illud Apl̄i Ephe. 3. Habitare xp̄m per fidē in cordibꝰ vestris. Et hoc est exemplar p̄cipuū pfecte vite. Nā ipse ait. Joā. 13. Exemplū dedi vobis: vt quēadmodū ego feci ita ⁊ vos faciatis. Et de hoc exēplari dicit Apl's Heb. 8. Oia facito ẜm exēplar qd̄ tibi mōstratū est. Et ēt possunt intelligi verba p̄posita. i. Inspice: ⁊ fac ẜm exēplar qd̄ tibi in monte. s. diuine misericordie mōstratū est: ẜm exemplar. s. xp̄i: qd̄ tibi p fidē monstratū fuit: ⁊ hoc est exēplar in corde intrinsecum existēs p fidē. s. vita xp̄i: qd̄ exemplar Apl's sequēs: ⁊ ei se totaliter cōformans ad Gala. 2. dicebat. Viuo ego iam nō ego: viuit vero in me xp̄s. Sed ē aliud exemplar extrinsecū. s. rex nā creata: q̄ sunt extra aīam: quo hūana dirigit̄ industria: nō tm̄ in opibus artiū: in qbus vt dicit Arist. Ars imitat̄ nām inquantū pōt: sed ēt in moribus ⁊ actibus virtutū: ita vt ēt de hoc exēplari itelligi possit verbū p̄positū. Inspice ⁊ fac ẜm exēplar. i. celū: qd̄ tibi in mōte. i. in celsitudine ⁊ altitudine mōstratū est. Ex ipsis nāq3 celis: sicut ⁊ ex alijs sumi pnt similitudines ⁊ moralitates: plura ēt exēpla vtilia nr̄is cōgruētia moribꝰ: imo magis. Si. n. aliqs vt Esopus ab aīalibꝰ bonas extraxit moralitates. Si btūs Greg. dicta Job factaq3 ad moralitatē traxit. Si alij ea q̄ iudaico ꝯtingebāt populo dicta. s. ⁊ eoꝝ gesta: cerimonialia: tēplū: ⁊ sacrificia moralizāt. Quid igit̄ si ecclesia sic ꝯuertant̄ ⁊ trahant̄ ad moralitatē. Et hinc est ēt ꝙ venerabilis doctor Grego. Nazanzenus hāc sibi ꝯsuetudinē fecerat vt qcqd eius occurreret oculis de rebus exterioribꝰ: interioribꝰ aīe moribꝰ adaptaret. Sic. n. refert ipe: de se suo apologetico dicēs. Mos mihi ē ad me ipm singula queq3 reuocare: p̄cipue si qes mihi sit: ⁊ silētiū si vacet aī moribꝰ adaptare: qd̄ vr̄ in oculis. Vn̄ ⁊ oculoꝝ visio: fit mihi mētis eruditio. S3 ī hm̄oi ex celis ab oibꝰ visibilibꝰ pōt accipi exēplar: qꝛ vt ait ps. Celi enarrāt gl'ia3 dei: ⁊ l3 ois creatura ī suo gradu ⁊ ordine laudet deū: spāliter tn̄ hoc faciūt celi. Tū pp magnitudinē eoꝝ ⁊ ordinē: tū pp pulchritudinē: ⁊ motionē: tū pp influētiā ⁊ virtuale3 operationem. Quapropter licet principalis mea professio fuerit in theologia. In Astrologia tamen aliqualiter sum delectatus. Et ideo de celis: stellis: signis: ⁊ planetis agens: ex dictis pħoꝝ: astrologoꝝ: alioꝝq3 auctoꝝ multa tam realia ꝙ̄ moralia colligens: hoc vnum opusculum composui. Et vbi dictorum auctoꝝ3 dicta:

dicta: visa sunt recta ⁊ bene ordinata: alterare vel mutare superfluū duxi. Un-
de nec alterando: nec mutando aliquando simpliciter posui. Inspicite igitur ⁊
fac secundū exemplar quod tibi in monte monstratum est. Quicūq3 igit̄ i hoc
opusculo delectatus fuerit: vere poterit dicere cū Apost. Paul. ad Phili. 3. Cō
uersatio nostra in celis est: non corpore habitando: sed speculatiōe ⁊ desyderio
Speculatiue celos intelligendo ⁊ moraliter virtuoseq3 viuendo.

¶ Alius Prologus in Celiloquium morale.

Elum ⁊ terra transibunt. Luce. 21. Beatus Gregorius in. 27. Mo-
c ralium. c. 16. Exponens dictū verbum sic ait. Celum ⁊ terra transi-
bunt: ab ea quam nunc habent imagine transeunt: sed in esse semper
sine fine subsistūt: celū ⁊ terra transit ⁊ erit: ⁊ ab ea quam nunc habet speciem
vertitur: ⁊ tñ in sua semper natura ⁊ essentia seruatur. Ex quibus verbis com-
petenter colligere possumus: q̄ q̄uis esse celi ⁊ terre īmutabiliter perseueret ⁊
naturam habeat īmutabilem: durabilem ⁊ perpetuam: ipsoꝝ tñ species ⁊ appa
rentia exterior localiter vel formaliter (⁊ hoc loquendo de forma accidentali)
pōt faciliter variari: ⁊ ab vno statu in alium transformari: quod tunc fiet pleni
sime: quando in die iudicij induet̄ noua forma: iuxta illud Apoc. 21. Vidi ce-
lum nouum ⁊ terram nouam: ⁊ quando. s. elementum terre purgabitur: ⁊ in-
ducetur claritas in vtroq3. Et quia per corporalia ⁊ temporalia: que videmus:
cognoscuntur spiritualia que non videmus. Ideo per istam mutationem celi
corporalem: possumus intelligere illam spiritualem ⁊ moralem: de qua in pre-
senti opere est aliquid tractandum: ⁊ de qua etiam potest dici verbū superius
allegatum. celum. n. idest proprietates ⁊ conditiones: virtutes ⁊ dispositiones
celi transibunt: idest de sensu litterali ad spiritualem vel moralem intelligētia3
conuertentur. In isto. n. tractatu agendum est de celis. s. de corporibus celesti
bus: orbibus: stellis: signis: planetis: ⁊ quantū ad sensum litteralē: ⁊ q̄tu3 ad
moralem: ⁊ sic celoꝝ litteralis proprietas ad moralem intelligentiam conuerte
tur: ⁊ sic celum transibit. Diuiditur autem totus iste liber in septem libros.
¶ Primus liber est de celo superceles ti: qd̄ est celu3 altissime trinitatis: quod
est ipsemet deus: qui est ⁊ habitator ⁊ habitaculū: q2 semper in seipso fuit: est: ⁊
erit. Ipso de semetipso per Esayam prophetam testimonium perhibente ac di
cente. Celum sedes mea: terra aūt scabellum pedum meorum. Deus. n. est ce-
lum: q2 sphera intellectualis ⁊ omnia ambit per suam īmensitatem ⁊ diuinam
essentiam infinitam. Celum supersubstantiale vel diuina essentia oīum substā
tiarū superexcellentissima dicit̄ ⁊ vniuersalissima ⁊ sufficiētissima causa sub tri
plici genere causalitatis: quas in deo semper coincidere necesse est: que sunt effi
ciens: formalis non intrinseca rei constitutiua: sed exemplaris: ⁊ finalis cā. Et
sic ipsa superbenedicta diuinitas recte dicitur celū. Nam vt dicit Sāctus Bo-
nauen. in. 2. di. 2. Celū est nomē corpori impositū qd̄ sursum est: q2 contētiuū
secretum ⁊ quietum. Et hec triplex proprietas reperitur in celsitudine diuini-
tatis: idō dicitur celum. Est. n. ampla īmensitate virtutis: secreta profunditate
cognitionis: quieta tranquillitate delectationis. hoc. n. est celū ad quod Luci-
fer ascendere voluit: q2 ad hanc celsitudinem: hoc est superius omni celo nō fi-

tu ꝫ dignitate: ⁊ maius est oi celo nõ extẽsiõe ꝫ ex sua intẽsitate: q: ꝫ Augu. In his q̃ nõ mole magna sunt: hoc est maius qd̃ est melius. Ju hoc autẽ ꝫ celo sunt solũ tres psone diuine. s. pater: ⁊ filius: ⁊ spiritus sanctus: q soli sunt omnino ⁊ pfecte equales. Deus. n. tñ in se ipso qescit: q: ipse solus est beatus per essentiã. Deus itaqꝫ dr ẽẽ ⁊ habitare in se ipso: q: ab eterno icõmutabilr semp in se existit. Vñ Damasce. lib. 1. c. 13. dicit: Deus inmaterialis existẽs ⁊ incircũscriptibilis in loco nõ est. Ipse. n. sui ipsius locus est: hoc est dicere pater i filio ⁊ filius in patre: ⁊ sp̃us sanctus in vtroqꝫ est: hic ẽt magister in. 1. di. 37. Augustinũ in lib. cõtra maximinũ allegãdo dicit: sed dicet. Anteq̃ deus faceret celũ ⁊ terrã: anteq̃ faceret sanctos vbi habitabat? In se habitabat de⁹: apud se habitabat ⁊ apud se est: hec ille: ⁊ sic deus dicit̃ celũ superceleste.

1 ¶ Primus igitur liber huius operis est de celo supercelesti idest de deo benedicto: ⁊ sancta trinitate. s. patre filio ⁊ spiritu sancto.

2 ¶ Secundus liber celiloquij moralis est de mundo in generali ⁊ de celo empireo: q̃tum ad realitatẽ ⁊ q̃tũ ad moralitatem.

3 ¶ Tertius liber celiloquij moralis est de sphera ⁊ de celo decimo quod est primum mobile realiter ⁊ moraliter.

4 ¶ Quartus liber est de celo nono quod ⁊ cristallinũ dicitur.

5 ¶ Quintus liber ẽ de celo octauo vl̃ stellato: ⁊ quo ad realitatẽ ⁊ moralitatẽ:

6 ¶ Sextus liber est de duodecim signis zodiaci sigillatim ⁊ nominatim: realiter ⁊ moraliter.

7 ¶ Septimus liber celiloquij moralis est de septẽ planetis in generali ⁊ in speciali cum suis moralitatibus.

¶ Liber

Tabula ecliloquij moralis ad materias per alphabetum.

Celi

Ira humana

Qō: an

Qõ q̃re

Sacerdos

FINIS.

Fratris Francisci de Castrocaro Prouinciæ Bononiæ, Authoris discipuli exasticon.

Describent alii motus,& sydera cœli,
Humanisq; oculis pene uidenda dabunt
Sed uulgata ferent,& non ignota legenti
Amplius,aut miris inuenienda modis
At nouus hic scriptor reserat penetralia summi
Diuersa nimium,sed ratione poli
Signaq; zodiaci,atq; errantia sydera septem
Haud ullo ueterum sic retegente docet
Inspice,mox dices,æquusq; fatebere lector
Diuinum ac miræ fertilitatis opus.

Celiloquium moꝛale. P. Fratris Alberti Marchesij ex Sichis de Cottignola oꝛdinis Minoꝛum de obs. Regu. Sacre Theologie ac Artium Lectoꝛis peritiss.

Celiloquij Moꝛalis Libri pꝛimi Caput pꝛimum.

De numero ꝛ oꝛdine celoꝛum in generali: ad quē numerū peruenerūt Phi: ꝛ vltra ꝛ supꝛa Theologi reuelatione ꝛ doctrina dei. Cap. 1.

Omnium rerum perscrutatoꝛes philosophi nouem celos posuerūt: ac quatuoꝛ elementa. Incipiendo igit a parte inferioꝛi versus nos: dixerūt terrā esse: ꝛ dixerunt eā esse sphericam vel rotundā: cuius rotunditatē pꝛobauerūt rōibus geometricis per aspectū ad celū: ꝛ ad lineā equinotialē celi: ꝛ hoc maxime in partibus Indie in quadā ciuitate que vocat Arim: que distat ab oꝛiente nonaginta gradibus: a gadibus Alexandri: ꝛ nonaginta gradibus: a gadibus Herculis ab occidēte: ꝛ nonaginta gradibus a Polo arctico: ꝛ nonaginta a Polo antarctico: ita ꝙ ciuitas illa rōe geometrica ꝓbatur esse in medio terre distans equaliter a quatuoꝛ angulis equalibus celi: ꝛ habitatoꝛes illius loci veniendo versus septētrionem: per dictā: perpendūt Polū arcticū eleuari sup oꝛizōtem coꝝ: ꝛ quātum eleuatur eis veniendo versus septentrionē tantū antarcticus eis depꝛimitur: vt patet in hac figura sequenti. ꝙ si plana eēt terra ꝛ non rotūda equaliter viderent stelle ab habitātibus supꝛa terrā in quacūqꝫ regione eēnt: sꝫ de hoc diffusius dicetur infra: cū de terra erit sermo. Notandū est aūt de gadibus Alexādri ꝛ Herculis supꝛadictis: ꝙ gades idē sꝫ ꝙ termini: quos terminos seu gades Alexāder: tpibus qb⁹ debellauit oꝛientem: posuit in fine terre habitabilis versus oꝛientē iuxta mare. vꝫ oꝛiētale sub linea ecclíptica de cōsilio peritoꝝ in arte astrologie. ꝛ fecit idē Alexāder ibi fieri in littoꝛe illius maris turrim altā: q̄ est signum memoꝛie ꝑpetue: ꝛ signum distātie

a medio terre: vt supꝛa deductū ē. parifoꝛmiter Hercules bellās i Hyspania: postq̄ deuicit reges illaꝝ partiū vꝫ finiū Hyspanie ꝛ fuit dñs Hyspanie: fecit fieri de ꝯsilio peritoꝝ i astris iuxta mare ꝛ hoc sub linea ecclíptica

turriꝫ q̄dā quā appellauit Gades a pte vꝫ occidētis: ita q̄ nō erat vltra loc⁹
terre habitabilis (⁊ hoc fuit scḋm eoꝝ opinionē: q̄ nunc inuēta ē vltra eqnoctialē
terra q̄ dr̄ mūdus nouus) ⁊ manet illa turris vsq̄ꝫ ī hodiernū diē ⁊ vocat̄
2 ab incolis illius terre: turris herculis. Post terrā dixerūt phi eē aquā et ꝑ
tēdētē figurā sphericā vl̄ rotūdā: cui⁹ rotūditatē ꝓbauerūt pariformiter
ꝑ aspectū ad celū. Quotidiana nēpe ē nautaꝝ expiētia: q̄ q̄to plus alicui
poloꝝ vicinēt̄: tāto magis ipē eisdē eleuat̄: ⁊ q̄to magis elōgāt̄: tāto plus
depmit̄. Ipa tn̄ aq̄ nō ē ꝑfecte spherica vl̄ rotūda: sꝫ figur̄ semicircularis
vt ī hoc exēplo hic. Miraculose nāq̄ꝫ terra ī vna pte eleuat̄ pp vitā aiantiuꝫ
3 hn̄dā vel tuēdā. Sup aquā posuerunt
4 aerē ⁊ ignē et rotūdaꝝ figuraꝝ: q̄ elemē
ta q̄tuor rotūda sūt pp celoꝝ rotūdita
tē: ne vacuū (qḋ nā abhorret) pōeret: ⁊
inest rotūditas ⁊ sphericitas ipis celis
⁊ oib⁹ elemētis: p̄ncipalr̄ ad rep̄ntādūꝫ
ꝑfectionē ⁊ simplicitateꝫ creatoris. Est
n. figura rotūda ⁊ spherica oīuꝫ figura
rū ꝑfectissima: capacissima: ⁊ simplicissi
ma. Et ē sciēdū q̄ terra ī ordine inferiori
hꝫ siccitatē dn̄antē ⁊ frigiditatē ꝯcomi
tatē. Aq̄ hꝫ frigiditatē dn̄antē ⁊ hūidi
tatē ꝯcomitātē. Aer hꝫ hūiditatē dn̄an
tē: ⁊ caliditatē ꝯcomitatē. Ignis hꝫ ca

liditatē dn̄antē ⁊ siccitatē ꝯcomitātē. Ex quo pꝫ q̄ vnū q̄ḋq̄ꝫ elemētoꝝ si
bi ꝓpinquo assimilat̄ ī vna q̄litate: ⁊ ī alia ꝯtriat̄ eidē: p̄ᵐ ⁊ vltimū: terra ⁊
ignis: ꝑ vnū mediū copulāt̄. s. ꝑ siccitatē: ⁊ ꝑ duo ꝯtriant̄: vꝫ ꝑ frigiditatē
⁊ caliditatē. Loq̄ndo āt de nūo celoꝝ: sciēduꝫ ē ī gn̄ali: q̄ phi posuerūt no
5 1 uē celos: ⁊ ordo talis ē. ¶ P° icipiēdo a pte iferiori v̄sus nos: posuerunt
celuꝫ lune distinctū ab alijs celis: q̄ viderunt motuꝫ lune velociorē alijs.
6 2 ¶ 2° ꝯsiter posuerūt celuꝫ Mercurij pp rōes geometricas: q̄s ꝯpositores
7 3 tabulaꝝ expti sunt. ¶ 3° posuerunt celū Veneris. ¶ 4° celuꝫ solis mediū
8 4 iter celos septē planetaꝝ: tāq̄ꝫ palatiuꝫ p̄ncipis existis maioris v̄tutis sibi
a deo collate: iter ceteros planetas. In sole nāq̄ꝫ posuit tabernaculū suū: ⁊
ipē sol tāq̄ꝫ spōs⁹ ꝓcedēs d̄ thalamo suo: exultauit vt gigas ad currēdā viā
suā ab oriēte ī occidētē: put d̄clarat Nico. de ly. sup ps. Celi enarrāt gl̄iaꝫ
9 5 dei ⁊ opa manuū eius ānūciat firmamētū. i. celū stellatuꝫ. ¶ 5° ascēdēdo
10 6 phi posuerūt celū Martis: hn̄tis aliū motū tardiorē sole. ¶ 6° ponūt celū
Iouis hn̄tis motuꝫ tardiorē Marte: ⁊ in 12° annis ꝯplēdo reuolutionē
11 7 suā sub zodiaco. ¶ 7° ponūt celū Saturni septimi ⁊ vltimi planetaꝝ hn̄tis
motū tardiorē Ioue: q̄ altior ē ⁊ ꝯplet sub zodiaco cursuꝫ suū l.xxx. ānis
12 8 solarib⁹. ¶ 8° ascēdēdo: ponūt celū stellatū q̄ḋ ē octaua spera: existis magni
ornatus ⁊ mirabilis īfluētie: quos hꝫ ab ipo artifice q̄ eā creauit: ⁊ mouet̄
in cētuꝫ annis vno gradu ꝯ motuꝫ p̄mi mobilis: ⁊ ī isto fundamento ille
magnus phs Plato posuit annū suuꝫ magnuꝫ reuolutionis ⁊ renouatio
nis siue

nis siue reditionis rerꝝ oĩu3: ĩ triginta sex milibus annoꝝ: ĩ quo tp̃e ⁊ non in minori: celu3 stellatũ ꝯplet reuolutionẽ suã: vt refert Sco. l. 4. di. 43. ¶ Ita q̃ s3 dcm̃ Platonẽ cũ ĩ zodiaco sint grad⁹. 360. ⁊ ĩ q̃buslibet cẽtũ annis: moueat octaua sphera vno gradu: sic ꝯplebit cursum suũ ĩ triginta sex milibus annoꝝ: nã multiplicãdo cẽtu3 p. 360. resultãt. 36. millia: ⁊ sic redibit celu3 ad p̃ᵐ gradu3 in quo fuit in p̃nᶜ sue creationis: ⁊ sic s̃m eum redeunte eadẽ cã redibit idẽ effectus: ⁊ sic idẽ Plato: eedẽ schole: ⁊ cetera oĩa successiue redibunt: s3 istud ĩprobat a Sco. vbi supra. ¶ Nono ascen 13 9

dẽdo: sup̃ istos octo celos posuerunt p̃hi non ũ celu3: p̃mu3 mobile: q̃ꝛ viderunt q̃ octauu3 celu3 mouet duobus motibus: vno motu ab oriẽte in occidẽtẽ in die n̄ãli. i. in. 24. horis: ⁊ mouet idẽ octauu3 celu3 in cẽtũ annis vno gradu ecõuerso ab occidẽte in oriẽtẽ. p̃pẽderunt igit p̃hi discursu n̄ãli ⁊ rõe: q̃ idẽ corpus nõ posset moueri motibus ꝯtrarijs: pp̃ qð iudicauerunt q̃ vnus motus erat ei n̄ãlis ⁊ alter motus nõ n̄ãlis: s3 ab aliquo alio agẽte sup̃iori: ⁊ sic posuerunt nonu3 celu3 hoc ẽ p̃mu3 mobile: qð mouet orbes septẽ planetaꝝ: ⁊ celu3 stellatu3 motu diurno: ab oriẽte ĩ occidẽtẽ. s. deferẽdo secũ circa terrã semel in die: s3 q̃ꝛ illi orbes ⁊ celi aliq̃d acq̃runt p̃cessu tp̃is de motu 3ᵒ ab occidẽte in oriẽtẽ: indicauerunt rõe n̄ãli supra octaua sphẽrã ⁊ septẽ orbes planetaꝝ: eẽ aliũ motorẽ mobilẽ: a quo fierẽt isti diuersi motus: ⁊ istu3 motorẽ dixerunt p̃mu3 mobile: hoc est nonu3 celu3. Ad ista p̃uenerunt p̃hi rõe n̄ãli: ⁊ multi sctĩ antiq̃ p̃res vt Adã ⁊ p̃mogeniti iusti: descẽdẽdo p̃ gñationẽ: de quoꝝ numero fuit Noe ⁊ Abrahã: hij nãq3 multa habuerunt de istis p̃ reuelationẽ diuinã: ⁊ ista sunt quo ad dicta p̃hoꝝ ⁊ quo ad rõnẽ n̄ãlẽ: ⁊ si qua habuerunt antiq̃ patres p̃ reuelationẽ diuinã: tãto fortius ea sunt tradita p̃ doctrina. Sup̃ 14 10

istos ãt nouẽ celos: theologi ponunt decimu3 celũ: mediu3 ĩter nonũ celũ ⁊ celu3 empireu3: ⁊ istud celu3 mouet motu simplicissimo s3 theologos: ⁊ aliq̃ dñt istud celu3 eẽ celu3 christallinu3: a mã multu3 lucida: ⁊ quodã modo vocat celu3 aqueu3. iux̃ illð p̃s. Bñdicite aque oẽs q̃ sup̃ celos sũt dño: nõ q̃ sit ibi aq̃: nec mã christalli: s3 q̃dã mã subtilis ⁊ multu3 nobilis in ꝯp̃atione vitri: iux̃ istã ꝯsiderationẽ q̃to aliqð celu3 ẽ altius: tãto aliq̃ ꝯditione ẽ nobilius. hec de decẽ celis ĩ gñali sufficiãt qm̃ aliomõ dicet: cu3 tractabit ĩ spãli. Supra istud celu3 ẽ celu3 empireu3: qð ẽ vndecimu3 ⁊ ẽ 15 11

q̃etu3 ⁊ nõ mouet aliqua via nec aliquo mõ: ⁊ ẽ capacissimu3: q̃ꝛ ꝯtinet oẽs alios celos ĩfra se: ⁊ ẽ locus sctõꝝ angeloꝝ: ⁊ sctõꝝ ⁊ sctãꝝ: ⁊ oĩu3 saluãdoꝝ. Et sic ĩ breui ⁊ ĩ gñali: iste ẽ ordo celoꝝ vndecim: v3 celestiũ orbiu3 ⁊ q̃tuor regionu3 elemẽtariu3. p̃mo. n. ẽ terra ⁊ alia elemẽta tria: ⁊ septẽ celi planetaꝝ: ⁊ celũ stellatũ: ⁊ duo celi ĩter stellatũ ⁊ celũ empireũ: ⁊ sic ĩ nũo sunt q̃tuor regiones elemẽtares: ⁊ vndecim orbes celestes: ⁊ sic ĩ nũo sunt q̃ndecim: ita q̃ a cẽtro mũdi vsq3 ad thronũ veri Salamonis. i. Iesu x̄pi v̄i dei ⁊ v̄i hoĩs: q̃ndeci3 gradib⁹ ascẽdit ad h̃ñdũ futurã gl̃ia3. Sup̃ oẽs 12

istos orbes: posuerũt aliq̃ theologi celu3 beatissime trinitatis: veꝝ hic nõ fit mẽtio nisi de celis n̄ãlib⁹: nec dr̃ oppositũ nec p̃poᵐ: s3 adducit ad p̃poᵐ q̃dãmõ qðdã dcm̃ p̃hoꝝ athenienſiũ: quoꝝ quodã tp̃e viginti q̃tuor solẽnes erãt req̃siti a Principe athenienſiũ: vt q̃libet diceret opinionẽ suã

aque no sunt in ce...
sed quedam mã subt...
et multũ nobilis

undecimus ...
saluandorum omnium ...
et sanctorum

de deo.s.qd esset deus:principalior ipsorum dictus fm aliquos Hermes seu Mercurius: postulauit inducias septé dierū:post quos diceret qd ei videref dicédū de deo:quos princeps ei cōcessit:⁊ alijs phis vigintitrib⁹ pari formiter:⁊ glibet aliorum vigintitriū phorum posuit i scriptis ꝓpriā opinioné próptus post septé dies ad declarādū eā:ꝓtestādo tñ ꝙ principalis phorum prius diceret opinioné suā ꝓpriam:trāsactis septé diebus cōuenerūt oés ad principé:⁊ alij fuerūt parati preter primū:q pro opinione sua declaranda:adhuc petijt inducias gndecim dierum:qbus dilapsis cōparuit corā principe:iterum petés spaciū vnius mésis:quo dilapso:tps iudicādi petijt duplicari:⁊ sic duplicando ꝓcessit sp inducias petédo vsqꝫ ad spaciū sex mésiū: ⁊ tandé attediati tā princeps ꝙ̄ alij phi cópulerūt ipm verbis ad dicendū opinioné suā.Et tūc dixit istam ꝓpositionem.Deus est sphera intelligibilis vel intellectualis:cuius cētrū vbiqꝫ est: circūferentia vero nulꝗ̄.Et nota ꝙ dicit sphera:q2 sicut in sphera nō est assignare principiū nec finem: sic in deo nō est assignādū principiū nec finis:lꝫ ipse sit principiū ⁊ finis oiuꝫ Dicit aūt intellectualis:q2 deus est spūs:⁊ hoc dr̄ ad excludendū errorem dicentiū deū esse solé:vel aliqd corporale.Dr̄ aūt cuius centrū.s. creatura que est centrū dei:q2 sicut centrū in sphera respectu sphere hꝫ noíe pūcti: sic creatura respectu dei est tanꝗ̄ punctus: ⁊ hoc cētrū vbiqꝫ ē: q2 nullus locus ē in quo nō sit creatura:q est centrū dei.Et dr̄ circunferētia nulꝗ̄: q2 deus ē infinitus ⁊ imésus:sic ꝙ a nemine creato pōt ꝯprehédi. Hec āt predicta descriptio dei:ponit a dicto Hermete seu Mercurio in libro diffinitionū dei.¶ Aliorum aūt vigintitriū phorum aliq dixerūt deū eē summū bonū:alij summū verum:qdā dixerūt esse primā cām a qua depédét oia:alij primū motoré:alij primū ens supeminés:⁊ multas alias pfectiones mirabiles dixerūt de deo.sꝫ qs est mortalis:q possit de deo ꝓprie loqui? nec de celo in quo habitat:q2 habitat in oibus celis ⁊ in oibus elementis: ⁊ vbiqꝫ est:p presentiā ⁊ eéntiā:⁊ potentiā:in inferno: ⁊ in cūctis elemētis ⁊ in celis māsibus:⁊ extra celū p spaciū infinitū imaginatū:⁊ intellectus hūanus nequaꝗ̄ cóprehédere pōt:nec angelus valet sufficiéter intelligere: q2 esse dei est infinitū:⁊ eē ⁊ eéntia eius idé sunt in eodé.nostrū aūt intelligere in corpore hūano est obnubilatum:et intellectio aie sepate a corpore est finita:⁊ cuiuscūqꝫ angeli est finita:ita ꝙ intellectus creatus nō pōt attingere ad tantam itellectionem.Et sufficit nobis pro nunc(iudicio meo)hic laudare opinionem illius philosophi. Deus est sphera intelligibilis vel intellectualis:p quādā silitudiné:q2 sphera dicit pfecte rotūda:cuius sphere centrū est vbiqꝫ circūferentia vero nulꝗ̄. ¶ Nota tñ ꝓut dicit Aristo- Aristo. teles: ⁊ Cicero affirmat:ꝙ dixit illam descriptionem dei.s.sphera intelle- Cicero. ctualis ⁊ cetera: fuit qdā dictus Simonides: q a Hierone tyranno regsitus:qd eēt deus: postulauit spaciū vnius diei.Et sequēti die rediés:cū interrogaret vt diceret qd ē de⁹:idé Simonides petijt biduū.Et cū tyrān⁹ sepius peteret vt diceret.Simonides duplicabat numerum dierum.Sꝫ iterrogati Hieronis cur hoc faceret.rñdit:q2 ꝗ̄to diutius ꝯsidero:tāto res vr̄ obscurior ⁊ difficilior:q2 lucé habitat inaccessibilé humanis ingenijs.

¶ Quãuis de deo nõ possimus intelligere quid est ꝓprie: tñ esse negare non possumus ratione. Cap.2.

q Uoniã deus oculis corporeis nõ videt ⁊ est remotissimus a sensu. fm phm in ꝓlogo Metaphy. idõ hoies dilabunt in varias noriasq; opiniones errorũ: ⁊ aut negãt deum esse: aut creaturã credunt esse deũ: ⁊ multa alia absurda cogitãt. de qbꝰ dicit Dama. In tantũ preualuit malitia hoium pnitiosa: vt dicãt nõ esse deum. Et de his loquit Tullius in pᵒ. de natu. deoꝝ di. Quidã dixerunt totã de dijs imortalibus opinionẽ esse factã ab hoibus sapiẽtibus reipublice causa: vt quos rõ non posset: eos ad officiũ religio pduceret. Sectatores aũt huiuscemodi falsitatis qd aliud dixerim q̃ fatuos? cogitare nãq; vel dicere nõ esse deuz: rõ

Phs.
Damas.
Tulliꝰ.

Psal. nisi ex stultitia ꝯuenire pōt. iō ps ait. Dixit insipiens in corde suo non est
Hiere. deus. Et Hiere. 4. dicit deus. Stultus populus meus me nō cognouit:
filij insipiētes sunt ⁊ vecordes. Quare aūt stultitia sit: cogitare ꝙ deus nō
est: appꝫ ex hoc ꝙ rōnabiliter quilibet: si vult: pōt cognoscere deū esse: ⁊
hoc nāli illuminatiōne: ab ipso nāqꝫ summo deo p̄re accepimus nālem le-
gem: q̄ quilibet rōne vtens pōt cognoscere: ꝙ deus est: nō dico ꝙ possit co
gnoscere qd ē deus: alia. n. ē cognitio: si ē: alia cognitio: qd ē: dico ergo ꝙ
pōt cognoscere ꝙ deus sit. Nā posito ꝙ aliqs mox natus exponeret nutri-
returqꝫ aut in mari a marinis beluis: aut in sylua a feris indomitis: nec vi
deret vnq̄ vel audiret quicq̄ de deo dici: q̄ primū ad annos discretionis
attingeret ex lumine nālis rōnis cognosceret: ꝙ deus est. licet in pticulari
errare posset: credēs deū eē aliquā creaturā: ⁊ hec oia ꝯfirmant testimo
Aug. nio sapientū. Jnqt. n. Aug. in li. de fide ad Petrū. Nihil tantū nouit mēs
Damas. quantū deū eē: ⁊ c. Et Dama. Cognitio existendi deū nobis nāliter in-
Ugo. serta est. Et Ugo de. s. Uictore. Sic deus cognitionē suā in hoīe tempa-
uit: vt sicut: qd esset: nō posset ꝯprehēdi: ita q2 esset: nō posset ignorari. Et
Cice. Cice. lib. 1. qōnū Tusculanaꝝ. Nemo hoīū tam immanis: cuius mētē
nō imbuerit diuinitatis opinio. Et idē lib. 1. de legibus. Nulla gēs est tā
imāsueta: tam fera: quenā ⁊ si ignoret qualem habere deū debeat: non tñ
2 habendū sciat. Jtē deū esse cognosci pōt ex ꝓductione mundi. ait. n. Phs
Phs. 4. Metaph. ex effectib⁹ cās rex cognoscimus. Cū nāqꝫ credamus hunc
mundū fuisse ꝓductū ab aliquo potente: sapiente: optimoqꝫ artifice. Hic
aūt esse nō potuit nisi deus. Nā si cūcti reges: ⁊ principes: oēsqꝫ phi quot
quot fuerunt: sunt: ⁊ erūt: ꝯuenirēt in vnū: nec qdē minimū florē ꝓducere
Sapiēs possent de nouo. Jō ait Sapiēs. c. 14. Sapie. A magnitudine speciei ⁊
Aug. creature poterit creator eoꝝ cognosci. Et Aug. de ciui. dei. Exceptis ꝓphe
ticis vocibus: mundus ipse ordinatissima sui mutabilitate ⁊ mobilitate: ⁊
visibiliū oiū pulcherrima spē: quodāmodo tacite ⁊ factū se esse: ⁊ nō nisi
a deo ieffabiliter atqꝫ iuisibiliter se fieri potuisse ꝓclamat. Et idē li. x. Cō
Aug. fessionū. Jnterrogaui de deo meo: celū: solē: lunā: ⁊ stellas: ⁊ respōde-
re mihi. Neqꝫ nos sumus qd queris. Et dixi oibus q̄ circūstant fores car
nis mee. Dicite de deo meo aliqd. Et exclamauerūt voce magna. Jpse fecit
Job. nos. Jnterrogatio mea: intētio mea: ⁊ rñsio eoꝝ spēs eoꝝ. Et Job. 12. Jn
terroga iumenta ⁊ docebunt te: volatilia celi: ⁊ idicabūt tibi: loq̄re terre ⁊
rñdebit tibi: ⁊ narrabūt pisces maris. Quis ignorat ꝙ hec oia man⁹ dñi fe
cerit? Jn qb⁹ vbis Job p°. mittit nos ad iumēta: q2 cū iumēta sint absqꝫ in
tellectu: ⁊ tñ ac si itellectū haberēt opant. vñ hoc nisi a deo q h̄ eis ididit?
Pꝫ i elephātib⁹: q2 si vnus cadit: ceteri currūt ad subleuādū illū. Pꝫ ⁊ in
leonib⁹: q2 aialib⁹ paruis ⁊ humiliatis corā eis: ⁊ pueris parcūt: nisi magna
fame: ⁊ isuportabili vrgeant. vñ hoc nisi a deo? Mittit ēt nos ad ꝯsiderā-
dū volatilia: pꝫ in Ciconijs q̄ parētes senes in nido collocāt ⁊ nutriūt. Et
in Aqla: que p̄dā sola nō comedit sꝫ auib⁹ se sequētibus ptē dimittit. Si-
Phs militer in Chobar: de quo dicit Arist. in li. de aialib⁹: ꝙ aqla qñ tres pul-
los hꝫ: nimis grauat i pascēdo: ⁊ iō vnū a nido reicit: ⁊ auis que arabice

vt Cbobar eū suscipit ad nutriēdū. Deinde mittit nos ad terrā. Amb. ait. Noli esse deterior insensibili elemento: terra illos fructus quos affert: nō suis vsib⁹ vēdicat: sꝫ tuis ministrat obsequijs. vñ ġ hoc nisi a solo deo? Tandē mittit nos ipse Job. ad pisces: vt sunt delphini: q̄ homies mortuos in mari ad littus portāt. Pꝫ ēt in cōchis marinis: q̄ semp sūt clause: quidā aūt piscis pastū ad eas portat: ad cuius tactū ille se aperiūt: ꝛ piscis pastū in eas pijcit ꝛ recedit. Uñ ġ hec oia? nunqd ab aliqua creatura? nō certe. sed a solo deo sic ordināte ꝛ disponēte. Ex ordine ēt eoꝝ que videnť i vniuerso: ꝯcludiť deū esse. Oia nāqꝫ que sunt in hoc mundo lꝫ in tāta reꝝ varietate siue mutabilitate: tā in celestib⁹ q̄ in terrenis: ordinata sunt: ꝛ non nisi a deo. Ait. n. Arist. 12. Metaphy. Nihil nāliū aut in celestib⁹ aut in terrestrib⁹ est: sine ordine. Uidemus nāqꝫ ꝯrias nās: ignis: ꝛ aque: aeris: ꝛ terre: in vnius mundi ꝯseruatione adinuicē ꝯuenire: ꝛ idissolubiliter ꝑmanere. Uidemus corpoꝝ oiū tam celestiū q̄ terrestriū ordinatissimos motus. Uidemus reꝝ ilensibiliū regulatissimos: ad suos effect⁹ innumerabiles modos. Uidemus corpa supiora in hec iferiora ifluere. Et vñ tanta in oib⁹ reb⁹ mēsura? certe ab ipo deo. De quo apls ad Ro. 12. Que a deo sunt: ordinata sunt. Jō Arist. 1. Metheo. ait. Ordinatio eoꝝ q̄ sunt in hoc mūdo: ē ex dispositione ꝑmi principij: q̄ ē deus gliosus. Sꝫ ꝛ ex nāli desiderio oiū boiū hoc idē ꝯcludiť. Jmpole nāqꝫ ē aliqd esse in appetitu siue nāe siue rōis: qn illō sit. Jmpole eēt ꝙ grauia tēderēt deorsū nisi eēt cētrū. Jmpole esset ꝙ flumina mouerenť ad mare si mare nō eēt: impole esset ꝙ aialia peterēt cibū: nisi eēt cibus. q. 2. de celo ꝛ mun. dr̄: ꝙ Nā nō facit aliqō vanū. Et. 3. de aia. Nā nihil facit frustra: sꝫ oēs hoies appetūt cognoscere veritatē ꝛ hr̄e bonitatē getātē: ġ opꝫ ꝙ sit aliqō veꝝ cognoscibile: quo cognito mens hūana qescat: ꝛ aliqō bonū diligibile: quo adempto ꝯtenteť: ꝛ nil vlterius desiderare queat: sed cū hoc in nulla creatura inueniať nec inueniri possit. ġ opꝫ ponere deū esse: q̄ sit veritas qetās intellectū: ꝛ bonitas terminās ꝛ satiās voluntatē. pp̄ q̄ oia supradicta: ꝯcluditur indubitāter deū eē. ¶ Sed ad ꝓpositū queret aliqs. Utrū ista ꝓpositio: deus est: sit per se nota: vel ista: aliquod ens infinitum est: vt querit Sco. in. 1. di. 2. Pro rñsione: multis dimissis: ꝑmitto ꝙ ꝓpositio ꝑ se nota ē illa que ꝑ nullā aliā ꝓpositionē hꝫ euidentiā: sꝫ ex terminis ꝓprijs hꝫ euidentē veritatē in intellectu ꝯcipiente terminos: si tn̄ aliqs intellectus nō cōcipiat terminos: nō minus est ꝑ se nota quātū est de se. Tūc dico ꝙ ista ꝓpositio: deus est: est ꝑ se nota: accipiēdo deū sub ꝓpria rōe deitatis. i. ꝓ hac essentia vt cognosciť a deo vel a btis: q̄r ista extrema nata sunt facere euidētiā de illa ꝯplexione: cuilibet ꝑfecte apprehendenti ipsa. vñ illa ē imediatissima: ad quā resoluunť oēs enūciationes deo quōcūqꝫ cōcepto. Si aūt accipiať deus eo modo quo cōcipimus deū: puta pro ente infinito vel summo bono: nō est ꝑ se nota: qō ꝓbať sic. Propositio per se nota: cuilibet intellectui ex terminis cognitis est per se nota: sed hec propositio: ens infinitum est: nō est euidens intellectui nostro ex terminis: ergo non est per se nota. minor probatur: q̄r terminos concipimus anteq̄ eam credamus.

Amb. 5 Arist. Paul. Phe 4 Dō. Sco.

vel per demōstrationē eā sciamus: ⁊ in illo p̄oꝛi nō ē euidēs nobis. nō.n. eā certitudinaliter tenemus nisi p fidē vel p demōstrationē. sic arguēdo. Deus est: ens infinitū est deus. ḡ ens infinitū ē. Ex p̄dictis ḡ p3 ꝙ deꝰ ē.

¶ Quō a diuersis sapientibus describatur deus. Cap. 3.

Quāuis aūt diuina essentia a moꝛtalibꝰ nō possit cognosci ad plenū: neq3 ꝯprehendi hic in via. cognoscit̄ tñ in suo effectu inquantum est oīum principiū siue cā: q2 deū esse vir insipiens dubitat: ⁊ tñ qd sit ƀm maiestatis magnitudinē: nullius creature intelligētia inuestigat. vt dicit Damas. Et iō ꝓpꝛie a nemine pōt cognosci ⁊ exprimi. Multi tñ sapiētes diuino lumine illustrati (q2 veritas a quocūq3 dicat̄ a spū sancto est) ƀm diuersas pfectiones ⁊ excellētias ac ꝓpꝛietates deū diuersimode descripserunt. Cassiod. nāq3 sup ps. illū. Magnus dñs ⁊ laudabilis nimis. sic ait. Deus est virtus inexplicabilis: pietas incōpꝛehēsibilis: sapientia ineffabilis: cuius vera diffinitio est: finē in suis laudibꝰ nō habere. Et Boe. Deus est esse pulcherrimū: foꝛtissimūq3: vere vnū: in quo nullus numerus: nullū oīo aliud p̄terꝙ id qd est. intellige distinctū realiter. Ansel. in Prosologion ait. Deus ē pulchꝛitudo q̄ nō vī: odoꝛ q olfactu nō pcipit̄: sapoꝛ qui nō gustat̄: bonitas q̄ nō sentit̄. At Grego. in moꝛal. Deus ē viuificatrix virtus: cā cāp: vita viuentiū: rō rōcinabilium creaturap. Aug. vero li. i. de libe. arbi. dicit. Deus est quo nihil superius esse cōstat: eternꝰ incōmutabilis. Et idē. de vera religione. Deus est incōmutabilis nā: pꝛima vita: pꝛima essentia: pꝛima sb̃a. Itē Algazel. 2. Metaphy. Deus ē origo ⁊ pn̄m essendi: ⁊ qd est a quo est qcqd est: ⁊ q2 nostrū esse incōpatione illius est nō esse. Ut dicit Plato in Thy. Auicēna. 8. Metaphy. Deus est bonitas in desiderio oīum. Et Cicero pº. de natu. deo. Deus ē quo nihil beatius: nihilq3 bonis oibus affluentiꝰ excogitari pt̄. Et idē. 2. de natu. deo. Deus est nā p̄stās quo nihil melius. Et Arist. I. de celo ⁊ mundo. Deus est apud quē est vita fixa: sempiterna in secula seculoꝝ. q̄ nec finitur nec definit. Et. 12. Metaphy. Deus ē nobilissimus oīu3 entiū: ⁊ nihil eo nobiliꝰ. S3 ƀ3 extracta doctoꝛis subtilis Sco. Deꝰ ē ens ifinite itellectualitatis: volūtatis: bonitatis: potētie ⁊ ens ad se sūme necessariū. Unū ƀ nomē deus ƀm Jo. Damas. li. i. suap sniap. dr̄ a triplici noīe. s. ab ethin: qd ē ardere: vel tethin: qd ē fouere: vel theaste: qd est videre. q2 ardet charitate fouet pietate: videt oīa claritate. Jo. aūt Damas. li. 3. c. 8. ꝓpꝛietates dei explicādo: sic deū descripsit dicēs. Deus ē sine fine ⁊ pꝛincipio. pn̄m pꝛimu3: increatū: ingenitū: īpartibile: īmoꝛtale: eternū īfinitū: icircūscriptū: idetermīnatū: potēs ad īfinita: simplex incōpositū: īfluribile: īpassibile: iuincibile: inalterabile. fons bonitatis ⁊ iustitie: lumē itellectuale: virtus inaccessibilis: ⁊ imēsurabilis: ⁊ tñ oīa mēsurat ꝓpꝛia volūtate. creaturap oīu3 effectiua: oīum ꝯtentiua ⁊ ꝯseruatiua. oīu3 ꝓuisiua. oīa iplēs in suo regno. oībꝰ dñans ⁊ imperās: ⁊ nullū ꝯ̄riū habēs. oīa incōtaminate ꝯtinēs. oībꝰ sb̃is eminēs ⁊ sup oīa existēs: sp bona: sp btā: sp plena p̄ncipatꝰ ⁊ p̄tātis. oꝛdināns: determinās: ac disponēs. Sup oē3 sb̃a3 vitā ⁊ rōnē ⁊ itelligentiā exn̄s. p se. n. est lux. p se ē vita. p se ē sb̃a. p se exn̄s fons essentie vel scibis q̄

bis q̄ sunt.bis q̄ viuūt.bis q̄ pticipāt rōnē. Oib⁹ oiu3 bonoꝝ cā ē.vna sbā
vna v̄tus:vna volūtas:vna opatio:vnū principiū:vna ptās: vna dñatio:
vna diuinitas in trib⁹ pfectis hypostasib⁹ seu psonis:pr̄is:ꝛ filij:ꝛ spirit⁹
scti.vna rōne credit̄:colit̄ ꝛ adorat̄. Oia impmiscibiliter ptrāsit:ꝛ p ipsam
nihil.simplici cognitione vel cogitatione oia cognoscit:tā p̄terita q̄ p̄ntia
ꝛ futura:q pōt oia q̄ vult:s3 nō vult oia q̄ pōt.pōt.n.perdere mundū.non
vult aūt. Ad hoc idē dicit Diony.li.i.c.16. Deus īmāīr ext̄is incircūscri- Dion
ptibilis ē.q2 loco nō ꝯtinet̄. Ipse.n.suiipsius locus ē.oia iplēs. super oia
ext̄s.oia ꝯtinēs.vniuscuiusq3 nā3 impmiscibiliter ptrāsiēs.oib⁹ suā opa
tionē b̄m susceptiuā v̄tutē tribuēs. Et cū sit totus ipartibilis.totus ē to-
taliter ens vbiq3:ꝛ nō pars in pte ptialiter diuisus:s3 totus in oib⁹:ꝛ tot⁹
sup oē.vn̄ ipse solus incōphebēsibilis ē ꝛ interminabilis: ꝛ a nullo p̄terq̄
a semetipso cognitus.nā ipse solus suiipsius ꝯtēplator maximus ē. vn̄ ad
eius totalē ꝯphebēsionē:nulla pōt ꝯtingere creatura: cū sit infinitus ī se.
virtute tn̄ sua in finita:finit ꝛ terminat vniuersa. Bernar.aūt sic ait. Deus Ber.
est volūtas oīpotēs:beniuolētia.lumē eternū:incōmutabilis rō.creās mē
tē ad se pticipandū:viuificās ad sentiēdū:afficiēs ad appetendū: dilatans
ad cupiēdū.iustificās ad pmerendū:accēdēs ad 3elū: fecūdās ad fructū:
pmouēs ad bonitatē:diligēs ad eqtatē:roborās ad v̄tutē: formās ad be
niuolētiā:moderās ad sapia3:visitās ad ꝯsolationē:illuminās ad cogni
tionē:ppetuās ad imortalitatē:iplēs ad felicitatē:circūdās ad securitatē:
amat vt charitas:nouit vt v̄itas:sedet vt eqtas:dñat̄ vt maiestas: regit vt
pn̄n:medet̄ vt salus:reuellat vt lux:assistit vt pietas.hec.s. Bernar. Ex q-
bus oib⁹ p3 descriptio ipsius dei: ex multis ppꝛietatibus ꝛ ex varijs excel
lentijs ac perfectionibus:secundum diuersos auctores.

¶ Quod deus sit vnus solus. Cap.4.

Eum esse vnū:tota scriptura clamat.nā Moses legislator. diuino
d oraculo in Exo.c.20.dicit. Nō habebis deos alienos. Idē habet̄ Exod.
Deute.3.nō est alius deus neq3 in celo neq3 in terra. Et Deute. Deute.
4. Scito ꝛ cogita in corde tuo q̄ dñs ipse sit deus: in celo sursum ꝛ ī terra
deorsum:ꝛ nō sit alius. Et Deute.9. Audi israel dñs deus tu⁹ vnus ē. Et Deute.
Deute.32. Uide q̄ ego sū solus ꝛ nō sit ali⁹ de⁹ extra me. Et.4. Reg.19 Regum
Tu es solus de⁹ oiu3 regū terre. Et Judith.9. Tu es de⁹:ꝛ nō ē ali⁹ p̄ter Judith.
te. ꝛ ps.17. Quis de⁹ p̄ter dñm:aut qs de⁹ p̄ter deū nr̄m. Et ps:71. Bn̄ Psal.
dict⁹ dñs de⁹:q fecit mirabilia magna solus. ꝛ psal.82. Tu solus altissim⁹ Psal.
in oī terra. ꝛ psal.85. Magn⁹ es tu ꝛ faciēs mirabilia:tu es de⁹ solus. Et Sapie.
Sapiēs.Eccī.i.vn⁹ ē altissim⁹ creator oīpotēs:rex metuēd⁹ nimis. Et Ec Eccle.
le.36.nō ē ali⁹ deus nisi tu. Et Esa.41. Ego dñs pmus ꝛ nouissim⁹. Et
Esa.45. Ego dñs ꝛ nō ē alius: ꝛ extra me nō ē de⁹. Et idē habet̄ ex̄ de su- Esa.
tri.ꝛ fi.ca.c.1.ꝛ.33.di.c.qui ep̄s:p3 ḡ q̄ de⁹ vnus ē. Et ponit̄ hec ꝯclō ex de sum.
Sco.in.1.di.2. Aliqd̄ effectiuū ē simplr̄ primū:ita.s.qd̄ nō ē effectibile: trini.
nec v̄tute alterius a se:effectiuū. qd̄ probo sic.q2 aliqd̄ ens est effectibile. Sco.
aut igit̄ a se:aut a nullo:aut ab aliquo alio. Nō a nullo q2 nulli⁹ ē cā: illud ꝯclō. 1
qd̄ nihil ē:nec a se:q2 nulla res est q̄ seipsa3 faciat vel gignat.2. de tri.c.1.

igit ab alio effectiuo: illud aūt sit. a. si. a. sit p̄m̄. habeo ppositū: si nō ē p̄m̄. igit ē posteri⁹ effectiuū. qꝛ effectibile ab alio: vel virtute alteri⁹ effectiuū. Det istud alteꝝ: ⁊ sit. b. de quo arguit sicut de. a. argutū ē. Et ita aut pce dēt in ifinitū. quoꝝ qdlibet respectu prioꝝ ē sm̄: aut stabit i aliquo nō ha bēte pri⁹. Cꝫ aūt (ſm pħos) ifinitas nō sit ipōis i accñtaliter ordinatis: vt in gñationib⁹: filij: pr̄is: aui ⁊c. est tñ impōis in eēntialiter ordinatis. Differūt aūt cāe eēntialiter ordinate ab accñtaliter ordinatis in trib⁹. p̄ᵃ dr̄ia ē: qꝛ in eēntialiter ordinatis. Scd̄a inquātū cā depēdet a pma: i accñ taliter nō. lꝫ depēdeat in esse. Scd̄a dr̄ia ē qꝛ in essentialiter ordinatis est cālitatis alteri⁹ rōis: ⁊ alteri⁹ ordinis. qꝛ supioꝛ ē pfectioꝛ. nō aūt i accñta liter ordinatis: ⁊ hec seqt ex prima. Nā nulla cā a cā eiusdē rōis dependet eēntialiter in cāndo: qꝛ i cātione alicui⁹ sufficit vnū vni⁹ rōis. Tertia dr̄ia est: qꝛ oēs cāe eēntialiter ordinate simul necessario reqrunt ad cāndū. vñ cāe inferiores nō pñt suos effect⁹ pducere: nisi p̄ᵃ cā ꝯcurrente. lꝫ pma pos sit sine aliis. in accñtaliter aūt ordinatis non sic. ⁊ hec ēt seqt ex prima. Ex his pꝫ ꝙ nō est pcessus in infinitū in eēntialiter ordinatis. Cū. n. supioꝛ sit pfectioꝛ: ex p̄ᵃ ⁊ 2ᵃ dr̄ia. igit in infinitū supioꝛ ē in infinitū pfectioꝛ. ⁊ ita infinite pfectionis in cāndo. ⁊ p ꝯñs nō depēdēs ab alia. Qd̄. n. depēdet ab alio in cāndo: est impfecte cans. Itē cū oēs cāe eēntialiter ordinate si mul reqrant ad cāndū effectū: ex 3ᵃ dr̄ia: si in ipsis eēt pcessus in infinitū. tunc ifinite cāe in actu simul essent. qd̄ nullus phs posuit. Nam phs. 12. Metaphy. Entia (inqt) nolūt male regi. vnus ḡ dñatus ⁊ vnus pnceps. vñ Aug. li. 8. de ciui. dei. inducit Platonē dicit. Deus ē vn⁹ verus ⁊ opti mus q cūcta pcellit. Et sic ex rōe cāe eēntialis pꝫ deū eē vnū tñ. Posset etiā pbari idē: rōe mot⁹. Nā. 8. phyſi. dr̄. in mouētib⁹ ⁊ motis ē deuenire ad vnū ita mouēs qd̄ nullo mō moueat. nā (inqt) vnū mouēs magis ꝙ̄ multa opꝫ existere. Eadē vnitas dei pbat a. S. Bona. in. 1. di. 2. Rōne simplicitatis. Nā cū de⁹ sit simplex. si sunt duo dij: vel cōicat vn⁹ alteri suā eēntiā: vel nō: si cōicat: vel totā: vel partē. si totā: iaꝫ nō sunt duo dij eadē eēntia: si dicis ꝙ cōicat partē. hoc est ꝯ rōnē simplicitatis: qꝛ in deo nō est ps ⁊ ps. Si dicas ꝙ nō cōicat vn⁹ alteri eēntiā suā: hoc ē ꝯ nāꝫ boni: qd̄ ſm Diony. de sui nā: est sui cōicatiuū. opꝫ ḡ ꝯcludere ꝙ tñ vnus sit de⁹: ⁊ nō plures. Ipsemet. S. Bona. vbi s̄: eandē vnitatē rōne ptātis ꝯcludit di cēs. Stat. n. ista ꝯclusio. ꝙ deus ē oīpotētissim⁹. poterit igit facere ꝙ oīa alia potētia: a sua nihil possit. si ḡ sūt duo dij diuersi in nā: hoc poterit vn⁹ facere de altero: ꝙ alter nihil possit: ⁊ econuerso: sed cuius potētia pt aufer ri: nō est deus. nō ḡ duo: nec plures dij. Qd̄ Lactan. in li. 1. diuina. insti. tāgit dicēs. Sit igit nostri opis qd̄ illa ꝯñs atqꝫ scd̄a. vtrū ptāte vnius dei mundus regat: an ne multoꝝ? Nemo est qui deū sapiat: rōnemqꝫ secum putet: qui nō vnū esse intelligat: q cōdiderit oīa: ⁊ eadē qua ꝯdidit v̄tute: moderet. Quid. n. multis opus est ad mundi regimē sustinēduꝫ? nisi for te arbitremur: si plures sint: minus hr̄e singulos neruoꝝ atqꝫ viriuꝫ. Qd̄ qdē faciūt hi q esse multos volūt: qꝛ necesse ē: ibecilles eē. Si qdē singuli sine auxilio reliquoꝝ: tāte molis gubernaculū sustinere nō possent. Deus autē qui

Cāe eēn tialiter ⁊ accñtalr differūt.

Phs.

Aug.

Phs.

Bona.

2

Diony.

Lactā.

autē qui ē eterna mēs: ex oī vtiqꝫ pte pfecte cōsūmatecꝫ vtutis est. Qđ si vex fit: vnus fit necesse est. Sco. in. 1. di. 2. q. 3. subtilius ɔfirmat eādē cō clusionē dī. Qꝛ intellectus diuinus est ifinitus: itellectus diuinus cogno scit qđcūqꝫ itelligibile pfectissime: quantū est itelligibile in se. ğ si sint duo dii: sint. a. ⁊. b. a ergo cognoscit. b. pfectissime q̄tū3. sc3. b. est cognoscibile: sed hoc est impossibile. probo. quia aut cognoscit. b. per essentiā ipsius. b. aut non. Si non: ⁊. b. est cognoscibile per eēntiam: ergo. a. nō cognoscit perfectissime. b. quātum scilicet. b. est cognoscibile. Nihil. n. cognoscibile per essenntiam perfectissime cognoscitur nisi cognoscatur per suam essen tiam: vel per aliquod perfectius includens essentiā suam perfectius q̄ ip sa fit in se (que pticula addit. qꝛ fortes pfectius eē h3 in eēntia diuina: q̄ in se ipso. iō in ipsa eēntia diuina pfectius cognoscit q̄ in se) eēntia aūt ip sius. b. in nullo pfectius icludit q̄ in. b. qꝛ tūc. b. nō eēt deus. Si aūt ipm a. cognosceret. b. p eēntiā ipsius. b. ergo actus ipsius. a. eēt posterioꝛ nāli ter eēntia ipsius. b. ⁊ ita. a. nō eēt deus. ꝙ aūt actus ipsi⁹. a. eēt posterioꝛ ipso. b. ꝓbo. qꝛ oīs actus cognoscēdi q nō est idē obiecto: ē posterioꝛ obie cto. necꝫ. n. ꝓoꝛ: necꝫ simul nā ē actus cū obiecto alio. i. distincto ab actu. qꝛ tūc actus posset itelligi: sine obiecto: sicut ecōuerso. Si dicas ꝙ. a. itelli git. b. p eēntiā ipsius. a. q̄ simillima ē ipsi. b. aut ꝙ. a. itelligit. b. in rōe spēi cōis ipsi. a. ⁊ ipi. b. Cōtra (dicit Sco.) qꝛ neutra rēsio saluat ꝙ. a. itelligat b. pfectissime: ⁊ p ɔñs nō est deus: qꝛ cognitio alicuius in sili tantū: aut in vli: nō est cognitio pfectissima ⁊ intuitiua ipsius rei i se: ⁊ ita nō cognoscit b. ituitiue ⁊ pfectissime: qđ ē ꝓpositū. Et sic nō duo dii: nec plures: s3 tātū vnus. Scđo ad idē arguit Sco. vbi ŝ: ex pte intellectus sic. Aliqs act⁹ nō pōt hēe simul duo obiecta adeq̄ta. a. ē obiectū adeq̄tū3 sue intellectionī: ⁊ b. eēt adeq̄tū eidē: si idē. a. posset intelligere. b. ğ impoīe ē ꝙ. a. intelligat vnica itellectione pfecte simul. a. ⁊. b. Si aūt. a. h3 duas itellectiones reali ter distinctas. ğ nō ē de⁹: maioꝛ p3. qꝛ alioqñ actus adeq̄ref alicui obiecto quo substracto ⁊ remoto: nō min⁹ qetaref potētia ⁊ adeq̄ref: ⁊ ita frustra eēt tale obm: ⁊ sic nō sunt ponēdi plures dii. s3 vnus tm̄. Cōfirmat Sco. vbi ŝ. idē: ex pte volūtatis. Nā volūtas ifinita cuiusmodi ē diuia: ē recta: ğ diligit qđlibet diligibile q̄tū i se ē diligibile. Si igif. b. ē alius de⁹: ē dili gibilis in ifinitū: cū sit bonū ifinitū: ⁊ ifinite: a volūtate potēte sic diligere. ğ volūtas. a. diligit. b. ifinite: s3 hoc ē ipoīe: qꝛ. a. nāliter plus seipm diligit q̄. b. ꝓbo. Qđlibet. n. nāliter plus diligit eē suū: q̄ eē alterius: cui⁹ nihil est vel vt ps vel effectus (⁊ dr̄ ps: qꝛ bꝛachiū offert se ꝓ coꝛpoꝛis salute: qꝛ est eius pars: ⁊ dr̄ vel effectus: qꝛ hō exponit se moꝛti ꝓ deo: vel ꝓ pr̄e cui⁹ est effectus). a. autē nihil est ipsius. b. nec vt pars nec vt effectus. ergo. a. plus diligit se naturaliter q̄ ipsum. b. sed voluntas libera quando est re cta confoꝛmatur voluntati naturali (alioqn voluntas naturalis non esset semper recta) ergo. a. si habet voluntatem liberā rectam: actu elicito plus diligit se q̄. b. ergo non diligit. b. infinite. ergo non diligit. b. quantum ipm. b. est diligibile: ⁊ sic nō est recta talis volūtas. ergo nō eēt deus: qđ ē impoīe. ergo illud ex quo sequif. s. ꝙ sint duo dii. posset secundo ex parte

volũtatis sic ꝓbari. Quia aut. a. fruiť. b. aut vtiť: si vtiť ğ b3 volũtatē inoꝛdinatã: si fruiť. b. ⁊ fruiť ēt. a. ğ. a. est btũs in duobus obiectis quoꝝ neutrũ depēdet ab alio: qꝛ sicut btũs est in se: sic ⁊ in. b. sed ꝯñs ē impoẜe: qꝛ nĩ bil pōt eē btũ3 actu in duobus obiectis btificãtibus totalibus. ꝓbo. quia vtrolibet coꝝ destructo: nihilominus eēt btũs. ğ in neutro eēt btũs. vt ēt rõnabile ꝙ illud qđ totaliter qetať in vno obiecto adeq̃to: nõ possit l obiecto alio qetari. Aliter deduciť hec rõ ex pte volũtatis: a scto Bona. vbi s. Nã si sint duo dij diuersi: quoꝝ vterqꝫ est summũ bonũ (qꝛ aliter nõ esset deus) aut vnus diligit alteꝝ vt diligēdus ē: aut nõ. si sic: cũ vterqꝫ sit summu3 bonũ. vterqꝫ ē diligēdus amoꝛe fruitionis. ğ. vterqꝫ fruiť altero. Sꝫ qui fruiť alio bono a se: indiget illo. ğ vterqꝫ ē indigēs. ğ neuter est deus. Si aũt vnus nõ diligit aliũ: cũ sit summe diligēdus. ğ nõ est deus. Ait ēt S. Tho. li. i. 3 Gẽti. c. 42. Impoẜe est esse duo summe bona: qꝛ qđ p supabundantiã ďr: vni soli ꝯuenit. Cũ aũt deus sit summũ bonum. erit ğ tm̃ vnus deus. Petrus vo de Agla l. 1. di. 2. sic ꝓbat. Ponať ꝙ sint duo dij ⁊ vnus velit Petrũ ꝓducere: ⁊ alius nõ. aut Petrus ꝓduceť aut nõ. Si sic: ğ ille q nõ vult nõ erit deus. si aũt nõ ꝓduceť. ğ ille q vult nõ erit deus: cũ nõ possit ꝓducere Petrũ. Si dicas ꝙ pepigere pacta: ⁊ ita sunt cõcoꝛdes: nõ valet. qꝛ eiusdē effectus nõ pñt esse due cãe totales: in eodē gñe cãe: sꝫ infinita potẽtia: est cã totalis in rõne cãe prime. ğ nõ erit alia cã: ergo non erit deus: ⁊ sic tm̃ est vnus deus. Hinc ē ꝙ Abrahã ob vnius dei ꝓfessionē in vr. i. foꝛnacē a Caldeis ꝓiectus est: ⁊ illesus euasit: pp qđ valde fuit grat⁹ deo: p cuius solius gloꝛia nõ recusauit moꝛtē. Pro hac veritate ꝯfirmanda Socrates sustinuit carceres ⁊ moꝛtē: vt Apul. ⁊ Aulus gelius attestanť. licet in hoc dei grãm nõ meruerit. eo ꝙ sibi veneno moꝛtē intulit: ꝯtra p̃ceptũ diuinũ: de nõ occidēdo. s. nec se ipm: neqꝫ quẽpiã. Diuus aũt Hiero. differẽs cũ Rustico p quãdã analogiã ꝯcludit necessariã vnitatē principis diuini: sicut ⁊ terreni. In apibus (inqt) vnus princeps. Grues oẽs sequunť vnã oꝛdine lřario. Impatoꝛ vnus. Unus ꝓuincie iudex: in naui gubernatoꝛ vnus. Et in mundana fabrica vnus opifex: vnus moderatoꝛ. Ex oꝛdine ergo ⁊ moderamine oium que videmus. cõcludamus cũ sacra scriptura. cũ theologis. cũ veris phĩs. vnũ eē opificē: eũdē ⁊ rectoꝛē: q est oium artifex. oẽm habens virtutē. oĩa ꝓspicẽs. Quapp glibet totis viribus studeat vnũ deũ cognoscere: cõfiteri: amare: timere: reuereri: ⁊ vltimate acqrere: frui ⁊ possidere. qñ sine dei cognitione: cetera quoqꝫ que grãdia extimari pñt: parua sunt ⁊ vilia: pp hoc de⁹ Hiere. 9. ait. Nõ gloꝛieť sapiẽs in sapia sua: nec diues i diuitijs suis: nec gloꝛieť foꝛtis i foꝛtitudine sua: sꝫ in hoc gloꝛieť q gloꝛiať: scire ⁊ nosce me: qꝛ ego su3 dominus.

Bona.

Tho.

Petrus de agla

Abrahã

Socra. Apul. Aul⁹ gelius.

Hiero.

Hiere.

¶ Qđ cum vnitate diuine essentie stat pluralitas ꝑsonaꝝ. Cap. 3.

Innoc.

Et igiť vt diĉ Innocē. 3. Extra de sum. tri. c. i. solus deus etern⁹: immensus: incõmutabilis: omnipotens: ineffabilis. pater filius ⁊ spiritus sanctus. tres quidem persone: sed vna essentia: substantia vel natura: simplex omnino. Pater a nullo: filius a patre: spiritus sanctus ab vtroqꝫ: absqꝫ initio ⁊ fine. pater generans: filius nascẽs: spiritus

spūs sanctus: a pr̄e ꝛ filio ꝓcedens. Hec tres psone cōsbales coeterne: coequales: vnum vniuersoꝝ principiū: creator oīum visibiliū ꝛ inuisibilium: spūalium ꝛ corporaliū creaturaꝝ: qui sua virtute oīpotēti: simul ab initio tpis: vtrāqꝫ cōdidit creaturā. vꝫ angelicā ꝛ mundanā: ac deinde hūanā: quasi cōeꝫ: ex spū ꝛ corpore cōstitutā. Idem vbi supra. Hec aūt scā trinitas: secundū cōem essentiā est indiuidua: ꝛ secundū psonales ꝓprietates ē discreta: in nāe sue simplicitate nō admittens diuisionē: nec in psonali ꝓprietate recipiens vnitatem. Sed semꝑ in essentia vnitas: ꝛ in psonis pluralitas inuenit̄. a qua oīs cōfusio ꝛ mutua cōmixtio remouet̄: q: alius sit pr̄: alius filius: alius spūs scūs: pr̄ nō poterit esse filius: nec spūs scūs: sicut nec ecōuerso: spūs scūs nō pōt esse pater vel filius: nec filius pater: vel spūs scūs. Sed qlibet istoꝝ est vna eēntia: vel nā: que sola est vniuersoꝝ principiū: pter qđ: nō est aliud reperire: ꝛ hec eēntia neqꝫ ē generās: neqꝫ generata neqꝫ ꝓcedens. Sed est pr̄ qui generat: ꝛ filius qui gignitur: ꝛ spūs scūs qui ꝓcedit. vt simplr̄ distinctio sit in psonis ꝛ ī nā vnitas teneatur. Vn̄ licet alius sit pr̄: alius filius: alius spūs scūs: nō tn̄ aliud: sed qđ est pr̄ est filius ꝛ spūs scūs. pr̄ vero generādo totā sbām ei dedit sine diuisione: ꝛ tn̄ totā retinuit sine diminutione: ꝛ sic vna ꝛ eadē res ē pr̄ gignēs ꝛ filius nascēs ꝛ spūs scūs ab vtroqꝫ ꝓcedēs. huc vsqꝫ Innocentius tertius. extra de su. tri. c. i. Et Ioā. damas. li. 3. c. 8. ait. Ipsa trinitas est in cōfuse vnita: ꝛ indistāter disiuncta. Indistātes. n. sunt he persone ꝛ ab inuicem inseꝑabiles: nō cōfuse ad inuicem cōuertibiles: q: ad inuicē nō cōmiscent̄ nec pariter cōfundunt̄. Nā pater est in filio: ꝛ spūs scūs in patre ꝛ filio: ꝛ filius in pr̄e ꝛ spū scō: nulla cōmixtione facta vel ꝯuersione vnius in alteꝝ: sine mutua cōfusione. Inmo ipse psone suis ꝓprietatibus ab inuicē sunt distincte: ꝛ sm̄ identitatē essentie indiuisibiliter sunt vnite. Vn̄ diuinitas simplex ipartibilis existēs varia dona suis distribuit creaturis. Sꝫ multiplicata ꝑ dona ipartibilis ꝑmanet: ꝛ ad suā simplicitateꝫ creaturas suas cōuertit ꝛ cōiungit. Hec ille. Sic igit̄ patet ꝙ licet vnā veraciter dei ꝯfiteamur nāꝫ: vnāqꝫ sbāꝫ: in diuinis tn̄ tres psonas fideliter proclamamus. Et ꝙuis sm̄ Alex. in pᵒ su. ꝛ Tho. i. pte. q. 32. Inpossibile sit ꝑ rōnē nālē deuenire in cognitionem trinitatis: q: oīs cognitio habita de deo ab hoīe: ē ex creaturis. Creature aūt ducūt in dei cognitioneꝫ sicut effectus in cām: hoc ğ solū rōne nāli pōt de deo cognosci: qđ cōpetere ei necesse sit (sm̄ ꝙ ē oīuꝫ entiū ꝑncipiū) vnitatē. Virtus āt creatiua vl̄ ꝑncipiatiua dei: est cōis toti trinitati. Vn̄ ptinet ad vnitatē eēntie: nō ad distinctionē psonaꝝ: ꝑ rōnē ğ nāleꝫ cognosci pn̄t: de deo: ea que ptinēt ad vnitatē eēntie: nō aūt ea que ptinēt ad distinctionē personaꝝ. Qui autē ꝓbare nitit̄ trinitatē psonaꝝ rōne nāli: fidei dr̄ derogare. tum ꝙtū ad dignitatē q̄ est vt sit de rebus iuisibilibus: q̄ rōneꝫ humanā excedunt. tum ꝙtū ad vtilitatem trahēdi aliquos ad fidē. Cū. n. aliqs ad ꝓbāduꝫ fidē adducit: rōes que nō sunt cogētes: cadit in derisionē infideliū: q credūt ꝙ hmōi rōibus innitamur: ꝛ pp eas credamus. Iō dicit Hylarius li. de tri. Nō putet hō sua intelligētia: sacrū gn̄ationis ꝛ ꝓcessionis se posse cōsequi. Et Dion. li. de

Inno.

Damas.

Alex.
Tho.

Hyla.
D.ony.

duí.nomí.Nõ ẽ ingt audẽdum dicere aliqd nec cogitare: de sbali occulta diuinitate pter ea:q diuinitus nobis ex sacris scripturis sunt expressa. Et si
Candul. sm Candul.in.1.di.3.possumus p imaginẽ venire in cognitionẽ trinitatis i diuinis:nõ tñ suppositoꝝ:s3 psectionum.vt arguat sic. ois psectio q est in creaturis: eminẽtius est in deo:ista pcedit a pho:q cõcederet q spẽs supioꝛ ptineret virtualiter oẽm psectionẽ inferioris:remota in psectione:
Phs sed psectionis in nobis ẽ:inẽs:notitia:7 amoꝛ:g arguitur eẽ i deo. Istud acceptat a pho.q.12.Metaphy.ait.In deo ẽ summus intellectus:7 summu3 intelligere:7 summa voluntas summe voluptuosa.i.gaudiosa. Ubi
Com. Cõmẽtatoꝛ cõm.37.pbat q in deo ẽ intellectus 7 voluntas 7 actus eoꝝ: qᷓuis nõ p additã rẽ vel intẽtionẽ.hoc idẽ dicit in fine com.36.q in deo est trinitas psecta.S3 dicit q hãc trinitatẽ putauerunt xpiani esse trinita
Aug. tem suppositoꝝ:7 illud ipse negat:sed male negat. Hoc dicit Aug. in.7. psessionu3 fuisse de mẽte Platonis.Et.x.de ciui. dei.c.3.fuisse de mente Poꝛphyrij.Cõcludo g sm Tho.vbi s.q phi via nãli nõ cognouerũt misteria diuinaꝝ psonaꝝ:p ppria:q sunt pñitas:filiatio:7 spiratio vel pro
Apls cessio.iux illud apli.1.Cor.2.c.Loquimur dei sapiã:quã nemo principu3 huius seculi nouit.i.phoꝝ sm glo.pluadeo tñ trinitatẽ psonaꝝ eẽ sic sm
Sco. Sco.in.1.Quicqd de rõne sua est principiu3 pductiuu3: in quocunq ẽ a se:7 sine impsectione:ibi est principium pductiuu3: sed in diuinis sunt duo principia pductiua psectissima a se:sine impsectione.i.intellect⁹ 7 voluntas:igit his duobus principijs sunt due psone pducte: p vnã ip:oductã:filius p intellectu3 mõ gñationis:7 spiritus sanctus p voluntatẽ mõ spirationis.Nã valet ista deductio:est principiu3 pductiuum.g põt pducere.g pducit:qꝛ in ppetuis nõ differt esse 7 posse.Et si obijciat q in nobis tã intellectus q voluntas pducunt accidẽs(tã.n.intellectio i nobis q volitio ẽ accidẽs.)Rñdeo q in talibus vtendu3 est regula bti Diony
Diony. sij:q qñ trãsferrimus aliq ad deu3:dimittẽda sunt ea q sunt impsectiõis: 7 accipiẽda ea sunt:q sunt psectionis.In pposito q intellectus 7 voluntas sint principia pductiua:psectionis est:q ãt pducãt accña inherẽs 7 nõ aliqd subsistẽs est impsectionis:istã relinqmus impsectionẽ 7 loqndo de diuinis accipiamus prima3 q est psectionis:7 dicamus q pf p intellectum pducit psonã subsistentẽ:q vocat filius:7 ambo.i.pater 7 filius per voluntatẽ:pducunt psonã subsistentem: que dr spiritus sanctus:7 sic p3 pulchra deductio 7 subtilis declaratio.¶ Nota ẽt q tres egregij phi mẽ
Hermes tionẽ fecerunt de hac trinitate. Primus Hermes trimegistus siue Mercurius egyptius in li.diffini.dei.ait.monas gignit monadẽ:7 in se ipo reflectit ardoꝛẽ.i.pf gignit filiu3:7 spiritu sancto:in ambobus amoꝛ reflecti
Plato. tur.Scds fuit Plato.sicut innuit Aug.in.7.psess.q ait. Formasti mihi
Aug. dsie quosdã platonicoꝝ libros:a greca lingua in latinã versos.vbi legi nõ eisdem verbis: sed eisdẽ sentẽtijs:q in principio erat verbum: 7 verbum erat apud deum:7 cetera vsq3:7 verbum caro factum est:qd non legi ibi
Macro. Tertius fuit Macrobius:q super somnio Scipionis Togatan.i.patrẽ:7 noym e deo natam posuit:7 sic patet. Ad confirmandam autem eandẽ pluralitatẽ

pluralitatē ꝑsonaꝝ adducunt auctoritates sacre scripture. Nā Gen̄.i.hr̄. Gen.
In principio creauit deus celū ⁊ terrā. Sm̄ Nicol. de ly. hebraica veritas Nico.
hꝫ. In principio heloim creauit celū ⁊ terrā. Heloim autē est plurale hu
ius noīs: hel. sicut pꝫ scientibus ꝓprietates idiomatis hebrei: ꝑ hoc autē
ꝙ nomē plurale diuinū ꝯiungit cum verbo singularis numeri: cum dr̄.
creauit heloim: ac si diceret: creauit dij. ostēdit scriptura ꝙ in deo est aliqua
pluralitas: in vnitate eēntie diuine. Et talis modus frequētissime in vete
ri testamēto inuenitur. Vn̄ Josue vlti. Nō poteris seruire dn̄o: q2 dn̄s ip Josue
se sanctus est: hebraica veritas hꝫ sic. Non poteritis seruire dn̄o: q2 heloim
scti ipse est. Et Hiere. 23. puertistis verba dei viuētis: dei exercituum dei Hiere.
vestri. Veritas hebrea sic hꝫ. puertistis verba heloim viuētium dn̄i. Et no
tādū ꝙ ibi ponit nomē dei tetragrāmaton: qđ significat diuinā nāꝫ: sm̄
suas ꝓprietates itrinsecas: absqꝫ respectu ad extra. Et ex hoc pꝫ: ꝙ in in-
trinsecis diuinitatis ē aliqua pluralitas: ꝑ pluralitatē imediate p̄cedentē:
cum dico in auctoritate. puertistis verba heloim. i. deoꝝ viuētium. Et cō-
iungitur ista pluralitas nomini dei tetragrāmaton cuꝫ imediate subdit.
Dn̄i exercituum. Itē Esaye. 54. hr̄. Dominabitur tui q fecit te. Domi- Esay.
nus exercituū nomē eius. Sic in hebreo exponit. Dominatores tui: fa-
ctores tui: dn̄s exercituū nomē eius. Etiā. 2. Reg. 7. dr̄. Que ē gens vt Regum
populus israel in terra: pp quā iuit dn̄s vt redimeret sibi populum. In
hebreo sic explicat. Iuerunt heloim. Hec trinitas personaꝝ ēt fuit a Pro
phetis aliqualiter ꝓnunciata. Nam p̄s. 44. Canit Dauid. Propterea vn
xit te deus deus tuus: sm̄ Nico. de ly. super. 1. c. ad hebreos. In hac au- Psal.
ctoritate exprimitur Chr̄s tanꝗ̄ deus vnctus: q2 in humanitate ē vnctus Nico.
plenitudine gr̄e. Exprimitur per hoc deus vngens tāꝗ̄ ꝑsona distincta ab
ipso vngēdo: ⁊ loquitur tāꝗ̄ de alia persona. Insuper ex parte dei vngē-
tis duplicat hoc nomē deus: cum dr̄. vnxit te deus deus tuus: ad denotā
dum ꝑsonam patris: ⁊ spiritus sancti. Et p̄s. 109. Dixit dominus domi- Psal.
no meo: ⁊c. qui ad litteraꝫ de Chr̄o est intelligendus. Et p̄s. 66. dicitur. Psal.
Benedicat nos deus deus noster: benedicat nos deus. Vbi expresse hoc
nomē deus: triplicatur. ⁊ nō sine causa. Itēꝫ Esa. 48. Et nunc dominus Esa.
meus misit me: ⁊ spiritus meus. Ista sunt verba dei loquentis: ideo ime-
diate subditur. hoc dicit redemptor tuus sanctus israel. Vbi deus dicit se
messiam siue missum a deo ⁊ spiritu eius. Nunc autē est ita: ꝙ inter mittē
tem ⁊ missum: debet esse distinctio ꝑsonalis. Deū autē missum dicimus fi
lium incarnatuꝫ: deum mittentē patrem: ⁊ spiritum eius: spm̄ sctm̄. Esay.
etiā in. 6. c. ait. In anno quo mortuus rex Ozias: vidi dn̄m sedentē super Esa.
solium excelsum ⁊ eleuatum: ⁊ ea que sub ipso erant replebant templuꝫ.
Seraphin stabāt subter illud: sex ale vni: ⁊ sex ale alteri. Et infra. Clama
bant alter ad alteꝝ. Sāctus: sanctus: sanctus dominus deus exercituuꝫ:
plena est oīs terra gl̄ia eius. Sed sm̄ Alex. in. 1. summe. In noua lege ma Alex.
nifestata est trinitas personarum: non solum secundum numeruꝫ ⁊ distin
ctionem: sed etiam secundum originē ⁊ proprietatem: q2 persona prima q̄
a nullo est: dr̄ pater. Secunda genita: est filius. Tertia spiritus sanctus.

Joan. Matb. Luc. Natt. I. Joan. ca. 5. Tres sunt q testimoniũ dant in celo. pr verbũ ꝛ sp̃us sctũs: ꝛ hi tres vnum sunt. Et Matb. vltimo. Euntes docete oẽs gentes baptizãtes eos: in noĩe pr̃is ꝛ filij: ꝛ sp̃us sancti. Itẽ Luc. 3. In baptismo Chr̃s apparuit in assumpta carne. pr in voce. sp̃us sctũs in colũbe specie. Matb. Gen. Matb. 17. pr apparuit in voce. filius in assumpta carne: vel humanitate: ꝛ sp̃us sctũs in nube: figurat̃ et idẽ Gen. 18. Ubi Abraham vidit tres viros: ꝛ vnũ adorauit. Ubi fm glo. trinitatis ꝛ vnitatis mysteriũ declarat̃. Gen. Daniel. Dr̃ et Gen. 40. Qd pincerna regis Pharaonis: vidit tres ꝓpagines in vna vite: p qd significat̃ tres psone in vna deitate. Scribit̃ et Daniel. 5. Qd apparuerunt tres digiti quasi manus scribẽtis: appẽdit: numerauit: ꝛ diuisit. Manus ista ẽ ipse deus: qui oĩa creauit: in qua manu sunt tres digiti. i. psone; de qbus dr̃. Esa. 40. c. Quis appẽdit molẽ terre tribus di Esay: gitis. Quãuis igit̃ oẽs isti tres digiti habeãt appẽdere: numerare: ꝛ diuidere. pr tñ per suã potẽtiã (appropriate loquẽdo) oĩa appẽdit. i. portat ꝛ custodit: filius p suã sapiam sibi appropriatã: oĩa numerat. i. cognoscit: ꝛ inuestigat. Sp̃us sanctus per sibi appropriatã bonitatẽ oĩa diuidit. i. Hist. sco. Euseb. dona sua oĩbus distribuit. Legit̃ et ad idẽ in Hystoria scholastica. Et Eusebius idẽ testat̃. Qd circa xp̃i natiuitatẽ tres soles in oriẽte apparuerũt: qui paulatim ad se inuicem appropinquãtes: in vnum solẽ redacti sunt: per qd dabat̃ itelligi: qualiter cognitio trinitatis ꝛ vnius dei: toti imminebat orbi. Ex qbus oĩbus satis patet: qualiter cũ vnitate diuine eẽntie: ẽ psonaꝝ pluralitas: quã quilibet firmiter credere tenetur ꝛ asserere.

¶ Qd qcqd dr̃ de deo: aut est eẽntia: aut notio: aut persona. Cap. 6.

V T aũt dicta ꝛ dicẽda clarius elucescãt: notãdum est iuxta sctoꝝ traditionẽ. s. Boe. Hugo. Aug. ꝛ Ricardi: ꝙ qcqd i deo ẽ: aut de deo dr̃: aut est eẽntia: aut notio: aut psona. Una est. n. idiuisibilis eẽntia: psone tres: ꝛ he tres psone: sunt vna eẽntia: ꝛ vnus deus: ꝛ q̃libet eaꝝ est vna essentia: ꝛ vnus deus. pr a nullo: filius a pr̃e nascẽdo: sp̃us sanctus a pr̃e ꝛ filio ꝓcedẽdo. pr filiuз generat: filius gignit̃: ꝛ pr ꝛ filius sp̃m sctm̃ spirant: ꝛ ꝙ filius sp̃m sctm̃ spirat: hoc hз a patre. Quicqd. n. psona hз vel facit: hoc hз a psona a qua est. et iõ qꝛ filius est a pr̃e ab ipso oĩa hз: ꝛ qꝛ spiritus sanctus est a pr̃e ꝛ filio: iõ hз qd hз cõiter ab vtroqз: sed pp hmõi nascibilitatẽ vel ꝓcessionalitatẽ: pater nõ ẽ maior Boe. Hugo. Aug. Ricar. nascẽte vel spiritu sancto ꝓcedẽte: qꝛ veritas diuine essentie equaliter ẽ in ipsis ꝛ i pr̃e. hec oĩa habẽt̃ a Boe. li. d trĩ. ꝛ ab Hugo. ꝛ et Aug. ꝛ Ricar.

¶ De Notionibus. Cap. 7.

N Otiones ãt sunt qnqз: fm Hugo. ꝛ Aug. s. pr̃nitas: Inascibilitas: filiatio: ꝓcessio: ꝛ cõis spiratio. Et dicunt̃ hec qnqз: aliqñ notiones: qꝛ notificãt psonas: aliqñ distinctiones: qꝛ psonas distinguunt: aliqñ relationes: qꝛ p ipsas qñqз psone adinuicẽ referũt̃. dicunt̃ et ꝓprietates: qꝛ psonis ꝓprie insunt. Istaꝝ aũt notionũ tres dr̃ psonales ꝓpetates. s. pr̃nitas: filiatio: ꝓcessio: eo ꝙ psonas faciũt. Nã istarum qnqз notionum: tres sunt pr̃is. s. inascibilitas: pr̃nitas: ꝛ cõis spiratio: ꝛ due filij. s. filiatio ꝛ cõis spiratio. vna vero spiritus scti tm̃. s. ꝓcessio. nec aliqd

nec aliqd derogat spiritui scto q tm hz vnā notionē: neqz filio superexcres scit q hz duas: nec pater est maior alijs psonis duabus q̄uis tribus notio nibus spāliter ab alijs discernatur: q2 relationes in diuinis sunt nō quan te: τ sic nec pfectionem nec imperfectionē dicunt. Regulariter.n. de istis notionibus tenēdum est: q nulla de alia p2edicatur: τ quelibet ē diuina eēn tia: τ vnus deus: τ vna essentia. Item nulla notio inest diuine essentie: sed tm̄ persone: quia essentia: nec distinguit: nec distinguitur: sed sole persone ab inuicem distinguuntur.

¶ Quid notificent noīa dicta de deo. Cap.8.

D euidentiā aūt nominum q̄ nobis deū manifestant aliqualiter

a Notandum est in quadā simplici τ rudi ꝯsideratione: q oē nomen diuī de deo: aut notificat eēntiā: aut notionē: aut personā. Nā noīa q̄ notificāt essentiā dicuntur eēntialia: q̄ psonā: psona lia: q̄ notiones notionalia. Nomē aūt eēntiale sonat in qd: τ p̄dicat in qd: personale significat quē. τ p̄dicat in quē. Notionale vero nomen sonat in quā: τ p̄dicat in quā. Vñ ista tria p̄dicata in diuinis: sepius predicantur: vel ponunt. s. qs: que: quod. Quis q2 pr vel filius vel spūs sctūs. Que. s. ꝑcessio: filiatio: p̄rnitas ꝛc. Qd ſba: essentia: τ hmōi. que mere qditatem rei significāt: τ diuinā essentiam simpliciter τ abstracte rep2esentant. hec autem nomina sic distinguuntur.

¶ De noībus essentialium distinctionum. Cap.9.

Vel nomen essentiale: aut est nomē substātiuū: aut adiectiuū.

q Si substantiuū aut est abstractū: aut concretum: aut medium. Abstracta aūt dicimus: vt dicit Aug. q̄ absolute diuinā essentiaz Aug. significāt: vt essentia: bonitas: diuinitas: τ hmōi. que semp supponūt τ si gnificāt diuinā essentiā: nec possunt trahi p aliqd cōiunctū ad supponen dum p2o psona. Vnde talia noīa sumpta cū ꝑpositionib᷒: verbis: nomi nibus: τ participijs: psonalibus vel notionalibus: reddūt p2opositiones Sco. falsas in qbus ponunt. Vt si hec est falsa. Essentia gñat vel gñatur: eēntia est de eēntia: vel essentia est apud eēntiā τ hmōi. De istis aūt noibus: que pure sunt essentialia: gñaliter est tenendū: q oē nomen pure essentiale p̄di catur de qualibet psona per se: τ de oībus simul singulariter: τ pluraliter. verbi grā. pr est diuinitas: filius est deitas: τ spūs sctūs est deitas: τ simul sunt vna diuinitas: τ nō deitates. Noīa vero cōcreta sunt que ad modum cōcretoꝝ significāt fo2mā in supposito vel subiecto: vt deus: creato2: τ simi lia: q̄ gñaliter significant diuinā essentiā: sed qñqz supponunt p2o eēntia: qñqz ꝑ psona. Noīa vero media dr̄: que habent modum τ fo2mā τ signi ficationē abstractoꝝ: sed vsum τ officiū cōcretoꝝ: vt lumen: sapia: τ hmōi. Ista.n. licet abstractiua sint: aliqñ tm̄ supponunt ꝑ personis. vt cū dr̄. Lu men de lumine: sapientia de sapia: p̄ncipiū de p2incipio: τ similia. τ hec no mina abstracta p̄dicātur de qualibet psona per se: τ de oībus simul nō plu raliter sed singulariter: vt dicēdo pater est sapia: filius est sapia: spūs san ctus est sapientia: τ similiter pater: τ filius: τ spiritus sanctus est sapientia vna τ eadem numero.

¶ De noībus adiectiuis: q̄ pure significāt diuinā eēntiā. Cap. 10.

a Diectiua noīa alia significāt pure diuinā eēntiā nihil cōnotando: vt ens bonus: ⁊ hmōi: alia aūt aliqd cōnotant positiue: alia aliqd priuatiue: vt eternus: imēsus: imortalis ⁊ hmōi. Eternus n. principaliter significat diuinā eēntiā: ⁊ scd̄ario cōnotat carētiā p̄ncipii ⁊ finis. vn̄ cum dr̄ eternus: sensus est. deus ē ⁊ caret principio ⁊ fine. Sil̄r. imensus principaliter significat diuinā eēntiā ⁊ cōnotat abnegationē mēsure localis. Similiter dr̄ incircūscriptus p abnegationē loci ⁊ vbi. ⁊ de similibus sil̄r est intelligendū: ⁊ hec noīa p̄dicanṫ de oībus psonis simul ⁊ diuisim: singulariter ⁊ nō pluraliter. vt pr̄ est eternus: filius eternus: spiritus sctūs eternus. ⁊ hi tres sūt vnus eternus: ⁊ nō tres eterni ⁊c. ¶ De his aūt noībus q̄ cōnotant aliqd positiue: qdā cōnotant effectū in creaturā: qdā vero cōnotāt respectū. Eoꝝ aūt q̄ cōnotant effectum: qdā cōnotāt in habitu: vt iustus: misericors: ⁊ hmōi. quedā in actu: vt iustificās: miserator ⁊ hmōi. Que aūt cōnotant effectum in actu: p̄dicantur de deo ex tpe. vn̄ deus incipit esse miserator: qn̄ incipit misereri: sed ea q̄ cōnotant in habitu p̄dicantur de deo ab eterno: vt deus fuit ab eterno iustus ⁊ misericors. Sed eoꝝ noīuʒ q̄ cōnotāt respectū: quedā cōnotant respectū creatoris ad creaturas ad extra: vt deus est cōseruator ⁊ hmōi. quedā aūt cōnotāt respectum ad intra. s. psone ad psonā: vt similis: eq̄lis. Similis. n. significat p̄ncipaliter diuinā essentiā: scd̄ario aūt cōnotat distinctionē psonaleʒ. hmōi. vero noīa licet essentiam significent rōne tn̄ cōnotati: p̄dicanṫ de psonis simul sumptis pluraliter ⁊ nō singulariter. vn̄ nō dr̄: pater ⁊ filius sunt similis: sed dicitur sunt similes.

¶ De noībus adiectiuis: ⁊ eoꝝ subdistinctione. Cap. 11.

a Diectiuoꝝ ēt noīum quedā partitiua. vt aliqs: alius: ⁊ similia. quedā vero sunt numeralia: vt vnus: duo: tres: ⁊ oīa in neutro gn̄e. Substātiua significāt diuinā essentiā: ⁊ p̄dicanṫ de psonis oībus singulariter ⁊ nō pluraliter: vt pr̄ ⁊ filius sunt vnū i gn̄e masculino ⁊ feminino substātiuata sunt psonalia. vn̄ hec est vera. pr̄ ⁊ filius sunt duo si duo sit masculini gn̄is: sed si sit neutri gn̄is: tunc est falsa. hmōi aūt noīa adiectiue retēta sequuntur nām suoꝝ substātiuorum. vn̄ si substātiua sint essentialia: ⁊ ipsa adiectiua similiter: ⁊ si sint personalia. similiter ⁊ ip̄a adiectiua. vnde hec est falsa. pater ⁊ filius sunt vnus: sed hec est vera: pater ⁊ filius sunt vnus deus.

¶ De nominibus personalibus. Cap. 12.

p Ersonalia autem noīa quedā predicanṫ de vna persona tm̄. vt pater ⁊ filius ⁊ sp̄us sctūs. Quedā de duabus ita q̄ de vtraq̄ʒ: vt principium spiritus sancti. Nā pater est principium sp̄us sancti: ⁊ filius est principiū sp̄us sancti. vnde cuʒ dr̄: pater ⁊ filius sunt principiū sp̄us sancti. ly principiuʒ supponit p̄ duabus personis: sed significat vnaʒ notionem. s. cōem spirationem. Quedam vero p̄dicātur de duabus personis: ita q̄ de neutra per se: vt pater ⁊ filius sunt duo: ita q̄ ly duo sit masculini gn̄is ⁊ nō neutri: quedā p̄dicātur de tribus: ita q̄ de nulla p se: vt trinitas.

nitas. Nam vt dicit Isido. li. 6. ethymol. Trinitas est appellata eo q fiat totum vnu ex tribus: quasi triu vnitas. Na duz tria sunt. i. tres psone vnu sunt: q singula in se manet: et oia in oibus. pr ergo et filius et spus sanctus sunt trinitas et vnitas. Ide. n. in na: vnu qd in essentia: tria in psona: vnu pp maiestatis coione: tria pp psonar pprietate. Quedam et noia pdicantur de singulis personis: ita q no de oibus vel plurib singulariter vel tm pluraliter: vt hypostasis seu persona. pater. n. et filius et spiritus sctus: sunt tres hypostases seu persone: et non vna. Isido.

Cde notionum subdistinctione. Cap. 13.

n Omina vero notionalia qdaz sunt abstractiua: vt paternitas: natiuitas: pcessibilitas: spirabilitas et innoi. Queda vero ocretiua et adiectiua: vt inascibilis: gnans: nasces: spirās: pcedes. Omnia aut abstractiua pdicant de essentia: vnde est hec vera: essentia est pternitas: et ecouerso: essentia est inascibilitas et ecouerso: et ita de aliis. Concretiua vero nunq de essentia pdicant: siue sint noia: siue participia: et io omnes tales ppones sunt false. Essentia gnat vel gnatur: vel eentia est generans vel gnata: et de aliis. Ite noium notionalium qda pdicatur de vna psona tm: vt gnans de pre: genitus vel nasces de filio: pcedes de spu scto: qdaz de vtraq: vt spirās de pre et filio: q pater et filius spirat spum sanctum: qdam et pdicantur de qualibet: vt distinctus. pater. n. e distinctus ab aliis personis: similiter filius et spiritus sanctus.

CDe nominibus que notificāt deum in suis operibus. Cap. 14.

e T quāuis indiuisibilia sint opera trinitatis ad extra: tn a sanctis distinguuntur: quedam noia per que notificat deus in opibus suis. qui inuocabilis est et inotificabilis in se quo ad intima maiestatis. Sunt aute queda noia appropriata: quedam sunt transumpta et trāslata. Noia appropriata sunt decem. De qbus Isido. in. 6. lib. c. i. dicit sic. Apud hebreos decem noibus deus nuncupatur. primum est El. vel ysch yros. idest fortis: quia nulla infirmitate opprimitur: sed fortis est et sufficiens ad omnia perpetranda. Secundum nomen est eloe. i. theophelos. i. timor: eo q a cunctis ipsum colentibus deus est timendus. Tertium nomen est sabaoth. i. princeps exercituum: eo q omnes exercitus celi eius dominio sunt subiecti. Quartum nomen est Helioz: vel Ramathel. i. excelsus deus: quia excelsus deus et super celos gloria eius. Quintum nomen est eyel. i. qui est. deus. n. qui est eternus vere est qui tantum nouit esse: fuisse autem et modo non esse vel futurum esse non nouit. Sextum nomen est adonay. i. dominus. quia eius dominationi subiicitur totus mundus. Septimum nomen est ya. idest spiritus almus. deus enim spiritus est. Octauum nomen est tetragrāmaton: idest nomen quatuor litterarum: scribitur enim quatuor litteris apud hebreos: quod ineffabile pronunciat et significat nomen dei: quia df in effabile: non q dici no possit: sed q eius significatio ab humano corde no pot cpprehedi. Nonu nomen est saday. i. oipotes: q oipotes est nome eius: et df oipotens a faciedo oe quod vult: Isido.

⁊ nõ a faciendo qđ non vult: ꝙ ſi alteꝝ tm̃ ei accideret: oĩpotens nequaꝙ̃ eſſet. Decimũ nomẽ eſt eloym: ⁊ eſt nomẽ trinitatis: ⁊ pertinet ad pſon ⁊ filium ⁊ ſpũm ſanctum: ⁊ iõ apud hebꝛeos eſt plurale ⁊ ſingulare. Signat n. diuinã eẽntiã cũ ſuppoſitiõe triũ pſonaꝝ. vñ dr̃ trinitas q̃ſi triũ vnitas.

¶ De noib⁹ tranſumptis. Cap. 15.

Ni nota ꝙ ſunt quedã nomina trãſumpta a creaturis qb⁹ vtit̃ ſacra ſcriptura q̃ſi intẽdit aliquas exponere ꝯditiones creatoris.

Damaſ. Quia Damaſ. li. i. c. i4. inquit. Quia multa in ſcriptura diuina ſimpliciter ſunt dicta ⁊ figuratiue ⁊ trãſumptiue: ſcire opꝫ ꝙ homines groſſa carne induti excelſas ⁊ immoꝛtales deitatis opationes itelligere nõ poſſunt niſi qbuſdã foꝛmis: ⁊ imaginibus: ⁊ notis. qbus hoĩes ſepius vti ſunt ſueti. Vñ oĩa coꝛpoꝛalia q̃ de deo dicunt̃ nõ ꝓpꝛie: ſed ſymbolice itelligunt̃. Simpliciter. n. deus eſt: ⁊ nõ figurabilis: oculos tñ ⁊ palpebꝛas: ⁊ viſum habere dr̃. qꝛ vniuerſoꝝ habẽs virtutẽ ꝯſideratiuã: cũ nihil põt latere: nil põt ſubterfugere ſuã notitiam vel notioneꝫ. Simili rõne aures ⁊ auditũ habere dr̃. qꝛ apud ipm̃ ꝓpitiationẽ foꝛe: ⁊ depcationis ſuſceptionẽ aſſerere nõ timemus. per hunc. n. ſenſum nos mites offidimus: q̃ſi depꝛecantibus aures familiarius inclinamus. Os: ⁊ labia: ⁊ fauces: dr̃ habere. qꝛ ille velut loquẽdo p inſpirationes nobis reuelat: q̃ hoĩum cogitatio p hmõi oꝛgana expꝛimit ⁊ oſtendit. Guttur ẽt habere dr̃: ⁊ guſtum: qꝛ i noſtre iuſtitie opibus tanꝙ̃ in guſtu delectat̃. Nares ⁊ olfactũ habere dr̃. qꝛ tanꝙ̃ odoꝛ ſuauiſſimus dño eſt placẽs: qui deuotionis affectum ſibi exhibet. Faciẽ ipm̃ habere ſcriptura cõmemoꝛat: qꝛ per eius opa virtutẽ ⁊ potentiã diuinus ſermo manifeſtat: nã pſone pꝛeſentia in faciẽ declarat̃. Manus ⁊ bꝛachia repñſentant eius ſubtilẽ ⁊ inuiſibilẽ opationem: qꝛ nos digitis: ac manibus: ⁊ bꝛachijs ſubtilioꝛa ⁊ foꝛtioꝛa opamur. Cũ ſi dexteraꝫ dei cõmemoꝛat: certioꝛa ⁊ dei dignioꝛa opa inſinuat. Vñ ſi iurare p dexteram dr̃. q̃ſi intrãſmutabile eius ꝯſilium perhibet̃. frequẽter pauperibus ſubuenit ⁊ indigẽtibus auxiliat̃: ⁊ iõ habere pedes dr̃. ſepe. n. oſtẽdit in effectu qđ ſolẽt opari hoĩes pedib⁹ vel i ceſſu. Pectus ⁊ coꝛ habere dr̃ pp cognitoꝝ iugẽ recoꝛdationẽ. Ventrẽ ⁊ viſcera: pp illam quã in nobis oſtendit miſericoꝛdiã ⁊ cõpaſſionẽ. Iraſci dr̃ ⁊ furere pp odium malitie ⁊ iuſtã quã iſert pctõꝛibus vel peccãtibus vltionẽ. Doꝛmire dr̃ ⁊ obliuiſci: pp iniurie diſſimulationẽ ⁊ vindicte recoꝛdationẽ. Unde qꝛ tot modis per ſua beneficia: noſtra ſupplet̃ indigẽtia: moꝛe humano dr̃ habere diuerſa mẽbꝛa. Unde btũs Diony. effectus dei multiplices ſic deſcribit. Deus inqt

Diony. eſt oĩum cã ⁊ pꝛincipiũ eoꝝ q̃ ſunt ſubſtantia ⁊ viuentiũ vita: ratiocinãtiũ rõ: excidẽtium ab eo reuocatio: ⁊ reꝝ reſurrectio coꝛrumpentiũ: qđ ſm naturam eſt reuocatio: ⁊ eoꝝ que mouent̃ ſm execrabilẽ impetum reformatio: ſacrum firmamentuꝫ minus ſtantiuꝫ: ⁊ ipſoꝝ q̃ ad ipſum reducũtur: via ⁊ reoꝛdinatiſſima manuductio. Et ſequitur poſt pauca. Ipſe eſt eoꝝ q̃ ab ipſo ſunt: pr̃ pꝛincipalioꝛ ꝙ̃ ipſi qui eos genuerũt. Nã ⁊ ipſi ceperũt ab ipſo eẽ ⁊ gñare. Eoꝝ aũt qui ipſum ſequunt̃ ⁊ ab ipſo paſcunt̃ paſtoꝛ ẽ: illuminatoꝝ ẽ ſplẽdoꝛ: perfectoꝝ pfectio: deificatoꝝ deificatio: diſtãtiũ pax: ſimplicium

simpliciũ simplicitas: ⁊ vnitoꝝ vnio: sup principale ⁊ fōale principium oc cultū sue cognitionis: fm q̄ pbas est ⁊ possibile vnicuiq̃ bona traditio ⁊c. Hec verba Diony. recitat Damas. c. 3. Ex qbus oībus p3 q̄ oīa corporalia: de deo dicta: sunt ad figuratiuū intellectū mistice referenda. Damas.

¶ De diuersis Christi nominibus. Cap. 16.

Sunt et quedā alia noīa que ad significationē illoꝝ que de hoīe f Chrfo assumpto. s. dei filio intelligunt a similitudinibus reꝝ artificiose transumpta: sicut p3 per Isido. li. 7. c. 2. vbi dī. Christus multis mōis I scriptura vocari ↄsueuit. Dr. n. ibidē: q̄ xp̄s a chrisma te vocatus est. ipse. n. p cūctis suis cōsortibus oleum gratiaꝝ plenitudine ē delibutus. qui Jesus hebraice. Sother grece. Saluator latine dr: eo q̄ cunctis gētibus saluator est trāsmissus: pp qd ipse Messias hebraice dicit eo q̄ oīs ↄpphetalis: sacerdotalis: ⁊ regalis dignitatis priuilegio fit diuinitus insignitus: nā messias dr vnctus. Dr et Hemanuel. i. nobiscū deus: eo q̄ deus p virginē natus: in carne apparēs nobis se cōiūxit. Dr et v̄bū caro factū: q2 v̄bū est inquātu3 p modū intelle̾s nascit a pr̄e I eternitate: s3 caro dr: inquātu3 a matre nascit in tp̄is mutabilitate. Silr dr vnigenit⁹ ⁊ primogenitus. q2 pr̄is ⁊ et mr̄is fuit filius vnicus: ali quē nullus: ⁊ post quē: nō erat alius. Multis et alijs modis pfiguraf in rebus creatis. Dr etiā pn̄: q2 p̄ per ipm oīa finit vel fecit. Dr ⁊ os dei. q2 p ipm deus mundo loqtur. Drq3 manus: q2 per ipm reꝝ vniuersitas ↄtinet. Dr via: q2 per ipm ad brauiū puenit: vita dr. q2 in ipso oīa viuūt. veritas. q2 nec fallit nec fallit. dr fons. q2 oīs boni origo īdeficiens ⁊ reficit sitiētes: ⁊ multis alijs figuris innumerabilibus ⁊ infinitis nobis daf intelligi in scripturis: sicut ibi ponit Isido. in exēplis multipliciter. Sicut pr ⁊ filius pp varios effectus in creaturis varijs noībus nūcupanf. sic spūs sctūs pr̄i ⁊ filio in simplicitate nr̄e ↄsbalis: ⁊ coeternus: diuersis vocaf noībus: ⁊ diuersis reb⁹ multifarie ↄpaf: pp qd dr Sapie. 7. q̄ ē sctūs in oī. s. creature sctificatiōe est ⁊ multiplex I charismatū ⁊ donoꝝ distributione: vnicus I p̄ris ⁊ filij vniformi cōnexione: necnō in sctōꝝ charitatiua vnione: subtilis I cogitationū ⁊ affectionū pscrutatione: modestus I discreta ⁊ modesta affectuū hūanoꝝ ordinatione. Discretus I facūdie siue eloquētie administratione. Incoinquinatus sine macule ↄtagione: suauis I pceptis: suauior I ↄsilijs: suauissim⁹ I pmijs: amās bonū actū I actiuis: q suauis ē in ↄtēplatiuis: hūanus hūanā diligēs societatē. benignus: Inatā hr̄is in se bonitatē. Stabilis: lassis ⁊ infirmis ↄferēs firmitatē: ⁊ nullā ↄrsus habēs i se vicissitudinis mutabilitatē: securus: illis quos ↄtegit auferēs formidolositatē. oē3 hr̄s v̄tutē. oībus ↄferēs v̄tutū pfectionē. oīa ↄspiciēs. oē3 hr̄s cognitionē: capiēs oē3 intelligibilē spū3. oīs spūs rōalis motū inuestigās ⁊ affectionē: mūdus I se: ⁊ ab alijs auferēs infectionē. Multis et alijs noībus nuncupaf. Dr. n. digitus pp eius discretā ⁊ subtilē opationē. Colūba pp simplicitatis amorem. Nubes pp estuantiū refrigerationē. Vētus pp occultā grāꝝ inspirationē. Ignis pp grē euaporationē. Ros siue pluuia pp aīe fecūdationē3. Mel pp dulcifluā interioris hoīs imutationem. Oleum pp interiore3 aīe

Isido.

Sapi.

impinguationē: et exhilarationem. Multis aliis comparatur diuinus spi ritus: sed ista sufficiant pro exemplo.

Item de nostibus trāsumptis diffusius q̄ in cap. 15. Cap. 17.

Omnipotens deus pr: et filius: et spūs sanctus: vnus atq; trinus: vnus vz extat in nā: trinus in psonis: solus inuisibilis: solus im mēsus: atq; incōprehēsibilis: solus icircūscriptus: solus incom mutabilis: incorporeus: et inmortalis. Ubiq; p̄ns sed latēs. Ubiq; totus

Paul. sed imēsus. Inuisibilis ē: qr i sba sua oīno videri nō pt. Apostolo testāte q ait: Quē nullus hoīm vidit: sed nec videri pōt. Et in euāgelio: deū ne mo vidit vnq̄. Incorporeus est: qr nullis mēbrorum liniamētis ɔpositus si ue ɔpactus existit. sicut veritas in euāgelio ait. Spūs est deus: et eos qui adorāt eū in spū et vitate opz adorare. Inmēsus est qr q̄titas ei⁹ vel q̄li tas a nullo ex creaturis metiri pōt. Cui Salomon supplicās i orone ait. Si celū et celi celorum nō te capiūt: q̄to magis domus ista quā edificaui? In circūscriptus est: qm circūscribi nō pōt. Inlocalis est: qm de loco ad locū

Esay. nō trāsit: sed neq; in loco quolibet retinet. Ipso de semetipso per Esayam ꝓphetā testimoniū pbēte ac dicēte. Celū sedes mea. Terra aūt scabel

Hiere. lum pedū meorum: et p Hiere. Nōne celū et terram impleo dicit dñs. Cuius

Psal. inmensitatē ꝓpheta in psal. ɔfitēs. ait ad ipm deū. Si ascēdero in celū: tu illic es: et si descēdero in infernū ades. De cuius adhuc imēsitate in libro

Job btī Job scriptū est. Excelsior celo est: et qd facies? ꝓfundior inferno: et vñ cognosces? lōgior terra mēsura eius: et latior mari. Qui. n. celū et terrā im plet: ꝓculdubio nullus est locus ab eius p̄ntia absens. Sup oēm quippe creaturā p̄sidet regnādo atq; imperādo. Subtus est oīa sustinendo atq; portādo: nō pōdere laboris: sed isatigabili vtute: qm nulla creatura ab eo cōdita p se subsistere valet: nisi ab ipso sustentet: q illā creauit. Extra oīa ē:

Malac. sed nō exclusus. Inmutabilis est: qr ab eo qđ est: mutari nō pōt. vt Mala chias ait. Ego dñs et nō mutor: iō deus imutabilis dr: qr ei furor: ira: peni tētia: obliuio: recordatio: et alia his similia nullomō accidūt. Simplex. n. nā ē: et inmutabilis: atq; in pturbata: neq; aliud ē ipse: et aliud qđ hz: et qđ est. Inmortalis est: qr mori nullo mō pōt. Apło dicēte. Qui solus hz im mortalitatē: lucē habitās inaccessibilē: quē vidit nullus hoīum: sz nec vi deri pōt. Ubicūq; aūt sacra scriptura sparsim p diuinos libros in deū mo tus aie: seu hūana mēbra describit. s. Caput: capillos: oculos: palpebras: aures: nares: os: labia: linguā: cor: imaginē: vētrē: manus: dexteram: sini stram: digitos siue digitū: brachiū: alas: scapulas: posteriora: pedes. Item motus aie: irā: furorē: obliuionē: recordationē: pniam: et alia his similia; nō carnaliter iuxta hystoriā: a recte intelligētibus sciēda vel accipiēda sūt. sicut a iudeis et plerisq; hereticis carnaliter sapientibus: q deū corporeū: atq; locabilē: vel localē opinant: sz spūaliter de eo oīa itelligēda sunt: et cō sitēda. Siqs āt ad deū hūana mēbra seu motus aie: more hūano inesse cre dit: ꝓculdubio in corde suo ydola fabricat. Igit vt dcm̄ ē figuraťr i deu3.

Caput Caput eius legimus. ipsaz eēntiā diuinitatis eius (q̄ oīa p̄cedit: et cui oīa

Capilli sunt subiecta) intelligere debemus. Capillos vō capitis eius: sctōs ange

los seu

los:seu vniuersos electos typice accipi op3. De quo sacko: in lib. Daniel. pphete scriptu est. Aspiciebam donec throni positi sunt: et antiquus dierum sedeat. Vestimentum eius quasi nix candidum: et capilli capitis eius quasi lana munda. hec. n. signat per vestimentum dei candidum: quod et per capillos capitis eius: sanctos vz angelos: et multitudinem sanctorum dealbatorum. Vel certe ideo capillicius lane munde comparant: vt per hec antiquus dierum esse credatur. Oculos hic dicitur deus pro eo quod omnia videt: et nihil eum latet: in cuius conspectu (vt ait Apostolus) nulla creatura inuisibilis est. omnia. n. nuda et apta sunt oculis ipsius. Aliter vero oculi domini respectu gratie eius intelliguntur. vt est illud in psal. Oculi domini super iustos. Aliter oculi domini precepta eius: per que sese nobis lumen subministrant: mistice accipiuntur. vt est illud in ps. Preceptum domini lucidum illuminans oculos: palpebre domini occulta atque incomprehensibilia iudicia eius: siue spiritualis in diuinis libris eius locus inuenitur. De quibus occultis atque incomprehensibilibus sacris atque iudiciis in ps dicitur. Palpebre eius interrogant filios hominum. i. probant. Aures hic dicuntur dei: pro eo quod omnia audit: et nihil eum sub silentio latet: de quo in li. Sapie dicitur. Auris eius audit omnia: et tumultus murmurationum non abscondit. Nares dei inspiratio eius in corda fidelium. vt est illud in. ii. Reg. Ascendit fumus de naribus eius. i. lachrymosa compunctio penitentium inspiratione illius. Facies dei est cognitio diuinitatis eius ad homines: de qua cognitione dicitur in ps. Ostende faciem tuam et salui erimus. i. da nobis faciem tuam: qua cognitio hominibus innotescit: ipso dicente in Euangelio. Nemo nouit patrem nisi filius: et cui voluerit filius reuelare. Aliter vero facies significat inuisibilem essentiam filij dei: de qua ipse deus ad Moysen per angelum respondens ait. Posteriora mea videbis. faciem autem meam videre non poteris. Os dei filius patris: et christus dominus. de quo Esa. propheta ex persona iudeorum ait. Quia os eius ad iracundiam prouocabitur. Aliter vero os domini sermo eius accipitur: siue visio: de quo sermone domini predictus propheta ait. Os domini locutum est. i. verbum dei filius dei patris: per quem omnia sunt facta: de quo in ps. Verbo domini celi firmati sunt. et alibi. Misit verbum suum et sanauit eos: et Joan. I. In principio erat verbum: et verbum erat apud deum: et deus erat verbum. Lingua dei: mistice significat spiritum sanctum: per quem deus secretum suum hominibus manifestauit. vt dicitur in ps. Lingua mea calamus scribe velociter scribentis. Labia dei vtriusque testamenti consonantia intelligitur. de quibus in prouer. dicitur. Diuinatio in labijs eius: in iudicio non errauit os eius. Brachia dei patris: singulariter filius eius accipitur. de quo Hiere. propheta ad ipsum ait. Et nunc domine deus: qui eduxisti populum tuum de terra egypti in manu forti et brachio extento. Idcirco autem filius patris brachium dicitur: quia creatura electa ab ipso pertinet. Dextera dei patris idem vnigenitus accipitur. de quo dicitur in ps in persona hominis assumpti. Dextera domini fecit virtutem: dextera domini exaltauit me. Aliter dextera dei significat gloriam patris et eternam beatitudinem. de quo hic in ps. ex persona patris ad filium. Sede a dextris meis. Dicitur autem omnis electa creatura et dextera in terra atque in celo. sic per sinistram reproba creatura. i. omnes homines et omnes ipsi: qui ad sinistram positi: eternam supplicia sustinebunt. Manus dei patris filius dei accipitur: pro eo quod omnia per ipsum facta sunt. sic in Esa. legitur. Hec omnia manus mea fecit: et facta sunt omnia. Aliter vero manus potestas intelligitur. Hiere. Sicut lutum in manu figuli: ita vos in manu mea: domus israel. Item manus domini flagellum accipitur. de cuius percussione: in Sophonia propheta scriptum est.

Daniel. Oculi Paul. Psal. Psal. Palpebre Psal. Aures Sapie Nares Regum Facies Psal. Os Esa. Psal. Joan. Lingua Psal. Labia Brachia Hiere. Dextera Psal. Psal. Manus Esa. Sophon.

Extendā manū meā super Judā ⁊ super habitatores israel: ⁊ disperdā de
Job. hoc loco reliquias Baal ⁊c. Pro qua percussione beatus Job de semetipso ait.
Digitus Manus dñi tetigit me. Digitus dei singulariter spūs sanctus accipitur. A
quo spū sctō lex in duabus tabulis lapideis scripta narrat. Ipse.n. scribitur
qui scribenda dictauit.i. spūs sanctus: de quo dñs in euāgelio. Si in digi-
to dei eijcio demonia: filii vestri in quo eijciunt. Qd̄ alius Euāgelista ape-
riēs ait. Si ego in spū eijcio demonia. Sicut.n. digitus cū manu vel bra-
chio: manus vero cū brachio: cū corpe vnū sunt in nā: ita pr̄ ⁊ filius ⁊ spūs
Digiti. sanctus tres qdē sunt psone: vna aūt sb̄a diuinitatis. Digiti dei pluraliter
sancti intelligunt ꝓphete: p quos spūs sanctus libros legis: ac ꝓphetarū:
Psal. sua ispiratione descripsit: de qbus in ps̄ dr̄. Uidebo celos tuos opa digi-
toꝝ tuoꝝ. p celos.n. libros legis ac ꝓphetaꝝ: p digitos vō sctōs ꝓphetas.
Imago Imago dei inuisibilis vnigenitus eius: de quo apl̄s ait. Imago dei inuisibi-
Paul. lis. Aliter nāqꝫ imago dei patris in filio suo: quē nō aliunde: sed ex semet
ipso: hoc est de sb̄a sua: p oīa sibi similē genuit ⁊ equalē. Aliter vō alaꝫ ho-
minis: quā nō ex se.i. de sb̄a sua genuit: sed ex nihilo creauit. Sicut aliter
est imago cuiuslibet regis in filio eius: quē ex semetipso genuit sibi silem:
hō hoiem: aliter vero in annulo eius: siue in cera imago illius impssa: que
Cor nō est hoc qd̄ ipse: sicut filius q nāliter ē hō qd̄ ⁊ pater. Cor dei patris ar-
chanum sapie eius mistice inuit. Ex quo verbū.i. filiuꝫ suuꝫ ipassibiliter si-
ps̄. ne vitio genuit. Ipso dicēte in ps̄. Eructauit cor meū vbū bonū. Alas ha-
Ala bere legit deus: p eo ꝙ more auis electos suos tanq̄ pullos sub se colligit
fouet ⁊ ab insidijs diaboli: ⁊ maloꝝ hoium ꝓtegit. Uñ ꝓpheta ait. Sub
Scapu. vmbra alarū tuaꝝ ꝓtege me. Scapulas habere dr̄ deus: qr infirma mem-
Psal. bra ecclesie quasi in scapulis suis portat: de quo in ps̄ dicit. Scapulis suis
Uēter obumbrabit tibi: ⁊ sub pēnis eius sperabis. Uenter secreta origo sb̄e eius
Psal. accipit: in psal. Ex vtero ante luciferꝝ genui te. Aliter vterus dei incōpre-
hensibilia iudicia eius: qr rimari nequeunt. De quo occulto iudicio in li-
Job. bro Job dr̄. De cuius vtero egressa glacies ⁊ gelu: de celo qs genuit. poste-
posterio. riora filij dei incarnatio eius accipitur: de qua posteriori parte: filius i mō-
te Sinay ad Mosen p angelum ait: posteriora mea videbis: faciem autem
Pedes meā videre nō poteris. Pedes stabilimentū vtutis eius: eo ꝙ vbiqꝫ pñs:
Esay. ⁊ vniuersa illi sunt subiecta: ipso dicēte p Esayā. Celū mihi sedes: terra āt
scabelluꝫ peduꝫ meoꝝ. Aliter pedes dei incarnatio intelligit: q̄ diuinitati
subiecta est: tanq̄ capiti pedes: sicut p caput diuinitas: ita p pedes huma-
nitas exprimitur: de qua humanitate i Exodo dr̄. Uiderunt dñm deū Mo-
Exod. ses ⁊ Aaron: ⁊ p Adab ⁊ Abiud: ⁊.70. de senioribus populi: sub pedib⁹
Celum eius quasi lapis saphyri: ⁊ quasi celum cuꝫ serenum est. Ita p celū serenū
serenum sanctā electoꝝ ecclesiā ex hoibus assumptā figuraliter demōstrare voluit:
sup q̄s creaturas hō assumptus filius dei in ppetuū regnat vt in ps̄. Oīa
subiecisti sub pedibus eius. Sicut ēt ⁊ p lapidē saphiꝝ celestes creaturas
vel celestes angelos. Aliter aūt pedes dñi.i. Jesu xpi significati sunt scti p-
Deute. dicatores: de qb⁹ i Deute. dr̄. Qui appropinquāt pedib⁹ eius: accipiēt de
vestimētū doctrina eius. Uestimētuꝫ filij dei aliqn̄ caro eius: q̄ a diuinitate assūpta
est: in

est:in diuinis libris figuraliter accipit. De quo Idumeto carnis. Esa. vati cinãs ait. Quis ẽ iste q venit de edom: tinctis vestib⁹ de bosra. Rursum vestimẽtu3 eiusdẽ dñi sctã accipit ecclesia: q̃ p fidẽ: ⁊ dilectionẽ: ei ↄiuncta est. de quo l ps̃ scriptũ est. Dñs regnauit decorẽ iduit. Et in alio ps̃ ad ip sum dñm. Cõfessionẽ ⁊ decorẽ iduisti ⁊ reliqua. palliũ xp̃i: iã dicta sctã ecclesia eius itelligit: de qua in lib. Gene. dr̃. Lauabit vino stolã suã: hoc ẽ in passione: sanguine carnẽ suã. Calciamẽta dñi nostri Jesu xp̃i mistice significãt icarnationẽ: quã ex mortalitate humani gñis assumere dignatus est: de quã icarnatione sua ipse i psalmo ait. Jn idumeã extẽdã calciamentum meu3. i. in plebẽ gentiliũ manifestabo icarnationẽ meã. Gressus: ad uentus filij dei i mũdu3 ⁊ igressio eius ad patrẽ: de qb⁹ psal. ait. Uisi sunt gressus tui deus: gressus dei mei regis mei. q de celo venit i vtex virginis: nascẽdo positus est in p̃sepio: postq̃ oia ipleuit ꝓ qb⁹ a patre venerat missus: in ligno crucis appẽsus est: de cruce vo depositus: sm corpus sepultus est. Scdm vo aia3: ad iferos descẽdit. Tertia aũt die p potentiã diuinitatis sue: carnẽ suã de sepulchro suscitauit. Et post dies resurrectiõis sue quadraginta: vidẽtib⁹ aplis: ascẽdit in celũ: sedet ad dexterã patris. i. i gloria eius. Hi sunt gressus filij dei. Jste ascẽsus aut descẽsus eius: q frequẽter in sacris scripturis legit. Ascẽdere deus dr: cum filius carnẽ assumptã ex nobis i celu3 veluti captiuã duxit. vel euexit. Sicut dr̃ i psal. Ascendit in altu3 captiuã duxit captiuitatẽ: qr nã3 humani gñis: q̃ a diabolo i mundo captiua tenebatur: assumẽs sicut in celum antea nunq̃ fuerat: tanq̃ captiua deportauit. Abscõdere faciẽ suã deus legit: cu3 qbusdã cox exigẽtibus culpis: cognitionẽ suã abscõdit: sicut i populo iudeox nunc videmus ipletu3: q negãtes filiu3 dei: scia3 dei ita pdiderunt: vt sicce forẽt gẽtib⁹: q̃ deu3 nõ nouerunt. Ondere faciẽ suã deus dr. Cu3 respectu gr̃e lue: qbusdã electis suis: seipm: in corda cox: occulta ispiratione: isinuat: ⁊ ad diligẽdu3 se: amorẽ suu3 ifundit. Sedere dr̃: nõ corporaliter more hũano: s3 potẽtialiter sup oẽs creaturã rõnalẽ p̃sidere. vt est illud psal. Regnabit sup oẽs gẽtes dñs deus: sedẽs sup sedẽ suã. Sedere ẽt sup cherubin: q iterptat multitudo seu plenitudo sciẽ: p qd̃ scti angeli significantur: siue mẽtes spũaliu3 virox: in qb⁹ deus p̃sidet ⁊ regnat. Jn iustis. n. sedet q scia ⁊ dilectione eius pleni sunt. Jn ꝓuerbijs qppe Salomonis scriptũ ẽ: aia iusti sedes est sapie. Sapia dei p̃ris est: q in aiis iustox sedere dr̃. Descẽdere deus in mundũ legit: qsi aliqd̃ nouũ: qd̃ añ nõ fecerat in creatura hũana opat: sicut filius dei p̃ris descẽdisse narrat: qsi verã carnẽ: ex Maria vgine: pp redẽptionẽ nr̃a3 suscepit: ⁊ verus hõ fieri dignatus: nõ amittẽdo qd̃ erat s3 assumẽdo qd̃ nõ erat: de cui⁹ descẽsione. i. icarnatione dr̃ in psal. Jnclinauit celos ⁊ descẽdit: ⁊ caligo sub pedib⁹ eius. Celos iclinauit: qr añ aduẽtu3 suũ nuntios angelos misit siue ꝓphetas: q eius aduẽtũ hoib⁹ nunciarẽt. Caligo sub pedib⁹ eius fuit: qr ipij hoies ob suã malitiã ⁊ pctã: incarnationẽ eius agnoscere nõ potuerũt: s3 neq̃ nunc psit. Stare deus dr̃ cũ nos ifirmos. i. creaturã suã ad pnia3: ⁊ suã ↄuersionẽ patiẽter sustinet: vt ẽ illud i Abacuch ꝓpheta. Stetit ⁊ dimẽsus est terrã: ⁊ dissoluit gẽtes

Esay. Psal. Palliũ Gen. Calciamenta. Gressus dñi. ps. Ascẽdere ps. Abscondere faciem. Ondere faciem. Sedere ps. Prouerbi. Descendere. Psal. Stare Abacuch.

i. stetit ad subueniẽdũ: ⁊ dissoluit credẽtes l se a vinculis pctõꝝ. Trãsire
Ire deus dr: cũ cordib⁹ quorũdã boĩuz: in qb⁹ ante fuerat: postea surripien
te pfidia vel quolibet delicto: ab eis recedit: ⁊ ad alios trãsit: queadmodũ
de iudeis ad gẽtes: de heretico ad catholicũ: seu de qbuslibet religiosis ⁊
Recedere negligẽtib⁹ p vitio suo. Recedere dr deus ⁊ ad alios trãsire: qd nõ locali
Ambula ter ⁊ visibiliter: sz inuisibiliter: occulto iustoqz iudicio facere ɔsueuit. Am
re. bulare deus dr: nõ de loco ad locũ trãseũdo (qz impiũ ẽ ita credere) sz de
ambulatio eius est in cordib⁹ sctõꝝ delectatio. sicut scriptũ est. Inhabitas
bo in eis ⁊ deambulabo vt inhabitẽt: ⁊ ero illoꝝ deus. Vel certe ambulas
Loqui re dei est in sctis pdicatorib⁹ suis de loco ad locũ trãsire. Loq dei: est inuisi
biliter sine sono vocis aut quolibet strepitu occulte in mẽtib⁹ sctõꝝ volun
tatẽ suã atqz intellectũ ĩspirare. siue futura: sicut i sctis pphetis reuelare:
q locutio dei (vt qdã volunt) trib⁹ modis accipit. ¶ Primo nãqz mõ p
subiectã mãm sicut ad Moysen in rubro: in igne apparuit. ⁊ sicut Abrahe
atqz Jacob siue iã dicto Moysi ⁊ ceteris sctis qb⁹ voluit: in angelis appare
rere dignatus est. ¶ Scdo vero mõ in somnis sicut Jacob ⁊ ad Zacha. ps
phetã: ⁊ ad Joseph spõsuz Marie: ⁊ alijs sctis: qb⁹ voluit secretũ suum re
uelare. ¶ Tertio mõ: neqz p creaturã visibilẽ: neqz p hoiem: sed occulta
tñ inspiratione inuisibiliter corda sctõꝝ tãgendo loquẽtes effecit: queads
modũ in libris pphaꝝ legit: cũ ipsi pphete: diuino subito afflati spũ exda
Videre. mant dicẽtes. hec dicit dñs. Videre dei: est facta bona approbare. sicut ẽ
Gen. illud in Gene. Vidit deus cuncta q fecit ⁊ erãt valde bona. i. itelligẽtib⁹
bona esse demõstrabat. Aliter videre dei est mala hoĩum sciẽda pbare. si
Esa. cut illud Esa. ⁊ vidit deus malũ in oculis eius apparuit. Itẽ aliter videre
Psal. dei est nos videntes intẽdentes vel itelligẽtes facere. vt ẽ illud psal. Proba
me ⁊ scito cor meũ: interroga me ⁊ cognosce semitas meas. Modus iste lo
cutionis in li. bti Job similiter reperit. vbi de sapia dei pfia. postq plurĩs
ma ⁊ insignia locutus est de deo pfe: adiecit. tunc vidit ⁊ illaz enarrauit ⁊
inuestigauit: ⁊ pparauit. i. vidẽtes fecit: atqz pdicãtes ⁊ inuestigãtes atqz
Cogno alios nũciãtes. Cognoscere dei est cognoscẽtes facere. sicut ait ad Abras
scere. ham. Nunc cognoui q timeas deuz. neqz. n. ille ex tpe nouit qd sint oms
nia anteq fiãt. sed cognoscere dr deus. cognoscẽtes facere. vt q prius de se
quales eẽnt: incogniti erãt. p eius interrogationẽ. i. pbationẽ sibi metipsi
manifesti fiãt. Tale est. n. illud in lege Moysi de populo israelitico: vt tens
Nescire. tez vtrũ custodiãt mãdata mea: an nõ. Nescire dei: ẽ quosdã reprobos re
probare. sicut illud euãgelij. Nescio vos vñ estis. Recedite a me q operas
mini iniqtatem. Zelare deus dr: cum creaturã suã: quã nõ vult pdere: sepe
Zelare castigat: corripit: atqz flagellat: ⁊ flagellando ad se reducit. Vel certe zelas
re deus dr. cuz nullũ pctm̃ impunitũ vult dimittere. Justus est. n. ⁊ ideo
ois iniustitia est execrabilis illi: quã vt deũ est: impunitã nullo mõ patit.
Irasci Irasci dr deus. nõ aie motu vel qualibet pturbatione: qd illi olo accidere
nõ põt: sed creature delinquenti. i. hoib⁹ impijs ⁊ pctõrib⁹. Justam dicit
deus inferre vltionẽ: hoc est reddere illis q merent. ⁊ vltio diuina his ⁊ fu
ror dr eius. Penitẽs dr de⁹: nõ q more hoĩum p trãsactis opib⁹ suis ipm
penitcat.

peniteat.q.n.oia nouit anteq̄ fiant: pro preteritis factis suis penitere nō pōt. sed pnia dei est statuta mutare. ⁊ qđ prius aliter inchoatum fuerat: in aliud mutare. i. aut de bono exigentib⁹ culpis in malum. sicut de Saul legit penituisse deū: q̄ constituisset eum regē. vel sicut nūc videm⁹ in populo iudeoꝝ factum: qui cū esset populus dei: nunc aūt ob impietatē suam facti sunt synagoga Sathane. De malo aūt in bonū. sicut accidit in populo gentiū: qui ante nō populus dei: nunc aūt per xpi gratiā: fact⁹ ē populus dei. hoc q̄ppe modo occulto dei iudicio: Judas proditor de apostolatus gradu lapsus: in inferni baratro demersus est. Latro vero post crimē impietatis ⁊ rapacitatis de cruce ad Paradisum trāslatus est. hāc quoq̄ mutationem de bono ad malum (vt dcm̄ est) siue de malo ad bonum: q̄ occulto iustoq̄ dei iudicio: siue per seueritatē iustitie: siue p misericordiā eius fit: esse penitentiā dei dr̄. vt expressius in libro Hieremie scriptū est. Penitēs / Hiere.

Nō penitere dei autē est: statuta nō mutare vllo modo. vt illud psal. Jurauit dn̄s ⁊ nō penitebit eum: ⁊ idē pater ad filium. Tu es sacerdos i eternum: sm̄ ordinē Melchisedech. Sacerdos dei patris dicit filius dei: non sm̄ diuinitatem: sed sm̄ humanitatem: in qua se ꝑ nobis p passionē suā ⁊ mortem: acceptabile sacrificium obtulit deo patri: vt ipse esset qui ⁊ sacrificium esset. Nō penitere. / Psal.

Obliuisci dicit deus: cum quibusdā impijs ⁊ pctōrib⁹ non miseret: qđ vtiq̄ nō facit per crudelitatē (que in deo non est) sed p occultū iustumq̄ iudicium suum. Obliuisci.

Indurare dr̄ deus quorundam maloꝝ corda. sicut de Pharaone rege egypti scriptum est. Non q̄ oipotens deus p potentiā suā coꝝ corda induret: quod impium est credere. sed exigentib⁹ corum culpis: cū duritiam cordis: quam ipsi sibi oia. ꝑpetrando: nutriunt: non auferat. quasi ipse ipsos induret: qui iusto iudicio īdurare sinit. Induraꝛ

Dormire dei est cum vnigenitus patris in assumpta carne pro nobis mori dignatus est. Cuius mors dicit predictus somnus: ipso dicente per Hieremiam ꝓphetā. Jdeo de somno quasi excitatus sum: ⁊ vidi: ⁊ somn⁹ meus dulcis est mihi. Aliter dicitur dormire deus. cum fides eius inter prosperitates huius mundi: ⁊ inter quorūdam fideliū corda non vigilat: sed dormit. hanc dormitionem ipse saluator noster significauit: cum in naui inter fluctus maris dormiuit. Uel certe dormire dei est: anxijs tardius subuenire. sicut illud Psalmi. Exurge quare obdormis domine: exurge ⁊ ne repellas in finem. Dormiꝛ / Hiere. / Psal.

Uigilare dei est in defensione electorum suorum: ⁊ visione suorum inimicorum se manifestum demonstrare. Uigilaꝛ

Qđ deus est adorandus: formidandus: venerandus: amplexandus: diligendus: requirendus. Cap. 18.

Quamuis. n. nomen dei mirabile sit affatu. ⁊ inscrutabile cogitatu. ⁊ sicut dicit Job. 36. Magnus deus ⁊ vincens scientiam nostram: ⁊ inde est q̄ magnus dn̄s ⁊ laudabilis nimis: ⁊ sapientie eius non est numerus. Jdeo perfectionem ipsius expauescēs: de ipso loq̄ expauesco. veꝝ si fari nescio: pp hoc nō cessabo aliqđ adhuc balbutiri. Dicamus ḡ q̄ q̄uis de diuina essentia nō possimus aliqđ dignū loqui. Jdco Job

de ipsius effectibus: vltra iã dicta: aliqua breuiter pñt dici. De diuina er-
go essentia pro nunc nõ querentes: solum de isto vocabulo: deus disserra-
mus. Dicamus ergo ꝙ deus h3 pᵒ eminentiã cuncta ꝑcellentẽ: h3 scdo
sapiam cuncta cognoscentẽ: tertio h3 ꝓuidentiã cuncta gubernãtẽ. quar-
to h3 amicitiã cuncta diligentẽ. ¶ Primo ergo h3 deus supiorẽ eminen-
tiã. Deus. n. eminet ⁊ supest oĩbus rebus: dignitate: bonitate: ptãte. ps.
Psal. Qm deus rex magnus dñs: terribilis sup oẽm terrã. Rex ingt. ecce digni
tas. Terribilis. ecce ptãs. Sup oẽm terrã. ecce bonitas. Ista ergo ꝑemi-
nentia est cunctis supior. ¶ Scdo h3 sapiam cuncta cognoscentẽ ⁊ cũctis
Eccl. limpidiorẽ. vt. n. dr Eccl. 1. Oĩs sapia a dño deo ẽ. Et sapie. 6. dĩ. ꝙ deus
sapie sapie dux est ⁊ sapientiu3 emẽdator. ¶ Tertio in ipso est ꝓuidẽtia cũctis
discretior seu cũctis occultior. Sicut. n. ꝑ occultã ⁊ inuisibilẽ lune influẽ
tiã: mare visibiliter regit̃ ⁊ mouet̃. sic p dei prouidentiã mũdus iste dispo
ps. nit̃ ⁊ sensibiliter gubernat̃. Jõ in ps dr. Qm rex oĩs terre deus: psallite sa
pienter. Rex. n. dr. 1. rector. ¶ Quarto h3 amicitiã cuncta diligentẽ: q̃ ẽ
Paul. cunctis ꝑcarior. Jdeo. 1. Cor. 13. dr. Ipse dr deus pacis ⁊ dilectiõis. Si
sapie. cut. n. dr Sap. 12. Jpse diligit oĩa q̃ sunt: qm sua sunt. Propter istas ĝ ⁊
alias ꝑfectiones diuinas deo tria debent̃. Nã primo deus ẽ colendus: ⁊ h
pp deitatẽ. Scdo ẽ honorãdus: ⁊ hoc pp dignitatẽ. Tertio ẽ metuẽdus
⁊ hoc pp potestatẽ. Qũo aũt sit deus declarat̃ in ps. Deus: iudex: iustus:
Psal. fortis: ⁊ patiẽs. Nã primo ẽ deus: iõ adorãdus. Scdo est iudex: ideo for-
midãdus. Tertio iustus: iõ honorãdus. Quarto fortis: iõ amplectẽdus.
Quinto patiẽs: iõ diligẽdus. Sexto demẽs: ideo requirẽdus. Jste. n. h3
plenitudinẽ scitatis: qr deus. Celsitudinẽ dignitatis: qr iudex. Rectitu-
dinẽ veritatis. qr iustus. Magnitudinẽ ptãtis. qr fortis. Fortitudinẽ fir-
mitatis. qr patiẽs. Mititudinẽ pietatis. qr nõ irascit̃. Dico igit̃ primo ꝙ ẽ
1 Deute. adorãdus pp excellentiã deitatis. Jste ẽ. n. deus solus. Deute. 6. Tu⁹
deus vnus est. Jdeo ibidẽ ꝑcipit̃. dñm deum tuum adorabis ⁊ illi soli ser
Ply. uies. Elephas. n. est aĩal valde disciplinabile: sm Pli. Dr. n. cognoscere re
gẽ: ⁊ eum adorare. Sic nos vere debemus cognoscere regẽ. s. dñm deu3 q
est rex noster ante secula: ⁊ q opatus est salutẽ in medio terrar. per fide3 ⁊
dilectionẽ: ⁊ debemus adorare per reuerẽtiã ⁊ deuotionẽ. Deus inquit.
Apoc. Unde Apoc. 19. dixit. Angelus Joãni eum adorare volenti. Uide ne fe
ceris: ꝯseruus tuus. n. sum et fratrũ tuor. deu3 adora: q̃si dicat. Noli ado
rare creaturã: sed creatorem. Quod est contra ydolatras: sacrilegos: ideo
2 adorandus. ¶ Scdo dico ꝙ ipse est formidãdus. qr. s. iudex. Aues. n. ti-
ment aquilã: bestie leonẽ. malefactores iudicem. Aues. n. predales audi-
ta voce aquile: ipsa die nõ audent predari. Bestie etiam de circulo a leone
facto non audent egredi. Latrones etiam in presentia iudicis nõ audent
furari. Sic vere nos debemus timere leonem. aquilam. ⁊ iudicem nostrũ:
scilicet deum: ita ꝙ in eius presentia: qui vbiq̧ est: non debemus audere
Amos aliquid forifacere: nec de circulo mandatorum suorum egredi vel exire.
Osee. Amos tertio. Leo rugiet: quis non timebit? ⁊ Osee vndecimo dicitur. Jp
Eccl's se rugiet ⁊ formidabunt filij matris. Unde Ecclesiastes. 12. dicitur.

Deum

Deũ time: ⁊ mãdata eius obserua. Et Apoc. 14. Timete dñm: ⁊ date illi
bonorẽ: ⁊ adorate eũ. Merito ergo cõcludit: q̃ iste est iudex terribilis ⁊ formi Apoc.
dãdus. ps. Terra tremuit ⁊ quieuit dũ resurgeret i iudicio deus. Ipse. n.
est iudex subtilissimus ad iudicandũ. Seuerissimus ad puniẽdũ ⁊ vindi- Psal.
candũ. De sua sagacitate dr̃ in ps. Justitia tua iustitia in eternũ ⁊c. De se- Psal.
ueritate ṽo sua dr̃ in ps. Deus vltionũ dñs: deus vltionũ libere egit. Est Psal.
igit deꝰ formidãdus. iõ ait. iudex. ¶ Tertio dico q̃ deus ẽ digne ⁊ iure ve 3
nerãdus: iustus inqt. Inter ceteras. n. ṽtutes iustitia magis placet. hanc Justus
. n. impressit deus in hominis aĩo. s. in illa pte supiori rõnis: q̃ synderesis
appellat: q̃. s. in oĩbus iustitiã sequtur: ⁊ si qs cõtrafecerit: statim cõdicere ⁊ re
clamare sentitur. Qr ergo deus p se ⁊ simpliciter ẽ iustus: pp hoc a nã hũana
dz diligi: ⁊ oĩ diligentia venerari. Justus. n. est: qr nemini iniuriã facit:
vnicuiqz ius suũ tribuit: ⁊ a veritatis iustitia: ⁊ rõnis regula nõ diuertit.
Vñ ipse dicit Esaye. 45. Deus iustus ⁊ saluãs nõ est preter me. Et Dan. Esay:
9. Justus dñs deus nr̃ in oĩbus operibus suis. Et iõ dicit iustus: ⁊ sic est
diligendus ⁊ venerãdus. iustus inqt. ¶ Quarto dico q̃ ipse est appeten- 4
dus: ⁊ per spẽ amplectẽdus: ⁊ hoc quia fortis. Melius est. n. initi rei forti Fortis
quã debili. Vñ ẽt de illo pisce q dr̃ Nautilus. legit. Q̃d vt statim sentit tẽ
pestatẽ: ad fundũ descendit: ⁊ alicui rupi vel lapidi adheret firmissime: vt
põdere lapidis teneatur: ne fluctibus eijciat a mari. Etiã Vrsus ⁊ Ele-
phas fortẽ arborẽ cui innituntur (dum dormiunt) solent querere: ne con-
tingat eos: dum dormiunt cadere vel perire. Sic ⁊ nos deo: q fortissimus
per spem ⁊ desideriũ innitamur: ⁊ cũ affectionis brachijs amplectemur: vt a
fluctibus tentationũ ⁊ tribulationũ ipsius fortitudine liberemur. 2. Re- Regum
gum. 22. Deus meus fortis: deus meus ⁊ sperabo in eũ. Et. 2. Reg. 23.
Deus israel mihi locutus est fortis israel. Et vere fortis est: ad pugnandũ
p nobis valide. qr p hũc hostes expugnãt. Nee. 4. Deus nr̃ pugnabit p Nee
nobis. Itẽ fortis ẽ ad adiuuãdũ: qr p hũc debiles iuuant. ps. Deus adiu Psal.
tor nr̃ in eternũ. Et alibi. Btũs cuius est dñs adiutor eius: spes eius i dño
deo ipsius: q fecit celũ ⁊ terrã. Itẽ fortis est ad sustentãdũ depssos: qr p
hunc infirmi substẽtantur. ps. Deus nr̃ refugiũ ⁊ virtus. Itẽ fortis ẽ ad
debellandũ demones: qr per hunc tyrãni repmunt: seu ẽt demones refre- Psal.
nant. Daniel. 6. paueãt ⁊ cõtremiscãt deũ Danielis. ipse. n. ẽ vincẽs: q. s. Daniel.
cõcluserat ora leonũ. Et breuiter deus est fortissimus. qr sicut dr̃. Nũ. 23. Nũ.
Deus est cuius fortitudo silis est Rhinoceroti: qr sicut dr̃ Esa. 9. Ipse ẽ Esaye
deus fortis: pr̃ futuri seculi. princeps pacis. pz ergo q̃ iste ẽ appetẽdus ⁊ am
plectẽdus. qr fortis. ait. ¶ Quinto dico q̃ deus est diligẽdus ⁊ frequẽtã 5
dus: qr patiẽs est. hõ. n. q est initis: dulcis: ⁊ patiẽs. libẽtius ab alijs fre-
quẽtat. ⁊ plus diligitur ⁊ amat. Iste. n. ẽ patiẽs. qr non cito prumpit ad
puniẽdũ. Qr faciliter erũpit ad indulgẽdũ: finaliter tñ dirũpit ad vindi-
candũ. Nõ dico solet ad puniẽdũ cito prumpere. Job. 35. Nõ frustra ergo Job.
audiat deus. Sequtur. Nunc aũt nõ infert furorẽ suũ nec vlciscitur scelus
valde. Itẽ facile solet ad indulgẽdũ libẽs erumpere. Ipse. n. magis ẽ mi
sericors q̃ iustus: q̃tũ apparet in effectibus. ps. Deus meus misericor- Psal.

dia eius pueniet me. Itē finaliter solet ad vindicandū feruēs dirumpere. q. s. postq̄ diu patiens expectauerat: ferueter ad vindicandum insurgit.
Ecci. Vñ Ecci. 5. Altissimus est patiēs redditor. Unde Esa. 42. Hec dicit dñs
Esa. deus: creās celos. Seq. Tacui sp silui: patiēs fui quasi parturiēs loqr: dissipabo et absorbebo simul. Ipse. n. nūc videt esse patiēs: q sicut dr. 2.
Petri 6 Petri. 2. Patiēter expectat deus nolēs aliquē perire: sed oēs ad pniaz reuerti. ¶ Sexto ē pie regrendus: q nō irascit p singulos dies. Judith. 8. Nō. n. quasi hō sic deus cōminabit: nec vt filius hois ad iracūdiā pcitabitur. Uerūtamē q̄to sua patiētia est lōgior: tanto (nisi querfi fuerimus) erit pena grauior et acerbior. Nisi. n. querfi fueritis: gladiū suū vibrauit:
Uale. arcū suum tetēdit et parauit illū. Et Ualerius ait. Lento. n. gradu ad vin
Paul. dictā sui diuina pcedit ira: tarditatēq3 supplicij grauitate opensat. Unde Roma. 2. dr. An diuitias bonitatis dei lōganimitatis et patiētie ptēnis? an ignoras q benignitas dei ad pniam te adducit: fm duritiā tuā et ipenitēs cor tuuz: thesaurizas tibi irā i die ire et reuelationis iusti iudicij dei. Pz igitur qualiter deus est adorandus. q iudex formidandus. q iustus: venerandus. q fortis: iō est amplectendus. q patiens frequentādus et diligendus. q non irascitur est requirendus.

¶ Qd deus pro creatura aliqñ sumitur. Cap. 19.

Deitatis nomē nō solum ad creatorē refertur: sed et qñq3 trāsfertur ad creaturā: que deus dr tñ nuncupatiue. Et sic dico q i sacra scriptura inueniunt qnq3 gña deoz: vz. iusti: demones: peccata: tyrāni: et hypocrite. Primi sunt dij quos iustitia facit perfectos. Secundi sunt dij quos stultitia facit erectos. Tertij sunt dij quos negtia reddit infectos. Quarti sunt quos potētia dedit puectos. Quinti dicuntur dij quos fallacia fecit correctos. ¶ Primo dico q inueniunt aliq dii magne iustitie et pfectionis: et sic per deos intelligunt viri iusti: q a cōibus cōditionibus sunt sepati: et ab humanis vitijs alieni: q. s. sunt in celis celestia ptemplando. Sunt imortales semp in statu grē pseuerādo. Sunt inuisibiles se a visibus hūanis p humilitatē occultādo. Sunt oi sciētes diuinā sapiam amplectēdo. Sūt oipotētes mirabilia opa faciēdo et terribilia sus
Psal. stinēdo. Istis igit loqtur Dauid in ps. Ego dixi dii estis et filii excelsi oēs. Isti. n. dicunt dii. q percellunt alios eleuata affectione: percellunt alios singulari puersatione: percellunt alios pia et humili deuotione et cōpassione. Isti. n. ad celestia p ceteris eleuant. Vñ de Samuele suscitato et alijs
Regum assotiātibus eū. Dr. 1. Reg. 28. Deos vidi ascēdentes de terra. Itē sup
Danid. mortales singulariter puersant. Danie. 2. preter deos quoz nō est cū hominibus puersatio. Itē ad hoies misericorditer et humiliter inclinantur.
Actuūz Vñ de Paulo et Barnaba dcm̄ fuit Act. 14. Dii silēs facti hoibus descēderunt ad nos. Isti sunt ergo dii magne bonitatis et pfectionis. ¶ Scdo dico q inueniunt dii magne vanitatis et deceptionis. Et isti sunt demonia et ydola: q̄ dii ab hoibus sunt putata: de qbus in ps dr. Oēs dii gētiū demonia. Isti et dnr dii alieni. q. s. qcqd aliud a deo vero credit: alienum et
Exod. inutile reputat. Exo. 20. Nō habebis deos alienos. Qño aūt humana rō

a cultu

a cultu veri dei declinauerit. et diis istis.s.demonibus et ydolis adheserit stellasque et virtutes rerum deos putauerit: et non vnum sed plures crediderit et adorauerit. Uide Lactantium de ortu false religionis deorum. Uide etiam Sap. 14. Sicut.n.dicitur.4.Reg.17. Una queque gens fabricata est deum suum. Sed dicitur in ps. Non est deus preter dominum: et non erit deus preter deum nostrum. Et ideo in ps. Non erit in te deus recens: neque adorabis deum alienum. Et Deutero.32. Uide quod ego sum solus et non sit alius deus preter me. ¶ Tertio dico quod inueniuntur dii magne prauitatis et infectionis. Et sic dico quod peccata et etiam bona terrena: que a malis super omnia diliguntur: et quibus a malis seruitur et obeditur: dii eorum reputantur. Illud.n.quod quisque pre ceteris colit et diligit deum suum facit. Et inde est quod auari faciunt deum suum de pecunia. Delitiosi de gula et luxuria. Superbi de seculari eminentia et potentia. de auaris patet: quia auaritia dicitur ydolorum seruitus ab Apostolo. De gula etiam patet: quia sicut dicitur Phili.3.horum deus venter est: et gloria in confusione: qui terrena sapiunt. De superbia et mundi eminentia: potest dici illud 2.Cor.4. Deus huius seculi excecauit mentes infidelium: et illud.3.Reg.20. Dii montium sunt dii eorum. Legitur.n.quando incole terre promissionis ibidem per Nabucodonosor instituti: fecerunt sibi diuersos deos: ita quod veri dei cultum non seruauerunt: sed singuli secundum morem terre de qua venerant: deos diuersos fabricauerunt et adorauerunt: propter quod a leonibus (dei iudicio) molestati fuerunt: sicut dicitur.4.Regum.17. Nesciebant enim legitima dei terre. Sic vere dico quod multi sunt in terra promissionis.i.in ecclesia vel fide christiana que legitima dei terre.s.dei mandata relinquunt: et deos alienos.s.peccata quibus seruiunt. introducunt. Et non mirum si leones infernales ipsos ad mortem eternam deducunt. Hiere.16. Seruietis diis alienis qui non dabunt vobis requiem die ac nocte. Bona.n.huius mundi vel etiam vitia et delectabilia nunquam dant requiem possessoribus suis. Solus namque deus est in quo potest quiescere mens humana: iuxta illud Aug. Inquietum est cor meum bone Iesu nisi quiescat in te. Tales igitur qui verum deum relinquunt et de terrenis bonis et vitiis deos sibi faciunt: prefiguranti in illo rege israel Amasia de quo.2.Parali.25.dicitur.quod allatos deos filiorum Seyr statuit deos sibi. Seyr.n.que interpretatur hyspidus vel hirsutus mundanos signat: qui.s.per malam conuersationem sunt hyrsuti: et hirsuta pelle diuitiarum induti. Dii autem istorum bona terrena signant: ad que coleda omnino sunt debiti atque dati. Rex igitur israel deos filiorum Seyr in deos sibi accipit: quando.s.vir ecclesiasticus bona et vitia mundanorum: in se ipso collocat atque ponit: et quando ipsa amplectitur et colit: contra illud predictum ps. Non erit in te deus recens: neque adorabis deum alienum: ego.n.sum dominus deus tuus qui eduxi te de terra egypti. Isti sunt ergo dii magne prauitatis et infectionis. ¶ Quarto dico quod inueniuntur dii dure potestatis et inuasionis: qui pro certo signant mundi diuites et tyrannos: qui.s.honores diuinos a subditis et pauperibus videntur erigere: et se deos inter alios reputare. Nonne Saturnus et Juppiter reges Crete fuerunt: qui tamen a simplici populo se deos credi et appellari fecerunt: et vt magis timerentur et honorarentur a subditis se deos et immortales finxerunt. Sic ergo hodie videtur nostri diuites et tyranni facere: quia.s.vltra humanam naturam videntur se esse aliquid credere: et ad hoc ac si de mortalitate aliquid non

Lactā. Regū Psal. Deute. Paul. Paul. Reg. Hiere. Aug. Parali. Psal. 4

haberent oēs se pferre. Isti videntur figurari in Nabucodonosor rege superbo: q sue mortalitatis oblitus: pceperat oēs deos terre exterminari: vt
Judith. ipse solus deus terre diceret. sicut dr Judith. 3. Sic procul dubio mūdi diuites & tyrāni soli dij. i. magni & autētici in sua patria apparere volūt. Et idō oēs alios pro posse suo eradicāt: & cōfundunt. Et isti pprie dicūr Nabucodonosor qui interptatur sedēs in angustia: qr pro certo tales multis angustijs se subijciunt: vt dij vocari & magni hoīes reputari & alijs pferri psint: tantū tñ faciunt q ipsi quasi dij reputātur: ita q simplices dicūt illud Judith. 5. Nabucodonosor deus terre est. Et idō tales dij in supbiā multum
ps. eleuātur. ps. Dij fortes terre vehemēter eleuati sunt. Itē tales dij a simplicib⁹ nimis honorātur. qr. s. simplices magis honorāt istos q̄ deū. ps.
ps. Immolauerunt demonijs & nō deo. dijs quos ignorabāt. Item cum seui-
ps. tia principant plebi. qr. s. isti p crudelitate sunt sicut demones. ps. Oēs dij gētium demonia. p3 ergo quō inueniunt dij dure ptātis: inuasionis siue
5 elationis. ¶ Quinto dico q inueniunt dij ficte vanitatis & paliationis. Et p istos intelligo quosdā singulares vel hypocritas: qui sunt in ecclesia vel in religione. qui. s. quibusdā singularitatibus morū: ab alijs gloriant differre. Vñ ac si eēnt dij nō hoīes: solēt alios ptēnere & se pferre. Ifis lo
Ezech. quitur dñs Ezech. 28. dicēs. Eleuatū est cor tuū: & dixisti deus sum ego: & nō hō: & in cathedra dei sedi: in corde maris: cum sis hō & nō deus: & dedisti cor tuū quasi cor dei. Et re vera multi sunt ita pūmptuosi: qr statim q vidēt se esse in cathedra dei. i. in officio plature: vidētur se deos magis q̄
ps. hoīes credere: cum tñ eos mortales sicut alios hoīes ɔstet esse. ps. Ego dixi dii estis & filii excelsi. s. in fatua extimatione vestra. Sequit. Vos autē sicut hoīes moriemini: & sic vnus de principibus cadetis. Et isti pprie sunt dii alieni: qr. s. ac si differrēt specie ab aliis hoīb⁹ se reputāt ab eis alienos.
Josue. Et pp hoc isti sunt ab hoībus ɔtēnendi & de alior medio submouēdi. Josue. 24. Auferte deos alienos de medio vestri. Illi. n. qui ppriā & humanam fragilitatē nō cognoscunt: nesciunt cū aliis cōmorari: nec ēt ab aliis honorari: sed tanq̄ dii in sua vana celesti pfectione sciunt gloriari. Isti. n. pprie sunt dii ɔflatiles. qr. s. nihil extrīsic habēt: s3 ad modū flatus seu vēti
Leui. pleni sunt vanitate. Leui. 19. Nec deos ɔflatiles facietis vobis: certe ipsi nō sunt dii. p3 ergo quō dii & deus moralr loqndo multis modis sūmunt.

¶ Qd Jesus ē sustētator: saluator: & floridus ɔuersator. Cap. 20.

Istud nomen Jesus: cōiter signat dñm saluatorē. Et q̄uis pos-
1 sit diuersimode applicari: sicut & alia noia: nō decet tñ q ad significādum aliquid aliud trāsmutet: qd ad significādū psonā saluatoris ē singulariter assumptū. Distinguamus igit breuiter de isto noie: & dicamus. p° q istud nomē Jesus: est nomē benignitatis. qr benigniter miserebat. vnde ipse dicebat
Marci. Marci. 8. Misereor sup turbā: qr ecce iā triduo sustinēt me: nec habēt qd mādučet. Et idō qr benignus & misericors ē: ad ipm est pcipue recurrēdum: & eius auxiliū iplorādū. Exēplo ceruī q areta
Isido. tus a canibus desperās de euasione: vltro refugit ad hominem. sm Isido. Sentiēs ipm: instinctu nāe: esse aīal misericors & benignum. Sic faciebat

ille

ille cecus. Luce. 17. Jesu preceptor miserere mei. Misericordia vero sua be- Luc.
nigne apparuit. Luc. 19. Ubi puidēs miserias ciuitatis Hierusalē fle- Luc.
uit super eā. Et Joā. xi. Ubi cōdolens Lazaro mortuo lachrymatus ē su Joan.
per sepulchrū. ¶ Scdo Jesus ē nomē vtilitatis. qr vtiliter opabat. Ope 2
ra. n. q faciebat testimoniū phibebant de ipso. Iste. n. operatus est salutē
in medio terre. sicut dr Abacuch. 3. vnde de ipso dr Act. 1. q cepit facere Abacuc.
Jesus r docere. ¶ Tertio Jesus: est nomē humilitatis: qr humiliter cōuer 3
sabat. Iste. n. fuit humilis in nascēdo: humilis in viuēdo: humilis in mo-
riendo. Qr sicut dr Phili. 2. Hoc sentite in vobis qd r in xpo Jesu: q cum Philip.
in forma dei esset: semetipsum exinaniuit: formā serui accipiēs: r habitu in
uentus vt hō: humiliauit semetipm factus obediēs vsq ad mortē. ¶ Quar 4
to Jesus est nomē nobilitatis. qr nobiliter dominabat. Qr. s. iste ē ille hō
nobilis q venit in regionē longinquā huius mūdi accipe sibi regnū. Luc.
19. Et io de illo scribit. q iste est Jesus nazarenus rex iudeorum. Joā. 19. Luc.
Luce. 23. Ubi poterat ipse dicere oib' sibi deuotis illud Act. 22. Ego sū Joan.
Jesus nazarenus quē vos queritis. In quib' vbis ostendit q Jesus ē amā Luc.
dus: querēdus: laudādus: r magnificādus: triplici rōe. qr. s. iste primo ē Actuum
fortissimus sustētator. Scdo est piissimus liberator. Tertio est mundissi-
mus cōuersator. Primū probat dictio solida. ego sum: sed scdm dictio fluis
da. Jesus. i. Saluator. Sed tertiū dictio florida. Nazarenus. qui interp-
tat flores. Iste. n. fuit solidus sustētando. Ego sum. inquit. Fluidus in
adiuuādo. Jesus. Floridus nude cōuersando. Nazarenus. ¶ Primo igit
dico r cōsulo vt queramus r diligamus Jesum sicut solidū sustētatorem. qr
dr. Ego sum. Oē. n. debile r fragile qd p se neqt stare: indiget aliquo forti
r solido: cui sua fragilitas innitat. Et io videmus q debiles r infirmi indi-
gent aliquo magno r forti: cui possint initi: r p quē portent r sustineant.
Aque. n. nō aliter indigent terrena firmitate inferius: vt p terre firmitatē:
aque fluxibilitas portet. Et indiguerūt aque firmitate celi supius: vt p ce
li soliditatē: aquea labilitas sisteret. Ideo dr. Gen. 1. fiat firmamentum in Gen.
medio aquarum. Uinee et q sunt debiles indigēt aliqua alia firmitate. Et io
palis fixis solēt ligari: vt earum possit fragilitas sustētari. Sic r nos qui su-
mus in hac vita. Qr faciliter p tentationes vincimur: sumus infirmi. Qr
p affectiones faciliter labimur: sumus aque. Qr faciliter p delectationes
flectimur: sumus vinee. Ideo valde indigemus q ad xpm Jesum sicut ad
quid forte r solidum: recurramus. Qr. s. ipse ē ita firmus r solidus: q pōt
nostrā fragilitatē portare: nostrā labilitatē sistere: r nostrā flexibilitatem
firmiter sustinere. Qd ostendit cum dr. Ego sum. Istud. n. verbū. sum. ē
verbū substātiuū significās essentiā: sbam: fortitudinē r firmitatē. Qd be
ne notauit cū dixit Moysi illud Exod. 3. Ego sum q sum. sequit. Qui ē mi- Exod.
sit me ad vos. Ubi Luc. 23. hic est Jesus nazarenus rex iudeorum. Et Joā. Luc.
18. Quē queritis? Rnderunt. Jesum nazarenum. dixit eis. Ego sum. Et Joan.
Act. 9. Ego sum Jesus nazarenus quē tu psequeris. Ad denotandum q Act.
iste est per se r nō per participationē. Iste. n. est sicut Adamas cuius exi-
stentia nō ferro vincit: nec igne cremat. Est et sicut colūna cypressina: que

onere nõ deprimitur. nec aliquo graui flectitur. q.r.f. tanta ẽ sua firmitas: bonitas & fidelitas. q̃ quicunq; ei p deuotionẽ & ↄfidentiã initit: ab ipso iuuat: fouet: & sustentat: & in oibus tribulationib⁹ sustinet. Ego sum. inqt.

Ioan. Et si qreretur ab eo illud qd̃ q̃situ3 ẽ ab ip̃so Jo.8. Tu qs es. Ipse p̃t rñdere & dicere. Ego sum sustẽtator ois debilitatis. Illustrator ois obscuritatis. Expiator ois iniqtatis. Renouator ois antiqtatis. Impator grãdis auctoritatis. Predicator magne sagacitatis. Satiator magne fertilitatis. Cõsolator magne securitatis. Gubernator magne benignitatis. Ampletator magne fidelitatis. Tolerator ois aduersitatis. Ministrator ois humilitatis. Reparator ois mortalitatis. Dico igitur q̃ rñdendo ad qõnes. Tu qs es: ipse potest se vocare debilitatis sustentatorẽ. Et iõ ipse põt dicere illud.

Gene. Gen.46. Ego sum fortissimus deus patris tui. Itẽ vocat se obscuritatis illustratorẽ. Uñ ipse põt dicere illud.

Ioan. Jo.8. Ego sum lux mundi.

Esa. Et illud Jo.12. Ego lux veni in mundu3: itẽ vocat se iniqtatis expiatorẽ.

Esa: Uñ Esa.43. Ego sum q deleo iniqtates pp me dicit dñs. Itẽ vocat se antiqtatis renouatore3.

Esa. Uñ Esa.43. Ecce ego facio noua. & 44. Ego sum dñs faciẽs oia. Itẽ vocat se auctoritatis impatorẽ. Unde ipsemet dixit Pylato. Tu dicis q: rex su3 ego. et Esa.43. Ego sum dñs: & absq; me nõ est saluator. itẽ vocat se sagacitatis p̃dicatorẽ.

Esa. Unde Esa.43. Ego qui loquor iustitiã & ppugnator sum ad saluãdum. itẽ vocat se fertilitatis satiatorẽ.

Ioan. Uñ ipse dicit Jo.6. Ego su3 panis vite. itẽ vocat se securitatis cõsolatorẽ.

Math. Math.14. Ego sum nolite timere. & Esa.66. Ego ↄsolabor vos

Esa. in Hierusalẽ cõsolabimini. itẽ vocat se benignitatis gubernatorẽ Joã.x. Ego sum pastor bonus: & cognosco oues meas. itẽ vocat se fidelitatis amplexatorẽ.

Ioan. Jo.12. Que ego loquor sicut dixit mihi pr̃ sic loquor. quasi dicat. Nolo loqui nisi qd̃ mandatu3 est mihi a pr̃e q misit me. q: descẽdi de celo nõ vt faciã voluntatẽ meã: sed voluntatẽ eius q misit me. itẽ vocat se aduersitatis tolleratorẽ.

Act. Act.9. Quis es: Ego su3 Jesus nazarenus quẽ tu psequeris. itẽ vocat se hũilitatis executorẽ vel ministratore3.

Luc. Luc.22. Ego autẽ in medio vestri sum sicut q ministrat. itẽ vocat se mortalitatis reparatore3.

Ioan. Jo.xi. Ego sum resurrectio & vita: q credit in me etiam si mortuus fuerit viuet: &

Ioan. Jo.14. Ego su3 via: veritas: & vita. Ad Jesum igit ẽ recurrendu3: & ipsius auxiliũ deuotissime reqrendu3: q.r.f. tot bona p̃t hominib⁹ facere: & tãtis beneficijs fragilitatẽ hoĩum sustinere: qd̃ oñdit cũ

Act. 2 dr̃. Ego sum. Act.9. f. Jesus nazarenus quẽ tu psequeris. Regramus ẽ & diligamus ipm sicut sustentatorẽ. ¶ Scdo dico q̃ debemus qrere & diligere sicut ꝓuidu3 liberatorẽ. qd̃.f. oñdit cu3 dr̃. Jesus. q.r.f. Jesus interptat saluator. Saluare. n. nihil aliud est q̃3 aliq̃ue3 de piculo liberare: &

Luc. iõ canimus. Jesu saluator seculi: & de eius noie dr̃. Luc.1. & vocabis nomen eius Jesu3. ipse. n. saluu3 faciet populu3 suu3 a pctis eoꝝ. Et nota q̃ iste dr̃ saluator seu liberator: q: sicut vincti & incarcerati p ꝟtutẽ Saphyri: fm

Dios. Dyoscoꝝ: de vinculis liberant. vt dr̃ in lapidario: hic lapis (vt phibent) educit carcere vinctos. Sic iste vinctos in mendicitate & ferro: de inferno primitus liberauit & saluauit. Nũc ẽt illos: qui sibi deuoti sunt: de

vinculis

vinculis peccatorum educit. Sed sicut iste lapis non saluat nec liberat bo
minem: nisi mundus fuerit atque castus. Sic nec Jesus saluat aliquos nisi
illos qui vitam bonam duxerunt et mundam. Et nota quod iste liberauit nos
scilicet discordes ad concordiam reuocando: tormeta pro hominibus tol
lerando. Miranda inter homines operando. ¶ Primo. n. iste discordan= 1
tes ad concordiam reuocauit: fecit. n. vtraque vnum: scilicet ex populo iu=
deo et gentili vnam ecclesiam constituit: et etiam discordiam dei patris
et hominum concordauit. Iste. n. fuit sicut adamas: qui est lapis recociliationis. Ioan.
Unde de ipso di Jo. 20. Stetit Jesus in medio et dixit. pax vobis. ¶ Se 2
cundo iste tormeta pro hominibus tollerauit. Unde iste fuit aries Abrae per cu
ius morte fuit Isaac liberatus. quia. s. per morte christi: fuit genus humanum 3
liberatu et saluatu. Math. 28. Jesum qui crucifixus est queritis. ¶ Ter= Math.
tio iste mirada inter homines demonstrauit. Jo. vlti. Multa quidem et alia signa Ioan.
fecit Jesus. Et ideo sicut elephas sequitur suum de fouea liberatorem: sic nos Ioan.
debemus diligere istu nostrum redeptore et saluatore: dicetes illud Jo. xi.
Dne volumus Jesum videre. Iste. n. no solum liberat de fouea pecti: imo
etia iuuat existentes in fouea inferni. Legit. n. quod quidam sanctus vidit in
inferno quendam: qui erat totus in igne: et requisitus quare caput suu no
patiebatur. Rndit. Quia nomen Jesus cum digito in fronte scribere vel
signare de deuote solebam. Istum igitur diligamus sicut prouidum libera=
torem. ¶ Tertio diligamus et queramus eum: sicut floridum conuersato 3
rem: quod notatur cum dicit. Nazarenus: quod interpretatur floridus.
Iste. n. habuit florida conuersatione. i. mundam: puram: placidam et hone
stam. Math. 21. hic est Jesus propheta a Nazareth galilee. Ideo de isto Math.
di. Joan. 19. hic est Jesus Nazarenus rex iudeorum. patet igitur istius su= Ioan
stetatio: que fuit stabilis: istius liberatio que fuit vtilis: istius conuersatio que
fuit nobilis. In hoc. n. Christus iesus: vt ait Apostolus. Phili. 2. seme= Paul.
tipsum exinaniuit forma serui accipiens: et humiliauit semetipsum factus
obediens vsque ad mortem: mortem autem crucis: propter quod deus exalta=
uit illum: et dedit illi nomen quod est super omne nome: vt in nomine Jes=
su omne genu flectatur: celestium: terrestrium et infernorum: et omnis lin=
gua cofiteatur: quia dominus Jesus Christus in gloria est dei patris. Et re
vera illud nomen est fortissimum: et honorabilissimum angelis: est sanctis
gratissimum: de omnibus vero terribilissimum. et Bernar. super Canti.
ait. Nomen Jesu licet predicatum: pascit cogitatum: lenit inuocatum. Ber.
hoc enim reparat sensus: roborat virtutes: vegetat bonos mores: ca=
stas fouet affectiones. Jesus enim est penitentibus gratiosus. Joan. 1. Ioan.
Gratia et veritas per Jesum Christum facta est. Est etiam contemplanti=
bus gaudiosus. Abacuch. 3. Ego autem in domino gaudebo: et exulta= Abacuc
bo in deo Jesu meo. Est insuper Jesus beatis seu triumphantibus glo=
riosus. Unde ipsi dicere possunt illud Hebre. 2. Uidimus Jesum glo= Paul.
ria et honore coronatum. Et illud Actuum. 7. Ecce video celos apertos Act.
et Jesum stantem a dextris virtutis Dei.

¶ Quod Christus est sustentator fortissimus: cōsolator mitissimus: et premiator ditissimus. Cap. 21.

Christus fm Damasce. exprimit vnitatē psone in duab⁹ naturis

c Et longū esset psequi de xpo: de ipsius duabus naturis. s. de diuina et humana. In his. n. duob⁹ tota lex pēdet et pphete: i scriptura doctoꝝ et lectoꝝ. In his quatuor libri snīaꝝ versant. Et iō nō ē psentis operis sciētialiter ptractare: sed solū moraliter ad deuotionē fideliū excitandā aligd dicemus. Est igit notandu3 ꝙ in oī gñe reꝝ: vnū prius ponit: qđ est ceteris illius gñis psectius et melius: vel p qđ oīa alia in esse debito ꝯseruant: ꝯstituunt: et ordinant. sicut p3 de corde respectu mēbroꝝ: de hoīe respectu brutoꝝ: de igne respectu elemētoꝝ. Sic vere dico ꝙ deus voluit vnū principiū et principale principiū. s. lapidē angularē sicut primū fundamentū: xpm in ecclesia sua ponere: a quo sicut ab hoīe: oīa instruūt. a quo sicut ab igne: oīa p charitatē et amicitiā inflamāt. Ad istū igit sicut ad originale principiū grē: vite et psectionis: sicut ad primū fundamentum sapie et deuotionis: sicut ad fontalē originē amoris et dilectionis est currēdum: et in ipso solūmodo ꝯfidēdu3. Sicut. n. dicit Amb. li. de ꝟginitate. Oīa habemus in xpo: et oīa in nobis xps. Si. n. vulnera curare desideras medicus est. Si febribus estuas: fons est. Si auxilio indiges: ꝟtus ē. Si mortē times: vita est. Si celum desideras via est. Si grauaris iniqtate: iustitia est. Si tenebras fugis: lux est. Si cibū queris: panis est. Quid plura charissimi? est oībus oīa: isto habito oīa habent: et sine ipso: nihil ē qcqd aliud. Sicut. n. videmus ꝙ vnus hō magis diligit vnū bonū et pingue beneficiū: ꝙ̄ multa modica. Etiā in domo vnu3 magnū lumē magis illūinat ꝙ̄ multa minuta: vnus fons magis iuuat ꝙ̄ multa stillicidia. Sic vere iste est vnus in quo ē fontalis redundātia oīum bonoꝝ. Idcirco meli⁹ cor humanū iuuat et satiat ꝙ̄ oīa alia. Dimittamus igit modica bñficia diuitiaꝝ. Dimittamus ēt stillicidia mūdi delitiaꝝ. Dimittamus insup luminaria mūdi eminentiaꝝ: et habeamus solū vnicū xpm q solus sufficit: et ad ipsum pergamus q nunꝙ̄ deficit. Vn̄ Hieronymus ad Paulinū. Christ⁹ oībus oīa est. qui igit oīa p ipm reliquit: habebit vnū p oīb⁹. Istu3 igit in auxiliū inuocādo: et virtutes eius i ꝟbis modicis ꝯprehēdēdo: dicam⁹ illud dcm̄ Petri. Math. 16. Tu es xps filius dei viui. In qb⁹ ꝟbis xps describit. Primo vt fundamētu3 stabilissimū. Tu es. Scđo leuamentū suauissimū. Chrs. Tertio fūdamētū sublimissimū. Fili⁹ dei viui. Et sic dico ꝙ xps primo ē fortissimus sustētator corruētium. Tu es. Scđo dulcissimus ꝯsolator desperantiū. Chrs. Tertio ditissimus pmiator laborantiū. Filius dei viui. ¶ Primo dico ꝙ xps est sustentator fortissimus. Tu (inquit) es. quasi dicat. tu fortiter pseueras: nō deficis: nec ēt desinis: sed ipse es. In phti. n. esse diuinū nō h3 (ꝗtū ad se) nec pteritū nec futuꝝ: q2. s. abstrahit ab oī dīa tpis: et nō mēsurat tpe: sed eternitate. Iō dr in ps. Tu aūt idē ipse es et anni tui nō deficiēt. Et iō sicut videmus ꝙ hō libēter innitit forti et stabili rei: et ide est ꝙ cerui fluuiū trāsituris legimus ꝙ fortior d3 pcedere: et alij fortiores p ordinē solēt succedere: et fortiori q pcedit: solent

Marginal notes: Amb. — Hiero. — Math. — Psal.

lent alij inniti: vt melius valeat a fortiori debilis sustentari. Uidemus q̄ milles plius cōmissurus nō libēter se cōmittit equo debili: sed q̄to plus potest: stabili atq̄ forti. Sic volens in altū ascēdere: nō libēter innitit scale vermiculose: et putride: sed forti: stabili: atq̄ firme. Sic cū xp̄s sit stabilis atq̄ durabilis sustētator: fortis et indeficiens suppoztator: dico q̄ transeundo fluuiū rapidissimū mundi huius: et ꝯtra vitia pliū ꝯtinentie cōmittendo: necnō ad paradisū (q est locus altissimus) ascēdendo. debemus sibi per spem et deuotionē et nr̄e salutis cōmissionē inniti et insistere: et sustentationi eius nos penitus cōmendare. Que quidē sua stabilis existentia ostenditur cū dr̄. tu es. In psal. Tu es rex meus: et deus meus. Sed si faciamus illā q̄ōnē q̄ btō Joāni facta fuit. tu qs es? Ipse sine dubio r̄ndet. Ego sum via: veritas: et vita. Jo. 14. Qd̄ exponens btūs Aug. dicit. Si ambulare vis: xp̄s est via: falli nō vis: xp̄s est veritas: si mori nō vis: xp̄s est vita. Tu es inq̄t. Et iō dicit btūs Aug. lib. 3. ꝯfess. Tu solus es: q̄ simpliciter es solus cui nō est aliud viuere: et aliud bene viuere: q̄ tua btitudo tu es. Ber. etiā sup Canti. dicit q̄ xp̄s est sapia et veritas: virtus. Sapia. s. ne nobis sapiant voluptatum horrores. Ueritas: ne nos seducāt falsitatū errores. Uirtus: ne nos deprimāt prauitatū terrores. tu es inq̄t. vt et dicamus illud ps̄. Tu es refugiū meū in tribulatione mea. Jo. 6. Nos credimus et cognouimus. q̄ tu es xp̄s filius dei viui. p3 igit̄ q̄ xp̄s est primū principale. Sed multi sunt hodie fatui: q magis innitunt̄ reb⁹ et solatijs mūdanis q̄ ipsi deo: qd̄ p3. q̄ in tribulationib⁹: ad deū nō recurrūt: s3 omisso deo: tpalia suffragia sibi querunt: pp qd̄ fit q̄ sepe verecūde corruunt atq̄ cadunt. Sicut. n. sunt Elephāti q arborē scissam et debilē ꝓ sustentamento eligens: dū illi innitit̄ ad terrā cadit et ꝓsternit̄. Bonū est igitur xp̄m q̄rere. ꝓ sustentamēto: et casū salutis sue sibi totalr̄ cōmēdare: dicēs illd̄ Hiere. 17. Sana me dn̄e: et sanabor: saluū me fac: et saluus ero. Uñ de isto firmissimo fundamēto dr̄. i. Cor. 3. q̄ aliud fundamentū nemo pōt ponere: nisi illud qd̄ positū est: qd̄ est xp̄s iesus. ¶ Scd̄o dico q̄ xp̄s est cōsolator mitissimus: q̄ xp̄s. Chr̄s. n. grece idē est: qd̄ vnctus latine. Res aūt vncta: pre alijs est lenis: mitis et suauis. Uñ in ps̄. Unxit te deus oleo leticie. Et iō bene alibi in ps̄ dr̄. Qd̄ ipse est suauis et mitis: et multe misericordie: oib⁹ inuocātib⁹ eū. Chrs inq̄t. Uñ xp̄s vr̄ silis aui illi q̄ Auscula: seu auis paradisi dr̄. de qua nescit̄ vbi nascit̄. q̄ ꝓ certo tp̄e venit: et certo tp̄e recedit. Ista auis ē pulchra varietate distincta. nullus. n. color sibi deesse credit̄: et ista tā paruā vocē hēe dr̄: q̄ ad deuotionē et gaudiū incitat audiētes: sicut dicit Auctor: de nā rer̄. Ita xp̄s auis est paradisi: q pro certo tp̄e venit p incarnationē: et certo tp̄e recessit: p passionē et ascensionē ac ei⁹ habitatio oib⁹ fuit ignota: q̄ ipse solus poterat dicere. Ego scio vñ venio et quo vado: et et ei nullus color ꝟtutis et pfectiōis defuit. iuxta illd̄ Ezech. 16. Sūpsisti vestimēta tua multicoloria. Iste vocē pijssimā h3: et habuit. q̄ ita pius ē et misericors: q̄ ad deuotionē holes icitat et inducit. ideo dicit Math. xi. Tollite iugū meū sup vos: q̄ mitis sum et hūilis corde. Super

Psal. Ioan. Aug. Aug. Ber. Psal. Hiere. Paul. 2 ps. ps Auctor Ezech. Math.

Hyla. quo vbo. dicit Hyla. Quid iugo xpi suauius? qd eius onere leui? Probabilem fieri: a scelere abstinere: bonum velle: amare omnes: odisse malum: consequi eterna: presentibus non capi: nolle inferre alteri quod sibi ipsi molestū sit: perpeti patienter. Ecce ergo quomodo Christus vnctus: quomodo suauis: quomodo mitis. Iste enim fuit vnctus. i. suauis: dulcis ⁊ benignus: ⁊ ideo Christus interpretatur vnctus. Sicut enim res vncta suauis est quando tangitur: plicatur quo volueris: quando impellitur: sicut patet de pelle vncta: ⁊ sine clamore incedit quando trahitur: sicut patet in biga seu quadriga. Sic vere Christus dulcedine pietatis ⁊ benignitatis vnctus: quando tractus fuit ad passionem: non clamauit per murmurationem. Quando fuit tactus ⁊ presentatus per socialem conuersatione: fuit inuentus suauis per pietatem ⁊ compassionem. Quando insuper fuit impulsus per orationem: ipse ad qualibet partem fuit plicatus p liberalem concessionem: qꝛ ad omnem partem se inclinauit compatiendo:

Amb. consentiendo: ⁊ se infirmis coaptando ⁊ conformando. de quo Ambro. super Lucam lib. 4. dicit. Christus omnibus omnia facta factus est. pauper pauperibus: diues diuitibus: flens flentibus: cibus esurientibus: potus sitientibus: profluus abundantibus: in carcere cum paupere est: cum Maria flet: cum Apostolis epulatur: cum Samaritana sitit: ⁊ in deserto esurit. Ecce igitur quomodo Christus vnctus: quomodo suauis: quomodo plicabilis ⁊ conuertibilis: atq; mitis. In hoc voluit Christus docere christianos qui chrismate inunguntur: vel christianoꝝ Prelatos vel Presbyteros qui consecrationis oleo liniuntur. quia ipsi debent esse suaues ⁊ mites: misericordes pariter ⁊ conformes: cuius tamen contrarium est de

3 multis. ¶ Tertio dico ꝙ Christus est premiator ditissimus: seu imperator dignissimus. quod ostenditur. cum dicitur: filius dei viui. Et ideo vitam eternam potest dare suis fidelibus: ⁊ eam pro premio demonstrare. Quia sicut de se ipso dicit. quia omnis qui videt filium ⁊ credit in ipm ha

Ioan. bet vitam eternam. Joan. 3. Et ideo de tali filio qui vitam gratie ⁊ glorie

Aug. multipliciter dat mundo. Loquitur Aug. de Agone christiano: exponēs illud Luc. 1. filius altissimi vocabitur. ita dicens. O medicinam omnia cōsulentem. omnia tormenta prementem. omnia tabescentia reficientē. omnia superflua resecantem. omnia necessaria custodientem. omnia perdita reparantem. omnia deprauata corrigentem: quis iam se extollat aduersus filium dei? quis iaꝫ desperet pro quo tā humilis voluit esse filius dei? quis aduersitatibus cadit qui naturam humanaꝫ tantis persecutionibus custoditam esse videt in filio dei? quis etiam sibi clausum aditum ad regnum celorum putet: qui ad publicanos ⁊ meretrices inuitatum esse videt filium dei. Ecce igitur de isto filio: quomodo ⁊ quantum proficit fidelibus: ⁊ quomodo spiritualiter ⁊ eternaliter: est sustentator firmissimus. Consolator dulcissimus: ⁊ premiator ditissimus. Bene igitur dictuꝫ est. Tu es Christus filius dei viui.

LIBER SECVNDVS COELILOQVII MORALIS DE MVNDO ET COELO EMPIREO.

¶ Primo: quid sit Mundus. Cap. primum.

Undus dr tribus modis: vt dicit Mercurius. ¶ Nam mundus primo dicitur diuinus intellectus: scilicet mundus archetypus: incorporeus: inuisibilis et eternus: vt ydee in mente diuina: ad cuius exemplum mundus sensibilis est creatus: sicut dicit Boetius. Tu cuncta superno ducis ab exemplo. pulchrum pulcherrimus ipse. Mundum mente gerens: similiq; imagine formans. ¶ Secdo modo dicitur mundus: omnia que celi ambitu continentur: vt celum in quo sydera lucent: ignis in quo omnia calent: aer in quo omnia viuentia spirant et vigent: aqua que terre latera circuncingit: terra que omnia inferiora sustinet atq; nutrit. de quo dicitur. Mundus per ipsum factus est. ¶ Tertio dicitur homo microcosmus: idest minor mundus eternus in diuina mente eternaliter permanens: scilicet ydea mundi: vel esse cognitum in mente diuina: quod est idem quod deus. Secundus mundus perpetuus est: diuina voluntate contrahens esse perpetuum et originem: ex illo priori mundo archetypo. Tertius mundus: secundum quid: est perpetuus: secundum quid est caducus: omnium similitudinem in se gerens. ¶ De primo autem mundo in precedentibus est dictum. Nunc de mundo sensibili dicendum est. Mundus igitur (vt dicit Martianus) est anniuersitas creatorum conglobata in modum sphere. nam mundus sphericam et circularem habet speciem: et figuram. Nec fuit: vt dicit Martianus. Alia figura mundo ita congrua: sicut orbicularis et rotunda: et propter vniuersitatis perfectionem: et propter illam quam habet in esse perpetuo cum suo opifice: qui fine caret et principio configurationem. Mundum autem totum Philosophi in duas partes diuiserunt: quarum nobilior et simplicior pars superior et actiua: a circulo lune inclusiue se extendens vsque ad planeticam regionem totam: includendo etiam celum octauum. Altera pars est inferior passiua que a lunari globo exclusiue incipit: et vsque ad centrum terre inferius se extendit. Istum particularem mundum inferiorem describit Martianus dicens. Mundus est circulus: ex quatuor Elementis eisdem totis in modum Sphere

Margin: Mercu. 1 — Boe. — 2 — 3 — Microcosmus i. minor mundus — Martia. — Martia. — Martia.

conglobatis: terram in medio vndiq; defixam eternis celi raptibus circu-currens. Ad istius mundi compositionem creauit diuina virtus primor-dialem materiam: in qua velut in quadam massa erant potentialiter qua-tuor elementa: non distincta sicut modo: sed erant permixta: et illa massa yle: a Platone in Thimeo: est vocata: ex qua diuina sapientia omnia ele-menta: et elementata composuit: et produxit: et proprijs qualitatibus in re-gionibus ordinauit singula: et distinxit. Nam quod in illa materia calidū fuit et siccum: cessit in materiam ignis: quem ratione sue leuitatis diuina sapientia superius collocauit. Quod vero frigidū et siccum in summa fuit: cessit in materiam terre: quam sua ponderositas et comparatio inferius posuit. Quod autem calidum et humidum fuit: in materiam aeris cessit. Quod vero frigidum et humidum in materiam aque conuertit. Unde istam materiam primam Plato. vt potuit: in Thimeo: sic descripsit. fuit enim yle: idest prima materia: sine qualitate: et sine quantitate: sine calore: sine specie: sine loco: sine tempore: inter aliquā substantiā et nullam existēs: et ce-tera. Hec verba multū sunt difficilia: tamen sic exponuntur: quia dici-tur fuisse sine quantitate: nō quia oīno fuerit sine oī q̄to: sed qz nō fuit de terminate q̄titatis quo ad nos. Sicut gigas dr̄ imēsus q̄tuz excedit alio-rum boīuz q̄titatē. idō ēt sine qualitate dr̄. qz nō habuit a qualitate aliqua spāliter noīari. nō. n. potuit plus calida q̄ frigida dici: nec ecōuerso: et sic de alijs: sine colore: qz nō habuit aliquē colorē Inatuz in aliquo elemēto. Sine tpe fuit: qz nundū fuerāt tpa et tēpoꝝ vicissitudines: qñ hec mā est creata. Sine loco fuit. qz nō habuit determinatū locū: plus sursum q̄ deor-sum: nec plus in latū q̄ in longuz: inter aliquā sbaz ē et nullā. qz nulla sba mālis pcessit illā: sed aliqua ē secuta. Mālē igit̄ principiū mundi inferio-ri: fuit illa mā inuisa. s. prima mā cōis que oīum formaꝝ et qualitatum fuit susceptibilis: q̄ ēt sub diuersis spēb⁹ et formis ꝯseruat̄. pmanet. n. hec mā quo ad sbaz incorrupta: q̄uis ꝯtinue quo ad q̄litates trāsmutabiles alte-ret̄: qz ista mā q̄ mō per rarefactionē manet sub forma ignis et sub igne: sta-tim p ꝯdensationē induet formā aeris: q̄ prius sub specie ignea fuit ignis. Ex quo pz q prima mā (qua mūdus māliter cōstat) est ingn̄abilis et incor-ruptibilis: a qua oīa mālia incipiunt et in quā redeunt: tanq̄ in matricem. Mundus itaq; ex reb⁹ multis ꝯpositis et ꝯtrarijs est ꝯpositus: et tñ in se ē

Arist. vnus. Mundus. n. vnus ē numero et nō plures mūdi: et hoc pp mā e vnita-tē. sicut dr̄ in li. de celo et mū. Occupat. n. totā māz suā: sicut dr̄ ibi. Mun dus ḡ de quo hic loquimur nō est diuisus in se: neq; diuisus fm sbaz: q̄uis in ipsius ptib⁹ inueniat̄ ꝯtrarietas quo ad aliqua q̄litatis repugnantiaz. Sūmā. n. et necessariā hz mūdus in suo toto ꝯueniētiā: et q̄si quādā musi-cā harmoniā: q̄uis in aliqb⁹ eius ptib⁹: pp q̄litates repugnātes: aliquaz

Aug. pati dissimilitudinē videat̄. sicut expsse dicit Aug. sup Gene. Trāsibit āt mundus iste: quo ad istā passibilē (quā mō hz) spēm et figurā. Sz pmane-bit in eē ppetuo: quo ad sbam et nāturā: sicut idē asserit Aug. et dicit glo. ibi. Celū aūt et terra trāsceunt. Math. 5. Ex quo pz q mūdus rōe sue mu-

tationis

tationis e admirādus. Propter tn̄ mā̄e mobilitatē ⁊ forme virtualē actua litatem: ⁊ per consequens productionis ⁊ generationis rerum tam facilez potestatem: tam ipse mundus: q̄ mundi opifex deus: super omnia est laudandus. Nulla. n. est tam vilis: tam infima: in tota mundi machina: pars siue particula: in qua tam in materia q̄ in virtute ⁊ forma mūdi quedam sit differentia: sed cum harmonia est pars summa. Nam illa pars mundi que secundum naturam purior ⁊ subtilior est atq3 nobilior: vniformē habet inclinationem ⁊ appetitum ad nobilioris forme susceptionem: ⁊ que spiritualior: magis est inclinabilis ad formam spiritualiorem. Unde materia celestis: simpliciorem ⁊ nobiliorem exigit formam: q̄ elementaris. ⁊ etiam ipsa materia celestis nobilior est: ⁊ simplicior: in nobiliori corpore: vt in Sole q̄ in Luna: vel i Mercurio aut Uenere: vel in Marte. Materia. n. elementaris nobilior est in igne: q̄ in aere: vel in ceteris. vn̄ grossior est materia in terra: q̄ in alijs. Nam ibi sunt plures partes materie aggregate: secundū Arist. vn̄ dicit q̄ ex vno pugillo terre: fiunt decem pugilli aque: imo materia vnius elemēti purior est in vna parte q̄ in alia. sicut dr̄ in. 1. Metheo. partes. n. ignis superiores nobiliores ⁊ simpliciores: ⁊ partes terre centrales sunt grossiores ⁊ cōpactiores ac impuriores. Cū. n. partes mixtorum fiunt ab elementis: secundum quod partes elementales sunt puriores vel nobiliores: fiunt mixta simpliciora vel puriora. Et secū dum q̄ econuerso est in elementis: econuerso est in mixtis. Nobilior itaq3 materia mundi constitutiua: nobiliori indiget forma. Et ideo solet dispo ni materia secūdum quod exigit forma: quia si de terra debeat fieri ignis. oportet vt materialis terre grossities subtilietur ⁊ depuretur. ⁊ spiritualior ⁊ simplicior efficiatur: vt sic simpliciori forma. scilicet ignea induatur. Et. (vt breuiter dicam) necesse est vt secundum forme proprietatem ipsa materia preparetur. Consideratur itaq3 mundi nobilitas secundum sui partes digniores: ⁊ etiam effectus nobiliores. Et ideo pars mundi superior reputatur dignior: quia ibi materia est purior: ⁊ forma est pulchrior: ⁊ virtus amplior in superioribus inuenitur. Tanto enim mūdus in vniuerso pulchrior est ⁊ decentior redditur: quanto deformis pars mū di inferior: superioris pulchritudine: decentiori gloria insignitur: vt dicit Augustinus. Quedam perfectio claritatis ⁊ virtutis: que in superiorib⁹ percellit: ad perfectionem inferiorum ⁊ decorationem continue se diffundit. Quod etiam videtur: infima pars mundi indecore: ⁊ luminositate amisisse: hoc recuperat in fecunditatis gratia ⁊ virtute. Non enim minus est admiranda terre virtuosa fecunditas: in productione herbarum: arborum: florum ⁊ fructuum: in generatione varia etiam reptibilium: in varia productione metallorum: gēmarum ⁊ lapidum: q̄ sit admiranda celi claritas: cum diuersitate suorum orbium ⁊ astrorum. Et quamuis mundus tam laudabilis: rerum differentijs: sit diuine virtutis insignitus potentia: multis tamen defectibus ⁊ conditionibus miserabilibus (quantum ad eius inferiorem partem) vndiq3 est subiectus. Nam mundus

Arist.

Aug.

Ualet p morali in fine.

iste quamuis videatur esse genitor et nutritor corporum: carcer tamen est spūum: et animarum durissimum exilium: ac locus miseriarum innumerabilium: et penarum. Nam mundus locus est reatus et transgressionis: incolatus et peregrinationis: doloris et lachrymationis: laboris et fatigationis: horroris et confusionis: et metus et mutationis: fluxus et alterationis: transitus et corruptionis: insolentie et perturbationis: violentie et oppressionis: fraudulentie et deceptionis. In mundo nihil aliud inuenitur q̄ vanitas: malignitas: cupiditas: anxietas: deformitas: et vetustas. Mundus notos allicit et diligit: ignotos abijcit et contemnit: mundus multis obest: paucis prodest. Amatores suos decipit et fallit. Nam multa promittit: sed ad vltimum pauca soluit: contemptores suos ad modum vmbre insequitur: et apprehendere non desinit: sed suos sequaces: fugere satagit et contendit. Quos maxime diuitijs et honoribus hic extollit: in fine maxime depauperare et deijcere consueuit: et vt verbis beati Gregorij vtar. Fugiendus est mundus: et si prosperis nos mulcet. Qui ergo tot calamitatibus pulsat: quid aliud q̄ vt deseratur clamat. Et hec de proprietatibus mundi: in generali dicta: iam sufficiant.

Greg.

Mundi Moralitas. Cap. 2.

m Undus igitur secundum Martianum (vt supra dictū est) est vniuersitas creaturarum conglobata: in sphere modum. dicit enim mundus: celum cum omnibus suis contentis: et habet mūdus duas partes: scilicet primam: que est incorruptibilis: que incipit a sphera Lune inclusiue in sursum. Secunda est corruptibilis et variabilis: que incipit a sphera ignis inclusiue in deorsū vsq; ad centrū terre. Prima pars habet celum cum stellis Solem et Lunam cum ceteris planetis. Secunda habet ignem: aerem: aquam et terram: cum auibus: animalibus: herbis: lapidibus et huiusmodi. In prima semper viget lux in secunda semper reperitur obscuritas: et (vt breuiter concludatur) per prime partis influentiam secunda pars gubernatur. Moraliter ergo loquendo per mundum intelligo ecclesiam: in qua sunt oēs creature: idest christiani boni et mali inibi per vnitatem fidei congregati: sed ista habet duas partes: scilicet partem superiorem: que est ecclesia triumphās scilicet sanctorum angelorum atq; beatarum animarum: que fruunt deo incessanter: habet etiam ecclesia aliam partem inferiorem: que est ecclesia militans: que est mutabilis et variabilis: et depressa: et variis impressionibus vel impressionibus: idest tribulationibus: et tentationibus: est repleta: nebulis et nubibus: idest diuersis ignorantijs et erroribus est substracta et inuoluta. Sed pars superior: scilicet Paradisus semper habet claritatē: q; claritas solis: idest Christi: illuminabat eā: imo in decuplo lumi-

nosior q̃ sit Sol: ꝛ lucerna eius erat agnus. Apoc. 21. Et sequitur. Nox enim non erit ibi: quia sancti sunt confirmati in gratia ꝛ gloria: ꝛ nõ possunt transire a lumine gratie ꝛ glorie: ad tenebras peccati: quia peccare nõ possunt: neqꝫ a lumine intuitiue visionis ad tenebras ignorantie ꝛ cecitatis. Nam in diuina essentia tanq̃ in speculo claro omnia videntur. Greg. enim sic ait. Quid est quod non videat: qui videntem omnia videt? habet etiam paradisus sacietatem omnimodam. ps. Satiabor cum apparuerit gloria tua: quia psal. Inebriabuntur ab vbertate domus tue: ꝛ torrẽte voluptatis tue potabis eos: habet etiam paradisus perpetuitatem. Math. 25. Ibunt hi in vitam eternam. Et Sapientie. Iusti autem in perpetuũ viuent. Item in parte prima: scilicet in paradiso est ibi celum: idest deus: qui ut sphera intellectualis omnia ambit: per suam immensitatem ꝛ diuinam essentiam infinitam. quia est vbiqꝫ per potentiam: presentiã ꝛ essentiam: secundum Magistrum in primo: ꝛ Sco. ibidem ꝛ cõmuniter theologi. Item ibi sunt stelle: idest angeli qui sunt stelle fixe: imutabiles: ꝛ incorruptibiles. quia Baruch. 3. Stelle manentes in custodijs suis stelle: idest angeli sancti. Est ibi Sol: idest Christus qui sol dicitur iustitie. Malach. 4. Et Boetius ait. Quem quia respicit omnia solus: verum possis dicere solem. Est ꝛ ibi luna: idest beata virgo Maria: que exaltata est super choros angelorum ad celestia regna: vt canit ecclesia: que Canti. 6. dicitur. pulchra ut luna. quia sicut Luna a Sole recipiens lumen illuminat noctem: sic beata Maria a Sole: idest Christo: gratiam recipiens: illuminat noctes: idest peccatores: scilicet auxiliando. Itẽ ibi sunt planete: idest sancti ꝛ sancte: qui solem iustitie Christum iugiter sunt secuti: sicut planete secuti sunt solem. In secunda autem parte: idest in ecclesia militante est ignis: idest ardor charitatis: dei: scilicet amor ꝛ proximi: est aer: idest splẽdor honestatis: ꝛ bone exemplaritatis: luceat lux ve. co. ho. ꝛ ẽ aqua: idest dolor cordialis pietatis erga proximum Math. Beati misericordes quoniam misericordiam consequentur: est ꝛ ibi terra: idest infinitas ꝛ depressio humilitatis. Qui se humiliat exaltabitur. Item sunt ibi aues: idest viri contemplatiui vsqꝫ ad celestia volantes: vt fuit Paulus raptus vsqꝫ ad tertium celum: ꝛ audiuit archana dei: que non licet homini loqui: ꝛ Joannes Euangelista qui fluenta Euãgelij: de ipso sacri dominici pectoris fonte potauit. Et beatus Franciscus: qui in contemplatione visus est eleuatus: tanquam esset auis vsqꝫ ad fagos. Item sunt ibi animalia: idest viri terrestres ꝛ actiui: in septem operibus misericordie: tam corporalis q̃ spiritualis: exercitati. Item ibi sunt lapides: idest peccatores insensibiles: duri: frigidi: ꝛ obstinati. Indurabitur cor eius vt lapis. Sunt ẽt ibi arbores: idest fragiles ꝛ imperfecti: qui flatibus tentationum pelluntur: ꝛ sepe vigorem gratie perdunt atqꝫ recuperant. quia Prouer. 24. Septies in die cadit iustus ꝛ resurgit. Prima materia primo fuit sine forma: sine loco: ꝛ sine qualitate: secundum Plato. in Thimeo. Sed tãdem ad multas formas nobiles est reducta. ex quibus constat machina vniuersi. Sic ve-

Apoc. Greg. Pla. Math. Sap. Magi. Sco. Baruc. Malac. Boe. Cant. Math. Prouer. Pla.

re est anima cuiuslibet a deo data: sine forma. quia. 3. de anima. est tanq̃ tabula rasa: in qua nihil est depictum. Sed ad diuersas formas reducitur primo. v̓tute sacramenti baptismi introducuntur tres forme spirituales: scilicet fides: spes: & charitas. vt patet in. 4. senten. & successiue introducuntur alie forme: scilicet habitus scientiales. scilicet grammatica: logica: phylosophia: metaphysica: astrologia: theologia: & vltima itroducitur in animam: absq̃ expulsione siue corruptione precedentis. quibus si post logicam acquiritur physica: non tamen destruitur logica: & sic consequenter: quod tamen fieri in materia habetur pro impossibili: quia generatio vnius est corruptio alterius. Inducuntur etiam alie forme in dictam animam: scilicet virtutes morales. videlicet iustitia: fortitudo: prudentia: & temperantia: & vltima sine corruptione p̄cedentium inducitur: quod est signum inmortalitatis anime: quia materia non recipit secūdam nisi prius expellatur precedens: non sic anima. & ideo dignior. Aliter est sine forma quia in ecclesia militante vere sunt multi iusti: & boni: pauperes & depssi: non habentes speciem neq̃ decorem: quia carent alimentis & vestimentis sufficientibus: isti sunt inuisibiles sine colore: quia nullus dignatur eos respicere: ipsi sunt sine quantitate: idest sine temporali facultate: ipsi sunt sine loco: quia non habent domum nec locum: imitantes Christum qui non habuit locum. q̄z mater eius reclinauit eum in presepio: q̄z ei nō erat locus in diuersorio. Et volucres celi habent nidos: & vulpes foueas: filius autem hominis non habet locum vbi reclinet caput. Sic nos q̄ nō habemus ciuitatem p̄manentem. Isti dicti pauperes iusti non h̄nt t̄ps & sunt sine t̄pe. q̄z eoꝝ t̄ps nō ē in hac vita: sed in futura: q̄z tūc ad formas nobiles reducent̄: inquātū cū b̄tis gloriabuntur. Sap. Fulgebunt iusti sic sol in ꝯspectu dei. q̄z vt d̄r Job. 12. Nūc deridet̄ iusti simplicitas. Lāpas ꝯtēpta apud cogitationes diuitū: parata ad t̄ps statutū. i. ad t̄ps post mortē. tunc. n. iduent̄ stolle glīa: & imortalitatis. Uel dic: q̄ m̄ā ē paup scholaris. q̄ p° est sine loco & t̄pe: s̄z tandē acq̄sita sc̄ia: acq̄rit potentiā: locū: prudentiā: p̄bēdā & famā. M̄ā d̄r Eccli. xi. Sap̄ia hūiliātis: exaltabit caput ipsius. Itē m̄ā ē igñabilis & icorruptibilis. q̄z l̄z forma ei᷒ corrūpat̄ & alia inducat̄. ip̄a t̄n icorruptibilis p̄seuerat. nō. n. ē sub forma aq̄: & nō s̄b forma terre: & t̄n m̄ā i se nullo mō variat̄. Talis ē vir fortis & p̄fect᷒. l̄z. n. sua forma. i. sua sp̄es & p̄sp̄itas: illiusq̄ valor: & felicitas destruat̄: & forma ꝯ̄ria. i. tribulatio & paup̄tas itroducat̄: ip̄e t̄n de bono ꝓposito nō mutat̄. q̄z Prouer. 12. d̄r. Nō ꝯtristabit eū q̄cq̄d acciderit: & Paul. q̄s separabit nos a charitate x̄pi? Iste nāq̄ iust᷒ l̄z nūc sit sub forma ignis. i. i ardore tribulationū vt sc̄ti Martyres: nūc sub forma aque. i. i affluētia delitiaꝝ: vt sc̄tā Melisabet & sc̄tā Catherina: nō sub forma aeris. i. i plenitudine diuitiaꝝ: vt fuit sc̄tūs Greg. p̄p̄. sc̄tūs Ludouicus rex Frācie: ip̄se t̄n nō deserit suā bonitatē: sed sine corruptione p̄cti semp manet: sicut sol. Stultus autem vt luna mutabitur. Ecci. 27. Uel expone de deo: qui est inmutabilis: incorruptibilis: & inuariabilis. quia Malach. 3. Ego dominus: qui non mutor. Et

Jaco.

Phs

Ibūt de virtute i virtutē.

Sapie

Job

Eccle.

Prouer.

Eccle.

Malach.

Iaco. Apud quē nō ē trāsinutatio nec vicissitudinis obūbratio. Et Boe. Boe.
Stabilisq3 manēs dat cuncta moueri. Uel expone: de firmitate fidei vl ec
clesie: q̄ l3 sit sub diuersis formis 7 ꝯditionib⁹ siue ꝑsecutionib⁹: vt tēpore
martyrū: sub diuersis heresib⁹: 7 multis scisinatib⁹: tpe hereticoꝝ 7 scisma
tu3: nunq̄ tñ perijt. Luc. 22. Ego ꝓ te rogaui Petre: vt nō deficiat fides Luc.
tua. Mūdus ēt l3 ꝯstet ex diuersis ptib⁹: in se tñ est vnus nūero: 7 hoc pp
m̄e vnitatē. Et ſm Macrob. de sonno Scipionis. Orbes mūdi se cōtin= Macro.
gendo harmoniā musicā modulanṫ. sic vere hic. l3 religio 7 studiū cōstēt
ex diuersis ptib⁹. i. ex diuersis ꝑsonis 7 nationibus: debēt tñ eē vnū: quā
tum ad cōcordie vnitatē. 7 q2 m̄ā3 vnā hñt. i. vnā regulā: vt religio vel vnā
fidē. vt. s. ecclesia vel vnā ꝯcordiā: 7 iō debēt oēs ecclesie: religiones: 7 ci=
ues ꝯcurrere in vnū. Nā qlibet fidelis d3 eē vnus cū deo ꝑplenā 7 ꝑfecta3
voluntatis ꝯformitatē: vt in oibus plene deo ꝯsentiat 7 ꝑfecte obediat. 1.
Cor. 6. Qui adheret deo: efficiṫ vnus spūs cu3 illo. D3 eē vnus in seipso Paul.
per cōcordie tranqllitatē: ut in regno aie plene: pacē 7 ꝑfecte possideat:
rōe deo obtēperante: 7 virib⁹ inferioribus iperante. 1. Macha. 8. Cōmit Macha.
tunt magnatū vni: 7 oēs obediunt vni. Ad rōne3 ptinet magnatū: ad vo=
luntatē imperiū: ad multitudinē sensuum 7 viriū inferioꝝ: ptinet officia=
liū ministeriu3 7 obediētia. Itē debent eē vnū vnitate ꝓfessionis: ꝯuersa=
tionis 7 dilectionis. Act. 4. Multitudinis autē credentiū: erat cor vnū 7 Act.
aia vna. 7 erāt eis oia cōia. ps. Qui habitare facis vnius moris in domo. Psal.
Ista aūt vnitas cōpetit oib⁹ secularibus: q idē ꝓmiserūt in baptismo dicē
do: abrenūtio diabolo 7 pōpis eius. Et iō iste ptes: debēt voces harmoni=
cas. s. orōnē: ꝯfessionē: 7 graꝝ actionē: dulciter resonare. Ubi Sap. vltio Saple.
In se. n. q̄si elemēta ꝯuertunṫ: quasi in organo: oia sonū suum custodiūt.

¶ Quomodo Mundus est contemnendus. Cap. 3.

Notandu3 est breuiter ꝙ mundus pōt accipi tripliciter. Uno mo
do ꝓ vniuersitate creaturaꝝ. sicut dṫ. Eccle. 43. Spēs celi glo= Eccle.
ria stellaꝝ: mundū illuminās in excelsis dñs. 7 vt sic ē diligēdus
ordinate. s. in ordine ad deū. Scdo mō accipiṫ mundus ꝓ statu p̄sentiū
miseriaꝝ: 7 de hoc. 1. ad Timo. 6. Nihil intulimus in hunc mundū: 7 nō Paul.
dubiu3: q2 nec auferre qd possumus. Tertio modo accipiṫ mundus: p̄o
cōitate oiu3 malaꝝ ꝑsonaꝝ. 7 sic accipiṫ in pluribus locis scripture sacre:
maxime. 1. Io. 2. Nolite diligere mundū: neq3 ea q̄ in mundo sunt. Et no Ioan.
tandu3 ꝙ istis duob⁹ vltimis modis: mūdus nō d3 diligi: s3 magis respui
7 ꝯtēni: 7 hoc multiplici rōe. p°. q2 ē locus nociuus 7 piculosus. 2°. obscu
rus 7 nebulosus. 3°. infectus 7 pnitiosus. 4°. turbatus 7 laboriosus. 5°.
fallens 7 deceptuosus. 6°. labens. 7 defectuosus. ¶ Primo dico mun=
dum esse contemnendum. quia est nociuus 7 piculosus. Est. n. sicut ne=
mus vbi aialia domestica sp sunt in piculo: vel vt a venatorib⁹ capianṫ: vel
a bestijs crudelib⁹ deuorenṫ. Est ēt sicut mare: vbi pisces minores sūt esca
maioꝝ: 7 vbi vix euadēt rhetia seu sportulas piscatoꝝ. Nā sicut in mari: cā
cri sentiētes lac 7 carnes assas: libēter rhetia piscatoꝝ ingrediunṫ vbi ca=
piunṫ vt finaliter comedanṫ. Sic vere mūdus ē piculosus. q2 non solū ibi

sunt bestie crudeles .i. pueri boies ꝛ raptores: sꝫ et ibi sunt occulti venatores ꝛ piscatores .s. ipsi demones: q nõ cessant cancris .i. pctõribus retrogradis: lac ꝛ carnes .i. mundi delitias porrigere ꝛ ostẽdere: vt in vberibus suaꝝ tẽtationũ ipsos possint p malos ↄsensus ꝛ desideria irretire: ꝛ in inferno finaliter deuorare. Ipm ergo debemus ↄtẽnere tanq̃ nociuũ ꝛ periculosum. Nã vt dicit Aug. ad Dyoscor. Periculosior est mũdus blãdiẽs: q̃ molestus: ꝛ plus cauẽdus est cuꝫ allicit vt diligat: q̃ cũ cogit vt ↄtẽnatur.
Aug. 2 ¶ Scdo ipm debemus ↄtemnere tanq̃ obscuꝝ ꝛ nebulosuꝫ. Sic .n. i mari ꝛ in locis paludinosis solẽt abũdare nebule ꝛ vapores: ꝛ p ↄñs maior obscuritas ibi esse: sic in mari huius mũdi abundãt vitia ꝛ errores: ꝛ iõ ibi ẽ tanta obscuritas ignorãtie: ꝛ tãta ingratitudinis caliginositas: ꝙ de⁹ q̃si a pctõribus oblitus nõ cognoscit. Ois veritas ignorat: ꝛ dei beneficia q̃si
Jo. a nemine cõgitant. Sicut .n. dr. Jo. 1. Deus in mundo erat: ꝛ mũdus p
Jo. ipm factus: ꝛ mundus eũ nõ cognouit. Et sicut Jo. 14. dr. Spũm veri-
3 tatis: quẽ mundus nõ põt accipe. ¶ Tertio dico ꝙ debemus mundũ cõtemnere: tanq̃ infectũ ꝛ pnitiosum. Sicut .n. aliqua loca sunt pernitiosa ꝛ humane ↄplexioni ↄria: pp multa accidentia q̃ sunt ibi: vꝫ. Aliqua pp terremotũ: sicut Sicilia. Aliqua pp ignẽ ↄtinue spirantẽ: sicut Eloya. Aliq̃ pp ventũ flantẽ: sicut Prouentia. Aliq̃ pp caloꝝ vrentẽ: sicut Ethiopia. Aliq̃ pp algorẽ stringentẽ: sicut Liuonia. Aliq̃ pp copiã aialium venenosoꝝ inhabitantẽ. sicut est Egyptus: ꝛ superior Lybia ꝛ Jordanis. Sic vere mundus est spũaliter pnitiosus: ꝛ illoꝝ q̃ ibi sunt mẽtaliter infectiuus: qꝛ ibi sunt Terremotus incõstantie ꝛ labilitatis. Ignis spirãs auaritie ꝛ cupiditatis. Uentus pflans supbie ꝛ põpositatis. Calor vrens luxurie ꝛ carnalitatis. frigus stringens indeuotionis ꝛ tepiditatis. Copia bestiarum seuiẽs .i. multitudo holum totius malitie ꝛ iniqtatis. Nã fm Ply.
Ply. in Egypto superiori: est terra inhabitabilis: ꝑ eo ꝙ ibi sunt Basilisci solo visu interficientes. Dracones ignem spirãtes ꝛ exalãtes. Reguli alte volãtes ꝛ discurrẽtes. Tygres dure mordẽtes ꝛ occidentes. Sic re vera terra huius mundi est pnitiosa. qꝛ certe ibi sunt Basilisci .i. luxuriosi. qui
Petrus fm btũ Petrũ. 2. Pe. 2. Oculos habẽtes plenos adulterio: visu inficiũt inquantuꝫ alliciũt ad pctũ. ibi et sunt dracones .i. auari ꝛ ambitiosi: q. s. igne auaritie inflãmant. ibi et sunt reguli .i. supbi q alis supbie sursum p elationẽ: vndiq3 deferunt. Et breuiter veꝝ est qd dr. 1. Jo. 2. Qd oẽ qd
Ioan. est in mũdo aut ẽ ↄcupia oculoꝝ: aut ↄcupia carnis: aut supbia vite. Ubi ondit ꝙ in mundo sunt cupiditas tpalis: ꝛ hec est ↄcupia oculoꝝ. Carnalitas corporalis: hec ẽ ↄcupia carnis. Põpositas vite. hec ẽ superbia vite.
Amb. Uñ Amb. sup ps. O q̃ rarus est in terris: cui nihil cuꝫ seculo cõe sit: quẽ nõ inflãmet libido: stimulet auaritia: lasciuia effeminet: luxuria decoloret: sternat ambitio: cruciet inuidia: ira sollicitet. Cõtẽnamus ergo mundũ tanq̃ infectũ ꝛ pnitiosuꝫ. Et ad ꝓpositũ narrat Auctor de septẽ donis. dono septimo. se semel vidisse quandã visionẽ satis mirabileꝫ. Cũ in die pcedenti tractasset illud scripture. Ecci. 1. stultoꝝ infinitus ẽ numerus. Uidit nãq3 in somnis quendã ad os clibani existentẽ: ꝛ os apientẽ: q̃si vellet
totum

totuȝ calorē ibi existentē intra suuȝ os attrahere. Aliū vidit sup cacumen montis altissimi aperientem filr os suuȝ ⁊ conantem ad se attrahere oēs ventos. Tertiuȝ vidit tenentē gladiuȝ ⁊ se excoriantē: ⁊ oīa ossa sua volenteȝ extrahere: sine ossib⁹ viuere credentē. Quartū vidit q erat i fluuio torrenti: ⁊ aquā de torrente retrocedere facere volebat: manib⁹ ⁊ pedibus ac totis virib⁹ ipellēs eaȝ sursuȝ ascendere. Qui de somno euigilās sup mōduȝ mirabat̃ qd nā hoc esset: sed tandē sic exposuit. Spūaliter nō est dubiuȝ: qn hec sint quatuor fatuitates: imo dementie maxime huius mūdi: ⁊ tñ fm mundanos magne reputātur prudētie. q2 scriptuȝ est. Sapia huius mundi stultitia est apud deū. iō dicit Apls. Nolite eē prudētes apud vos metipsos. De his. n. scribitur Daniel. 4. Quatuor vēti pugnabāt in mari magno. Per primū intelligunt̃ auari: q in cōcupiscentia diuitiaꝝ auri ⁊ argenti: exardescunt. Nā si mille millia habeant: adhuc plura appetunt: fm illud. Crescit amor nūmi q̄tuȝ ipsa pecunia crescit. Sicꝫ ydropicus: cuius sitis non extinguit̃: ⁊ illud. Quo plus sunt pote; plus sitiunt aque: ⁊ tales auari p fraudes ⁊ rapinas ac vsuras ad se attrahere appetūt hbas proximoꝝ dicētes illud. Ūn veniat querit nemo: sed opȝ habere. Tales tñ a mūdo sapientes reputātur. cum fm sniaȝ Saluatoris sint stulti. Luc. 12. Stulte hac nocte morieris: q̄ autē preparasti cuius erūt. Glo. ⁊ tu cuius eris. q2 diaboli. s. ⁊ Math 19. Facilius est Camelū transire p foramen acus: q̄ diuitē itrare i regnū dei. Per fm itellige supbos ⁊ iuidos: nā ista vitia se se ꝯcomitant̃. supbus. n. sp est inuidus: q2 nollet aliquē sibi in honorib⁹ equari. Et tales lȝ apud mundū sapiētes reputent̃: apud deū tñ stulti sunt: cuȝ deus supbis resistat. et nequā sit oculus inuidi: ⁊ q se exaltat humiliabit̃. Per tertiū intelligo principes ⁊ dños tpales: q sine ossib⁹ viuere volūt. Ossa. n. sunt coloni: agricole: laboratores: ⁊ boni mercatores: qb⁹ sustentat̃ ciuitas: imo totus orbis: sic corpus ossib⁹. Ūn in opes paupes: p Rectores ⁊ Principes excoriant̃ ꝓpꝭe ibijs: ita vt vix viuere possint. iponēdo onera iportabilia ⁊ varias exactiones. Per q̄rtū intelligunt̃ Iudices ⁊ Aduocati: Procuratores: Notarij: q conāt̃ astutijs ⁊ fallacijs: auertere iustitiā significatā p torrentē. Ūn nūc cū difficultate inuenit̃ aliqs: q possit hr̄e sniaȝ: nisi mediāte pecunia. Sȝ tādē hti erūt q faciūt iustitiā: ⁊ sitiūt ⁊ esuriūt: pp q̄ oīa supradicta: ꝯdudit̃ ꝯtēnēdus ē mūdus ⁊ fugiēdus. ¶ Quarto dico q̧ ipȝ debem⁹ ꝯtēnere: tāq̄ turbidū ⁊ laboriosū. In mūdo. n. nō ē nisi labor: āgustia: miseria: calamitas ⁊ aduersitas: ⁊ tñ mūdus amatores suos ita allicit: q̧ hmōi miserias nihil sentiūt. Mādragora. n. facit poma totalr̄ isipida: talis tñ sr̄ v̄tutis q̧ odorātē ipa poma totalr̄ faciūt obdormit̃: ita q̧ si ferro vulneret̃ nūq̄ sētit: vt dic Ply. Sic ꝟe mūdus hȝ poma sua. i. tpalia bōa: q̄ p certo isipida sr̄: qnimo aspera ⁊ amara: q2 p culdubio nihil ē i tpalib⁹: qn pl⁹ hēat amaritudis q̄ dulcoris: q2 sic dī Jo. 15. I mūdo p̄ssurā hēbitis. Ūex tñ odor ⁊ dlectatio ei⁹ ita sapit: dlectat: ⁊ attrahit pctōres mūdanos: q̧ p tpalib⁹ acgrēdis: qcqd mali sustinuerit: lihēti aīo patiūt̃: ita q̧ penas sentit̃ aliq̄lr̄ nō vidēt̃. Ꝫ q̄s logt̃ Gre. i hom. Ecce mūd⁹ i se crescēs: i vris cōdib⁹ reuirescit: vbiq; luct⁹

Apls Daniel. (margin)

Luc. Math. (margin)

Ply. (margin)

Ioan. (margin)

Grego. (margin)

vbiq3 mors: vbiq3 desolatio: vbiq3 periculū: vbiq3 amaritudine replemur:
ꝛ tñ ceca mēte i ei⁹ amaritudinē erramus: fugiētē sequimur: labenti inhere
mus: ꝛ q2 labentē retinere nō possumus: necesse est ꝙ cū labēte labamur.
5 Cōtēnamus ḡ mundū tanq̄ turbidū ꝛ laboriosū3. ¶ Quinto dico ꝙ ip-
sum debemus ꝯtēnere tanq̄ fallentē ꝛ deceptuosū3. Iste.n. vr̄ multa pro
mittere: s3 finaliter nihil reddit. nā mūdus fallax ē: ꝛ finis eius ē dubius:
6 exitus horribilis: iudex terribilis. ¶ Sexto dico ꝙ ipm debemus ꝯtēne-
re: tanq̄ labentē ꝛ defectuosū3. ipse.n. nihil h3 firmitatis. q2.s. ꝯtinue va-
riat in suis ꝯditionibus ꝛ mutat: similis mari: qd̄ ꝯtinue fluctuat ꝛ moue
tur: similis ēt firmamēto: qd̄ mouet ꝯtinue: ita ꝙ q̄tū ab vna pte eleua-
Paul. mur tātū ab alia pte dep̄mimur. vn̄. 1. Jo. 2. Mūdus trāsit ꝛ ꝯcupia ei⁹.
Sic igit̄ p3 charissimi q̄ño mundus est fugiēdus ꝛ ꝯtēnēdus: ꝛ summope
deuitandus. q2 sicut dr̄. 1. Jo. 2. Si qs diligit mūdum: nō ē charitas pa
tris in illo. Sicut.n. in scriptura colligit̄: Mordacē sapiam mūdus h3:
Joan. fallacē amicitiā: mendacē inimicitiā. Dico sapia3 mordacē: q2 sicut dr̄. 1.
Cor. 3. Sapia huius mundi: stultitia ē apud deū. Itē amicitiā fallacē. q2
Jo. 15. dr̄. Si de mundo essetis: mundus vtiq3 quod suum est diligeret.
Item inimicitiam mendacem. ibidem. Quia de mundo non estis: ideo
odit vos mundus ꝛ cetera.

¶ De numero Celorum: ꝛ distinctione eorum: secundum va
rias opiniones. Cap. 4.

Celorum distinctio siue numerus a diuersis varie ponit̄. primo.
c nāq3 aliq imaginati sunt celū esse vnā massa3 totaliter ꝯtinuā: l3
vna eius ps moueat̄ ad vnā partē: ꝛ alia ad aliā partē: tñ ex tali
bus diuersis motib⁹ nō seq̄t̄ discōtinuitas: q2 ponebāt celū esse tale3 mas-
sam fluxibilē ad modū aque: sed fluxibilium bene p̄nt esse diuersi motus:
Arist. q̄uis ꝯtinuoꝝ: vt p3 in aqua. Sed breuiter illa imaginatio ē ꝯtra Aristo.
ꝛ oēs phos: ꝛ Astrologos. nā sic haberēt ponere vnicā sphera celestem: ꝛ
stellas moueri sicut pisces in aquis: ꝛ volucres in aere: qd̄ est falsum. Alij
vero phi posuerunt tantū octo celos. videbant nāq3 plures stellas semp in
eadē ꝓpinquitate ꝛ figura ꝛ distantia ab inuicē se h̄ntes: cōtinue moueri
ab oriente in occidentē. Et iō primo moti fuerunt ponere vnā spherā pro
oibus illis: q̄ vocatur firmamentū: vel celu3 stellatu3: ꝛ illa ponit̄ eē octa
ua sphera a phis ꝛ ab astrologis. Deinde ipsi videbāt alias septem stellas
aliq̄n plus appropinquare ad inuicē: aliq̄n plus recedere: aliq̄n ꝯiungi in-
ter se: aliq̄n opponi. Cū nāq3 astra nequeant p̱ se ꝛ ꝓprijs motib⁹ locum
mutare. vt ꝓbat Arist. 2. de celo. imo fixe in orbe: sicut nodus in tabula: ꝛ
clauus in rota: mouent̄ motu orbis in quo infixe sunt: ꝛ mouent̄ diuersis
motib⁹: aliq̄n velociter aliq̄n tarde: aliq̄n versus oriētē: aliq̄n ad occidētē:
aliq̄n ad austrū: aliq̄n ad septētrionē: ꝛ p̱ hoc ꝯcludebant ꝙ ille septē stelle
erāt in septē orbibus diuersis (ꝛ hoc supposito ꝙ stella non moueat̄ sicut
piscis in aqua) ꝛ ille septē stelle: vocant̄ planete erratici. Et alie stelle: que
sunt in octauo celo: vocant̄ stelle fixe. Et de ordine istoꝝ orbiū septē plane
taꝝ erraticoꝝ. Orbis Saturni ponitur superior post octauā sperā: deinde
orbis

orbis veneris: deinde orbis Mercurij: ⁊ finaliter orbis Lune. Et sic vt di
cit Pe. de aliaco. ista fuit opinio antiquoꝝ phoꝝ: ꝑcise ponentiū octauam Petrus
sperā: ⁊ nō aliā superiorem. Et isti moti fuerunt: qꝛ nō perceperunt octa
uam sperā: moueri pluribus motibus: sed precise dicebant ipsam moue
ri vno motu firmamenti. s. diurno. Et iō non ꝑceperunt necessitatē cogen
tem ponere nonā sperā. Sed breuiter ista opinio est cōtra Astrologos ⁊
fundaꝫ in vno: qđ est cōtra rei veritatem. s. ꝙ octaua sphera nō moueatur
nisi vno motu simplici. Et hec opinio fuit Arist. 2. celi. Alia est opinio po 3ª opio.
sterioꝝ omnium Astrologoꝝ: qui propter dicendas rōes apparentias fortifi
cantes: nō sunt ꝯtenti octo spheris: imo nonā seu ēt decimam dari volūt.
Perceperūt nāqꝫ qđ a prioribus ꝯprehendi nō potuit. s. octauū celū du
plici motu moueri: quoꝝ primus est ab oriente in occidētē: in. 24. horis
reuolutionē cōplēdo: q motus diurnus dr: eo ꝙ dici nālis spacio termi
naꝫ: quem demonstrāt stelle fixe in oriente existētes in principio noctis: q̄
continue eleuanꝫ donec mediant celū: ⁊ deinde occidunt. In noctis vero
sequentis initio: iteꝝ videnꝫ in loco eodē orientis: ⁊ sic ab eodē puncto ad
eundē punctū: in die nāli sunt reuerse. Scđs motus huius sphere est cō
trarius ꝑdicto: vꝫ ab occidente in orientē: supra polos zodiaci: qui tāte ē
tarditatis ꝙ ab vno: tm̄ cōsiderante (etiam si centū annis ꝯsideraret eun
dem motū) vix sensu posset percipi. Et isto scđo motu: in centū annis mo
ueꝫ vno gradu: ⁊ sic in. 36. millibus annis: ꝯplet reuolutionē vnaꝫ. Et ꝙ
tali motu moueaꝫ declarat Ptole. 7. Alma. fortissimis rōnibus. Inuenit Ptbol.
nāqꝫ suo tpe: stellas fixas ī alijs locis zodiaci: q̄ꝫ fuissent ab Astrologis ꝓ
ribus inuente. ⁊ a principio Arietis magis elōgatas: sīr repit stellas que
fuerāt in austro: factas in septētrione: ⁊ q̄ fuerāt in septētrione: trāsisse in
austrū: qđ qbus ingenijs vel instrūtis inuenerint: nō est ꝑsentis speculatio
nis. Stātibus igitur istis duobus motibꝰ in sphera octaua: negauerunt
eā. s. octauā esse primā ⁊ supremā spheraꝝ. Primū nāqꝫ mobile dꝫ moueri 1
motu vnico ac simplici. Nā qꝛ est ꝓpinquissimum primo enti. s. deo oīno
immobili: q̄tū pōt: debet ei assimilari: in habēdo minorē variationē q̄ꝫ pos
sit. ⁊ hāc ꝓpositionē cōcedunt tam phi q̄ꝫ astrologi. Sed celū octauū mo
ueꝫ duplici motu (vt dcm̄ est) igiꝫ nō erit primum mobile: sed aliud da
bitur eo prius ⁊ supius. Scđo: vnū corpus simplex dꝫ habere tm̄ vnicuꝫ
motū simplicem (ex pᵒ de celo ⁊ mūdo.) qui sit ei proprius ⁊ naturalis. 2 Phs
Omisqꝫ motus ab eo alius: est ei nō nālis: sed octaua sphera est corpus sim
plex: vt ꝯcediꝫ ꝑmo de celo ⁊ mūdo. ꝗ hoꝝ motuū vnus erit nālis: ⁊ alter Phs
nō nālis: sed oīs motus alicui nō nālis: est alteri nālis. vt hꝫ in eodē ꝑmo
de celo ⁊ mūdo. Et sicut oē corpus simplex hꝫ ꝓpriū motū: ita qlibet mo
tus dꝫ esse ꝓprius ⁊ nālis alicui corpori: ⁊ iō motus qui octaue sphere nō
est nālis: erit nālis alicui alteri distincte ab ea: nō alicui spheraꝝ inferioꝝ:
qꝛ ille habēt motū ꝓpriū: ⁊ qꝛ octaua sphera: que est supior: nō mouetur a
spheris inferioribus. igiꝫ supra sperā octauā erit alius orbis vel sphera:
cui sit nālis alter illoꝝ duoꝝ motuū: ⁊ q moueat octauam. Tertio: vnico
orbi cōtinuo tm̄ applicaꝫ vnica intelligentia mouens. 12. Metaphy. vbi Phs

phs vult tot esse intelligentias quot orbes. Quod non esset, nisi singule intelligentie applicarentur singulis orbibus: orbis autem octauus est vnicus: non diuersus sed continuus (vt volunt astrologi) igitur ab vna intelligentia recipiet motum: vna autem intelligentia mouet tantum vna mutatione: quare sequitur q accipiet reliquum motum ab intelligentia mouente orbem superiorem. Cum (vt dictū est) non sit ille motus ab inferiori orbe: igitur supra octauam spheram ad minus dabitur nonus orbis: et sic non sunt tantum octo sphere. Posteriores autem astrologi. vt Alfonsus: et Joannes de Mōte regio: et alij: inuenerunt ex suis considerationibus: stellas fixas quandoque ad orientem et quandoque ad occidentem: ad septentrionem et austrum moueri: quam apparentiam non valentes saluare vnico motu: imaginati sunt duos motus in celo octauo. quorum primus tardissimus in longitudine zodiaci: ordine signorum fit: singulis ducentis annis: gradu vno et minutis vigintiocto. Secundus vero fit in duobus circulis paruis: in capitibus Arietis et Libre: quo motu stelle aliquando mouentur ad orientē: aliquando ad occidentem: aliquando ad austrum: aliquando ad septentrionem: aliquando velocius aliquādo tardius: vide in Theoricis planetarū. Et hanc opinionem omnes astrologi cōmuniter nunc sequuntur. Que quia fatetur octauam spherā moueri duobus motibus vltra motum diurnum: non tantum nonam: sed et decimam spheram ponere coguntur: vocantes decimam primum mobile: quo octaua motu diurno mouet: et nonam secundum mobile: quo eadē octaua recipit motum in lōgitudine. Et octauā ēt ponunt q̄ proprio motu mouet in circulis paruis: quē motum trepidationis dixerunt: siue accessus et recessus. vt ponit Thebith. et allegat a Sco. l. 4. di. 43. Et ita habemus q vltra octauā sphera: ponenda est nona: et decima: et rō iā dicta est. Ulterius est aduertēdum q probabile est ponere vltra spheras mobiles: spherā quiescentē et imobilē. hoc psuadet aliqb⁹ rōnib⁹ a Petro de aliaco sic. Prima est. Supposito primo q quicquid mouet localiter: mutat locū sm se: vel suas ptes. suppositio nota est ex terminis: ex quo sequit q quicquid mouetur localiter: est in loco: pz: qr aliter nō mutaret locū. Quib⁹ suppositis arguit sic. Quelibet sphera mobilis: mouet localiter (vt suppont) ergo mutat locum: sm se vel secundum suas partes: p primā suppositionē. ergo est in loco: p secundā: et vltra. Quelibet sphera mobilis ē in loco: sz non in sphera inferiori. qr locus dz circundare locatum: ergo ē in sphera supiori: et per ōns opz esse aliā quiescentē. Scda rō est: qr in celo reperiunt dfie positionum. s. ante: retro: dextrum et sinistrum. nō solum per respectū quo ad nos sed et nā rei. vt dicit phs. 2. celi. modo hoc nō pōt saluari p spheras mobiles. et cā est: qr in spheris mobilib⁹ pars q̄ est nunc dextra: iā erit sinistra: et pars que mō est sursum erit iā deorsum (vt docet experientia) ḡ sequit q opz ponere spherā quiescentē: in qua ex parte rei reperiantur hmōi dfie positionum. ¶ Tertia rō est. qr diuersitas in fructib⁹: et moribus hoium: et in pluribus alijs: reperit in partibus terre inter orientem et occidentē: que partes terre equaliter distant a polis: modo ista diuersitas non potest

Margin notes: Alfon. — Joā. de mōte regio. — Thebit. — Sco. — Petrus de aliaco — 2 — Phs. — 3

non potest saluari ex parte spherarum mobilium: cum omnes habitantes in illis partibus equales aspectus habeant: quantum est ex parte corporum celestium. Ergo ad hoc saluandum: oportet ponere quiescentem spheram. posset confirmari: quia omnes stelle maiorem virtutem habent in oriente: quam in alia parte celi: et sic ponendum est esse spheram quiescentem: et sic patet quomodo probabile est ponere vndecim orbes celestes: vel spheras. s. decem mobiles: et vndecimam quiescentem. Et hec dicitur a fidelibus celum empireum: et est locus beatorum et saluandorum. vt dicit Beda. Celum autem: secundum sanctorum traditiones: aliter diuiditur. Nam aliud est visibile: aliud inuisibile. Celum visibile est multiplex. sicut dicit Glosa super Deuter. x. ibi. Celum domini dei tui est et celum celi. Septem sunt celi. s. aereum: ethereum: olympum: igneum: firmamentum: aqueum: empireum celum. s. angelorum. Celum itaque aereum vocatur medium aeris interstitium: quod a grossis vaporibus aque et terre: non per omnia est infectum. Unde illa pars aeris purior et ab inferioribus qualitatibus impermixtior propter sui puritatem et dyaphaneitatem siue naturam transparentem. celi nomine nuncupatur: vt Math. 14. volucres celi comederunt illud. Celum ethereum (secundum quosdam) vocatur supremum aeris interstitium: quod immediate sphere ignis est coniunctum: et dicitur ethereum quia illud medium: inter ignem et aerem: est splendoris et illuminationis receptiuum. Etheros enim grece: splendor dicitur latine: vt dicit Isido. Celum vero igneum (secundum quosdam) vt habetur in libro de proprietatibus rerum: vocatur centrum sphere ignis: propter ipsius ignis puritatem: subtilitatem: et summam quam habet pre ceteris elementis: actualitatem. et propter alias quasdam nobiles proprietates: quas consequitur ex vicinitate orbis planetarum. Secundum Grego. autem super dictum illud Job. Intuere celum: et contemplare ethera. et cetera. Nomine etheris intelligitur tota regio: a luna vsque ad stellas fixas: in qua sunt orbes et circuli septem planetarum. Celum olympum secundum Alexandrum. dicitur esse regio orbium planetarum: quia illud spacium est continue luminosum. Firmamentum est celum stellatum. Celum aqueum est christallinum. Celum empireum est locus beatorum ac saluandorum. Et istud celum empireum: est illud tertium celum ad quod raptus fuit Paulus (secundum opinionem aliquorum). Primum nanque est firmamentum: in quo sunt stelle fixe. De quo dicitur Genesi. primo. Fiat firmamentum in medio aquarum: et diuidat aquas ab aquis. idest celum christallinum ab elementis. Sub firmamento autem intelliguntur septem planete: nomine firmamenti propter sensus apparentiam. Loquebatur enim Moses rudi populo: qui sola sensibilia capiebat. Secundum celum est christallinum: quod scriptura nomine aque appellat. quedam enim species christalli fit: ex aqua congelata. Tertium celum est empireum: infra cuius ambitum: omnia corpora spherice continentur: quod est immobile: cum sit locus quietis perpetue beatorum. Et hoc est illud: ad quod raptus est Paulus. licet alij aliter exponant: vt in sequentibus dicemus.

Beda. Math. Isido. Greg. Alex. Gen.

¶ De Celo tertio: ad qd raptus est Paulus. Cap. 5.

X sacra scriptura habet: q celū aliqñ sumit p celo mali. vt Gene. 1. In principio creauit deus celū et terrā. Aliqñ sumit p celo spūali: et vtrūq triplicat. vt patebit. Celū mãle distinguit in tres celos principales. Primū est firmamentū: in quo viget nã pfecte pspicuitatis: simul et luminositatis. hoc celum cōtinet celū sydereū (qd ē effectiue caliditatis: et facit ad trāsmutationē inferiorū. Id est multifarie cōtinens multitudinē stellarū: habile ad motū.) qd ēt cōtinet septē orbes planetarū qbus regit vniuersitas tporū dierū septēnario disposita. Scdm celū

2 est christallinum siue aqueū: in quo viget nã perfecte pspicuitatis et effectiue frigiditatis: qd facit ad cōseruationē rerū corruptibilium. Id est habile

3 ad motū. Tertiū celum dr empireū: in quo viget nã pfecte luminositatis: et est habile ad statū glorie et est quietū: et ē angelorū habitaculū (in quo ipi fuerunt creati) et alarū beatarū illic trāslatarū. Ad illud fuit Paulus raptus: vbi aie scē et angeli fruunt dei ɔtemplatione. Et dr celum tertiū respectu firmamenti et celi christallini. Et dr empireū: a pir qd est ignis: et pp similitudinē claritatis. Dr ēt Paulus raptus in paradisum. nã paradisus dicit a suauitate dulcedinis: q ibi hr: et vtrūq expertus est Paulus: pp qd nominauit ipm primo celū tertiū: et postea paradisum. Nã fm Bona. in. 2. di. 17

Bona. paradisus est duplex: corporalis: et spūalis. Corporalis est locus delitiarū et amenitatis: et hic paradisus est duplex fm duplicē statū: perfectū et imperfectū: fm statū pfectū: paradisus est celū empireū: ad qd Paulus fuit raptus. Scdm statū impfectū: paradisus est locus quidā amenus in ptibus orientis. Paradisus aūt spūalis: est btitudo hois essentialis: q consistit in spūalibus delitijs: ex dei clara visione et pfecta fruitiōe ɔueniēs. Propter primū: dicit se Paulus raptū ad tertiū celum: qd est empireū: dictū a claritate. Propter fm dicit se raptū in paradisū: dictū ab amenitate. De hoc paradiso spūali: dictū est latrōi. Luc. 23. Hodie mecū eris i paradiso: et lu

Luc. cifero. Ezech. 27. In delitijs paradisi fuisti. Et ēt btitudo accidētalis: q

Ezech. consistit in aspectu hūanitatis xpi: et delectatione ɔsiti: per quã sicut per instrm ɔiunctū diuinitati: sunt sancti ad gloriam: et illã viderunt Apli admissi ad videndū trāsfigurationē xpi: qr nō viderūt xpi diuinitatem: sicut Paulus: sed tm eius humanitatem in forma gloriosa: et tn in eius aspectu fuerūt sic delectati q voluissent ibi ppetuo manere: iō Petrus dixit. Dñe

2 bonū est nos hic esse rc. Celū aūt spūale: est triplex. Rōnale: Intellectua

1 le: et Supsubstãtiale: et vnūquodq suā hz triplicitatē. ¶ Rōnale celum est hō: et dr rōnale a rōne: qr hō apprehendit ingrendo: ɔponēdo: rōcinādo. Angelus dr intellectualis: ex eo q intelligit intuitiue sine rōcinatiōe. Qd aūt hō celū dicat: pz qr dicit Salomon. Aia iusti sedes est sapie: et ɔsi

Bona. ter dei. Vñ dicit. s. Bona. Sci dicunt celi pp vite sublimitatē. Phili. 3.

Psal. Nostra ɔuersatio in celis est: pp bonorū operū claritatem. Phili. 5. Inter

Esa. quos lucēt: sicut luminaria in mundo verbū vite ɔtinentes: pp propositi firmitatē. ps. 23. verbo dñi celi firmati sunt: pp deū in eis quiescentē per grām. Esa. 66. Celū sedes mea. In hoc celo rōnali. s. in hoie sunt tres celi. primum

li. Primũ dr̃ imaginatio primo raptui deſeruiens: q fit ſuper ſenſus exte-
riores. Scđm celũ ⁊ medium dr̃ rõ. In illud celũ fit raptus ſecũdus: ſup
potentias inferiores ſenſuũ exteriorꝝ ⁊ interiorꝝ. Celũ ſupremũ ſiue tertiũ
in celo rõnali: ad qđ raptus fuit Paulus ⁊ dr̃ mens. Capiendo mẽtez ꝓ
eminentibus viribus in celo rõnali: vz ꝓ tota imagine ad quã factus dici
tur hõ: ꝓ memoria. ſ. intellectuali. rõne ſiue intelligentia: ⁊ volũtate nãli.
que eſt ſynderesis. Nã raptus Pauli (vt dicit Cancella. Pariſien.) fuit
in ſupremã partẽ aĩe rõnalis: dũ mens Pauli: ita fuit ſuſpenſa in ſuis acti
bus: vt nil meminerit: nil intellexerit: nil dilexerit: niſi ſolũ deuz: potentie
inferiores: ſenſus. ſ. exteriores ⁊ interiores. ſilr rõ ⁊ appetitus rõalis eidẽ
correſpõdens nõ potuerunt exire in ſuas opationes: ſed ceſſauerũt ab acti
bus ſuis: (debilitatis actibus ⁊ funditus ablatis) q̃diu durauit raptus
⁊ extaſis Pauli. qui in tali exceſſu mentis: cognouit deũ per eſſentiã im-
mediate: ſine medio. i. nõ per mediũ creaturaꝝ: qđ eſt medium pbꝛoꝝ. vñ
Apl's ad Ro. i. Inuiſibilia dei ꝑ ea que facta ſunt intellecta ꝯſpiciuntur. Paul.
hoc mediũ: eſt ſpeculũ creaturaꝝ: ꝑ quas (veluti cã in effectu) deus inueſti- Paul.
gat. Vñ Apl's. 1. Cor. 2. Videmus nunc ꝑ ſpeculũ. i. creaturaꝝ: inquan
tum ꝑ creaturas a nobis cognitas ſicut ꝑ ſpeculũ: ducimur in dei cognitio
nẽ. Ex creatione. n. creaturaꝝ: ordine: ⁊ bonitate: venimus in cognitionẽ
potẽtie: ſapientie: ⁊ bonitatis diuine. hec tria appropriata: ſunt inuiſibilia
dei: que ꝑ ea q̃ facta ſunt: cõſpiciunt̃. Quia vero infinita eſt diſtãtia: inter
ſpeculũ creature ⁊ rẽ viſam. ſ. creatorẽ (qꝛ effectus nõ põt coequari ꝟtuti Aug.
ipſius prime cãe: eo qđ obſcure relucet ibi ſimilitudo) iõ dicit Apoſt. Vi
demus nũc in enigmate. i. obſcure. Enigma. n. (vt dicit Aug. 14. de tri.) ẽ Aug.
ſimilitudo obſcura. nec ẽt Paulus vidit in raptu deũ: ꝑ mediũ fidei: qđ ẽ
mediũ fideliũ: quo tanq̃ in enigmate vident deũ per auditũ. Nã fides ex
auditu eſt. Vñ dicit Aug. de vtilitate credẽdi. Qđ. n. credimus: debem⁹
auctoritati. qꝛ. n. deus eſt trinus ⁊ vnus hoc ego credo dei filio: q hoc enar
rauit ⁊ p̃dicauit: ⁊ ſpũi ſctõ: qui hoc inſpirauit: ſed Paulus deũ vidit ĩ ra
ptu ꝑ ſpeciẽ: hoc ẽ per apertã viſionẽ: qua btĩ deũ vident facie ad faciem.
hoc eſt nude: ſine velamine. hec vero ſpẽs ⁊ clara viſio in patria velut pre-
miũ ſpũale: ſuccedit fidei viatoꝝ. Celũ aũt intellectuale eſt angelus q celuz 2
dr̃: iuxta illud Job. 37. Tu forſitan cũ illo fabricatus es celos: qui ſolidi Job
ſunt quaſi ere fuſi: vbi glo. Poſſunt ꝑ celos: hi qui in celeſtib⁹ ſunt cõditi
angelici ſpũs deſignari: electoꝝ mẽtes celeſtibus inherẽtes: qui ſolidiſſi-
mi vt ere fuſi: ſunt. qꝛ ab integritate cepte fortitudinis nulla mutabilitatis
rubigine ꝯſumunt̃. Hoc celum ſimiliter tres hʒ triplicitates. Nã ſm glo.
Auguſtini. 2. Cor. 12. Dionyſius tres ordines angeloꝝ: ternos in ſingu Diony.
lis ponẽs conſtituit. In primo: angelos: archangelos: virtutes. In ſecun
do: principatus: poteſtates: dominationes. In tertio: thronos: cherubin:
⁊ Seraphin: quoꝝ tertius: vicinius deum cõtemplatur. ad quoꝝ ſimilitu
dinem: vidiſſe deum Paulus dicitur. nõ per corpus: ſiue corporali viſio-
ne. vt Moſes in Syna. nõ imaginabiliter: vt quando quis videt nõ corpo
ra: ſed imagines reꝝ: dei reuelatione. vt Eſa. ⁊ Joã. in Apoca. ſed ꝑ ſpẽm

(nõ in enigmate) facie ad faciem: vidit Paulus ipsum deū. vna. n. est ibi tota virtus: amare qd̃ videas: ⁊ sũma felicitas: videre ⁊ habere qd̃ amas. Dicit ẽt ibi glo. Ul el primũ celũ: dici p̃t cognitio celestiũ corpoꝝ. Secũdũ
5 spirituũ. Tertiũ: deitatis: de quo nunc dẽm est. Celũ vero supsubstantiale: est diuina essentia: oium sbaꝝ superexcellentissima: vniuersalissima: ⁊ sufficiẽtissima cã: sub triplici genere causalitatis: quas in deo semp coincidere necesse est: que sunt: efficiens: formalis: nõ intrinseca rei constitutiua: sed exemplaris: ⁊ finalis causa. De hoc celo: dr̃ ps. 18. A summo celo (.i. ab equalitate dei patris) egressio eius. vbi (sm glo.) trinitas ostendit: a summo celo: patre egressio: eterna generatio filij: a calore: spirit⁹ sanctus quẽ post Ascensionẽ: misit aplis: a quo nemo abscondit: qui vt deus cũ da bonum nouit: dicẽdo aũt eius: notat vnitatem trinitatis. Et ipsa supbenedicta diuinitas: recte celuȝ dr̃. Nam vt dicit. s. Bona. in. 2. di. 2. Celum est nomẽ corpori impositũ: qd̃ sursuȝ est: qꝫ cõtentiuũ: secretũ: ⁊ quietum. Et hec triplex ꝓprietas repit in celsitudine diuinitatis: id̃ dr̃ celuȝ. Est. n. ampla imensitate virtutis: secreta ꝓfunditate cognitionis: quieta trãquilitate delectationis. hoc. n. est celuȝ ad qd̃ Lucifer ascendere voluit (qꝫ ad hanc celsitudinẽ) hoc est superius omni celo: nõ situ: sed dignitate: ⁊ maius est omni celo: nõ extensione: sed ex sua imensitate. qꝫ sm Aug. In his que non mole magna sunt: hoc est maius: qd̃ est melius. In hoc aũt celo sunt solum tres psone. s. pater: ⁊ filius: ⁊ spũs sctũs: qui soli sunt omnino ⁊ pfecte equales. Omnia aũt creata siue corporalia siue spũalia intra empireum sunt: de quo dicit Damas. ꝙ est continentia oium corporalium ⁊ spũaliũ creaturaꝝ. ¶ Sed hic mouet qd̃. Utrũ Paulus in isto raptu fuerit btũs. Rñ. ꝙ non. qꝫ licet fuerit raptus ad tertiũ celũ celi mãlis: scilicet empireũ: ⁊ in tertiũ celum celi rõnalis: vȝ apicẽ mentalem: ⁊ in tertium celum celi intellectualis: in tres. s. supiores ordines angeloꝝ celestis hyerarchie: ⁊ per apertã visionẽ ⁊ perfectã fruitionẽ clare cognouerit ⁊ pfecte dilexerit supersubstantiale celũ. s. diuinitatẽ in vnitate essentie ⁊ trinitate personaꝝ: nõ tñ ex hoc fuit beatus. Quãuis. n. lumen eleuans animã Pauli ad vidẽdã in raptu diuinã essentiam: fuerit eiusdem rõnis cuȝ lumine eleuante animas beatoꝝ: nõ fuit tñ in Paulo per modum passibilis qualitatis permanentis: sed per modum passionis trãseuntis. ideo ex tali eleuatione siue visione nõ fuit Paulus beatus: qꝫ beatitudo (propter dotem: certe ⁊ secure tentionis) importat permanentiã. vt sic verificet illud Bernardi: ꝙ deus futurus est rationi plenitudo lucis: voluntati multitudo pacis: memorie cõtinuatio eternitatis. vt. s. retineat deum in eternũ: ⁊ sic tota anima tota dotetur in tribus suis viribus: similiter fuit in transfiguratione Christi: dum ex diuina ordinatione gloria anime redundaret ad corpus: claritas transfigurationis fuit claritas glorie quantuȝ ad essentiam: sed non quantum ad modum: quia fuit eiusdem rationis cum illa claritate que est in corporibus gloriosis: sed non fuit ibi per modum qualitatis permanentis: sed per modum passionis transeuntis.

¶ De celo

¶De celo empireo realis declaratio. Cap.6.

Elum empireum est vndecimum: et primū: et summū celum: lo
c us angelorū: regio et habitaculū beatorū. Et dicitur a pyr. qđ est
ignis: quasi totū igneum: sic dictum nō ab ardore: sed potius a
lumine et splendore. vt dicit Isido. Illud enim celum summe est lucidum Isido.
influens lucē et splendorē: super celum decimū: et super celum christallinū
sibi propinquum et proximū. Est autē de natura sua vniforme sine stellis:
et sperisorme. vt dicit Damas. Ideo est spericum: vt rerū spiritualiū et cor= Damas.
poralium sit cōtentiuum. Vñ illud celum nō est necessarium propter con
tinuationem generationis inferiorū: sed potius vt dicit Alex. in. 2. par. su. Alex.
Ad cōpletionē vniuersi in genere corporū sm determinata extrema: ad
mediū opacum in summo. s. terrā: et luminosum in summo. s. celum empi
reum: et vtrūqʒ corpus. s. extremum: supremū: et infimum: est de se immobi=
le et quietū: et sic inter ista duo imobilia tota nā cōprehēdit vniuersi. San
ctus autē Bona. in. 2. di. 2. dicit qꝫ quāuis sancti parum loquant de hoc Bona.
celo: qr latet nostros sensus: et philosophi adhuc minus: est tamen ponen
dum sicut dicit sacra scriptura. In principio creauit deus celum. Stra=
bus exponit de celo empireo. Et hoc psuadet ratio finis triplex. Vna est Strab.
perfectio vniuersi. Alia est ꝓpter motum firmamēti. Tertia principalis
ꝓpter habitationē hominis beati. Et qrm finis imponit necessitatem his
que ad finem: ꝓpter perfectionem vniuersi: necesse est ipsum esse vnifor=
me: qr cum sit celū luminosum difforme. s. stellatum: si non esset vnifor=
me: vt est empireū: nō esset vniuersum cōpletū. Propter etiā motū fir=
mamenti ponendum est celum empireū imobile: vt motus mobilis fiat
circa imobile. s. centrū: et intra cōtinens imobile et locans. s. empireum.
Propter ēt habitaculū hominis beati ponēdum est celū empireum lumi
nositatis perfecte: vt habitatio cōgruat suo habitatori. Istius celi proprie
tates describit Rabanus vtens verbis Basilij in Hexameron sic dicens. Raba
Celum empireum est corpus primum: natura simplicissimū: de corpulen Basi.
tia habens minimum: quia subtilissimum: primum mundi firmamētum:
quantitate maximum: qualitate lucidum: figuratione sphericum: locali si
tu supremum: quia a centro remotum: amplitudine sua spirituum et cor=
porum visibilium et inuisibilium cōtentiuum: dei summum habitaculū.
Licet enī deus sit vbiqʒ: tamē specialiter dicitur esse in celo: quia ibi relu
cet potissime sue virtutis operatio: et celum dicitur specialiter sedes dei:
quia in corpore mundi species celi pulchrior est: vt dicit Damas. In celo di
uina virtus manifestius operatur. Dama.

¶Celi empirei Moralitas. Cap.7.

Er celum empireum intelligitur deus. quoniā sicut hoc celū est
p rimum corpus: sic deus est prima substantia: prima causa: 1
primum ens simpliciter independens. sic qꝫ est primum: non
tantum duratione: quia eternus: sed etiam est primum in per=
fectione: quia est ens infinite intellectualitatis: voluntatis: et boni=
tatis: est primus spiritus: sine principio: et sine fine: sed est primum

principium ⁊ finis oīum. est imobilis. q2 Malach. 3. Ego dñs qui nō mu=
2 tor. ⁊ Núc. 23. Nō est deus vt hō et Boe. Stabilisq3 manēs dās cuncta
Malac. moueri. ⁊ Jac. apud quē nō est trāsmutatio nec vicissitudinis obumbra=
Núi. tio. maxime est quātitatis. q2 oēs creaturas cōtinet. q2 ēt h3 essētiā infi=
3 nitam. Hiere. 24. Celū ⁊ terrā ego impleo. q2 est vbiq3 presentia: poten
Boe. tia: ⁊ essentia. vt dicunt in. 1. Theologi. di. 37. hic ēt est vniformis: q Sa
Jac. pientie. 6. Equaliter est ei cura de oībus. ⁊ vt Math. ait. Solem suū ori=
4 ri facit sup bonos ⁊ malos: ⁊ diligit oīa que sunt: ⁊ nihil odit eoꝝ q̄ fecit:
Hiere. q vult oēs hoīes saluos fieri. Et iō inter ipm celum ⁊ terrā. i. inter deum
Sap. ⁊ beatā virginē: q̄ dr̄ terra: oīa continent. ⁊ diuersa variant. ista autē duo
Math. imutabilitate ppetua cōfirmant. q2 non fuit aliqs (pter xp̄m ⁊ btām vgi=
Paul. nem) qui nō fuerit in pctō: vel originali: vel actuali: ⁊ nō fuit aliqs in pas=
5 sione xp̄i: q nō vacillauerit. pter istos duos pdictos. Est ⁊ simplicissimū.
6 Sic deus est simplex in nā. Nā vt dicit Sco. in. 1. di. 8. Deus nullo mō
Sco. est cōpositus nec ex mā ⁊ forma: nec ex subiecto ⁊ accidēte: nec ex cōceptu
potētiali ⁊ actuali: sed est summe simplex ⁊ idiuisibilis. Est supremum lo=
7 calitate. Sic deus h3 supiorē eminentiā. Deus. n. eminet ⁊ supest oībus
Psal. rebus. dignitate: bonitate ⁊ potestate. ps. Qm̄ deus rex magnus dñs:
terribilis super oēm terram. Rex inqt: ecce dignitas: terribilis: ecce ptās:
super oēm terrā: ecce bonitas. Ista ergo preeminentia ē cūctis superior.
8 Est lucidū qualitate. Sic in deo est sapientia cūctis limpidior. vt. n. dicit
Eccle. Eccī. 1. Oīs sapia a dño deo est. Et Sap. 6. dr̄. ꝙ deus sapie dux est ⁊ sa=
Sap. pientiū emēdator. Et oīa nuda sunt ⁊ aperta oculis dñi: Et spirituū pōde
9 rator est dñs. Itē in deo est puidētia cunctis discretior: seu cunctis occul=
tior. Sicut. n. per occultā ⁊ inuisibilē lune influētiam mare visibiliter re=
git ⁊ mouet: sic p dei puidentiā mūdus iste disponit ⁊ sensibiliter guber
nat. Ideo dr̄ in ps. Qm̄ rex oīs terre deus: psallite sapienter. Dr̄ spheri=
Psal. cū. Sic deus (fm Hermetē trimegistū) dr̄ sphera intellectualis: cuius cē
Her.x. trum vbiq3: circūferentia nusq3: q2 sicut in sphera nō est reperire principiū
nec finē: sic in deo nō est pn̄m nec finē assignare. Dr̄ habitaculū deī ⁊ bea
xi. toꝝ. Sic deus deī ē locus ⁊ btōꝝ. q2 deus in seipso ⁊ nō in creaturis quie
scit: q2 creaturis non indiget: sed ⁊ creature maxime spūales ⁊ bti in ipso
reqescūt sic in habitaculo: s3 diuersimode. nā dicit Sco. in. 1. di. 1. ꝙ res
Sco. diuersimode dñr quiescere in deo. Nā aliqua res qescit per se primo: vt
deus qui est p se primo btūs. s. p essentiam. Angeli aūt ⁊ beati quiescunt p
se sed nō primo: q2 ⁊ si sint beati: nō tn̄ primo sed p participationē a deo.
Et sic deus tm̄ in seipso qescit: ⁊ nō aliqua creatura. Deus itaq3 altissim⁹
dr̄ esse ⁊ habitare in se ipso: q2 ab eterno incōmutabiliter sp in se existit.
Dama. Unde Damas. lib. 1. c. 13. dicit. Deus imaterialis existens ⁊ incircūscri=
ptibiles in loco nō est. Ipse. n. sui ipsi⁹ locus est: hoc est dicere: pater in fi
lio: ⁊ filius in patre: ⁊ spūs sanctus in vtroq3 ē. Hinc etiā Magister in. 1.
di. 37. Aug. li. cōtra Maximinū allegando dicit. Sed dicet aliqs. Anteq̄
deus faceret celum ⁊ terrā: anteq̄ faceret sanctos: vbi habitabat? In se ha
bitabat deus: apud se habitat ⁊ apud se est. Hec ille. Est etiā deus locus
beatoꝝ

beatoꝝ angeloꝝ. Et hominum. q2 sicut grauia nāliter tendunt ad centrū ꝛ nunꝙ quiescunt donec perueniant ad illud: sic oēs tam angeli ꝙ homines nāliter appetunt btitudinem: que in solo deo reperiri pōt: ꝛ sic nūꝙ quiescantur donec deum videāt ꝛ possideant: vt in ps. Satiabor cum apparuerit gloria tua. Ex supradictis cōtemplandū est: quātis ꝛ qualib⁹ amenitatibus sit felicitatus locus Celi empirei: vbi post resurrectionē in corpore ꝛ aīa: beati habitabūt ppetuo: laudantes deū: iuxta illud ps. Beati qui habitant in domo tua dñe in secula seculoꝝ laudabunt te. Aduertendū ē: ꝙ locus btōꝝ in Celo empireo felicitatus est, p gloria beatoꝝ: plurib⁹ cōditionibus: pp quas valde debemus illā mansionē ꝯcupiscere toto conatu. ps. ps.

Primo vt dixi: est locus altissimus: vbi xp̄s est i dextera dei pr̄is sedēs i excelsis: sup oēs celos. Ephe. 4. ꝛ Hebre. 1. ¶ Sed q̄re voluit deus mansionem beatoꝝ cōstituere in altissimo celo vel loco. Rn̄. recolligendo fm Bō. Ricar. in. 3. di. 22. ꝙ rō precipue daf triplex. Una vt nobilissimi ipsi beati: i nobilissimo celo altissimo manere habeant: eo ꝙ deū altissimum ꝛ celestia dilexerunt. Nā vt dicit Phs. 4. phy. locus dz esse, pportionatus locato: sicut natatilib⁹ cōuenit aqua: volatilib⁹ aer: supiorib⁹: locus nobilissimus in altiorib⁹ debet. Nam lux: que creaturaꝝ corporalium est nobilissima: in altiorib⁹ residet. Et idem phs dicit: ꝙ vna de bonitate loci cōditio: est ꝙ sit altus: eo ꝙ iuxta terram sunt multe corruptiones ꝛ infectiones: ꝛ plus adhuc in vallibus ꝙ in montibus. Nam ꝛ paradisus terrestris dicit esse in altissimis montib⁹: a quo pp pcm̄ eiecti sumus. Nobilissimis ergo btis debetur altissimus locus. Alia rō: vt deus ondat per altitudinē imensam celi a terra eleuatam: imensa bona in celo beatis preparata: que improportionabiliter excedunt oia bona huius mundi. Unde Bernar. Sicut terra que nobis videt latissima: tn̄ est quasi pūctus respectu celi. ita omnia bona terrena ꝗuis a mundanis reputent magna: tn̄ sunt quasi pūctus: imo nihil respectu bonoꝝ celestiū. Que tāta ꝛ talia sunt: ꝙ teste Apostolo. 1. Cor. 2. nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in cor hois ascēdit: q̄ pparauit deus diligētib⁹ se. Tertia rō additur: q2 condecens est: vt leuia ferantur sursum: ꝛ grauia deorsum: vt docet experientia. Cum ergo beati sint alleuiati a grauedine tēporalium: ꝛ a petōꝝ pondere: eo ꝙ penituerunt ꝛ purgati sunt plenissime: decet vt habeāt locū in superioribus. Sed p cōtrariū: reprobi cum sint grauati petis incōuenit: vt descendāt in profundum inferni: vt ibi tanꝙ in carcere captiui perpetuo defleant qui hic flere in penitentia noluerunt. 1 Paul. Bō. Ricar. Phs Phs 2 Ber. Paul. 3

¶ Secundo locus celestis est splēdidissimus. Nam (vt prius dixi) celum empireum secundum Lyram. dr a pyr. qd̄ est ignis: nō qdē ab igneitate illius celi vel ardore: sed a splendore ꝛ luciditate. vt pz in. 2. sniaꝝ distin. 2. quia iuxta Sco. ꝛ docto. alios: secundum omnes suas partes hz lucem. verū tn̄ non subiacet visui mortalium: nec motui. Unde nō hoc modo dr lucidum: vt radios emittat visibiles: sed in natura sua habet lucē ꝛ splēdorem ꝛ pulchritudinē: ac ꝯditiones quasi corporis gloriosi: ꝛ sic phi illud inuestigare non potuerunt. Unde talis ꝛ tanti splendoris est per totum: ꝙ si ēt omnes stelle haberēt splēdo- 2 Lyra. Sco.

ris est per totum: q̄ si etiā oēs stelle haberent splendorē solis: nil essent in comparatione illius splēdoris celi empirei. Et idō o anima deuota cogita si potes eleuādo mētem tuam: q̄ splendida erit illa beata patria: vbi innumerabilia sctōꝝ corpora post resurrectionem fulgebunt sicut sol ꝑpetuo: vt
Math. Math. 13. Sed per ꝯtrarium de reprobis in inferno: q: ꝓijcient in tene=
3 bras exteriores: vbi erit fletus ꝛ stridor dentium. ¶ Tertio est locus pulcherrimus. Si. n. magni Reges pro se ꝛ suis filijs: habēt pulcherrima palatia ꝛ tentoria: quātum putas super oia pulchrū esse habitaculū illud dei infinite maiestatis: ꝛ oium filioꝝ eius btōꝝ? Itē intuere terrā quaꝫ deus cōstituit oibus iferiorē: tanq̄ stabulū aīalium ꝛ mortaliū hoiū. Si terrā fecit tam pulchrā: in pratis: floribus: spēb⁹: gēmis: auro: ꝛ sic de alijs: quid potes cogitare de Celo empireo? Nā tanta est pulchritudo illius celi vt si modo videremus illud celum: nec comedere nec bibere vellemus p̄ illius desyderio. Si. n. deus tā pulchrum fecit huius mundi stabulū: quātum putas illud celeste palatium fecit pulchrum ꝓ suo thalamo deus glo=
Ps riosus? Vñ ps. Dñe dilexi decorē domus tue: ꝛ locū habitationis glorie
Job tue. Sed per contrarium mali habebunt carcerē horribilem. Job. x. Ubi
4 nullus ordo sed sempiternus horror inhabitat. ¶ Quarto est amplissimus. Cū. n. vt videmus: terra sit magna: sed aqua dr̄ in decuplo maior q̄ terra: ꝛ aer q̄ aqua: ꝛ sic de alijs spheris. agnoscere ergo potes ieffabilē magnitudinē celi empirei. Nā ꝛ videmus q̄ p̄ distantia: stella apparet parua nobis: que tñ dr̄ maior tota terra: secundū astronomos. Quid ergo ē de celo empireo? vtiq̄ si etiā sancti ibi diuisim habitarent: ipsis singulis plus q̄ sit tota terra centies pars maior prouenire impartienda. Unde Ba=
Baruch ruch. 3. O Israel q̄ magna est domus dei ꝛ ingens locus possessionis ei⁹.
O uos ergo auari qui palatia ampla ꝛ possessiones queritis in terra: que=
Ps rite celestia ꝛ habebitis amplissima. Sed contra erit de malis: de qbus ps ait. Oues in inferno positi sunt. s. que maxime se cōprimūt in estate. Sicut
5 mors depascet eos. ¶ Quinto est mundissimus: adeo q̄ sicut scribit Apo
Apoc. calip. 21. Nil coinquinatum introibit in illud in sempiternum. Unde nulle macule: scilicet sordes siue exteriores. s. corporales: siue interiores. s. peccatoꝝ ibi vn q̄ in esse poterunt. Intuere ergo terrā ꝛ aquā: nōne aqua mūdior est terra: ꝛ ascēdēdo aer purior est q̄ aqua: ignis plus q̄ aer: celū stellatum plus istis? sup omnia autem celum empireum? Si ergo Reges ꝛ principes munda volunt habitacula: multo magis deus ꝛ omnes beati. Sed per cōtrarium carcer infernalis erit pro reprobis imundissimus ꝛ fe
Basi. tidus: vtpote quo post iudicium descendent (fm Basilium) omnes sor=
6 des ꝛ stercora fetidissima mundi: eritq̄ vt cloaca. ¶ Sexto est omni bono
Aug. plenissimus. Augu. de ciui. dei. 13. Ibi erit quodcūq̄ ab hominibus desideratur honeste: vita: salus: victus: copia: gloria: honor: ꝛ pax. ꝛ oia bona sine fine. A contrario: in inferno malis erunt omnia mala: mors: dolor: fames: sitis ꝛc. Deutero. 32. Congregabo super eos mala: ꝛc. ¶ Septimo
Deuter. est stabilissimus ꝛ sempiternus. Unde beati perpetuo gaudebunt in oib⁹
7 bonis. sicut mali perpetuo luent pena ꝛ plangent in malis. Exemplum

ad predicta

ad predicta ponit Joannes Apocalip. 21. dicēs. se vidisse celestem Hierusalem tanq̄ ciuitatē luminosam habentē claritatem dei: et habebat murum magnū et altum: et portas duodecim preciosis Margaritis ornatas: et structura muri eius: erat ex lapide Hyaspide: qui est viridis coloris: confortans visum. Ipsa aūt ciuitas (inquit) erat similis auro mundo: et fundamenta omni lapide precioso ornata. Platee eius erant sicut aurū mundum tanquam vitrum perlucidum: nec egebat sole nec luna vt lucerent in ea: quia claritas dei illuminabat eam: et lucerna eius erat agnus: hoc est humanitatis Christi splendida gloria illuminat eam tanq̄ lucerna luminosissima. Vide ergo o anima deuota q̄ felicissimum est regnum celorum: quāq̄ amenissimus locus beatorum. Apoc.

Celi empirei Questio. Cap. 8.

Questio hic oritur. Cū dictum sit q̄ celum empireum est locus Christi et beatorum: vbi: vel in qua parte habet esse sedes regni Christi: in isto celo: vbi residet cum beatis omnibus perpetuo? Hanc questionē mouet Fran. may. in sermone quodā: assignans talem rationem. Quia celum empireum est immense magnitudinis: adeo q̄ omnes electi in corporibus gloriosis non sufficiunt implere totum illius celi ambitum per circuitum. Ideo dubitari potest versus quam partem celi habeat locum: celeste regnum mansionis beatorum et angelorum: ac thronus Christi et beate Marie virginis. Ad hanc questionem respondendo. Notandum est: q̄ fideles dei a principio veteris testamenti varias habuerunt cerimonias: quibus designauerunt vbi deus ipse specialius habitaret in celo (licet vbiq̄ sit) vt possumus colligere ex doctoribus. Primo quidem iudei veteris testamenti: solebant adorare ad occidentem: et sua adoratione representabant deum et eius regni habitaculum fore versus occidentem. Unde et sanctū sanctorum in tabernaculo dei erat versus occidentem. Exod. 26. Et sic etiam erat in Templo Salomonis. Proinde in psal. 67. dr̄. Cantate deo: psalmū dicite nomini eius: iter facite ei qui ascendit super occasum: dominus nomen illi. Sed hec fiebant in figuram ad significandum q̄ Christus deus per occasum mortis ascensurus erat in celum. vt dicit Grego. et secundum Lyram super predicto verbo psalm. per hoc designatur q̄ Christus dominus ascendit super locum adorationis humane: scilicet ad locum adorationis angelice: qui est in celo empireo vbi angeli adorant Christū. Ex hoc ergo non habetur q̄ Christus sit locatus et eius regnum in occidente: sed tantūmodo hec voluit deus fieri in figura de Christo passuro et adorando: et etiam vt per hoc excluderetur ydolatria: quam tunc orienti soli exhibebant in veteri testamento fere omnes populi. vt patet. Ezechie. 8. Secūdo christiani adorāt versus orientē. Nam sanctuaria ecclesiarum et altaria sic cōstituuntur: vt sacerdos in missa et populus verso vultu stent ad orientem. Hoc autem

Qō. Franc. may. Exo. Ps. Grego. Lyra. Ezech.

Ricar. Rayne. Gen. sm Ricar. in. 3. di. 9. q. 2. ar. vlti. & pcordat Rayne. in summa. Jdo qr paradisus est in oriete. Gen. 2. Et sic quasi ad paradisum. s. celeste qrimus redire per orone m. & cu hoc ortum veri solis. i. xpi incarnatione pfiteri designamus: Sed ex hoc aliqui putant xpm: & eius regnu esse in orientali pte celi. qr dicit ps. Psallite dno q ascedit sup celum celi ad oriente. hec tn auctoritas no concludit: qr sm Lyram: pro tanto di xps ascendisse ad orientem: qr ascendit de Mote Oliueti: qui est in orientali pte iuxta Hierusale. Uel et sm Franc. may. qr xps ascedit in celum: verso vultu ad oriente. vt etia dicit Damas. Deniqz infideles Mahumetu credetes: adorant versus meridie: sed trasseamus: qr decepti sunt. Ad qone g dom qr licet nobis sit incertuz in qua pte celi sit sedes regni xpi & ciuitas supna: tn opinari possumus cu Franc. may. qr sit in pte Aqlonari: qmuis. n. no est afferendu temerarie: sed tn pbat sm eunde ex tribus. ¶ Primo ex illo dicto ps. Magnus dns & laudabilis nimis in ciuitate dei nri in mote scto eius. Fundatur exultatione vniuerse terre: mons syon latera aqlonis ciuitas regis magni. Ecce dicit qr ciuitas regis magni est in lateribus aqlonis. ¶ Scdo ex vbo Luciferi. Esa. 14. dicetis. Jn celu ascedam. s. empireu sup astra celi. Lyra. l. sup angelos pesse volo. Sedebo in mote testameti. Seqtur. Jn lateribus Aquilonis. qd no dixisset nisi ciuitas ista beata esset in partib[9] aquilonis. ¶ Tertio ex rone. qr phi ponunt & fides no contradicit. qr. s. mot[9] celi est adequatus virtuti angeli ipm mouetis: vt in eo agat sm totu3 conatum virtutis sue. Un vt equaliter agat in partes eque distates: op3 vt angelus determinet sibi locu in medio: ad mouendu inde totu celu: alioqn intensius ageret in pinqua qz in remota. Sed polus arcticus. i. septentrionalis: est in medio celi stans sm hemisperiu nostre terre habitabilis: & circa ipsum mouentur stelle. ergo videt qr angelus sibi determinauit hunc locum medium: vt inde moueat stellas & totum celum: & per consequens cum ciues non ament nimis distare a patria. Sequitur qr determinauit sibi locum propinquum sue ciuitatis superne. Hec Franciscus: probabiliter tamen. Et sic pie opinandum in parte illa collocatam fore sedem Christi.

Fräc. 1 ps 2 Esa.

¶ Celi empirei situs. questio. Cap. 9.

Q5. Magister sniarum in. 4. di. 49. agit de dotibus corporis: q sunt agilitas: subtilitas: inpassibilitas & claritas. Et ibi fit questio a modernis. videlicet. Si corpora sanctorum gloriosa post resurrectionem habebunt diuersum situm in celo empireo: vt puta qr vnum sit altius altero. Respondetur qr sic. nam dicitur in ps. Quis ascedet in montem domini & stabit in loco sancto eius: idest in celo empireo: quod est mons domini & locus eius. Sequitur. Jnnocens manibus & mundo corde. Pro cuius declaratione nota qr hoc verbu ascedo est copositu3. Scando. n. coponit cum ad. & facit ascendo. & licet non ponatur ibi. d. non est vis. Est autem differentia inter ad. & in. quamuis ambo significent ad locum. Nam: ad: significat ad locum qui est longe. sed in

sed: in: ad locū qui est ppe. vñ idem dicit ascendo: qꝫ scādo locū longe q.s. multū distāta termino a quo. Nota ēt qꝫ scandere est moueri sursum: vt aūt Phs.3.physi. pbat: moueri localiter pprie nō est nisi cōpoꝝ. moueri n. est relinquere primas dimēsiones loci: ⁊ subintrare alias. hoc aūt non pōt fieri nisi locatū ēt haberet dimēsiones: sicut ē corpus. Sola ergo corpora psūt ascendere pprie. Ascēdere igiꝰ idē est qꝫ scandere cū corpore longe sursum. s. ad celsiorē locū: sicut xp̄s ⁊ btā virgo cū corporibus ascenderunt in celū empireū: lꝫ diuersimode. q xp̄s ascēdit: Uirgo aūt assumpta dr̄. dicit ergo p̄s. qꝫ ille qui erit mūdus in corde ⁊ in ope: lōge in sursuꝫ scādet cū corpore. s. post resurrectionē. s. vsqꝫ ad celū qd̄ longe est. Ubi nota qꝫ sicut ex v̄bis phi.3. physi. pōt haberi. vbi loquiꝰ de infinito. Hec ē dr̄ia inter magnitudinē seu q̄titatē ꝯtinuā: ⁊ quantitatē discretā. s. numeruꝫ. in magnitudine est infinitū p diuisionē: q semp diuisibilis: ⁊ nō per appositionē siue additionē. Est. n. deuenire ad aliquā magnitudinē: cui nō p̄t apponi. s. vltimā spherā. In numero vero ꝯtingit ire in infinitū p appositionē. vñ nullus numerus ē cui nō possit alius numerus: vel vnitas apponi: sed nō p diuisionē. Est. n. deuenire ad vnū quod ē ens idiuisuꝫ. Et sicut dictū est de numero q est spēs q̄titatis: ita de multitudine cōposita ex vnitatibus: q̄ ꝯuertunꝰ cū ente. Uñ sicut in ꝯtinuis vltima sphera ē terminus: ita in numeris est terminus: vnū. Et iō Diony. cōparat deuꝫ vnitati: ⁊ creaturas numero: quod sic exponiꝰ. Nā sicut numeri magis accedentes ad vnitatē minus habēt de diuisione: ⁊ p ꝯñs magis participāt dignitatē: sic creature magis accedētes ad deū magis pticipāt de dignitate eius: q est summe vnus ⁊ est terminus creaturaꝝ: que sunt vt numerus: ⁊ sic corpora magis accedētia ad vltimā spherā: magis sunt alta: ⁊ per ꝯñs nobiliora tanq̄ magis accedētia ad suū terminū. Creatura igiꝰ magis ppinqua deo (si corpus hꝫ) de iure: corpus eius magis dꝫ esse ppinquum extremo vltime sphere: quā dicimus celū empireū. Ubi ēt phs. li. de aialibus. dicit. qꝫ pp alaꝫ corpus: ⁊ nō ala pp corpꝰ. Aia. n. vnita corpori duo sibi dat. s. esse. q esse est a forma: ⁊ motū. In btis aūt ex btitudine aie gloria redundabit ad corpus: ⁊ iō vbi maior btitudo: ibi maior agilitas corporis q̄ ptinet ad motū: ⁊ per ꝯñs altior situs. Bene ergo dicit p̄s. Quia vbi maior mundicia cordis ⁊ opis: ibi maior ascensus corporis ad monteꝫ dñi quē vocat celū: ⁊ iō qui maiores erunt in sctitate: altius ascēdēt vt. 1. Cor. 15. Alia claritas solis: alia claritas lune: alia stellaꝝ: ⁊ stella differt a stella in claritate: sic ⁊ resurrectio mortuoꝝ. Sed nota qꝫ sicut in his q̄ mō sensui apparēt: decipiꝰ sensus: nō aūt rō. sic se hꝫ de sapientibꝰ huius mūdi. Nā vt dicit Alfraganus. Si nos ꝯsideremus spherā solis hic ppe polū arcticuꝫ: vbi nos sumus: q̄tūcūqꝫ aliquod graue appareat descendere deorsum qsi cadit: tn̄ versus spherā solis tunc realiter ascēdit: ⁊ q̄to grauiora sunt corpora q̄ videnꝰ nobis citius descendere: tāto tunc ad spherā solis velocius ascendūt. Oē. n. recedēs a centro orbiū celestiuꝫ ⁊ accedens ad circūferentiā dr̄ ascēdere. Centrū aūt ē locus maxime infimus cuiuslibet sphere. Cū aūt sol sit eccentricus a terra: cuius centruꝫ est sup nos: ⁊

Phs

Phs

Diony.

Phs

Paul.

Alfra.

deo quanto aliquid magis descendit versus terrã: magis accedit ad circũferentiã solis: ꝛ per ↄ̃ns: magis ascẽdit. Sic se hꝫ de hoībus huius mundi. Sancti.n.quãto simpliciores ꝛ despecti extiterunt: tãto reputati fuerunt a prudẽtibus huius mundi magis descendere in pditionẽ. Sap.5.
Sapie. Hij sunt quos aliqñ habuimus in derisum ꝛ in similitudinem impꝓperij: nos insensatiui tã illoꝝ extimabamus insaniã: ꝛ finẽ illorum sine honore.
Paul. Sed nõ sic accidit: ꝛ iõ.1.Cor.1.dicit Apls ex parte dei. Perdã sapiam sapientum: ꝛ prudentũ prudentiã reprobabo. Vñ totum oppositum est eius qđ apparet: qꝛ tales pauperes ꝛ despecti magis ascendunt ad solẽ iustitie.s.xp̃m: ꝛ cã est: qꝛ est maior gloria spũalis gloria mundi. Vñ pruden
Gloria. tes huius mũdi resurgẽt in ignominia. ps. Nõ resurgẽt impij in iudicio.
ps. vñ descendẽt ꝛ nõ ascendent: sed simplices boni ascendẽt ad celos: ꝛ tãto
Isido. magis mũdiores. Isid. in lib. ethy. querit. Quare Anguilla mortua nũqꝫ ascendit in superficiem aque: sed in fundo corrumpitur: alij vero pisces ascẽ
Q3. dunt. Et r̃ndet. qꝛ anguilla terrestris est ꝛ spissa ꝛ cõpacta: vbi nullus põt intrare spũs: nõ sic de alijs piscib⁹. sic diuites ꝛ potẽtes huius seculi sunt
ps terrestres: qꝛ oculos statuerunt declinare in terrã. vt dicit ps. ꝛ cõpacti.s. duri ꝛ crudeles in põpis ꝛ vanitatib⁹ iplicati: ꝛ iõ non pñt ascendere. Sꝫ
Ansel. pauperes spũ ascendunt in celũ. Math.5. Bti pauperes spũ: qm̃ ipsoꝝ ẽ regnũ celoꝝ. Similiter mundi corde ꝛ corpore cũ sint priuati corporalibus: facti spũales ascendunt. Et talis fuit btã virgo Maria. Nã Ansel. de ea dicit. Decuit virginẽ ea puritate nitere. qua maior sub deo nequit intelligi. Et iõ nõ solum q̃tũ ad aïaꝫ: sed etiã q̃tum ad corpus ascendit ꝛ exaltata ẽ sup choros angeloꝝ ad celestia regna: vt canit sctã Ro. ecclesia. Sic quicunqꝫ voluerit celum empireum ascendere: sit mundus corde: corpore: ꝛ opere: vt dicit Dauid in ps supradicto.

¶ De celo empireo tria dubia. Cap.10.

Um dictũ sit situꝫ localẽ eẽ in celo empireo: vt sciamus quõ xp̃s ꝛ bti reassumptis corporib⁹ putanť in celo locari: vel situari. sunt aliqua partialia dubia. Primũ dubiũ est vtꝝ super xp̃m sit aliqđ saltẽ de celo. R̃ndet Fran. may. ꝙ thronus xp̃i sic putať fore stabilitus in supficie extrema celi empirei: ꝙ nil de celo est supra caput ipsius vel v̄ticẽ: ↄcordat Ricar. in.3.di.22. sic intelligẽdo ꝙ xp̃s nõ est extra supficiẽ conuexã celi empirei. qꝛ extra illud celũ nõ ẽ locus: sꝫ ẽ in summa pte illius celi ad itra ꝛ nõ ad extra: ꝛ sic dicit ps. Psallite deo q ascendit super celũ celi:
ps ꝛ sic ascẽdit xp̃s in altũ. Alij aũt bti locabunť supius ꝛ inferius ſm merita
Bona. ordinãtia ad diuersos choros angeloꝝ. Nã ſm sctũ Bona. in.2.di.2. circa lrãꝫ dicit: ꝙ xp̃s est sup oẽs ꝛ angelos ꝛ hoïes loco ꝛ dignitate: post ipsũ btã v̄go sup oẽs alios. Deinde ordinanť ceteri ſꝫ dignitatẽ meritoꝝ. Nõ dꝫ aũt (inqt) imaginari ꝙ ibi sint bti sicut in solario: nec tñ intelligẽdũ est ꝙ vnus sit directe sup caput alterius: sꝫ sicut si eẽt mons rotũdus ꝛ aliquis eẽt in culmine: ꝛ aliq circũcirca: sic põt aliqs imaginari: q meli⁹ nescit dispositionẽ btõꝝ in celo empireo ꝛ eius altitudinẽ magnã: veluti imaginãdo aues ſm ordinẽ in aere: pisces in aqua. magis tñ desiderandum ẽqꝫ

imaginandum

imaginandum.hec Bona. Cogita ergo quod Paruuli baptizati: qui non proprijs meritis saluantur sed merito passionis xpi: vt dicit doctores in.3. sen. erunt in infimo loco: et sup hos erunt cōes boles coniugati boni: deputati angelorum choro: sup illos vidue psecte: et deputabunt archāgelis: sup hos virgines et deputabunt choro principatus: et sup hos Anachorite qui le deserunt ofoni numerabunt in choro virtutum. Sup hos religiosi obedientes cū choro potestatū. In choro dominationū erunt martyres. In choro aūt thronorum: Patriarche et Prophete. In choro cherubin: Euangeliste et Doctores. In choro seraphin erunt Apli. sic quod paruuli Innocētes faciēt vnum chorum decimū de quo se: sed alij qui habuerunt rōnis vsum ad aliquem chorum secundū merita ascendēt. Btā autē virgo Maria erit sup oēs propinqua xpo: sed xps in summo. ¶ Scdm dubium vtrum aliqs btorum locabitur retro xpm i celo empireo. Ad hoc glo. sup Josue.21. dicit sic. Fortassis sic ordinauit deus stellas celi aliqs i pte aqlonis: alias i oriēte: alias in occidente: alias in austro: ita eos qui ex resurrectione mortuorum erunt sicut stelle celi in multitudine et claritate varia: ordinabit in regno celorum fm ordinē stellarum et partium orbis: et dabit alijs sortem ad oriente: aliis ad occidentē: alijs ad austrum: alijs ad aquilonē. hec glo. Ricar. autē in.3. di.22. dicit quod pie credendum est xpm dnm in illo throno celestis glorie: sic situatum.s. super oēs quod.s. nullum habeat retro se: sed oēs electi in faciē ipsius aspiciunt. astantes summa cū reuerētia et laudib9 diuinis tanquam regi precellentissimo: oculisqz corporalib9 ipm post resurrectionē olum iocundissime et dulcissime aspicientes in quē.s. dnm Jesum: et angeli desiderant pspicere.i. Petri.i. hec fm Ricar. Tertium dubium vtrum xps dns: et vnusquisqz beatorum semp et continue in suo loco ibi residcat: vt ad aliā partem celi se nunquam transferat? Rndet Ricar. vbi s: cui concordat Fran.may. quod nō est affirmandum sic semp in illo loco residere quod nunquam ad alium locum se trāsferat ad tps modicum saltem. qz xps non est obligatus illi loco: sed ille locus est xpo fm congruentiam deputatus. similiter et de aliis btis. immo credo quod visitabunt se inuicē. Nā et aliquando et ad hunc mundum venit Christus: post ascēsionē et apparuit aliqb9 i hac vita ex speciali gratia. nec habeo (inquit) rationem cogentem quod nunquam ad aliam partem celi se transferat. hec ille. — Glo. — Ricar. — Petri

¶ Quod quilibet christianus dz querere regnum celorum. Cap.11.

Ex pte declaratis: eliciatur hoc correlarium. videlicet quod qlibet christianis spretis mundialibus honoribus: dignitatib9: diuitiis et voluptatibus transitoriis: querat regna celorum virtutibus mediantibus: quia non habemus hic ciuitatem permanentem: sed futurā ingrimus teste Paulo. Et idem Apls ad Colo.3. ait. Que sursum sunt querite: nō que super terram. Sursum vero est Hierusalem. Gal.4. Hierusalem autem interpretatur visio pacis: sed dicit Apostolus: quod visio pacis est sursum. ideo pax non potest haberi deorsum in hac vita mortali. Omnia enim infra concauum lune continue pugnant. Unde philosophus Empe- — Cor. — Paul. — Empe.

pedocles dicebat: quod duo sunt principia .s. lis et amicitia: pax ergo est sursum.
Ptbol. Sed quia ex sensibilibus cognoscimus intelligibilia. Ideo nota quod Ptbolo. pro
Q5. posi. 52. querit: quare aliqui sunt longi et magis accedunt sursum quam alii. Respon
Pbs deo. Ad hoc duplex assignatur ratio. Prima est physica. nam dicitur. 2. celi. Celum est sursum: et terra deorsum: et quia ale sunt virtute celi in istis inferioribus: et etiam dispositiue aia hominis secundum nobilitatem aiarum est sursum. Sursum. n. in aiatis: dicitur esse ex illa parte unde recipit alimentum. Unde arbores habent sursum ad terram econtrario ad celum. Bruta vero medio modo: sed homo eodem modo. Quanto ergo aia maiorem influentiam ex sursum recipit secundum maiorem vel minorem dispositionem ipsius aie: tanto magis vel minus corpus accedit sursum et crescit in longum. Sed alia ratio ibi assignatur a Ptholemeo et est talis. Quando in natiuitate alicuius: ascendens est in principio signi: natus erit longus: quando vero in fine signi: natus erit curtus. Altius in signo existente in ascendente: quo ad nos: est principium: et infimum: est finis. Unde qui recipit influentiam a parte altiori: extenditur sursum: sed non qui recipit influentiam ab imo. i. a parte inferiori. Unde etiam quando planeta: qui est dominus alicuius natiuitatis: est eleuatus in auge sui epicicli: ille natus erit longus et accedet sursum: quia recipit influentiam ex alto: sed quando est in opposito augis: quia non recipit natus influentiam ex alto: sed ab imo: ideo non extenditur sursum. Sic spualiter qui vult in hoc mundo recipere influentiam a parte inferiori. s. in diuitijs: honoribus: voluptatibus: non ascendet sursum. i. in celum: et non erit longus sed curtus: quia gaudium impiorum ad instar puncti secundum
Job Job et cito deficiet: sed qui recipit ex sursum: siue a parte superiori. s. deo
Math. ascendet sursum: et erit longus. quia Math. 25. Ibunt iusti in vitam eternam. Dimittamus ergo terrena et queramus celestia. Nam dicit xps nisi quis re
Q5 nunciauerit omnibus que possidet: non potest intrare in regnum celorum. ¶ Quo fit sup 8. de aialibus. Quare illa que currunt: ut sunt Lepores: Dame: Cerui: in venationibus vadunt sursum: sed sues descendunt deorsum ad vepres? Respon. quia in primis viget aia: in alijs viget corpus. ¶ Sic vere illi in quibus viget aia. i. ratio semper cogitant de celestibus: et sic vadunt sursum: sed illi in quibus viget sensus. i. appetitus sensualis: semper descendunt ad temporalia et terrena: nunquam cogitant nisi de terrenis: immo non possunt satiari: quia crescit amor nummi quantum ipsa pecunia crescit. Queramus ergo sursum illud. s. celum: sursum est Hierusalem.
Paul. Ideo que sursum sunt querite. et Phili. 3. Nostra conuersatio in celis est. Quando. n. terrena despicimus: et celestia affectamus dicimur tunc conuersari in celis: non habitando corpore: sed conuersando mente et desiderio. Ut ergo quilibet terrena despiciat et amet celestia ac accedat ad superiora: cogitet qualiter in celo empireo: et in gloria beatorum est omnis mali absentia. Nam ibi per summum bonum: extirpatum est omne malum. s. culpe: pene: et miserie. quia ibi beati malum facere vel pati non solum nolunt sed nec omnino possunt. Est et ibi in illa gloria: omnis boni presentia. Primo omnis boni essentialis ex parte aie: quod consistit in visione: tentione: ac dilectione summi veri et boni. Secundo consubstantialis: quod consistit in gloria corporis dotati per quatuor gloriosas dotes: que sunt claritas: impassibilitas: subtilitas: agilitas. Tertio accidentalis: quod consistit in gaudio creaturarum: iuxta se in associatione omnium bonorum beatorum et angelorum: sub se: quia beati gaudent quod penas

ꝙ penas eternas ꝑ dei misericordiã euaserunt: ⁊ ꝙ iniuriis suis: ꝑ dei iu-
stitiã: pene sunt inflicte: supra se: qꝛ hoīem deū cū sua beatissima matre glo
rificatos aspiciūt. In his oībus laudat̄ dei larga ⁊ mirifica remuneratio:
qua ꝓ paruo ⁊ breui merito: eternã ⁊ ineffabilē sanctis in celo dat gloriã:
letitiam: ⁊ felicitatē: ⁊ oia eis ordinat in bonū: tam bona ꝙ̃ mala: ⁊ ꝓpria
⁊ aliena: ⁊ nō solū mala pene: sed ēt mala culpe: vt de bonis ꝓpriis glorien
tur: ⁊ de alienis cōgaudēdo delectent̄. De malis ꝓpriis gaudēt: qꝛ euase-
runt. De alienis: qꝛ in similia nō inciderūt. Gaudēt de ꝓpria felicitate q̄ ē
multiplex. Gaudēt de oī electoꝝ gloria tã in numero ꝙ̃ i magnitudine: ⁊
de quolibet sicut de se gaudēt: qꝛ tm̄ diligūt illū habere qui hꝫ: ꝙ nolēt eã
habere vt alter careret ea. Sed de gloria dei tanto plus sup oium ⁊ suaꝫ ⁊
sanctoꝝ gaudēt gloriã: ꝙ̃to plus diligūt eū sup seipsos ⁊ sup alios. Maxi-
me cū gloria dei sit infinita: ⁊ iō sup oēm mensurã dꝫ esse de gloria eius: li-
cet creatura nō valeat infinite diligere ⁊ gaudere. Gaudet ad hoc qsqꝫ di-
ligi se ab oibus: sicut seipm̄ diligit. Insup gaudet se diligi a deo plus inesti
mabiliter ꝙ̃ a seipso: ⁊ oiuꝫ gaudia gaudet sibi cōia esse: ⁊ tã plene ad pti
cipandū exposita: vt hauriat de bonis ꝙ̃tū cupit: ⁊ capere pōt sicut ꝓpria:
ibi erit gloria corpoꝝ ⁊ spuūꝫ: ibi videbit̄ deus deoꝝ ꝭꝫ diuinitatē facie ad
faciē. et ꝭm humanitatē gloriosam: in quã ēt desiderant angeli ꝓspicere.
Sicut āt certi sunt electi se habere gloriã illã: ita certi sunt ꝙ nūꝙ̃ possunt
amittere. Ibi est sacietas sine fastidio: ⁊ desideriū cū desiderati plena ade-
ptione. Ibi ⁊ pura ⁊ plena laus resonat de oī ⁊ toto corde suo laudantiuꝫ
deū: de tã pia ⁊ magnifica bonitate eius: q ab eterno eos ad hãc gloriam
ꝑdestinauit. Tot igit̄ ⁊ tãta sunt ⁊ erunt in celo empireo gaudia in btōꝝ
gloria tã corporis ꝙ̃ aie: ꝙ ea nō possent oēs huius mūdi Arithmetici nu
merare. Geometrici mēsurare. Grãmatici: Dyalectici ⁊ Rethorici effari.
Fide nō capiunt̄: Spe nō attingunt̄: Charitate nō ꝯprehēdunt̄. Desy
deria trãscēdunt: acquiri possunt: estimari eoꝝ ꝑciositas non pōt ⁊c. Hec
igit̄ meditari: est in celis ꝯuersari. Studeat ḡ qlibet has celi empirei condi
tiones ⁊ ꝓprietates cognoscere: ⁊ sic bn̄ viuēdo: ad eas merebit̄ ꝑuenire.

¶ Qō. Utrū celū empireum influat in inferiora. Cap. 12.

q Uestio mouet̄. Utrū celū empireū isluat in hec īferiora. Et hec
qō mouet̄ a. s. Bona. in. 2. di. 2. arti. 3. q. 2. Et ꝙ sic. arguit̄ pri
mo. Nã in quolibet creato qō est ꝑfectū ⁊ ꝯpletū: est sb̄a: virtus:
⁊ oꝑatio. ḡ in ipso empireo. Si ḡ hꝫ virtutē: aut ꝑ quã oꝑat̄ in id: qō ē su
pra: vel in id: qō est iuxta: vel in id: qō infra. Nō in id qō ē supra: planū ē:
nec in id qō est iuxta: qꝛ ipm̄ est sup oia corpora. ḡ videt̄ ꝙ ꝑ illã virtutē in
fluit in id qō est infra: aut v̄tus ⁊ sb̄a eius erit ociosa: qō plane est incōue
niens. Itē oia corpora ꝑꝑ humanū obsequiū sunt facta. Ut si sumus nos fi
nis quodãmodo oiuꝫ coꝝ que sunt. ḡ si empireū aliqd est: de aliquo seruit
hoī: qō nō faceret nisi aliqd in hec inferiora influeret. ergo ⁊c. Itē quanto
aliqō corpus situ est supius: tãto inter corpora nobilius est: ⁊ quãto nobi
lius: tãto potētius ⁊ melius: ⁊ ꝙ̃to potētius ⁊ melius: tanto in agendo ⁊
ꝯfluēdo efficacius: si ḡ celū empireum est supremū: ḡ videt̄ ꝙ sit maxime

influens in hec inferiora. Ité quanto lumé est maius: tãto magis se diffun dit: et multiplicat: si ergo empireũ inter corpora é luminosum maxime. ergo maxime diffusiuũ: sed lumé illud nõ priuat efficacia vegetãdi et pseruãdi: queadmodũ nec lumé firmaméti: ergo vr q empireũ in hec inferiora maxime sit influés. Rñdet Bona. vbi s. q circa hoc duplex é opinio. Prima q empireũ influit influétia nobilissima: et cũ sit corpus influit influétia corporali. Et cũ sit corpus excellétissimũ influit sup corpora nobilissima et talia sunt corpora hũana q̃ sunt ordinata ad formã nobilissimã. s. aiam rõnalé. Celũ igit sydereũ ordinat ad cõciliationé elementorũ et ad susceptioné vegetabilis. Christallinũ ad susceptioné sensibilis: sed empireũ ad susceptioné rõnalis: et hoc vr rõnabile: nõ solũ rõne ordinis influétie: sed rõne pximitatis nãe. Celũ. n. empireũ é locus spũaliũ sbarũ: et ét corporũ glorificatorum: et qm̃ pueniétia est loci ad locatũ: vel manifesta vel occulta vr influentia illius celi eé cõsona corporibus nostris: et alabus amica: nõ rõe sui: sed rõne suorũ corporũ que pficiunt et informãt. Alia est opinio totaliter in oppositũ. s. q empireũ nullo modo influit: vide Bonauen. vbi supra. sed ego teneo primam opinionem.

¶ Ité de Celo empireo alia moralitas. Cap. 13.

Celũ empireũ ét repñtat nobis gloriã eterne btitudinis. Opz. n. c loci et locatũ cõformari. Un̄ cũ celũ empireũ sit locus glie btorũ opz q corũ statui pformet. Et ista pformitas attédit q̃tuz ad septé. ¶ Nã p̃ celũ empireũ dr ppriũ dei hitaculũ. de hoc. n. ipse deus dixit

1 Esa. Esa. 66. Celũ sedes mea et terra scabellũ pedũ meorũ. Hec. n. duo corpora in mundo maxime repñtant dei eternitaté et imutabilitaté. s. corpus supremũ qd vocamus empireũ. qr illud solũ inter sphęras celestes ponimus immobile: et iõ assimilat sedi: in qua sedés qescit. Et corpus infimũ. s. terra qd a suo situ nunq̃ mouet: et iõ assimilat scabello qd ét opz eé qetũ et firmũ.

Eccle. Eccl. 1. Terra in eternũ stat. qr in celo empireo maxime fulget diuine virtutis opatio. Iõ spãliter dr ibi esse sedes dei et habitatio dei. ps. Dñs in celo sedes eius. Et hinc é q hoies orare volétes manus leuãt ad celũ: tanq̃ ad dñm eius. Hoc aũt hñ pfetit glorie beatorũ in qb' deus imobiliter habitat ita vt nunq̃ ab eis separet et iõ replet eos letitia eterna et gloria: fm illud ps. In eternũ exultabunt: habitabis in eis et gloriabunt in te. ¶ Secũdo celũ empireuz est claritate luciduz. Un̄ empireũ: vt prius dcm̃ é: dr igneuz: nõ ab ardore: sed a splédore. Cõueniés. n. est fm Basiliũ: vt sicut dãnati habét extremas tenebras: ita bti habeãt extremã lucé. Et ét pcipit btis: quorũ més p lumé infusum glorie cõfortata et eleuata: ineffabile et increatuz lumé attingit: fm illud. ps. In lumine tuo videbimus lumen. Repñtat ét illud celuz splédidissimuz: gloriosaz claritaté: quam corpora gloriosa post resurrectioné habebũt. Saple. 3. Fulgebũt iusti sicut sol in regno pris eorũ. ¶ Tertio celuz empireũ est capacitate maximũ. Nã intra se icludit oia corporalia. Et hoc ét cõpetit felicitati btorũ: q̃. s. icludit et ptinet oia desyderabilia. Un̄ Boe. dicit: q btitudo é status oiuz bonorũ aggregatione pfectus: et iõ ibi solũ satiabit hũanus appetit': fm illũ ps. Satiabor

ps

Psal. 2

Basil.

ps

Saple 3

Boe. ps

tibabo: cũ apparuerit glĩa tua. ¶ Quarto celũ empireũ ẽ figura sphericũ. 4
Figura autẽ spherica cũ careat pn̄ ꝛ fine: repñtat eternitatẽ dei: quã bti
ptīcipãt: ipm deũ p essentiã vidẽdo: sm illud Jo. 17. Hec ẽ vita eterna vt Joan.
cognoscãt te solũ deũ verꝫ ꝛc. Et iõ bti dicunť eẽ in vita eterna. i. in vita in
terminabili ꝛ pfecta. Nã eternitas ẽ interminabilis vite tota simul ꝛ pfe
cta possessio. vt Boe. dicit in. 5. de cõsola. Uñ qꝛ bti habẽt vitã iterminã
bilẽ ꝛ intrãsmutabilẽ: nõ solũ sm eẽ: sꝫ ẽt vlteri⁹ sm opõnẽ: qꝛ q̃tũ ad illã Boe.
opationẽ qua verbũ vidẽt. s. quo ad visionẽ: nõ sunt i sctis volubiles cogi
tationes. vt dicit Aug. xv. de trinitate. Et iõ dĩ Daniel. 12. q erũt q̃si stel Aug.
le in ppetuas eternitates. ¶ Quinto celũ empireũ ẽ ab oĩ motu qetũ. Nã Daniel.
si eẽt motũ: motus eius depēdereť p aliqđ corpus appares: sicut depẽ 5
diť motus aliaꝝ spheraꝝ: qđ minime apparet: ꝛ iõ celũ empireũ ẽ olo qetũ
vñ Basil. dicit in. 2. Hexameron q remuneratio q̃ p dignis opationibus Basil.
restaurať: in ea luce q̃ est ex̄ mũdũ: qetis domiciliũ sortieť. Sic ẽt stat⁹ btõ
ruꝫ vltimo fini inherẽtium est status omnimode quietis ꝛ pacis. sm illud
ps. Posuit fines tuos pacẽ: ꝛc. habẽt. n. qetẽ ab oĩ laboꝛe: iuꝝ illđ Apoc.
14. A modo iã dicit spũs vt reqescãt a laborib⁹ suis. Jtẽ ab oĩ molestia vl ps
ingetatione. ps. Jn pace in idipm dormiã ꝛ reqescã. Sꝫ nota q q̃uis celũ Apoc.
empireũ sit imotũ: hꝫ tñ sm aliquos ꝛ p̃cipue sm Bona. in. 2. di. 2. ar. 3. ps
q. 2. isluẽtiã sup alia corpora: q̃ moueňť: sicut ẽt supremi angeli q deo assi Bona.
stunt habẽt influentiã sup medios ꝛ vltimos angelos q mittunť: q̃uis ipsi
nõ mittanť. Jnfluit aũt celũ empireũ in primũ mobile: nõ ad trãsiẽs ꝛ ad
ueniẽs p motũ: sꝫ ad fixũ ꝛ stabile: puta virtutẽ ptinẽdi ꝛ cãndi: vel aliud
hmõi ad dignitatẽ ptinẽs. Silr bti q sunt in patria influũt nobis q sum⁹
in via: suffragia: ꝛ beneficia multa: ꝛ p̃cipue spũalia: q̃ sunt fixa ꝛ stabilia
bona. Uñ Job hortať hoiem viatorẽ dicẽs. Uoca si est q tibi respõdeat: ꝛ
ad aliquẽ sctõꝝ puertere. Job. 5. cap. ¶ Sexto celũ empireũ est a diffor Job.
mitate remotũ. est. n. totalr vniforme nõ hñs partiũ difformitatẽ: sicut hꝫ 6
celũ stellatũ. Qđ ẽt ppetit btitudini sctõꝝ: nõ qdẽ ex pte btõꝝ: cũ btitudo
vnius sit maior q̃ btitudo alteri⁹. sꝫ illud. 1. Cor. xv. Stella differt a stel Paul.
la i claritate: ꝛ sic ex pte btõꝝ ẽ ibi q̃dam difformitas graduũ. pp qđ dixit
xp̃s. Jo. 14. Jn domo pr̃is mei mãsiones multe sũt: sꝫ hñ ex pte dei btifi
cãtis: q ẽ btitudinis obiectũ: ex cuius cognitiõe saluus aliqs efficiť ꝛ btũs Joan.
sm illud Aug. 13. pfessio. Btũs q te nouit ẽt si alia ignoret. Jpsa btitudo Aug.
sctõꝝ ẽ simplex ꝛ vniformis. qꝛ lꝫ dicanť esse ibi pgregata bona oĩa: illa tñ
pgregatio bonoꝝ ẽ in deo: nõ p modũ ppositionis: sed p modũ simplicita
tis: qꝛ q̃ in creaturis multiplicia sunt: in deo p̃existunt simpliciter ꝛ vnite:
vel q̃ sunt sparsa in creaturis formaliter: i deo sunt virtualiter ꝛ eminẽter.
Et hinc ẽ q diuina btitudo vna ꝛ simplex exñs nihilomin⁹ oẽm btitudinẽ
pplectiť. Qꝛ qcqd ẽ desyderabile i q̃cũqꝫ btitudine vl v̾a vel falsa: totũ emi
nẽti⁹ i diuia btitudine p̃existit. De ptẽplatiua. n. felicitate hꝫ certissimã ꝛ
ptinuã ptẽplationẽ sui ꝛ alioꝝ olm. De actiua v̾o gubernatione toti⁹ vni
uersi. De terrena ãt felicitate: q̃ psistit i voluptate diuitijs: ptãte: dignitate
ꝛ fama. sꝫ Boe. 3. đ pso. hꝫ gaudiũ đ se ꝛ đ oib⁹ alijs: p dlectatiõe. p diu Boe.

celorum vim patitur: et violenti rapiunt illud. ¶ Sexta est fuge seculi vel 6
contemptus mundi. Math. 19. Vade et vende omnia que habes: et veni Math.
et sequere me: et habebis thesaurum in celo. Sic acquirunt religiosi cōfes=
sores iure cōmutationis. Iste tres porte a meridie dicūtur: quia in eis claret
feruens amor dei: sicut in meridie feruor est Solis. Sequuntur alie tres
porte ab Aquilone et in ordine. ¶ Septima porta est gratitudinis in pa= 7
tientia aduersi. Luc. 21. In patiētia vestra possidebitis aīas vestras. Hoc Luc.
modo acquisierunt sancti Confessores multi. Unde et Act. 14. Per mul Actu.
tas tribulationes oportet nos intrare in regnū celorum: vel dei. Et sic possi=
detur regnum celorum iure testamenti vel legationis: quia Christus precipue
fecit in morte testamentū pacis. di. Jo. 14. Pacem meam do vobis: pacē Joan.
meam relinquo vobis. s. in testamento. precipue autem deberent sic acqui
rere Principes et Milites qui etiam per bella pacem deberent querere: vt
dicit Augu. 23. q. 1. Noli. ¶ Octaua est humanitatis misericordie. Math. Aug.
25. Venite benedicti patris mei percipite regnum. Esuriui. n. et dedistis 8
mihi māducare. Per hāc intrauerunt sācti coniugati: Confessores et alij Math.
multi. Tales possident regnum iure emptionis et feneratiōis: iuxta illud
Aug. de doctri. christiana. Vis homo q̄ fenerari homini: fenerare deo: Aug.
et centuplum accipies et vitam eternam possidebis. da tectum et accipe ce=
lum. da elemosynam et accipe patriam beatam. Et Petrus Rauenas. Ec Pe. raue
ce dominus regnum suū vendit: et vt quilibet emere valeat ipsum pro frag nas.
mento panis exponit. ¶ Nona est incoinquinationis casti propositi. 9
Math. 19. Sunt Eunuchi qui se castrauerūt propter regnum celorum. Math.
Per hanc intrant Virgines et Vidue iure desposationis a Christo. Vn= Canti.
de canitur de eis. Veni sponsa Christi: accipe coronam quā tibi dominus
preparauit in eternum. Sequitur de portis occidētis. i. mortis. ¶ Deci= 10
ma porta est laboris perseuerandi. Unde Math. 24. Qui perseuerauerit Math.
rit vsq; in finem: hic saluus erit. Per hāc intrare habēt oēs electi cōiter iu
re lucri brauij. sm illud Bernar. in epistola. Licet omnes virtutes cur= Ber.
rant: sola tamen perseuerantia accipit brauium. ¶ Undecima porta mor 11
tis Christi et meriti alieni: per quam intrant paruuli baptizati. Math. vl Math.
ti. Qui baptizatus fuerit saluus erit. Et isti habent celū iure gratuite do
nationis liberalis: quia non in proprijs meritis: sed alienis saluant. ¶ Duo 12
decima est penitentie pro hora finali. Math. 3. Penitentiam agite appro Math.
pinquabit regnum celorum. Per hanc intrauit Latro. cui dictum est. Ho=
die mecum eris in Paradiso. Et per hanc intrant penitentes in extremis:
iure fraudis et rapine: quia minori precio. i. penitentia modici tēporis acq
runt. Nam bonus et misericors deus vt omnes possit saluare: pmittit sciē
ter se ī hoc fraudari ex misericordia infinita. Nā fraus est q̄si qd quis erat
vendíturus: ego per dolum induci vt illud minori precio mihi venderet.
Sic magni peccatores solum in fine penitentes fraude furant et rapiunt
celum quodāmodo: deo tamen ex misericordia permittente. Unde Amb. Amb.
dicit. Aggrediantur peccatores lattem more latronum et furum: vt spoliēt
dominum et auferant regnū et vitā eternam. Sed ille tam diues et largus

est vt non abnuat ꝛ nõ resistat: qui cum omnia dederit: nihilominus omnia possidebit. Sed de hoc pctõres nõ presumant: sed ꝗ̄ totius peniteant: quia vt dicit Aug. in extremis penitentibus: licet penitentiam dare possimus securitatem tamen dare non possumus. Tene ergo ꝙ certũ est ꝛ age penitentiã dum sanus es. Ecce ergo ꝗ̄ copiosus sit deus in dando celum hominibus: cũ multas portas .s. vias ꝛ modos instituerit: per quas in celum empireum valeant intrare.

Aug.

COELILOQVII MORALIS LIBER TERTIVS.

Typus Astrologie.

¶ Astrologia quid sit. Cap. I.

Quoniam dicturi sumus de celis ꝛ astris: de quibus est Astrologia: nõ videtur inconueniens vt dicã hic: quid sit Astrologia: prout sapientes huius scientie ipsam diffiniunt. Astrologia igit̃ sic diffinitur

sic diffinit vno mō: q̄ ē astrorum regula. Est.n. regula recta ordinatio ac manifeste declarās id qđ ē fm veritatē sui eē: non q̄ ex regula sumat veritas: sed vt ex ea que est veritas regula nascat. Ab eo.n. q̄ res ē vel nō est: ē ōfo vera vel falsa. Alij aliā assignāt diffinitionē sic. Astronomia est scia p quā non solū psentium verum ēt preteritorum ac futurorum datur cognitio. Sic igit diuidit Astrologia in duas partes vel spēs.s. speculatiuā que est astrologia: et actiuā vel practicam que est astronomia. Astrologia speculatiua vel contemplatiua est scia magnitudinis mobilis: que cursus syderum et habitudines stellarum circa se: et circa terrā certa rōne perquirit. Et huius astrologie sunt tres partes. Prima quarum est de numeris et figuris celestiū corporum: de ordinibus eorum in mundo: de quātitatibus: sitibus: proportionibus: quātitatibus distantiarum eorūdem inter se. Scđa est de motibus supcelestiū: quot sunt: et q̄ omnes eorum motus sunt spherici: et q̄ quilibet cōicet cum oibus stellis: quisque sit pprius: et quot sunt spēs motus vniuscuiusque eorum: et ad quas partes moueant: que sunt sex. s. ante et retro: et istis subalternant directio et retrogradatio: deinde sunt: sursum et deorsum: dextrorsum et sinistrorsum: et de quibusdā aspectibus et ↄiunctionibus: et qn hec fiant: et similia. Tertia vero inquirit de hoc quod habitat de terra: et de illo qđ non habitatur fm dispositionē septem climatū: et de diuersitate diei et noctis: fm vnāquāque regionē. Astronomia vero est scđa ps.s. actiua vel practica. licet aliqn vna p altera sepe ponatur. Cuius diffinitio superius iam posita est. Alij tn aliter diffiniunt: sic. Astronomia est scia que cursus stellarum: et ipsarum dispositionem fm opinionē vtentium ea: preuia rōne: temporum describit notitiam. Differentia ḡ inter Astrologiā et Astronomiā: hec est. qm̄ Astrologia est fm rei veritatem q̄tū ad notitiam intellectualē: siue scientalē: sed Astronomia est fm q̄ ea vtentes opinant ad effectum ipsius: seu scia operatiua. Unde Alfarabius de scientijs ait. Astronomia est scia de significatione stellarum: quid.s. stelle significent: de pluribus rebus: presentibus.s. preteritis: atque futuris. Quare aūt Astronomia vocet hoc nomine. Dico qđ illud nomen est cōpositum.s. ab astris et norma qđ ē regula: inde Astronomia.s. astrorum regula: vel astrorum practica: siue astrorum operatio. Sed cur potius Astronomia ab astris: et non a celis: nomen accepterit. Rñ. Qm̄ astra sunt nobis celis notiora (quia visibilia) nosque in notitiam celorum faciliter ducentia: a notioribus autem denominationem fieri notissimum est. Aut etiam quia doctissimi omnes spheras mundi: astra nōnunq̄ solent appellare: vt patet in libro.2. de docta ignorantia Cardinalis Cuse. Nōnulli autem grecorum. Athlantem quendam primū Astronomie fuisse inuentorem volunt: et hac de causa Poete hanc opinionem insinuare volentes: Athlantem esse maximum virum: qui capite in vno polorum: et pedib⁹ in reliquo: manu dextra i oriēte: ac sinistra i occidēte: celū sustineat. De hoc Aug. de ciui. dei li. 18. c. 8. sic ait. Athlas frater Ptholemei magnus fuisse Astrologus dr: vñ occasionē fabula inuenit: vt celū portare ↄfingeret: q̄uis mōs eius noie vocet: cui⁹ altitudine celū portare vulgus afferat. Alij Protoplaustum Adā: alij Abraā. ceteri pro huius sciētie alios

Astrologia.

Astronomia.

Alfara.

Nico. de cusa.

Inuentor astronomie.

Aug.

Ptbol.

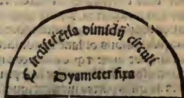
inuentores putant: eam tamē a Ptholemeo nō mediocriter illustratā3 vt in lib. Almagesti manifestum est. Temporibus aūt modernis a Georgio Purbachio: ꝛ Joāne de Monte regio egregie excultā cognouimus. De motibus vero corporꝫ superiorꝫ Alphonsus rex castelle tabulas edidit.

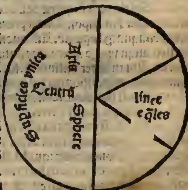
Grego. Purba. Jo. d mō te regio. Alphō. Euclides

¶ De diffinitione Sphere: ꝛ mūdi ꝯtinentia ꝛ vnitate. Cap. 2.

Sphera ab Euclide sic diffinit. Sphera est transitus circūferentie dimidij circuli quotiens fixa dyametro: quousqꝫ ad locū suū redeat vnde circūducitur.

Jd ē Sphera est tale rotundū ꝛ solidum: qd ab arcu semicirculi circunducto describitur. Uel sic. Sphera est corpus solidū vna supficie contētum: in cuius medio punctus est: a quo oēs linee ducte ad circūferētia3 sunt equales. Punctus aūt ille centrum sphere: ꝛ linea per ipsum transiens: extremitates circunferentie sue pariserie applicans (circa quam mouetur sphera) Axis sphere dicit: ꝛ puncta dicte linee terminātia: poli siue cardines mūdi dicunt. Prima autē omniū spherarꝫ ꝛ maxima: mūdi machina tota dicitur. Jpsa.n.omnia continet: nec quicqꝫ extra ipsam est: qd forme mundi sit susceptibile: sed oē tale tam simplex qꝫ compositū in se cōplectit: ideo perfecta ē ꝛ vnica: extra quā nulla alia reperit. Qd facile probat: si rerꝫ tam simplicium: qꝫ compositarum naturas considera mus. Oīa.n. talia in suis locis naturalibus in sphera contentis sunt locata: vt leuia sursum: ꝛ grauia deorsum: ꝛ si extra hec loca sint: ad ipsa naturaliter mouentur. Quod patet de lapide sursum proiecto: ꝛ candela accensa ac deorsum versa. ¶ Nam lapis in aere non quiescit: sed ad terram versus centrum tendit. Sic ꝛ ignis candele deorsum verse sursum tendit. Quapp si aliqd horum extra supremā spheram esset: hoc cōtra eius naturā ꝛ violenter erit: ꝛ per consequens ibi perpetuo nō manebit: qꝛ fm Phm nullū violentum ē ꝑpetuū. Unde Aristoteles asserit. Si extra hūc mundū alius esset mundus: terra ipsius ad terrā huius moueretur: qd non posset fieri nisi a centro versus circūferentiam ascēderet: qd tñ est cōtra naturā terre ꝛ cuiuscuqꝫ grauis. Sunt tñ (vt primo Celi dicit idē Aristoteles) extra celū entia inalterabilia: insenescibilia: impassibilia: optimā vitā ducentia: ꝑ se sufficiētissima: quā toto euo perficiunt: a quibus omnibus alijs datū est eē ꝛ viuere:

Pħs

bis quidem

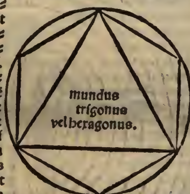
bis quidem clarius: bis vero obscurius. Sed hec dicēs: nō de ɔuexa supficie supreme sphere: sed de cōcauo orbis lune intellexit. Ut si totū qd ambitu huius ɔtinet: dixit spheram generabilium et corruptibiliū. Totū vero superius cōtinēs et contentum ingnabile et incorruptibile credidit. Nota tñ q sphera differt ab orbe. nā sphera vnica supficie .s. conuexa ɔtinet: orbis vero duabus cōuexa et ɔcaua concluditur: vt est annulus.

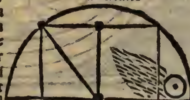
De figura Sphere: siue machine mundi. Cap. 3.

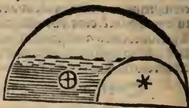
Eli vt mūdi figurā eē sphericā: tria ostendāt. Similitudo: cōmoditas et necessitas. Similitudo quidem: factus est. n. mūdus sensibilis ad similitudinē et exemplar mundi intellectualis archetypi: et ydee mētis diuine: in quo nō est principiū nec finis: sicut et in figura spherica. Unde Boe. Tu cuncta superno ducis ab exemplo pulchrum pulcherrimus ipse: Mūdum mente gerens: similiqʒ imagine formās. Cōcordant Plato et Mercurius trimegistus. Cōmoditas fuit: vt corpus (qd in se continet omnia) haberet figuram capacissimam omnium. Hec autē est figura spherica. omniū. n. corporum ysoperimetrorum: hoc est: equaliū circundantium superficierum: sphera est capacissima. Corpus. n. ysoperimetrum dicitur corpus mensurabile mēsura circulari: cuius species sunt: sphericum: columnale: ouale: et pyramidale: sed inter oēs species: sphericū est magis rotundum: et per consequens capacissimum. Necessitas est: quoniam si mundus esset alterius forme q rotunde .s. trilatere: quatrilatere vel multilatere: sequerētur duo impossibilia .s. q aliqs locus esset vacuus: et corpus sine loco: quorum vtrumqʒ ē falsū: sicut apparet in angulis eleuatis et circūductis: vt patet facile in figura hic signata. Item sicut dicit Alfraganus. Si celum eēt planum: aliqua pars celi esset nobis propinquior alia: illa .s. que esset super caput nostrum: igitur stella ibi existens esset nobis propinquior q existens in ortu vel occasu: sed que nobis propinquiora sunt: maiora videntur: ergo Sol vel alia Stella existens in medio celi maior videri deberet: q existens in ortu vel occasu. cuius contrarium visus iudicat. Maior enim apparet Sol vel alia Stella in oriente vel

Boe. Plato Mercurius.

Alfraga.

occidente q̄ in medio celi: sed cu3 rei veritas ita non sit: huius apparentie causa est: q in tempore hyemali vel pluuiali quidam vapores ascendunt inter aspectū nostrum ⁊ Solem: vel aliam stella3: ⁊ cu3 illi vapores sint corpus dyaphanum: disgregant radios nostros visuales: ⁊ nō apprehendūt rem sicut est in sua quantitate: vt patet in denario posito in aqua: qui maior apparet propter similem disgregationem radiorum: q̄ sit in sua naturali quantitate. exemplum hic.

Athlas.

¶ Sphere moralitas. Cap. 4.

Phera celi est superficies et rotunditas eiusdem: que inter duos polos voluitur incessanter: et sphera est figura perfectissima: tum propter rotunditatem eius: que caret principio et fine: tum propter eius capacitatem: tum etiam propter eius vniformitatem: quia equaliter a centro distat. Est etiam figura velocissima: quia nulla est figura ad motum aptior quam rotunda. Talis est deus. Primo quia caret principio et fine: propter suam eternitatem. Unde Athanasius. Eternus pater: eternus filius: eternus spiritus sanctus: et tamen non tres eterni: sed vnus eternus. Item quia equaliter se habet ad centrum. i. ad omnem hominem propter amoris equalitatem: quia diligit omnia que sunt: et nihil odit eorum que facit. diligit homines: quia ad sui imaginem omnes creauit: conseruat omnes rediniit: omnibus regnum preparauit eternum (quantum est ex se) qui vult omnes homines saluos fieri. Item omnium capacissimus: omnia continet per suam vniuersitatem. Unde Hermes trimegistus. Deus est sphera intellectualis: cuius centrum vbique est circumferentia nusquam. Uel sphera est vir perfectus: qui inter duos polos. i. inter natiuitatem et mortem: continuis motibus tribulationis et mutationibus est subiectus: modo sanus: modo infirmus: modo tristis: modo letus. Iste est capax per charitatem: quia omnes diligit tam amicos quam inimicos propter deum. Uniformis per equitatem: nulli nocet: omnibus prodest quantum potest. A centro. i. a mundo elongatus per voluntariam paupertatem. Mobilis per obedientie agilitatem illud inquiens. Domine quid me vis facere: vel per bonorum operum multitudinem. Unde Greg. Amor dei nunquam est ociosus operatur. n. magna: si amor est: si autem operari negligit amor dei non est. Et beatus Hierony. Semper aliquid boni facito. Per celum ergo sphericum et continue motum inter duos polos: representatur nobis quilibet vir iustus maxime propter quinque. ¶ Primo quo ad substantiam. Nam celum habet in substantia simplicitatem: quia non est ex contrarijs. Unde nullam habet contrarietatem. Et si. n. ponatur communiter ex materia et forma compositum: talis tamen materia tota est subiecta sue forme: et sic non potest corrumpi: quia non habet formam contrariam vincentem secundum Sco. vbi supra. Et ideo in celo non est discordia sicut Empedocles dixit: sed solum concordia. Similiter viri iusti in se: contrarietatem non habent: quia licet in eis sit materia et forma. i. caro et spiritus: tamen ipsam carnem subijciunt spiritui. secundum illud Apost. 1. Cor. 9. Ego castigo corpus meum et in seruitutem redigo. Nec etiam cum alijs habent discordiam: sed omnimodam quantum possunt tam in se: quam cum alijs (diuina fauente gratia) concordiam habere nituntur. Job. 25. fecit concordiam in sublimibus suis. Et Luc. 19. Pax in celo. i. in homine celesti et sancto: et gloria in excelsis. i. in beatis. Item celum habet in sua substantia immutabilitatem: quia in celo non est generatio nec corruptio: nec in toto nec in parte. Et hoc competit specialiter virginibus et illis viris sanctis qui continenter viuunt: qui nec carne per luxuriam: nec spiritu per aliquam mortalem culpam corrumpuntur: nec est in eis generatio carnalium filiorum. Et licet celum in se: non sit generabile nec corruptibile. in inferioribus tamen est generationis et corruptionis principium effectiuum et regulatiuum. Quod quibusdam viris sanctis aliqualiter competit: quia licet ipsi per se generationi filiorum carnalium vel matrimonio non intendant:

Athana.

Hermes

Grego.

Hiero.

Sco.

Paul.

Job.

Luc.

tamen circa bo calios fideles monēt ⁊ ordināt. Sicut patet de Aplo Pau
lo. Qui lȝ ipse in se esset virgo: aliis tamē dicebat. I. Cor. 7. Uxori vir de
Paul. bitum reddat: similiter ⁊ vxor viro. Et iterū. I. Timo. 5. Uolo autē iunio
res nubere ⁊ filios procreare ⁊c. Non. n. sancti viri etiam continentes: ma
trimonium dānant in aliis: sed approbāt ⁊ cōmendant: licet munditiam
virginitatis preponāt nuptiis ⁊ matrimonio. Itē in celo nō est augumen
tum vel diminutio. Et viri iusti ad hoc sūme student: vt non eueniat in eis
2 vel augumentū culpe: vel diminutio gratie. ¶ Secūdo per celi circularita
tem representant viri iusti. Nam figura sphęrica est capacissima: q̄ vndiq̄
equaliter cōcaua: ⁊ iō valde competit celo: qđ est omniū corpoꝝ ꝯtentiuū.
Unde dī Hester. 13. Tu. n. fecisti celū ⁊ terrā: ⁊ q̄cq̄d celi ambitu contine
Hester. tur. Ita sīr viri iusti per humilitatē sunt vndiq̄ concaui: ⁊ olo diuine gra
tie capacissimi. Itē figura sphęrica est deitati cōformis: ⁊ simillima: que ⁊
principio ⁊ fine caret: ⁊ iō ꝯpetit celo: qđ est nobilissimuȝ corpoꝝ: vt sit sui
opificis perfectioni cōformis: ⁊ eius eternitatē glorie representet: iuxta illđ
ps ps. Celi enarrāt gloriam dei. Ita similiter viri iusti ⁊ sancti: ēt in hoc mun
do: diuinā perfectionem imitari conantur ⁊ quantū possunt ei assimilari:
Paul. ⁊ conformari: pp qđ dī. I. Cor. 15. Qualis celestis: tales ⁊ celestes. Iteȝ
figura sphęrica est habilis ⁊ aptissima ad motū: q̄ non hȝ angulum impe
dientē se ⁊ detinētē. Et iō bene cōpetit celo: cuius motus ē circularis ⁊ cō
tinuus ⁊ maxime necessarius: q̄ est vt vita q̄dam existētibus olbus: sicut
Phs Phs dicit. 8. phyſi. Sīr viri iusti ad motū bone opationis: ⁊ ad exitū pre
sentis peregrinationis: studēt quātū possunt esse habiles ⁊ expediti. Ui
Petrus quātū possunt se abstinēt ⁊ restringunt ab impedimētis. ſm illud. I. Pe
tri. 2. Obsecro vos tanq̄ aduenas ⁊ peregrinos abstinere vos a carnalib⁹
desyderiis: que militāt aduersus alaȝ. ¶ Tertio celū nobis repńtat vi
3 ros iustos quo ad situ. Celū. n. hȝ altitudinē situs: q̄ sicut nobilitate: ita
⁊ localitate pemīnet oibus corporibus. Eccle. I. Altitudinē celi ⁊ latitudi
Eccle. nē terre: ⁊ pfundū abyssi: q̄s dimensus est? Hāc altitudineȝ hñt viri iusti
in ꝯuersatione: ſm illud ad Phi. 3. Nostra conuersatio in celis est. Item
Paul. in ꝯtemplatione siue in oratione ſm illud Treno. 4. Leuemus corda no
Esa. stra cū manibus in celū. Itē in intentione: ſm illud Math. 6. Thesauri
Math. zate vobis thesauros in celo. ⁊ post pauca. Ubi ē thesaurus tuus ibi est ⁊
4 cor tuū. i. intentio. ¶ Quarto p celum intelligunt̄ viri iusti ⁊ sci: quo ad
motum: q̄ motus celi est nālis: vel ſm Sco. neutralis: circularis ⁊ incessa
Sco. bilis. Licet. n. motus celi sit effectiue a motore sepato. i. ab intelligentia spi
ritualī: que non inheret celo vt forma: sed solum vt motor: ⁊ mouet ipsum
Aug. imperio voluntatis: ſm vnam opinionem: q̄ sicut dicit Augu. 3. de trini
tate. Materia corporalis quātum ad motum localē: obedit angelis ad nu
tum: vel secundum aliam viam mouet mediante potentia executiua vel
motiua non organica ipm celum: que potentia executiua vel motiua non
organica: distinguitur a voluntate: vt patet per Scotum in quarto sent.
¶ Sed pro nunc dicamus q̄ Angelus mouet celum ad nutum. Sicut
etiam in nobis apparet: in quibus statim ad imperium voluntatis
⁊ imaginationis:

z imaginationis: sequitur motus corporalium membrorum: dicitur tamen quod talis motus membrorum fit non solum a voluntate imperante sed a virtute motiua obediente. Et adhuc in motu celi (vt dicunt aliqui) supra imperium voluntatis additur etiam influxus virtutis illius. Motus tamen celi dicitur naturalis quantum ad hoc quod habet naturalem aptitudinem vt tali motu .s. circulari: et non alio moueatur. Unde sic: ex se non habet aliquod impediens talem motum: et ideo est figure circularis. Dicit etiam Phs. 12. Metaphy. quod primum mouens mouet celum: sicut concupitum et desyderatum: quod quidem posset intelligi: non sicut concupitum et desyderatum a celo: sed ab intelligentia mouente celum: que ideo mouet celum vt assimiletur deo in causando. Et sic primo colligitur: quod in motu celi est obedientia mouentis intelligentie: cuius .s. imperio celum obedit. Item aliqua influentia virtutis motiue. Et tertio desyderium assimilationis prime cause. Et quarto ex parte celi aptitudo nature proprie. Similiter ista sunt: quibus viri iusti ad bene operandum mouentur incessanter .s. influentia celestis gratie et charitatis: et obedientia respectu diuine voluntatis, que .s. manifestatur in obseruantia preceptorum et adimpletione diuine legis: quibus diuina voluntas nobis innotescit. Item est in eis desyderium et amor eterne felicitatis: in qua cum ipse deus apparuerit: similes ei erimus. vt dicitur. 1. Jo. 3. Est etiam in eis aptitudo proprie voluntatis: et liberi arbitrij coactio (vt ita dicam) ad diuinam voluntatem implendam secundum illud. Ps. Ut facerem voluntatem tuam deus meus etc. Unde in oratione dominica petere docemur: fiat voluntas tua sicut in celo et in terra .s. vt impleatur in homine celesti atque sancto vel iusto: sic etiam impleatur in pectore terreno. Item motus celi est circularis. Circularis enim motus est ab eodem in idem. Et hunc motum habent viri iusti: quia spiritum quem habent a deo per creationem: student in ipsum reducere: per finalem inhesionem secundum illud. Eccl. 12. Reuertatur puluis in terram suam: vnde erat. et spiritus redeat ad dominum qui dedit illum. et Eccle. 24. Gyrum celi circuiui etc. Item motus celi est incessabilis et infatigabilis: propter hoc quod substantia mouens ipsum est infinite virtutis. Quelibet enim virtus superioris ordinis licet formaliter in se finita sit et etiam respectu superioris sui: potest tamen dici extensiue infinita respectu inferiorum suorum: sicut etiam virtus solis (licet formaliter ex se sit finita) potest dici infinita per respectum solum inferiorum generabilium et corruptibilium: per quorum productionem (etiam si infinita essent) non minoraretur: et similiter virtus intellectus potest dici infinita respectu formarum sensibilium. Ita et virtus substantie spiritualis: qua mouet celum: licet formaliter in se sit finita intensiue. potest tamen dici extensiue infinita quo ad motum corporalem: vnde non sequitur fatigatio. Uel dicitur quod non sequitur fatigatio: quia celum non est mobile inproportionatum potentie angeli: et etiam quia non mouent mediante corpore: ex quo sequitur fatigatio: sed ipsum celum est mobile proportionatum virtuti illius. ideo non fatigatur. Sic viri iusti et sancti: sunt in motu bene viuendi et bene operandi: incessabiles et infatigabiles. secundum illud Apost. Gala. 6. Bonum facientes non deficiamus. Et ad Heb. 12. Non fatigemini animis vestris deficientes. Et hoc habent viri iusti et sancti ex virtute dei confortantis et impellentis: cuius virtus omnipotens et indeficiens est. Unde ad Phili. 4. Omnia possum in eo qui me confortat. ¶ Quinto per celum representantur viri iusti et sancti: quo ad numerum. Sunt enim decem celi siue sphere mobiles: secundum modernos Astrologos: vt supra dixi. Quarum prima incipiendo ab inferiori: est orbis

Phs. Joan. Ps. Eccle. Eccle. Paul. 5

Lune. Scđa orbis Mercurij: Tertia orbis Ueneris: Quarta orbis So
lis: Quinta Martis. Sexta Iouis. Septima Saturni. Octaua celū stel=
latu3. Nona celū christallinū siue aqueu3. Decimū celu3 ē primū mobile
Hic aūt denarius nūerus: cpetit sctis viris ꝛ iustis: p obseruatiōē decē
ps pceptoꝝ decalogi: qbꝰ incessanter mouenꝭ cursu suo in deū. ẜm illud ps.
Uiā mandatoꝝ tuoꝝ cucurri. S3 sicut sup has sphęras vel celos pdictos
ẜm Theologos. est celū empireū: siue igneū. i. splendidissimū: qđ ē oium
ꝯtentiuū: ita supra oia ista pcepta est pceptu3 charitatis oia alia pcepta cō
tinēs ꝛ includēs. vt p3 p Apostolū. Moꝝ aūt maioꝛ ē charitas. Isti scti ꝗ
sunt celi ad quos nos pctōꝛes currere debemus: vt coꝝ beneficio diuinam
Osee misericordiā ipetremus. qꝛ ipse deus dicit Osee. 2. Exaudiam celos ꝛ ipsi
exaudiēt terrā. qꝛ. s. deus exaudit sctōs ꝛ viros iustos: ꝛ ipsi scti viri ꝛ iusti
exaudiūt terrā. i. hoies terrenos: itercedēdo p nobis ad dñm Iesu3 xpm.

¶ Utrum celum ꝛ elementa sint sphęrica. Cap. 5.

1 Uerif Utru3 celū ꝛ elementa quatuoꝛ sint sphęrica. Et arguiꝭ
q primo ꝙ nō. ꝛ primo de celo. Qꝛ celu3 ē orbicularis figure ꝗ nō
sphęrice: ꝯsña tenet: qꝛ figura orbicularis ꝛ figura sphęrica sūt
diuerse figure. añs p3: qꝛ orbiculare dꝭ illud qđ est ꝯcauu3 corpoꝛe alteriꝰ
2 spēi repletu3. ꝛ nō sic ē de celo: ꝛ p ꝯñs ꝓpositū. ¶ Scđo sic. qꝛ figura ipsiꝰ
celi d3 eē maxime capacitatis inter oēs figuras: ꝛ nō figura sphęrica: nō est
hmōi. ergo. ꝯña est nota. maioꝛ p3. qꝛ celu3 d3 oia alia ꝯtinere: ergo eius fi
gura d3 esse maxime capax: seu cōtentiua. s3 minoꝛ p3: qꝛ figura sphęrica ē
minima. vt p3 p Phm: in. 2. celi. ergo nō est maxime capacitatis: ꝯña t3:
3 qꝛ maioꝛitas figure facit ad maioꝛē capacitatem. ¶ Tertio sic. qꝛ nō oēs
ptes celi mouenꝭ nāliter circulariter. igiꝭ. ꝯña tenet. qꝛ figura sphęrica de
beꝭ corpoꝛi moto n āliter circulariter. añs p3: qꝛ supposito ꝙ appropinqua
re ad cētru3 mundi sit descēdere: ꝛ elōgari ab eo sit ascēdere. tunc ex illo se-
quiꝭ: ꝙ alique ptes aliqñ ascendunt ꝛ aliqñ descēdunt. Nā planeta q mo=
ueꝭ in auge sui eccētrici ad oppositu3 augis: appropinquat ad centrū mū
4 di: ꝛ ecōtra elōgaꝭ ab eodē. ¶ Quarto sic: qꝛ si celu3 esset sphęricu3: tunc
oēs eius ptes deberent esse sphęrice: tenet ꝯña: qꝛ in Homogeneis (cuius
modi est celu3) eadē figura debeꝭ toti ꝛ parti: sed ꝯñs ē falsum: qꝛ posset
5 capi talis ps in celo: q̄ eēt quadrāgularis figure: vel triāgularis. ¶ Quin
to sic: qꝛ alique ptes celi: sicut sunt orbes eccētrici: sunt in aliqua pte spissio
res: ꝛ in alia strictioꝛes: igiꝭ nō sunt sphęrici. Deinde arguiꝭ de terra ꝙ nō
sit sphęrica. ¶ Et primo p expientiā: qꝛ videmus terrā eē mōtuosa3 i plu
1 ribus suis ptibus: ꝗ nō est pfecte sphęrica. ¶ Scđo: si sic: sequereꝭ ꝙ ocu
2 lus existēs in supficie terre nō deberet videre medietatē celi: ꝯñs est ꝫ astro=
logos: ꝛ p3 ꝯña: qꝛ cu3 terra sit in medio mundi: tunc linea ꝯtingēs ipsam
terrā ꝛ imaginata ꝓtrahi directe vsq3 ad cōcauum celi secaret de celo arcū
minoꝛē q̄3 sit medietas celi: ꝛ h3 talē arcū videret pcise oculus existēs in su
5 perficie: quare nō videret medietatem celi. ¶ Tertio sic: qꝛ si sic: sequereꝭ
ꝙ oculus existens in superficie terre videret plus q̄3 medietatē celi: ꝯñs est
contra astrologos: vt prius. Et p3 ꝯña: qꝛ si terra imaginaretur diuidi in
duas partes

duas ptes per cētrum: ⁊ vna pars esset ainota: tunc oculus exist͂ēs in cen-
tro videret recte ⁊ p̄cise medietatē celi: ⁊ cum talis oculus est nunc in su
perficie eleuatus altior est q̄ȝ in centro: ergo plus debet videre q̄ȝ ante ⁊ p̱ 4
consequens debet videre plus q̄ȝ medietatē. ¶ Quarto sic. q2 si sic: seque
retur ꝙ dum sol est in ortu ⁊ in occasu: deberet nobis apparere diuisus se-
cundū figuram circularem. Consequēs est falsum ⁊ contra experientiaȝ:
sed patet cōsequentia: quia dum sol est in ortu tunc aliqua pars solis a no
bis videretur ⁊ alia non: sed occultatur: ⁊ ille partes diuiduntur quan-
tum ad videri ⁊ non videri per terram: ergo si sit spberica tunc sol deberet
apparere arcualis figure. Deinde arguitur de terra ⁊ aqua simul. quia si 5
essent spberice: sequeretur ꝙ terra deberet esse omnino cooperta aquis:
consequens est contra experientiam: ⁊ patet consequentia. Supposito ꝙ
terra ⁊ aqua tendant ad iddē centrū: cum impossibile sit eē duo corpora
spberica babentia iddem cētrum: quin vnum circundet totaliter aliud: ⁊
sic babetur propositum ꝙ aqua non est spberica. Ultra arguitur de om-
nibus elementis simul. quia elementa non sibi determinant certas figu- 6 Pbs.
ras: ergo ⁊ cetera. Antecedens patet per Aristo. secundo celi. ⁊ ex alio: q2
alias elementa non essent in potentia ad omnes formas: cuius opposi-
tum dicit Aristo. Secundo sic. quia non omnes partes elementorum ba-
bent figuram spbericam (vt docet experientia) ergo nec elementa: conse-
quentia tenet. q2 in Homogeneis eadem figura debet parti ⁊ toti. Ulti- 7
mo sic specialiter de igne ⁊ aere. quia ignis magis spissus est sub via solis ⁊
magis strictus sub polis. aer vero econtra. ergo sequitur ꝙ non sunt spbe-
rici: antecedens patet ex dispositionibus conuenientibus illis elementis.
¶ In oppositū arguitur per auctorē Spbere: in textu. Et per Arist. in Pbo
secundo celi: ⁊ per Ptbolomeum in principio Almagesti: cap. tertio. quā Ptbol.
tum est de celo: ⁊ in quarto: quātum est de elementis. ¶ Ad istam q̄ōneȝ
Respondet Petrus de Aliaco Cardinalis. Et sunt videndi tres articuli. Petrus
In primo videbitur de figura celi. In secundo de figura elementorūȝ. Et de aliaco
in tertio erunt dubia. Quantum ad primum sciendum est ꝙ proprie lo-
quendo: orbiculare ⁊ spbericum differunt: quia orbiculare debet esse
contentum duabus superficiebus: scilicet concaua ⁊ conuexa: sicut est ce-
lum. Spbericum vero debet esse contentum vnica superficie: scilicet con-
uexa: quandoqȝ tamen ponitur vnum pro alio: sicut est in proposito. Se-
cundo notandum est ꝙ celum esse spbericum potest intelligi tribus mo-
dis. Primo quantum ad superficiem conuexam supremi celi. Secundo
quantum ad superficiem concauā vltimi celi. Tertio modo q̄ȝtum ad sup
ficies tā cōuexas q̄ȝ cōcauas spberaꝝ intermediaꝝ. Istis positis ponūtur
conclusiones. ¶ Prima est: ꝙ rationes Auctoris Spbere in textu non 1
cogunt: aut demōstrāt celū esse spbericū quantū ad supficiē cōuexā supre-
mi celi: si ponamus celū qescēs. Pȝ q2 rō p̄ncipalis Auctoris spbere in tex
tu ꝯsistit in boc: ꝙ oporteret corpus eē sine loco ⁊ locū sine corpore: vtrūqȝ
repugnat principijs pbie. ⁊ p̄bat ꝯñtiaȝ: q2 si celū esset alterius figure q̄ȝ
spberice: vt figure angularis: tunc cū moueret angulus: remaneret locus

vbi prius erat sine corpore. Modo vbi celuз gesceret: illa nō haberet locū.
2 ¶ Scda ꝯclusio est ꝙ si ponamus qdlibet celū moueri ꝛ nullū qescēs: ad
huc rō Auctoris nō ꝓbat celū q̄tuз ad supficiē supremi celi cōuexaз: esse
sphericę figure. Pз ꝯclusio: qꝛ si celū poneref oualis figure: adhuc possef
saluari eius motus sine hoc ꝙ remaneret locus sine corpore aut corpus si
ne loco: ponēdo ꝙ moueref sup axē q̄ est linea lōgissima in illo corpore ꝛ
ꝙ coni essent poli illius figure: ꝛ ita esset si celū poneref esse figure ꝯposi
te ex duabus pyramidibꝰ rotundis. ¶ Tertia ꝯclusio est ꝙ rō Auctoris
3 bene ꝓbat ꝛ demōstrat celum nō esse figure pluriū angulorꝫ: vt triū angu
lorꝫ vel quatuor: ꝛ hoc quātū ad supficiē cōuexam primi celi. ꝯclusio pз. qꝛ
si esset triāgularis figure: tunc oporteret ꝙ vnus angulus ad minus mo
ueref ꝛ tunc rō habebit locū. ¶ Quarta cōclusio est ꝙ rō Auctoris sphe
4 re nō demōstrat celū esse sphericū q̄tuз ad supficiē cōcauā vltimi celi. s. lu
ne. Pз ꝯclusio: qꝛ dato ꝙ poneref eē angularis figure: cuз moueref aliqs
conus tunc ignis qui ē fluxibilis subsequeref: ꝛ sic nō remaneret locus si
5 ne corpore. ¶ Quinta ꝯclusio est ꝙ rō Auctoris bene demōstrat celū esse
sphericū: q̄tū ad supficies tā cōcauas q̄ cōuexas: spherarꝫ intermediarū.
Pз cōclusio: supposito ꝙ celuз nō sit fragibile: fluxibile: augmētabile: nec
diminuibile. Supposito ēt ꝙ nō possit eē penetratio dimēsionum: nec va
cuum. Tunc illis suppositis arguif sic. Sphere intermedie mouenf sup
alijs polis q̄ primuз mobile: mouenf ēt diuersis motibus inter se. si ergo
essent alterius figure q̄ sphericę vt oualis: tunc oporteret celuз fragi: aug
mētari: vel diminui: aut fieri vacuuз: vel penetratio dimēsionuз. ¶ Sex
6 ta ꝛ vltima ꝯclusio respōsalis ꝓ isto articulo est: ꝙ verisimilius ꝛ rōnabiliꝰ
est ponere celuз esse sphericę figure: q̄tum ad oēs suas supficies: q̄ alteriꝰ
figure. Tū qꝛ priori corpori. s. celo debef prior figura inter alias figuras:
que ē spherica: vt pз in geometria: ergo ꝛc. Tū scdo qꝛ corpori simpliciori
debef figura simplicissima rōabiliter: mō celū est corpus simplicissimum:
vt pз Pº celi: ꝛ figura spherica ē simplicissima: qđ pз: qꝛ simplicitas figure
attendif penes cōtineri a paucioribꝰ lineis: sed figura spherica vnica linea
ꝯtinef: ergo ē simplicissima. Tum tertio qꝛ celo debef figura capacissima
(cum habeat cōtinere oia) mō figura spherica est capacissima inter oēs fi
Archimenides guras ysoperimetrales: vt dicit Archimenides in suo Tract. de ysoperi
metralibus. Tum quarto: qꝛ cuз celuз regat ꝑ motū oia. Primo celi. sibi
debef figura aptissima ad motuз: sed figura spherica aptissima est ad mo
Ysoperimetrales. tū: ergo debef ipsi celo. ¶ Ubi notandū ꝙ figure ysoperimetrales dicun
tur figure diuersarꝫ specierꝫ ex equalibus lineis cōtēte: verbi grā: si esset
vnus triāgulus: ꝛ extēderenf tres eius linee in rectuз faciēdo vnā lineā:
ꝛ eēt vnus circulus ꝛ extenderef linea ꝯtinēs ipsum: tunc si iste linee sint
equales: circulus ꝛ triāgulus erunt figure ysoperimetrales. Et hec de pri
2 mo articulo. ¶ Quantuз ad scdm articuluз: vidēdū est de figuris elemē
torꝫ. Pro quo erunt tria puncta. In primo videbif de figura terre. In se
cundo de figura aque. In tertio de figura ignis ꝛ aeris. Pro primo pūcto
est aduertēduз ꝙ sphericuз loquēdo ꝓprie dr qđ l eius supficie exteriori

est sine

est sine quacunq; asperitate: ⁊ a cuius puncto medio oēs linee recte ad il lā suꝑficiē ducte: sunt sibi inuicē equales. Sed rotundū dr̄ illud qd̄ tendit ad sphericitatē: lz nō sit ꝑfecte sphericū: vt pomū dr̄ rotūdū z nō sphericū: qn̄q; tn̄ vnū sumit̄ ꝓ altero: ⁊ large: ⁊ ita capiunt̄ i ꝓposito. ¶ Isto notato sit prima ꝯclusio. Qd̄ terra rotūda est ab oriēte in occidētē. Pz cōclusio: qr nisi sic: seq̄ret̄ ꝙ oēs stelle siue planete: ut sol ⁊ luna: ⁊ sic de alijs: deberēt eque cito oriri occidētalibus sicut orientalibus. ꝯñs ē falsū: ⁊ pz ꝯsequētia: qr si terra esset plana tunc eundē horizōtē haberēt oriētales ⁊ occidentales: ergo eque cito sicut sol ascēderet supra horizōtē aliquoꝝ: ita ēt supra horizōtē alioꝝ: ⁊ ꝑ ꝯsequēs eque cito orire̅t. Sed ꝓbat̄ falsitas cōsequentis. qr eclypsis solis aut lune: q̄ oriētalibus apparet in prima hora noctis: apparet occidentalibus in scd̄a hora vel tertia: ⁊ tn̄ fit simul ⁊ semel: ⁊ cū nō simul appareat oībus illis: hoc est ex eo ꝙ occidētales habēt noctē tardiorē q̄ȝ habeāt orientales. ¶ Scd̄a ꝯclusio. Terra rotunda est a meridie ad septentrionē. Pz ꝯclusio: qr ambulātes a septētrione versus meridiē: aliā altitudinē poli suꝑ horizōtē recipiunt quā prius hēbāt: ⁊ nō esset: nisi terra esset rotunda. Scd̄o pz ꝯclusio: qr ambulātibꝰ versus meridiē: incipiunt apparere alique stelle versus polū antarcticū: q̄ nunq̄ȝ eis apparuerunt. Desinunt ēt alique apparere v̾sus polū arcticū q̄ sp̄ prius apparebant: ⁊ hoc est ꝑꝑ rotunditatem terre. ¶ Tertia ꝯclusio. Terra ē vbiq; rotunda. Pz qr oīa grauia vbicūq; descēdūt (dū tn̄ nō descēdāt supra terrā mōtuosam vel vallicosā.) descendunt ꝑ equales angulos: ⁊ hoc nō esset nisi terra esset spherica (large capiēdo) ⁊ rotunda. ¶ Scd̄o pz cōclusio qr oēs ꝑtes terre tendunt ad idē centrū: imo oēs q̄ȝtum ad superficiem exteriorē equaliter distarent a centro nisi ꝑꝑ siccitatē: una detineret aliā. Unde imaginādum est ꝙ si terra esset fluxibilis: sicut aqua: tūc ipsa vndiq; distaret equaliter a suo cētro: quantū ad superficiē exteriorem. ¶ Tertio pz cōclusio: ꝙ si terra non esset rotunda imo plana. seq̄retur ꝙ montes deberēt videri a maiori distātia q̄ȝ videantur. Cōsequēs nō ē dicendū. ⁊ ꝯñs pz. qr non videtur: qd impediat visionē eoꝝ nisi rotunditas terre. Uñ nō pōt dici ꝙ distātia nimia impediat: qr expiētia ē de duobus hoībus: quoꝝ vnus est ad pedē alicuius turris: ⁊ alter ad cacumē: ille qui est in cacumine turris videt aliquē montē ab aliqua distātia: ⁊ alter qui ē ad pedē turris non: ⁊ tn̄ ille qui est in cacumine turris plus distat a mōte q̄ȝ ille q ē in pede turris: vt post ꝓbabitur. ¶ Quarto pz ꝯclusio. qr eclypsis lune nobis apparet s̄m figurā arcualē (vt docet expiētia) mō hoc nō eēt si terra nō esset rotūda: qd̄ pz: qr radii solares ꝯtingētes ipsam terrā diuidūt in luna ꝑtē eclypsatā a ꝑte nō eclypsata ergo signū ē ꝙ tales contingunt terrā secundū portionē circuli: cū faciāt apparere figurā arcualē i luna: ⁊ per ꝯñs cōclusio vera. Ex illa cōclusione sequūtur aliqua correlaria.

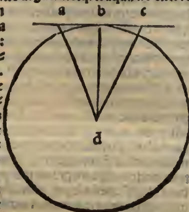
¶ Primū ē ꝙ oēs recte linee ꝓcedētes a suꝑficie terre v̾sus cētrū: ꝯtinue vadunt appropinquādo ad inuicē: vt notū est. ¶ Scd̄o sequitur: ꝙ si eēt aliq̄s puteus factus s̄m ꝑpēdiculū: oporteret ꝙ talis eēt strictior i fundo: q̄ȝ suꝑius. Pz qr oēs linee ipm circūdātes si sint secūdū ꝑpēdiculū ꝯtinue

vadunt appropinquãdo adinuicẽ: ꝑ corelarium ꝓcedẽs ꝛ ꝑ ꝯñs corela-
3 riũ ꝟcꝝ. ℭ Tertio seq̃r: ꝙ si sint due turres ƒm ꝑpẽdiculũ facte: tũc ma-
gis distãt in cacumine ꝙ̃ in pedibus ex ꝓcedẽte. Et vltra ex hoc infert aliq̃
ꝓbabiliter ꝙ si qs velit artificialiter cõponere turrim: dꝫ facere eã magis
1 largã supius ꝙ̃ inferius. pꝫ corelariũ: q2 in oĩ artificio bono: ptes supio-
res debẽt habere inferiores directe inter se ꝛ cẽtrũ: g̃ opꝫ ꝙ ƒm ꝑpendi-
culũ fiãt: ꝛ ꝑ ꝯñs opꝫ ꝙ illud artificiũ. i. turris sit magis latũ supius: ꝙ̃ in
4 ferius. ℭ Quarto seq̃r ꝙ nõ est poſſe eſſe aliquã rectã lineã eque diſtantẽ
ƒm q̃lĩbet sui a cẽtro mundi: imo q̃libet talis est curua ꝛ admodũ portio
nis circuli. pꝫ hoc q2 si cẽt aliqua talis
recta linea: maxime eſſet illa que descri
beret̃ ꝯtingẽdo supficiẽ terre: sꝫ talis
ꝓpinquior est cẽtro in puncto medio ꝙ̃
5 in ptib' extremalib'. ℭ Et seq̃r vltra
ꝙ nõ est poſſe: ꝙ aliqs ambulet ƒm re-
ctam lineã: qn ascendat vel descẽdat:
pꝫ q2 nõ est poſſibile: qn talis ſꝑ ap-
propinquet ad centrũ vel elonget̃ ab
6 eo. ℭ Ultra seq̃r ꝙ ambulãs ƒꝫ rectã
lineã ascẽdit ꝑ vna pte ꝛ ꝑ alia descẽ
dit. pꝫ de illo q ambularet ƒm rectã li
neã ꝯtingentẽ terrã. ℭ Ultra seq̃r ꝙ

7 ambulãs sup supficiẽ terre: caput ei'
velocius mouet̃ ꝙ̃ pedes. pꝫ q2 tã pedes ꝙ̃ caput describũt quãdã portio
nẽ circuli circa cẽtrũ. Et certũ ẽ ꝙ caput maiorẽ portionẽ describit: vt no
tũ ẽ. g̃ corelariũ ꝟcꝝ. ℭ Ultra seq̃r ꝙ si qs hẽat terrã: iuxta terrã vicini
8 sui: ꝛ fodiat terrã suã: seruata eadẽ q̃titate: tũc facit iniustitiã suo vicino: ꝛ
sic pꝫ de figura terre. ℭ Quãtũ ad scdm pũctũ: vidẽdũ ẽ de figura aque:
pro quo nota pmo ꝙ de figura aque videndũ est quo ad eius duas supfi
cies. s. ꝯcauã ꝛ ꝯuexã. Ũñ q̃tum ad ꝯuexã ipa aqua ꝯtinet̃ a ꝯcauo aeris
sed q̃tũ ad ꝯcauã ipsa ꝯtinet terrã ꝑ maiori pte. Scdo supponit̃ ꝙ terra
nõ est oĩo aquis circũdata: imo ẽ discoopta ꝑ una pte sui ꝑꝑ salutẽ aĩan-
tiũ: vt dicit Auctor spere. Tertio supponit̃ ꝙ hic itelligẽdũ est de totali
1 massa aque: ꝛ nõ solũ de aqua ptiali. ℭ Istis suppositis ponunt̃ ꝯclones.
pma est. Aqua quantũ ad supficiẽ eius ꝯcauã: est figure sphericẽ: seu tẽ
dẽtis ad sphericitatẽ: ꝛ nõ figure ꝑfecte sphericẽ. Pꝫ ꝯclusio: q2 terra quã
tũ ad eius supficiẽ ꝯuexã: ꝛ aqua q̃tũ ad supficiẽ ꝯcauã sunt oĩo cõsimi-
les figure: sꝫ terra ẽ rotũde figure: g̃ ꝛc. ꝯña ẽ nota: maior pꝫ q2 supficies
ꝯcaua aque: ꝛ supficies ꝯuexa terre: se habẽt tanq̃ ꝯtinẽs ꝛ ꝯtentũ: g̃ opꝫ
ꝙ sint ꝯsimiles figure. ꝯña pꝫ: q2 alias oporteret ꝙ iter eas cẽt vacuũ: vel
ꝙ vna penetraret aliã: qđ ẽ impoſſe. vt pꝫ in. 4. phyſi. minor patuit in pri
mo pũcto. ℭ Scđa ꝯclusio ẽ ꝛ respõsalis: ꝙ aqua q̃tũ ad supficiẽ ꝯuexaꝫ
2 est rotũde figure. ℭ Primo pꝫ q2 aer q̃tũ ad supficiẽ ꝯcauã: est rotũde fi
gure: g̃ aqua q̃tũ ad ꝯuexã eius. Cõsequẽtia tꝫ illo mõ sicut probabat̃ in
ãñte

ante ꝯclusionis ꝑcedētis. ans p3. q2 partes aeris equaliter recedūt a cētro mundi: siue distāt: ergo ꝯstituūt circa cētrū figurā rotundā q̄tū ad ꝯcauū aeris. ℭ Scd̄o p3 ꝯclusio. q2 existēs in altitudine mali alicuius nauis videt aliq̄ signa in littore maris: q̄ nō videret si eēt in pede mali: sed hoc nō ē pp minorē distātiā: q2 talis plus distat dū est in altitudine mali q̄ si eēt in pede: ⁊ hoc est pp tumorē aque: ⁊ istā rōnē facit Auctor spbere. ℭ Tertio p3 ꝯclusio illo mō quo ꝓbaẜ rotūditas terre: q2 nauigātibus in mari a septētrione v̄sus meridiē: incipiūt alique stelle apparere v̄sus polū antarcticū: que nunq̄ eis prius apparuerunt. Desinunt ēt alique apparere eis v̄sus istū polū q̄ ꝑus apparebāt: ⁊ hoc ē signū q aqua ē rotūda. ℭ Quarto p3 ꝯclusio ⁊ fortius: ⁊ est rō quasi demōstratiua: ⁊ supponiẜ q aq̄ non impedita semp fluit ad decliuiorē locum: p3 per experientiā. P3 ēt ex parte grauitatis ipsius aque: quo supposito arguiẜ sic. q2 si aqua nō esset rotunda: seq̄reẜ q ipsa nō impedita non flueret ad decliuiorē locū. ꝯns ē cōtra suppositionē factā imediate: ⁊ p3 ꝯna: q2 ponaẜ p aduersariū q aqua sit plana: ⁊ sit eius planities. a. b. c. sit cētrū. d. ⁊ a cētro terre ꝓtrahanẜ tres linee ad tria pūcta. a. b. c. tunc certū est q̄ illarū triū linearū. b. d. ē breuior: q2 alias esset aliq̄ linea recta equedistās s̄m se ⁊ q̄slibet sui a cētro mūdi: qd̄ reprobatū est. in ꝑmo pūcto: ⁊ sic seqtur q pūctus. b. ꝓpinquior ē cētro mūdi: q̄ sint puncta. a. c. ℭ Queritur ḡ vtrum partes alique circa. a. ⁊ circa. c. fluant ad punctū. b. vel nō. si nō. sequiẜ q aqua nō impedita nō fluit ad locum decliuiorem. q2. b. est locus decliuior: ⁊ habeẜ ꝯsequens illatum. Si fluat ad punctum. b. sequiẜ tunc q tales partes reducunt aquā ad sup̄ficiē rotundam: ⁊ nō remanēt in sup̄ficie plana. ⁊ habeẜ ꝓpositū. Ex ista ꝯclusione inferunẜ aliqua correlaria. ℭ Primū ē q si eēt aliqua sup̄ficies plana cuius mediū esset centrū mundi: ⁊ sup eā effundereẜ aqua: tunc talis aqua tēderet ad figurā dimidie spbere: cuius cētrū est centrū mūdi. ℭ Scd̄o seqẜ: q si sit aliqd̄ stagnū planū: tunc necesse ē q in medio sit ꝓfundior q̄ i extremitatib⁹. ℭ Tertio seqẜ: q idē vas plus ꝯtinet d̄ liquore i loco basso: q̄ alto. P3 corr^m: q2 vas i loco basso ꝯtinet liquorē s̄m arcū q ē portio minoris circuli q̄ in loco alto. ḡ seqẜ q ꝯtinet in basso s̄m maiorē gibositatē q̄ i loco alto. Ut si ad maiorē d̄clarationē illi⁹ suppōiẜ: q eq̄lis corda de duob⁹ circulis vno maiori ⁊ alio minori: arcū curuiorē resecat de circulo minori q̄ d̄ maiori. vt i figura: i̅fra. Scd̄o suppōiẜ: q si repleaẜ aliqd̄ vas meli⁹ q̄ posset ipleri d̄ aliq̄ liquoẜ: tūc repleẜ s̄m q̄ndā arcū: q ē portio circuli imaginati d̄scribi circa cētrū mūdi ꝯtingēdo latera vasis: v̄bi gr̄a i figura: infra. Ex istis suppōib⁹ seqẜ q q̄to vas ē bassi⁹ tāto arc⁹ s̄m quē ꝯtinet ē curuior

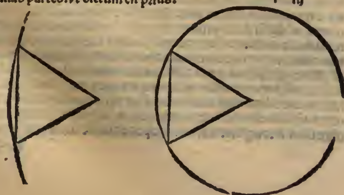
Margin numbers: 2 (line 3), 3 (line 6), 4 (line 10); 1, 2, 3 (corollaries).

Pȝ q2 tāto circulus cuius ē portio ē minor secūdū primā suppositionē. ergo arcus ē curuior: 7 hec de secūdo. ❡ Quātū ad tertiū punctū: fit hec prima ꝯclusio. Qꝺ aer q̄tū ad eius superficiē cōcauā ē rotūde figure. Pȝ ex dictis. q2 cōtinet superficiē cōuexā aque ergo ē eiusdē figure cū ea: q̄ iā ꝓbata ē rotūda. ❡ Scꝺa cōclusio: ꝙ ignis quantū ad superficiē conuexam eius: est sphericę figure: Pȝ q2 cōtinetur a cōcauo orbis Lune. ergo ē eiusdē figure: cū ꝯcauo orbis Lune: cū se habeāt tanq̄ ꝯtinēs 7 cōtētū: modo cōcauū lune ē figure sphericę. ꝫ. Sed de cōcauo ignis 7 ꝯuexo aeris: sunt duo modi dicēdi. Primus ponit ꝙ talia nō sunt multū spherica: imo ouales figure. 7 illud ꝓbat̄. q2 ignis sub via solis spissior ē q̄ sub polis: 7 econtra est de aere. 7 illud cōiter dr̄ in primo Metheo. Sȝ alij dicūt illud concauū 7 illud cōuexū: esse spherica: 7 hoc ꝓbāt sic. q2 lȝ plus generet̄ de igne sub via solis: q̄ sub polis: pp calorē solis: 7 ēt plus generet̄ de aere sub polis q̄ alibi: pp nō tantū calorē: aer tn̄ cōtinue fluit de pte sub polis ad viaȝ solis: 7 ēt ꝯtinue ignis ecōtra: 7 iō ꝯtinue remanent spherica: 7 ita imaginandū est de igne 7 aere quātū ad illas suꝑficies ꝙ sunt rotunda: 7 hec de tertio puncto. 7 p ꝯñs de articulo scꝺo. ❡ Quantū ad tertiū articulū. p°. dubitat̄. Utrū terra sit in medio firmamēti: pro cuius rn̄sione aduertēdū est ꝙ grauium corpoꝝ duplicia sunt centra: quia quedam sunt grauitatis 7 alia magnitudinis: Unde cētruȝ magnitudinis alicuius corporis: ē ille pūctus a quo oēs linee recte ad suꝑficiē eius ducte: si fuerit sphericū: sunt eq̄les. Sȝ centrū grauitatis alicuius corporis ē ille pūctus exn̄s in medio linee diuidētis illud corpus: in duas ptes eque graues. Ex ista diffinitione sequunt̄ aliq̄ correlaria. ❡ Primū ꝙ aliq̄n in eodē corpore nō ē idē cētruȝ magnitudinis 7 grauitatis: pȝ vbi corpus ē difformiter graue in ptibus suis. ❡ Scꝺo seq̄tur ꝙ in aliquo corpe est idē cētrū magnitudinis 7 grauitatis. pȝ de corpore vniformiter graui. ❡ Tertio seq̄t̄ ꝙ aliqꝺ corpꝰ graue hȝ centrū sue magnitudinis extra se. pȝ de corpore qꝺ ē: minor portio circuli. pȝ ēt de speculo cōcauo: q2 cētrū magnitudinis eius est illꝺ pūctuȝ vbi ꝯcurrūt radij solares reflecti 7 ibi inflāmant̄. Scꝺo notandū ē ꝙ q̄tuor modis pōt intelligi terrā eē in medio mūdi. Primo quātū ad cētrū sue magnitudinis. s. ꝙ cētrū magnitudinis eius sit in medio mūdi. Scꝺo mō quātū ad centrū grauitatis. Tertio mō ꝙ ipsa sit ps aggregati cuius aggregati centrū sit in medio mūdi. Quarto mō q2 ipa circūdat̄ firmamēto. ❡ Istis notatis sit ꝑma ꝯclusio. Qꝺ i terra nō ē idē cētrū magnitudinis 7 cētrū grauitatis. pȝ q2 terra ē difformiter grauis. ergo 7c. ❡ Scꝺa ꝯclusio. Centrū grauitatis terre nō est in medio firmamēti. pȝ. q2 si terra imaginet̄ diuidi in duas ptes eque graues: tūc illa ps q̄ est aq̄s cooperta vna cū aqua circūdante: pellit aliā partē quousq3 centrū sit centrū mundi. ❡ Tertia ꝯclusio est ꝙ nō est idē centrū magnitudinis terre 7 firmamenti. pȝ q2 tūc terra esset oīo aq̄s coopta. Ex quo pȝ ꝙ in ipsa terra: opȝ imaginari tria centra realiter distincta. Primū est cētrū magnitudinis ipsius terre. Scꝺm est centrū grauitatis eiusdē. Tertiū est mediū firmamenti. Ex quo seq̄tur correlarie: ꝙ terra nō est in medio firmamēti nec primo modo: nec

do: nec secūdo: p3 q2 nec quo ad centrū grauitatis: nec quo ad centrū magnitudinis. ℭ Quarta ꝯclusio est: ꝙ centrū grauitatis aggregati ex aqua ⁊ terra ē in medio firmamēti. p3 q2 tale aggregatum ē corpus graue ⁊ nō impeditū: ḡ mouet quousq3 centrū grauitatis eius sit cētrū mūdi. q2 illō est de nĩ grauis. Seqt correlarie: ꝙ totale aggregatū ex terra ⁊ aqua ē in medio firmamēti: q2 centrū grauitatis sue ē in medio. ℭ Scdō seqt ꝙ terra pōt dici in medio firmamēti tertio modo. p3 q2 est ps vnius aggregati qd est in medio mūdi: ḡ est in medio firmamēti: tertio modo. ⁊ ita īferret etiā de aqua. ℭ Ultima ꝯclusio. Terra ē in medio mūdi quarto modo: ⁊ etiā aqua. q2 circūdant firmamēto. Scōm dubiū eēt. Utrū terra se hēat tanq̄ pūctus respectu firmamēti. Tertiū dubiū esset. Utrū terra sit nāliter collocata in medio firmamēti. Quartū dubiū esset. Utrū oculus vbicūq3 existat supra terrā videat medietatē celi. Quoꝝ dubioꝝ solutiones: vide in q̄onibus Petri de aliaco sup sphērā. q. 4. quas pp' plixitatē dimitto. ℭ Ad rōes ad oppositū. ad pmā: dr ꝙ ꝯña nō valet q2 sphericū capit hic large: put se extēdit ad orbiculare. Ad scdam negat minor: ⁊ ad pbationē dr ꝙ veꝝ est ꝙ est minima quo ad ꝯtineri: s3 est maxima quantu3 ad cōtinere. Ad tertiā negat añs: ad pbationē dr: ꝙ verū est. sed ex hoc nō sequitur ꝙ ascēdāt ⁊ descendāt: q2 appropinquare ad centrū mundi nō dr descēdere: nisi ī sphera gn̄abiliū ⁊ corruptibiliū. Ad quartā ꝯcedit ꝙ oēs partes celi q̄ sunt simul cōtinuate: ⁊ ab alijs ptibus discōtinuate sūt sphērice figure. Ad qntā ꝯcedit: cū hoc tñ stat ꝙ ille sunt sphērice. q2 quacūq3 supficie data infra eā pōt assignari pūctus: a quo oēs linee recte ducte ad eā: sunt eq̄les. Ad sextā veꝝ est. nec dictū est ꝙ sit pfecte spherica: s3 nō est notabilis variatio. Ad septimā dr ꝙ veꝝ est: nec ē cōtra Auctorē sphēre. q2 Auctor intēdit ꝙ videret modicū min⁹. Ad octauā dr ꝙ ꝯña nō valet. Uñ rō solū pbat ꝙ oculus exñs in supficie terre ⁊c. s3 oculus pt tm̄ eleuari ꝙ videret plusq̄ medietatē celi. Ad aliā eodē mō dr. Ad nonā ꝯceditur ꝗn aliquos: s3 pp nimiā distātiam nos nō hn̄ iudicamus de illo actu. Ad alias de terra: ⁊ aqua: simul dr ad pmā ꝙ ꝯña nō valet: q2 hn̄ dictū est ꝙ centrū terre nō ē in medio mūdi. Ad aliā negat añs: ad pbōnē p pħm I li. de celo. dr ꝙ phs voluit ꝙ elemēta q̄tū ē ex pte formaꝝ suaꝝ sbaliū: nō determināt sibi certas figuras: s3 ex pte suoꝝ locoꝝ nāliū sibi determināt. Ad aliā negat añs: ⁊ cā est: q2 l3 plus ibidē generet de igne: ꝯtinue tamē fluit ad alias partes: vt dictum est prius. f iij

4

5
2
3
4

De celo decimo siue de primo mobili: realis declaratio. Cap. 6.

Celū decimū est pmū oīuʒ corpoꝝ mobile. motu .s. diurno ab oriēte versus occidentē: iteꝝ redeūdo in orientē in .24. horis: sine fatigatione ⁊ pena regulariter .i. nō velocius vno tpe q̄ in alio. Et illo motu secū rapit oēs spheras inferiores: fitq̧ talis motus super polos mundi. Nulleq̧ in eo sunt stelle: attamen in ipso sicut ⁊ in nono: characteres ⁊ lineationes: nō nisi a visu acutissimo: certis locis ⁊ tpibus pceptibiles: e sse supstitiosi quidā cōtendunt. Quibus nōnulli noīe sapientes: ⁊ mentecapti: imagines quasdā sub certis ꝯstellationibus signant: quas ēt effectus mirabiles sequi affirmāt: quos diabolica machinatione nōnunq̄ sequuta expientia docuit: quoꝝ fraudē dū nō aduertunt: sed ipsos ⁊ alios misere fallūt (q2 falluntur). Et tandē ad caliginosi ignis incendiū ⁊ pnitieʒ eternā ducūt. Ex p̄dictis characteribus: quidā signa duodecim in zodiaco constituunt: que eisdē noībus: quibus ⁊ ea que in octaua sphera sunt: nominantur: vt clarius infra patebit.

Celi decimi Moralitas. Cap. 7.

Per celū decimū qđ est primū mobile: designatur Prelatus. Qm̄ sicut primū mobile q̄si violēter secū rapit inferiores orbes (lʒ habeant cōtrarios motus naturaliter) oiaq̧ iferiora p suā influētiam gubernantur. Sic vere dʒ facere p̄latus: q2 oēs subditos suos qñ inuenit eos hr̄e ꝓpios motus: ⁊ ꝓprias volūtates: dʒ ꝯpellere p violentiā correctiōis seq motū suū: ⁊ vt sint boni ipsos rape: ⁊ p bonā influētiā ipsos ꝓuide dʒ gubernare ⁊ sue iurisdictioni ⁊ motui: p rigorē iustitie subiugare. Sicut ēt celum decimū hʒ vniformitatē ⁊ ordinatissimū motū. Sic prelatus dʒ hr̄e motū voluntatis ordinatissimū ⁊ maturū: vt se ⁊ alios valeat re-

Paul. gulare iuxta illud. 1. Cor. 14. Oia honeste ⁊ fm ordinē fiant in vobis. Uel dic q celū est vir iustus q inferiores potētias cōpellit obedire rōi. Celū mouetur velocissime: ⁊ iō ne motus eius velocitas mundi machinaʒ dissiparet: voluit eū nā .i. deus: motu proprio contrario inferioꝝ moderari. cōtrarius .n. est motus inferioris: motui primi mobilis. Sic sunt multi qui more primi mobilis mouentur velocissime .s. ad vindictā ⁊ iustitie executionē: cū inueniunt aliquē delinquentem: non cōsiderantes fragilitatem pctōꝝ: ⁊ ideo ad refrenandum impetū ⁊ motum sui rigoris dat eis natura idest deus: celos inferiores .i. subditos qui habēt motus cōtrarios .i. qui eis cōtrariantur per rixas ⁊ appellationes: ⁊ inuento obice sua iracundia tēperatur. Uel dic q motus ꝯtrarij celoꝝ inferioꝝ: significant motus tentationis carnis qui sunt contrarij rationi: q2 qñ quis est nimis austerus: deus permittit eum tentari: vt humilietur. Exemplum patet de beato Petro. Uel dic q qdaʒ sunt quoꝝ motus ⁊ iracundia non potest refrenari: nisi per contrarios motus verborum ⁊ punctionem: ⁊ ideo vtile est vt inueniant celos contrarios: idest personas respondentes sibi: que contraria sibi respondeant: vt quiescant: ⁊ sua iracundia moderetur secun

Prouer. dum illud Prouerbiorum. 16. Responde stulto iuxta stultitiam suam.

Decimi

¶ Decimi Celi Moralitas secunda. Cap.8.

Decimum celum qd est primū mobile nobis representat gratiam
d gratum facientē: pp quatuor. ¶ Primo qr illud celū est imedia .1
tum celo empireo. Celū.n.empireū deputatū glorie btōꝝ: idip
sum repñtat.s.ipsam gloriā. Sicut g celū decimū imediate se h3 ad empi=
reum: ita gra imediate se h3 ad gloriā: sicut motus ad terminu3: vel sicut 2
īpfectū ad pfectū. Rom. 6. Gra dei vita eterna. ¶ Scdo qr illud celū ē Paul.
decimū i ordine celoꝝ mobiliū. Nā fm Ptho. 7 f3 Mesallach: l li. de sphe Ptbol.
ra mota. 7 fm Alfarabiū in Astrologia noua (vt et s dixim9) supra fir Mesal.
mamentū.s.celū stellatū qd est octaua sphera: op3 ponere aliā sperā no=
nā: quā nos vocamus celū christallinū: in qd reducit motus orbis signoꝝ
qui est ab occidente in oriente. Et sitr sup hāc op3 ponere spherā decimā:
in quā reducit motus diurnus: q est ab oriēte in occidēte. Et hec decima
sphera est primū mobile. Hic igit ordo siue numerus huius sphere: q.s.
est decima: ꝯpetit et gre: sine qua decē pcepta decalogi nō iplent. Ipa.n.
est lucerna cū qua decima dragma pdita p petrū.s.humana nā recuperat
i.iustificat. Luc.15. Ūn Apost.ad Tito.3. Iustificati ergo xpi heredes Luc.
sumus: fm spem vite eterne. ¶ Tertio qr hec sphera decima obtinet prin Paul.
cipatū inter oēs spheras mobiles. Est.n.primū mobile: 7 iō nō h3 nisi vni 3
cū motū.s.diurnū. Op3.n.multitudinē ab vnitate causari. Et nā sicut dic
phs.9.de Animalibus. Non trāsit de extremo ad extremū nisi p mediū: Phs.
7 iō nō est saltus nāe: ab eo qd h3 vnicū motū ad illud qd h3 tres: nisi per
mediū qd h3 duos. Cū ergo in sphera stellaꝝ fixaꝝ dephensus sit ab astro
logis: triplex motus: vt dictū est supra.s.diurnus: ab oriente in occidentē.
Scds ecōtrario ab occidente in orientē. Tertius est motus accessionis 7
recessionis.s.in paruis circulis in principio Arietis 7 Libre. p3 fm predi
cta φ sphera stellaꝝ fixaꝝ nō pōt esse primū mobile: sed op3 ali eā eē alias
duas spheras.s.nonā: 7 decimā q̄ dr primū mobile: qd h3 tn̄ vnū motum
s.diurnum. Illud.n.qd est primū in genere corporū mobilium: nō potest
esse multiformē 7 varium in motibus: qr ab vno motore primo 7 simplici:
in eo qd mouet ab ipso non pōt esse nisi vnus motus. Qr g diuina gratia
est id quo aia primo mouetur ad iustitiam: recte designat in primo motu
celi. Est.n.motus gratie vnicus inquantum non inclinat nisi ad bonum.
Malū.n.qr multifarie cōtingit (vt dicit Diony.) habet motus multifor= Diony.
mes. Ita etiā gratia est qua deo vnimur: 7 est motus eius diurnus.i.luci
dus 7 velox. Nescit.n.tarda molimina spūs scti gra. ¶ Quarto hoc celū 4
decimum siue primum mobile est causatiuum 7 mensuratiuum omnium
motuum. Nam illud quod est primum in aliquo genere: est causa 7 men
sura aliorum: quare cum motus localis sit primus motuum. (vt probat Phs
Philosophus) igitur erit mensura 7 causa omnium motuum. Et simili=
ter inter omnes motus morales: gratia est primus motus oium virtutum
7 motuum qui sunt in nobis: ad actus virtuosos 7 interiores. Omnes
enim virtutes gratuite causantur a gratia: sicut omnes potentie anime

Tho. Sco. ab essentiã aïe. Unde s̃m vnã opinionẽ gratia est in essentia aïe (s̃m aũt aliã opinionẽ: in volũtate est tanq̃ in subiecto) alie aũt virtutes sunt ĩ potentijs tanq̃ in subiecto. Item gr̃a illuminat aïa3 ad cognoscendũ defectus suos: quos tenebra pcti occultat. Nã sicut adueniẽte lumine celi vel solis: fugat tenebra noctis ꝛ pulchritudo vniuersi apparet. Ita cũ gr̃a illuminat aïa3 videt defect⁹ suos quos ꝑmo nõ videbat. Sic Atomi ĩ radijs solis apparẽt: ꝛ prius in vmbra nõ apparebãt: ita minima pctã apparẽt in ↄscia illuminata. Psalm. Accedite ad eũ ꝛ illuminamini. S3 nota q̃ sicut
Ps sol nõ illuminat cecos (q̃uis oriat sup bonos ꝛ malos). Ita nec gr̃a illuminat pctõres obstinatos: qꝛ tales pctõres sunt in ↄtraria dispositione. s. p obstaculũ pcti. Jo. 1. Tenebre eã nõ ↄprehenderunt. s. lucẽ gr̃e. ideo dr̃.
Joan. Paul. Ephe. 5. Exurge q dormis: ꝛ exurge a mõtuis: ꝛ excitabit te xp̃s. s. p gr̃a3.

¶ Motus circularis Moralitas. Cap. 9.

Ptbol. Uoniã dicũ est q̃ celũ decimũ mouet vno motu. s. circulari. Idq nota q̃ sup illo ṽbo scd̃e ꝑpositionis Ptbolemei in Centilogo. Qñ eliget elector melius: nõ erit dr̃ia inter ip̃m ꝛ eũ q b3 hoc a
Maly. nã. Dicit Maly expositor: q̃ ꝑpõ ista est ↄtra rõnẽ illoꝝ q volũt ꝑbare corpora celestia nõ hr̃e aïa3. videbat. n. eis q̃ nõ eẽnt aïata eo q̃ nõ mouebãt nisi vno motu. s. circulari: tñ vt ipse dicit: nõ est sic. S3 qꝛ corpora celestia eligũt meliorẽ motũ qui eẽ possit: cuiusmodi ẽ circularis: qꝛ iungit finem principio: ꝛ qꝛ nõ cognoscunt aliud melius: iõ eligunt semꝑ illud: aïa3 corpoꝝ celestiũ vocabãt ph̃i ĩba3 separatã ea imediate mouẽtẽ. ¶ Sic suo modo accidit spũaliter. Uiri iusti ꝛ scti pñt comparari corporibus celestib⁹:
Ueꝝ est de luna. que q̃tũcũq3 tãgant ignẽ in sphera sua: tñ ab eo nõ patiunt: qꝛ nõ recipiũt peregrinas imp̃ssiones. Sic scti viri quantũcunq3 tangant ab igne huius mundi. i. tribulationibus ꝛ aduersitatibus: nõ tñ patiunt. i. nõ auertunt a deo per ipatientiã. Totus. n. mũdus iste est ignis: ad coquendũ sibi subditos. Quis. n. põt separi a cocturis huius mũdi? Hũc. n. coquit inuidia: hunc ira: hunc ↄcupiscẽtia: illũ auaritia: ꝛ sic de singulis. Sed scti viri q nõ adorauerunt mundum: sed deum: fuerũt imunes a talibus cocturis.
Apoc. Apoc. 9. dr̃. q̃ Joãnes vidit maximum numerũ equoꝝ: ex quoꝝ ore exibat ignis: ꝛ qui erant super eos habebant loricas igneis: ꝛ occiderunt magnam partem hoïum: sed eos qui solum deũ adorauerunt occidere nõ potuerũt nec eis nocere. Equi sunt vitia: sedentes super ea: sunt demones de eis tentantes. Omnia ista sunt ignea ꝛ coquunt ꝛ spũaliter occidunt adq̃rantes ea: sed non viros iustos ꝛ qui semper adorãt deũ. Et ideo similes celo in hoc determinauerunt consiliũ suum ꝛ hoc firmiter elegerunt: moueri circulariter: iũgere finẽ principio: sicut facit motus circularis. ¶ Que-
Qõ. ꝑblem. ritur de Problem. illo. Quare illi qui fuerunt malancolice complexionis bene consiliati sunt: ꝛ per consequens bene elegerunt. Et respondetur q̃ hoc non fuit in omnibus: sed solũ in illis qui habuerunt caliditatẽ temperatam: nõ frigiditatẽ: qꝛ tales sunt timidi: nõ caliditatem excessiua3: qꝛ tales sunt inanimati: sed habentes caliditatẽ temperatam: cum ꝑpter hoc habeant fantasmata clara bene consiliant: ex malancolia vero: que corpulenta

pulenta est: habent firmitatē in electione. ¶ Tales fuerunt sancti qui fue-
runt in terra ⁊ terrestres: vixerunt. n. corporaliter sicut ⁊ nos: non tñ fue-
runt timidi ⁊ frigidi: nec fuerūt excessiue calidi ⁊ combusti amore munda-
no: sicut sunt maniaci qui faciunt fatuitates semper cū risu. Job. Ducūt Job.
in bonis dies suos ⁊ in puncto ad inferna descendūt. Sed fuerunt tēpera-
te calidi in amore terrenorū. (in medio. n. cōsistit virtus) ⁊ q₂ bene consi-
liati sunt: firmiter finem. i. deū elegerunt: cōtemnētes terrena ⁊ celestia se-
ctantes: potius volētes ꝯtemni in terris: vt exaltarent̄ in celestibus. psal. ps
Elegi abiectus esse in domo dei. Ubi nota ꝙ vt. 3. Ethy. dicit̄. Electio est Phs.
voluntariū p̄consiliati. Consiliū. n. est questio de agibilibus a nobis: statī3
aūt ꝙ intellectus assentit vni parti q̄onis: voluntas eligit. idē ps dicit: ꝙ ele-
git esse quantūcunq₃ abiectus ⁊ vilis in hoc mundo: q₂ melius: vt finē cō-
iungat principio. i. terrena ⁊ seipm̄ deo. ¶ Figura huius Daniel. 13. vbi Figura:
dr̄: ꝙ Susana videns illos duos Senes insurgere contra se: fuit in ma- Daniel.
gna pplexitate: ⁊ proposuit consiliū per modum questionis dicens. Angu-
stie sunt mihi vndiq₃ ⁊ quid eligam ignoro. Postea argumentata est ad
vtrāq₃ partem q̄onis. Si. n. hoc egero: mors mihi est: si aūt non egero: nō
effugiam manus vestras. postea determinauit ⁊ elegit dicēs. S₃ melius
est mihi absq₃ opere incidere in manus hominum: q̄₃ derelinquere legem dei
mei: ⁊ in hoc pseuerauit. Susana interp̄tatur gaudium gratie. Sic quis-
libet cupiens hr̄e gaudiū gratie diuine: dimisso pctō ⁊ diuina offensa: ad-
hereat firmiter xp̄o. Exemplo. Marie magdalene: de qua Luc. x. dr̄. Ma- Luc.
ria optimā partē elegit: que non auferetur ab ea. Nam elegit esse abiecta
q₂ ad domum ꝯuiuantiū venit: vbi erat xp̄s: ⁊ ipsa dedit se plāctui: nō iuit
ante pre verecūdia: sed retro post pedes nō lauit aqua eius pedes: sed la-
chrymis: nō extersit linteo: sed capillis: Et ēt in electione perseuerauit: q₂
xp̄o in cruce posito nunq̄₃ recessit a btā virgine Maria: ⁊ recedētibꝰ Apo-
stolis a monumēto: ipsa nō recessit. optime ergo elegit. Sic verus Chri-
stianus terrena despiciēs eligat eē abiectus in presenti vita: currat ad xp̄3
⁊ lachrymis lauet: ⁊ mūdet ꝯsciam suā a pctis: ⁊ pseueret cum btā virgine
vsq₃ in finē: ⁊ nunq̄₃ recedat a xp̄o mortuo: per meditationē. Et sic erit si-
milis celo in motu circulari: q₂ cōiunget finē principio: ⁊ oē qđ faciet in
verbo aut in opere: in noīe dn̄i nostri Jesu Christi faciet.

¶ Primi motus velocitatis. Moralitas. Cap. 10.

Celum decimum est primum corpus mobile: ⁊ velocissime moue-
tur. nā in viginti quatuor horis vnā pficit cōpletam reuolutio-
nē: suoq₃ motu oīa corpora secū rapit ac mouet. sic ꝙ fm̄ phos Phi.
cessante primo motu: cessaret oīs alius scđs motus. Similiter dn̄s deus
noster Jesus xp̄s est p̄mus motor spūum ⁊ hoīum: mouens ad actus bo-
nos ⁊ meritorios: q₂ secundum Paulum. Non sumus sufficientes cogita- Paul.
re aliquid a nobis: quasi ex nobis: sed sufficientia nostra ex deo est: ⁊ sicut
ex se non valet quis boni aliquid agere: ita sine dei auxilio: nō pōt aliquis
a pctō resurgere. Et idē Paulus Ephe. 5. ait. Surge qui dormis ⁊ resurge Paul.
a mortuis: ⁊ illuminabit te xp̄s. Unde cōparat statū pcti: somno: ⁊ nō sine

Phs causa. Nam philosophus dicit in libro de somno ⁊ vigilia: ꝙ somnus est dimidium vite. immo considerando omnia vite opera: non est quarta pars. Sola enim potentia vegetatiua operatur in somnis: ⁊ intellectiua ⁊ sensitiua et motiua omnes cessant. Sic peccator minus habet ꝙ dimidiũ vite: viuit. n. corpore ⁊ male ſ3 morit spũ. Nã si corpus nõ cõlcaret cum anima: simpliciter haberet vitam corporis: sed quia corpus cõmunicat aie: ideo sentit punctiones eius. s. conscientie stimulos: ⁊ nullus est ita

Esa. magnus pctõr: qui aliquas pũctiones nõ habeat. qꝛ Esa. vlti. Vermis eo

Qõ. rũ nõ morieť: ⁊ ignis eoꝝ non extingueť. ¶ Vñ super de somno ⁊ vigilia

Phs. fit questio. Cũ somnus fit cum intensione virtutis nãlis seu vegetatiue: ⁊ ibi dicit Phs ꝙ in somnis melior est digestio. Que est ğ causa ꝙ glires in hyeme qsi dormiũt: vbi deberẽt impinguari: inueniunť macriores: vnde vocãt eos amaros tunc? Et rñdetur ꝙ quia anima tunc quiescit: calor qui est eius instrumentũ: ita intenditur ꝙ destruit corpus. ¶ Unde corpus cõsumiť a calore inordinato. ¶ Sic est in pctõrib⁹: qꝛ aĩa quiescit a bono opere ⁊ dormit in pctõ: ideo calor idest amor inordinatus circa temporalia ⁊ carnalia intenditur: ⁊ totum spiritũ destruit: ⁊ fit spũs macrior. s. priuatus omnibus gratijs: ⁊ bonis spiritualibus: ⁊ totum hoc est ad defectum vite corporis: ⁊ sic dormit qꝛ cessat a bonis operibus meritorijs. Minus ğ habet ꝙ dimidium vite. Ad hoc autẽ vt a tali sono ⁊ morte resurgat: oportet ꝙ Christus Jesus illuminet. ¶ Vñ etiam super de somno ⁊ vigilia: fit

Phs alia questio. Dicit. n. ibi philosophus ꝙ somnus est ligatio sensus cõmu

Qõ. nis: ex fumo infrigidante eum. Stante ergo illo fumo ⁊ per consequẽs ligatione sensus cõmunis: nunꝙ deberet animal a somno excitari: quãdiu durant fumi: ⁊ tamẽ videmus aliquando se excitare: etiam stante fumo: ⁊ hoc apparet qꝛ post excitationẽ homo statim dormire incipit. Unde ergo fuit excitatus? Respondetur ꝙ tam cerebrum nostrũ: ꝙ totum corpus habent duos motores. s. anima3: ⁊ celum. anima. n. mouet corpus: mouent etiam corpora celestia: sed aĩa proprie mouet illud sicut proprium instrumentum aptũ natum sibi obedire quo ad motum localem. Cessante autẽ per somnum aĩa a mouendo: remanet vnus alius motor. s. corpus celeste: quod mouet cerebru3 ad diuersas dispositiones: que possunt excitare dormientẽ quantũcũq3 fumi non cessauerint: ⁊ hmõi excitatio est a motu celi decimi qđ est primũ mobile: ⁊ suo ipetu excitat a somno corporali. ¶ Sic suo modo se habet de anima in peccato dormiente: que excitari a somno. s. resurgere a pctõ nõ valet: nisi mediante auxilio gratie Jesu Chri. ¶ Un

Qõ. de in. 2. sent. di. 28. querił. Utrũ libeꝝ arbitrium: absq3 gratia gratu3 fa

Paul. ciente: possit a culpa resurgere. Respondetur ꝙ non: vt ait Apost. non ex operibus iustitie que fecimus nos: sed secundum misericordiam suam saluos nos fecit: hoc aũt nõ est per imediatã oppositionem culpe ⁊ gratie: vt

Sco. dicit Sco. cum in statu innocentie potuisset esse aliquis in puris naturalibus sine gratia ⁊ culpa: etiam nunc posset esse per potentiã diuinã. Ex quo p3 ꝙ nõ sunt imediate opposita. Sed hoc ẽ ex lege ista vniuersali: qꝛ nullo modo remittitur inimicitia: nisi fiat non tñ non inimicus: sed etia3 amicus

amicus acceptus per gratiam gratum facientem: non potest autem gratia haberi nisi per creationē: nullus pōt creare nisi deus: p Sco. in. 4. di. 1. Sco.
ergo gratia gratum faciens non potest haberi nisi a deo. ⁊ nullus potest resurgere a peccato nisi mediante gratia: igitur oportet hanc esse a deo: tanquam a prima causa. Bene ergo dicit Apostolus. Surge qui dormis ⁊ exurge a mortuis ⁊ illuminabit te Christus: ⁊ non debet intelligi: ꝙ tu primo surgas ⁊ postea illuminet Christus. Sed ꝙ Christus primo illuminet: ⁊ postea tu surgas. At quoniam non surgimus a peccato: sed continue peccata crescunt: ideo Christus nos relinquit. Et ideo quantūcunq; rogemus eum in tribulationibus nostris: non exaudit. Esa. 1. Cū Esa.
multiplicaveritis orationes vestras non exaudiā. ¶ Albertus. 23. de animalibus. Querit cum omnia animalia per longum tempus dormientia: Albert. Qō.
hoc faciant in hyeme: ⁊ Glires ⁊ Ursi. Quare Cornices ⁊ aues domesticę dormiunt in estate? Et respondet ꝙ Cornices dormiunt in estate: cum sint porose spiritus fugiunt ab eis: ⁊ ideo querunt criptas frigidas ⁊ ibi dormiunt: ⁊ iste somnus est pessimus. Talis est somnus peccatorum mundanorum: quia totaliter deficit in eis spiritus: ⁊ sola caro remansit: nō curantes de deo ⁊ eius mandatis: sola temporalia ⁊ carnalia appetunt ⁊ querunt: ⁊ ideo dicit Apostolus. Surge qui dormis. ¶ Et philosophus duodecimo de animalibus querit. Quare homines habent palpebras inferiores pilosas: non autem bruta? Et respondet ꝙ palpebre fuerunt facte a natura ad purgandum visum a fumis: de quibus fiunt illi pili: ⁊ q2 nigri congregant visum (nam nigri est congregare: sicut albi disgregare visum) ⁊ quia homo formatus est erectus: vt visus eius ad ꝯsiderandum superiora ⁊ celestia esset bene dispositus: quantū ad vtrunq; habuit pilosas palpebras vel genas. Natura ergo conata est melius ꝙ potuit disponere oculos hominum: eo ꝙ sunt erecti ⁊ respiciunt celum: ꝙ oculos brutorum: que respiciunt terram: quia purgauit eorum visum a fumis terrestribus ⁊ congregauit ac fortificauit vt melius celestia contemplentur. Surge igitur qui dormis. Quoniam sicut celū decimum nunq; cessat a motu ⁊ sic mouet oē mobile ⁊ per consequens excitat a somno corporali. Sic Christus deus noster non cessat mouere: ad excitandū corda fidelium a somno spirituali. i. a peccato: tum per stimulum conscientie: tū interna inspiratione: ⁊ multis alijs modis stans ad hostiū ⁊ pulsans ideo sequitur. ⁊ illuminabit te Christus. Remoueasq; ab oculis cordis tui fumositates terrenorum: vt melius contemplari valeas bona ⁊ gaudia celorum. Unde Apostolus Roma. 13. cuilibet fideli ait. Hora est iam Paul.
nos de somno surgere. Unde illi qui sunt sine gratia in mundanis quiescētes: proprie dicuntur dormientes. Quid enim sunt ista mundana nisi quedam figmenta sensibilia? ⁊ vanitates istius mundi que delectant admodum somni non satiantis. Unde psalmus. Dormierunt somnum suum: ⁊ nihil inuenerunt ⁊c. Sic etiam illi qui sunt in gratia dicuntur vigilātes: q2 existēs i ꝯtinuo motu ꝟtuose opationis vel exercitationis: sopiti mūdo: vigilāt ad eterna. Jō dicit spōsa. Cāti. 5. Ego dormio ⁊ cor meū vi Cant.

lat. Sed in vanitatibus qdã dormiũt tã grauiter q nec ad clamorẽ pdicationis: nec ad tonitruũ cõminationis nec ad fulmina diuine aduersionis excitant. Tales valde timere possunt ne somnũ morti ptinuent. Quidã et dormiunt lente. s. pigri ad opandũ. Hij et orto sole nõ possunt euelli a somno: quos dñs arguit Math. 26. Non potuistis vna hora vigilare mecũ. Quidã et in nocte dormiũt vt infideles p ignorãtiã peccãtes: quos

Math. ignorãtia excusat nõ a toto: sz a tanto. ps. Nocte verterũt in diẽ. Nõ mirũ

ps si torpẽt in vitijs: qr nõ habẽt notitiã veritatis. Sz valde mirũ vr de fidelibus q dormiũt in die: orto iã sole. i. reuelata iã euangelica veritate. Et iõ tales vt vigilẽt sunt pungẽdi stimulo triplici. s. mortis iudicij: et ignis eterni. Jõ ait Apls. hora ẽ iã nos de somno surgere. s. a pctis: a vanitatibus. Iam. nũc in pñti nõ in futuro: qr ecce tps acceptabile: ecce dies salutis. abijciamus g opa tenebrarũ et induamur arma lucis sic vt in die honeste ãbulemus: nõ in cõmessationibus et ebrietatibus nõ in cubilibus et ipudicitijs: nõ in ptẽtione et emulatione: sz induimini dñm nrm Jesuz xpm. ipm. s. imitãdo: et sic a somno resurgemus vigilãtes et in bonis opibus cõtinuantes.

¶ Motus celorum an cessabit. Cap. 11.

Uerit Utrum post iudiciũ vle cessabit motus primi mobilis et q per pñs oium corporũ celestiũ. Jstã qõnẽ mouet Sco. in. 4. dis. 48. q. 2. Jn ista qõe erũt quatuor vidẽda. Primo ponã opinionẽ phorũ. Scdo opinionẽ theologorũ. Tertio quantũ valeant rões eorũ. Quarto si motus celi est nãlis vel violẽtus. ¶ Quantũ ad primũ diceret

Phs phs: sicut pz in multis locis: hãc pclusionẽ: q motus celi est ppetuus sic q nunq incepit eẽ: nec desinet eẽ. Et hoc pbat tribus rõibus. Prima talis est. vt pz. 12. Meta. Sba pfecta sepata nõ vr posse carere suo fine: sed

Phs finis sbe sepate est in cãndo lationẽ corporis celestis: g nunq cessabit mouere. Scda rõ est talis. Qdcũqz pmanẽs et sempiternũ ad qdcũqz pmanẽs et sempiternũ semp et necessario hz eandẽ habitudinẽ. hoc probat. qr habitudo nõ põt pro aliqua re variari: nisi ex variatione alterius extremi. Extrema sunt sempiterna et inuariabilia. Sed intelligẽtia mouẽs celuz ẽ sba quedã permanẽs et sempiterna: et celuz silr: g hoc sempiternũ hz eãdẽ habitudinẽ ad aliud sicut mouẽs ad motũ: et p pñs motus est inuariabilis. Tertia rõ format sic. Or qcqd est in entibus: vel ẽ necessariũ ieẽndo: vl vt in pluribus: vel vt in paucioribus: vel vt ad vtrũlibet: sz in celo nihil ẽ ad vtrũ libet: nec vt in paucioribus. qr vtrũqz eẽt impfectionis et repugnaret tali corpori. Nec ẽ aliqd ibi vt in pluribus: qr tũc qñqz oppositũ ptingeret: nec vt in paucioribus ex eadẽ cã. g qcqd ẽ ibi ẽ simplr necessariũ. ¶ De scdo articulo dñt theologi oppositũ. p quo adducũt auctoritates et rões. Auctoritas. n. ẽ Esa. 60. Nõ erit tibi sol amplius ad lucẽdũ p diẽ. Alia auctoritas

Esa. tas. n. ẽ Esa. 60.

Apoc. est Apoc. x. vbi iurauit angelus q amplius tps nõ erit. g nec motus. qr tps

Phs et motus silr sunt et nõ sunt fz potentiam et fz actũ. ex. 4. phy. Ad idẽ adducit ta

Phs lis rõ. Motus celi ẽ pp gñonẽ et corruptionẽ tanq pp finẽ ex. 2. de gña. g cessãte ista gñone frustra erit motus talis. ¶ Quãtũ ad 3 arti. dico cũ theologis i pclone q post iudiciũ cessabit motus corporũ celestiũ. sz nec theologi nec phi

nec phi

nec Phi probāt suā cōclusionē. ¶ Theologi quidē nō probāt: quia auctoritas q̄ adducit̄ de Esaya: nō negat solē tūc lucere: sed tñ dicit his q erunt in vita eterna vsum lucis nō prestabit: quia alius sol. i. xp̄s illuminabit. Similiter auctoritas q̄ adducit̄ de Apoc. pōt exponi q nō erit amplius sibi tp̄s vt impleat̄ prophetia: quia iā oēs prophetie iplete sunt. Uel dic q nō erit tp̄s ad meritorie vel demeritorie agendū: quia tunc oēs erunt in termino: vel in bono vel i malo. Sed nec rō que adducit̄ cōcludit: quia finis intelligētie mouētis nō ē mouere: sed speculari: et Phs nunq̄ poneret aliqd ignobilius eē finē nobilioris: loquēdo de fine pficiente: vt ē intelligere vel speculari: sed tñ de fine puenientie. i. ope siue motu. Et p̄terea sicut Phs ponit motū non cessare: ita diceret gñationē nō cessare: vt p3 ex. 2. de gñone. ¶ Similiter Phi cōclusionē suā nō probāt. quia nulla rō Phorum cōcludit. prima nō. Quia nō est finis sbarum separatarum mouere orbes: sed finis earum proprius est in speculatione veritatis: vt p3 in. 12. Metaphy. Istā aūt solutionē Sco. nō approbat: sed ad presens sufficiat. Scd̄a rō nō cōcludit. quia l3 maior propositio eēt vera in agēte necessario: op3 tñ negare illā in agēte volūtario: quia volūtate antiqua et immutabili pōt difformiter agere in passum antiquū: et eē immutabile in se: et tūc ad probationē maioris: extrema illius habitudinis nō erūt absoluta nā agētis et passi q̄ sunt vniformia: sed agēs et passum habebūt formā nouam causatā ab agēte: sed tūc illud fundamētū3 est nouū imo fundat nouā habitudinē ad agēs. Similiter tertia rō nō cōcludit. dico. n. q aliqd p̄t ptingere ad vtrūlibet: ita q nō est repugnātia ex pte ipsius celi: quia ē de se in potētia ptradictionis: et ppletiue est ptingentia ad vtrūlibet ex pte cāe. s. intelligētie volūtarie mouētis: sic q eius volūtas nec necessario determinat̄ ad mouēdū nec ad nō mouēdū. ¶ De quarto articulo dico q motus celi nō est nālis nec violētus: quia dicit Auicē. 9. Metaphy. q motus celi nō ē nālis. ergo nō mouet̄ ab aliquo sibi intrinseco. g̃ a cā extrinseca. q̄ ē intelligētia. Itē si motus celi esset nālis quiesceret in termino ad quē sicut in pūcto: et recedēdo ab ipso iterum moueret̄ violenter: qđ nō pcesserunt phi. Quibus oībus declaratis dico cū theologis q motus celi post iudiciū cessabit. sicut cessauit aliqñ. s. tpe Josue et Ezechie. Et tñ cū hoc stat q nō cessent alij motus. Et si arguat̄ cōtra. Mēsuratū nō pōt esse sine mēsura: sed motus et tēpus sunt mēsura: inferiora aūt seu motus pticulares sunt mēsurata. g̃ cessante illa mēsura cessabunt mēsurata. Dico q duplex est mēsura. s. qdditatiua ad quā duc pditiones regrunt̄. Prima q mēsuratū dependeat ab illa mēsura. Scd̄a q mensuratū sit s̄m exigentiā mēsure: et pditionē eius. Exemplum. scia et scibile. Scia est mensuratū: Scibile mēsura. Nā scia dependet a scibili s̄m exigētiā eius et s̄m q scibile est nobilius: scia nobilior est: vt notitia equi nobilior est q̄ albedinis. Alia est mēsura accñtalis et extrinseca: vt vlna respectu pāni: tunc a tali mēsura nō dependet mēsuratū: et mēsuratū pōt esse sine tali mēsura. Tunc dicit Sco. q mēsura accñtalis inferiorum est tp̄s et motus: et isti motus pticulares inferiores pñt esse sine talibus mensuris: et sic cessante motu celi pñt eē motus inferiores puta motus rote figuli: et hoc ptra Aristotelē q imaginabat̄ q hi iferiores motus depēdēt

Pha.

Sco.

Auic.

Sco.

essentialiter a superioribus seu a motu primi celi:7 est articulus Parisien sis:a domino Stephano Parisijs condemnatus: q cessante motu primi mobilis:cessent motus inferiores.error.

¶De motore celorum.an.s.intelligentia moueat celum. Cap. 12.

1 Auic. Uerit Utrum celum moueatur ab intelligentia.Rn.7 dico sex conclusio nes.¶Prima q corpora celestia nō mouent motu nāli hoc pro bat Auic.9.Metaph.p°.q2 oē mobile motu nāli est extra locum suū:s3 celu3 nō est tale:ergo non mouet nāliter.Deductio p3.q2 aliqd mo uet nāliter ad locū in quo quiescit:quia si nō:iste nō esset magis sibi nālis q̄ alius locus.Scdo q2 motus nālis dr ad terminū nāle: sicut p3 de lapide deorsum moto:sed celū nō h3 talē terminū:q2 ibi quiesceret.Cōfirmat q2

2 eque accedit 7 recedit ad quēlibet punctū linee sup quā mouet.¶Scda cōclusio: q nāliter motus celi fm phos nō attendit penes mobile.s. q ex intrinsecis suis se habeat q sic moueat: sed hoc ex nālitate 7 necessitate mo

Phs. toris.qd p3 p phm.12.Metaphy.in multis locis.q̄uis.n. eap pfectionē posuerit in speculatione intelligētie prime:tn posuit eas in optima disposi

3 Phs tione:mouendo celū p quendā effluxū suarum pfectionū influēdo in hec infe riora.¶Tertia conclusio:q intelligētie mouent celū:quod p3 ex multis au ctoritatibus phi.12.Meta.7 in hoc concordant Scti 7 Theologi.Sed di cunt aliq q nulla rō hoc ondit demōstratiue nisi illa Arist.q oē qd moue tur: ab alio mouet:7 tunc celū nō pōt mouere seipsum:nec mouet ab alio corpore:ergo ab intelligētia.Sed contra q2 de mēte phi ē q graue mouet se ipsum.Preterea Arist.nunq̄ induxit istā rationē pcise ad demōstrādum orbē moueri ab intelligētia:imo induxit talē.Oē qd mouet motu eterno

4 Phs h3 motorē nō in m3:q2 fatigaret:s3 celū mouet motu eterno g h3 motorē abstractū.s.intelligētiā.hoc hr.12.Meta.¶Quarta conclusio:q Arist.po

Cōmē. suit vnā esse tm intelligentiā mouentē in rōe finis:qd p3 p Cōmēta.12. Meta.com.37.Ubi dicit q sba prima mouet vt amatū 7 voluptuosum: alia aūt principia.i.intelligētie mouēt effectiue.Jllud dicit comē.55.7 in

5 multis alijs comētis.Et rō est q2 si oēs motores nō intenderēt vnū fine3: nō esset cōnexio vniuersi illa quā Arist.pbat.12.Meta.¶Quinta conclu sio:q fm theologos q̄uis itelligētie moueāt celos: discrepāt tn ab Arist. in multis:primo:q2 ponūt oēs itelligētias mouere orbes nō necessitate: s3 volūtate maxime diuina.Scdo q2 ponūt plures itelligētias q̄ sint motus nec ē rō quare vna intelligētia nō possit mouere plures orbes.vn forte vna moueret oēs si deo placeret.Nec credo corpus celeste eē adequatu3 alicui intelligētie:cū sint nobilissime sbe:7 puto de minimis intelligētijs eē mo

6 Bona. trices orbiū:q2 nō largiunt formas:s3 mouēt tm vnum corpus localiter. ¶Sexta conclusio q intelligētie vel angeli motores orbiū:nō informāt:s3 esse:corpora celestia:vt dicit.s.Bona.in.2.di.14.Quia sic celi haberent aias:7 sequeret q celu3 esset aial magnū:7 moueret a ppria forma sic mo

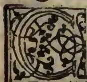
Damas. ueret aial.hec.n.positio nō solum est contra catholicos doctores (dicit.n. Damas.q celi sunt inalati 7 insensibiles)sed ēt contra phos plures: q2 sba intellectualis nō vnit corpori:nisi mediāte vegetabili 7 sensibili.Et ita si celum

celū pficeret a sba spūali: haberet sentire ⁊ vegetare: ⁊ ita nāliter posset corrumpi. Jtē dicit phs.p°.celi. Qđ extra celū sunt aialia optimā vitā ducentia: ibi noiat aialia: largo mō: intelligētias vel angelos: qui sunt extra celū nō localiter (q2 fm eundē extra celuꝫ nihil est: nec tps: nec vacuū: nec locus) sed sunt extra celū formaliter: q2 celū nō isormant nec pficiūt: sicut aia suū corpus. nec tpe mensurant sed euo. Sunt intelligētie separate a corpore quo ad opationē eaꝫ pmā. s. itelligere: quā nō exercēt organo corporeo: tñ quo ad opationē secundā. s. quo ad mouere (vt dicit Jo. de Gādauo: sup tertiuꝫ de aia) vtunt corporibus celestibus sicut instrumentis. Opus. n. stellaꝝ ē opus dei. vñ dicit Bona. in. 2. di, 14. q deus mouet celum: mediāte angelo vel intelligētia creata: sepata fm sbaꝫ: vnita fꝫ virtutē. Dicit. n. Aug. q deus sic mundū ordinauit vt spūm pficeret corpori: ⁊ iō sicut cōgruuꝫ est angelos deputari ad ministeriuꝫ holum: sic et cōgruuꝫ est ipsos deputari ad motum ⁊ regimen celoꝝ. Cū et in hoc ministrent homini viatori. Sunt et intelligentie sepate a corpore: sicut ab obiecto: q2. s. in sua cognitione nō vtunt fantasmatibus ⁊ spēbus a rebus acceptis: sed potius intelligunt intuitiue: uel per spēs eis cōcreatas. Dicit. n. Auctor libri de causis: q intelligentia est plena formis.

Pho. Joan. Gandā. Bonar Aug. Procul.

COELILOQVII MORALIS LIBER QVARTVS.

De celo nono. s. christallino realis declaratio. Cap. primū

Elum nonum filibus (vt dicunt) characteribus ⁊ signis quibus ⁊ decimuꝫ ⁊ octauū: ē insignituꝫ: stellis caret: duplici motu reuoluit. Primo ad motum primi mobilis. Scdo motu ppio: ab occidēte versus orientē: sub polis ppriis: in ducētis annis: gradu uno ⁊ minutis. xxvij. secū: fm successionē signoꝝ zodiaci primi mobilis. Sp. n. supficies eclyptice illius none sphere ē in supficie eclyptice pmi mobilis. Arcus āt siue distātia iter capita Arietis pmi mobilis: ⁊ Arietis hui9 sphere: dr motus stellaꝝ fixaꝝ: totāqꝫ reuolutionē in. 49000. annis cōplet: q a quibusdā magnus ānus Platonis dr (lꝫ alij aliter istū magnū annū Platōis assignēt (vt ponit a Sco. i. 4. di. 4ꝫ. q. 3. vide ibi). Dicūt. n. Platonem scripsisse: q sc̄a illa reuolutiōe itegra: oīa i eodē statu ⁊ dispōne cōsistere siue redire quo in pn° reuolutionis fuerāt. Hāc positionē diuus Aug. i li. de ciui. dei. Falsam ⁊ religioni nostre contrariam ostendit dicens. Absit sinqꝫ vt nos credamus ista: semel. n. xps mortuus ē p pctis nr̄is: resurgēs aūt a mortuis iā nō morit: ⁊ mors ei vltra nō dñabit: ⁊ nos post resurrectionē sp cū dño erimus: ad Ro. 6. Jmprobat et a Sco. vbi s. p rōnē de btitudine: q2 fm istū circulū nulla eēt vera btitudo: p eo q aia btā reditura eēt ad miserias quas prius habuit: ⁊ ita dū btā est: aut credit se nunqꝫ redituram: ⁊ tunc decipet: ⁊ sic falsa opinione btā esset: aut credit se redituraꝫ: ⁊ tunc timeret ⁊ p cōsequēs nō bta esset: q2 timor non stat cum beatitudine.

Sco. Plato Aug. Paul.

hoc.n. nonū celū z a quibusdā aqueū: ab alijs christallinū appellatur. sup firmamentū.n. (qđ octauū celū dr) scriptura aquas esse multipliciter af
Gen. I. firmat. vñ in Genesi legit. Fiat firmamentū z diuidat aquas ab aqs. Da
ps. uid in ps. Qui tegis aquis supiora eius. z iterū. Aque q̄ sup celos sūt: lau
Daniel. dēt nomē dñi. Et in Daniele.c.3. Benedicite aque oēs q̄ super celos sunt
Aug. dño. Has nōnulli in forma nebule tenuissime ɔsistere asserūt: vt Aug. ad Orosiū.q.27. Alij cōgelatas coniecturāt. Unde hoc celū christallinū nominant. Ceteri hoc celū: qz ex illa (de qua dictū est. Et spūs dñi ferebat sup
Aug. aquas) cōstitutū sit: eodē noie posse appellari: argumentant. Aug. autē ɔcludendo dicit. Quō ibi sint: tñ eas ibi esse minime dubitamus. Maior est.n. huius scripture auctoritas: q̄ oīs humani ingenij pspicacitas. De hoc ergo nono celo qđ est pm mobile: varij varie opinant. Et sunt due opiniones: siue duo modi dicendi: vnus est Bede. Scđs est Alexandri. Beda aūt dicit sic. ¶ Nonū celū est aqueū siue christallinū: qđ ab aqs positis sup firmamentū: diuinitatis potētia est formatū: aquas.n. esse sup celos collocatas diuine scripture auctoritas nobis tradidit: que ita sunt leuigate z subtiliate: q in mām celestē sunt cōuerse: z iō permanent ibi fixe. Idē tñ dicit q aque celestes nō vaporali tenuitate: sed gracili quadam soliditate virtute diuina sup firmamentū sunt suspēse: z hoc ad ipetus firmamēti moderationē vel ad caloris gñati ex eius velocissimo motu repressionē. Opinio.n. fuit Bede q celū ignee sit nāe: sicut Platonici posuerūt.
Beda. vñ dicit Beda. Celū est subtilis z ignee nāe rotundū: a centro terre equalib' spacijs collocatū. Et iō forte ipsi videbat q iō fuit necesse ibi eē aquas vt calor ille celestis ad tpamentū duceret: z ex tali inflāmatione mūdus inferior dispēdiū nō pateret. Ex frigiditate.n. nāli illar aquar sup firmamēti verticē positar: dicunt aliqui stellā Saturni esse frigidā: pp illā quam hz rōne sui situs cū firmamento vicinitatē. Dicunt etiā q firmamentū pp virtutē aquar illar infrigidatū infrigidat orbē Saturni sibi magis pximum z vicinū. Sed qualitercūqz istud posset fieri rōnabiliter: nō est pspicue rōe vtentibus iudicādū. Nā cū aquosa sbā rōe vtriusqz q̄litatis sue.s. humiditatis z frigiditatis contraria sit penitus celesti sbe: nō est bene ligdū z philosophātibus: qualiter inter corpora tā disparia z contraria possit
Job. vnitas aut cōcordia aliqualiter ɔueniri. Et tñ scriptū est Job.18. Qui facit cōcordiā in sublimibus suis. Iō alio mō sentiunt z opinant Moderni: qui interiora phie spectamina pfundius (vt arbitror) sunt pscrutati. Di
Alex. cit Alex. de ales in.2.par.sum.q.50. q aque ille: q̄ sup celos sunt: nō sunt ibi posite vt frigide z fluxibiles z humide: vel ēt sicut solide cōgelate z pōderose. Iste.n. pprietates sunt ēt inter se habentes ɔtrarietatē z sibi mutuo repugnātes: sz potius p ordinationē diuine sapientie: aque ille super firmamentū sunt: sub nobilissima ɔditione sue nāe diuinitus collocate: p ut nāe celesti maxime sunt ppinque. Et hec qdē est pprietas pspicuitatis z trāsparentie: q̄ principaliter z sbaliter inuenit in nā aque rōne cuius hz ɔuenientiā z cū celo empireo z ēt cū firmamento. Et iō posuit dñs aquas inferius sub rōe frigidi z humidi: cū alijs ɔditionibus necessarijs ad gñationem

tionem et corruptionem: et easdem posuit superius in ratione perspicui: prout fuit necessariū ad vniuersitatis cōseruationē. Et ideo dicit Alex. celum esse dictū aqueū et christallinū: rōne mobilitatis et perspicuitatis. Est .n. pspicuum admodū christalli a superiori celo.s.ab empireo: lucē et luminositatis plenitudinē recipiens et receptā ad inferiora diffundens: et ideo dicitur celum quasi nobis inuisibile: et occultū: sed christallinū. Non qr durū sicut christallus: sed qr vniformiter est luminosum et perspicuū. Aqueū autē dicitur: quēadmodum aqua: ex sua subtilitate et mobilitate mouet: et illud motum mouet celum proximum: et illud vlterius mouet quod sibi est propinquum. Et ideo magis illud celū qđ mouet inferiora: inferiorum mobilium precipue est cōseruatiuum: vt dicit Alex. vbi supra.

¶ Celi christallini moralitas. Cap. 2.

Celum christallinū siue aqueū nobis representant angelos. Unde ipsi intelliguntur per aquas que super celos sunt. Et hec assimilatio cōsistit in tribus. primo in inuisibilitate. Nā illud proprie vocatur celum.i.celatū: qr.s. ē nobis inuisibile et occultatum. Est.n. nona sphera quā nō videmus. Et hoc competit angelis: quorum natura incorporea et intellectualis: licet in se maxime sit cognoscibilis: nobis tñ quorum cognitio orit a sensu: est inuisibilis et occulta. Nā ita se hʒ intellectus noster ad manifestissima nature: cuiusmodi sunt nature angelorum: sicut oculus noctioracis ad lumē solis: vt dicit Phs. 2. Metb. Et Sapiētie. 9 Que in celis sunt quis inuestigabit? Scđo assimilatio fit in perspicuitate et luminositate: pp quā quandoqʒ vocatur christallinum celum: qr est vniforme ad modū christalli perspicuū et luminosum. Angeli aūt pspicui sunt per munditiā. Unde beatus Diony. vocat angelū pclarissimū sine macula. Itē sunt luminosi p sapiam: et est in eis lumē triplicis sapie. pº sapiētie innate: qr per species innatas siue concreatas oīa cognoscunt q̄ sunt a deo pducta: vt dicit Aug. Scđo sapie inspirate. Suscipiūt.n. angeli diuinas inspirationes et illuminationes: quas btūs Augustinus vocat theophanias. Tertio sapientie btē que vocat in eis cognitio matutina ab Augustino. fm qđ cognoscūt res in verbo: cognitionē vero rer in ppria nā vocat ipse Augustinus cognitionē vespertinā. Tertio assimilatio fit in mobilitate. vocāt.n. illud aqueū pp mobilitatē: qr est valde mobile. Etiā mobilitas attribuit angelo: qr sicut dicit Damas. Angelus est substantia intellectualis semp mobilis. Et dr angelus semper mobilis ratione nature intellectiue et volūtatis. Nā quippe cū sit creatura hʒ esse mutabile: inquantum oē creatum est vertibile in nihil: nisi manu oīpotentis teneret. Respectu etiā intellectus dr semper mobilis accipiendo motū equiuoce: put intelligere dicitur motus: qñ angelus semper est actu intelligens: non quandoqʒ in actu: quandoqʒ in potentia: sicut sumus nos. Et licet angeli quantuʒ ad cognitionē qua cognoscunt res in verbo: oīa simul intelligant: sicut ēt de nobis dicit Augustinus. xv. lib. de trini. qđ in patria non erunt volubiles cogitationes nostre ab aliis in alia euntes atque redeuntes. Sed omnem scientiam nostram vno simul conspectu videbimus: ea tamen

Phs. Sapie. Diony. Aug. Aug. Damas. Aug.

cognitione qua cognoscũt res in propria nã: nõ oia simul intelligũt. Unde ibi est vicissitudo intelligẽtie. Et ideo Aug. dicit: ꝙ oẽ ens creatum habens intellectũ: intelligit vnũ post aliud: vt tñ itelligat hoc p hoc: ⁊ nõ hoc post hoc: ⁊ talis successiue est vt motus quidã. Btũs aũt Diony. capi. 4. de di. noibus. ponit triplicẽ motũ. s. circularẽ: rectũ: ⁊ obliquũ: circularis est ab eodẽ in idẽ cẽtrũ imobile. Et hunc motũ habent angeli inquantũ recipiũt illuminationes a deo: ⁊ per illas reuertunt in deũ. Motu autẽ recto tunc mouent qñ ꝓcedunt ad ꝓuidentiã subiectoꝝ recte oia transeuntes: ⁊ nõ reuertunt ab eodẽ in idẽ: sed de vno in aliud. Motus aũt obliquus est in angelis: cũ per cognitionem inferioꝝ quibus prouident: reflectunt in deũ principium ⁊ finẽ pulchri ⁊ boni. Itẽ in volũtate est ẽt angelus mobilis: q: non oia simul vult: sed modo vnũ modo aliud. Dr ẽt angelus moueri localiter. s. eo modo quo est in loco. Et licet dicat vna opinio: ꝙ angelus est tñ in loco p operationẽ. s. per motũ eo ꝙ mouet corpus aliquod: tñ hoc fuit per dñm Stephanũ epm parisieñ tanꝗ erroneũ cõdẽnatum. Ad hoc ẽt est Rabanus dicẽs ꝙ mox vt celum empireũ fuit creatũ: suis angelis repletum fuit. Est ğ opinio Sco. in. 2. di. 2. Qȝ angelus est in loco diffinitiue. i. ita in vno loco ꝙ nõ in altero. Et sic ẽt potest localiter moueri successiue: put successio se tenet ex parte spacij qȝ est diuisibile: ⁊ nõ ex parte mobilis. i. angeli qui est indiuisibilis. Posset ẽt angelus virtute diuina trãsire de vno extremo ad aliud extremũ: non ptrãseũdo mediũ: ⁊ talis motus nõ esset successiuus: sed discõtinuus. Et sic angelus p̃t moueri a loco diffinitiue ad locũ diffinitiue: successiue ⁊ non successiue. Et ad hos motus celoꝝ. i. angeloꝝ põt referri illȝ Joel. 2. Moti sunt celi ⁊c.

Arist. Diony. Stephanus. Raba. Sco. Joel.

Celi christallini Moralitas alia. Cap. 3

Celum christallinũ: vt dixi: est aquee nature fȝ Bedã: ꝗ in modũ christalli diuino ope ẽ cõgellata: ⁊ fuit necessariũ ad ꝯtẽperamẽtum motus supcelestis: ad hoc ẽt operant planete pp cõtrarios motus suos. Firmamentũ. n. per christallinũ refrigerat: ⁊ per planetas retardat fm Bedã: ⁊ Platonẽ. Per christallinũ qȝ est nãe lucide ⁊ specularis: intelligo viros plenos sapie spũalis: que claritatẽ ꝑtinet veritatis. Est igit necessariũ firmamẽto. i. plato vel viro iusto: ꝙ hẽat secũ celũ christallinũ. i. socios solidos: ⁊ prudẽtes: vt. s. p coꝝ ꝯsiliũ prudẽtiã: ⁊ maturitatẽ: eius crudelitatis ardor aliq̃liter tẽperet: ad qȝ ẽt ꝑficit sibi motus ꝯtrarius planetaꝝ. i. rebelliũ subditoꝝ. Eccle. 9. Uiri iusti sint tibi conuiue. Utile est hoi qñqȝ rebelliones subditoꝝ sentire: vt semp in quodã timore ⁊ circũspectione: ⁊ diligẽtia regat: ⁊ non in belli securitate corripere. Uel dic moraliter: ꝙ celestes viri ad reprimendũ ardorẽ ⁊ zelũ iustitie cõtra rebellionẽ inferioꝝ orbiũ. i. corporaliũ appetituũ quos in se sentiunt: p christallinã sapiaȝ ardorẽ istũ prudẽter cõpescunt. Lȝ. n. aqua sit fluxibilis ⁊ fragilis: ille tñ que sunt sup celũ. s. christalline solide sunt atqȝ firme: lucide ⁊ trãquille. Sic vere licet vir iustus sit fluxibiles in hac vita: qñ tñ ẽ supra firmamẽtũ. s. in paradiso: tunc more christalli est solidus per impassibilitatẽ: q: nulla passiõe poterit penetrari; lucidus p claritatẽ: mobilis p agilitatem

Beda. Plato. Eccle.

agilitaté:pervius p subtilitaté. Celű chrystallinű hȝ aquas i seipo ligatas ⁊ cōgelatas. Sic vir iustus semp portat secū aquas lachrymaꝝ: devotiōis ⁊ cōpassionis. Uñ Job.26. qui ligat aquas in nubibus suis.i. sctis q sūt nubes ad celū volātes. ⁊ ps. qui tegis aquis supiora eius. Et sicut chrystallinū recipit lumé ab empireo: ⁊ tribuit firmamēto: sic vere iustus vel prelatus a deo recipit lucé sapie ⁊ gr̃e: quā in alios post diffundit. Celū ēt lȝ in suis ptibus mutet locū: in suo tñ toto nec sitū variat nec locum: qꝛ ceteris partibus inferioribus fluctuātibus: celū nunq̃ motus sui tenoré ⁊ ordiné derelinquit. vt dicit Raba. Sic vere celū.i. religio lȝ mutet ⁊ laceret quātum ad psonas: qꝛ.s. psone moriunt vel prevaricant vel movent de loco ad locū: ipsum tñ celū religionis.i. ipsa integritas ⁊ vniversitas: vel ipsa regula: vel fides nunq̃ movet aut mutat. Uel dic q lȝ ptes inferiores ⁊ mūdane ecclesie fluctuent ⁊ mutent: ⁊ quotidie varient statū suū: celuȝ tñ.i. ecclesia in suo vniverso sp dȝ immutabiliter statū suū: regulā ⁊ ordiné observare: qꝛ hō iustus in sapia manet: stultus autem vt luna mutabitur. Job. ps Raba.

Celi in generali: vel noni moralitas alia. Cap.4.

Et celum nonū pōt intelligi vir pfectus: potissime ecclesiasticus: vel religiosus sive prelatus. Et hoc multiplici rōne. Celū.n. hȝ limpiditaté in aspectu. Altitudiné in situ. Latitudiné in ambitu. Sic vere vir iustus dȝ hre limpiditaté fidei: seu claritaté. Altitudiné spei vel sublimitaté: latitudiné charitatis: vel capacitaté. Ex fidei.n. luminositate cognoscere dȝ vera. Ex spei sublimitate appetere dȝ sūma. Ex amoris capacitate: dȝ diligere oia. Sicut.n. celū claritaté hȝ inoffuscabilem ⁊ hoc qꝛ chrystallinū.i. splendidū. Et ēt qꝛ sol ibi ɔtinue fulget: ⁊ stelle perēniter lucēt. Et iō fm Jsido. Celū dr̃ a celo celas. qd idé est q sculpo sculpis: eo q stelle sicut quedā signacula ⁊ sculpture ibi appareāt: ⁊ maxime i celo stellato. Sic charitas vere fidei ⁊ sapie ⁊ scie dȝ in nobis iugiter relucere p ardoré: ita sol.i. fides: stelle.i. scie tā nāles q̃ acqsite possent lumen vere cognitionis in nobis iugiter gñare: vt sic deus possit dicere de talibus celis illud. Eccle.24. Ego feci i celis illud: vt oriret lumé indeficiēs. Jté sicut celū est altissimū ⁊ ab infimis elevatū. Sic ⁊ nos debemus p spé ⁊ affectioné esse alti: ⁊ sursum ad bona eterna elevati: ⁊ ab istis infimis tépoꝛalibꝰ segregati. Unde Eccle.17. Uirtuté altitudinis celi ipse suspexit. ⁊ Eccle.1. Celū sursum. Jté sicut celū sua capacitate sive latitudine oia cōtinet ⁊ ambit. Sic nos debemus p charitaté eé ita lati: q infra ambitū nostri amoris: debemus oés continere.s. amicos ⁊ inimicos: extraneos ⁊ ppinquos. ps. Extēdens celū sicut pelé: q tegis aquis superiora eius. Et sicut celū in suis partibus est mobile: ita q velocissime continue circūfert. Sic nos debemus esse per bonoꝝ operū exercitiū ⁊ p virtutem obediētie agiles: mobiles atqȝ leves: vt de malo ad bonū ⁊ de bono in melius continue moveamur. Juxͣ illud. 1. Petri.3. Celi magno ipetu trāsiēt. Alia moralis expositio celi in gn̄ali pōt esse: q vir iustus dicat celū: vt sic exponamus de quolibet viro pfecto illud Ezechiel. 1. Aperti sunt celi ⁊ vidi visiones dei. Ecce (inquit) celū: qd creaturis ceteris istuit largius. Apti sūt: p Jsido. Ecce. Ecce. ps Petri Ezech.

durat stabilius: celi: relucet clarius. Uidi visiones dei. Sic nos debemus habere plenitudinē clemētie vel influētie: qꝛ debemus eē apti. Debemus habere firmitatē essentie vel ꝑmanentie. Sunt inqt. Claritatē decētie vel apparētie. Uidi inqt. Debemus hr̄e certitudinē fiducie vel ꝯfidētie: qꝛ debemus esse celi. i. fidēter celantes cōmissa. Sit igit̄ in nobis pietatis ⁊ in
1 fluentie plenitudo. Aperti inquit. ¶ Sicut. n. celi semp influūt in illa inferiora: ita ꝙ eoꝝ motus ⁊ influentia est cā oīs gn̄ationis ⁊ corruptionis
Aperti inferioꝝ: sic visibiliter apparet cū a celis nobis pluuia deriuat̄ per quā oīa vegetant̄ ⁊ refrigerant̄. Sic celi sp̄uales. i. viri ecclesiastici vel p̄lati semper debent in alios influere inuisibiliter pro eis orando: ⁊ bona exēpla eis dando: ⁊ visibiliter pluuiā temporalium bonoꝝ ac beneficioꝝ eis infundēdo: ⁊ per bonā doctrinā oīa mala in eis corrūpendo ⁊ oīa bona in eis generādo. qđ ostendit̄. cum dr̄. Aperti. qꝛ. s. semp debent eē aperti: ⁊ expositi ad
Gene. pietatis opera faciēda. Gen. 7. Catharacte celi aperte sunt. Et Zacha. 8.
Zacha. Celi dabunt rorē suū. Sed heu qꝛ hodie videt̄ verificatum illud: qđ legit̄.
Gene. Gen. 8. Clausi sunt oēs fontes abyssi: ꝓhibite sunt pluuie de celo. Et il
Agei. lud Agei. 1. ꝓhibiti sunt celi ne darent rorem suum. Quia vere hodie sūt valde pauci: qui in alios influant: vel qui rorem ⁊ pluuiam doctrine vel elemosyne alijs influāt: qꝛ tantus est hodie in multis defectus pietatis: ⁊ tāta crudelitas: quod nihil potest ab eis distillare. Isti ḡ nō sunt celi aperti
Reg. 8. sed celi clausi. 3. Regum. 8. Si clausum fuerit celum. Ita ꝙ potest recte di
Deute. ci de eis. illud Deutero. 28. Sit celum quod supra te est eneū: ⁊ terra quā calcas ferrea. Celum. n. quod supra nos est. i. illi qui sunt superiores: scilicet ecclesiastici respectu laycorum: ⁊ diuites respectu pauperum: iudices respectu subditoꝝ: sunt hodie facti enei. idest duri: crudeles: ⁊ iniqui: nihil pauperibus tribuentes: sed ipsos clamoribus ⁊ iniurijs multipliciter ferientes. Et ideo terra que calcatur. i. subditur vel deprimitur: efficitur ferrea: quia scilicet admodum feri: fiunt pallidi ⁊ frigidi: ⁊ in omnibus deso
Job. lati: ⁊ per inpatientiam sunt clamosi: dolentes: lugubres ⁊ irati. Job. 24. De ciuitatibus fecerunt viros gemere. Non sic ergo frēs fiat: sed sit in nobis pietatis ⁊ influentie plenitudo. psalm. Operit celum nubibus ⁊ parat terre pluuiam. ¶ Secundo sit in nobis firmitatis ⁊ permanentie fortitudo. Cum dicitur. Sunt. quod est verbum substantiuum quod
Sunt. realitatem signat ⁊ essentiam: quod etiam est presentis temporis non pre
2 teriti nec futuri. ad denotandum ꝙ nos debemus esse substantiales: fortes ⁊ existentes semper in bono presentes ⁊ nunquam deficientes. Celi enim hn̄t nāꝫ incorruptibilem: ⁊ indefectibilē. Quamuis enim continue
Job. moueantur: nunquam tamen cadunt: deficiūt: nec franguntur. Job. 37. Tu forsitan cum eo fabricatus es celos: qui solidissimi quasi ere fusi sunt. Sic viri ecclesiastici vel religiosi: debent esse imputribiles per virtutem constantie: fortitudinis: ⁊ firmitatis ac perseuerantie: qꝛ semper debent in bono proposito stabiles esse ⁊ nunquam per peccatum (iuxta
Ps posse) deficientes vel cadentes: vt de eis dicatur illud psalmi. Uerbo dn̄i

dū celi firmati sunt. Et Prouer. 3. Stabiliuit celos prudentia. Sed ho- Prouer
die verificat de multis celis illud. Esa. 51. Celi sicut fumus liquescunt: et Esa.
terra sicut vestimentū atteret: q2 multi sunt hodie qui nō sunt solidi sed li-
quidi: nō stabiles sed debiles: nō pmanētes sed p vana desideria liquescē-
tes: vñ tales nō sunt similes vero celo: sed aeri q abusiue dr celū: qui nō est
stabilis sed mobilis nāe: q2. s. per vanitatē et incōstantiā valde sunt instabi
les et inanes. Uñ tales euaporāt sicut fumus per supbiā. Liquescūt sicut
cera p luxuriā. Atterunt sicut terra p auaritiā. ¶ Tertio sit in nobis bo 3
nitatis et cōfidētie certitudo: q2. s. nos debemus esse fideles: boni: et certi:
et tales in qbus possit proximus nr̄ cōfidere: qđ ostēdit cū dr. Celi: qđ dr a ce
lando eo q celū oīa ptineat atq3 celet: q2. s. secreta nobis cōmissa: et maxime
illa q̄ tangunt verecūdiā socior: debemus fideliter ptinere et in nobis ipsis
cōcludere et celare. Apoc. 6. Celū recessit sicut liber inuolutus. Sicut. n. Apoc.
in libro inuoluto nō faciliter legit qđ est intus: sic ab hoīe fideli et prudēti
nō faciliter reuelat: qđ scribit in scrinio cordis sui. Sed multi sunt in con
trariū: q secreta nō celāt sed reuelāt: nō abscōdunt: sed ostēdūt: nō opiunt
sed aperiunt. Tales sunt detractores q nullū malū qđ sciūt de aliquo pnt
celare. Tales sunt factores q et bona et mala sua iactatorie manifestāt. Ta
les insup sunt pditores q secreta sibi in fidelitate cōmissa nō timent pdi-
torie declarare. Isti sunt (inquantū ad hoc) sicut celū christallinum qđ
n' ī in h3 oyafan. ī. In christallo. n. qcqd intus ponit: exterius vr̄. Christal
lum. n. nescit aliqd celare. Sic isti nō sunt sicut liber inuolutus: s3 sicut li
ber aptus vbi glibet pōt legere et videre. Uñ Apoc. 12. Aptū est celū et vi Apoc.
sa est archa testamēti: et audita sunt fulgura et voces: et tonitrua: qñ. n. ta-
les aperiunt p insipientiā et pditionē: tūc apparet archa sue cōscientie p fu
turā reuelatiōnē: tūc audiūt tonitrua p diffamatiōnē: tūc videt fulgura
p turbatiōnē et inuasiōnē: tunc audiunt voces querimoniar et qōnū. Nō
sic d3 fieri: sed fit in nobis bonitatis et confidentie certitudo: vt de fidelita
te talium dicat illud Apoca. 12. Hi habent potestatem claudere celum. Apoc.
¶ Quarto debet esse in nobis honestatis et apparentie claritudo. Uidi. 4
inquit. Sicut. n. celū est valde clarum nāliter: ratione cuius magis appa- Uidi
ret intuentibus et videtur. Sic nos debemus lumen gratie: honestatis: sa
pientie et sanctitatis habere: vt sic libentius a circūstantibus videamur: et
vt in omnium oculis: vt exemplar et speculū ostendamur. Uidi inquit vi-
siones dei. Ut sic de nobis possint alij dicere illud. Actu. 7. Ecce video ce Act.
los apertos. Iuxta illud. Luceat lux vestra coram hoibus: vt videant opa
vestra bona et glorificent patrē vestrum qui in celis est. Sed hodie multi
carent tali claritate. ita q de multis pōt dici illud Hiere. 4. Aspexi ter- Hiere.
ram et ecce vacua erat: et nihil vidi: celos et nō erat lux in eis. Uidi montes
et ecce mouebantur. Intuitus sum et non erat homo: et omne volatile celi
recessit. Aspexi et Carmelus erat desertus. Ubi aduerte q multi sunt qui
hodie carent virtuali plenitudine: quia terra: id est ecclesia vel religio vel
anima: vacua erat honestatis pulchritudine: quia in celis. i. in ecclesiasti-
cis nō erat lux. Carēt. n. firmitatis fortitudine: q2 mōtes. i. viri eminētes

mouebant. Carent rõnis limpiditate: qr ibi nõ erat bõ. i. aliquis ratione vtens. Carẽt celsitudine ↄtẽplationis: qr oẽ volatile. i. oĩs contẽplatiuus recessit. Et iõ bene sequit. Aspexi ꝛ ecce Carmelus erat desertus. Carmelus mons fuit fertilissimus: ꝛ signat ecclesiã vel religionẽ: q̃ hodie in multis suis partibus ẽ deserta: desolata: pariter ꝛ tristata. Sicut. n. videmus ꝙ qñqꝫ celi adeo spissis nubibus ꝛ turbinibus inuoluunt ꝙ nullã clarita tẽ habere vident: tot ẽt qñqꝫ fulgura a talibus celis nobis mittuntur: ꝙ oculi inspicientiũ nõ delectant: sed potius excecant. Sic multi sunt hodie qui a deo nubibus carnalitatis sunt inuoluti: ꝙ lumẽ valoris: famę: ꝛ honestatis: vident penitus amisisse. Nã tot fulgura. i. tot mala exẽpla alijs trãsmittũt: ꝙ visum sanę discretionis ꝛ grẽ ab eisdẽ tollunt. Jõ de talibus dr. Esa. 50. Induã celos tenebris ꝛ saccũ ponã operimentũ eoꝝ. Nõ sic g̃
Esa.
Job.
sꝫ sit ĩ nobis claritudo. Job. 27. Spũs dñi ornauit celos. Dꝫ g̃ hẽc celũ. i. vir iustus vel plat⁹: honestissimã claritatẽ. Vidi. fidelissimã volũtatẽ. Celos. Stabilissimã firmitatẽ. sunt. Cõtinuã largitatẽ. apti. Et hec de viro iusto vel de anima. ℭAn celum sit simplex. Cap. 5.

Ueritur Utrum celum sit substantia simplex. Rñ. ad hoc sunt
1 q sex cõclusiones declarãde. ℭPrima conclusio est. Qd celũ non est spũalis substãtia. Probo primo. qr nullũ quãtũ est spũs: celũ est quantũ: pꝫ ad sensum: ergo nõ est spũs. maior pꝫ: qr quãtitas molis nõ cõpetit spũi. Preterea nullũ visibile sensu corporali est spũs: sed celũ ẽ visibile: g̃ celũ nõ ẽ spũs. ℭScđa ↄclo ẽ. Celũ nõ ẽ nãe elemẽtaris: nec mixte ex elemẽtis. pbõ. qr oẽ tale ẽ gñabile ꝛ corruptibile: sꝫ celũ nõ ẽ hmõi g̃
2
ꝛc. maior pꝫ: qr vnũ elemẽtũ aliud corrũpit: ꝛ unũ mixtũ corrũpit ẽt aliud. minor ꝛ tota rõ ẽ pbi. p°. Celi ꝛ mũdi. Prete. cui nõ ↄpetit motus elementalis: vel mixti p se: nõ ẽ elemẽtũ nec mixtũ: celũ ẽ hmõi. g̃ non ẽ elementũ
Pbs
nec mixtũ. maior pꝫ. p°. celi ꝛ mũdi: ꝛ tota rõ. motus. n. legit nãꝫ elemẽti vel mixti positi ĩ actu. minor est pbi ibidẽ. oẽ elemẽtũ vel mouet sursũ vel deorsum p se (quãuis ignis motu raptus primi mobilis: moueat circulariter) Celũ aũt nõ mouet sursum nec deorsuꝫ. ℭTertia ↄclusio ẽ. Qd celum fm mentẽ pbi ꝛ Comẽta. nõ est cõpositũꝫ ex mã ꝛ forma. Probo. 8.
3
Pbs
Meta. pbs dicit ꝙ nõ est necesse ꝙ qui hꝫ mãm ad vbi: habeat materiam transmutabilẽ. vbi Comen. cõmento. 4. Corpus celeste non est composi tum ex materia que est in potentia: ꝛ ex forma que est actus. Jtẽ primo celi ꝛ mundi. comẽ. 1. dicit: ꝙ corpus tale nõ est compositum ex mã ꝛ forma sed est simplex. Et infra. Corpus celeste caret potẽtia olo. Jteꝫ De substãtia orbis. Corp⁹ celeste est simplex non cõpositum ex sui mã ꝛ forma. Rõ autẽ pbi ꝛ Comen. videtur esse: qr omne habens materiam est generabile ꝛ corruptibile. 7. Metha. Materia est per quam res põt esse ꝛ nõ esse: sed corpus celeste non est generabile ꝛ corruptibile: ergo non habet materiã: ꝛ istã rõnẽ Comen. dicit esse potissimam primo celi ꝛ mundi. Comen. 1.
4 ℭQuarta cõclusio est ꝙ fm pbos. Celum nõ est substantia animata. ꝙ pꝫ per Comen. 2. celi ꝛ mun. comen. 95. Dicamus ꝙ illa natura non est existens in actu per formam. s. abstractã: ꝛ multa alia ibi de hoc dicit: quia

si haberet

si haberet aiam vel intellectum in materia: tunc esset composita ex materia & forma: qd negat. Et iō fm Sco. in. 2. di. 14. q. i. Ubicūqз inuenitur q phs vocat aiam celi: exponat quantū ad ɔditionē: qua aia est motrix: nō qua est forma: & illa aia est intelligentia propria motiua huius orbis: consuncta huic vt motrix ppria: talis nō est nisi vnica vnius. ¶ Quinta cōclusio q̄ sequitur ex premissis: Qd substāria celi: fm phos: non potuit fuisse materia nec forma: nec cōpositum ex eis: sed quedā actualis substātia simplex. Qd pз: qz mā ppe est id qd est in potentia ad formā: & forma est id qd actuat māз: & ɔpositū id qd resultat ex vtroqз: quor nullū posuerūt eē celum. ¶ Sexta ɔclusio: Quid tenēdū est fm theologos. Naз Sco. vbi supra ait. Qd in celo ponēda est mā. qz illud chaos qd ponit a theologis attigisse vsqз ad celū empireū erat mā oīuз corpaliū ɔtentor a celo empireo: & ēt ponet mā fm se & quantū ē ex se eiusdē rōis in quocūqз: & ita habent theologi discordare a pho in hac ppositione. Celū est necessariū & incorruptibile. Quātū. n. est ex se & ex natura sua esset simpliciter corruptibile: qz sibi inesset illa potētia ad contrariū: qz tn̄ forma celi nō hз ɔtrariū potens vincere seipsā: iō nō pōt corrūpi ab agente nāli: a quo recipiat aliā formā: vel ēt corrūpi in ignē vel aquā. ¶ Sic g̃ teneo pmo q i celo ē vera materia. pbatio. Illud est tenendū theologice: qd tenēt sctī exponēdo textum sacre scripture: sed hoc est in pposito: g̃ in celo est mā. probatio minoris. primo. Grego. 32. pri. Mora. dicit: exponendo illud Eccle. Qui viuit in eternum: creauit oia simul. Rex substantia simul est creata: sed simul p spēs formata non est: & qd simul extitit per substantiam materie: nō simul apparuit per spēm forme: & infra. Sol qppe luna & sydera: quarta die in celo facta phibent: sed qd quarta pcessit in spēm. p[o]. die extitit substantia per ɔditionē. Itē Aug. libro ɔfess. Cū alia sint celi & terre materie: alius celi & terre spūs: vtrūqз de informi materia simul fecisti. Loquitur ad deū. Itē Beda & Magister in. 2. sen. di. 14. expresse dicunt de illa informi materia primo die: creata fuisse distincta opera sex dier. Itē Hugo de sacramentis lib. 1. parte. 1. cap. 6. Simul creata est rer oīum corporaliuз & visibiliū materia: & inuisibiliū ē entia: in angelica natura. vnde dr. Qui viuit in eternum: creauit oīa simul. Unde dicit. 8. cap. Per celū & terraз: naturam oīum illā celestiū terrestriumqз significari puto. de qua postea succedenter: formata sunt que in ipsa primo p essentiā creata fuerūt: & addit q in illo cōfuso chaos: siue celestiū siue terrestriū oīa continebantur.

Sco.
5
6
Sco.
Grego.
Aug.
Beda
Magr̄
Hugo

LIBER QVINTVS, DE COELO OCTAVO VEL STELLATO.

¶ Celi octaui realis descriptio. Cap. 1.

Celū octauū: qd & firmamētū dr: stellis innumerabilibus ē ornatū: que fixe appellant: qñ oi tempore equaliter a se ipsis distāt: nec proprium motum habent distinctū a motu sui celi. Mouetur autem hoc celum motu triplici. quorum primus est ab oriente in occidentē: ad motuз primi

mobilis sup polis mũdi: ꝛ ꝯplet in spacio diei naturalis .s. in .24. horis. Scḋs est huic ꝯtrarius ab occidēte .s. in ortū: sm successionē signoꝝ ad motū none sphere s. cc. annis gradu. 1. ꝛ minutis. 28. fere: ꝛ sic s. 49000 annis totus pficit: ꝛ motus augiū ꝛ stellaꝝ fixaꝝ dr: quo stelle q̄ sunt in firmamento variāt de signo in signū respectu zodiaci primi mobilis (licet Sco. in. 4. di. 43. q. 3. aliter sentiāt.) Unde pleyades stelle fixe: q̄ iuxta figurationē: sunt in capite Tauri in firmamēto .s. celo stellato: respectu zodiaci supioris: sunt in gradu. 22. Tauri: ꝛ sic de alijs. Tertius motus dictus trepidationis quo octaua sphera mouet sup duobus circulis paruis: quoꝝ poli sunt capita Arietis ꝛ Libꝛe none sphere: ꝛ semidyameter illoꝝ circuloꝝ ē: gradus. 4. minu. 18. ꝛ secūda. 43. ꝛ ille motus accessus ꝛ recessus nolat: in septē quoqꝫ millibus annis cōplet: ꝛ hic motus solus est ꝓprius octaue sphere: q2 vnius corporis nālis tm̄ est vnus motus sm naturā: rōe cuius stelle fixe nō semp equedistāt a polis imobilibus prime sphere. Sic nec eclyptica firmamēti semp est sub eclyptica imobili: immo frequēter est extra eā: nec stelle fixe semp in tpibus equalibus eque distāt a capitibus Arietis ꝛ Libꝛe eiusdē primi mobilis: sed videnť moueri nūc versus oꝛientē: nūc versus occidentē: nūc tardius: nūc velocius: Ptholemeus nāqꝫ repit motas: in centū annis: vno gradu. Alij sequaces ꝛ posteriores inuenerūt in. 66. annis: motas vno gradu. Hec aūt oīa demōstratiue patēt ꝛ sensibiliter in corpoꝛe sphęrico ꝑ motu octaue sphere ordinato: ꝛ p sepe fabꝛicato. Ois aūt motus ꝯueniēs alicui pter naturā (vt motus primus ꝛ scḋs octaue sphere) ꝯuenit alteri sm nām: ꝛ nō inferiori: q2 illa .s. inferioꝛa nō influunt in supioꝛa: igit ꝯuenit supiori. Sic fit vt mot⁹ scḋs qui octaue sphere est pter nām: fit none sm naturā: ꝛ motus primus qui octaue ꝛ none spheris est preter naturā: decime siue primo mobili fit secundum naturam. Hec autem omnia: supra aliqualiter videre potes.

¶ Celi octaui Moꝛalitas. Cap. 2.

Firmamentū aūt sm pħos: est primum celum ꝛ vltimū: in cuius cōuexitate sita sunt coꝛpora syderū ꝛ stellaꝝ. (Dicta autē supra sunt sm moderniores ꝛ sm veritatē.) Nā pħi nō posuerūt nisi vnū celum: imo vt dicit Basilius in Hexamerō: ꝓus pħiloſophi linguas corroderent q̄ plures celos eē cōsentirent. Illud aūt celū .s. firmamentum sic describit Arist. in li. de causis elementoꝝ. Celū inqt est quintū elementum: ab elementis inferioꝛibus discretū naturali ꝓprietate ac distinctum: neqꝫ graue: neqꝫ leue ꝛc. q2 tunc ascēderet vel descēderet: nec patit corruptionē: nec gn̄ationē: inquietū est ꝛ mobile: ꝛ semp mouetur circa polum immobilem: ipsumqꝫ dyametraliter incessanter circuit. Talis est p oīa vir perfectus vel religiosus: qui est vel esse dꝫ ab alijs separatus ꝛ distinctus pp sui status eminentiā ꝛ vite sanctitatē. Actu. 13. Separate mihi Barnabā ꝛ Saulū. Iste nō dꝫ esse leuis p insolentiā: q2 tunc ascēderet p supbiā: nec grauis .i. inclinatus ad terrena: q2 tunc descēderet p auaritiā: nec patit corruptionē luxurie vel pcti. Iugiter mouetur per boni operis diligentiam: circa polum arcticū .i. circa xpm: qui est imobilis ꝛ immutabilis q2 deus.

Marginalia: f; Basili⁹.; Arist.; Actuū.

deus. Ité mouet incessanter p affectioné ⁊ amicitiā: ⁊ circa ipm discurrit: per boni operis cóplementū: nec ab eo aliqualiter se elógat p pctm: iō sibi dicit de². 2. Esdre. 4. Propinquus mihi sedebis ⁊ amicus meus vocaberis. ¶ Uel p polū potes itelligere quēlibet sanctū: quē debemus circuire per deuotioné ⁊ imitationé. Scóm ēt Arist. de celo ⁊ mūdo. Celū ē vnū: nec erunt nec fuerūt multi celi: ⁊ est locus alioꝶ oīum: vñ ibi est vita fixa ⁊ sempiterna: que nec desinit nec finit: ⁊ ē motus eius circularis ⁊ ꝯtinuus circa polū: cuius motor est spiritus qui mouet illud sua bonitate: ⁊ dr firmamentū qꝛ est solidū ⁊ imutabile seu firmū. ¶ Talis est ecclesia: q̄ ē vna nō plures: qꝛ Canti. 6. Una est colūba mea. nec fuerūt nec erunt plures: sed vna sola: que locus est oīum saluandoꝶ: qꝛ extra ipsam nō est salus: sed ibi est vita fixa. s. gratie ⁊ glorie: q̄ nec desinit nec finitur: qꝛ vita est eterna. Hec ecclesia mouet cótinue. s. de ꝓsperitate in aduersitaté: de pluralitate in paucitaté: ⁊ ecótrario: nūq̄ tñ cadit penitus p heresim: nec a polo artico. i. a xpo per infidelitaté penitus elongat: iuxta illud qđ Chrs dixit Petro. Luc. 22. Ego auté rogaui pro te Petre: vt nō deficiat fides tua: ⁊ iō firmamētū. i. firma ⁊ stabilis nuncupat: in qua sol ⁊ luna. i. xps ⁊ btā virgo ⁊ stelle fixe. i. scti habitant ⁊ morant. Abacuch. 3. Sol ⁊ luna steterunt in habitaculo suo. Oīa q̄ sunt sub firmaméto mouent sm motū eius s. planete ⁊ orbes: ⁊ ēt ignis aer ⁊ aqua: lꝫ diuersimode: motui firmamēti obediūt: ipsumqꝫ die ac nocte sequunt ab oriéte in occidété: ⁊ sm qꝛ orbis inferior est purior ⁊ sibi ꝓximior: tāto motui firmamēti ordinatius se conformat. sm Rabanū. Sic vere firmaméto. i. deo vel plato: debét oēs iferiores. i. oēs subditi obedire: ⁊ sm motū volūtatis sue: se regere ⁊ mouere: ⁊ motū ꝓpriū. i. voluntaté ꝓpriā motui firmamēti. i. voluntati dei vel plati subijcere: ⁊ post ipm per obediētiā currere. Ezech. 1. Quocūqꝫ ibat spiritus: illuc eunte spū: ⁊ rote leuabant pariter sequētes eū. Et q̄to quis ē prior: tm̄ dꝫ se ꝯformare sm voluntaté dei vel plati sui. Eccle. 3. q̄to maior es: hūilia te in oībus. ¶ Quāto aliqđ corpus magis appropinqt celo magis est mobile: ⁊ ecóuerso: q̄to remotius: tāto minus se suo motui conformat. pꝫ qꝛ ignis est mobilior q̄ aer: ⁊ aer q̄ aqua: terra aūt pp nimiā elongationé a firmaméto imobilis est ⁊ fixa. Sic vere q̄to qs est ꝓpinqor celo i. deo per grāꝫ: ⁊ virtutes: tāto mouet ordinatius p obedientiā: ⁊ ecōtrario: q̄to qs plus a deo remouet p pctm: tāto minus obedit eius volūtati: ⁊ minus mouet per bona opa. Et iō multi sūt holes sic̄ terra. i. fixi ⁊ imobiles p ociositaté pigritie. Ps. Fūdasti terrā sup stabilitaté suam. ¶ Uel dic q̄ quāto qs est ꝓpinqor deo p gradum ecclesiastice dignitatis: tāto dꝫ eū melius seq: obediédo: imitādo ⁊ obtéperādo. ¶ Uel dic q̄ quāto qs ē alicui ꝓpinqor p ꝯsanguinitaté ⁊ affinitaté: tanto dꝫ ei melius obedire: vt melius filius: q̄ nepos ⁊c. ¶ Uel expone de bona societate: qꝛ q̄to qs vicinior alicui efficit: tāto ei in virtutibus dꝫ esse similis ⁊ ꝯformis. Math. 8. Sequar te quocūqꝫ ieris. Et sm Arist. li. de celo ⁊ mundo. Celum ē ita perfectum q̄ non habet contrarium aliquod in natura: ⁊ ideo est incorruptibile: qꝛ nihil corrumpit nisi a suo contrario. Sic vere quidam sunt ita

Esdre. Arist. Canti. Luc. Raba. Ezech. Eccle. Ps. Math. Arist.

perfecti: ita mites: ita benigni: q nullũ habent ɔtrariũ: vel inimicũ: et ideo sunt incorruptibilis nãe: quia nõ corrumpunt per pctũ: quia .s. deus tales preseruat. Prouer. 28. Qui ambulat simpliciter saluus erit. Et licet celum non corrumpat nec generet: est tñ principiũ gñationis et corruptionis pp radios quos mittit ad terrã: vt dicit Arist. vbi supra. Sic sunt multi q in se sunt boni: ita q per luxuriã nõ gñant nec corrũpunt: tñ habẽt ita malos radios .i. mala exẽpla: q i aliqnos generãt et cãnt gñonẽ luxurie: et pcti corruptionẽ iuxta illud Ecci. Radijs suis excecat oculos. Itẽ celũ licet sit vniforme in se: et de se: habet tñ plures orbes et circulos pp necessitatẽ mortaliũ: vt sic quolibet anno diuersimode moueat: quia fm Arist. li. de causis elemẽtorum. Si semp vniformiter moueret: tantũ frigus vel tantũ calorem causaret: q alimentũ mortalibus periret. Celũ est deus: qui habet quantũ ad occultam ɔuidentiã suã: multos circulos .i. plures modos fm q se mouet et se habet erga homines: et iõ aliqñ frigus aduersitatis: aliqñ estũ prosperitatis causat: quia alias alimentũ grẽ et virtutis penitus deperiret. Idõ nõ est necessarium q semp se habeat erga nos vno mõ in dando semp ɔsperitatẽ: vel semp aduersitatẽ: immo vere vtile est hoi: q nunc frigiditatẽ nũc calorẽ: nunc ɔspe ritatẽ: nunc aduersitatẽ introducat: vt sic alimentum diuine grẽ in nobis generet: et ɔducat. Celũ et habet rotunditatẽ: claritatẽ: dyaphaneitatem: vel perspicuitatẽ: et fm Macro. lib. de somno Scipionis: per orbes suos cãnt quendã sonnũ et harmonie suauitatẽ: et motu sui ipetus: in rebus calidita tem. Sic vere vir pfectus habet claritatẽ sapientie: rotunditatẽ obediẽtie (figura .n. rotunda est summe mobilis) habet pspicuitatẽ veritatis et simplicitatis quia quilibet videt qd habet in corde. Intra se et causat harmoniã gratiarum actionis: et calorẽ diuine dilectiõis: et more celi altus p ɔtẽplatiõnẽ: oĩa ɔtinẽs per ɔpassionẽ: a terra et a terrenis elõgatus p eorum abiectionem: stellis ornatus p virtutũ multiplicationẽ. Gen. xv. Suspice celũ et numera stellas eius si potes. Celũ omnia inferiora mutat: et tñ a nullo inferiori se mutat: vel põt recipe mutationẽ aliquã. Sic vere deus mutat oĩa inferiora tpalia: et spũalia: vnũqdq fm ɔpriã qualitatẽ: ipse tñ nullã mutationem recipit in se ipso. ps. mutabis eos et mutabunt: tu autem idẽ ipse es. Celum est summe pfectionis inter corporalia: nihil tñ est ita vile: nec ita sibi dissimile in nã: quin in virtute aliq: corpori celesti similet: immo multa talia meliora celo inueniũt. patet de musca: que habet vitã: quã celũ non habet. Sic vere dato q aliquis hõ sit magne pfectionis et vite celestis: nõ est tñ ita vilis hõ in natura: quin habeat virtutem vel conditionẽ meliorem q̃ sint multa: q̃ in ipso virtuoso esse noscuntur: et hoc intellige de possibili.

Prouer.

Arist.

Eccle.

Arist.

Macro.

Gene.

ps

De celo Moralitas alia. Cap. 3.

Celum in sacra scriptura reperitur multiplex. videlicet. Extentũ: stellatum: clausum: nouũ: altum: bassum: preparatum: mensuratũ: igneum: eneum: obscurum: securum: solidum: roridũ: loquẽs: intelligens: audiens: benedicens: liquescens: confitens: pluens: tremens: tonans

tonans:dormiens.Tale celũ est vir iustus: ⁊ talis debet esse quslibet eccle
siasticus prelatus.Debet igit᷑ esse celum extentum:bona sua alijs erogan 1
do.ps.Extendens celũ sicut pellẽ:qui tegis aqs supiora eius.¶ Itẽ scḋo 2
sit stellatũ.s.gratijs ⁊ virtutibꝰ alijs relucẽdo.Gene.1. Posuit stellas in 3
firmamẽto celi vt lucẽãt ⁊c.¶ Tertio sit clausum:sempꝑ per diligentiã se 4
custodiẽdo.2.Parali.6.Si clausero celũ ⁊ pluuia nõ fuerit. ¶ Quarto
sit ĩ nouũ puritatẽ ⁊ mũditiã obfuãdo:vt Apoc. Vidi celũ nouũ ⁊ terrã
nouã.¶ Quinto sit altũ:eterna ⁊ sublimia ꝯtẽplando.Ecclesi.1.Altitu= 5
dinẽ celi ⁊ latitudinẽ quis dimẽsus est.¶ Sexto sit celũ bassum:humilis= 6
ter cõuersando.ps.Dñe inclina celos tuos ⁊ descẽde.Et Esa.64.Utinã
disrũperes celos ⁊ descẽderes.¶ Septimo sit celũ ꝑparatũ:mores bonos 7
vendicãdo.Prouer.8.Qñ ꝑparabat celos aderã.¶ Octauo sit celũ men 8
suratũ:maturitatẽ ⁊ prudẽtiam sectãdo.Esa.40. Celos palmo põdera
uit.¶ Nono sit celũ igneũ:ꝑ charitatem ardendo:⁊ alios inflãmando: ⁊ 9
ad charitatẽ incẽdendo ⁊ prouocando.2. Paralipo.7.Descendit ignis
de celo ⁊ deuorauit holocaustũ.Et.2.Petri.3.Celi ardentes soluentur.
¶ Decimo sit celũ eneũ:sonum diuine laudis ꝓmendo. Deute.18.Sit 10
celũ qḋ supra te est eneũ:⁊ illud Job.37.dr̄ de celis:q̃ solidissimi quasi ere
fusi sunt.¶ Undecimo sit celũ obscurũ:per timorẽ:dei iudicia cogitãdo. 11
Esa.50. Induam celos tenebris:⁊ saccum ponam operimentum eoꝝ.Et
Ezech.32.Celũ nube tegã.¶ Duodecimo sit celũ securũ:in deo speran= 12
do:⁊ confidẽdo.Unde.2.Parali.6.dr̄.Respice de celo firmissimo habi
taculo tuo domine.¶ Tertiodecimo sit celũ solidum:se per constantiam 13
roborãdo.Prouer.3.Stilauit celos prudẽtia.¶ Quartodecimo sit ce= 14
lum roridum:in alios doctrine stillicidia diffundẽdo. Zacha.8.Celi da=
bunt rorem suũ.Et illud predictũ Gene.37.In rore celi benedictio tua.
¶ Quintodecimo sit celum intelligẽs:vtilia meditando.ps. Qui fecit ce 15
los ĩ itellectu. ¶ Sextodecimo sit celũ audiẽs:preces pauperum suppli= 16
cantiũ admittẽdo:⁊ dei mandata attẽdẽdo:⁊ causas partiũ decidẽdo.
Deutero.32.Audite celi que loquar.⁊.1.Macha.2.Clamor populi ascẽ
dit ad celos.¶ Decimoseptimo sit celum loquens:dei iustitiã: ⁊ gloriam 17
predicando.psalm.Annunciabũt celi iustitiam eius.Et iterum.Celi enar
rãt gloriã dei.¶ Decimooctauo sit celum benedicens.Domino gratias 18
agendo.Daniel.3.Benedicite celi domino. ¶ Decimonono sit celum cõ 19
fitens:propria crimina reuelando:⁊ dei mirabilia recitando.psalm.Con
fiteantur celi mirabilia tua domine.¶ Uigesimo sit celum liquescens:se 20
per compassionem super aliorum miserijs resoluendo.Esay.51.Celi si=
cut fumus liquescent.¶ Uigesimo primo sit celum placens:omnibus be 21
neficia influendo.Esay.45.Rorate celi desuper:⁊ nubes pluant iustũ.
¶ Uigesimo secundo sit celum corruscans:bona exempla omnibus pre= 22
bendo.Actu.9.Circũfulsit eum lux de celo.¶ Uigesimo tertio sit celũ 23
tremens:deũ timendo ⁊ reuerendo.Job.26.Columne celi contremi=
scunt ad nutũ eiꝰ.¶ Uigesimo q̃rto sit celũ tonãs atq; fulgurãs:malos 24
corrigẽdo ⁊ ꝯterẽdo.1.Reg.2.Formidabũt aduersarij eiꝰ:⁊ sup ipos ĩ celo

25 tonabit. ¶ Uigesimo quinto sit celū dormiens: in celo metaliter quiescē
Job. do: vel in deo. Job. 38. Cōcentū celi q̄s dormire faciet. ¶ Per celū ēt pōt intelligi pctōr: qui dr̄ clausum: q̄ pctā sua celat in cōfessione p̄ verecūdiā. Altū: q̄ alijs se p̄fert per superbiā: latū: q̄ oīa continere vellet p̄ auaritiā: lucens q̄ ornatus vult esse per apparētiā. Uoluēs: q̄ cōtinue mouetur p̄ incōstantiā. Tonās: q̄ alios terret p̄ seuitiā. Coruscās: q̄ corā alijs splēdet per iactātiā: fulminās: q̄ alios ledit p̄ violentiā. Eneū: q̄ alios clamādo solet diffamare. Igneū: q̄ alios exasperādo solet inflāmare. Obscurū: q̄ salutaria solet ignorare. Liq̄scēs: q̄ seipm̄ p̄ luxuriā solet eneruari. Dormiens: q̄ semp̄ p̄ desidiam solet soporari. Ista oīa potes cōcordare per auctoritates imediate allegatas: modo tn̄ contrario intellectas. Sic ergo patet q̄ celum signat iustum pariter τ iniustum.

¶ Celi alia Moralitas: τ pōt poni etiam pro empireo. Cap. 4.

Et celū etiā pōt intelligi Paradisus. Et hoc multiplici rōe. Celum. n. h̄z p̄petuā claritatē. Delectabilē iocunditatē: ordinatissimā cōitatē. Primo dico q̄ celū h̄z claritatē inoffuscabilē. Ibi enim est sol τ luna τ stelle: q̄ sunt corpa valde luminosa: τ luminis in alijs cātiua. Sic celū paradisi cōtinet solem iustitie xp̄m in duplici nā: lunā. i. beatā virginē: stellas. i. angelos: τ sanctos: qui omnes fulgēt inextimabili claritate: τ sp̄ualiter τ ēt corporaliter post resurrectionē gn̄alē: quantū
Eccle. ad sanctos: q̄ fulgebūt iusti sicut sol. Uñ Eccl. 43. Gloriosa species celi: gloria stellar̄ mundū illuminans. Itē est ibi iocūditas inextimabilis: quia
Macro. fm̄ Macrobiū. Orbes celi faciūt suauē melodiā. Iuxta illud Job. 38. Cō
Job. cētū celi q̄s dormire faciet. Sic vere paradisus harmoniā diuine laudis: q̄
Job. ab orbibus celestibus. i. a sctis τ angelis incessanter p̄fert. Job. 38. Ubi
Ps. eras cū me laudarēt simul astra matutina: τ iubilarēt oēs filij dei: τ ps. Exultationes dei in faucibus eor̄. Itē ibi ē ordo inpturbabilis. Celū. n. est ordinatissime p̄cessiuū. Orbes. n. celi inter se sunt ordinati τ distincti: τ ita faciūt ordinate cursus suos: τ infallibiliter veniūt ad puncta sua. Ita etiā ordinate p̄cedūt q̄ vna stella locū alterius: vel circulū nō impedit: nec cā in actu suo quoquo mō retardat. Et q̄uis ēt sint disparis claritatis: q̄libet tn̄ loco suo est ptenta. ¶ Sic in paradiso sunt scti τ bti: diuersis distinctionibus ordinati: h̄z disparitatē meritor̄. Uer̄ tn̄ q̄libet ē statu τ gradu suo ptētus eo q̄ alter alter̄ nō pturbat: s̄z pace ordinatissima sp̄ gaudēt. Uñ istū ordinē mirabat̄ Regina Saba: q̄ venerat de finibus terre: audire sapiaz Salomonis: q̄ regis sapiaz: fabricā tēpli: τ ordines ministrātiū taliter mirabat̄ q̄ nō habebat sp̄ūz. s. p̄ stupore τc. Ista ē aīa beata de finibus terre. i. de mundo ad celū trāslata: q̄ miraf̄ dei sapiam inpscrutabilē: fabricā templi. i. totius vniuersi naturā valde laudabilem. Item ordinez ministror̄. i. distinctionē beator̄ imperturbabilem. Ideo cuilibet potest
Job. dici illud. Job. 38. Nūquid nosti ordinē celi: τ rationē eius pones in terra. Ordo. n. primus ptinet xp̄m. Scd̄s beatā virginē. Tertius angelos. Quartus martyres τ apostolos. Quintus cōfessores τ viros iustos. Sextus doctores τ viros in sp̄ualibus eruditos. Istius ergo ordinis celestis

in terra

in terra nõ ponitur: quando ab hoīe terreno in corde suo (loco xp̄i humilitas: loco Marie pietas: loco angeloꝝ puritas: loco martyꝝ patientia: loco Confessoꝝ pnīa: loco doctoꝝ prudentia) describit꞉ ⁊ habet꞉ Hiere.30. Hiere.
Templū suo ordine fundabit꞉. Ad istū ḡ locum debemus totis affectibus anhelare: ⁊ ipm̄ totis desyderijs affectare: ⁊ ibidē ex tunc per affectū ⁊ desyderiū abundare: vt sic quilibet ꝑ futurā spem possit dicere illud Esa.66 Esa.
Celū mihi sedes est: terra aūt scabellum pedū meoꝝ. Celū.n. idest celestis patria dꝫ esse sedes nostra per iugē meditationem: cōtemplationeꝫ: ⁊ affectionē. Terra aūt.i. tpalis facultas: dꝫ esse scabellum sub pedibus nostris per cōtēptum ⁊ abominationē ⁊ detestationē. Si aduertamus in ista auctoritate inueniemus: ꝙ celū ⁊ celestia bona habēt qnqꝫ conditiones propter quas debēt affectari. ¶ Primo q꞉ ibi est securitas inexpugnabilis: q꞉ dr̄ celum a celādo eo ꝙ ibi celet꞉ ⁊ ꝓtegatur homo ab oī tribulatione. Ad partē.n. supremā aeris nō ascendunt: vel nō attingunt male aeris impssiones.s. turbines: grādines: niues: q̄ tn̄ in inferioribus generant꞉: ⁊ quibus hoīes grauiter impugnant꞉. Sic sursum in patria nō sunt alique tribulationes ⁊ impugnationes: q꞉ oēs remanēt in hac vita. Celū ergo a celādo Esa.32. Erit (inquit) vir sicut q absc̄odit꞉ a vento: ⁊ celat se a tempestate. Est igit꞉ ibi securitas inexpugnabilis. Et idō celum dicitur firmamentum: q꞉.s. possessores suos firmiter ꝓtegit ⁊ defendit. Gen. 1. Vocauit firmamentū celum. Seqtur. Stellas posuit in firmamento celi. ¶ Secūdo est ibi tranquillitas pacis laudabilis: quod ostenditur. cuꝫ dicitur. Sedes. Sedere.n. significat statum pacis ⁊ quietis. Et ideo beati qui sunt in celo vbi requiescunt a laboribus suis sedere merito dicuntur: vt de quolibet istoꝝ dicatur illud Apoc.4. Ecce sedes posita erat in celo ⁊ super sedeꝫ sedens. Ararath.n. est mōs altissimus Armenie: in quo requeuit Archa post diluuium. ſm Jsido. Et signat Paradisum locum altissimū: vbi est pfecta quies: vbi Archa.i. anima post diluuium pn̄tis seculi requiescit. Gen. 8. Requeuit archa sup mōtes: vnde de tali sede dr̄ ps. Dn̄s in celo parauit sedē suā. ¶ Tertio dico ꝙ ibi ē eternitas indefectibilis. Est ingt. Vita.n. illa nō pōt dici fuit vel erit: q꞉ fundat꞉ in eternitate: in q̄ nō ē pteritū vel futuꝝ: sed pn̄tia semp durās. Jō de ista indefectibili eternitate: dr̄ vel dici pt cuilibet ibi existēti illō ps. Si ascēdero in celū tu illic es. ¶ Quarto dico ꝙ ē ibi fertilitas ihaustibilis. Terra: ingt: qō ē elemētū fructiferꝝ: q̄ ꝓ cūctis viuētibus cibū gignit. Et idō ista ſm Jsido. dicebat꞉ antiqtus alma mater: talis est paradisus: q꞉ ibi ē verus fructus: vera refectio: verꝝ eē: ⁊ vera vita: vt sic cuilibet btō possit dici illō. Gen.27. Jn rore celi ⁊ pinguedine terre: erit benedictio tua: vt sic qlibet nostrū dicat cū ps. Portio mea dn̄e sit in terra viuētiū. ¶ Quinto dico ꝙ ibi est sp stabilitas durabilis. Scabellū: ingt: pedū meoꝝ. Gloria.n. eterna dr̄ scabellū pedū: q꞉ scabellū est illud qō sustinet pedes nr̄os. Ad denotandū ꝙ pedes affectionū nr̄aꝝ tūc stabiliter sustinent꞉: qn̄ sup eterna gloria innitunt꞉. Bona.n. tpalia nō sunt scabellum sufficiēs ad affectiones hoīs sustinēdas: fatuus.n. est q talib꞉ innitit꞉: vel q in talibus ꝯfidit: sicut qui innitit꞉ baculo arūdineo in saltādo.

Margin notes: 1 Celum. Esa. Gene. 2 Sedes. Apoc. Jsido. ps 3 Est ps 4 Terra. Jsido. Gene. ps 5

Sed celestia sunt bonũ ꝛ firmũ scabellũ: q̃ nõ deficiũt nec franguntur. Et id sicut elephas fortibus arboribus solet initi dum dormit. Sic nos debemus inniti bonis eternis: q2 celi solidissimi quasi ere fusi sunt. Job. 38. Id de tali scabello dr̃ cuilibet cõtemplanti: illud ps. Adorate scabellum pedũ eius: qm̃ sanctũ est. Et. 2. Parali. 9. Rex Salomon fecit thronũ eburneũ ꝛ scabellũ aureũ. Talia. n. sunt bona celestia: q2. s. pp istã quintuplicẽ cõditionẽ sunt specialiter affectãda. Ut sic dicat quilibet illud Phili. 3. Conuersatio nostra in celis est. Sed heu: q2 bona mũdi nõ sunt stabilia: sed fallibilia: nõ sunt fertilia sed sterilia: nõ durabilia: sed trãsitoria: nõ sunt quieta sȝ turbata: nõ sunt secura sed diuersis impugnationibus obscura: ꝛideo nõ i istis tp̃alibus sed in celestibus est morãdũ: contemplandũ ꝛ affectandũ: ꝛ illuc cũ gemitibus anhelandũ: vt de quolibet dicat̃ illud Mar. 7: Suspiciens in celũ ingemuit. Et sic accidet nobis: sicut illi domicelle que dicebatur Calysto: que cũ (sm̃ fabulas) pp fornicationẽ mutata fuisset in vrsã: ꝛ quotidie gemeret ꝛ rugiret. Juppiter motus pietate: mutauit eam in stellã: ꝛ posita ẽ in celo: ꝛ dr̃ vrsa maior. Sic qñ hõ pp fornicationẽ pctõꝝ suoꝝ efficit̃ vrsus. s. vilis ꝛ pctõr: tandẽ fit humilis penitẽs atqȝ gemens ꝛ sic sepe accidit ꝙ mutatur in stellã. s. in virũ lucidũ ꝛ perfectũ: ita ꝙ in celo finaliter collocat̃. s. nunc per spem: in fine per spem: nunc in affectu: tunc aũt in actu: nunc in voluntate: tunc in re. Unñ dicat illud Eccle. 24. Gyrum celi circuiui sola. Et Act. 7. Intendẽs in celũ vidit gloriam dei. Et si vis: dic hic: ꝙ istud est celum in quo deus sedet ad imperandũ. Esay. 66. Celũ mihi sedes est. ꝛ in ps. Dñs in celo sedes eius. In quo deus manet ad habitandũ. ps. Ad te leuaui oculos meos qui habitas in celis. De quo deus videt ad cõsiderandũ. ps. Dñs de celo ad terram aspexit: videt oẽs filios hoim. De quo deus venit ad nobis miserandũ. Jo. 6. Ego sũ panis viuus qui de celo descẽdi. Ad qd̃ deus ascẽdit ad dñandum. Heb. 7. Excelsior celis factus est. A quo finaliter ad terrã iteꝝ descendet ad iudicandum. Actu. 12. Angelus autẽ domini descendit de celo. Et nota ꝙ in isto celo est iocunditas: securitas: stabilitas: fertilitas: concordia: ꝛ hec de celo in generali sufficiant.

Marginal notes: Job. / ps / Parali. / Paul. / Mar. / Fabul. / Eccle. / Actuũ. / Esa. / ps / ps / Joan. / Paul. / Act.

¶ De circulis celi: Declaratio realis. Cap. 5.

Circuli celi sunt plures: quoꝝ duo sunt visibiles. s. Galaxia: ꝛ zodiacus. Alij sunt inuisibiles. s. equinoctialis cũ reliquis: de quib9 ordinate dicamus. Equinoctialis est circulus diuidẽs spheram in duo equalia: sm̃ quãlibet sui partem equaliter distans a polis. Dictus equinoctialis: q2 cum sol transit per ipsum (quod bis fit in anno: cum. s. est in principio Arietis circa festum sancti Gregorij: ꝛ in principio Libre: circa festum Exaltationis sancte Crucis) fit equinoctium in vniuersa terra. Hinc ꝛ equator dici ꝛ noctis. Est enim tunc dies duodecim horarum. similiter ꝛ nox. Nominatus est autem cingulus primi mobilis: quia ipsum in medio per duo equalia: per modum cinguli diuidit. De zodiaco in fine aliorum circulorum dicetur: quia prius agitur de circulis inuisibilibus.

Marginal note: Equinoctialis.

¶ De circulis

¶De circulis Coluris. Cap.6.

c Olurus solsticiorū est circulus: per polos mūdi & principia Cācri & Capricorni trāsiens: sphærā in duo equalia diuidēs. Et dr̄ colurus a colon: qd̄ est mēbrū: & uros: qd̄ est bos syluestre. appa ret. n. huius circuli sola vna medietas: in modū caude bouis syluestris erecte. Sed solsticiorū dr̄: qm̄ sol ipm̄ attingēs: āplius nō ascendit: vt cū circa festū Viti: Cancrū intrat. Nec descendit: vt cū Capricornū circa festum scte Lucie: intrat. Et horū primū dr̄ solstitiū estiuale: q2 fit in estate. Alterū vero solstitiū hyemale appellat̄: q2 in hyeme fit. Colurus vero equinoctiorū est circulus per polos mundi & principia Arietis & Libre transiens: sphæramq3 in duo equalia diuidēs. Dictus est aūt circulus equinoctiorū: q2 sol ipsum attingēs equinoctia facit: vnū. s. vernale circa festum. s. Gregorij. Alterū vero autūnale circa festum Exaltationis. s. Crucis. Et hi duo circuli se se in polis mundi intersecāt ad angulos rectos & sphærales.

¶De circulo meridiano. Cap.7.

m Eridianus circulus in sphera: est qui trāsit p polos mundi & p zenith capitis nostri. Est autē zenith capitis nostri: punctus firmamenti: directe suppositus capitibus nostris. Dr̄ et pūctus verticalis q2 directe sup ceruices nr̄as. Dicitur autē hic circulus meridianus: q2 cum sol ab ortu ascendens ad ipsum peruenerit: illi p cuius zenith talis circulus trāsit: meridies ē. Ex quo p3: q ciuitates: q̄ equaliter distāt ab oriēte & occidēte habent eundē meridianū: l3 habeant diuersas latitudines: q̄ vero inequaliter distant ab oriēte & occidēte: necesse est habere diuersos meridianos. Dr̄a autē meridianorū: in tabulis astronomicis: lōgitudo ciuitatum dicitur. Manet autem idem meridianus ciuitatum: ad 300. stadia: vltra variatur ad sensum.

¶De circulo Horizonte. Cap.8.

b Orizon est circulus diuidēs hemisperiū superius ab inferiori: q & visum nostrū terminat: horizon nāq3 interpr̄atur terminator visus. Et iste est duplex. s. rectus & obliquus. Illi dicunt̄ habere horizōta rectū: qui habitāt sub equinoctiali. Nā horū horizon trāsit p polos mundi: sic q neuter polorū magis eleuat̄: & equinoctialē diuidit ad angulos rectos sphærales. Horizōta obliquū siue decliuem habent illi: quibus vnus polorū eleuatur super horizonta: & quorū horizon intersecat equinoctialē ad angulos obliquos sphærales. Est autē zenith capitis semp polus horizōtis: ex quo p3 tantā esse distantiam zenith capitis nostri ab equinoctiali: quāta fuit eleuatio poli mundi super horizontē. Est autem (ad sensum) ciuitatum horizon idem ad. 400. stadia.

¶De circulis sphere minoribus. Cap.9.

c Irculi minores in sphera imaginādi sunt quatuor: quorū duo ex motu polorū zodiaci: circa polos mūdi causant̄. poli. n. zodiaci: a polis mundi distantes per vigintitres gradus & quasi dimidium: voluuntur circa ipsos: sicq3 causant duos circulos quorū vnus dicitur arcticus: alter vero antarcticus. Arcticus qdē dicitur a constellatione

arctos.i.ab vrsa maiore: que inuenit circa hunc circulũ. Dicitur etiã circulus borealis & septẽtrionalis. Borealis quidẽ: quia est ex illa parte mundi vnde boreas ventus nascitur. Et dicitur septẽtrionalis a septẽtrione.i.a minori vrsa: que figuratur septẽ stellis existẽtibus circa hunc circulũ: que stelle septẽ triones.i.boues appellantur: eo quod tarde ad modũ bouis moueantur. Eisdẽ ẽt noibus polus mũdi q nobis semper apparens (qui & circuli arctici centrũ est) noiatur. Circulus vero & polus oppositus dicitur antarcticus: quasi cõtra arcticũ. Dicitur ẽt australis a vẽto: & meridionalis a tali parte mũdi.i.meridie. Alij duo circuli minores fic in sphera imaginantur. Nã sol existens in primo puncto Cancri: describit quendã circulum motu firmamẽti: quẽ tropicũ Cancri dicunt. Tropicũ.n. a tropos dicitur qd est conuersio: nã tunc sol nõ ascendens altius se conuertit. Similiter cũ sol fuerit in primo puncto Capricorni: describit quendam circulum: qui tropicus Capricorni appellatur ex eadem causa.

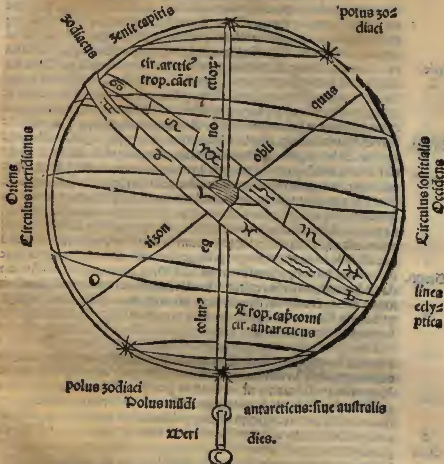
¶ De circulo zodiaco. Cap. 10.

Zodiacus est circulus qui transiens per mediũ sphere: intersecat equinoctialẽ: & intersecatur ab eodẽ: in duas partes equales: quarum vna versus austrũ: reliqua versus septẽtrionẽ declinat: per hoc dicitur circulus obliquus: & signa que declinãt versus austrũ: vocantur australia.i. Libra: Scorpio: Sagittarius: Capricornus: Aquarius: & Pisces. Illa vero que versus septẽtrionẽ se vertunt. Borealia a uento: vel septẽtrionalia dicũtur.i. Aries: Taurus: Gemini: Cãcer: Leo: Virgo. Est aũt hec declinatio zodiaci ab equinoctiali graduũ. 23. & dimidij aut fere. 24. Dictus ẽ aũt zodiacus a zoe: qd est vita. Sol.n. sub illo circulo motus: prestat vitã cunctis inferioribus alantibus: aut dicitur a zodion: qd est aial. Sunt.n. in eo duodecim imagines formate per positiones stellarum: & noibus animalium insignite. Et solus iste circulus in zodiaco habet latitudinem: que duodecim graduum spaciũ cõplectitur: & per mediũ horum graduũ: est imaginãda vna linea diuidens zodiacũ (in circuitu) in duo equalia: a qualibet parte sex gradus relinquendo: & hec linea eclyptica nominatur: eo quod sub ea tantũ: dum sol & luna fuerint: possit fieri eclypsis. Ex hoc habeas qdlibet signum habere in longitudine. 30. gradus: & in latitudine. 12. Quandoque tamen totum firmamentum diuiditur in duodecim equalia: per sex circulos: per polos zodiaci: & initia

ci: ⁊ initia signoꝝ i zodiaco distinctoꝝ trãscũtes: ⁊ tũc stelle eꝫ zodiacũ exi-
stẽtes dñr eẽ i signis. Hec de circulo zodiaco. Et nota ꝙ oẽs ŏ dicti circuli
ꝑ.ñ solũ i firmamẽto imaginãdi sꝫ: sꝫ ẽt i.ix.⁊.x. vt phs admõet discriptio.

Polus mundi arcticus vel borealis.

¶ De Circulis celi Moralitas. Cap. II.

Er celũ diuisũ i diuersos circulos: ꝑt intelligi sctã eccĩa illustrata
p diuersis grĩjs gratis datis. Nã de circulis loqns Salomõ Eccle. i.
dicit. Lustrãs vniuersa i circuitu ꝑgit spũs: ⁊ i circulos suos reuer Eccle.
tit. Sic spũs sctũs circũdãs ecclesiã dotauit donis ⁊ gratijs gratis datis.
de qb⁹ Apost. i. Cor. xij. ait. Alij qdẽ p spũꝫ dat ꝯmo sapie: alij ãt scie: ꝯꝫ
eũdẽ spũꝫ: alij fides i eodẽ spũ: alij grĩa sanitatũ i vno spũ: alij opatio ṽtutũ Paul.
alij ꝓphetia: alij discretio spũuꝫ: alij gñã linguaꝝ. alij interpꝫtatio ꝯmonũ.
Hec autem oĩa operat vnus atqꝫ idem spiritus: diuidens singulis prout

4 vult. ¶ Prima g͂ gr͂a est sermo sapie: q̃ cõsiderat cãs altissimas: ⁊ hec rep̃sentatur p circulũ solstitij estiualis. Gr͂a.n. sermonis sapienter loquentis
1 dz ad duo respicere: p illũ circulũ rep̃sentata. ¶ Primo sermo p̃dicatoris sapiẽtis dz illustrare intellectũ auditoris: specialiter de diuinis ⁊ spũalib⁹ circa que p̃prie est sapia. Tũc aũt intellectus auditoris instruit̃: dũ p̃dicator sic clare loquit̃ q̄ doceat. Et hoc signat ille circulus solstitij estiualis: q iõ dr̃ solstitialis estiualis: q2 sole ibi existẽte: fit solstitiũ estiuale: qđ ẽ dũ sol intrat primũ gradũ Cancri die. xv. Iulij. Ubi aũt existit sol p̃sens: oia clare ⁊ lucide videntur. Et talibus ex persona sapie: dr̃ Eccle. 14. Qui eluci
Eccle. 2 dant me vitã eternã habebunt. ¶ Scđo sermo p̃dicatoris sapiẽter loquẽtis: dz mouere affectũ auditoris: sic vz q̄ libenter audiat verbũ dei. Ille ãt qui vult delectare: opz q̄ loquat̃ temperate. i. nõ nimis p̃lixe: q2 prolixa locutio nõ delectat sed attediat. Et si vult mouere affectũ opz q̄ loquat̃ feruenter. nã dicit Greg. Uerba inflãmare nequeũt: que frigido corde p̃feruntur. Et hoc signat circulus solstitialis estiualis qui mediat inter nr̃am
Grego. terrã habitabilẽ: ⁊ torridã zonam. In nostra.n. terra habitabili est tẽperatus aer: in torrida vero ẽ excessus caloris. Sic in sermone p̃dicatoris debent hec duo cõiungi. s. t̃pamentum locutionis. s. a p̃lixitate: ⁊ feruor p̃nunciationis: vt. s. per primũ placeat: ⁊ per secundum moueat: ac inflãmet sic q̄ ad actũ siue ad operationẽ flectat. i. ad hoc vt auditor amet ea q̃ predicator dicit ⁊ ipsa implere velit: qđ fit dum sic loquit̃ q̄ auditorẽ flectit. Ad hoc aũt spũs sctũs vtitur lingua p̃dicatoris quasi quodã instrumẽto. Ipse vero est qui p̃ficit opationẽ interius. Ut ait Greg. in homel. Pent. Nisi corda audientiũ spũs sctũs repleat: ad ardorẽ amoris: vox dicentiũ incassum
Grego. sonat. Et hoc ẽt ostendit circulus solstitij estiualis: eo q̄ iste circulus tãgit zodiacũ in Cancro. Nã zodiacus dr̃ a zoe: qđ est vita: q2 spũs sctũs ẽ viuificatiuus: vt dicit Saluator: Spũs est qui viuificat. Ut ait tunc circulo estiuali p̃iungit̃ zodiacus: q̄si ipsius p̃dicatoris sermoni adiungit̃ spũs sancti virtus. Que cõiunctio fit in Cancro: vbi sol reflectit̃ ⁊ retrocedit. Naz in octauo gradu Cãcri sol retrograditionẽ facit: quia vsq3 ad primũ gradũ Cancri intantũ eleuatus est versus nos q̄ nõ põt plus extolli: ⁊ tũc retrogradit̃ descendẽdo per signa inferiora. Tunc ergo circulus solstitialis zodiacum in Cancro tangit: q̄si sermo predicatoris virtute spũs sc̃ti adiũcta:
2 cor superbũ pctõris ad humilitatem penitentie flectit ⁊ reducit. ¶ Scđa
Scia gratia gratis data est sermo scie. i. gratia loquẽdi efficaciter de inferiorib⁹ ⁊ specialiter de humanis. Et hec assimilat̃ alteri circulo solstitiali hyemali. Nam ille qui vult recte docere hominem scientiam: non vanam sed salutife
1 ram: debet intendere ad tria. ¶ Primo ad instruendum. s. vt insinuantur
Solsti- tenebre ignorantie: ⁊ crescat lumen sciẽtie. Et hoc significat solstitialis hye
tialis. malis: q2. i. Sole in eo existente: fit solstitium hyemale: ⁊ tunc incipiũt cre
Hyema scere dies: ⁊ noctes decrescere. Ad Roma. 13. Abijciamus opera tenebra
lis. rum ⁊ induamur arma lucis: sic vt in die honeste ambulemus. ¶ Scđo
Paul. dz intendere ad afficiendũ. s. timore supplicij ⁊ amore p̃mij. Et hoc signi
2 ficat solstitialis hyemalis: q est inter torridam zonã: ⁊ alterã partem terre habitabilis.

habitabilis. Nã in torrida vbi est excessus ardoris: intellige supplicium in ferni. In alia habitabili vbi tẽperies ⁊ amenitas est aeris: intellige celi sua uitatem. Quorum primum est timendum: secundum vero appetendum. ¶ Tertio debet intendere ad promouendum.s. vt homo per scientiã hu manorum etiam practice proficiat: ascendendo de virtute in virtutes. Qd iterum ostendit circulus solstitialis hyemalis: quia tangit zodiacum in Capricorno. Caper enim est animal cornibus superiora petens. Unde di citur Capricornus: quia sol ibi existens post solstitium estiuale incipit ascendere per signa superiora versus scilicet Arietem ⁊ Cancrum: per quod significatur hominis ascensus per profectum. ¶ Tertia gratia gra tis data dicitur fides. Et hec assimilatur circulo galaxie: de quo infra di cetur: ⁊ hoc propter quatuor. ¶ Primo propter puritatem: quia galaxia dicitur via lactea: in qua significatur nitor puritatis: quaz fides facit secun dum illud Petri. Actuum.xv. Fide purificans corda eorum. ¶ Secun do propter firmitatem: quia vt dicit Philosophus. Galaxia semper stat in eodem loco celi: ⁊ hoc quantum ad apparentiam: quod dico pp tardissi mum motum: quia in rei veritate expertum est ꝙ galaxia: cum sit pars octaue sphere: mouetur in centum annis vno gradu: vt patet in octaua sphera. Fides autem prout est gratia gratis data: accipitur pro aliqua fi dei excellentia: sicut pro constantia fidei: vt dicit glosa. Unde fides dici tur substantia propter firmitatem. Hebre.xi. ¶ Tertio propter clarita tem. Nam galaxia circulus tunc est clarior: quando aura nocturna fuerit frigidior ⁊ serenior: quia scilicet. constantia fidei tanto amplius clarescit: quanto aura persecutionis vel frigus mundi tenebrosi magis contra eam exrescit: nam virtus in infirmitate perficitur. ¶ Quarto propter vtilita tem. Nam galaxia propter suam claritatem ⁊ serenitatem dirigit nauigan tes ⁊ itinerantes de nocte. Similiter fides vera ⁊ constans dirigit naui gantes per mare mundi. Unde dicitur de filijs Israel ad Hebre.xi. Qd fide transierunt mare rubrum: tanquam per aridam terram. Et etiam fi des est viatorum directio: ne in tenebris ignorantie vel infidelitatis erro bitando pereant. Unde dicitur ad Hebre. 10. Inicianit nobis viam no uam: ⁊ post eum ascendamus cum vero corde in plenitudine fidei. ¶ Quarta gratia gratis data: est gratia sanitatum. Et hec assimilatur cir culo arctico siue circulo paralello septentrionali: qui est diuisio nostre ter re habitabilis a frigida. Dicitur enim paralellus.idest eque distans a pa ra: quod est iuxta: ⁊ lelle: quod est distans: equaliter enim distat ab alio circulo australi siue antarctico paralello. Hoc autem competit gratie sani tatum: quia omnis infirmitatis est equaliter ⁊ indifferenter curatiua: ⁊ non videlicet minus vnius ꝙ alterius: quia innititur diuine virtuti: cui nihil est impossibile: vel difficile. Non sic autem de virtute medicine create: que aliquas infirmitates curare potest ⁊ aliquas non: ⁊ rursus cu rabilium infirmitatum quasdam tardius: quasdam citius curat. Itez iste paralellus dicitur septentrionalis a septentrione: quia est ex illa parte vbi ille septem stelle dicte Arcturus. Et iste circulus septem stellarum

Margin: 3 · 3 Fides · 1 Galaxia Act. · 2 Phs · Paul. · 3 · 4 · Paul. · Paul.

significat septem modos: quibus gratia sanitatis corporalis: in Euange-
lio legitur esse concessa: in quibus etiã significantur septem modi quibus
1 infirmitates spirituales curantur. ¶ Primo. n. legitur fuisse concessa gra
Luc. tia sanitatis corporalis mediante oratione discipulorum. sicut habet Luc. 4
de Socru Petri febricitante: q discipuli rogauerunt illũ pro ea: et sequit q
stans sup illã imparauit febri. Et similiter ab infirmitate peccati curatur bo
Jacob mo per orationes iustorum. Jac. v. Oratio fidei sanabit infirmũ: et alleuabit
2 eum dominus et si in peccatis sit dimittetur ei. ¶ Secundo data est gratia
Luc. sanitatis mediante concessione potestatis. sicut Luc. 10. Dominus mit-
tens discipulos ad predicandum dedit eis potestatem vt langores curarẽt:
significans q verbo predicationis curatur infirmitas peccatoris. Sapie.
Sapie 16. Sermo tuus domine sanat omnia. ¶ Tertio sanat ex precepti expres
3 sione: sicut dixit Centurio. Math. 8. Dic tantum verbo: scilicet precipien
do: et sanabitur puer meus: in quo significatũ est q obedientia sanat mor
bos spirituales: spiritualiter: superbie et negligentie: sicut infirmus obe-
diens medico curatur corporaliter. ¶ Quarto appropinquatione: quia
4 qui sic appropinquabant Christo vt eum tangerent: sanabantur: Math.
Math. 6. Quotquot tangebant eum: salui fiebant. Ille tactus pertinet ad acti-
5 uos vel ad imitatores Christi: qui etiam sanantur spiritualiter. ¶ Quin
Luc. to manuum impositione. Luc. 4. At ille singulis manus imponens: cu-
rabat eos. Ista manuũ impositio fit per penitentie absolutionem. Uel ta
ctus manuum Christi: est flagellatio dei: que etiam expellit infirmitatem
6 peccati. ¶ Sexto aque lotione: siue sit infirmitas cecitatis: sicut dominus
misit cecum a natiuitate vt lauaret: ad natatoria Syloe: et abijt: et lauit: et
Joan. vidit. Joan. 9. Signans q cecitas ignorantie: tollitur per aquam sapien-
tie. Siue sit infirmitas lepre: sicut dominus introducit de Naaman le-
proso curato in lotione aque Jordanis. Nam lepra Naaman principis mi
litie Syrie: est corruptio in prelato: que curatur in descensu humilitatis.
Jordanis enim interpretatur descensus. Siue sit quecunq alia infirmi-
Joan. tas: sicut sanabatur vnus qui primo descendebat in piscinam. Joan. v. Et
7 ista est lotio baptismi: vel penitentie: que omne peccatum purgat. ¶ Se-
ptimo curatur infirmitas vulnerum: alligatione: sicut patet de Samari-
Luc. tano qui curauit vulneratum: vulnera eius alligando: vinum et oleum in-
fundendo. Luc. 10. Hec alligatio est iustitie exhibitio per correptionem:
in qua debet esse vinum mordens et oleum liniens: quia miscenda est le-
Greg. nitas cum seueritate: et misericordia cum iustitia: vt dicit Gregorius.
Item circulus ille paralellus: diuidit nostram habitationem a frigida.
Habitabilis autem siue habitatio anime est in corpore: frigus autem
est qualitas mortificatiua. Unde per gratiam sanitatum: habitabilis no-
stra: idest corporis nostri natura: diuiditur a frigida: idest separatur et li-
5 beratur etiam a morte: quia scilicet habentes hanc gratiam mortuos su-
Zodiac9. scitant. ¶ Quinta gratia gratis data: est operatio virtutum: idest signo-
rum et miraculorum. Unde hec assimilatur Zodiaco circulo: qui dici-
tur esse circulus signorum. Nam miracula; que facultatem nature
excedunt

excedunt vocant virtutes: que vero sunt ad manifestandum aliquod supernale vocant signa: propter excellentiam autem dicunt portenta vel prodigia quasi procul aliquid ostendentia. ¶ Sexta gratia gratis data: est prophetia. Et hec assimilatur illi circulo dicto coluro solstitiali: qui incipit a polo septentrionali et per Cancrum et Capricornum circulariter procedens iterum redit ad suum principium. 6
Nam prophetia: vt dicit Grego. quandoque incipit a preteritis. Sicut de prophetia Moysi patet: qui prophetauit de principio creationis rerum. Quandoque vero est de presenti occulto: quandoque de futuro: et quandoque a futuris redit ad preterita: sicut expresse patet in libris prophetarum. Dicitur autem colurus a colon et vri. i. membrum syluestris bouis. vt dicit Auctor sphere. Colon. n. est membrum: vrus vero: bos syluestris dicitur. i. cauda. s. bouis syluestris: que eriges caudam facit circulum imperfectum. Unde colurus quasi circulus imperfectus. Nam sicut dicit Apost. 1. Cor. 13. Ex parte cognoscimus et ex parte prophetamus. Ubi prophetia imperfectionem habet. Grego.
¶ Septima gratia gratis data est discretio spirituum: et hec assimilatur circulo horizontis: qui diuidit duo hemispheria: hec autem hemispheria. s. inferius et superius sunt duo spiritus. s. creator et creatus. Qui autem habent hanc gratiam discernunt et discernunt: quando id quod suggeritur vel inspiratur est a spiritu creatore. i. a spiritu sancto: vel a creato. i. a spiritu proprio vel maligno. Uident etiam ea que dicuntur quo spiritu dicantur. Unde dicitur. 1. Jo. 4. Probate spiritus: si ex deo sint. et ibidem. Nolite omni spiritui credere. ¶ Octaua est gratia linguarum: et hec assimilatur alteri circulo paralello. i. australi: vel circulo antarctico. Nam paralellus (vt dictum est) dicitur eque distans: qui. s. habentes donum linguarum: omnes linguas quantumcumque distantes siue differentes equaliter loquebantur: vt patet de Apost. Act. 2. Sed hoc quod dixi equaliter: intelligendum est quantum ad ea que pertinent ad fidei doctrinam: in quibus diuina gratia: nulla linguarum distantia fuit Apostolis ignota: sed quantum ad ea que supra addunt humana arte ad ornamentum et eloquentiam locutionis: quilibet Apostolus instructus erat in sua lingua: non autem aliena. Unde Apostolus maiori facundia vsus est in Epistola ad Heb. quam scripsit in propria lingua: quam in alijs quas greco sermone composuit: sicut et in sapientia et scientia fuerunt sufficienter instructi: quam requirebant in doctrina fidei: non autem quantum ad omnia que per sciam acquisitam cognoscuntur: puta de conclusionibus arithmetice: vel geometrie. ¶ Nona gratia est interpretatio sermonum. Et ista assimilatur alteri coluro vel equinoctiali: qui se se tangunt: et ideo hic pro eodem habeatur. s. colurus et equinoctialis. Qui quidem colurus per Libram in Arietem procedens: iterum redit ad suum punctum. Assimilatur autem interpretatio sermonum coluro: quia imperfectionem habet: sicut et prophetia. Nam qui scit interpretari vnum: nescit quandoque interpretari aliud. Sicut Daniel interpretatus est visionem siue somnium Nabuchodonosor: et in alia visione quam ipsemet habuit. dixit. Ego audiui et non intellexi. Daniel. 12. Et ideo interpretatio sermonum reducitur ad prophetiam: inquantum. s. mens illuminatur ad intelligendum et exponendum que sunt in sermonibus obscura: siue propter difficultatem rerum significatarum: siue etiam propter ipsas voces ignotas que proferuntur: siue propter similitudines rerum adhibitas secundum illud Daniel. 5. Audiui de te quod possis obscura interpretari: et ligata soluere. Paul. 7 Horizo. Joan. 8 Act. 9 Daniel.

ℂ Firmamenti Moralitas. Cap. 12.

Firmamentũ.i.octauũ celũ ẽt significat ecclesiã xpi: pp septem.
ℂ Primo q2 firmamentũ scda die factũ recitaꝝ Gen. 1. Sz ad
Gene. Arist. uerte ꝙ supposito ꝙ celum nõ fit de mã quatuor elementoꝝ: sed
de mã quinte eẽntie: vt ponit Arist. tũc nõ põt intelligi factũ scda die quã=
tum ad ꝓductionẽ sbe siue forme sue sbalis: q2 si mã corporaliũ p̃cessit tẽ
poris prioritate formationẽ suã (vt cõiter scti ponũt) tũc sequereꝝ ꝙ si fir
mamentũ fuit ꝓductũ scda die quantũ ad suã formã sbalẽ: ꝙ materia fuit
primo sub alia forma sbali: qð eẽ nõ potuit: q2 mã celestis cũ sit incorrupti
bilis: h3 mã3 que nõ alteri forme põt subesse: vñ impoẽ est ꝙ sit formatũ
ex mã prius tpe exiſtẽte. Et iõ ꝓductio sbe firmamẽti ad tp̃s creationis ꝑ
Diony. tinet: sed aliqua formatio eius ꝑtinet ad opus scde diei. Sicut ẽt Diony.
dicit. 4. c. de diuinis noibus: ꝙ lumẽ solis fuit informe: in primo triduo:
⁊ postea fuit in quarto die formatũ. Et sic põt dici ꝙ firmamẽtũ fuit a prin
cipio creato ƀm suã sba3: sed scda die ampliori formatiõe decoratũ ⁊ orna
tũ. Ita ẽt ecclesia fideliũ fuit ab initio mũdi inchoata. i. in primis parenti
bus vel ƀm aliquos in Abel primo iusto: l3 ꝑfecte formata ⁊ decorata fuit
scda die. i. in tpe plenitudinis gr̃e: qñ xp̃s venit i mũdũ. Prima. n. dies. i.
totũ tp̃s precedẽs fuerat nubilosa. i. sub caligine culpe: vel vmbra figuraꝝ
Paul. q2 p̃res nr̃i antiq oẽs sub nube fuerũt. vt dꝝ. 1. Cor. x. Sed scda dies fuit
luminosa: ꝑ plenitudinẽ gr̃e ⁊ ꝑ p̄ñtia3 xp̃i: q ait. Quãdiu su3 in mundo
lux sum mũdi. Et iõ prima die xp̃s fuit quasi informis: sub obscuritate te=
Paul. 2 nebraꝝ. Sed in secũda quasi formatus in p̄ñtia ⁊ ṽitate. Heb. 13. Jesus
xp̃s heri ⁊ hodie. ℂ Scdo q2 firmamẽtũ vocaꝝ octaua sphera. Nã sub eo
sunt septẽ sphere planetaꝝ: ⁊ ipsum ponitur octaua sphera. Hoc autem
ecclesie xp̃i ꝯpetit: que octauã resurrectionis vniuersalis future expectat:
⁊ octauã diẽ. s. dñicã celebrat: ⁊ de octauis ẽt sctõꝝ cõmemorat. Septena
Eccle. 3 rius aũt numerus orbiũ septẽ planetaꝝ sub firmamẽto: ad vetus testamẽ
tum referꝝ: vbi celebraꝝ septima dies. i. sabbatũ: vñ dꝝ. Eccle. xi. Da ptes
Gen. septẽ necnõ ⁊ octo. ℂ Tertio q2 firmamentũ multis stellis decoraꝝ. Un=
de dꝝ Gen. 1. ꝙ deus fecit stellas ⁊ posuit eas in firmamẽto. Sicut ḡ fir=
Gen. mamentũ h3 innumerabiles stellas: ita ecclesia quasi innumerabiles sctõs.
Gen. xv. Inspice celũ ⁊ numera stellas si potes. Notandũ est ꝙ stellaꝝ si=
ue celi stellati a nobis solũ medietas videꝝ: q̃ medietas sphere celestis: he=
misperiũ vocaꝝ. Et hec medietas a nobis totaliter vꝝ: sed pp defectũ visus
nostri: terre ꝯiungi putaꝝ. Unde circulus vbi visus finiꝝ: vocaꝝ horizõ. i.
terminatio visus. Sic ẽt ecclesie siue sctõꝝ eius pars ẽ visibilis a nobis. s.
hi qui sunt in terra: ⁊ pars a nobis est inuisibilis. s. illi qui sunt in gloria.
ℂ Quarto q2 firmamentũ inter duos polos rotaꝝ: quoꝝ septentrionalis
nunq̃ nobis occidit: qui dr̃ polus arcticus. Alter. s. australis: qui ⁊ antar
cticus dꝝ: nunq̃ a nobis videꝝ. Sũt aut hi duo poli: inter quos firmamẽ
tum vertiꝝ (quoꝝ vnus vꝝ: alter nõ videtur: vel vnus visibilis: ⁊ alter in=
uisibilis) duo testamenta quibus ecclesia in sua fide initiꝝ: quoꝝ vnu3. s.
testamentum vetus: bona visibilia ⁊ presentia ꝓmittebat. Aliud vero. s.
nouum:

nouum: futura ꝛ inuisibilia pdicat. Uel bi duo poli sunt due nature in Christo.s.diuina ꝛ humana: circa quas est tota fides ecclesie. Et vna est visibilis.s.humana: ꝛ altera inuisibilis.s.diuina. Uel duo poli imobiles quibus celũ in suo motu innitit: sũt duo pcepta charitatis: qbus imobiliter innitit̃ vita fidelium ecclesie. Quoꝝ vnum est de dilectione dei: qui nõ vr. Alteꝝ de dilectione proximi qui vr. prime. Joã. 4. Qui nõ diligit proximũ suũ quẽ videt: deũ quẽ nõ videt quõ potest diligere? ¶ Quinto q firmamentũ distinguit in duodecim signa.s.ꝭm circulum zodiacum qui diuiditur in. 12. ptes equales que sunt. 12. signa: que.s. signãt nobis in qua pte celi ꝛ Sol ꝛ Luna ꝛ alij planete imorantur. Et sunt ista. 12. signa duodecim spacia: equaliter distincta stellis notabilibus ab astrologis denotata. Et vnũqđq3 signũ diuidit per. xxx. gradus: ꝛ gradus per. 60. minuta. Et minutũ p. 60. scđa. ita q. 60. scđa faciũt vnum minutũ: ꝛ. 60. minuta graduũ vnũ: ꝛ. 30. gradus faciũt vnum signum. Sunt et signa hec nũcupata noibus aialium specialiũ: q primum vocatur Aries: ꝭm Taurus: tertiu3 Gemini. quartũ Cancer. qntũ Leo. sextũ Uirgo: septimũ Libra. Octauũ Scorpio. nonũ Sagittarius. decimũ Capricornus: vndecimũ Aquari⁹. duodecimũ Pisces. Sic ḡ circulus zodiaci siue firmamẽti distinguit. 12. signis. Ita fides ecclesie distinguit duodecim articulis: quoꝝ sex ptinent ad diuinitatẽ: ꝛ sex ad humanitatẽ. Nã primus articulus ẽ. Ut credam⁹ vnitatẽ diuine essentie. s. q deus vnus est. Secundus est vt credamus trinitatẽ personaꝝ esse in vna essentia. Tertius: vt credamus creationem reꝝ. s. oĩa tã visibilia q̃ inuisibilia esse creata a deo. Quartus: pertinet ad effectus gr̃e: per quã viuificamur a deo. s. credere in vnã sanctã ecclesiã catholicã: ꝛ oĩa sacramẽta ecclesie: ꝛ remissionẽ pctoꝝ fieri per ea. Quintus est: credere resurrectionẽ. s. q oẽs homines resurgent cũ corporibus suis. Sextus est: credere resurrectionẽ bonoꝝ in vitam eternã: ꝛ punitionem maloꝝ. s. in inferno. Septimus est: credere cõceptionem Chr̃i. s. q Christus pceptus ẽ de spũ sancto: ꝛ eius natiuitatẽ ex Maria ꝟgine. Octauus est: credere eius passionẽ ꝛ mortẽ. s. q crucifixus est sub pontio Pilato. ꝛ q vere fuit mortuus ꝛ sepultus. Nonus est: credere resurrectionem eius: scilicet q tertia die resurrexit a mortuis. Decimus est: credere q descendit ad inferos. Undecimus: q ascendit ad celos: ꝛ sedet ad dexteram dei patris. Duodecimus est: de aduentu ad iudicium: die nouissima. Et sicut omnia. 12. signa continentur in zodiaco: qui dicitur circulus signorum. Ita omnes isti articuli continentur in Symbolo: qui dicitur Apostolorum. scilicet. Credo in deum ꝛc. Qui dicitur in Ecclesia secrete: ex eo q fuit editus fide Christi nondum propalata. Et dicitur omni die cõmuniter in Prima: ꝛ Cõplectorio: idest in principio diei ꝛ in principio noctis: ad ostendendum q omnia nostra opera debent incipere a fide: ꝛ q ipsa fide muniuntur in prosperis ꝛ aduersis. Duodecim vero animalia zodiaci: a qbus signa denoiant: repñsentant duodecim Aplos q Symbolu3 ediderũt. Nã in Ariete qđ est nomẽ primi signi: repñtat btũs Petrus qui fuit dux Aploꝝ. Sic Aries psueuit eẽ dux gregũ. Ui ñ btũs Petr⁹ icepit

Joan. 5

Symbolū dicens. Credo in deū patrē oīpotentē: creatorem celi τ terre. Jo. aūt f̄m quosdā subiunxit. Et in Jesum xp̄m filiū eius vnicum dn̄m nostrum. Jacobus aūt zebedei addidit. Qui cōceptus est de sp̄ū sctō ex Maria virgine. Andreas aūt apposuit. Passus sub pontio Pilato: crucifixus mortuus τ sepultus. Philippus aūt adiūxit. Descēdit ad inferos. Thomas vero dixit. Tertia die resurrexit a mortuis. Bartholomeus aūt ꝓtulit. Ascēdit ad celos: sedet ad dexterā dei p̄ris oīpotētis. Matheus quoqꝫ dixit. Inde venturus ē iudicare viuos τ mortuos. Jacobus autē Alphei cōfessus est dicēs. Credo in sp̄ūꝫ sctūm. Simon aūt adiungēs ait. Sctāꝫ ecclesiā catholicā sctōꝝ cōiōnē. Judas vō Jacobi q τ Thadeus dr̄: addidit. Remissionē pctōꝝ. Ultio Mathias: vel f̄m quosdā: iteꝝ Thomas cōcludit dicēs: Carnis resurrectionē τ vitā eternā. amē. Aliq tn̄ aliter p̄dictos articulos attribuūt Apostolis: sed nō est magna vis. ❡ Sexto firmamentū rep̄sentat ecclesiam: quo ad motū. Qꝛ firmamentum triplici motu mouet̄. vt s̄ visum est. p̄ᵒ mouet̄ motu diurno: q est ab oriēte in occidētē: super polos mūdi: τ ꝯplet̄ in. 24. horis: Alius motus firmamēti est stellarum fixaꝝ siue signoꝝ ecōtrario: ab occidēte in oriētē: q in centuꝫ annis vno gradu mouet̄: τ perficit̄ in. 36. millibus annis: τ hoc motu non circuit zodiacū p̄rimi mobilis: sꝫ tm̄ mouet̄ in qbusdā circulis paruis super

Arist. principia Arietis τ Libre. lꝫ hoc ignorauerit Aristoteles: qꝛ in. 2. celi suponit celū sydereū esse vltimā sphērā: cui attribuit vnicū tm̄ motum τ vniformē: q τ credidit stellas fixas τ imobiles eē sicut clauos in rota. Unde p̄dictus motus stellaꝝ adhuc clare nō patebat astrologis ꝯtemporaneis Aristotelis. Primi. n. qui hūc motū perceperunt τ tradiderunt posteris:

Ptbol. fuerunt Abrachis: τ Felix (vt Ptholemeus refert) a qbus τ ipse habuit. Et hi fuerūt post Alexandrū magnū. Dictus vero Ptholemeus fuit post tpa xp̄i: circa tp̄s Adriani Imperatoris: quē ipse Ptholemeus: in suo li. Almagesti: sepius nominat. Tertius motus firmamēti siue celi stellati: ē motus accessionis τ recessionis: q fit in. 80. annis per vnū gradū: f̄m Albategni. Uide tn̄ ꝓ hoc plirius. supra. ❡ Et ita ēt sūt fideles ecclesie: hoc triplici motu mouent̄. Primus motus est motus nāe: τ iste est ab oriente in occidētē. i. a natiuitate ad mortē: τ iste ē cursus nālis: qꝛ oēs morimur.

Paul. iux̄ illō. 1. Cor. 9. Oēs qdē currunt. Scōs motus est pnie: ab occidēte in oriente. i. ab occasu pcti: ad ortū gratie: per quā efficiunt̄ stelle fixe τ ful

Deute. gide. Deute. 1. Estis hodie sicut stelle celi. Tertius est glorie: τ iste ē accessionis τ recessionis: quo recedimus a miseria mūdi: τ accedimus ad felicitatē Paradisi. Itē recedimus a corporis mortalitate: τ accedimus ad vite

Daniel. eternitatē. Daniel. 12. Qui docti fuerint: fulgebūt quasi splendor firmamenti: τ q ad iustitiam erudiunt multos erūt sicut stelle in ꝑpetuas eternitates. ❡ Septimo firmamētum rep̄sentat ecclesiam: qꝛ firmamentū. i. celū stellatū spālīter dn̄at̄ elemēto terre. Unde in terra gn̄ant̄ res diuerse τ diuerse imagines in eis figurant̄: f̄m diuersitatē stellaꝝ τ ꝯstellationū. Silr̄ ecclesia hꝫ dominium τ auctoritatem super terrā. i. sup eos q viuūt

Math. in terra: nō solum sp̄ūalē: de qua dn̄s dixit. Math. 16. Qdcūqꝫ ligaueris super

tis super terrã: erit ligatũ ꝛ in celis. Sed insuper (vt qdã dicunt) hꝫ potestatem temporalem: cum temporale ordinetur ad spirituale.

¶ De zodiaco Moralitas. Cap. 13.

Inuisis signis inuisibilibus: primo de zodiaco dicam⁊: q ẽ ps celi octaui. Zodiacus est circulus duodecim spacijs distinctus: que gdeꝫ ab astrologis sunt vocata signa. Sunt aũt signa ab inuicẽ distincta ꝛ stellis notabilibus notata: quorum quatuor sunt cardinalia .s. Aries ꝛ Libra: Cancer ꝛ Capricornus. ¶ Zodiacus est ecclesia que duodecim signa .i. duodecim apostolos cõtinet: q fuerũt distincti ab inuicem ꝓprijs stellis .i. ꝓprijs donis ꝛ gratijs: qꝛ vnusqsq; propriũ hꝫ donum. Unus sic: alius aũt sic. 1. Cor. 7. Istoꝝ aũt sunt qtuor cardinalia .s. quatuor principales .i. quatuor Euãgeliste: qui magis ꝙ ceteri claruerunt cõiter. Aliqui sunt succedẽtes. Ut Paulus ꝛ Barnabas: qui post ascẽsionẽ apostolatũ acceperũt. Alij cadẽtes sicut Judas ꝛ Petrus: lꝫ diuersimode peccauerint: ꝛ a statu grẽ ceciderint. Unde de illis signis dr̃ Gene. 1. Fiant luminaria in firmamẽto celi .i. Apostoli i ecclesia: ꝛ sint in signa .s. relucẽtia p virtutes ꝛ dona sancti spũs. ¶ In zodiaco sunt plura signa: q̃dam sunt mobilia quedã imobilia: quedã principalia: alia sub principalia quedã nature terree: quedã nãe aquee. Sic vere i ecclesia sunt psone: quarum quedã sunt mobiles ad bona opa quedã principales vt plati: alij sũt sub pncipales: vt subditi. qdã sunt ignee p charitatẽ: alie terree p tepiditatem: qdã aeree p ꝯtemplationẽ: alie aquee p carnalitatẽ. Planete ẽt exaltanẜ in aliqbus signis: ꝛ in alijs depriũnunẜ. Unde sol exaltaẜ in Ariete: ꝛ in Libra deprimitur. Sic verus sol xp̃s exaltaẜ ꝛ regnat in illis qui sunt similes Arieti .i. in bonis qui vtunẜ vellere in dando elemosynas pauperibus (sicut Aries nobis dat lanã: ad vestiendũ) ꝛ in faciẽdo alias ꝟtutes. In Libra aũt depꝛimiẜ .i. in diuitibus q nõ cessant pecuniã librare ꝛ ꝯputare: in istis xp̃s regnũ pdit: qꝛ tales de deo nõ curant. dicẽtes illð Luc. 19. Nolumus hũc regnare sup nos. Uel dic ꝙ in Ariete diuites nunc: quando sunt ipetulantia ꝛ cornuta supbia exaltanẜ p tpalẽ ꝓsperitateꝫ: lꝫ in fine in iudicio: qñ erunt in Libra: ꝛ qñ reddẽt rõnem de oibus suis opib⁊: tunc depꝛimenẜ per eternã aduersitatẽ. Nã gñaliter veꝝ est: ꝙ qui in vno loco ꝛ statu eleuaẜ: in alio depꝛimiẜ: ꝛ ecõuerso: de pauperibus ꝛ egenis: qꝛ teste Hieronymo. Impossibile est: vt pñtibus qs fruaẜ: ꝛ futuris: ꝛ de delitijs trãseat ad delitias: ꝛ i vtroq; appareat gl'iosus. Et Chr̃s in Euãgelio. Qui se hũiliat exaltabiẜ: ꝛ q se exaltat hũiliabiẜ. Planeta ẽt est fortior in propria domo: ꝙ in aliena: ꝛ ex fortitudine signi in quo est fortificatur: ꝛ ex debilitate debilitaẜ. Sic ẽt vir fortis fortior ẽ in equo forti: ꝙ debili. Sic qlibet fortior est in domo ꝓpria ꝙ aliena: ꝛ in sua patria ꝙ aliena qꝛ ibi hꝫ amicos ꝛ famulos. ꝛ alios adiutores. ¶ Uel dic ꝙ ois hõ ẽ fortior ad resistẽdũ vitijs i domo sua .i. statu i suo: siue sit religiosus siue secularis: ꝙ in aliena .i. ꝙ si aliena officia vsurparet: qꝛ si sit religiosus dꝫ manere in vocatione qua vocatus est. ꝛ si sit ecclesiasticus nõ dꝫ negocia mundi ministrare: qð est cõtra ecclesiasticos ꝓpria officia dimittẽtes: ꝛ magnatũ

Paul.

Gene.

Luc.

Hiero.

Luc. Curias frequētantes: cōtra quos Luc. x. Nolite transire de domo in domum. Et quanto quis coniungitur cum meliori vel fortiori signo. idest cū melioribus socijs: tanto fortioris efficiētie reperit: et ecōuerso quāto cum socijs debilioribus: tāto minus sufficit operari: quia vere multum pficit vel bonitas vel malignitas sociorum. vt ps. Cū sancto sctūs eris: et cū peruerso peruerteris. Unde bene ↄsulitur. Eccle. 27. Cum viro sancto assiduus esto.
ps Eccle. Misabel ¶ Uel dic quod tutius ē eē in religione: vel in statu meliori quam in alio minus bono. Scdm Misabelem pp signorum ortus et occasus: oppositiones et con iunctiones: aspectus beniuolos et maliuolos: diuersa et cōtraria accidunt in hoc mūdo: vt ipse dicit. quia illa quae generantur in natura sub forti signo masculino ascēdente: et forti planeta: et bono aspectu: sunt bone dispositionis: et econuerso. Signa sūt plati ecclesie: vel pncipes mūdi: quia vere per eorū ortus et occasus: oppositiones. i. inimicitias: cōiunctiones. i. amicitias: vniuersa accidunt in hoc mūdo: vt pax: vel bellū etc. quia fm nām supiorum subditi regulantur. vt patet in religionibus: et ēt in secularibus. Unde si signū. i. platus vel princeps: fuerit ascēdens pp celestium affectionē et contemplationē: per virtutis et fortitudinis pfectionē: tunc vere subditi qui sub eo generantur ista sentiētes: erunt bone dispositionis: tēporaliter et spūaliter: quia Eccle. x. Btā terra est cuius Rex sapiēs. Nā fm dcm Gregorij. Uita maiorum facile trahit ad exēplū: et sicut dicitur Eccle. x. Scdm iudicē populi: sic et ministri
Eccle. Grego. Eccle. eius: et qualis est Rector ciuitatis: tales et inhabitantes in ea. Aliqua sunt signa: quae dicunt domus angulares: sicut sunt signa cardinalia. alia dicunt domus succedētes: alia domus cadētes (vt patet scienti erigere figurā) quarum angulares maioris sunt virtutis: quam quecūque alie. Sic in mūdo quidā sunt angulares. s. principes et plati: et iudices. qdā alij succedētes. i. subditi: alij penitus cadētes. i. mali. Ūn vere illi qui sunt angulares. i. principales plati: et iudices: semp debēt eē alijs meliores: et in bonis opibus feruētiores.
Reg. 9. Unde. 1. Reg. 9. dicitur de Saule electo: quod in toto Israel non erat vir melior illo. Oīa signa sunt bone significationis et influētie: pter duo. s. octauū quod dicitur Scorpius: et vndecimū quod dicitur Aquarius: et rō est: quia Mars dnatur in octauo: et Saturnus in vndecimo: qui dnr planete maliuoli: et iō octauū vocat domus Martis: et debilitatis oīum rerum: et in isto est gaudium mortis. Undecimū aūt est signū laboris. Per numerum octauū: qui excedit et transgredit numerum septēnariū: intelligo illos: qui per pctm trāsgrediuntur septem virtutes. Per vndecimū vero illos: qui trāsgrediunt decē precepta decalogi. Dico igitur quod illi qui dicunt: octo vel vndecim: qui per pctm trāsgrediunt septē virtutes et decē pcepta: pessimi sunt. s. mūdi pctores. Nā in quibusdā istorum dnat Mars. qui deus belli dicitur. i. discordia detinēs et inimicitia: et iō isti dnr domus mortis: quia vere mors eterna apud eos ponit perpetuo hospitari: tales ēt sepe cōsueuerūt mortē corporalē per occisionē: et mortem spūalē: per defectionē: alijs inferre: et iō a morte eterna digni sunt deuorari.
ps. Ūn ps. Sicut oues in inferno positi sunt: mors depascet eos. Itē alij sūt pctores in quibus Saturnus dnat. i. mūdi psperitas: quae ipsos satiat (nam dicitur Saturnus a saturādo) et iō tales dicuntur domus inimicitie: tristitie et laboris: qui

bo2is.q2 vere mūdi diuites semp fūt i inimicitia: et tristitia: et labore: et hoc pp diuitias acgrendas et multiplicādas. vñ Hiere.9. Ut inique agerēt la borauerūt. et Esa.4. In multitudine vite tue laborasti. Signa sine dom⁹ dicunt se mutuo aspicere: q2 planeta existēs in vno signo: respicit ante et retro: sed qdā dicūt aspectus medie amicitie: quidā pfecte amicitie: qdā medie inimicitie: qdā pfecte inimicitie. fm Alisabelē: et alios astrologos cōiter. Sic vere hoies debent se mutuo aspicere: p discretionē et charitatem. debēt et aspicere an et retro. i. ad pterita et futura: preterita petā: futurā penā. q2 fm Senecā. Futura pcaue: pterita memorare. Uex tñ hodie sunt multi aspectus amicitie inter bonos: alij inimicitie inter malos et inuidos: et alij sunt cōpleti: alij medij et inpfecti. q2 amor: et odium recipiūt magis et minus. 1. Cor. 12. Plus diligens: minus diligor. Itē secundum Astrologos: aspectus dr optimus q est trinus: et fm Alisabelē est qñ signū Arietis respicit Sagittarium post se: et Leonem ante se. Ille aūt dr pessimus qui est oppositus vel coniūctus. et est qñ Aries respicit signum Piscium post se: et Librā ante se. Primus aspectus est amicitie: scdus inimicitie cōplete. ¶ Hic per Arietē qd est signū diurnū et igneū: intellige quēlibet: q in die vite psētis: cōburit igne cupiditatis: iste pōt habere plures aspectus et ɔsiderationes: malas et bonas. Sed re vera illa dr optima: qñ hō respicit et considerat Leonē ante se. i. diabolū: qui eū post mortem expectat: vt leo rugiens ad deuorandū: Sagittarium post se. i. mortē que eū sequitur: et eū tribulationibus impetit: tentat: et sagittat. nam ɔsideratio hostis. i. diaboli et mortis: inducit dei timorē: idō de diuinis animalibus dicit gñaliter Ezech. 1. q habebant oculos ante et retro. Sic quilibet christianus dz habere oculos ad preterita peccata plangendo et corrigendo: et ad futurā penam euadendo: et ad futuram gloriam acquirendo. Sed vere qñ Aries. i. hō respicit Librā ante se. i. mundi diuitias q librant et ponderant: et Pisces post se. i. mūdi delitias et carnis voluptates: tunc potissime delyrat: et dei inimicitiā incurrit. hō. n. nō dz habere oculos ad ista peritura. Unde dz dicere illud ps. Auerte oculos meos ne videāt vanitatē: quantū vero ad delitias dr. Eccle. 9. Auerte oculos tuos a muliere cōpta. Cōiunctio planetar bona est: si planete sunt boni: et mala: si fuerint mali. Oppositio planetar semp est mala. fm Alisabelē. sic vere cōiunctio. i. amicitia et societas hoium bona ē: si sint boni: mala aūt si sint mali. q2 sicut spine se inuicē cōplectunt: sic hoies. Oppositio aūt planetarum. i. inimicitia hoium siue boni fuerint: siue mali: semper est mala: quia nulli licet odire fratrem suū. Unde Math. 6. Diligite inimicos vestros: quia qui odit fratrem suum: manet in morte.

Hiere. Esa. Alisabel Seneca Paul. Alisabel Ezech. ps Eccle. Alisabel Math.

¶ De zodiaco: alia Moralitas. Cap. 14.

Zodiacus repñtat quēlibet fidelē: et pcipue virū spūalē: q2 sicut in zodiaco assignātur sex signa: per que sol ascendit et tunc semp crescit dies. s. Capricornus: Aquarius: Pisces: Aries: Taurus Gemini: et sex signa per que descendit: et tunc dies decrescit: scilicet Cancer: Leo: Uirgo: Libra: Scorpio: et Sagittarius. Sic in quolibet viro

precipue spūalī:debēt esse sex gradus quibus ascendat ad dñm: ⁊ sex qbus ad sui cognitionē descēdat. ❡ Primus gradus ascendēdi ad deū: ē expro bratio peccati: quod signat primū signū solis.s. Capricornus: qđ idez est

Leuit. qđ capra. Uñ pcipit in Leuitico.4. Qđ si peccauerit aīa per ignorantiaz ⁊c. offerat caprā īmaculatā.s. exprobationē pctī. ❡ Scđs est fletus qđ si

Hiere. gnat iscđo signo qđ dr̄. Aq̄rius. Hiere.3. Laua a malitia cor tuū Hieru

Esa. salē vt salua fias. Esa.xv. Per ascēsū.n. Luith flēs ascēdet. Luith īterptat maxilla: ⁊ per lachrymas que p maxillas fluunt: ascēdit hō ad deū. ❡ Ter

Aug. tius gradus est vt in amaritudine pnīe delectet: quia dicit Aug. Petō: de

Deute. pctō doleat: ⁊ de dolore gaudeat: qđ signat per tertiū signum qđ dicit Pi sces. Pisces.n. in mari gaudēt ⁊ ibi nutriunt. Deute.33. Inundationes maris quasi lac sugent. ❡ Quartus ē cauere a pctō ⁊ resistere: qđ signat quartū signū: qđ dr̄ Aries. Aries.n. se cornibus defendit: sic penitēs: scia

ps ⁊ gr̄a: q̄ sunt duo cornua: de qbus ps. Exaltabunt cornua iusti ⁊ Prouer. 30. Aries nūc est qui resistat ei. ❡ Quintus est quedā bona supbia: vel in

Hiero. dignatio cōtra pctm̄. Unde Hierony. ad virginē quādā loqns ait. Disce

Phs setām superbiā: ⁊ Phs. Si scirē deos ignoscituros ⁊ hoīes ignoraturos adhuc dedignarer peccare. Gradus iste per qntū signū.s.p Taurū desi

Luc. gnat. Hic est vitulus saginatus: de quo Luc.xv. ⁊ in ps. Et placebit deo

ps sup vitulum nouellū. ❡ Sextus gradus est qñ hō aliena negocia curat: vt ppria: hoc signat per sextū signū.s.p Geminos: talis erat Moles: q di

Exod. cebat Exo.32. Aut dimitte illis hāc noxam: aut dele me de libro vite. Hi

Reg.x. sunt sex gradus: p quos ascēdebat ad thronū Salomonis.3. Reg.x. Itē per sex gradus descēdit hō se humiliando ❡ Primus est cōsideratio suip sius: qđ p septimū signū.s.p Cancrū designat. Cancer.n. retrograditur.

Nau. Naū. vlti. Intra in lutū ⁊ subigēs tene laterē. ❡ Scđs est repressio prauo⁊ motuū: q signat p octauū signum: quod est Leo. sicut.n. rugiēte Leo ne sistunt alia gradū: sic quādo hō rugit per dolorē cordis: praui motus sistunt. Uñ in ps. Rugiebā a gemitu cordis mei. ❡ Tertius gradus ē:

ps cōsideratio pprie infecūditatis: q: nō sumus sufficientes aliqđ boni cogi

Joel. tare a nobis q̄si ex nobis: qđ signat p nonū signū.s. Uirgo. Joel.1. Plā ge quasi virgo accincta sacco. ❡ Quartus est pōderatio pctō⁊ ⁊ beneficio

Eccle. rum dei: q per decimū signum signat: qđ dr̄ Libra. Eccle.42. Quecunq̄ trades: numera ⁊ appende: datū vo oē describe. ⁊ Job.6. Utinā appen derent pctā. ❡ Quintus est remorsus cōscie: qui per vndecimū signū: qđ

Ezech. est Scorpio: describit: qui ad vltimū pungit cauda. Ezech.2. Inter Scor piones habitas. ❡ Sextus est cōsideratio nāīum defectuū.s. famis: sitis:

Tre. ⁊ hm̄oī: qui per duodecimū signū.s. Sagittariū describitur. Tre.3. Po

Prouer. suit me q̄si signū ad sagittā. ⁊ Prouer.7. donec trāsfigat sagitta cor eius ⁊

Job. Job.6. Sagitte dn̄i in me sunt: quaꝝ idignatio ebibit spūm meum.

❡ De Natura: motu ⁊ Figura stellaꝝ. Cap.15.

Stelle oēs tam fixe (que sunt in firmamēto) q̄z erratice siue pla nete (que cōsistunt in septē orbibus planetaꝝ) eiusdē nāe sunt cū suo celo: eiusdēq̄ motus ⁊ figure. Uñ sicut celū nō est elemētū

nec

nec elemētatū: sʒ ex mā pᵒ ꝛ ꝓpria forma sībali ꝯponiť: ꝛ q̄tū ex nā sua est simplr corruptibile: qꝛ ꝟo fora celi nō hʒ formā potētiorē se ꝯriā: iō ab agēte nāli nō corrūpiť. Ipsum etiam celū nec graue: nec leue ē: nec calidū nec frigidū: sʒ a Pbis pbibeť eē alienū a pegrinis impssionibꝰ. Ita ꝛ stelle: q̄ sūt ptes celoꝝ: necessario existūt eiusdē nāe cū celis: ꝛ ab ipsis tm̄ differūt. dēsitate ꝛ raritate. Est. n. stella ps dēsior sui orbis: receptiua ꝛ retētiua luminis solis: ꝛ iō visibilis ab oculo. Orbis vero suus in alijs ptibus qꝛ rarior: lumen versus ipm ꝓiectū nō incorporans: nō fit luminosus aut lucidus: nec subijciť alicui colori: iō nō est visibilis. Dicte aūt stelle de die non pñt videri: qꝛ lumē maius. s. solis offuscat ꝛ obumbrat minus: sicut etiam carbo ignitus in die: precipue circa radios solis: minus aut quasi nihil lucet. Moueně aūt oēs stelle circulariter ad motum sui orbis: sicut pars ad ad motū totius. Orbes aūt (vt multis placet) mouenť a suis proprijs formis sībalibꝰ. Sʒ (vt alijs vř ꝛ melius) ab itelligētijs ꝓprijs rotāť: ita vt ēt primū mobile moueať a creatore oīum: motore infiniti vigoris. Vñ Boe. Boe.
O qui ppetua mundū rōne gubernas. Terraꝝ: celiqꝫ sator: q tp̄s ab euo. Ire iubes: stabilisqꝫ manēs: das cūcta moueri. Et Arist. xij. Metb. Nūeꝝ Arist.
intelligentiaꝝ: fm numeꝝ motuū celoꝝ inuestigare voluit. Oēs igiť stelle firmamēti: sp sunt i eadē distātia iter se: iō dñr fixe. Verūtñ pp motū renixionis firmamēti: in quo sūt oēs stelle fixe: ēt q̄tū ad ʒodiacū none sphere mutāt loca de gradu in gradū: p signa ab occidēte in orientē. pp motum aūt trepidationis firmamēti: nō semp eque distant ab equinoctiali: ꝛ polis mūdi. Septē aūt stelle erratice vel planete: qñqꝫ ꝯiūguně sibi ipsis: iterdū ꝟo stellis fixis: Iō erratice nolanť: qꝛ videť trāsire de stella ad stellā q̄si errātes: qđ motu ꝓpo nō ꝯtingit: sʒ hoc accidit ad motū suoꝝ orbiū. Si. n. stelle p se mouerenť: nā defecisset: qꝛ nō dedisset eis organa: nec figurā ꝯuenientē ad talē motū (cū figura spherica: cuiusmodi sūt stelle: motui ꝓgressiuo sit inepta) qđ nullꝰ vnq̄ pboꝝ nāliū ꝯcessit. sino oēs voce clamāt: nāʒ nō deficere in necessarijs: nec abūdare i supfluis: nec qcq̄uā frustra agere.

¶ Stellarum Moralitas. Cap. 16.

Vm stelle dicāť a stabilitate: eo ꝙ stabiliter stēt i celo. possumꝰ dic cere (moraliter loq̄ndo) ꝙ i scriptura iueniūť stelle. Interiores: exteriores: supiores: iferiores. Prime. s. iteriores: significāt ꝟtutū nitorē: q ē iterius i aia. Scđe. s. exteriores. designāt iustoꝝ splēdorē q ē exterius i opibꝰ bonoꝝ exēploꝝ. Tertie stelle ꝺnotāt btoꝝ ꝺcorē: q ē supꝰ i celis. Quarte demōstrāt pctōꝝ fulgorē: q ē iferiꝰ i h̄ mūdo. Stelle iteriꝰ splēdētes: sť ꝟtutes. Stelle exteriꝰ fulgētes: sūt viri iusti: q sūt i custodijs suis. Stelle supiꝰ lucētes: sūt viri bti i glīa celesti. Stelle iferiꝰ pollētes: sūt mūdi diuites ꝛ pctōres: q more stellaꝝ lūine ꝓspitatis iter alios splēdēt ꝺ quo Apoc. 8. Nomē stelle ꝺr absynthiū. Virtutes. n. sūt stelle splēdētes. Vñ Apoc.
de filio hōis ꝺr Apoc. 1. ꝙ ipse hēbat septē stellas. i. septē ꝟtutes. Iusti ꝟo Apoc.
sūt stelle manētes. de qbꝰ Iudi. v. Stelle manētes i ordine ꝛ cursu suo: aduerꝰ Syzarā pugnauerūt. Bti āt: sť stelle lucētes: ꝺ qbꝰ Eccl. 43. Spēs Ecclē.
celi glīa stellaꝝ: illūiās i excelsis. Mali isup sť stelle cadētes: ꝺ qbꝰ Apo. 6 Apoc.

Exech. Stelle ceciderunt de celo: sicut ficus emittit grossos suos. ⁊ Ezech. 32. Ni grescere faciam stellas. Ut ꝙ ad p̄sens intelligamus viros iustos. s. xp̄m ⁊ btā; Uirginē: angelos ⁊ pfectos. possumus. n. dicere ꝙ isti sunt stelle: q2 sicut stelle facte sunt a deo ad ornatū superioꝝ ⁊ ad regimen inferioꝝ. sic sctī ⁊ sancte facti sunt vt inferiora. s. militantē ecclesiā regerent ⁊ iuuarent: superiora vero. i. triūphantē ecclesiā: per suā finalem: p̄sentia; adornarent.

Gene. Unde de luminaribus dr̄ Gen. 1. ꝙ deus posuit stellas in firmamēto celi: ⁊ voluit vt essent in signa: ⁊ tpa: dies: mēses: ⁊ annos. Quelibet. n. bōa p̄sona est stella ad decorē ecclesie cōstituta: sicut dr̄ Apoc. 12. Mulier amicta sole: coronā de duodecim stellis habebat: ⁊ Apoc. 1. Filius hoīs septē stellas in dextera sua cōtinebat. Q2. s. iusti: qui sunt stelle sp̄uales: sunt gaudium ⁊ corona mulieris amicte sole. i. ecclesie militantis xp̄o cōiuncte: du; hic inferius cōtinentur: in manu vero dei sunt: qn̄ sursum in gloria collocanī. Spēs. n. celi gloria stellaꝝ: vt dr̄ Eccle. 42. Et iō q̄libet stella. i. quilibet bō iustus vel sctūs pōt dicere illud Apoc. 22. Ego sum genus ⁊ radix Dauid: stella splēdida ⁊ matutina. Ubi aduerte ꝙ sancti dicunī stelle: pp sex ꝯditiones stellaꝝ: q̄ in ista auctoritate cōtinenī. Q2 sicut stelle habēt existētiā pmāsiuā. Ego su;: inqt. Influentiā diffusiuā. genus: qd̄ se cōicat spēbus. Adherentiā ꝯiunctiuā. radix. q̄ firmiter adheret terre. Apparentiam delectatiuā vel electiuā. Dauid. qui interp̄tatur vultu dsyderabilis. Eminentiā sup̄latiuā. stella: q̄ habet locū in celo. Luculētiā illustratiuam vel perspectiuā. splendida. Per firmitatē semp manere: ego sum. Per pietatem: semetipsum exhibere. genus. Per charitatē simul adherere: radix. Per honestatē cunctis cōplacere. Dauid. Per affectionē sursu; residere. stella. Per discretionē intus lucere: splēdida. ¶ Dico ꝙ primo ꝙ si volumus esse stelle: necesse est ꝙ per firmitatē solidi maneamus. Ego sū: inqt.

1 Ego su; Substātia. n. stellaꝝ ita ē solida ⁊ firma: ꝙ nec vetustate corrūpiī: nec putredine remolliī: nec aliquo casu dissipaī: ⁊ inde est ꝙ stelle a stādo sunt dicte. Sic viri iusti incōstanti soliditate animi persistūt: ita ꝙ nulli corruptioni peccati subsunt. nullo. n. tribulationis impetu quatiuntur: nullo tēpestatis turbine corrūpunī. Ego sum inquit. quasi diceret. Ego non fui nec

Exo. Deute. ero: imo cōtinue sum. Exo. 3. Ego sum. Unde Deute. 1. Estis hodie sicut stelle celi. Ista tn̄ sunt cōtra multos: qui nō habēt cōstantie vel p̄seuerātie firmitatatē: sed potius incōstantie ⁊ desidie vanitatē. Tales sunt illi q in vno ꝓposito nō persistūt: similes vaporibus inflāmatis: qui videntur esse stelle ⁊ nō sunt: iō nō persistunt: imo subito apparent ⁊ subito deficiunt. Sic tales q̄uis aliquādo videanī apparere ⁊ manere: solent tn̄ a firmitate cadere: ⁊ cessare ⁊ nunq̄ infirmitate ꝓpositi vel mētis residere: similes auibus in arboribus nunq̄ firmātibus. Sic ēt p; de hypocritis nō existentibus: ⁊ falsis amicis nō p̄seuerantibus: ⁊ de viris incōstantibus ⁊ nō pmanentibus. Isti. n. nō pn̄t dicere: ego sum: imo dicere ego fui Apoc. 17. De

Apoc. stia quā vidisti fuit ⁊ nō est. nec pn̄t dici stelle manētes. s; potius cadentes ⁊ desistentes. Math. 24. Sol obscurabiī: ⁊ stelle cadent de celo. Non sic charissimi: s; necessariū est si volumus dici stelle: sp̄ualiter: ꝙ p firmitatē: solidi

ſolidi maneamus. ¶ Scđo dico ꝙ neceſſe eſt: ꝙ ꝑ pietatẽ noſipſos ꝓbea= 2
mus. genus: inqt. ſtelle. n. ꝯtinue habẽt influere ⁊ ſuã influentiã deriua= Genus.
re inferius. Sic iuſti per pietatẽ in alios influunt: ⁊ bona ſua ẽt alijs di=
ſtribuunt: ⁊ exponũt: ⁊ hoc oſtendit cum dr. genus. Qꝛ ſicut genus eſt il
lud qđ ſuã naturã cõicat oibus ſpeciebus: nõ eſt. n. dare ſpẽm in qua non
poſſit nã generis repiri: ſicut aĩal qđ eſt genus: inuenit in boue ⁊ in hoĩe:
que ſunt eius ſpẽs. Sic vere pij ſe habẽt ꝑ modũ generis: ⁊ nõ per modũ
indiuidui. qꝛ. ſ. ipſi volũt gñaliter ⁊ liberaliter viuere: ⁊ bona ſua alijs di=
ſtribuere: cõicare: ⁊ diuidere: ⁊ nõ indiuidualiter manere. genus. inqt. iux
ta illud Petri. 2. Uos eſtis genus electũ: regale ſacerdotiũ: gens ſctã: po Petri
pulus acqſitionis. Uñ de talibus ſtellis ſic cõicatiuis: ⁊ diffuſiuis dicitur
Gen. 26. multiplicabo ſemen tuũ: ſicut ſtellas celi. Qđ eſt ꝯtra multos q Gen.
nõ ſunt ſicut ſtelle diffuſiue: pie ⁊ cõicatiue: ſed potius ſunt ſtelle: ꝑ auari=
tiam: inflãmatiue: ⁊ ꝑ cupiditatẽ attractiue. Siles ſtelle que dicit Mars:
⁊ illi que dr Canicula: que ſunt ſtelle feruẽtiſſime: figurate i illa ſtella: de
qua dr Apoc. 8. Qđ ſtella magna cecidit de celo: ardẽs ſicut facula: qꝛ. ſ. Apoc.
iſti per auaritiã ⁊ ꝑ cupiditatis deſyderiũ ſunt ferventes. Nõ ſic ḡ fiat: ſʒ
per pietatẽ noſipſos ꝓbeamus: genus: inqt. ¶ Tertio dico ꝙ neceſſe ẽ ꝙ 3
per charitatẽ firmiter hereamus. radix. inquit. Stella. n. firmiſſime adhe Radix.
ret celo: ⁊ in eo taliter radicat ꝙ nunꝙ euellit ab eodẽ. Sic vere hõ ꝑ cha
ritatẽ ⁊ verã amicitiã ita dʒ adherere firmiter deo ⁊ ꝓximo: ꝙ nullo caſu
dʒ euelli nec ſepari: ſʒ ibidẽ firmiter radicari: radix. inqt. Et hoc maxie ꝑti
net ad viros fideles: qui. ſ. radicant tenaciter in dei amore: ita ꝙ de eis po
teſt dici illud Eſa. xi. Ecce radix yeſſe q ſtat in ſignũ populoꝝ: ipm gentes Esa.
deprecabunt. Et bñ dicit. depcabunt. qꝛ vere tales ſtabiles ⁊ fideles qñ in
ueniunt ſunt depcãdi: ⁊ cũ oĩ reuerẽtia venerãdi. Uñ de talib⁹ ſtellis po
teſt dici illud Daniel. 12. Qui ad iuſtitiã erudiunt multos: quaſi ſtelle in
perpetuas eternitates. Qđ tñ eſt contra multos: q ſunt ſimiles planetis ⁊ Daniel.
nõ ſtellis in celo fixis: qꝛ. ſ. ad modũ planetaꝝ qui ſtelle erratice dicunt: ali
quãdo vadunt cũ celo: aliqñ cõtra celũ. Qꝛ aliqñ ſeruãt fidẽ ⁊ amorẽ deo
⁊ ꝓximo ⁊ aliqñ faciunt cõtrariũ. Sicut ad litterã pʒ de ꝑſonis imꝑfectis:
⁊ de amicis ẽt incõſtantibus apparet: q nec cum deo nec cũ hoibus ꝑſeue
rant. figurati Apoc. 12. vbi dr: ꝙ cauda draconis trahebat tertiã partem Apoc.
ſtellaꝝ. Et Daniel. 8. dr ꝙ cornu modicũ quarti aĩalis: deiecit de fortitudi Daniel.
ne ⁊ de ſtellis: qꝛ draco. i. diabolus cũ cauda ſue fallacie de fortitudine ſta=
bilitatis ⁊ fidelitatis: trahit ſecũ ſtellas celi: inquãtũ facit ipſos a dei ⁊ ami
coꝝ cõſortio variare. Jõ de talibus incõſtantibus dr in Canonica Jude. Judas
Hi ſunt nubes ſine aqua: q̃ a ventis circũferunt: arbores autũnales infru
ctuoſe: bis mortue: eradicate. fluctus ſeui maris deſpumãtes ſuas ꝯfuſio=
nes: ſydera errãtia: qbus ꝓcella tenebraꝝ reſeruata eſt. Qꝛ breuiter iſti ſũt
ſimiles vẽtis ⁊ nubibus: marinis fluctibus: ſtellis errãtibus: arborib⁹ era
dicatis ⁊ cito ardẽtibus: ſiccitatẽ ⁊ ſterilitatẽ incurrentibus. Nõ ſic dʒ fie
ri: ſed per charitatẽ firmiter hereamus: radix. inquit. ¶ Quarto dico ꝙ ſi 4
volumus ſpiritualiter eſſe ſtelle: neceſſe eſt per honeſtatem: oibus placea=

David. mus: qd ostendit cu dr. David: q dr vultu desyderabilis. q. s. sicut stella
hz decore in aspectu: ita q ipsam videre e delectabile. sic vir iustus in aspe
ctu sue exterioris 9uersationis: pp resplendetiam bonestatis: dz ee desyde
rabilis 7 delectabilis ad videndu. David. ingt. de quo. 1. Regu. 6. Vidi
David sciente psallere: forte robore: pulchrum visu: prudentem verbis: 7
7 dns est cum eo. Sicut. n. ad aspectu stelle: naute in mari diriguntur: 7 si
cut ferru acus tactu ab adamate: adamante naliter sequitur. sic vere ad as
pectu bonoꝝ exemploꝝ: 7 bonestate 9uersationis iustoꝝ: alij dirigunt ad
Math. vita: 7 ab ipsis ad bonu trabunt: 7 p ipsos veniut ad salute. Math. 2. Vi
dimus stella eius in oriete: 7 venimus adorare eu cuz muneribus. Ista tn
sunt cotra multos q p bonestate no sunt fulgidi: sz per inbonestatem sunt
Ezech. obscuri. Ezech. 32. Celu nube tega: 7 nigrescere facia stellas ei⁹. Pot. n.
esse verbu diaboli: qui celu. i. ecclesia nube vanitatis tegit: 7 stellas eius. s.
psonas per inbonestate nigrescere facit. No sic dz esse: sed p bonestatem
5 oibus pleceamus. ¶ Quinto dico q si volumus esse spualiter stelle: neces
Stella. se est: q per affectu sursum residenmus. cu dr stella. q2 de na stelle est: q sur
Gen. sum in celo resideat. Iuxta illud Gen. 1. Stellas posuit in firmameto ce
li. Ad denotandu q sursum in celo debemus p affectione manere: 7 ibi p
Daniel. mentis desyderiu residere. Daniel. 3. Bndicite stelle celi dno. Qd tn e co
tra multos: qui magis sunt in terra p desyderium terrenoꝝ: q in celo per
desyderium supnoꝝ. Figurati p illa tertia parte stellaꝝ: quam draco cuz
Apoc. cauda trabebat in terra. Apoc. 12. Vn Math. 24. Sol obscurabit 7 lu
Math. na no dabit lumen suu 7 stelle cadet de celo. No sic fiat fres charissimi: sed
per desyderium sursum resideamus: 7 sursum corda babeamus ad dnm.
6 ¶ Sexto dico q si volumus spualiter esse stelle: necesse est q p discretione
Splen= intus reluceamus. Spledida: inqt: 7 matutina. Stella. n. no solu spledet
dida. exterius p apparentia: imo et intra 7 infra in substatia. hz. n. stella substa
tiam pura 7 dyafana que a solis radijs penetrat: eo q intus sicut exterius
illustrat. Sic vere iustus no solu est lucidus per bonesta 9uersatione: im
Baruc. mo et iterius p scia3 7 discretione: spledida: ingt. Baruch. 3. Stelle dede
Tbobie runt lume in custodijs suis. 7 Tbob. 13. Luce spledida fulgebis. Radi⁹
n. diuine gre 7 influetie: du corda iustoꝝ penetrat: ipsos dono scie 7 sapie
illuminat 7 illustrat: spledida: inquit 7 matutina. Ita q de quolibet iusto
Eccle. pot dici illud Eccle. 50. Quasi stella matutina in medio nebule: 7 sicut lu
na pfecta in diebus suis lucet. Qd tn est cotra multos qui p discretionem
no spledet: sed per ignorantia sunt turbidi 7 obscuri: ita q nec se sciunt in
Esa. via moꝝ dirigere: nec alios instruere vel docere. Esa. 13. Stelle celi 7 sple
doꝛ eaꝝ non expandent lumen suu. No sic charissimi: sed per discretionem
intus luceamus: p affectione sursum sedeamus: p bonestatem cuctis pla=
ceamus: p charitate iuncti bereamus: p pietate nosmetipsos pbeamus: p
Chrs e firmitatem fortes maneamus. Et sic bn dicet glibet stellatus. Ego suz ge=
stella. nus 7 radix David: stella spledida 7 matutina. Et optime talis stella fuit
xps. Q2 sicut in medio lapidis pciosi qui dr Asteron: lucet interius qda
lumen ad similitudine vnius stelle: 7 io Asteron dr: eo q i se 9tinet quada
astri.

astri. Sic vere in ventre veri lapidis preciosi.s.virginis gloriose apparuit quedã stella.s.dei filius benedictus:qui per incarnationẽ splenduit:& tãdem in natiuitate exterius ꝓdijt:& ꝑ radios stelle materialis magos ad se adduxit adorandũ.q2.s.isti lumen regsierunt lumine: deũ fatentes munere. Ista ẽ stella de qua dixerat Balaã Numeri.24. Orief stella ex Jacob. Et iõ sicut elephãtes:noue stelle.s.lune renouate solẽt se iclinare: et orir stellã:que dr canicula:qñ de nouo orif:solẽt respicere:ita ꝙ eã videnf adorare.sicut dicit Plynius. Sic vere qñ ista stella dei filius per incarnationẽ ortus:reuelatus & renouatus fuit:statim elephãtes:& orices:hoc est dictũ pastores & gẽtiles ipm inquisierũt per fidẽ aspexerunt: & per deuotionem adorauerunt. Videntes.n.stellam gauisi sunt gaudio magno valde &c. Math.2. Et iõ breuiter iste bene poterit dicere ꝓdictam auctoritatẽ. Ego sum genus & radix Dauid:stella splẽdida & matutina. Hoc nunc sufficiat de stella. Potes ẽt adhuc dicere:ꝙ qlibet iust⁹ dr stella. Q2 sicut stelle sunt in situ altissime. In visu pulcherrime. In statu firmissime. In actu potẽtissime. In motu velocissime. In ordine dispositissime. In lumine abũdantissime. Sic viri iusti sunt. Situ alti sursum ꝯtẽplando. Visu pulchri sancte ꝯuersando. Statu firmi semp perseuerãdo. Virtute pleni bene opando. Motiui prompti obediẽdo. Ordine sunt dispositi alterutrum non nocendo. Lumine limpidi:se & alios instruendo. De polo reali: vide infra Tractatu sexto. Cap.39. Nume. Ply. Math.

¶ De polo arctico qui & stella maris dicitur Moralitas pro Virgine Maria. Capitulum. 17.

P Olus arcticus põt dupliciter ꝯsiderari.vel verus & realis polus mũdi:& talis est imobilis:ita ꝙ nullo modo mutat locu3: & talis est inuisibilis. Alio modo sumitur polus ꝑ stella visibili:que est in cauda Urse minoris: vel in ꝑncipio Curus:& talis vere mouef & i suo motu causat circulũ:vt p3 scienti astrologiã. Et in ꝓposito nostro siue de isto siue de illo nõ distinguẽdo erit sermo. Applicando ğ in ꝓposito ad Matrẽ dñi. Dico ꝙ virgo Maria dr stella maris.s.polus arcticus. Et ꝙ dicatur stella p3.q2 sicut stella qlibet cũ de nã sua:fm Diony.sit opaca:tamẽ statim cũ fuit creata fuit a Sole illuminata. Sic beata virgo Maria: l3 ex modo sue gñationis fuerit nata opaca obscuritate pctĩ originalis quantũ erat ex se:tñ in eodẽ instãti in quo in vtero sue matris fuit concepta: a sole iustitie:mediãte grã ꝑueniente:fuit sanctificata:vt ꝑ ipsa ad lrãm intelligaf illa ꝓphetia Nume.24. Orietur stella ex Jacob. Sicut.n. stella fuit facta a deo sine macula:ita virgo Maria fuit ꝯcepta & nata sine macula originalis pctĩ. Qd aũt mater dñi dicaf stella maris:p3 q: h3 ꝓprietates stelle maris. Ubi sciendũ ꝙ stella maris q̃ & polus arcticus:h3 nouẽ ꝓprietates virgini Marie matri dñi excellẽtissime ꝯuenientes. ¶ Prima ẽ ꝙ h3 stabilitatẽ in suo situ: oẽs aũt alie stelle q̃ sunt in celo mouenf circulariter de loco ad locũ: ista aũt semp stat in eodẽ loco imobiliter fixa: iõ dicif cardo: ois.n.motus circularis fit circa aliqd imobile:& illd dr cardo.vñ Job.22. df.de primo motore. Circa cardines celi pambulat. Istã aũt ꝓprietatem Diony Nume. 1 Job.

habuit btā virgo Maria: tā ī statu vie q̄ in statu patrie. In statu vie: qꝛ vt
inoꝛ fuit cōcepta ꝛ nata: fuit in gr̄a imobiliter ꝯfirmata vt nunq̄ babue=
Aug. rit in se motū pc̄ti moꝛtalis aut venialis ſm Aug. de nā ꝛ gr̄a dei. Cū de
pc̄tis agit ꝛc. Vn̄ ſm eundē ipsa sola: citra xp̄m: sicut stella in hac p̄te per
mansit. Sc̄do habuit istā ꝓprietatē in patria: qꝛ aīe alioꝝ sc̄toꝝ ex natura
li inclinatione quā habent ad sua coꝛpoꝛa ſm apostolū: mouēt motu desy
rij ad resumendū sua coꝛpoꝛa: ꝛ iō nō sunt vltimate q̄etate ab imobilitate:
aīa aūt virginis btīssime: qꝛ cum coꝛpoꝛe suo est gloꝛificata: vt determinat
Aug. in sermone de assumptione eius: est pfecte quietata: vt ultra non mo
Aug. ueat̃ hoc desyderio: sed simul in aīa ꝛ coꝛpoꝛe est gloꝛificata: sicut erūt sc̄ti
post iudiciū: de q̄bus dr̄ Apoc. 3. Qui vicerit faciā illū columnā in templo
Apoc. dei mei: ꝛ foꝛas nō egredie̱t amplius. Ad istius aūt ꝓprietatis pleuerātiā
dꝫ conari hoīs deuota aīa. s. vt sit in bono ꝓposito sibi diuinitus infuso:
imobilis: ꝛ firma: ꝛ nō mutabilis vt dimittat incepta bona: sicut hoīes in
sipiētes: qui quotidie mutant suas affectiones. de q̄bus dr̄ Eccle. 27. Hō
Eccle. sapiēs manet in sapia sicut Sol: stultus vero sicut Luna mutat̃. ¶ Sc̄da
2 ꝓprietas istius stelle: que dr̄ polus: est: q̄ hꝫ volubilitatē in suo circuitu:
qꝛ lꝫ nō trāseat de loco ad locū: sicut alie: tn̄ voluit̃ infra ambitū suū cū sit
fixa in firmamēto: iō ad reuolutionē firmamēti reuoluit̃: vn̄ nō est intelli
gēdus ille cardo: vt nō voluat̃ oīo. vt dr̄ Prouer. 26. Qō sicut hostiū ver
Prouer. tit̃ in cardine suo: qꝛ cardo est ab hostio sepatus ꝛ nō voluit̃ hostio reuolu
to: ille aūt cardo ē cōiunctus firmamēto: ꝛ iō voluit̃ ad eius reuolutionē.
Istam aūt ꝓprietatē obtinet nūc in patria btā virgo Mater dn̄i: qꝛ lꝫ sit in
sua felicitate imobiliter collocata (vt patuit) tn̄ ex magnitudine sue clemē
tie se benigne cōuertit (quasi se reuoluēdo) ad quācūq̄ partē fuerit inuo
cata: ſm Ber. iō pro eius cōdescensione benigna dr̄. Prouer. vlti. Lex cle=
Bernar. mentie in lingua eius. Et ibidē. Manū suā aperuit inopi: ꝛ palmas suas
Prouer. extendit ad pauperes. Vn̄ sicut regina q̄ ē benigna: libēter se ꝯuertit ad oēs
miseroꝝ petitiones: ita Mater dn̄i regnās ī excelsis: se ꝯuertit ad oēs ptes
in q̄bus a miseris egētibus fuerit inuocata: ꝛ iō illud auxilium nō habue=
runt sc̄ti patres veteris testamenti: eo q̄ nulla erat in celis regina: iō pro
Eccle. illo tempoꝛe dixit Sapiens Eccle. 25. Ubi nō est mulier: ingemiscit egēs.
qꝛ mulieres sunt magis pij coꝛdis: ꝛ p ipsas solēt plerūq̄ miserationes ꝑn
cipum impetrari: ꝛ de hoc sunt multa exempla in sacra scriptura: ꝛ etiam
Ualerius maximus ponit exemplum de Coꝛiolano placato precibus sue
matris: lꝫ essent pagani. Istā ꝓprietatē dꝫ hr̄e quelibet anima viri pij de=
Luce uotione coniuncta. s. vt benigne subueniat oībus sicut pōt. Luc. 6. Omni
petenti te tribue. Ubi ostendit: Saluatoꝛ: q̄ clemētia hominis chꝛistiani
Paul. dꝫ esse vniuersalis: cū ꝑmittitur: oī petenti te: iuxta illud Apostoli. Ope=
3 remur bonum ad oēs. Sc̄do q̄ debet esse liberalis. cū additur. tribue. s.
sponte. ſm illud Apost. Hylarem datoꝛē diligit deus. ¶ Tertia pꝛoprie=
tas est q̄ ista stella hꝫ sempiternitatem in suo aspectu. cum. n. alique stelle
sint sempiterne apparitiōis: ꝛ alique sempiterne occultationis: pꝛo quāto
alique vident̃ omni nocte: ꝛ alique nulla nocte: vt sunt ille que sunt opposi
ti hemisperij:

ti hemisperij: et alie quãqz apparent quãqz non: et alique que apparent in tota nocte: sed nõ omni hora noctis eque distanter apparent omnibus: nisi ob stacula nubiũ sit interpositum vt p3 ad sensum. Ista aũt pprietas attribui tur btẽ virgini. q2 l3 alij sancti appareãt per effectũ oĩbus inuocãtib9 se: et nõ oẽs: vt qbus nõ est datũ facere miracula: hoc tñ est ppriũ virgini glorio se: oĩbus inuocãtibus eã deuote: si nõ sit nubes interposita vitiorũ: et sic est sempiterne apparitionis per effectũ subuẽtionis: in nocte huius mundi et in oĩ hora noctis vniformiter. vñ de ea dr. Prouer. 31. q de nocte surrexit et q de nocte nõ extinguetur lucerna eius. Ista aũt surrectio noctis signifi cat sollicitudinẽ assiduã: quã illa mulier beatissima h3 tpe noctis huius se culi: q2 ad pbendũ beneficia semp inuigilat eã inuocãtibus. iõ sequit. De dit predã domesticis suis: et cibaria ancillis suis. Rõ aũt tante sollicitudi nis in hac muliere p nobis ẽ: q2 res quãto carius ẽ empta: tãto charius ẽ dilecta: et q2 nos sumus empti sanguine Christi: qui carior erat virgini: q ipsa sibi: iõ charius nos complectit: q si nos proprio sanguine redemisset. Prouer.

¶ Quarta pprietas est: q dicta stella h3 subtilitatẽ in suo excessu: q2 ipsa est altissima omnium stellaru3 que sunt in hemisperio nostro (intellige ad bonum sensum.) cuius altitudinis signum est: q2 Sol ascendens et descẽ dens inter duo solstitia per circulum anni: quanto plus appropinquat ad illam stellã tanto magis dr ascendere: et quãto plus distat: tanto plus dici tur descẽdere: et ita est de Luna et alijs planetis. Istã aute3 proprietatem beatus Hieronymus attribuit Matri dñi in celesti patria: q2 sicut ista stel la est sup oẽs alias in firmamẽto eleuata: ita Mater dñi fuit super omnes choros angelorũ exaltata: vt dicere possit illud Eccle. 24. Ego in altissimis habito: et thronus meus in colũna nubis. Tota. n. celestis curia vel hyerar chia: vt dicit beatus Diony. est disposita ad modũ colũne: cuius basis est hyerarchia infima: astille hyerarchia media: et capitelum suprema: et quia thronus virginis fuit super illam locatus: iõ dr Thronus meus in colum na nubis. Quia vero hanc proprietatem habere non potest anima deuota virgini Marie: vt sit in tãta sublimitate localiter: ideo hoc fiat spũaliter sal tem. q2 sm sctũ Bernardum. Anima melius est vbi amat: q vbi animat. Cuius rõ est: quia amor est tendentia spiritualis amãtis in amatũ: et iõ cũ motus magis sapit naturã termini ad quẽ q a quo: ideo amor magis est in amato (intellige terminatiue nõ autem subiectiue) q in amãte: et magis ei coniungit: et sm hoc dicit Apostolus ad Phil. 3. Nostra conuersatio in celis est: quia. s. desyderamus celestia. 4. Eccle. Diony. Ber. Paul.

¶ Quinta proprietas ẽ quia habet medietatẽ in suo situ: q2 ista stella est in medio firmamẽti fixa: sicut centrũ in medio circuli: nã cum equinoctialis sit circulus diuidẽs spherã in duas partes equales: oẽs linee ducte ab illa stella vsqz ad equoctialẽ: sunt equa les. p3 sciẽti. Istã pprietatẽ recte h3 btã virgo Maria in medio paradisi: q2 sicut illa stella est in medio firmamẽti: ita xps creditur esse in medio pa radisi siue in medio celi empirei: vt possit ab oĩbus sctis videri totaliter. vñ dr i Apoc. q in medio ciuitatis illius est lignũ vite: et q2 Mater dñi est iux filium suum collocata ad dexteram eius: iõ in medio celi dr corporaliter 5 Apoc.

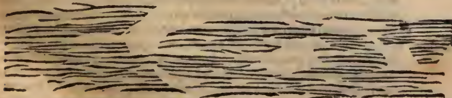
situata: sicut hec stella in medio firmamenti. Un̄ vbi est inf gr̄e: ibi ē fons
Ps misericordie: ⁊ inde oēs nos hausimus. Un̄ ps. 47. Suscepimus deus misericordiā tuā in medio tēpli tui. Istā aūt medietatē seruare dz aīa deuota: vt sit pacificata a litigijs ⁊ tumultibus mūdi: quantū pōt segregata: aliogn votis diuinis nō pōt esse intēta. Sicut erat illa mulier. 4. Reg. 4.
Reg. Cui cū diceret Heliseus. Nunqd habes negocia vt loquar regi vel princi pi militie p te. Rn̄dit. In medio populi habito ⁊c. Et tu sic facias. s. habi tādo in medio: pacificādo discordātes: cōsolādo merētes ⁊ dolētes ⁊c.
6 ¶ Sexta ppietas istius stelle ē q̄ hz diminutionē in suo gradu. est. n. in ter minimas stellaꝝ notabiliū: q̄ sunt in firmamēto quo ad nostrū visum: cū sit principalissima eo q̄ celi dispositiones mēsurat ⁊ regulat: iō dcā ē ex eo cardo: sic ille q̄tuor v̄tutes cardinales dicunt eo q̄ alias regulāt. Istā ppietatē habuit btā virgo. Et3. n. in quātitate virtutis fuerit principalissima: ⁊ maxima creaturaꝝ: post aīam xp̄i: tn̄ p pfundissimā humilitatē: minima in suis ⁊ alioꝝ oculis videbat. De cuius hūilitatis supabūdātia: hēmus i scriptura vnū testimoniū: ⁊ vnū signū. Testimoniū ē ips̄e sexus: q p os ipsi⁹ v̄ginis assignās rōnē: q̄re fuit eleuata ad xp̄i mr̄nitatē. Qz (igr) respexit hūilitatē ācille sue ⁊c. Luc. 1. Signū ē: qz cū pbuisset ɔsensū ange
Luc. lo. dixit. Ecce ancilla dn̄i. Moris est. n. humiliū: se cognoscere ⁊ nūcupari sm̄ titulū sui inferiorē. Cū aūt esset electa mater ⁊ spōsa: soror: filia ⁊ ancil la xp̄i. (ceteris oībus tacitis) hoc solū exp̄ssit. Ecce ancilla dn̄i. Istā aūt p prietatē qlibet hēe studeat: qz qui se hūiliat exaltabit. Et deus supbis resi
7 stit: humilibus aūt dat gr̄am. ¶ Septima ppietas est q̄ hz inuisibilitatē in suo ɔtuitu. qz illa stella q̄ dr̄ Tramōtana: nō ē vere polus (vt supra dictū est) qz pcipit ad sensum q̄ ista facit aliquē paruū circulū: sed qz est in ter stellas visui nostro cognoscibiles: illi vero polo inuisibili maxime ppin qua: iō p ipsam circūloqmur veꝝ polū iuisibilē: cū illa vera tramōtana nō videat. Ista ppietas fuit in Matre dn̄i virgine gloriosa: q̄ p virtutē sollici tudinis: ita fuit ab aspectibus hoīum seq̄strata: vt eēt cōiter inuisa. Isti⁹ aūt occultationis fuerūt duo signa notabilia. Primū est. Qn̄ fuit ab ange
Luc. lo salutata: fuit i loco solitario repta abscōdita. Luc. 1. Et ingressus ange
Amb. lus ad eā. s. in penetralibus: vt ɔsueuerat stare. sm̄ Amb. Scd̄m ē. Quia qn̄ habuit ex officio in publicū pcedere: vt in visitatione Helisabet: cū festinatione trāsiuit p publicū: qz cōspectū multitudinis non amabat. Sic quelibet deuote mulieres: maxime virgines ⁊ vidue: debēt euitare discur sus ⁊ cōsortia hoīum: nec debēt sine necessitate in publicū pdire. ¶ Octa
8 ua ppietas est q̄ hz fortitudinē in attractu: qz sm̄ opinionē veteꝝ Astrologoꝝ: due stelle atrahētes tenēt terrā imobilē: ita q̄ polus arctic⁹ susten tat ipsā ne flectat: ⁊ antarcticus ne nimis sursum ferat. Scd̄m q̄ dicit: q̄ duo adamātes tenēt in aere archā ferreā Mahometi. Sic in pposito dice re possumus de btā virgine Maria. Cū. n. oēs fideles militātis ecclesie a rōe antiqua. s. a pctō originali trahāt deorsu3: nisi dn̄a mūdi. s. virgo Ma ria apud filiū itercederet ⁊ sic vt stella maris sustētaret: oēs mergerent in
Apoc. inferni pfundū. Un̄ de ea legit in Apoc. in figura: de illa muliere que po

tuit

tuit draconē superare: sic btā virgo supauit draconē infernalē: q trahebat oēs deorsum. ¶ Nona ppzietas est q ipsa habet dñiu3 sup adamantē: qz dat sibi virtutē atrahēdi ferrū: iō nō atrahit illud: nisi versus stellā illā indirectū. Ita Mater dñi h3 dñium sup lapides. i. sup corda lapidea & adamantea pctōz vt ipsos ɔuertat ad pnia3: iuxta illud pphericū Ezechielis. Auferā cor lapideū de carne vestra: & dabo vobis cor carneū atq3 domesticū. Et sic p3 quō virgo Maria dicitur stella maris. De polo autem reali vide infra Tractatu sexto capitulo. 39. 9 Ezech.

¶ De Galaxia siue lacteo circulo. Cap. 18.

g Alaxia est circulus celestis: stellis nobilioribꝰ illustratus: ceterisq3 celi circulis pulchrior & candidior incedēs p mediū celi: incipiēs ab oriente vsq3 ad septentrionē: p Cancrū & Capricornū pcedēs itez ad pūctū suū. Fm vnā opinionē. Uel fm aliā assignationē: est circulus ptēnsus p pedes Geminoz & Sagittarij principium. Et a grecis df: Galaxias: a gala: qđ est lac: latine vero circulus lacteus dici solet. Df aūt circulus lacteus: qz inter oēs circulos celestes nobiliorē h3 claritatē: vñ & de nocte nauigātes & itinerātes dirigit & deducit. Quāto aūt aura nocturna est serenior & frigidior: tāto incessus galaxie ē manifestior: nec dictus circulus est de nā elemētari vel vaporosa (vt qdā volebāt) sed de nā celesti existit: & qz ceteris celi ptibus densior est: iō fit luminosior. Scđm aūt opiniones vulgi. Galaxia df vestigiū Solis: qđ post se relīgt Sol qñ currit in illo circulo. Sed Arist. hoc dicit esse falsum: qz si eēt galaxia ex impssione trāsitꝰ Solis: oporteret q hec impssio esset in signis in qbus currit Sol cū alijs stellis mobilibus: & hoc videmus esse falsum: qz trāscēdit terminos zodiaci vbi Sol nullatenus appropinquat: sicut df in lib. Metheo. Iō Anaxagoras & Democritꝰ dixerūt galaxiā eē ex reflexione luminis ad aerē: sicut in speculo: l3 hoc ē falsum vt dicit Arist. ibidem: qz si hoc esset permutaretur: sicut est permutatio luminis: hoc autem falsum est: quia videmus galaxiā semp in eodē loco: nec recedit ab eo. Dicit ḡ Arist. sic. Ignis propinquus orbi ē inflāmatus & lucidus: & in locis vbi videtur galaxia sunt stelle multe parue & luminose & in illis relucet fulgor ille: & iō apparet locus ille magis radiosus: nec recedit ab vno loco orbis. hec Arist. in lib. 1. Metheoroz. c. 2. Exemplum de Galaxia patet hic. Galaxia. Arist. Anaxa. Democ.

¶ Galaxie Moralitas. Cap. 19.

p Er Galaxiā pōt intelligi religio scā. qz sicut in celo: l3 sint plures circuli: Galaxia tñ est ceteris cādidior & stellis nobilibus illustratꝰ:

⁊ dr̄ lacteus: ⁊ tēdit versus septētrionē: q̄ nunq̄ a nostris visibus occulta tur. ¶ Talis est religio: q2 l3 in celo. i. in ecclesia sint plures circuli. i. plures status: iste tn̄ ē pulchrior: ⁊ stellis. i. nobilioribus ⁊ honestioribus adorna tus psonis: qui versus septētrionē. i. in frigore tribulationū est fundatus. Sicut ḡ in circulo q̄ dr̄ galaxia sunt multe stelle q̄ sunt lucide ⁊ splendētes ex q̄bus causat̄ splēdor in reliqua parte celi sibi propinqua: sic in religione sunt multe virtutes splēdētes: ex quarū splēdore illūinat̄ tota eccl'ia. Sunt aūt p̄cipue stelle. i. virtutes iste. s. castitas: pauptas: obediētia ⁊ hūilitas. si cut ḡ stelle galaxie: vel ēt pars celi vbi sunt dicte stelle: ē densior ps q̄ alie ptes: ⁊ p̄ p̄ñs magis recipit lumē: ⁊ retinet ⁊ sic illūinat: sic religiosus ē densior. i. strictior: q2 religiosus dr̄ q̄si religatus. Castitas. n. ligat luxuriam: paupertas auaritiā: obediētia ⁊ humilitas supbiā. ¶ Prima stella. i. p̄ma virtus: illuminās celū. i. ecclesiā: est virginitas: vel castitas. Nā de virginitate dicit Cyprianus: q̄ ē flos ecclesiastici germinis: decus atq3 ornamētū grē spūalis: ⁊ illustrior portio gregis xp̄i: ⁊ Amb. de ipsa ait in li. de virginitate. Pulchritudinē qs pōt estimare maiorē decorē virginitatis: q̄ amat̄ a rege: pbat̄ a iudice: dedicat̄ a dn̄o. cōsecrat̄ a deo: semp spōsa: sp̄ innupta. Uirginitatis ēt sublimitatē ondit galaxie situs: q̄ mediū tenet inter duas ptes celi inequales. Uirginitas siīr mediū celi tenet. Angelis nāq3 debet̄ ⁊ hoībus: inter quos: quasi media ē virginitas: habēs cū hoībus cōe3 carnis fragilitatē: sed cū angelis h3 cōem ⁊ quasi supra hoīes incorruptionis integritatē: pp̄ qđ dicit Hierony. q̄ in carne p̄ter carnē viuere: angelicū ē nō humanum ⁊ Damasce. q̄ abstinētia a nuptijs: est angelorū imitatio. dicit aūt Ptholo. in Almagesti lib. 8. c. 2. Qđ circulus galaxie duplex est. Unus quasi intra aliū: ⁊ ille q̄ est intra p̄tinuus vr̄ a pedibus Geminorū incipiēs ⁊ regirās in Geminos p̄ principiū Sagittarij. Et alter est supra illū nō vbiq3 p̄iunctus ei: sed in aliq̄bus ptibus p̄iunctus ei: ⁊ in aliquib9 disiunctus ab eo: ⁊ iterū ille exterior circulus nō videt̄ olo p̄tinuus ab aliquo pūcto in punctū idē: sed in multis locis vr̄ intersectus. ¶ Similiter etiā vr̄ duplex eē pfectio siue incorruptio virginitatis. Una interior i proposito mētis: ⁊ hec p̄tinua ⁊ ppetua d3 esse. Alia ē extra. s. virginitas carnis: ⁊ hec l3 interūpat̄ ⁊ corrūpat̄ p̄ violētiā absq3 cōsensu mētis: tamē nō amittitur meritū virginitatis. sicut dixit scā Lucia. Si me in vitā feceris violari: castitas mihi duplicabit̄ ad coronā. He aūt due integritates in quibusdā inueniunt̄ p̄iuncte: q2 vtrāq3 habēt: in q̄busdam disiuncte. i. integritas carnis sine integritate mētis: ⁊ ecōuerso. Itē galaxia h3 quēdā candorem: ⁊ vocatur via lactea. Sic est virginitas religiosorū. que: vt dr̄ Sap. 7. Est cādor lucis eterne. Quedā. n. sunt que habent lucem ⁊ incorruptibilitatem eternā. i. interminabilē: vt Sol ⁊ Stelle: ⁊ sic hēbunt corpora sanctorū post resurrectionem: que erunt sicut stelle in ppetuas eternitates: vt dr̄ Daniel. 12. Huius aūt eterne lucis ⁊ incorruptibilitatis est q̄dam candor virginitas carnis: in qua nihil coingnatū icurrit: vt h3 Sap. 7. Est. n. in carne corruptibili ppetue incorruptionis meditatio: vt dicit Aug. ideo Eccle. 43. Pulchritudinem decoris ei9 admirabitur oculus. Itē galaxia

Cypria. Amb. Hiero. Damasc. Ptholo. Saple. Daniel. Saple. Aug.

inter

inter oēs circulos meliorē habet claritatem. In locis.n.illis vbi videt̄ galaxia sunt stelle multe parue quasi cōtigue: in qbus diffunditur lumē Solis ois luminose: ꝛ magis refulget fulgor ille: ꝛ ibi materialis ē ps orbis.i. spissior: ꝛ iō aptior ad tenendum lumen ꝛ terminandū visum: ꝛ iō apparet locus ille magis radiosus. ¶ Similiter virgines in celo habebūt singularem splendorē glorie. Nā virginitati debet̄ aureola. Vn̄ corpus virgineū est in celo sicut circulus splēdidissimaꝝ stellaꝝ. Esa. 13. Stelle celi splēdor earū. Etiā galaxia vt dicit Phs i li. metheo. nō recedit ab vno loco orbis: qđ intelligit̄ q̄tū ad apparentiā: qđ dico pp motū tardissimū: q: in rei veritate compertū est q̄ galaxia mouet̄ motu stellaꝝ fixaꝝ.s. in centū annis vno gradu. Et hec inobliquitas ꝯpetit virginibus sacris: q̄ ita inheserūt xp̄o q̄ nunq̄ ab eo potuerūt separi: iuxta illud Apost. ad Roma. 8. Quis nos sepabit a charitate xp̄i. Ista.n. virginitas vel castitas ē splēdor celi.i. ecclesie ꝛ ē spālis virtus religiosoꝝ: q: sicut apes q̄ cōiter in eodē aluecari morātur: ppetuā castitatē seruāt ꝛ nunq̄ carnaliter cohabitāt: nec inmūdas aut fetidas sedes libēter visitāt aut frequētant. Sic religiosi: q cōiter habent viuere: debēt castitatē ppetuā tenere: oia inmunda ꝛ carnalia fugere: ꝛ nūq̄ se p carnis vitiū maculare. Et iō dr̄ Jacobi. 1. Religio munda ꝛ inmaculata apud deū hec est inmaculatū se custodire.s. vt sicut stella resplēdeat oib᷒ p bonū exemplū. Et iō Cyprianus de. 12. abusionibus dicit. Qđ pudicitia seu castitas est ornamentum nobiliū: exaltatio humiliū: nobilitas ignobiliū: pulchritudo vilium: solamen merentium: augumentū pulchritudinis: decus religionis: minoratio criminum: multiplicatio meritoꝝ: amica creatoris oium. E contrario sunt multi qui nō splēdent sicut stelle lucide: sed sunt sicut stelle tenebrose. similes Virginibus fatuis que accipientes lampades suas: non sumpserunt oleum secum: quibus tandem a domino dicetur. Amē dico vobis nescio vos. Et illud. Ligatis pedib᷒ ꝛ manibus proijcite eos in tenebras exteriores: quia veste nuptiali carentes ad veras agni nuptias nō admittent̄: sed ad eterna tormenta deputabunt̄. ¶ Secunda stella illuminans celum.i. ecclesiam est voluntaria paupertas: que eleuat animum ad celum: quia sicut stella est a terrenis remotissima. Sic animus religiosi a terrenis est remotissimus per totalem diuitiarum abdicationem. Unde Grego. Tanto quis efficitur deo proximus: quanto ab amore mundi magis fuerit alienus: quia sic aptior est ad supernorum ɔtēplationē: iuxta illud ad Phili. 3. Nostra conuersatio in celis est. Sic ergo religiosi (vt sint stelle mundum illuminantes) debent esse paupeꝛes voluntarij: ꝛ omnia bona temporalia debent vilipendere: ꝛ a mente sua totaliter abdicare. Exemplo Pauli qui dicebat: omnia vt stercora arbitratus sum vt Christum lucrifaciam: ꝛ beati Francisci: qui pecuniam vt puluerem abiectam vilipendit. Habemus etiam ad hoc exemplū ab apib᷒: q̄ stercora sua volādo eijciūt: ita q̄ ad aluecare suū nūq̄ ea portant. Columbe ꝛ hyrūdines dicunt̄ de nidis sua stercora eijcere: ꝛ ad hoc suos filios edocere. Sic vere religiosi: vt sint stelle luminose: qñ aluecare religionis intrāt: debēt oia stercora diuitiaꝝ dimittere: ꝛ ipsa a nido cordis

Phs
Paul.
Jacobi
Cypria.
2
Grego.
Paul.

sui q̄tum ad amorē et desyderium totaliter abdicare. Unde dicit Cesarius in amonitione.25. Quod ad pfectionē religionis ptinet subiectione et abiectione gaudere: paupertatis studiū querere: et nō solū facultates: imo et voluntates de cordibus extirpare. Nihil.n.habere interdum necessitatis est: nihil aūt cupere ē v̄tutis. Hac paupertate mediāte btūs Frāciscus splēdens: q̄si totū mundū post se attraxit. Unde dicebat in Regula. Hec est illa celsitudo altissime paupertatis q̄ vos charissimos fr̄es meos heredes regni celoꝝ instituit: paupes rebus fecit: v̄tutibus sublimauit. hec sit portio vestra q̄ pducit in terrā viuentiū. Ista aūt sunt cōtra multos religiosos: q magis sūt ad tpalia inclinati et in amorē tpalium inuoluti: q̄ alij q sunt in seculo nutriti. Similes Upupe q̄ de nido stercora nō eijcit: imo ipsa ibidē ꝯgregat et dimittit. Mo.s.tales stercora diuitiaꝝ nō eijciunt nec relinquūt: sed in nido cordis sui ipa p auaritiā accumulāt: intm̄ q multi: q paupertatē ꝓfessi sunt: ditiores in claustro fiūt: q̄ cēnt si in seculo remāsissent. Unde Hiero. I epla ad Heliodoꝝ. Multi (inqt) sunt ditiores monachi q̄ fuerant seculares et sub xp̄o paupe opes possidēt: q̄s sub diabolo locuplete nō habebāt. Non sic fiat fr̄es: sȝ paupertatē tenete. ¶ Tertia stella illuminās ecclesiā ē virtus sctē obediētie et humilitatis. Obediētia.n.ē ꝓpria virtus religiosoꝝ: q proprie voluntati renūciāt: et voluntati prelatoꝝ se subijciunt. Exemplo apū: q̄ miro modo obediunt suo regi: ipsumq̄ p̄cedentē sequunt: et ipm fatigatū deferunt et ei obsequunt. Sic religiosi miro modo debēt regi.i. plato suo obedire: et ipm patiēter et humiliter supportare. vn̄ Ber. in quodā sermōe dicit: q in religione viuēdū est ordinate: socialiter et humiliter. Ordinate.s.quātū ad se. Socialiter q̄tū ad ꝓximū. Humiliter q̄tū ad deū et p̄latū. In contrariū tn̄ multi sunt hodie q p̄latis nolūt obedire: sȝ ꝯtraire. nō eis obseq: sȝ eos psequi: nō sub ferula laborare: sȝ vndiq̄ sine regula diuagari. Similes vapori igneo in vētre nubis detēto: q ibi dedignās manere et exterius ad libertatē appetēs exire: nubē rūpit: et exterius fulminādo oculos ītuētium valde ledit. Mo.s.tales in vētre nubis.i.in claustrali obediētia morari nō curātes: religionē rūpūt exterius vagādo exeunt: et coruscatione malorum exēploꝝ oculos intuentiū valde ledūt. Nō sic fr̄es fieri dȝ: sed potius p obediētiā et humilitatē: vt stella fulgere. ¶ Sūt et multe alie v̄tutes i religione: qbus illustraṫ ecclesia.i.fideles: in nocte huius mūdi.s.cecitate peccatoꝝ: in itinere.i.in via eundi ad eternā p̄miam: et in nauigationibus i mari.s.in tribulationibus et aduersitatibus: ac periculis huius mūdi. Et sic vltimate multi lumine religionis perueniunt ad portum salutis. Nā virtutes predicantium sunt ornamenta celorum.

¶ Duodecim signoꝝ zodiaci. alia Moralitas. Cap.20.

Signa duodecim celi: vel Zodiaci: adhuc rep̄sentant nobis fructus duodecim spūs: q: dī Hiere.x. A signis celi nolite timere. Et hec si mūltudo pōt declarari tripliciter. P̄rimo qdē p numeꝝ signorum. Sunt.n.signa celi siue zodiaci circuli: duodecim numero. Et sic Apost. ad Galatas:

Margin notes: B. Frā. — Hiero. — Ber. — Hiere. — Paul.

ad Galatas: enumerat duodecim fructus spūs dicēs. Fructus āt spūs est charitas: gaudiū: pax: patiētia: longanimitas: bonitas: benignitas: mansuetudo: fides: modestia: ꝯtinentia: castitas. ¶ Sed notandū ꝙ boꝝ duodecim signoꝝ zodiaci tria dicunt̄ eē ignea. s. Aries: Leo: ⁊ Sagittarius. Tria vero dnr eē terrea. s. Taurus: Virgo: ⁊ Capricornus. Tria vero aerea. s. Gemini: Libra ⁊ Aquarius. Tria aquea. s. Scorpio: Cācer ⁊ Pisces. Et sic i quatuor celi ptib᷒ ordinant̄: q2 ignea sunt i oriēte: aerea in occidēte: terrea in austro: aquea in Septētrione. Ita ēt simili mō in duodecim fructibus: tres sunt ignei. s. ſm tria q̄ sunt in igne. Nā ignis hʒ illuminare: inflāmare: ⁊ cōsolidare. Sūt ḡ hec tria ignea: fides illuminās: charitas inflamās: ⁊ patientia ꝯsolidās. Nā fides illuminat intellectū: charitas scēdit affectū: patiētia vo ꝯsolidat ꝑ aduersoꝝ ꝯtactū: sicut solidat̄ ictus ꝑ malleoꝝ pcussionem. Tres ēt alij fruct᷒ sīt aerei ſʒ tres aeris effect᷒. Nā aer letificat: modificat: ⁊ inflāmat. Ex aere. n. illuminato letificat̄ affect᷒. Vñ Thobie. 5. Quale mihi gaudiū erit: q in tenebris sedeo: ⁊ lumē celi nō video. Itē ex aere tpato modificat̄ corpus: q2 corpus aīalis modificat̄ ſm tēperiem aeris. Si. n. aer est tēperatus: corpus bene se hʒ: ⁊ si intēperatus: corpus male se hʒ. Itē ex aere inflāmato feruescit humor colericus: vt pʒ in estate. Sic ḡ ista tria sunt aerea: gaudiū: modestia: ⁊ benignitas. Nā ex pñtia spūs sctī orit̄ gaudiū in interioribus: seqt̄ modestia in exterioribus: ⁊ ēt benignitas ad subueniēdū indigētibus. Benigni. n. dicuntur quos bonus ignis feruere facit ad benefaciēdū ꝓximis. Tres aūt alij fructus sunt aquei. s. māsuetudo: ꝯtinētia: ⁊ castitas. Nā aqua hʒ frigiditatē lubricitatē ⁊ coagulabilitatē: sed eius frigiditas extinguit ignem. Et hoc competit māsuetudini: q̄ iracūdie ardorē cohibet ⁊ extinguit. Nā mansuetudinis est irā vincere: ⁊ indignationes cohibere: vt dicit Amb. Itē lubricitas aque coarctat̄ ⁊ restringit̄ terminis alienis: sicut fluxus maris coarctat̄ littoribus: ⁊ fluxus venaꝝ in puteis ⁊ fontibus. Est. n. humidū bene terminabile termino alieno: vt dicit Phs in li. de gñatione ⁊ corruptione. Et hec coarctatio ꝯpetit cōtinētie q̄ fluxum carnis restringit. Nā cōtinēs patit̄: sed nō deducit̄: vt dicit Phs in Ethycis. Coagulat̄ ēt aqua ⁊ fit immobilis. vt pʒ in glacie. Et hoc ꝯpetit castitati: q2 castus est: qui nec patit̄: neqʒ deducitur. Tres alij fructus pñt dici terrei. s. pax: lōganimitas: ⁊ bonitas. Nā terra hʒ tranquillitatē: q2 nō agitat̄ vel cōmouet̄: neqʒ ab exteriori sicut aer: q vēto agitat̄: neqʒ ab interiori sicut aqua fluctuās. Unde Ps. Etenim firmauit orbē terre qui nō cōmouebit̄. Et hoc ꝯpetit paci: q̄. s. facit vt nec ab exterioribus pturbemur neqʒ iterior̄ib᷒ desyderijs angustiemur. Vñ Luc. 2. Angeli dixerūt. In terra pax hoib᷒ bone volūtatis. Itē terra hʒ ꝑpetuitatē. Eccle. 1. Terra aūt in eternū stat: ⁊ hoc ꝯpetit lōganimitati. Itē terra hʒ bonoꝝ fructuū vbertatē vel cōicationē. ⁊ hoc cōpetit bonitati: qua ꝓximis cōicamus in bonis. Vñ bonū ē diffusiuū sui ipsius iuxta illud Apoc. In oī bono ope fructificātes. ¶ Scdo declarat̄ dicta similitudo. s. signoꝝ zodiaci: ⁊ fructuū spūs: ꝑ ꝓprietatē nolūʒ illoꝝ signorū: ⁊ fructuū. hʒ. n. qōlibet signū suum nomen compecēs alicui fructuū.

Thob. Amb. Phs. Phs Ps Luc. Ecclē. 2

Aries Nā primū signū vocat Aries: q2 sicut Aries aīal iacendo sup latus vnum equaliter mutat vices: q2 tāto tpe iacet sup latus dexterū: quanto sup sinistrū. Tota.n.estate dormit in latere vno: ⁊ tota hyeme in altero. Sic Sol existēs in illa pte circuli zodiaci q̄ dr Aries: facit equinoctiū ⁊ equales facit dies artificiales ⁊ noctes. Hoc aūt adaptat fidei p quā equanimiter se hz hō ad diē psperitatis ⁊ ad noctē aduersitatis. Nā vera fides nec psperitatē tēporalē ambit: nec aduersitatē metuit: sicut p3 de Mose. Heb.xi.
Paul. Fide (inqt) Moses grādis factus: negauit se eē filiū Pharaonis filie. Ecce q psperitatem nō appetijt: ⁊ sequit. Magis eligēs affligi cū populo dei: q̄ tēporalē habere iocunditatē. Ecce q aduersitatē nō timuit. ¶ Secundū signū vocat Taurus. q2 Taurus terrā sulcādo fecūdat ⁊ locupletat: ⁊ tūc qñ Sol est in signo Tauri: terra est arabilis ⁊ cōgrua agricultu
Taurus re. Et hoc cōpetit paci. Nā tpe pacis terre colunt ⁊ est abūdātia frugum: sic ēt dī Jacobi. 3. Qđ fructus iustitie in pace seminatur ⁊c. ¶ Tertiū signū vocat Gemini: q2 Sole existēte in illo signo virtus ad fecundandum inferiora geminat: vel q2 in estate cū noctes sunt breuissime qñ vna ps illi⁹ cōstellationis occidit: alia pars anterior orit ⁊ ascēdit. Et iđ dicunt poete q illorū geminorū fratrū: quos fabule vocāt Castorē ⁊ Pollucē vn⁹ celos: alius inferos possidet. Hec aūt ɔpetūt charitati: q̄ in nobis spū sctō p̄cedēte ad fecundandū vitā nostrā geminat.s. in dilectione dei ⁊ pximi. Unde pars anterior ascēdit supius.s. amor dei: alia posterior ē inferius.s. amor pximi. vnde nec deus sine pximo nec ēt vere pximus diligit sine deo. 1. Jo.
Jacobi
Gemini
Joan. 4. Hoc mandatū habemus a deo vt q diligit deū diligat ⁊ fratrem suum.
Cancer ¶ Quartū signū vocat cancer. Cācer.n.ē aīal retrogradū: ⁊ Sol peragrans illā partē zodiaci: facit retrogradationē in octauo gradu Cācri: ⁊ hoc ɔpetit modestie.s. vt in exterioribus motibus ⁊ ornatu: debitū modū
Paul. nō trāseat: sz potius se in ipsis ad mēsurā debitā retrahat: f3 illud Apost.
Leo. Phili.4. Modestia vestra nota sit oībus hoībus. ¶ Quintū signū vocat
Jsido, Leo: q2 fm Jsido. Leo ē fortissimū aīal: ⁊ maxime caliditatis: pcipue i pte anteriori.s. pectoris. Sic Sol intrās illđ signū acrius emittit radios igneos: q̄ faciat in fine qñ inde exit. Et hoc cōpetit benignitati.i. bone igneitati amoris: qua ad benefaciendū alijs inflāmamur q̄ intus in corde incipiens: plus facit hoiez velle facere q̄ possit finaliter ope iplere: illđ Apost. obseruātes ad Ephe.4. Estote iuicē benigni. ¶ Sextū signū vocat Uir
Uirgo go: ⁊ hoc pp sterilitatē: q2 Sol illud intrās: suo calore humorē ɔsumit: ⁊ a suo fructu terra efficit sterilis: ⁊ hoc cōpetit castitati: ⁊ pcipue virginali: que adiūcta calori diuini amoris sic in carne ɔsumit humores lubricos: vt sterilis pmaneat a gñatione carnali ⁊ fiat vberior ⁊ fertilior in fructu spūa
Esa. li. Esa. 40. Letare sterilis que nō paris ⁊c. ¶ Septimū signū vocat Li
Libra bra: fm Jsido. ab isto instrumēto pōderandi: q2 Sol in illo signo existens
Jsido. equat dies noctibus: sicut res equat pōderi in Bilance. Et sic ibi fit eqnoctiū autūnale. Hoc aūt ɔpetit māsuetudini: q̄ dū iras cōprimit: mala illata
Paul. a pximo facit equo ferre aīo. ad Ephe. 8. Jn māsuetudine cū patientia supportātes. Uel dies equat nocti q2 iuxta nocumētū illatū: pensat māsuetu

dinis

dinis meritū. ¶ Octauū signum vocat Scorpio: qr Scorpio retroferit & caude aculeo pūgit. Sol.n.existēs in illo signo ē cā lesionis & punctionis corporis humani: qr tūc declinās minus calefcit. Vñ aer distēperatus in frigiditate cito ledit & pūgit: vt dicit Isido. Hoc aūt ɔpetit ɔtinētie: q̄ ex di stemperātia carnis tētationis aculeo q̄sicq3 acriter pungit: & licet aliquādo ex tentatione ledat: nō tñ: si nō cōsentit: occidit. Ad Roma.8. Si spū fa cta carnis mortificaueritis viuetis. ¶ Nonū signū vocat Sagittarius: qr sicut Sagittarius emittit sagittas: sic Sol existēs in hoc signo mittit ad nos grādines & pluuias. Hoc aūt ɔpetit patiētie: q̄ grādines psecutionū: pluuias tribulationū & afflictionū suscipit atq3 portat. ¶ Decimū signū vocat Capricornus: qr.s.caper ē aial cornib' petēs supiora. Nā ibi Sol facit solstitiū hyemale: & tūc icipit ascēdere versus supiorē Arietē & vius Cā crū. Hoc āt ɔpetit gaudio. Nā nemo h3 vex gaudiu3 nisi q̄ supiora petit. verū.n.gaudiū ē qd nō de creatura: s3 de creatore ɔcipit. Vñ Apost. ad Phili.4. Gaudete i dño sp. ¶ Undecimū signū dr Aq̄ri': q̄ f3 fabulas dr fuisse picerna deoꝝ: manib' eoꝝ aquā fundēs: & idō t3 vrnā. S3 f3 vita tē dicit Aq̄rius: qr q̄n Sol ē ibi aer ɔdēsat in aq̄s multas & fiunt pluuie: plus q̄ in alio tēpore: sicut dicit Isido. Hoc aūt competit bonitati.i.gr̄a3 & misericordiam abundāter effundere & prestare: qr bonum est diffusiuu3 suiipsius: vt dicit Diony. ¶ Duodecimum signum dicitur Pisces: quia illo tempore fit generatio piscium & confricatio: quia calore Solis ascen dente & humores dissoluente: solent pisces semen suum effundere. Hoc autē competit longanimitati: per quam homo ad modum piscis etiam in aqua tribulationis non deficit: sed viuit. ¶ Tertio declaratur hec similis tudo: per distinctionem graduum siue facierum. Nam quodlibet dictorū signorum dicitur habere facies.i.partes. Cum.n.quodlibet signum diui datur per.30.gradus: initium prime faciei est a primo gradu cuiuslibet si gni: & durat vsq3 ad decimū gradum. Secūda facies a decimo gradu vsq3 ad vigesimū. Tertia a vigesimo vsq3 ad.30. Et quelibet facies signi datur alicui planete. Verbi gratia. Prima facies Arietis datur Marti. Secun da Soli. Tertia Veneri: & sic de alijs. Sicut ergo quodlibet signū conti net tres facies: ita quelibet duodeci3 virtutū: h3 tres modos siue tres effe ctus. ¶ Nā primo fides que assimilat Arieti: cuius prima facies est Mar tis. Scd̄a Solis. Tertia Veneris: est principiū fortitudinis: & hec est fa cies Martis. Unde fidei ascribit victoria. Heb.xi. Sci per fidē vicerunt regna. Et ibidē. Fortes facti sunt in bello. Itē est principiū luminis spūa lis: & hec ē facies Solis. Ioā.12. Credite in lucē vt filij lucis sitis. Item est principium charitatis: sicut cognitio est principium amoris: quia volū tas nō fertur nisi in p̄cognitū: & hec est facies Veneris: cuius est ad amo rem incitare. ¶ Scd̄o pax: que assimilat Tauro: cuius prima facies est Mercurij: scd̄a Lune: tertia Saturni. est triplex. Est itaq3 p̄ma pax pecto ris.i.ɔscie: & hec est facies Mercurij: qui semp cōmitatur Solem: qr tunc est ɔscia pacata q̄n sequit x̄pm & ei adheret. Secūda est pax tēporis: & hec est facies Saturni: qr Saturnus dicit a saturitate & abūdātia quā tribuit

Scorpi. Isido. Paul. Sagitta rius. Paul. Aq̄rius Isido. Diony. Pisces 1 Paul. Joan. 2

ps 3 par tpis. Tertia est par eternitatis: et hec est facies Lune. fm illud ps. Luna pfecta in eternu. ¶ Tertio charitas: q assimilat Geminis cuius prima facies e Jouis. scda Mercurij: tertia Lune. Est et triplex. s. incipietiuz: et hec e Jouis: q2 ex pte supiori primus e planeta beniuolus et calidus. Itez est pficientiu: et hec e facies Mercurij: q df fuisse deus mercator: pp hoc q natu vel coceptu sub eo disponit ad vium putationis et ratiocinij. mercator. n. e sp in lucro pficere. Ite e charitas pfector. Et hec e facies Lune. q2 Luna dnat aquis: et charitas pfecta dnat tribulationib9 Canti. 8. Aque multe no potuerut extinguere charitate.
4 ¶ Quarto medestia: que assimilat Cacro: cuius pma facies e Veneris: scda Martis: tertia Lune: est triplex. Prima e circa vestiu apparatu: et hec facies Veneris: na Ven9 df disponere natos vt sint vestiu muliebrium incisores: vt dicit Ptholes meus. Scda spes modestie: est circa exteriores motus corporis. Et hec est
Ptbol. facies Martis: q2 Mars fm Ptholemeu: disponit ad mobilitate et leuitatem. Tertia e circa ludu: et hec e facies Lune: q2 Luna: vt dicit Ptbole. exis stes in scdo signo post ascedes: ostdit merore: et tristitia p qua. i. tpant ludi.
5 ¶ Quinto benignitas: q assimilat Leoni: cuius prima facies e Saturni: scda Jouis: tertia Martis. Est triplex. prima. s. in supportado: et hec est facies Saturni: q in motu suo e tardissimus: q2 bo q benignus e: tardissime mouet ad ira: cotra aliu: vn scit supportare. Ite et oz ce benignitas in coercendo: et hec e facies Martis. Na Mars dnat colere. Et ille q vult benigne puersari: opz q dominet ire. Na lz Mars sit de se iracundus: tn piunctus Veneri tpat. Et sic ho piuctus pximo: vt bene puiuat ei: et si de na
6 sua cet agrestis et asper: oz tn seipm p benignitate tpare. ¶ Sexto castitas q assimilat Virgini: cui9 pma facies e Solis: scda Veneris: tertia Mercurij: e triplex. Prima e castitas virginalis. Et illa e facies Solis: q2 e pre
Sap. clarissima. Sap. 4. O q pulchra e casta gnatio cu claritate. Scda at e castitas piugalis. Et illa e facies Veneris. Q2 lz Venus icitet ad amore: e tn tpata in qlitatibus. Et taliter amor carnalis piugu si sit tpatus et bone stus: castitas df. Tertia vidualis: et hec e facies Mercurij: na Mercurius cu Sole gradit: et no loge a Sole recedit. nuq distas ab eo plus. xxx. gradib9: et df pesse seminib9: vn significat vita viduale: q semp oz vacare deo.
Luc. Sicut legit de. s. Anna. Luc. 2. Q ieiunijs et obsecrationib9 erat fuies dno die ac nocte. Ite oz vacare elemosynis: q sunt semina qb9 recoligit fru
Paul. ctus eternus: de quo semine df. 2. Cor. 9. Qui parce seminat parce et me
7 tet. ¶ Septimo masuetudo: q assimilat Libre: cuius prima facies est Lune: scda Saturni. tertia Jouis. oz ce triplex. s. in appetitu: vt ad vindicta
Eccle. no excadescat. Eccle. x. Fili in masuetudine ala3 tua fua. Et hec est facies Lune q tpat calore Solis in istis iferioribus: et sic masuetudo tpat feruos
Phs. rem ire. Masuetudo. n. e tpantia irar: vt dicit Phs in. 4. Ethy. Item oz ce mansuetudo in motu siue in actu. s. vt no impetuose: vel rabide: sed plane et modeste opera sua pficiat. Et hec est facies Saturni. Cuius motus
Eccle. no est ipetuosus: vel rabidus: s3 planus et morosus. Eccle. 4. Fili i masuetudine opa tua pfice. Tertio oz beri masuetudo i auditu. s. vt ex ira bitati no cotradicat.

nō cōtradicat. Eccle. 4. Esto māsuetus ad audiendū ꝟbū. Et hec ē facies Ecclc.
Jouis. Qr Juppiter) vt dicūt Astrologi) inuenit veridicus in suis signi
ficationibus: ꝛ significat sapiaꝫ ꝛ rōnē. Sapia. n. ꝛ rō veritati nō ꝯdicūt.
¶ Octauo ꝯtinentia: q̄ assimilat Scorpioni: cuius prima facies est Mar= 8
tis: scda Solis: tertia Ueneris: ē triplex. Una ē a cōcesso ꝛ licito. vt cū qs
se cōtinet simpliciter ab oi actu venereo: ēt a matrimonio: ꝛ talis ꝯtinens
opꝫ ꝙ habeat cōtinuū bellū cum carne: qr caro cōcupiscit aduersus spūm.
Et hec ē facies Martis: q disponit ꝛ incitat ad bella. Scda ē a turpi ꝛ illici
to: sicut se ꝯtinere a fornicatione: adulterio: stupro: ꝛ hmōi. Et ista ē facies
Solis: cuius radius nō coinquinat in mūditijs. Tertio est ab imoderato ꝛ
supfluo vsu cibi vel matrimonij. Et hec ē facies Ueneris: q̄ tēperat mali=
tiā. i. inordinatā ꝯcupiam cibi vel actus venerei. ¶ Nono patiētia: q̄ assi= 9
milatur Sagittario: cuius prima facies ē Mercurij: scda Lune: tertia Sa
turni. est tripliciter cōmēdabilis. Primo qñ qs patit vtiliter: puta qñ pa=
titur pp iustitiā: qr talis patiētia acqrit meritū eterne btitudinis. ſꝫ illud
Math. 5. Bti qui ꝑsecutionē patiunt pp iustitiā. Talis ē qui seqt xp̄m q
passus ē pp iustificationē nostrā. hec ē facies Mercurij: q vt dcm̄ ē sequit Math.
motu suo solē. Chrs. n. est sol iustitie. Scdo qñ qs patit libēter. i. volūta
rie. 1. Petri. 4. Nemo vestrū patiat quasi homicida ꝛ fur: qui sꝫ iuste pa Petri
tiunt. Apost. 2. Cor. 12. Libenter gloriabor in infirmitatibus meis. Et
hec est facies Lune: que suo motu eclypsat. Talis est qui sua volūtate pa
tit. Tertio qñ quis patit firmiter siue lōganimiter. vt. s. nō deficiat ꝓpter
passionis diuturnitatē. Apost. Ephe. 3. Obsecro vos ne deficiatis in tribu Paul.
lationibus. Et hec est facies Saturni: qui hꝫ motum longum ꝛ diuturnū
ꝛ cōplet cursum suū in. 30. annis. ¶ Decimo gaudiū sctōꝝ: qd assimilatur 10
Capricorno: cuius pma facies ē Jouis: scda Martis: tertia Solis: est tri
plex. Primo ꝙ quis gaudeat de ꝓsperitate ꝓximi: sicut mēbrū de cōmodi
tate cōmēbri sui. 1. Cor. 12. Si gloriat vnū mēbrum: cōgaudent oīa mē=
bra: ꝛ hec est facies Jouis: de quo dicūt Astrologi: ꝙ hꝫ exaltationē ꝛ gau
dium in Geminis tribus gradibus. Nā dum qs gaudet de bono proximi
gaudiū geminat: ꝛ hec dr̄ hr̄e tres gradus: qr dꝫ gaudere de bono ꝓximi
spūali: corporali: tpali. Scdm ē gaudium de aduersitatibus mundi: per
hoc. n. hō cōsociatur xp̄o. 1. Petri. 3. Cōicantes xp̄i passionibus gaudete. Petri.
Et hec ē facies Martis. qr Mars erigit ꝛ exaltat in Capricorno: ꝛ ibi est
gloria sua siue gaudiū. Quasi. n. Capricornus ē mūdus: cornibus. i. ad=
uersitatibus suis nos īpetens ꝛ ꝑcutiēs: in quo vir sctūs nō ꝯturbatur sꝫ
gaudet. Jacobi. 1. Oē gaudiū existimate frēs charissimi: cū in tētationes Jacobi
varias incideritis. Tertiū ē gaudere de nixu siue exercitio interioris ha=
bitus virtuosi. Prouer. 21. Gaudiū est iusto facere iudiciū. Et hec ēt fa= Prouer.
cies Solis: q gloriā luminis sui qd valde ē gaudiosum: nō hꝫ ab extrin= ps.
seco sꝫ a seipso. ps. Oīs gloria eius ab intus. ¶ Undecimo bonitas: q̄ assi 11
milat Aquario: cuius prima facies ē Ueneris: scda Mercurij. Tertia Lu
ne: ē triplex. s. delectabilitatis: honestatis: ꝛ vtilitatis. Unde Amb. in lib. Amb.
de officijs. diuidit bonū in tria. s. Delectabile qd solūꝫ rōe delectationis ē

appetibile: vnde tale qñq3 pōt esse nociuū & pficuū: honestū & inhonestū: sicut p3 in amore ꝯiugali: & in vsu matrimoniali: & hec est facies Veneris. Itē in bonū honestū: qđ ex se ipso h3 rōnem appetibilis sicut sapia: & hec ē facies Mercurij: qui dr disponere ad sapiam. Itē in bonū vtile qđ. s. ē appetibile in ordine ad aliud: & hec ē facies Lune: q̄ multū cōfert istis inferio
Basili. ribus. Ut sicut dicit Basilius. Ipsa ē decor noctis: mater roris: ministra
12 humoris: & dominatrix maris. ¶ Duodecimo lōganimitas. i. pseuerātia in bonis: q̄ assimilat Pisci: cuius pzima facies est Saturni. Scđa Iouis. Tertia Martis. Causat ex tribus. Primo ex abūdantia virtutis: qz quanto qs plus h3 de virtute: tāto magis tollerat difficile: & hec ē facies Saturni: q vt dictū ē: dr a saturitate. i. abūdātia. Scđo ex tpantia opis: qz quā to qs moderatius agit: tanto diutius durat: & hec ē facies Iouis: q ē planeta tpatus in suis qualitatibus. Tertio ex magnanimitate cordis: & hec est facies Martis q disponit ad animositatē. Et sic p3 quō fructus spūs sci assimilant signis celi: qbus. s. fructibus p ipm spūm virtutes celoꝝ. i. celes
Ps tiū mētiū pficiūt & firmāt i bono: iux illđ ps. Verbo dñi celi firmati sūt: & spū oris ei⁹ oīs vt⁹ eoꝝ. ¶ Itē de stellis alia Moralitas. Ca. 21.

Stelle adhuc nobis repñtāt sctōs: qz sicut stelle ornāt celū: ita ipsi
Eccle. sci ornāt ecclesiā. Eccle. 43. Spēs celi gloria stellaꝝ. ¶ Nā pri
1 mo stelle sunt nāe purissime. L3. n. dicat Job. 25. q stelle nō sūt munde in ꝯspectu eius: hoc tñ dr p respectū ad puritatē diuinā: respectu cuius oīs creatura ē pmixta & impura. Vñ signāter dr in cōspectu eius. s. in cōparatione eius q est actus purus. Sed tñ stelle in se vel in ꝯparatio
Math. ne ad alia corpora sunt mundissime nāe. Silr viri iusti & sci sunt puri: nul
5 la feditate pcti turbati. Vñ de eis dr. Math. 5. Bti mūdo corde. ¶ Secū
Prouer. do stelle sunt simplicissime: non ꝯposite ex ꝯtrarijs. Silr sci viri sunt sim
3 plices p intentionē: & nō duplici corde. Prouer. x. Simplicitas iustoꝝ di
Paul. riget eos. ¶ Tertio stelle sunt incorrupte. Et silr sci viri p virginitatē: vel
Esa. mētis & corporis integritatē. Talibus dicebat Apost. 2. Cor. 7. In oib⁹
4 exhibuistis vos incōtaminatos. ¶ Quarto stelle sūt luminose & radiose.
Math. Esa. 13. Stelle celi & splēdor eaꝝ expādent lumē suū. Et silr sci viri illūi
5 nāt alios p radios doctrine: & p fulgores bone vite. Math. 5. Sic luceat lux vestra corā hoīb⁹ &c. ¶ Quinto stelle sunt figure sphērice. Et similiter sci p paupātē & ꝯtēptū tpaliū: qz ad modū sphere nō attingūt terram
Paul. nisi i pūcto. i. p vite sustētationē solā. Apost. 1. ad Timo. 6. Habētes ali
6 mēta & qb⁹ tegamur his ꝯtēti sumus. ¶ Sexto stelle sūt quo ad sbā3: so lide: nō porose. Sic & sci viri sūt clausi: nullis vanis apti p aliq̄ vanitate3
Iudi. vel curiositatē: s3 hñt mētis stabilitatē verā. Iudi. 5. Stelle manētes in
7 ordine & cursu suo. ¶ Septimo stelle sūt quo ad supficiē plane: nō angu lose: nō aspere. Silr sci viri sūt plani p mētis trāqlitatē & pacē: nō angulo
8 si p singularitatē: nec aspi p inordinatā rigiditatē: s3 dulces & mites p leni
9 tatē. ¶ Octauo stelle sunt situ altissime. Silr sci viri sunt eleuati p animi magnitudinē: vel ꝯuersationē celestē. ¶ Nono stelle sunt motu velocissi me: qz i medietate diei mouent ab oriente in occidētē. Sic viri iusti sūt ve

locissimi

lucidissimi ꝛ ꝓmptissimi p obediēdi velocitatē. Baruch.4. Stelle vocate Baruch
sunt ꝛ dixerūt adsumus: ꝛ luxerūt ei cū iocūditate. ℂ Decimo stelle sunt 10
parue aspectu: ꝗuis in veritate sint maxime: qꝛ q̄libet stellaꝝ fixaꝝ visu no
tabiliū ē maior tota terra: sed paruitas apparet rōe distātie. Sīmiliter sctī
apparēt parui p humilitatē: ꝛ sūt altissimi p sctitatē siue sublimitatē gr̄e.
Eccle.44. Dedit illi sicut stellas exaltare semē eius. s. xp̄i: ex cuius semie Eccle.
s. doctrina siue gr̄a: sunt scti regnāti. ſm illud. 1. Petri. 1. Renati nō ex se Petri.
mine corruptibili. ℂ Undecimo stelle sunt nobis innumere soli deo note
qui numerat multitudinē stellaꝝ ꝛ eis noīa vocat. sic ēt soli deo cognitus
est nūerus electoꝝ i sup̄na felicitate locādus. ℂ Duodecimo stelle sūt prā 12
te maxime. Et h̄ p3 ex multis effectib⁹. nā stelle sunt gn̄atiue iferioꝝ. Qδ
ꝯpetit sctis ꝯiugatis vel p̄dicatoribus: q generāt filios sp̄uales deo. ſm il= 13
lud. 1. Cor. 4. Chr̄o. n. Jesu p euāgeliū: vos genui. ℂ Tertiodecio stelle Paul.
sunt mutatiue tēpoꝝ. Sic scti ꝛ iusti viri suis orōnibus qn̄q3 mutāt tpa.
sicut p3 in Josue: q fecit stare Solē: ꝛ ꝓlongauit diem ad bellādū. Et in
Ezechia: q dies vite orādo ꝛ flendo augumētauit. Et in Helia: q tp̄e sicci
tatis: sua orone i pluuiā mutauit. Vñ Jacob. 5. Helias hō erat sīs nos= Jacob.
bis passibilis ꝛ orone orauit. ℂ Quartodecimo: stelle s̄t ꝯseruatiue. Qδ 14
ꝯpetit sp̄aliter sctis p̄latis: quoꝝ sp̄aliter ē gregē subditoꝝ custodire ꝛ con
seruare i bono. Baruch. 4. Stelle dederūt lucē i custodijs suis. ℂ Quin 15
todecimo stelle sunt radioꝝ emissiue: ꝛ hoc ꝯpetit sctis doctorib⁹ q emit=
tūt radios doctrine. Daniel. 12. Qui ad iustitiam erudiunt multos: sicut Daniel.
stelle erunt. ℂ Sextodecimo stelle sunt noctis illuminatiue: quia viri san 16
cti sic suis sctis exēplis illuminānt existētes i nocte pctī. Sap. x. Fuit illis in Sapie
lucē stellaꝝ p noctē. ℂ Decimoseptimo: stelle sūt aeris purgatiue. Et hoc 17
ꝯpetit nō solū doctorib⁹: q purgāt ecclesiā ab errorib⁹: s3 ēt sacerdotib⁹ q
p sacrm̄ baptismi: vel pnie: purgāt aias. ℂ Decimo octauo: stelle sunt sere 18
nitatis cāuue. Et sil'r sctī viri ꝛ iusti turbatiōes ꝛ scādala remouēdo: ꝛ ad
serenitatē pacis ꝛ ꝯcordie reducēdo. ℂ Decimonono stelle sūt nauigātiū 19
directiue. Sic scti ꝛ iusti viri suis ꝯsilijs dirigūt fluctuātes ꝛ dubitantes.
ℂ Vigesimo: stelle sūt sui luminis cōicatiue. Sic viri iusti p pietatē ꝛ cha
ritatē cōicāt se ꝛ sua bona. ℂ Vigesimoprimo stelle sūt i suis circulis siue 20
motib⁹ ordinate ꝓgressiue: vel mobiles. Sic q̄libet vir sctūs ꝛ iustus i suo
gradu vel statu: ordinate viuere studet. Hiere. 21. Dat ordinē stellaꝝ in Hiere.
lumine noctis. ℂ De aspectib⁹ signoꝝ ꝛ domoꝝ celi Moralitas. c. 22.

Jcut i celo sūt diuersi aspect⁹: sic i aia sūt diuerse affectiōes. Ponūt
s n. Astrologi qnq3 aspect⁹ signoꝝ ꝛ planetaꝝ. s. aspectū ꝯiūctiōis: op
pōis: sextilis: trini: ꝛ q̄terni. ℂ Prim⁹ ē ꝯiūctio: ꝛ ē qn̄ vnus planeta 1
irradiat sup aliū i eodē signo citra. 15. gra. ſ3 Azaelē ꝛ alios astrologos. Azael.
Et vt idē tradit: fōtissim⁹ ꝛ pessim⁹ aspect⁹ ōf: ꝛ p̄cipue qn̄ duo plāete mali
uoli: vt s̄t Saturn⁹ ꝛ Mars: ꝯiūgūt i signo eiusdē ꝯplexiōis: puta i Arie
te vl' Tauro. Et hic aspect⁹ sigr̄at amicitiā ꝛ ꝯcordiā maloꝝ hoīu3 adsuicē
ꝯueniētiū i aliq̄ scō: ꝛ h̄ vnitas pessima ē: qꝛ sicut piculosu3 ē si vnitas de
ficiat bonis: ita piculosum ē: si assit malis. put Greg. dicit. Alij tn̄ astro
logi dicūt ꝙ hic aspectus nō ē semper malus: sicut si Juppiter ꝛ Venus

coniunganť in Libra: vel in Geminis: ꝛ sic iste aspectus qñ ē inter beniuolos planetas: nō ē malus: qꝛ bonoꝝ ꝯcordia ꝛ conueniētia nō ē noxia

2 sed bona. ¶ Aspectus aūt oppositionis: ē qñ duo planete sunt in oppositis signis: q dr̃ pessimus pp ꝯtrarietatem signoꝝ: ꝛ p̄cipue qñ planete hñt contrarias qualitates: puta si Uenus sit in Ariete: ꝛ Saturnus i Libra. Et hic aspectus designat inimicitiā: ꝛ discordiā supboꝝ: ꝛ tyrānoꝝ ad inui-

3 cem: q̄ pessima ē: qꝛ cāt fortissima ꝛ periculosissima bella. ¶ Sextilis aūt aspectus dr̃: qñ inter duos planetas sunt duo signa integra: q̄ iportat gradus. 60. vt qñ aliqs planeta existens in aliquo signo ascendēte: aspicit tertium ante se: ꝛ tertiū post se. Uerbi gratia. Si aliqs planeta fuerit i initio Arietis: aspicit illū q ē in capite Geminoꝝ añ se: vel illū qui ē in initio Aq̄rij post se: qđ ē signū vndecimū. Et hic aspectus vocať sextilis: eo q̄ teneat sextam partē circuli vel celi. s. 60. gradus. Et talis aspectus ē laudabilis: bonus ꝛ fortunatus. Et ē signum domus dilectionis ſm Astrologos. s. pp ꝯcordiā signoꝝ in vna qualitate. Talis ḡ ē aspectus dilectionis spūalis ꝓficientis. s. charitatis: in qua bō ꝓficiens ꝛ ascēdens aspicit tertiū ante se. s. spūm sctūm: q est tertia psona in trinitate: a quo. s. spū sctō cāť amor

Paul. charitatis. ſm illud Roma. 5. Charitas dei diffusa ē in cordibus nostris per spūꝫ sctūꝫ q datus ē nobis. Et aspicit tertiū post se. s. primū. ¶ Quar

4 to alius aspectus dr̃ trinus. Et est qñ planete sunt in signis similibus i q̄litatibus: ꝛ sit a qnto signo: ꝛ nono. verbi grā. Si planeta q fuerit in principio Arietis: aspicit eum qui fuerit in Leone ante se. ꝛ eū qui in Sagittario post se: qđ ē signū nonū. Et dr̃ trinus qꝛ cōtinet tertiā partē circuli vel celi. s. quatuoꝛ signa q̄ impoꝛtāt gradus. 120. Et hic aspectus ē optimus:

Misabel qꝛ est signū pfecte amicitie: vt dr̃ Misabel ꝛ alij: qꝛ ibi nō est ꝯtrarietas in qualitatibus signoꝝ: p̄cipue si fuerint planete in qualitatibus ꝯcordātes vt Juppiter ꝛ Uenus. Et hic aspectus rep̄sentat aspectū charitatis iam pfecte: qui dī tertius vel trinus: qꝛ tria sunt q̄ bō dꝫ perfecta charitate diligere. s. Deū: seipm: ꝛ ꝓximū. ¶ Quinto ē quartus aspect⁹: ꝛ ē a quarto signo ꝛ decimo. verbi grā. Si planeta q fuerit in principio Arietis aspicit illum qui est in capite Cancri ante se: ꝛ eum q est in capite Capricoꝛni post se. qđ est decimum signū. Uñ ē quartus aspectus: qui impoꝛtat quartam partē circuli. s. gradus. 90. sic q̄ inter planetas sint tria signa integra. Et hic aspectus dr̃ esse malus: qꝛ in illo aspectu sunt ire: inimicitie: ꝛ inuidie: vt dicūt astrologi. s. pp cōtrarietatē signoꝝ: puta si Sol fuerit in Ariete ꝛ Saturnus in Cancro. Possumus aūt dicere q̄ hic aspectus malus rep̄sentat aspectū quatuoꝛ malaꝝ affectionū: q̄ semp aspectū faciunt esse malū

Eccle. s. inuidia: ira: odiū: ꝛ luxuria. Malus. n. est aspectus inuidoꝝ. Eccle. 14. Neqꝫ ē oculus liuidi. i. inuidi. Jtē malus est aspectus iracūdoꝝ. Uñ de Saule irato ꝯ Dauid dī. 1. Reg. q̄ iā nō rectis oculis respiciebat Saul Dauid. Jtē odiētiū siue inimicoꝝ. quoꝝ ē aspect⁹ isidiosus ꝛ fraudolen-

Eccle. tus. Eccle. 12. Jn oculis tuis lachꝛymabitur inimicus: ꝛ si inuenerit tps nō saturabiť sanguine. Jtē malus ē aspect⁹ luxuriosoꝝ: quoꝝ aspectus ē

Parali. isfect⁹ ꝛ corrupt⁹. 2. Parali. 2. Oculos hñtes plenos luxurijs vł adulterijs.

¶ Questio

¶ Q̃ō. An stelle agant in inferiora. Cap. 23.

Tam multa dicta sint de celis ⁊ stellis in gñali. Queritur mō. Utrũ
c stelle agãt in inferiora? Et r̃ ꝙ nõ: qꝛ dr̃. 7. phy. ꝙ mouens ⁊ motũ Phs
sunt simul: sed stelle nõ sunt simul cũ istis inferioribus ergo ⁊c. Sꝫ cõ
tra Phs. 2. phyſi. dicit. Hõ generat hõiem ⁊ Sol. Et. 2. de gñatione di- Phs
cit ꝙ motus Solis ĩ circulo obliquo: est cã ꝑpetue gñationis ⁊ corruptio
nis in istis inferioribus. Preterea rõe sic. Si stelle non haberẽt aliquam
actionẽ in hec inferiora: frustra poneret̃ varius motus in orbibus: nã or-
bis in se est vniformis: ⁊ motus vniformis est orbis: ⁊ iõ opꝫ varietatũ effe
ctuũ reduci in varietatẽ nãe stellaꝝ. Ad qõnẽ dico nouem cõclusiones.
¶ Prima ꝙ stelle sunt forme orbicularis ⁊ sphericę. ꝓbat̃ p Phm. 2. Ce 1
li ⁊ mũdi. Est ẽt experientia ad sensum: qꝛ nisi sic eẽt: lumẽ qđ recipit̃ in lu Phs
na in nouilunio nõ eẽt arcuale sed rectũ: ita ꝙ dyameter ꝓtenderetur ab
extremo in extremũ. oẽ. n. qđ recipit̃ in sphera plana nõ recipit̃ arcualiter
vt pꝫ in clypeo rotũdo. ¶ Scđa ꝯclusio sumit̃ a Sco. in 2. di. 14. q. 3. ⁊ 2
est hec. Stelle hñt actionẽ in hec inferiora: in elemẽta: ĩmixta inanimata: Sco.
⁊ in aĩata irrõnabilia. In elemẽta hñt actionẽ dupliciter: ⁊ quo ad altera-
tionẽ ⁊ quo ad gñationẽ. Accedente. n. Sole ⁊ alijs stellis calidis: ad ze-
nith alicuius regionis: elemẽta supiora. s. ignis ⁊ aer augent̃: ⁊ ĩferiora. s.
terra ⁊ aqua minuunt̃ ⁊ ꝯuertunt̃ in supiora: ⁊ ecõuerso recedẽte Sole: ⁊
accedẽtibus stellis effectiue frigidis: vt ẽ Saturnus ⁊ Mercurius accidit
gñatio elemẽtoꝝ aque ⁊ terre. Pꝫ etiã ꝙ in speculo ꝯcauo radij Solis cõ
currẽte generãt ignẽ: ⁊ sic stelle alterãt ⁊ generãt elemẽta. Et nota ꝙ ap
proximatio Solis ⁊ aliaꝝ stellaꝝ ad nostrũ hemisperium: est elõgatio ab
opposito hemisperio ⁊ ecõuerso: ⁊ iõ qñ nobis gñat̃ ignis: illis generatur
aqua. Quapp nõ sequit̃ notabilis intẽperies: vel indisposita ꝓportio: nec
ĩmoderata ꝯdensatio vel rarefactio: pp recõpensationẽ in vtroqꝫ hemispe
rio. ¶ Tertia ꝯclusio. Stelle hñt actionẽ in elementa: quo ad loci muta- 3
tionẽ. Superior. n. ps aeris fert̃ circulariter ad motũ celi: qđ pꝫ qꝛ impsi-
siones ignitas vt Cometas: ⁊ Assub: ⁊ similia: q̃ in illis locis generant̃: vi
demus trãsferri circulariter: ⁊ multo magis sphera ignis: q̃ est ꝓpinquior
celo: mouet̃ motu circulari: ad motũ corporis celestis. ¶ Quarta ꝯclusio. 4
Corpa celestia siue stelle nõ solũ cãnt motũ ĩ istis elemẽtis sibi ꝓpinqs: sed
in remotis: vt in aqua. Nã Luna causat motũ in Mari q vocat̃ fluxus ⁊ re
fluxus: ⁊ ex hoc supponũt astrologi p experimentũ ꝙ Luna hꝫ dominium
sup humida sicut Sol sup sicca: sup quãcũqꝫ. n. regionẽ eleuat̃ Luna: aq̃
Maris eleuat̃ ⁊ ascẽdit directe tanq̃ versus cãm suã: ita ꝙ aqua maris in
illo loco: q directe supponit̃ cẽtro Lune: est altior q̃ in quocũqꝫ alio loco.
Iste aũt locus: habet̃ p lineã ductã a centro terre ad orbẽ Lune. Illa. n. li
nea necessario trãsibit per locũ illũ q est eminẽtior in aqua: ⁊ vocat̃ tumor
aque: sicut q̃dã ebullitio olle supposite igni: sic ergo Luna facit talẽ fluxum ⁊
refluxum maris. vt dicit Albumasar. 2. lib. introductorij in astrologia. Et Albuma
ille tumor sp est in directo Lune vbicũqꝫ sit Luna: ⁊ ex hoc sequit̃ ꝙ ille tu sar.
mor circuit totã terrã in tanto tpe q̃to Luna circuit suũ orbẽ per motum

firmamēti.f.25.fere horāꝫ:q2 Luna ab ortu eius:vsq3 ad eius iteratū ortum:ↄsumit plus tpis q̄ sit dies nālis hrs.24.horas:p spaciū tpis tm̄ in quo oriunt .13.gra.equinoctiales:q2 in vna firmamēti reuolutiōe luna motu suo ꝓꝓo ptrāsit tm̄ de spacio:motu ꝓꝓrio dico.f.q̄ ē ab occīte ad orientē ↄtra motū firmamēti:s3 eleuatio.15.graduū equinoctialis facit vnā horā:7 iō ferūt q2 luna pcurrit orbē suū in.25.hor.minus duob᷒ grad. 7 tumor aque i totidē horis circuit totū occeanū regulariter: 7 si tm̄ irregulariter accidat fluxus i marib᷒ mediteraneis 7 fluuijs.rō ē:q2 inūdatio aliorū mariū venit in illo tumore occeani idirecto alicui᷒ regiōis:7 tumore occeani idirecto motus vel motui Lune. Pars aūt aque eiusdē tumescētis in occeano fluit ad locū 7 alueos būsiles vicinos pp nā3 grauitatis aque:7 fluūt tūc maria mediteranea. Recedēte aūt Luna ab illo aspectu vel situ: recedit tumor p̄dictus:7 p ↄñs in loco occeani vbi prius fuit aqua eminentior q̄ in mari 7 in fluminibus mediteraneis:iā p recessu3 illius tumoris fit aqua ibidē būsilior terra:7 iō aque inundātes ad loca illoꝝ fluuioꝝ pp loci būsilitatē ex eadē lege nāe fluūt ad occeanū:7 hec ē cā in gn̄ali fluxus 7 refluxus maris. S3 mare mediteraneū magnū qđ ↄcurrit ab occīte i oriētem:diuidēs Italiā ab Egypto 7 ab alijs regionibus Aphrice 7 Asie: nō fluit ex illa cā ita sensibiliter:q2 occeanus igredit mare illud per angustu3 introitū ex pte occidētis versus Hyspaniā:q vocat angustia maris. Regulariter tm̄ nō accidit in alijs maribus sicut i occeano.q2 maria q̄to ꝓpinquiora sunt occeano:tāto citius fluūt:sicut maria septētrionalia: p̄cipue mare inter Normādiā 7 Scotiā:7 iter Hyberniā 7 Hispaniā. Maria aūt distātia tardius. S3 q̄re bis in die fluit 7 refluit? Albumasar vbi ō dicit.
Albumasar. q2 Luna exñs in quartis celi h3 effectū cōsimilē in quartis terre oppositis ita q2 sicut in q̄rta oriētali inter orientē 7 meridiē dū luna ē in ascendēdo sup hemisperiū:tūc mare h3 fluxū in hac quarta:7 descēdēte luna a pūcto meridiei ad occīte ↄtinue icipit mare decrescere in illa quarta in q̄ prius creuit 7 fluit in alia quarta occidētali:7 descēdēte Luna ab occidente sub terrā vsq3 ad angulū medie noctis:fluit mare i quarta oriētali sup terrā i ll quarte opposite in qua tūc ē Luna:7 ita iā bis i illa die fit fluxus in illa quarta:7 ita de alijs. Sed q̄ fit cā huius:ipse Albumasar nō dicit. Nā vr̄ q2 radij Lune nō possint penetrare terrā:7 iō vr̄ q2 eundē effectū quē luna cāuit p radios icidētes:dū eēt i quarta oriētali sup terrā: eūdē causet tūc p radios suos reflexos a firmamēto.dū ē in quarta occidentali sub terra.
5 ¶ Quinta ↄclusio ē q2 planete 7 stelle hn̄t actionē sup mixta iperfecta. Nā mixta ipfecta vt ipr̄ssiones q̄dā gn̄ant ab illis: q2 mā illaꝝ ipr̄ssionū:q̄ ē vapor:nō eleuat ad locū gn̄ationis illaꝝ nisi p calorē incorporatu3 a Sole vel virtute alicuius alterius stelle:7 hoc maxime p3 in stellis comatis:q̄ nō tm̄ mouent ab oriēte in occidēs sequēdo motū celi: sed ab Aqlone i Austrū sequēdo.f.determinatū motū alicuius planete a quo gn̄ant. Sed dices ex quo hn̄t tantā cālitatē stelle 7 orbes sup inferiora: q̄ quide3 cālitas est determinata 7 necessaria. Quare Astrologi nō iudicāt determinate de effectibus coꝝ. Dico q2 causa huius est:q2 nō sciunt pfecte qualitates 7

tes 7

tes ⁊ virtutes celoꝝ ⁊ stellaꝝ cōcurrentiū ad talē effectum: quas si cognos-scerēt possent de eis iudicare: ⁊ iō credo ꝙ angeli habent haꝝ pfectam nos-titiā: ita ꝙ possunt de his bene iudicare ⁊ quo ad tps: qñ illi effectus sunt venturi: ⁊ quo ad qualitatē eoꝝ vel quantitatē: ⁊ etiam si talis effectus sit impedibilis per aliā cām vel per aliam stellā. poterunt. n. scire ꝙ non eleua-bitur nisi tm̄ de materia: vel sic: ⁊ possunt scire si erūt venti dissipātes ⁊ in quo situ: ⁊ vbi dissipabunt ⁊ cadēt. Hec vero oia q: non plene nouerunt Astrologi: iō nec plene nec secure de his possunt iudicare: tot. n. cās opor-tet ibi ꝯcurrere ꝙ nimis est difficile iudicare de talibus. ¶ Sexta conclu-sio. Stelle habent actionem in alterādo ⁊ generādo in corpora mixta per 6
fecta inanimata (vt ponit Phs in Metheo. lib.) Ut pꝫ in auro ⁊ aliis me- Phs
tallis: que in qbusdā regionibus gñantur ex constellatione habente respe-ctū ad illam regionē: ⁊ non ad aliam. nā terra nō est actiua huius diuersi-tatis. ¶ Septima cōclusio stelle habent actionem sup mixta animata: in 7.
disponēdo ⁊ alterādo. s. corpora mixta ad qualitatē ꝯuenientē vel discon-uenientē aīe pficienti tale corpus: ⁊ ita possunt agere ad generationem ⁊ corruptionē: ⁊ ita similiter in sensitiuis: nā organa sensuuꝫ q̄ sunt corpora mixta possunt immutari ⁊ alterari ad aliquē gradū ꝯuenienteꝫ illis: vt nata sunt esse organa sensuū: ⁊ ēt ad discōuenientē sensui: ⁊ ita posset organuꝫ corrūpi ⁊ ledi: ⁊ p ꝯñs possunt habere aliquā actionē quo ad intellectionē quodāmodo: q: si deordinat sensus in actu suo: p ꝯñs deordinat itellect⁹ vt puta in freneticis ⁊ lunaticis: in qbus est imaginatio ꝯfusa: ⁊ etiaꝫ quo ad hoc pōt eē cā deordinatiōis in volūtate. potest. n. appetitum sensitiuū alterare vt magis inclinetur ad hoc q̄ʒ ad illud: ⁊ q: in viatore voluntas ra-tionalis inclinat ad ꝓsequendū qđ efficaciter appetitur ab appetitu sensi-tiuo. ideo hoc modo inclināt planete voluntatem: ⁊ alia corpora celestia. In nullo tñ necessitatur absolute voluntas ꝓpter hoc: sed ex sua libertate potest cōtraire: ⁊ ꝓpter istam pronitatē ad sequendū appetitum sensitiuū contra dictamen rōnis: quam causant corpora celestia: accidit frequenter Astrologos vera p̄nosticare de moribus hominū puta ꝙ erunt luxuriosi: vel per huiusmodi cōstellationes natiuitatis: nō ꝙ ita eueniat necessario: ꝙ nō posset aliter esse de his que dependent a voluntate rōnali: si hō vel-let magis seq per voluntatē legem rōis q̄ʒ sensus: sed cogitationes hoium prone sunt ad malū Gen. 8. ⁊ Eccle. 1. Peruersi difficile corrigunt: ⁊ stul- Gene.
toꝝ infinitus est numerus. ¶ Octaua cōclusio. Lꝫ stelle agāt alterando Ecde.
(vt dictum est) nō tñ generant nec causant vltimas formas cōpletiuas. s. 8
aīas. pꝫ. Intelligentie. n. non dant formas: sm articulum excōicatū. Tūc sic. Nullum ens ignobilius: causat nobilius se: vt causa principalis: sed esse non viuum est ignobilius viuo. secundum Augustinum ⁊ Aristotes- Aug.
lem. ergo ⁊c. Maior patet: quia alias dicerem tibi ꝙ musca produceret ces- Aristo.
lum: qua ratione vnum ignobile producit vnum nobilius se: eadem ra-tione omnia. Tum quia entitas termini est per causalitatem agentis. Nullum autem agens potest esse causatiuum causatione aliqua causa-ta que excedat suam entitatem. Et ideo dico ꝙ solus Deus dat animas

9 rationales: aut creãdo illas: aut educẽdo de potẽtia materie. ¶ Nona cõclusio. Stelle siue celi agunt circa infiriora. Qz hñt aliquã actionez dispositiuã in remitẽdo ꝛ intẽdendo qualitates ꝛ hmõi: ꝛ sic est ↄueniens ꝛ necessariũ: ꝙ bonus medicus habeat sciam astronomie. pñt .n. ꝓpinare aliquo tpe medicinã: q̃ iterficeret q̃ tñ alio tpe liberaret: ꝛ hoc ex Sco. vbi supra in rñsione argumentoꝝ. Ad argumentũ principale dico ꝙ mouẽs ꝛ motũ sunt sil': vel imediate: vel ꝑ ↄtactũ virtualẽ: vel ꝑ mediũ: in proposito stella agit in hec inferiora imutando mediũ ꝑ ipsam lucẽ. sicut Sol per radiũ: ꝛ hoc sufficit ꝙuis ẽt nõ videaẽ requiri ꝙ mediũ sit receptiuũ eiuſdẽ rõnis cũ extremo: qz piscis dict⁹ stupor mõtificat manũ: ꝛ nõ mortificat rethe

¶ De numero: differentia: ꝛ quantitate stellarum. Cap. 24.

Numerũ stellaꝝ erraticaꝝ ad septẽ reductũ: oẽs cõiter astrologi affirmãt: fixaꝝ aũt stellaꝝ licet aliq pbĩ numeꝝ scire tẽtauerint: nullus tñ vnꝙ inuenit: qz nec eas oẽs videri posse credendũ est: ingt diuus Aug. 16. de ciui. dei. Nã quãto qs acutius intueẽ: tãto plures videt. Vñ ꝛ acerrime cernẽtibus aliquas occultas eẽ merito estimaẽ. Exceptis illis stellis: q̃ in alia ꝑte celi a nobis remotissime oriri ꝛ occidere ꝓhibenẽ. Ultimate quicũqz credit se vniuersum numeꝝ stellaꝝ ↄprehẽdisse (sicut Arat⁹ Eudoxius vel si q alij sunt) eos auctoritas Gene. 15. cõtemnit. Vñ Dauid in ps. hoc soli⁹ dei eẽ cãtat dicẽs. Qui numerat multitudinẽ stellaꝝ ꝛ oibus eis noĩa vocat. Vẽ ex tñ inter oẽs stellas: magno conamine Astronomi notauerũt mille ꝛ viginti duae: atqz in naturis descripserũt: ꝛ easdez distinxerũt in sex differẽtijs: qz in ꝙtitate sunt inequales. In prima nãqz differẽtia sunt stelle prime magnitudinis ceteris maiores: ꝛ sunt qndeciz: quaꝝ quelibet ↄtinet terrã centies septies: ꝛ fere sextã partẽ eius. In scda dñia sunt stelle scdẽ magnitudinis: q̃ sunt. 45. quaꝝ q̃libet (vt dicũt) continet terrã. 90. vicibus: ꝛ paulo amplius vna eius octaua. In tertia dñia ponunẽ stelle tertie magnitudinis: ꝛ sunt. 208. ꝛ q̃libet eaꝝ ↄtinet terram 70. ꝛ quasi vnã quintã eius. In quarta magnitudine existũt. 479. ꝛ haꝝ q̃libet ↄtinet terrã. 54. In qnta magnitudine repiunẽ stelle. 217. ꝛ vnaquequqz eaꝝ ↄtinet terra. 35. In sexta ꝛ vltima dñia sunt stelle parue nũero. 49. sua magnitudine excedẽtes terrã. 18. vicib⁹. Et post has sunt qnqz: que (qz obscure sunt) nebule dñr. Post has sunt alie nouẽ obscuriores: q̃ tenebre appellanẽ: quaꝝ vna est oblõga vt cauda. Ex his pz q̃libet stellarũ fixaꝝ visu notabiliũ terra eẽ multo maiorẽ. Pe vero ꝙtitates a geometris demõstratione certa afferunẽ inuente: vt pz in Astronomia Alfragani.

Aug:

Aratus Gen.

LIBER SEXTVS, IN QVO AGITVR DE DVODEcim signis zodiaci sigillatim ꝛ nominatim.

¶ De Ariete Realitas. Cap. 1.

Ries hz stellas multas: inter quas viginti parisibiles: lz Higinius ponat tantũ decẽ ꝛ octo. Dispositio quarũ a qbusdam sic ponit. In quolibet cornu ẽ vna: in fronte vna: in naribus tres: in collo due: in dorso quatuor: in vẽtre tres:

tre tres: in sumitate cuiuslibet pedis vna: in cauda vna. Et hec est figura sui aspectus in celo.

¶ Notādu ꝫ ꝑ declaratione celestiū imaginu ꝫ q̄ð ex supradictis (in q̄nto libro) firmamēti stellis nōnulli astrologoꝝ imaginati sunt formatas esse quasdā imagines: nō tñ ē credēdū eas in celo realiter actu existere: aut colorib⁹ tincta q̄libus depinguntᷓ: sꝫ ab effectib⁹ ⁊ situ earꝫ: ipsis ⁊ colores ⁊ noīa īdiderūt vel īposuerūt. Et sic. 48. imagines posuerunt: quaꝝ ī zodiaco circulo. 12. Reliquas ꝟo versus septētrionē: ⁊ versus austrū descripserūt. Ex q̄b⁹ imaginibus. 48. in zodiaco. 12. sunt: q̄ ex stellis p̄fatis. 1022 firmamēti ꝯtinēt. 346. Quaꝝ noīa sunt Aries: Taurus: Gemini: Cācer: Leo: Virgo: Libra: Scorpio: Sagittarius: Capricornus: Aquarius ⁊ Pisces. de alijs postea dicetur.

¶ Naturas aūt singuloꝝ signoꝝ per ordinē recolligamus: ex signo Arietis exordiū sumentes. Aries qui in ꝯiunctione zodiaci ⁊ equinoctialis positus: dorsum hꝫ ad boreā: caput eius conuertitᷓ ad ortum: oritur capite ⁊ occidit pedibus: cuius nā describitur sic. Aries ē signū orientale (sicut dictum est) q: sicut Aries iacēdo sup latus vnū equaliter mutat vices: q: in tota estate iacet in latere dextro: ⁊ in hyeme tota in latere sinistro. sic Sol existēs in illa parte zodiaci que Aries dᷓ facit equinoctium: ⁊ equales facit egnoctiū: ⁊ equales facit dies artificiales atq3 noctes. Et sicut dicit Wi

Misabel fabel. Et Mali abenragel: ⁊ alij astrologi cōiter. Aries ē signū igneū: mas
Alcabi. culinū diurnū: instabile vel mobile: domus Martis in. 19. gradu eius ē exaltatio Solis: dūs eius est Sol de die: de nocte vero Juppiter ⁊ Saturnus participat cū eis: de triplicitate prima ē. Prima facies eius ē Martis: scđa Solis: tertia Ueneris: de corpore hoīs dūat capiti ⁊ faciei: ⁊ multos facit in corpore capillos: corpus curuū: faciē obliquā: oculos graues: aures breues ac collū longuz. Domus est vite ⁊ natiuitatis hoīs: q: sicut hoc signū ab inferiori pte terre ad supiora ascendit ⁊ a tenebris ad lucē vadit. sic natus de tenebris egredit: ⁊ virtute illius signi abdita pdeūt in lucē: ⁊
Albu. secreta sapiētibus inotescūt. Et sicut narrat Albuma. in li. de motib⁹ astrorū. In tertio ingt vel quarto gradu Arietis occidēte. Orit signū Libre ⁊ mouet aerē. In decimo grado orit stella q̄ dr̄ Alnaret: ⁊ Alpheta: ⁊ serenat aerē. in. 25. gradu: occidūt pleyades. Qñ aūt Sol vel Luna vel aliq̄s planetaꝝ: itrauerit primū vel scđm vel tertiū gradū Arietis: erit nubiluz ⁊ vētus a meridie: ⁊ frigus ⁊ tēpestas. In gradu aūt. 2. vel. 9. erit magnus calor. Dicit Abrahā auenazre vt recitat Jo. de Saxonia. Qđ q natus fuerit sub pᵃ facie Arietis: erit ruffus ⁊ simus: vēter eius erit paruus ⁊ strict⁹ carne extenuatus: hēbitq3 supra pedē sinistrū signū: ⁊ in cubito manus sinistre: ⁊ amici eius erūt plures: ⁊ ipse odiet malū. Qui v̄o natus fuerit sub scđa facie: inerit nigredo pulchritudini faciei ꝯiuncta: corpus eius tpatuz: p̄ceps in irā: aio occultās volūtatē malā: estq3 alti cordis: inimici eius plures erūt. Qui natus fuerit sub tertia facie erit ruffus color eius: ⁊ croceus est. eritq3 solitarius. ¶ Natus in hoc signo erit diues ꝯuenienter plenus diuitijs tpalibus vel spūalibus. aliqn̄tulū audax: fortis: vagabūdus: rixosus: nō multū sapiēs. cadet in pscutionē custodū vel psecutoꝝ: vt tale aial ⁊ hic erit filiis in oī nā ⁊ ꝓprietate ⁊ viuet: ⁊ melius hēbit i p̄ma etate: quā in scđa: q: est signū mobile. ¶ De Ariete moralitas. Cap. 2.

Ignū primū zodiaci ē Aries: qđ (vt dcm̄ ē supra) ē signū igneuz: masculinū: diurnū: istabile: vel mobile: domus Martis: ⁊ exaltatio Solis. Prima facies eius ē Martis: scđa Solis: tertia Ueneris: Domus ē vite ⁊ natiuitatis. Talis ē vir pfectus vel iustus: q: ē igneus p charitatē: q in se tanq̄ ignis dz splēdere p bona exēpla: ⁊ bona opa: ⁊ alios inflāmare p feruētē exhortationē: dz cē masculinus p virtutū ⁊ viriū pbitatē: q: dz cē vir ⁊ nō femina. i. fortis ⁊ cōstās in amore dei ⁊ proximi: fortis i
Paul. tribulatioib⁹ i infirmitatib⁹ ⁊ aduersitatib⁹: ⁊ dicere cū aplo. Quis sepabit nos a charitate xp̄i: tribulatio an angustia? ⁊ n dz cē mulier. i. mollis i luxurijs: nec ad alia vitia declinās. Dz cē diurnus p clarā veritatē: vt sit in v̄itate ad itra: sicut appet cē ad ex̄. fit v̄itas clara i locutiōe: sine duplicitate: sine mēdacio: clara i ope sine simulatiōe ⁊ hypocrisia: s3 luceat lux eius corā hoib⁹ vt videāt: tāq̄ i meridie: opa ei⁹. Dz cē mobilis vl istabilis: p bonoꝝ opeꝝ mobilitatē: sp de v̄tute i v̄tutē pficiēdo: ⁊ p ociositatis remotionē: hoī aliqd sp agēdo: vel p obediētie volūtatē. sp os ad loqndū: man⁹ ad opādū: pedes ad ābulādū sint parati sine murmure: ⁊ sine tarditate. Et tales sūt dom⁹ Martis: q influit ad bellū: q: oēs q volūt pie agere: psecutio
Paul. nes patiuntur. i. Timo. 3. ⁊ sic fortes in bello debēt pugnare viriliter: contra diabolū:

tra diabolū:mundum ꝛ carnē. Et tūc Sol.i. Chr̄s sol iustitie:in illis regnat ꝛ exaltat ꝛ gloriatur:ꝛ in tentationibus delectat:ꝛ tales sunt domus vite:qꝛ vitā eternā recipiunt in se ipsis. sapia.n.vitā tribuit successori suo. Eccle.7. Uel expone de malis:qui sunt ignei p iracūdiā:iuidiā:ꝛ odiū. Masculini p luxuriā ꝛ carnalitatē.diurni per auaritiā:ꝛ rex tpalium sollicitā ꝛ vigilātē acqsitionē:qꝛ.s.die ac nocte vtunt p die circa tpalia laborādo.Eccle.38. Noctē quasi diē trāsit.mobiles vel instabiles p insolentiā ꝛ nunq̄ in bono pposito perseuerātes:sed potius de malo in malū sp currētes:ꝛ Sol.i.mūdi psperitas in talibus exaltat:ꝛ apud eos q̄plurimū honorat:ꝛ ió Mars.i.iracundia ꝛ cōtentio:Sol.i.mundi gloria ꝛ possessio. Uenus.i.luxuria ꝛ infectio:in corde taliū habēt dñium. Aries (vt supra dixi:in illis:in qb⁹ dñatur:facit multos capillos:corpus curuū:faciē obliquā:oculos graues:aures breues:collū lōgum fm Misabelē. Iste Aries est Chr̄s qui fuit signū igneū pp eius feruentē ad hoies charitatē: ꝛ propter eius passionē:qꝛ imolatus est more Arietis in ara crucis. q ꝛ dixit veni mittere ignē in terrā: ꝛ qd volo nisi vt ardeat? Illi igit in qbus xp̄s dominat:possunt sic cognosci.si sint boni:qꝛ habēt multos capillos.i.virtutū multitudinē:sunt curui ꝛ facie obliqui:p reuerētiā ꝛ hūilitatē: oculos habēt graues per maturitatē qꝛ nō mouēt eos leuiter vndiq̄ vana aspiciētes.aures auditu hāt breues ꝛ curtas.qꝛ.s.parū curāt audire verba falsa ꝛ vana:detractionē ꝛ garulitatē. Uñ Ezech.28. Noli audire verbū neq̄. Collū longū.i.deuotionē:q̄ attrahit spū3 d3 hre longā per pseuerātiā ꝛ lōganimitatē. ¶ Uel dic.q illi i qb⁹ Aries.i. diabolus cornutus ꝛ v̄sutus dñatur.s.pctōres abūdāt in pilis.i.i diuitijs:curui sunt p auaritiā ꝛ ad terrā incuruati p cupiditatē.vt i ps. Oculos suos statuerūt declinare i terrā. Facie obliq p iuidiā ꝛ falsitatē torue ꝛ oblique aspiciētes.aures habēt breues qꝛ.s.nollūt audire aliqd bonū verbū vl sermonē exhortationis vel predicationis. Uñ.2.Timo.3. A veritate quidem auditum auertet ꝛc. | Ecclē. Misabel Ezech. ps

¶ Arietis alia moralitas. Cap.3.

Potest ꝛ p Arietē itelligi virginitas. Nā Aries (s3 q tradūt magri astrologie) pmo ē anni renouatio gratiosa. Scdo ē domus Martis. Tertio ē lucis augumētio vigorosa. Quarto ē Solis exaltatio gloriosa. ¶ Primo dico q Aries ē anni renouatio:qꝛ qñ Sol itrat primū minutū eius:qd ē tpib⁹ istis circa. 11.vel.12.diē mēsis Martij:renouat annus:ꝛ terra icipit germinare:ꝛ arbores frōdescere ꝛ fructificare ꝛ aues nidificare ꝛ pulificare:ꝛ ide astrologi exordiū sumētes ordināt sua iudicia p toto āno seqnti. Et i hoc q̄tū ad anni pn̄:pcordat sacra scriptura dicēs Exod.xv. mēsis iste.s. Martij pn̄ mēsiū:pm⁹ erit i mēsib⁹ āni. Cōformit igit ad ꝺcā:si psiderem⁹ dies ātiq̄s ꝛ ānos veteres: videbim⁹ q i lege nāe v̄ginitas exulabat. Nā ātiq3 illis prīb⁹ mādatū ē Gen.i.ꝛ.9.c. Crescite ꝛ multiplicamini ꝛ replete terrā. Silr sub lege scripta sub i terminatiōe maledictiōis:v̄ginitas excludebat. Dicit.n. Hiero.li.1.ꝯ Iouinianū:sic apd iudeos glia erat i ptub⁹:ꝛ i pturitiōib⁹. Et maledicta sterilis q̄ nō hēbat semē in Hierusalē:ꝛ btūs cuius erat semē in Syon:ꝛ domestici in Hierusalē. Et p bñdictione maxia ponebat illud ps.127. Uxor tua sicut vitis | Exod. Gene. Hiero. ps

abundās in lateribus domus tue: filij tui sicut nouelle oliuar in circuitu
Agelí. mēse tue. In lege tñ nāe: Abel fuit Uirgo: vt ait Agelius de mirabilibus
lib. 1. c. 3. Et tñ Abel ꝺm ꝯputationē Methodij: erat annoꝝ. 40. qñ occidit
cū Caym. Nā (vt ipse ait) Caym natus ē anno. 30 Ade cū sorore sua Calmala: ꝛ post alios. 30. annos natus ē Abel cū Delbora sorore sua. Centesimo vero anno Ade īterfectus ē Abel. Et dicit Agelius: vbi s. Qđ si Abel
vixisset lōgiori tpe: vt Enoch: sine dubio ꝯiugiū intrasset: qppe q in tpe illius
legis viueret: q̄ dicit. Crescite ꝛ multiplicamini ꝛ replete terrā. Et si illud
mādatū expleſſet: nequaq̄ virgo pmāsisset. Erat aūt Enoch. 65. annoꝝ
Gene. qñ genuit Matusalem: vt habet Gen. v. Cōsilr sub lege scripture. vt ait
Hiero. Hierony. in Epla ad Eustochiū. Helyas fuit virgo: Helyseus virgo. Et
virgines in veteri testamēto multi filij ꝓphetaꝝ. Posset tñ de istis dici: ꝙ
fuit cū eis dispēsatū a deo pp misteriū ꝛ figurā. lꝫ multi putēt oēs eos fuisse vxoratos. In tantū. n. videbat ꝯiugiū eē sub pcepto ꝛ tāti meriti: ꝙ doctores nři velle videnť: ꝙ virginitas psentis tpis sit equalis meriti cū cōiugio patrū. Ait. n. Aug. in li. de bono ꝯiugali. Nō ipar meritū ꝯtinētie in
Aug. Joāne q nullas expertus ē nuptias: ꝛ in Abraha3 q filios gñauit. Illius celibatus ꝛ istius cōnubiū ꝓ tpis distributione xpo militauit. Silr Hiero.
Hiero. li. 2. ꝯtra Iouinianū sic dicit. Ceterū qs ignoret sub alto dispēsatore dei:
oēs retro sctōs eiusdē fuisse meriti cuius mō sunt christiani. Quō āt Abrahā placuit deo in ꝯiugio: sic nūc virgines placēt deo in ppetua castitate.
S3 in renouatione tēpoꝝ ꝛ anni vel annoꝝ: q̄ fuit dño nřo Jesu Chřo apparēte in carne: quo opante: porte regni celoꝝ sunt apte. Expansū3 ꝛ extēsu3 ē v̄ginitatis sacrate vexillū. In quo virginitas primo fecūdata reperiť
in xp̄i Matre v̄gine gloriosa. Et i generoso Joāne baptista: q vt p Arietē:
sicut p portā virginalē ingrederet regnū eternū: fugit ad heremū: a cuius
Math. dieb[9] (Chřo teste Math. 2.) Regnū celoꝝ vim patiť: ꝛ violēti rapiūt illud: ꝛ merito violēti: qꝛ quilibet virtuose virgo: violētus dꝫ reputari: qꝛ carni ꝛ sanguini ꝯrius ē. Sic igiť ad modū Arietis: i quolibꝫ v̄gine renouať
annus: dū qđ i dieb[9] antiqs nō videbať meritoriū: sub lege noue gře repu
2 tať gloriosu3: ꝛ sic pꝫ pma ꝯditio Arietis. ¶ Scđo dico q Aries ē dom[9]
Martis: qñ vt volūt astrologi. Mars existēs in Ariete ē i suo maximo vigore: lꝫ hēat aliā domū. s. Scorpionē. de quo diceť infra. Poiť aūt ab astrologis Mars planeta bellicosus: ꝛ fortis: qđ qdē virginitati ꝯpetere digno
sciť: si ꝯsidereť quātā vim hēat aduersus demones: mūdū: carnē ꝛ infamiā
1 ¶ Uirginitas. n. tātā viꝫ hꝫ aduersus demōes: vt ēt nigromātici p solas
virgines: vt plurimū: ꝯstringere demones posse videanť. Qđ ꝛ nā visa est
ostēdere: qñ p solā virgine3 Rhinocerō siue Unicornis: q ē tāte fortitudis
Isido. capi pōt. Dicit. n. Isido. li. 12. ꝙ Rhinocerō est tāte fortitudinis: vt nulla
venātiū virtute capiať. S3 dicūt q de nāis reꝝ scripserunt. Uirgo puella
poniť q̄ apit sinū veniēti: i quo ille (oī feritate deposita) caput pōit. Sicq3
soporatus velut inermis capiť: ꝛ iaculis iterimiť. Per Rhinocerōtē nēpe
demonē possumus designare seu itelligere: q p virginitatē capiť: vinciť ꝛ
Numeri ligať: vt merito dicamus de ipso demone illđ Numeri. 23. Fortitudo illi[9]
2 similis ē Rhinocerotis. ¶ D3 ēt virginitas magnā vim aduersus mūdū

vt pꝫ in

vt p3 in btā Agatha: Lucia: Agnete: Catherina ꝛ innumerabilibus alijs.
De prima dcm̄ ē. Facilius pñt saxa molliri: ꝛ ferrū i plūbi molitiē ꝯuerti: quā ab intētione xp̄iana mēs istius puelle reuocari. De Lucia dī. tāto pō dere eā fixit ipūs sctūs: vt Uirgo dn̄i imobilis pmaneret. De Agnete scri bit: ꝙ ipamet dixit. Mecū. n. hēo custodē corpis mei angelū dn̄i. De btā Catherina legit. ꝙ impatorē Maxētiū ꝛ Oratores: ipsa vicerit arguēdo.
¶ S3 q̄tā vi3 bēat virginitas aduersus carnē: p3 p btū3 Hierony. in ser mone de Assumptiōe btē Marie: q sic ait. Profecto in carne pter carnē vi uere: nō terrena vita ē: s3 celestis: vn̄ in carne angelicā gloriā acqrere: ma ioris ē meriti ꝙ hr̄e. Esse. n. angelū felicitatis ē: esse vero virginē virtutis: dū hoc obtinē nitit virtutib᷒ cū gr̄a: qđ h3 angelus a nā. ¶ Quarto q̄tā vim bēat virginitas aduersus ifamiā: p3 p Hieronymū. Claudia ingt vir go vestalis: cū in suspitione venisset stupri: ad cōprobādā pudicitiā sua3: fert cingulo duxisse nauē: quā multa boū3 millia trahere nequerant. Ad idē ē qđ ait Ualer. maximus li. 8. c. 1. Tucie (ingt) virginis vestalis ince sti crīminis ree castitas ifamie nube obscurata emersit: q̄ cōscia certe sinc e ritatis sue: spe3 salutis āncipiti argumēto petere ausa ē. Accepto. n. cribro: Uesta (ingt) si sacris tuis castas sp admouī man᷒: effice vt h hauriā e Ti beri aquā: ꝛ in edē tuā pferā. Audaciter ꝛ temere iactis votis sacerdotis: rex ipsa nā cessit: ꝛ sic p3 Arietis. i. vginitatis scđa ꝯditio. s. q: domus est Martis ipugnādo ꝯtra demones: mūdū: carnē ꝛ ifamiā. ¶ Tertia Arie tis ꝯditio ē: ꝙ ē augumētatio lucis. Nā anteꝙ Sol motu suo pueniat ad primū minutū Arietis: sp in climate nr̄o: dies lōgior ē breuior nocte: sta tim aūt vt itrauerit pdictū minutū: dies icipit eē lōgior. Et p ꝯns in hemi sperio nr̄o lux deinceps iugiter augumentat. Ad ppositū nostrū: cū vius hoc hēat: ꝙ viros honorabiles vocet claros ꝛ splēdidos: p3 ꝙ, qcqd est ho noris augumētū: pōt dici augumētatio lucis. Uirginitas aūt repit fuisse exaltatio multiplicis honoris. P3 pmo i hebreis legib᷒. Scđo i paganis gētib᷒. Tertio in sūmis celestib᷒. Quarto in xp̄m sequētib᷒. ¶ Primo in hebreis legib᷒. Et h p3 i Leuitico. c. 21. Ubi dn̄s mādat p Moses dicēs sic. Qđ sūmus sacerdos. i. sūmus pōtifex: vxorē accipiat nō viduā: non re pudiatā: nō sordidā: nō meretricē: s3 vxorē accipiat virginē de ppl̄o suo. ¶ Scđo virginitas exaltata fuit apud paganos ꝛ gētiles. P3 p Hierony mū: q li. 1. 3 Iouinianū sic ait. Certe Romanus populus q̄to honore vir gines sp habuerit: hic apparet: ꝙ ꝯsules ꝛ impatores ꝛ i curribus triūphā tes: q de supatis gētib᷒ tropbea referebāt ꝛ oīs dignitatis gradus: eisde3 viā cedere solitus sit. ¶ Tertio virginitas magni honoris demōstrat i ce lestib᷒. Nā Hiero. vbi s̄ ait. Nuptie replēt terrā: virginitas paradisum. ¶ Quarto q̄ti honoris sit vginitas i xp̄m seqntib᷒. P3 p btm̄ Aug. in li. de bono vginali. Uirgines (ingt) sequunt agnū quocūqꝫ ierit: ceteri aūt fideles q virginitatē corpis āmiserūt: nō sequunt agnū quocūqꝫ ierit: sed quousqꝫ illi potuerit. Nā cū agnus igrediat i curia virginali: quo post eū ibūt q h āmiserūt: qđ nullo mō reaccipiūt: ad qđlib3. n. sāctitatis donū seq possunt ipm ꝯiugati: pter hoc qđ irrecupabiliter amiserūt. Ad idē ē illud Augustini de virginitate. Uirgines. n. agnū sequunt. Quo ire putamus

3 Hiero. 4 Hiero. Ualer. 3 1 Leuitic. 2 Hiero. 3 Hiero. 4 Aug. Aug.

huc agnũ: quo nemo nisi virgo cũ sp vel audeat vel valeat seq: nisi i saltus ⁊ prata: vbi crescũt non gramina sed gaudia: nõ gaudia huius seculi vana et isana: neqʒ gaudia qualia in ipo regno dei sunt. Ceteris cũ virginibus cõia sʒ a ceterorũ oiuʒ sorte distincta: ⁊ sic pʒ tertia Arietis ɔditio. ¶ Quar
4 ta Arietis ɔditio ẽ Solis exaltatio ⁊ hõ nõ immerito dixerũt phi: qꝛ nil põt Sol qñtũ ad calorẽ: vel ad ornatũ terre: vel ad liberãdũ ab ifirmitate: añq̃ itret illud signũ. Statiʒ aũt ꝙ itrauerit hoc signũ: calor eius iualescit: terrã fecũdat ⁊ eã germinare facit: vt pʒ i frõdibꝰ: floribꝰ: fructibusq̃: ⁊ ẽt in firmi cõualescũt. Cũ aũt dñs nr̃ Jesus xp̃s sit ille Sol iustitie: de quo scri
Malac. ptũ ẽ Malach. 4. Ois virgo dʒ eũ in corde suo iugiter exaltare: semetipm hũiliãdo: Jesuʒ xp̃m magnificãdo: ipm deũ ɔfitẽdo: ipm solum adorãdo. Propter defectũ primi. s. hũilitatis: sunt reprobate fatue virgines i seipsis
Math. gloriãtes. Math. 25. Hinc ait Aug. de bono virginitatis. Nõ solũ p̄dicã
Aug. da ẽ virginitas: vt amet: sʒ admonẽda ẽ ne iflet. Hinc Bernar. s̃ Missus
Ber. est. dicit elegãter. Pulchra pmixtio virginitatis ⁊ hũilitatis: nec mediocri ter placet deo illa aĩa: in q̃ hũilitas cõmẽdat virginitatẽ: ⁊ virginitas exornat hũilitatẽ. ¶ Scdõ virgo magnificare dʒ deũ cũ btã virgine: cantãs
2 Luc. 2. Magnificat aĩa mea dñm. Tale fateor eẽ canticũ illud: qd cantãt virgines sequẽtes agnũ: qd etiã a nullo alio cantari põt. vt hꝫ Apoc. 14.
3 ¶ Tertio ɔfiteat glibet virgo dñm: nec quouisinõ de seipo ɔfidat: sʒ meminerit se i fictili vase thesaurũ icoꝛpabilẽ ferre. Hieronymus. n. ait i epl̃a
Apoc. Hiero. ad Eustochiũ. Noli tibi venire supbiã de ꝓposito: sʒ timorẽ. Stadiuʒ est hec vita mortalibꝰ: hic ɔtẽdimus vt alibi coronemur. nemo iter serpẽtes ⁊ Scorpiones securus igredit. ¶ Quarto glibet virgo dʒ vacare soli deo.
4 Paul. Dicit. n. Apost. 1. Cor. 7. Mulier inupta ⁊ virgo cogitat q̃ dñi sunt: vt sit
Aug. sctã ⁊ corpe ⁊ mẽte vel spũ. hinc Aug. de bono virgi. ait. Nõ qꝛ virginitas: sʒ qꝛ deo dedicata ẽ honorat: ⁊ hoc qd sũme placet i virginitate gs pseuerãs. Narrat Vale. Max. li. 1. c. 1. Qd marie ꝟginis Emylie disciplinã ex
Valer. tincto igne tutã ab oĩ rephẽsiõe: veste numẽ pstitit: q̃ adorata cũ carbasũ. i. vestem bõbicis: quã optimã hẽbat foculo iposuisset: subito ignis emicuit. Nec exẽpla paganorũ iõ pono: vt credã ydola fecisse: vel facẽ miracula potuisse: sʒ si talia vera sũt. iõ sic pmisit deus: vt ɔsideret ꝙ sũma religiõe glibʒ xp̃ianꝰ soli deo vacat dʒ: cũ gẽtiles suis ydolis: cũ tãta sollicitudie suerit.

¶ De Tauro realitas. Cap. 4.

Taurus ẽ hm signũ zodiaci: iter cuiꝰ corpis finitionẽ: ⁊ Arietis can
Pleya. dã sunt stelle: q̃s nr̃i vergilias. Greci aũt pleyades appellant. Hic auersus orit ⁊ occidit: hʒ i cornibꝰ singulas stellas: sʒ i finistro clariorẽ. Jn vtrisq̃ oculis singulas. Jn media frõte vnã. Jn locis ex qbꝰ cornua nascũt: singulas: q̃ septẽ stelle hyades nũcupãt. q̃uis nõnulli duas vl
Hyades timas: q̃s diximus stellas negauerint eẽ: vt oio hyades eẽnt qnq̃. Deide i finistro genu pore hʒ stellã vnã: ⁊ sup vngulã vnã. Jn dextero genu vnã: ⁊ iter scapilio tres: nouissimã earũ ceteris clariorẽ. Jn pectore vnaʒ: q̃ pter vergilias: sunt. 14. Vel aliter Taurus sic describit a Michaele Scoto. Taurus hʒ stellas multas: iter q̃s decẽ ⁊ octo sunt parisibiles. nã q̃ sũt in capite: dñr hyades a grecis: ⁊ seculę a latinis. ortu quarũ eleuãtur vapores in aere:

in aere: ⁊ vniti i nubes ɔuertūtur i pluuiā multā. de qb⁹ Virgil. dixit in pri. Eneidos. Arcturꝫ pluuiasqꝫ hyadas geminosqꝫ triones ⁊c. Sūt.n.qn qꝫ stelle i frōte Tauri ⁊ oriūtur tpe autūnali. Que vo sunt i posteriori pte Tauri circa caudā: a grecis dñr pleyades: a latinis aūt ꝟgilie: q̄ oriūt tpe veris. ⁊ cū occidūt fit pri⁹ hyemis ex distēperātia tēpoꝝ. vn̄ cū icipiūt appa rere i tpe veris attētant nauigatiōes p mare: ⁊ ꝫ qd apparēt clare vel ob scure cognoscit de tpe futuro: q2 si fuerint clare bonū tps ꝓnūciāt: si āt ob scure malū tps. Dispositio āt stellaꝝ sic ponit: i quolibꝫ cornu ē vna: i frō te sūt due: i narib⁹ ē vna q̄ stelle repn̄tāt nobis clocbā. i quolibꝫ genu ē vna in vngula pedis dextri due: in q̄libet spatula vna: i collo vna: i dorso tres. quaꝝ nouissima ē multū grossa: ⁊ splēdida: i pectore vna: i vētre vna: i cau da vna ⁊. 7. stelle q̄ pleyades dñr sic nūq̄ apparēt vel raro: q2 septia ē mltū obscura. ¶ Nat⁹ sub isto signo sp viuet i magno labore corpis vel sps: erit tn̄ psona stabilis ꝓpositi: ⁊ cor tenebit firmū ad res pagēdas quousqꝫ sint sue pfectiōis: tarde pueniet ad magnas diuitias qb⁹ hēat trāqllitatē. i. tpe senectutis melⁱ⁹ hēbit q̄ i pmo tpe sue iuuētutis. cū vo sit signū firū firu rā ac stabilitatē sighat. Dicit Abrahā auenazre. Qui nat⁹ fuerit sub pma facie Tauri. erit breuis stature: sui oculi magni: labia spissa: ⁊ hēbit signū i collo: ⁊ ē corde festin⁹: amici eius plures: ⁊ maneriebꝫ delitiaꝝ dlectabit ipse. Nat⁹ sub 2ª facie ei⁹: hēbit faciē rotūdā: vētrē latū: oculos pulchros ⁊ eius ala volūtaria: resqꝫ cito ppēdet: ⁊ circa scapulas pilosus erit ⁊ hēbit signū i lūbis. Et q natus fuerit sub tertia facie: pulchri coloris existet: pul= chreqꝫ faciei: ⁊ hēbit signū in oculo sinistro: virqꝫ laboriosus erit: nec i mu lieribus fortunatus existet. Qui aūt natus fuerit sub fine huius signi erit carens testiculis naturaliter: vel hermofroditus. Virg.

¶ Taurus s̄m Misabelē est signū terreū: frigidū: fixū: nocturnū: domus
Ueneris: exaltatio Lune: dñs triplicitatis eius de die est Uenus: in nocte
est Luna: ⁊ Mars ꝑticipat cū eis: ⁊ est de triplicitate scđa. s. terrea. Prima
eius facies est Mercurij: scđa Lune: tertia Saturni. Ex corpore hoīs do-
minať collo ⁊ gutturi: datq̄ faciē amplā ⁊ curuā: nasum dat graue ⁊ lon-
gum: amplas nares: oculos graues: capillos eleuatos ⁊ nigros: collū gros
sū: verecūdū facit hoīez ⁊ honeste icedētē. Dom⁹ sb̄e: ⁊ possessiōis: acce
ptiōis ⁊ datiōis. Et iō dr̄ Taur⁹ q2 Taur⁹ sulcādo terrā fecūdat ⁊ locuple
tat. Tūc ēt qñ Sol ē in Tauro: terra ē arabilis ⁊ ꝯgrua agriculture. Se
Albu. cūdū Albumasarē i ꝓmo gradu Tauri oriť syd⁹ Paluiti i sexto Orion oc
Orion. cidit ⁊ mutať aer. In octauo oriūť pleyades ⁊ turbāt aerē. In sextodecio
Pleya. oriuntur hyades ⁊ turbāt aerē. ¶ De Tauro moralitas. Cap. 5.
Hyades TAurus est signū terreū: frigidū ⁊ siccū: fixū domus Ueneris ⁊c. vt
supra s̄m Misabelē. Taurus ē aīal elatū: ⁊ signat mūdi potētes:
supbos ac diuites: q ꝑ certo sunt terrei ꝑ auaritiā: q2 tota eoꝝ affec-
tio ē in terrenis nil de celestib⁹ cogitātes: sunt sicci ꝑ icōpassionem erga
paupes: nihil eis cōicantes. sunt nocturni ꝑ ignorātie cecitatē: vel ꝑ malo
rū suoꝝ operū velatā ⁊ palliatā falsitatē. sunt fixi ꝑ pigritie tepiditatē: nil
Apoc. bonoꝝ operū agētes. de qb⁹ dr̄ i Apocalipsi. Q2 tepidus es icipiā te euo
mere de ore meo. Sūt insuꝑ domus Ueneris ꝑ luxurie feditatē: se totali
ter dātes luxurijs ⁊ carnalitatib⁹: in illis aūt dñať ⁊ regnat de die Uenus
i. luxuria supra oīa alia vitia. De nocte dñať Luna. i. defluēs icōstantia
in nullo se refrenātes: sz potius dicētes. Nullū sit ꝓtū ꝑ qđ nō trāseat lu
xuria nr̄a. s. in cogitationibus imūdis: in verbis inhonestis: ⁊ in turpibus
opibus: ⁊ Mars ēt dux belli in eis regnat. i. iracūdia alios sp̄ ingetādo ver
Eccle. bis iniuriosis ⁊ despectiuis: ac factis ꝑturbatiuis. iō dr̄ Eccle. 6. Petōres
petōribus fenerant vt recipiāt. Taurus. n. terrā sulcat: ⁊ signat diuites: q
penitus vacāt terrenis reb⁹ ⁊ sulcāt terrā diuersis ꝯtractib⁹: ⁊ spoliationi
bus scindētes: ⁊ mūdū euertētes. ¶ Aliomō pōt expōi de bonis sic. Nati
in signo Tauri hn̄t faciē curuā: nasuz grādē: nares āplas: aures graues:
capillos elatos ⁊ nigros: efficit verecūdū hoīez ⁊ honestū: ⁊ tn̄ vanū. Sic
vere vir iust⁹ ⁊ pfect⁹ vel ꝑlat⁹ hz vel hēre dz faciē. i. volūtatē curuā ꝑ hūi
litatē: q2 deus supbis resistit hūilib⁹ āt dat grāz. Nares deuotiōis āplas:
nasuz discretiōis grādē: oculos itell'us graues. s. ꝓfunde ⁊ recte oīa ꝯsiderā
do. Capillos affectiōis elatos. s. celestia ꝯtēplādo iuxta illud Apost. Nr̄a
conuersatio in celis est. ¶ Tauri alia moralitas. Cap. 6.
PEr Taurū ēt possumus itelligere pastorē ecclesie siue ꝓlatū. Et ꝓci
pue ꝓp q̄tuor: q2 Taurus (vt tradūt astronomi.) p⁹ ē dom⁹ Uene
ris. 2°: ē exaltatio Lune. 3°: q2 i vario motu celi ē signū fixū ⁊ firmū.
4°: q2 prima eius facies attribuiť Mercurio. Primo dico q Taurus ē do
mus Ueneris: nā Uenus duas domos hēre dr̄. s. Taurū ⁊ Librā: in his
duob⁹ signis: ceteris parib⁹: maxime potēs est Uenus. Scđo sicut Sol
exaltať i Ariete: ita Luna exaltať i Tauro. Tertio Taurus i motu vario
est signū fixū ⁊ stabile. nam vt dicunt Astronomi: Aries est signum mobi-
le. Taurus est signum fixum: ⁊ Gemini signum cōmune: ⁊ sic distin-
guendo

guendo percurrũt oĩa signa. Quarto deniq3 Tauri pma facies ẽ Mercu-ry. Nã cũ qƺlibet signũ ptineat. 30. gradus et facies ptineat solũ decẽ: legit qƺlibet signũ h3 tres facies: et prima facies Arietis ẽ Martis. scđa Solis: tertia Veneris: et sic pcedẽdo sequit qƺ prima facies Tauri ẽ Mercu-rij. Sic igit qlibet iustus et verus platus seu pastor excellẽs i gradu pastorali. primo d3 ad instar Tauri cẽ domus Veneris. Venus aũt fm astronomos cũ multas habeat pditiones vel pprietates. vnã tñ h3: qr influit et incitat ad amorẽ. D3 igit platus siue pastor qlibet: sibi subditos et subiectos ardẽter amare: sic v3: qƺ totũ eius studiũ sit ad ipsorũ cõmodũ: puatã paruipẽdens vtilitatẽ. Vñ Hierony. in epla ad Nepotianũ. Gloria epĩ vel platĩ est: pauperũ opibus puidere: ignominia sacerdotis ẽ: studere ppriis diuitijs. Gregorius in Registro. Eps largã manũ habeat: necessitatem patiẽtibꝰ succurrat: alienã inopiã suã credat: qr si hoc nõ hẽat: vacuũ epĩ nomẽ tenet. Et Aug. ad Orosiũ. 8. q. 1. Sciat se nõ cẽ epm: q pẽsse dessyderat: nõ pdesse. Sic igit eps et platus d3 esse pauperũ thesaurus: infirmorũ visitator: pegrinorũ receptator: tribulatorũ solaciũ: cecorũ baculus: famelicorũ esca: miserorũ fiducia: et lugentiũ cõsolatio. Gaudeat cũ gaudẽtibus: et fleat cũ flentibus: pctõrũ pctã deploret. Et cũ Moyse dicat Exod. 32. et. 45. de disciplina. Dimitte eis hãc noxã: aut si nõ facis: dele me de libro tuo quẽ scripsisti. Et cũ apostolo dicat. Roma. 9. Optabã. n. ego ipse anathema esse a xpo p fribus meis. Cõsilr totũ se exponat saluti primorũ. Et cũ btõ Martino dicat. Dñe si adhuc populo tuo sum necessarius: nõ recuso laborẽ fiat voluntas tua Teste nãq3 veritate. Jo. x. Bonus pastor aiã3 suã dat p ouibus suis. Et certe vt eadẽ veritas ait Jo. 15. Maiorẽ hac dilectionẽ nemo h3: vt aiam suã ponat qs p amicis suis. Sine charitate qdẽ quilibet pastor efficit inanis: et pículosa ẽ pmotio sua. Vñ Ber. sup Cãti. sermone. 18. Nihil ẽ in rebus qƺ possit implere creaturã ad dei imagine3 factã: nisi charitas. Deus solus maior illa est: eam nundũ adeptus pículosissime pmouet: q̃tũcũq3 alijs videat pollere virtutibꝰ. Propterea sicut habet Joã. vltĩ. ca. Anteq̃ Chrs Petro post resurretionẽ suã: curã committeret ecclesie sue: q̃siuit ab eo: an diligeret eũ plus q̃ alij discipuli. quo respõdẽte qƺ sic. fecit eũ pastorẽ agnorũ suorũ. In quo patenter xps ostẽdere voluit. qƺ qlibet pastor maiorẽ tenet habere charitatẽ q̃ aliqs ƌ grege suo. Vñ Ber. sup Canti. sermone. 67. Nõ ociose totiẽs repetit. Petre amas me: in cõmissione ouiũ. Ego qdẽ illud significatũ puto: ac si dixisset illi Jesus. Nisi testimoniũ phibeat tibi pscia tua: qƺ amas me valde pfecte: hoc ẽ plus q̃ tua: plusq̃ tuos: plusq̃ te. nequaq̃ suscipias curã hãc. Propterea attẽdite vobis opus ministerij huius sicuti estis. Attẽdite inquã vobis: et pcioso deposito: qƺ vobis creditũ est. Ciuitas est: vigilate ad custodiã et cõcordiã. Sponsa est: studete ornatui. Oues sunt: pastui intẽdite. Porro custodia ciuitatis vt sit sufficiẽs trifaria erit. s. a vi tyrãnorũ: a fraude hereticorũ: a tẽtationibus demonũ. Spõse vero ornatus in bonis opibus et moribus cõstat: ac pastus ouiũ cõiter sunt in pascuis scripturarũ tanq̃ in hereditate dñi. Sic ğ Taurus. i. platus d3 cẽ domus Veneris. i. charitatis. s.

Hiero.
Grego.
Aug.
Exodi.
Paul.
Joan.
Joan.
Ber.
Joan.

erga deum sup oia dilige̅do: seipsum in deu̅: & p̄ximu̅ suu̅ pp deu̅. sicut seip sum. D3. n. sic diligere p̄ximos vt ad pace̅ & co̅cordia̅ eos reducat. Re vera. n. q discordes deducit ad co̅cordia̅: ostendit i se hr̄e charitate̅: & illis salute̅

Hiero. sibi q̄ gra̅de lucru̅ acqrit. De quo btu̅s Hieronymus in epl̄a ad Paulinu̅ presbyteru̅: de institutione clericoꝝ. Si officiu̅ (inqt) vis exhibere p̄sbyteri. Si ep̄atus te vel opus: vel honor forte delectat. Uiue in vrbibus vel castellis:

Math. & alioꝝ fac lucru̅ ai̅e tue. Propterea p̄cepit deus apl̄is Math. 10. dice̅s. In

Luc. trantes au̅t in domu̅ salutate ea̅ dice̅tes. Pax huic domui. Et Luc. 10. dixit. In qua̅cu̅q̄ domu̅ itraueritis: primu̅ dicite. Pax huic domui. Uole̅s per hoc innuere: q̄ q̄libet bonus pastor singulariter inte̅dere d3 ex charitate: ad ea q̄ sunt pacis subditoꝝ: ac p hoc: litiga̅tes ad co̅cordia̅: turbatos ad letitia̅. discordes ad pace̅: & inimicos ad humilitate3 reducere d3. Hinc de

Eccle. Noe. Eccle. 44. scribit: & ecclesia cantat ad laude̅ boni pastoris. Q̄d inue̅tus e̅ iustus: & in t̄pe iracu̅die: facta e̅ reco̅ciliatio. Et certe hoc ingrere d3

Eccle. bonus pastor tanq̄ bn̄placitu̅ sp̄ui suo. Dicit. n. Sapie̅s Eccle. 25. In tribus bn̄placitu̅ e̅ sp̄ui meo: q̄ sunt p̄bata cora̅ deo & hoi̅bus. Co̅cordia fratru̅. Amor p̄ximoꝝ. Et vir & mulier sibi co̅sentie̅tes. Que oia p̄curare pro posse d3 bonus p̄latus & pastor: vt sic sit Taurus. i. fructuosus: & domus Ueneris. i. habitaculu3 charitatis. & sic h̄z Tauri prima co̅ditio. s. ardens

2 amor subditoꝝ. ¶ Scd̄a Tauri co̅ditio e̅ exaltatio Lune. Per Luna̅ itelligo qua̅libet ecclesia̅ eius pastori bono co̅me̅data̅. qm̄ tanq̄ Luna p̄fecta in eternu̅ iugiter illuminat a vero Sole. Quilibet g̊ p̄latus & pastor bon⁹ studeat ad exalta̅da̅ sua̅ religione̅ & ecclesia̅ sibi co̅missam. Basilice manu eius teneant: & co̅seruent. Et que forte p̄ nimia vetustate: vel aliu̅de ruina3 mina̅t p̄ posse resartiant: que vero sunt destructe reficia̅t. maiore̅ cura̅ habeat de x̄pi me̅sis: v3 de sacris altaribus: q̄ de me̅sa p̄pria. Uideat q̄ mensa x̄pi no̅ relinquat iornata: orna̅do sua̅ vasis aureis & arge̅teis: & mapis excelle̅tibus: diuinu̅ cultu̅ augeat: & nunq̄ deo seruie̅tiu̅. Et in hoc sit ipse primus & ta̅ serue̅s: vt vide̅s lupu̅ no̅ fugiat: vt Mercenarius: s3 paratus sit velut pastor bonus aia3 sua̅ ponere p̄ ouib⁹ suis. Exe̅plu̅ accipiat a btō

Exe̅plu3 Thome. Thoma archiep̄o Cantuarie̅si: q velut pastor bonus ecclesie sibi co̅misse: iura viriliter defe̅de̅s. Primo q̄de̅ bonis t̄palib⁹ spoliat⁹ passus e̅ exiliu̅.

Exm. Jo. Et ta̅de̅ pp ea̅de̅ ca̅m passus e̅ martyriu̅. Exe̅plu̅ e̅t Jo. Eua̅gelisle q toti⁹

Hiero. Asie fundauit ecclesias & erexit sicut in lib. viroꝝ illustriu̅: sacer Hieronymus ait. Sil̄r btu̅s Andreas totius Achaie fundauit ecclesias. Hoꝝ exempla postoꝝ seq d3 q̄sq̄s ille fuerit qui p porta̅ scd̄am Tauri. s. p porta̅ pastoralem: ciuitate̅ x̄pi desyderat introire: diuinu̅ insup d3 ampliare cultu̅: & sp̄in p̄fitia sua iugiter demo̅strare Sole̅. Na̅ hostis antiquus icti pastoris timet p̄fitia̅. Sic igit ecclesia̅ sibi co̅missa3 exalta̅do he̅bit Tauri scd̄a co̅ditio. ¶ Tertio Taurus i vario motu celi e̅ signu̅ fixu̅. Qm̄ plat⁹ & pastor

3 bon⁹ d3 e̅e firm⁹ & co̅sta̅s in p̄posito: nec amore: nec timore: d3 a recto declinare. No̅ extollat in p̄speris: nec frangat in aduersis: no̅ moueat blanditijs: nec de murmurationibus indignet. Sit quasi turris fortissima: q̄ nullo vento moueri pōt q̄tumcu̅q̄ ip̄etuoso. ¶ Quarta Tauri co̅ditio e̅

4 q̄ eius

q eius prima facies e Mercurij. Mercurius .n. ponit planeta facundie & scie. Ds igit platus vel pastor bonus prima facie ee facudus: vt blado serz mone: orisq facundia: subditos suos reducat ad dnm. Sctus .n. Amb. in quoda sermone: laudes cuiusda pontificis enumeras ait. Or bladimentis erat pditus lenitatis: olim ciuiu in deu puocauit affectu. Vn Exodi. 4. Cu vellet dns mittere Mosen ad liberandu filios Israel ex Egypto: excu sante se Mose & dicete. Obsecro dne: no sum eloques ab heri & nudiuster tius: ex quo loquutus es ad seruu tuu: ipeditioris & tardioris lingue sum. Rndit dns: qs fecit os hois: aut qs fabricatus est mutu: aut surdu: viden tem & cecu. nonne ego? Perge ergo: & ero i ore tuo: docebo te qd loquaris. Cuq adhuc diceret Moses. Obsecro dne mitte quem missurus es: iratus dns in Mosen ait. Aaron frater tuus leuita: scio q eloqns sit: ecce ipse egre diet in occursu tuu: videsq te letabit in corde: loquere ad eu: & pone ver ba mea in ore eius: & ego ero in ore tuo & in ore illius & ostedam vobis quid agere debeatis: ipse loquet p te ad populu & erit os tuu. Ex quo pz q in p lato requirit facudia loquedi. Esa. quoq vt hr. Esa. 6. Ve mihi (inqt) q tacui: q vir pollutus labijs ego su: & in medio populi polluta labia hntis ego habito. Cuius labia cu Seraphin tetigisset calculo que forcipe tulez rat: ac p hoc de taciturno facundu fecisset & eloquete: dicete dno: que mit tam: & qs ibit: subito cepit clamare valenter: ecce ego: mitte dne. Hieremias et vt hr Hiere. 1. cu dns ipm mittere vellet. Rndit. a. a. a. dne deus. Ecce nescio loq: q puer ego sum: misit dns manu sua & tetigit os eius: fecitq fa cundu: & sic fuit. Taliter .n. psit pfici pcepta q ponunt. 2. ad Timo. 4. Predica verbu: insta oportune importune argue obsecra increpa: in oi pa tietia & doctrina. Que nisi facudus facere neqt. Et ad Titu. 1. Potes sit eps exhortari in doctrina sana: & eos q ptradicut arguere. Mercurius aut disponit no tm ad facudia: sed et ad scia. Na platus ds habere notitia sa crar scrap. Dicit .n. Ber. sup Cant. smone. 87. Ad mores honestados: qd vtiq ad decore ptinet spose: necessaria e discipline cesura: ia g i pascua diuinor elogior: quo educet greges dnicos pastor ydiota: sed si doct fue rit: no sit aut bonus: vereda ne ta non nutriatis doctrina vbi: q noceatis vita sterili. Ite in suo pastorali sacer Greg. ait. Nulla ars doceri psumit: nisi prius discat: ab impitis g pastorale magisteriu qua temeritate suscipit q ars e artiu: regime aiar. Hinc Aug. de vbis dni: sermone. 44. Ad of ficiu (inqt) pastoris ptinet opertos fontes apire: & aqua pura mor ia sis tietib ministrare. Ecce g quo Taurus .i. platus seu eps ds ee facies Mer curij .i. hre sacrar notitia scrar. Et no imerito q pdicatores: p quos eccla circuferit: sacris lris sp debet insiste. Vn dns pus posuit vba sua i ore Hie remie: & postea pstituit. Hiere. i. Ecce posui vba i ore tuo: ecce pstitui te sup getes & regna. Malach. et. c. 3. ait. Labia sacerdotis custodiut scia: & lege exqrut ex ore ei: q angelus dni exercituu e. Hinc Apls ad Timo. 1. & 4 dicit. Attedes lectioi exhortatioi & doctrine: & paulo iferi. Attede tibi: & doctrie ista i illis. hec .n. facies & te ipz saluu facies & et eos q te audiut. Ex qbus ligde colligit: q n sufficit plat bona pversatio: nisi addat scia doctrie.

Amb.
Exod.
Esa.
Hiere.
Paul.
Paul.
Ber.
Grego.
Aug.
Hiere.
Malac.
Paul.

Isido. Sūt Gemini (vt dicit Isid.) s̄m poetarum fabulas: fuerūt Castor & Pol lux fr̄es Gemini & vterini: viri fortissimi: quorum gratia dicitur tūc Sol eē i geminis: q2 Sole i illa pte celi exñte: virtus ad fecūdādū iferiora geminat: tūc ēt bella iter cognatos aliquotiēs gemināt. Aliā tñ assignat Higinius rōnē. s. qsi Castor pest iferis: tūc Pollux pest supis & ecōuerso:
Martia. qd ideo s̄m Martianū fingūt: q2 i estate cū noctes sint breuissime qsi vna ps isti⁹ ɔstellatiōis occidit: alia ps āterior orit̄ & ascēdit. Et ꝑ tāto dr̄ vnū fr̄m celos: aliū iferos possedisse. Et isti Gemini hñt capita ad boreā: iūctisqz dorsis binc inde mēbra distendūt ipsi inuicē. vt mutuo cōplexi se tenēt: oriunt̄ iacētes: & occidūt a pedib⁹. Scd̄m vō aliā positionē. Prior dr̄ Zethus: & alter Amphion siue Tripus: ambo sunt nudi hñtes clamidē separatim. Zeth⁹ hz i manu dextera vncū: Tripus vō Lyrā i manu sinistra. P^a figura hz stellas nouē parisibiles: q̄rū dispō sic certificat̄. nā i capite hz vnā hn̄ clarā: in vtraqz spatula vnā clarā & ɔuenieter grossā: in dextero cubito. i. in manu dextera vnā: i quolibz genu vnā: i quolibz pede vnā. Scd̄a figura hz stellas visibiles decē: dispō q̄rū sic certificat̄. Nā i capite hz vnā clarā & grossā: in vtraqz mamilla vnā bene grossā & splēdidā: i sinistro cubitu duas: i manu
Abrahā sinistra vnā: i sinistro genu vnā: i vtroqz pede vnā: vna tñ alia pedi sinistro distat aliquātulū: ei⁹ nomē ē Typonoye. ¶ Abrahā aūt Auenazre dicit: q̄ q natus fuerit sub p^a facie Geminorum: erit pulchri corpis & decētis: & oculorum & pilorum: hēbit signū i capite uel i oculis: visus ei⁹ acutus: minie ē iracūdus: eritqz laborator: & cū mulierib⁹ minime fortunat⁹ existet. Et q natus fuerit sub scd̄a facie: erit breuis stature & niger: & sup ei⁹ cubitū signū nigredinis: eiusqz verba pulchra & dulcia. Natus aūt sub tertia facie: nimis habebit oculos paruos: eritqz vir suspicator & leuis: & loquetur verba irrationabilia: & erit mendax. Et hec est form a sui aspectus in celo.

¶ Natus sub signo Geminoꝝ erit ingeniosus: laboriosus: sagax: boni i itellectꝰ: nō multū diues: hōestus: ↄuertibilis facilliter ad bonū ⁊ ad malū. Varias habebit fortunas ⁊ cito fugaces e manibꝰ suis: cor vagū ad diuersa. melior erit ipse alteri: q̄ alter sibi sit: nisi alter fuerit natus sub eodē signo. Si vir sponset vxorē vel ↄducat: nunq̄ erit inter eos firmus amor: ⁊ q̄uis primo hēat bonū cito tn̄ ↄturbabit. illud idē erit inter socios vt in mercimonio vel i naui vel in alio exercitio. ¶ Signū Geminoꝝ fm Misabelē: est signū aereū: masculinū: mediocre: diurnū: domus Mercurij: exaltatio Capitis dracōis i tertio gradu eius. Dñs eiꝰ i die ē Saturnus: i nocte Mercuriꝰ. Juppiter ↄticipat cū eis: ⁊ ē de triplicitate tertia. ꝑma eius facies ē Jouis: scd̄a Martis: tertia Solis. Jn corpore hoīs dn̄atur humeris: brachijs ⁊ manibꝰ: mediocrē efficit staturā ⁊ hoīez pulchrū ⁊ ↄuenientē: cui si Mercurius fuerit ↄiūctus fortunatus: dispōnit hoīez ⁊ habilē facit ad lr̄aturā: ⁊ scripturā. domus ē cognitionis ⁊ propinquitatis: ↄsilij: religionis ⁊ fidelitatis: epulaꝝ ⁊ somnioꝝ. fз Albumasarē. Albu.

¶ De signo Geminorum. Moralitas. Cap. 8.

Gemini est signū aereū: masculinū: mediocre: diurnū. Nā Saturnus ē de die eius dn̄s. Mercurius vero de nocte. Juppiter ↄticipat cū eisdē. Sic vere illi viri ꝑfecti: q sunt gemini per duplicē charitatē: sunt aerei ꝑ cōsciētie puritatē: masculini per spūaliū viriū ꝑbitatē. s. in opibus spūalibꝰ se semper exercētes: vз in orōne ⁊ ↄtēplatione: diurni ⁊ luminosi per claritatē veritatis. s. in v̄bo ⁊ in opere. Mediocres per prudētiā ⁊ maturitatē. s. i gestis ⁊ in factis. Jn eis dn̄at Saturnus maliuolus ⁊ frigidus. i. tribulatio mūdana: q2 persecutionē patiunt̄ pp iustitiā: angustiati: afflicti: in carceribꝰ: in infirmitatibus: ⁊ hoc de die. i. dū sunt in die ꝑsentis vite. q2 mūc multe tribulationes iustoꝝ. Sз vere de nocte. i. post mortē: dn̄at i eis Mercurius. i. mercimonia glorie eterne: q2 Mercurius dī planeta mercatoꝝ. Juppiter adt. i. iuuans pr̄ deus in vtroq3. i. in vita ista ⁊ futura regnat in eis. s. ipsos in tribulationibus adiuuādo: ⁊ in futuro ipsis eterne vite gloriā largiēdo: iux̄ illud p̄s. Regnabit super te deus tuus. ¶ Jtē Gemini sunt domus Mercurij ⁊ exaltatio Capitis draconis: ⁊ in eo dn̄at̄ Saturnus. Sic vere illi q i actibꝰ ⁊ in verbis sunt gemini ⁊ duplices: sunt domus Mercurij ⁊ hospitiū: q2. s. cū malis sunt mali: ⁊ cū bonis sunt boni. i. mutant̄ ⁊ variant̄: sicut ēt Mercurius cū bonis planetis ē bonus: ⁊ cū malis malus. Caput ēt draconis. i. malitia diaboli in eis regnat: q2 q facit pctm̄ seruus ē pcti. i. diaboli. Saturnus. i. inuidia in eis dn̄at̄. Saturnꝰ. n. q facit hoīes tristes ⁊ melācholicos. significat iuidiā. Vn̄ Jacobi. i. Vir duplex aīo icōstās ē in oībus vijs suis. ¶ Jtē Gemini ē regio celi: q̄ facit hoīes q in tali ↄstellatione nascunt̄: pulchros ⁊ fortunatos: ⁊ ē domus ꝑpinqua religionis ⁊ epłaꝝ ⁊ somnioꝝ: ⁊ dispōit hoīez ad lr̄az ⁊ scripturā: Talis dз eē ecclesia vel religio: q̄ ē pars celi. i. ecclesie: q2 vere hoīes q sunt sibi subditi. i. religiosi ⁊ clerici debēt eē pulchri p hōestatē i moribꝰ: i v̄bis: ⁊ ↄuersando cū alijs. fortunati per bonoꝝ opeꝝ multiplicationē: operibꝰ opa: ⁊ meritis sp merita addēdo. Hic. n. dз eē domus ꝑpinqua amicitie ⁊ charitatis ↄsilij ⁊ veritatis: religionis ⁊ honestatis: ⁊ epłaꝝ. i. sacre scripture q̄ ē cibus aīe: somnioꝝ. i. ↄtēplationis: q̄ sp somniat de futuris. i. de gloria eterna: vt gli

Gen. bet dicat illud Gen.40. Vidi somnium ꝛc. Et id de tali domino dr Esa.7. Do-
Esa. mus mea domus orōnis vocabit. ¶ Itē Castor ꝛ Pollux sunt due stelle in si
Martia. gno Geminorum: ꝛ sm Martianū. in estate qsi noctes sunt breuissime: dum vna
istarum stellarum nobis orit: alia occidit: ꝛ ideo finxerūt Poete: ꝙ fuerūt duo viri:
quorum vnus celos: alius inferos occupauit. Sic vere in mūdo sunt due stelle. s.
duo bolum genera. s. paupes ꝛ diuites: sʒ vere in estate. s. in feruore finalis iu
Math. dicij vnus eleuabit in celū: qꝛ Math.5. Bti paupes spū: qm ipsorum ē regnū ce
lorum. Et alius cadet in infernū. Exēplum de Lazaro cuius alaʒ angeli portaue
rūt in sinū Abrahe: ꝛ de diuite epulone: q mortuus ē ꝛ sepultus in inferno: ꝛ
sic paupes hūiles ꝛ patiētes: in iudicio eleuabunt in celum: ꝛ diuites vitiosi ꝛ
Math. auari cadēt ꝛ defluent in infernū. Math.25. Ibunt hi in supplicium eternū: iu
Job. sti aūt in vitā eternā. ꝛ Job. Ducūt i bonis dies suos: ꝛ in puncto. s. mortis ad
inferna descendunt.

¶ De signo Geminorum: alia Moralitas. Cap.9.

In duobus supioribus signis vidimus duas portas. s. portā virginalē
1 ꝛ pastoralē: p quas intrat regnū celorum: sequit inō tertia significata p si
gnū Geminorum: q dr porta doctoralis. Est. n. signū Geminorum (vt tra
dunt Astronomie magri.) Primo Mercurij domus: seu habitatio. Secūdo
lucis vel diei maior augmētatio. Tertio ē signū cōe: vel eius cōis actio. Quar
to eius prima facies Iouis ē sub īperio. Dico ergo primo ꝙ signū Geminorum
est domus Mercurij: nā vt dicūt astronomi: Mercurius hʒ duas domos. s. si
gnū Geminorum: ꝛ signum Virginis. Dico scdo ꝙ istud signū ē maior augu-
mētatio lucis vel diei. nusq. n. ad tantū crescit dies: sicut Sole existēte i signo
Geminorum: lʒ. n. qsi Sol est in primo gradu Cācri fit lōgissima dies: statiʒ tñ
incipit decrescere. Tertio dico ꝙ istud signū ē cōe signū. ponit. n. ab astrono
mis Aries signū mobile: Taurus signū fixuʒ: sʒ signū Geminorum ē cōe: ꝛ sic p
cedēdo in reliqs signis. Dico quarto ꝙ prima facies Geminorum. s. primi decē
gradus: est facies Iouis. ¶ Cū igit primo Mercurius planeta dr eloquen-
1 tie: dʒ qlibet bonus doctor ad instar signi Geminorum eē quasi domus ꝛ subie
Aug. ctū eloquētie. Dicit. n. Aug. de doctrina xpiana: li.2. Sapia sine eloquentia
Damasus. parum pdest. Vn Damasus in Epistola ad Hieronymū. Cū idcirco boies a be
stijs differamus: ꝙ loq possumus: ꝙ laude dignus est: q in ea re ceteros supe
Tullius rat in qua boies bestijs antecellūt. Idē dicit Tullius in primo Rheto. Meri
to ꝙ bene stat in ore doctoris eloquentia: qm sapia sine eloquētia: est sicut gla
dius in manu paralitici: ꝛ id infructuosa. Sic ēt eloquētia sine sapia est sicut
Reg. gladius i manu furiosi: ꝛ id periculosa. Sʒ sapia cū eloquētia ē sicut gladius
in manu discreti: ꝛ id vtilis ꝛ fructuosa: sicut pʒ.2. Reg.14. de muliere Te-
cuite sapiēte: q cū eloquēti sapia recōciliauit regē Dauid cū Absalon filio suo
Eiusdēqꝫ libri. c.2. hʒ ꝙ cū Ioab princeps militie regis Dauid: vellet fundit⁹
Abelā ciuitatē destruere: qꝛ fugerat in eā Siba filius eius: Bocri mulier q-
dā de ciuitate illa sapiēs cū eloquētia sua principē recōciliauit: vrbēqꝫ salua-
uit. Sic igit Doctor qlibet erit quasi signū Geminorum: ꝛ domus Mercurij:
2 quotiēs cū eloquētia sapiam habebit. ¶ Scdo dico ꝙ Geminorum ē scda cōdi
tio: ꝙ illud signū dr maior augumētatio lucis vel diei. Ac p hoc maior diminu

tio tenebre

tio tenebre vel noctis. Cum ḡ per tenebras vel noctes intelligant vitia vel er-
rores. Et per lucē intelligamus virtutē ꝛ sapiaꝫ. iuxta illud qđ scriptū est. ad
Roma. 13. Nox pcessit: dies aūt appropinquauit. abijciamus ḡ opa tenebra Paul.
rum ꝛ induamur arma lucis: sicut in die honeste ambulemus. Hinc ē ꝙ qli-
bet bonus doctor dū tā in se: ꝙ in alijs vitia ꝛ errores nitit extirpare: ꝛ vtutē ꝛ
sapiaꝫ conat in se ꝛ in alijs fabricare: scđam Geminoꝝ ꝯditionē sic ꝯuincitur
bre. Scribit. n. Salomon. Eccle. c. 2. Trāsi ad ꝯtēplādā sapiaꝫ: erroresqꝫ Eccle.
ꝛ stultitiā. Et vidi ꝙ tantū pcederet sapia stultitiā: ꝙtū differt lux a tenebris.
Sapiētis oculi in capite eius: ꝛ stultus in tenebris ambulat. Ad hoc nēpe la-
borauerunt antiqui philosophātes. sicut p3 p Hieronymū i epistola ad Pau Hiero.
linū. de oibus diuine scripture libris. Legimus inquit in veteribus hystorijs:
quosdā lustrasse ꝓuincias: nouos adisse populos: maria trāsisse: vt eos quos
ex libris nouerāt corā quoqꝫ viderēt. Sic Pythagoras Memphyticos vates.
Sic Plato Egyptū ꝛ Architā Tarētinū: eādē orā Italie: q̄ quōdā magna gre
cia vocabat: laboriosus peragrauit: vt q magister Athenis erat ꝛ potēs: cuiusqꝫ
doctrinā Achademie gymnasia psonabāt: fieret peregrinus ꝛ discipulus: ma
lēs aliena verecunde discere: ꝙ pudēter sua ingerere. Deniqꝫ cū lras toto q̄si
orbe fugiētes psēqretur captus est a pyratis: ꝛ venundatus Tyrāno crude-
lissimo: ductus paruit: captiuus vinctus ꝛ seruus: ꝛ tn̄ qr phs emēte se maior
fruit: ꝛ similiter de multis alijs narrat ibidē. Ualerius ēt maximus lib. 8. de Uale.
Pythagora dicit. Qđ pp sapie cupiditatē Egyptum petijt: vbi lris gētis eius
assuefactus: preteriti eui sacerdotū cōmētarios scrutatus: Innumerabiliū secu
loꝝ obseruatiōes cognouit. Inde ad Persas psectus: Magoꝝ exactissime pru
dentie se formandū tradidit: a qbus syderū motus: cursusqꝫ stellaꝝ ꝛ vniuscu-
iusqꝫ rei ꝓprietatē ꝛ effectū benignissime demōstratū docili aīo sumpsit. Cre-
tā deinde ꝛ Lacedemona nauigauit: quaꝝ legibus ac morib' īspectis ad olym
picū certamen descēdit. Cūqꝫ multiplicis scie maximā toti grecie admiratio-
nē ac specimē exhibuisset: quo cognomine cēseret interrogatus: nō se sapiētē
(iam. n. illud septē Sapiētes viri occupauerāt) sꝫ amatorē sapie edidit. In
Italie etiā ptem: que tūc maior Grecia appellabat perexit: in qua plurimis ꝛ
opulētissimis vrbibus effectus suoꝝ studioꝝ approbauit. Hec aūt ideo ege-
runt prefati philosophi vt ꝓpriam eorum pfectionem acquirerent: ꝛ sic se ꝛ
alios illuminarent ac lucem augumentarent. Scientia namqꝫ siue sapientia
est hominis propria pfectio: vt testatur Magister in. 2. di. 1. vbi dicit: ꝙ etiaꝫ Magr.
philosophi ꝙplures hoc asserunt. Qđ anima ideo posita ē in corpore: vt sciē
tijs pficiat. Et ideo phs. 1. Metaphy. ait. Oēs homines naturaliter scire desi Phs
derant. Et Tullius in primo de officijs. Omnes. n. ducimur ac trahimur ad Tullius
cognitionis ꝛ scientie cupiditatē: in qua excellere pulchrum putamus. Idem
in questionibus Tusculanis ait. Inest. n. mentibus nostris insatiabilis que-
dam cupiditas veri videndi: ꝛ hoc patet in multis philosophorum exem-
plis. Nam Ualerius Maximus de studio ꝛ industria. Et Cicero in libro Uale.
de Senectute: dicunt. Quod Solon philosophus cum esset vicinus mor- Cicero.
ti ꝛ assistentibus amicis quedamqꝫ conferentibus de anime exitu iam pres-
sum caput erexit. Interrogatus quare hoc fecisset. Respondit. Ut cum istud

Hiero. quicquid est percepero de quo disputatis: moriar. Preterea Hieronymus ad Nepotianum ait. Demosthenem cum expletis centum annis se mori cerneret: fertur dixisse. se dolere quod tūc egrederetur ex hac vita: cū sapere cepisset. Preterea Plato cū eēt etatis annorum. 81. scribēdo mortuus ē. Item Socrates bñs annos. 99. in laboribus scribēdo et docēdo ex hac vita migrauit. Apollonius etiā Phs decē et nouē ꝓuincias circuiuit vt sciaꝫ adisceret. Et de quodā alio legitur. q annis. 70. stetit in deserto vt itelligeret virtutē apis. In lib. quoqꝫ. 3.
3. Reg. Reg. c. x. habetur quod Regina Sabba longū egit iter: vt audiret sapiaꝫ Salomonis.
Hiero. Et Hierony. de seipso scribēdo ad Pamachiū et Occeanū. dicit. quod cū esset iuuenis audiuit hos magros. Apollinarē in Antiochia: Didimū in Alexandria. Et dū eēt senex in Bethleē lrīs hebraicis insudauit. Et in epla ad Nepotianū de vita clericorum ait. Socrates. 99. annos in docendi scribendiqꝫ dolore ac labore cōpleuit.
Arist. Aristoteles scribēdo iugiter et docēdo vixit annis. 63. in optimo vigore mētis existēs. Et vt hr in quodā libro de vita phorum. 300. cōposuit libros. lꝫ alibi legatur quod Tractatꝰ mille cōposuit. Quid aūt dicā de sctis
Paul. doctoribus religionis nre? Btūs nēpe Paulus vas electionis effectus: quāto post hoc tpe vixit ad tātos: et ad tot scribēs ecclesias vsqꝫ ad mortē docere nō desijt. Cuius doctrina sctissima euāgelij cernitur eē medulla. et hoc iō egit vt esset lucis. i. veritatis magna exaltatio: ad instar signi Geminorum.
Origen. Origenes fertur: sex millia voluminа cōposuisse. lꝫ in qbusdā nimiū errauerit. Sacer Ambro-
Amb. sius: cuius doctrina btūꝫ Augustinū illūinauit et reduxit ad fidē: vsqꝫ in vite sue finē scribere et docere non cessans plurima volumina fidelissima et egregia
Aug. posteris fidelibꝰ dereliquit. Btūs Aug. (vt i legēda sua ponitur:) tāta scripsit: vt nō solū diebus ac noctibus scribere libros eius qs nō possit: sed nec legere q
Volusi. dē occurrat. de quo Volusianus ait. Legi dei deest: qcqd Augustinū ꝯtingerit ignorare.
Hiero. Porro btūs Hierony. qualis fuerit i doctrina: btūs Aug. isinuat dicēs. Sctūs Hyerony. ꝑsbyter: greco: latino: hebreo eloquo eruditus: i locis sctis: atqꝫ lrīs sacris vsqꝫ ad decrepitā vixit etatē. Cuius vobis eloquii ab oriēte in occidētē ad instar Solis lampas resplēduit. Obijt aūt expletis. 98. ānis et sex mēsibus. De btō vero Gregorio doctore solēnissimo qd dicemus: cuꝫ in cūctis opibus suis excellētissime sctōrum morū instructionē: sacrosancta cernat ecclesia. Cuius libros sctissimos cū vellēt inuidi cōburere: et iā quosdā cōbussissent: restitit venerabilis Petrus discipulus eius asserēs: in magnū sacrilegiū esse tāti prīs: tot et tales libros exurere. Sup caput eius ipse spūm sctūꝫ in similitudine colūbe frequētissime ꝓspexit. Ex qbus oībus ꝯcludo: quod quicūqꝫ volēs per portā doctoralē xpī regnū itrare. dꝫ esse signū Geminorum: et sic lucis. i. veritatis augumētatio alios illustrādo et docēdo assidue. Sed notandum ē quod ad hoc quod signū Geminorum. s. sapia et eloquētia: fitꝰ augmētatio lucis. i. veritatis. Vel ēt maior lucis augmētatio: requiritur quod sit veritas in ore doctoris et i eius doctrina. Nā quotiēscūqꝫ in cuiusuis doctoris doctrina minimū repitur mēdacium: nulla auctoritas manebit in ipsa. Dicit. n. Aug. in epistola ad Hieronymum.
Aug. Si. n. ad scripturas sacras officiosa fuerint admissa mēdacia: quid in eis remanebit auctoritatis? Veritas nāqꝫ doctoris i ore portata facit vincere cās.
Aug. Dicit ēt ibi Aug. Incōparabiliter. n. pulchrior ē veritas xpianorum: quā Helena grecorum.

Grecoꝝ. ꝑ ista nāq3: fortius nostri Martyres aduersus hāc Sodomā ꝙ̄ illi heroes pro illa: aduersus Troiā dimicauerūt. Nihil deniq3 fortius veritate. In oī qōne superat: ⁊ quasi oleū oībus mobilibus supenatat. Scriptū est. n. scdi libri Esdre. 3. ⁊. 4. capitulis. Qd cū corā Dario rege Persaꝝ: tres adolescētes ꝓblemata ꝓposuissent. p̄rimusq3 dixisset: forte est vinū. Scđs fortior est Rex. Tertius vocatus Zorobobel ait. Fortiores sunt mulieres. Sup oīa aūt vincit veritas. p̄rimiq3 conati sunt ꝓbare sua ꝓblemata. Tertius vero probauit ꝙ mulieres sunt fortiores: ex quo generāt reges: pro veritate tñ ꝯcludēdo sic ait. Ueritas magna ⁊ fortior ꝑ oībus. oīs terra veritatē inuocat. Celū aūt ipsam bn̄dicit: ⁊ oīa opa mouent ⁊ tremināt eā. et nō est in ea qcꝙ̄ iniquū. Iniquus est Rex: inique mulieres. Et iniq oēs filij hoīum: ⁊ iniqua oīa illoꝝ opa ⁊ nō ē in ipsis veritas. Et in sua iniqtate peribūt. Et veritas valet ⁊ inualescit in eternū ⁊ viuit ⁊ obtinet in seculoꝝ secula. Nō est apud eā accipe psonas neq3 differētias. S3 q̄ iusta sunt facit oībus: iniustis ac malignis. Et oēs benignātur in opibus suis. Et nō est in iudicio suo iniquū: s3 fortitudo ⁊ regnū: ⁊ potestas ⁊ maiestas oīum euoꝝ: bn̄dictus deus veritatis. Et desijt loquēdo. Et oēs populi clamauerūt ⁊ dixerūt. Magna veritas ⁊ preualet. Propterea i ps. 90. scribit. Scuto circūdabit te veritas eius nō timebis a timore nocturno. Ps
A sagitta volāte i die: a negocio pambulātē in tenebris: ab incursu ⁊ demonio meridiano. Cadēt a latere tuo mille ⁊ decē millia a dextris tuis. Et Prouer. Prouer
20. dr̄. Misericordia ⁊ veritas custodiūt regē. Et saluator. Jo. 8. dicit. Si vos Joā.
māseritis in sermone meo: vere discipuli mei eritis: ⁊ cognoscetis veritatem: ⁊ veritas liberabit vos: ⁊ supple: faciet vos in oībus causis eē victores. Ueritas insup doctrine aduersus demonū illusiones maxime valet. Cū. n. anteꝙ̄ v̄bū dei foret incarnatū: totus quasi mūdus a demonū illusionibus deceptus eēt: intantū vt infelix hō quasi ꝑ totū orbem terraꝝ aut ydolis surdis ⁊ mutis sua curuaret genua: aut Solē vel Lunā: aut aliq̄s celi stellas adoraret: aut hoīes nephādissimos (vt pote.) Iouē: Saturnū: Martē: Herculem: ⁊ hmōi: velut deos coleret: seu aīalia bruta ⁊ imundissima deos eē putaret. Sed qn Sol. i. Chr̄s intrauit signū Geminoꝝ. s. qr xp̄s factus in duplici nā fuit maior augmentatio lucis vel diei. Et sic veritas de terra orta ē: q̄ suos apostolos ⁊ doctores fidelissimos misit in mundū vniuersum: vt in oēm terrā exiret sonus eoꝝ: ⁊ in fines orbis terre verba eoꝝ: q purgatis mūdi erroribus: ⁊ expulsis cultoribus pariter a culturis ⁊ illusionibus demonū: vnius veri dei cultū in mentibus hoīum seminarūt. Cyrus Rex Persaꝝ: ⁊ oēs Babyloni taliter illudebātur ꝙ colebāt ydolū noīe Bel. ⁊ credebāt ipm quotidie plurimu3 comedere. Exēplū Cyri.
Cōsimiliter draconē adorabāt: quē deū eē credebāt. has illusiones fugauit veritas. In ore Danielis. vt hr̄ Daniel. 14. Grecoꝝ qdā fuit opinio. ꝙ Dyomedes trāslatus iter deos: ⁊ oēs eius socij in aues fuerint ꝯuersi: q̄ incolūt insulā quādā a Dyomede noīatā: q̄ ē in Apulia: nō lōge a Mōte Gargano: vbi ante erat tēplū Dyomedis. Ad qd aues ꝑdicte portabāt aquā. Et si vidissent aliquē grecū: circūuolabant eū: sibiq3 videbant adulari. Si aūt vidissent alienigenā: ꝑsequi ⁊ vulnerare conabant. vt ait Aug. 18. de ciui. dei. c. 16. Et sequenti. c. narrat de illa maga Circe famosissima: q̄ socios Ulyxis mutauit in Daniel. Dyom. Greci. Aug.

bestias: sicut Arcbades in trāsitu cuiusdā stagni: sunt facti lupi. Sic ēt hr in legēda. s. Germani. Quas oēs demonū illusiones: veritas doctrine xpiane fugauit. Et maxime p3. 26. q. 5. capitulo Epi. Sic igit ex oībus pdictis p3 qūo signū Geminoꝝ. i. sapīa doctoꝝ sapientū est augmētatio maioꝛ lucis. i. veritatis: ita ꝙ ignoꝛātie tenebris effugatis: siue diminutis: tā lōge ꝙ̄ late: lumē re-
3 splēdeat veritatis. ❡ Tertia ꝯditio signi Geminoꝝ dr ꝙ est signū cōe. Sic q̄libet doctoꝛ bonus ⁊ catholicus d3 esse cōis. Nā q̄libet talis ponit vt lux inundi sicut ciuitas supra mōtē posita: ⁊ sicut lucerna sup cādelabꝛū. sicut scriptū
Math. est. Math. 5. c. Ubi dictū est a dño p̄rimis ecclesie doctoꝛibus. Uos estis lux mūdi: nō pōt ciuitas abscōdi supꝛa mōtē posita: neqꝫ accendūt lucernā ⁊ ponunt eā sub modio: s3 sup cādelabꝛū: vt luceat oībus q in domo sunt. Sic lu-
Math. ceat lux vestra corā hoībus vt videāt vestra bona opera: ⁊ glorificēt p̄rem ve-
Marcia. strū q in celis ē. Et Math. x. dixit dñs eisdē. Qđ dico vobis in tenebris: dicite in lumine: ⁊ qđ in aure auditis pdicate sup tecta. Et Marci. vlti. eisdē mādat sic. Euntes in mūdū vniuersum: pdicate euāgeliū oī creature. Et nō inmerito: q2 scia est nobilis possessio animi: q̄ distributa p partes suscipit incrementū: ⁊
Sapie auarū possessoꝛē dedignat: pp qđ dicit Sapiēs Sapie. 7. Et letatus sum in oībus: qm̄ antecedebat me ista sapīa: ⁊ ignoꝛabā qm̄ oīum bonoꝝ mater est: quā sine fictione didici ⁊ sine inuidia cōmunico: ⁊ honestatē illius nō abscondo. Tanta. n. est vis docēdi: vt plerūqꝫ sapiētioꝛ fiat hō docēdo: ꝙ̄ audiendo
Sap. seu legēdo. Unde p quendā prudētē dr. Sepe rogare: rogata tenere: retēta do-
Paul. cere. Hec tria discipulū faciūt supare magistrū. Jō Apost. 1. ad Timo. 4. ei scribit dicēs. Dū venio attēde lectioni ⁊ exhoꝛtationi doctrine: noli negligere grā3 q̄ in te est: q̄ data ē tibi p pphetiā cū ipositione manuū p̄sbyterij: hec meditare: in his esto: vt pfectus tuus manifestus sit oīb⁹. Et merito qdē3 doctoꝛ
Math. q̄libet d3 sue doctrine eē cōicatiuus: vt obediat dño dicēti Math. x. Gratis accepistis gratis date. Et ne repbēdi possit de talēto sibi tradito: qđ v3 abscōde-
Math. rit ipm. sicut scriptū ē Math. 25. Teste nēpe Gregoꝛio: p talentū abscōditū:
Greg. intellectus designat: sed in tali cōicatione doctoꝛ efficit amicus dei. Et pp do-
Sapie na discipline cōmendat: sicut scriptū est. Sapie. 7. Infinitus. n. thesaurus ē hoībus: quo q vsi sunt: pticipes facti sunt amicitie dei: pp discipline dona commendati. Et sic p3 Geminoꝝ. i. doctoꝝ tertia ꝯditio (q2. s. est signū cōe.) Sic doctoꝛes debēt libēter cōicare lumen sapīe sue: vt deo amicos se exhibeāt: errātes ad viā veritatis p posse reducāt: ⁊ i ignoꝛātie tenebris ambulātes felici ra-
4 dio sue lucis illuminēt. ❡ Quarta ꝯditio signi Geminoꝝ est: ꝙ eius prima facies ē Jouis. Jupiter. n. dr eē planeta religionis ⁊ fidei: ⁊ ad vitā futurā habere respectū. Q2 q̄libet doctoꝛ bonus debet habere primā faciē ⁊ principa-
Glosa lem intētionē ad deū ⁊ beām vitā. Nam vt ait glo. Malach. 1. Doctoꝛ ecclesie mensam diuine scripture polluit: si vel pro humana gloꝛia: vel lucro tpali: vel
Ber. pro fauoꝛe seculi illā exponit. Hinc Ber. sup Cant. sermone. 30. sic ait. Sunt qui scire volūt: eo tm̄ fine: vt sciant. ⁊ turpis curiositas ē: Ut sciam suā vēdant pro pecunia ⁊ honoꝛibus. et turpis questus est. Ut edificēt: ⁊ charitas ē. Ut edificent: ⁊ prudētia est. Hoꝝ aūt oīum: soli duo vltimi nō inueniunt in abusione scie: q2 ad hoc volūt intelligere vt benefaciant. Reliqui oēs audituri sūt:

Scienti bonū et nō facienti: peccatū est illi. Similiter Ugo de Archa. tertio lib. c. 3. Ugo
Qui sapiam pro humana laude querit: filius est Jude proditori qui Christum ques
siuit et vendidit. Dico tamē quod dignus est operarius mercede sua: sicut scriptū est Luc. Luce
x. Ideo licet nō ad hoc tendere debeat principaliter doctoris intentio: tamē hoc re
qrere pt. s. p q sibi sunt necessaria regrat a discipulis. Unde et Apost. 1. Cor. 9. Paul.
Si nos vobis spūalia seminamus: nō est magnum si carnalia vestra metamus.
Et paru post. Nescitis quoniam qui in sacrario operantur: que de sacrario sunt edunt: et
qui altari seruiūt cū altari participāt: ita et dñs ordinauit his qui euāgeliū an-
nunciant: de euāgelio viuerent. Ego autē nullo horum vsus. hec Paulus. Qui
voluit ostēdere: quod eius intētio primaria fuit ad spūalia et nō ad tpalia. De-
bet autē quantū ad hoc doctoris prima facies esse: ad ea que sunt religionis et fi
dei: et nō ad voluptates doctrine secularis. Unde in epla ad Eustochium sacer Hiero.
Hyeronymus ait. Cū ante annos plurimos domo: parētibus: sorore: cognatis
et quod his difficilius: cōsuetudine lasciuioris cibi: propter regna celorum me castrassem:
et Hierosolymā militaturus pergerē. Bibliothecā quā mihi Rome cū summo
studio et labore confecerā carere nō poterā: post crebra vigilias: post lachrymas
quas mihi preteritorum recordatio peccatorum ex intimis visceribus erūpebat. Platonē su
mebatur in manibus. Si quando in meipso reuersus prophetā legere cepissem: ser-
mo horrebat incultus. Et quia lumē cecis oculis nō videbā: nō oculorum putabā
culpā esse: sed Solis. Et dū me ita antiquus serpens illuderet: in media qdra
gesima: medullis infusa febris: corpus inuasit exhaustū et sine vlla requie. Quod di
ctu incredibile sit: sic infelicia mēbra depasta est: vt ossibus vix hererēt. Inte-
rim parabantur exeqe: et vitalis aie calor: toto iā frigescēte corpore in solo tactu
tepente pectusculo palpitabat. Cū subito raptus ad tribunal iudicis in spiri-
tu ptrahor. Ubi tm̄ luminis et tantū erat ex circūstantiū claritate fulgoris: vt
proiectus in terrā sursum aspicere nō audebā. Interrogatus de cōditione: chri
stianū me esse rndi. Et ille qui residebat: mētiris ait. Ciceronianus es: nō xpia-
nus. Ubi. n. thesaurus tuus ibi et cor tuū. Illico obmutui. Et inter verba: iā me
cedi iusserat. Conscientie magis igne torqbar: illū mecū versiculū referēs. In
inferno quis confitebitur tibi. Clamare tamē cepi et eiulās dicere. Miserere mei dñe: mi
serere mei. hec vox inter flagella resonabat. Tandē ad presidētis genua prouolu
ti qui astiterāt: precabantur: vt veniā tribueret adolescētie: vt errori locū daret pnie.
Exacturus deinde cruciatus: si gētiliū litterarū libros aliquando legissem. Ego qui
tāto constrictus articulo: vellē etiam maiora promittere: deū iurare cepi: et nomē eius
obtestās dicere. Dñe si vnquam habuero codices seculares: et si legero: te negaui.
In hec sacri verba remissus: reuertor ad superos: et mirātibus cūctis oculos ape
rio tm̄ lachrymarum hymbre perfusos: vt et incredulis fidē facerem ex dolore: nec
vanus ille sopor fuerat: aut vana somnia: quibus sepe deludimur. Testis est tribu
nal ante quod iacui: iudiciū testis est quod timui. Ita mihi nunquam contingat talē incide
re qōnē: liuētes me hūisse scapulas: plagas sensisse post somniū. Et tāto de hic
studio diuina legisse: quanto mortalia ante non legerā. Nec per hoc intēdo negatur quin doctor
catholicus legere possit et etiam in suis lectionibus et predicationibus allegare codices secu
lares et dicta philosophorum et poetarum. Nā sicut scribit idē Hiero. ad Magnū oratorē vr Hiero.
bis Rome. qrētē ab ipso cur in opusculis suis seculariū literarum interdū ponat exempla. Hū

est malū sed a scis doctoribus sepe visitatū. Ait.n.qs nesciat 7 in Mose: ac pro pbetarum voluminibus: quedā assumpta de gētibus. Et parum post. Sed Paul. Apost. Epimenidis poete abusus versiculo ē scribēs ad Titū. Cretēses semper mēdaces: male bestie ventres pigri. In alia quoq3 epistola. s. ad Cor. Menandri post senariū. Corrūpūt bonos mores cōfabulatiōes pessime. Jmmo sacer Amb. btūs Aug. 7 sctūs Hierony. in opibus suis sepissime pbos allegant 7 poetas. Nō ē tñ libris gētiliū prima facies vel intētio dāda. S3 eorum omissis erroribus: ois inuēta veritas ad sacre theologie decorē 7 morum honestatē: est subtiliter applicāda: 7 sic Geminorum pa facies. i. intētio erit Jouis. i. dei veri.

¶ De Cācro Realis declaratio. Cap. 10.

Cancer quartū est signū zodiaci: 7 pedes versus vtrūq3 polum porrigit: Leonē respicit: vēter eius terrā versus porrigit: orit aūt 7 occidit a posteriore corporis pte. Et b3 stellas multas inter quas. 18. sunt parissibiles: quarum dispositio sic format. In cornibus anterioribus b3 duas: in cornibus breuioribus duas: vnde priores sunt clare 7 grosse: alie vero due sūt minores 7 parum lucide: quare dicuntur obscure: nomē earum est: duo Asini: vide Higiniū: q ēt aliomō ponit barū stellarum locationē. In ore b3 vnā: in dextris pedibus singulas: quarum quatuor sunt obscure: 7 iō dicunt tenebrose: in sinistro pede priore b3 duas claras: in scdo vnā: in tertio vnā: in extremo minore vnā: in testa duas: in cauda duas. ¶ Natus in eo fortunā similē babebit vt Cancer b3 de vno quoq3. Ut aūt dicit Abrabā auenazre. Qui natus fuerit sub pma facie Cācri: erit corpore 7 pilis decēs: supcilia eius erūt stricta: naresq3 lōge: 7 spatule late: 7 babebit signū in cubito dextro: aut eius brachio: 7 ala eius bona: amici eius plures: eritq3 sciēs 7 ingeniosus. Qui vero natus fuerit sub secūda facie: erit coloris rubei breuisq3 stature: carēs barba 7 hēbit signū in oculis. Qui aūt sub tertia facie natus fuerit: erit crassus: breuisq3 stature: 7 hēbit multitudinē pilorum in supercilijs. Et hec est figura sui aspectus in celo.

Abrabā

¶ Cancer est signũ aqueũ femininũ: instabile siue mobile: nocturnũ: domus Lune. exaltatio Iouis in. 15. gradu eius: in die Uenus ẽ eius dñs: in nocte Mars: ⁊ Luna pticipat cũ eis: ⁊ est de triplicitate quarta. Prima facies eius ẽ Ueneris: scđa Martis: tertia Lune. In corpe humano hꝫ dñium sup pectus ⁊ costas: ⁊ pulmonẽ: ⁊ facit in corpore grossitiẽ. Nã a medio eius facit hominẽ grossum ⁊ incõpositũ atq rudẽ: supius vero subtilẽ: dẽtes curuos ⁊ tortos. Et vocaṫ domus prĩs ⁊ casaꝝ: ⁊ vineaꝝ ⁊ oĩum q̃ crescunt sup terrã: castrorũ Uillaꝝ ⁊ Ciuitatũ: thesauroꝝ sepulture ⁊ hereditatũ. De hoc dicit Albumasar: ꝙ qnto gradu Cãcri occũbente: oriṫ Capricornus ⁊ mutaṫ aer in caliditate: in. 29. gradu oriṫ Canicula feruẽs ⁊ Canis plenus apparet: ⁊ fit magna pturbatio aeris. Dĩ aũt Cancer fm Isido. Qꝛ Cancer ẽ aĩal retrogadꝰ: sic Sol peragrãs illã partẽ zodiaci: q̃ vocaṫ Cãcer: facit retrogradationẽ ĩ octauo gradu eius: tunc ẽt Sol extolliṫ versus tumorem sphere: versus nostrum habitabilem situm in terra: ita ꝙ non potest plus extolli: ⁊ tunc retrograditur descendendo per signa inferiora vsqꝫ ad Capricornum. Albu. Isido.

¶ Cancri Moralitas. Cap. 11.

C Ancer ẽ signũ aqueũ frigidũ ⁊ humidũ sicut aqua: feminineũ: nocturnũ: instabile vel mobile. Domus Lune: dñs eius in die ẽ Uenus: ĩ nocte Mars: Luna vero pticeps: ⁊ ẽ domus patris: casarũ ⁊ vineaꝝ: ⁊ oĩũ q̃ sunt sup terrã: hoĩem facit rudẽ ⁊ incõpositũ. In isto signo fm Albumasarẽ. oriṫ Canicula stella feruẽtissima: ⁊ turbat aerẽ. ¶ Talis reuera ẽ iste mũdꝰ: qꝛ mobilis ⁊ instabilis ẽ: ⁊ nunq̃ in eodẽ statu pmanet q̃tũ ad ꝯsuetudines q̃ cõtinue mutanṫ tã in vestimẽtis q̃ in alijs vanis ⁊ supfluis ornamẽtis: ⁊ virorũ ⁊ mulieꝝ. Mutaṫ ẽt q̃tuꝫ ad hoĩes: q quotidie moriunṫ ⁊ nascunṫ: qꝛ gñatio pterit ⁊ gñatio aduenit: ⁊ sic dṙ signũ mobile: sed aqueuꝫ: per fluxibilitatẽ ad vitia: qꝛ oĩs etas ab adolescẽtia sua prona est ad malum. Gen. 8. Frigiduꝫ vero p charitatis carentiã: feminineũ per luxuriã: nocturnũ p ignorãtie cecitatem: ⁊ iõ dṙ domus Lune: qꝛ Luna est mutabilis. sic ꝓsperitas mundi ⁊ fortuna: q̃ in hoc mundo tñ habẽt locũ: semp varianṫ qꝛ mõ sanus: mõ infirmus: mõ in ꝓsperitate: mõ in aduersitate: mõ in exaltatione: mõ in depssione ⁊ humiliatione. Nã vt dicit qdã. Rota fortune variaṫ imagine Lune. Crescit ⁊ decrescit: ⁊ in eodẽ sistere nescit. In hoc signo dñanṫ tres planete. i. genera vitiorum. s. Uenus. i. luxuria. Mars. i. auaritia mori faciẽs. Luna cornuta. i. supbia: qꝛ dṙ. 1. Io. 3. Omne qđ est in mundo: aut est ꝯcupiscẽtia carnis: aut ꝯcupiscẽtia oculoꝝ: aut supbia vite. Stella canicula. i. auaritia feruẽtis cupiditatis ⁊ inflãmationis in isto signo habitat: q̃ aerẽ ꝓpinquũ. i. patriam in qua est pturbat: pp suas rapinas ⁊ violẽtias: qꝛ sicut hĩ Prouer. 5. Cõturbat domũ suã q suscitat auaritiã. Et iõ bene sequiṫ ꝙ illud signũ. i. mũdus facit hoĩeꝫ rudẽ ⁊ incõpositũ quo ad deũ: qꝛ vnusqsqꝫ querit q̃ sua sunt: nõ que Iesu Chrĩ ⁊ dei. ¶ Uel dic ꝙ hoc signũ est petõr mobilis ⁊ instabilis ⁊ effeminatus: ⁊ est habitaculũ ⁊ domus Lune. i. incõstãtie ⁊ cornute supbie: Ueneris. s. ꝯcupiscẽtie ⁊ luxurie: Martis discordie ⁊ iracundie. In quo Sol. i. Chrĩs ab eo recedẽdo efficiṫ retrogradus. s. remouẽdo ab eo suã grãꝫ. vt dṙ ĩ ps. Lõge a peccatorib' salus. Et in quo Canicula. i. auaritia semp feruet: q̃ aerẽ sue proprie Albu. Gene. Joan. Prouer. ps

ps cōſcientie ſemꝑ mouetˀ iuxta illud ps. Circūdederunt me canes multi. Sol efficitur retrogradus in octauo gradu Cācri. Nā qn̄ Sol eſt i Cācro: tūc icipit reuerti verſus auſtrales circulos Et iō ƀꝫ Jſido. dˀ Cācer: q̄ eſt aīal retrogradū. ¶ Cācer ē mūdus: qui ſꝑ retrogradiť ꝑ vitia ⁊ pctā: ſed ꝓ certo i octauo gradu. i. in tpe Circūciſionis: q̄ in octauo die fiebat. i. in ſtatu ⁊ populo iudaico: Sol. i. Chrſ factus ē retrogradus ꝑ incarnationē: nā cū iſte Sol ad nos ſe appropinquauerit ꝑ ſuā charitatē ⁊ dilectionē: quouſqꝫ ad iudaicū populū venit ꝑ incarnationē naſcēdo ex virgine Maria hebrea: voluit tn̄ eſſe retrogradus. i. illuc reuerti ꝑ aſcēſionē: vnde venerat. dicens illud Thobi. 12. Tps eſt vt reuertar ad eū q me miſit. ¶ Uel dic ꝙ tūc Sol. i. dei filius fuit retrogradus: qn̄ in iſto octauo gradu. i. populo iudaico ad humilitatē extitit inclinatus. Eccle. 48. Retroceſſit Sol ⁊ adidit vitam regi. ¶ Uel dic ꝙ Sol apud iudeos factus ē retrogradus: inquātū iſte populus. i. iudaicus a lumine fidei: ⁊ a xp̄o factus ē alienus. ¶ Uel dic ꝙ Sol xp̄s ab hoīe fugit ⁊ retrogradiť: ſubtrahēdo gr̄aꝫ ſuā: qn̄ ad octauū gradū. i. ad trāſgreſſionē ſeptenarij virtutum: trium. i. theologicarum: ⁊ quatuor moralium: ⁊ ſacramentorum venit. quia tunc Chriſtus ab eo recedendo: illum in peccato ⁊ alijs aduerſitatibus ⁊ tribulationibus relinquit.

Jſido.

Thob.

Eccle.

¶ Cancri Moralitas ſecunda. Cap. 12.

Per Cancrum (allegorice loquendo) intelligitur porta clericalis ſeu ſacerdotalis: quia per conditiones Cancri patent conditiones eorꝫ qui per hanc portam: ingredi cupiunt domini delitias. Cancer ergo vt volunt Aſtrologi. Primo eſt Lune domus vel domicilium. Secundo eſt Jouis exaltatio ſeu ſecundum gaudium. Tertio eſt nobis altū ſolſtitium. Quarto Uenus habet eius primum denarium. i. primam faciem Cācri. ¶ Dico primo ꝙ Cācer eſt domus vnica Lune. Cū. n. ceteri planete habeāt duas domos. Sol hꝫ vnicā. i. Leonē: ⁊ ſilr Luna vnicā domū. i. Cancrū. Dico ſcđo ꝙ Cācer ē ſm gaudiū. i. Jouis exaltatio. Nā primū gaudium plancte ē domus eius: ſcđm dˀ exaltatio. Dixi tertio ꝙ Cācer ē nobis altū ſolſtitiū. Nā qn̄ Sol ſuo ꝓpo motu itrat primū minutū eius: ē inequalitas diei ⁊ noctis maxima: q̄ dies ē tūc nobis maxima: ⁊ nox nobis minima. Dixi quarto ꝙ Uenus hꝫ primū denariū. i. primā faciē Cancri: q̄libet. n. facies cōtinet decē gradus. Cū g̃ ꝑ Lunā multotiēs intelligať eccleſia: q̄ ſicut Luna de ſe nullū hꝫ lumen: ſed totū qđ hꝫ recipit a Sole. Sic ⁊ eccleſia: qcqd hꝫ luminis recipit a dn̄o: q eſt verus Sol. Hinc ē ꝙ qcqd ē domus eccleſie: ꝑt dicit domˀ Lune. Dꝫ g̃ q̄libet ſacerdos vel clericus ꝯſecratˀ: ad iſtar Cācri eē domˀ Lune. i. eccleſie ſibi cōmiſſe. Eſt. n. domus opimētū deffendēs a furibus: ab hyemibus: a caumatibus. i. a caloribus: ⁊ a vētis. Sic g̃ bonus ſacerdos ſiue plătus tā vita q̄ doctrina: deffendere dꝫ cōmiſſum ſibi gregē: a furibus. i. ab hoſtibus iſernalibus: ne dicať mercenarius: ſicut ſcriptū ē Jo. x. Mercenarius ⁊ q nō ē paſtor: cuius nō ſunt oues ꝓprie: videt lupū venientē ⁊ dimittit oues ⁊ fugit: ⁊ lupus rapit ⁊ diſpergit oues. Mercenarius aūt fugit q̄ mercenarius eſt ⁊ non

1 2 3 4 1

Joan.

est 7 nõ ptinet ad eũ de ouib⁹. Dz aũt esse sicut bonus pater familias: de quo Luc. 12. dr. Hoc aũt scitote: qm̃ si pater familias sciret qua hora fur veniret: Luc. 2
vigilaret vtiq3 7 nõ fineret pfodi domum suã. ¶ Dz scdo tanq̃ bonus pater deffendere tã verbo q̃ doctrina: populum sibi cõmissum vel subditũ ab hyn bribus. i. a gule supfluitatibus: q̃ sunt in excessu cibi 7 potus. de qb⁹ ad Rom. 14. dr. Regnũ dei nõ est esca 7 potus. Et. 1. Co:. 6. Esca ventri: 7 vẽter escis Paul.
deus aũt 7 hũc 7 has destruet. ¶ Debet tertio sili bonus sacerdos vel platus Paul.
seruãdo: docẽdo: rephẽdẽdo sibi cõmissum populũ 7 subditũ a caumatib⁹. i. 3
caloribus deffendere: vz tam a supflua sanguinis: q̃ seminis accensione retrahere. i. ab ira: q̃ est accẽsio sanguinis circa co:: 7 a lascivia: q̃ est seminis accensio. Dz ğ p posse discordes 7 turbatos ad cõco:diã: 7 lasciuos 7 inmundos ad munditiã reuocare. Qm̃ aũt caumata. i. calores maximi reddũt hoiem sitibũ dũ: 7 lassum: q: moraliter itelligẽdo sitim auaritiã: 7 lassitudinẽ accidiã dicimus: quotiẽs sacerdos vel platus populũ suũ vel subditũ sacris admonitioni bus: 7 exẽplis: ab auaritia 7 accidia retrahit: ipm velut domus firmissima defendit a caumatibus: 7 sic dr Cancer. i. domus Lune. ¶ Debet quarto quili 4
bet sacerdos vel platus bonus: velut domus populi sui 7 subditi: ipm defendere a ventis. Quid p ventũ nisi supbiam 7 vanã glo:iã volumus intelligere? que nostre mẽtis vella inflantes: cũ nos in altũ 7 turbulentũ huius mũdi mare deducũt: subito nos ibidẽ relinquẽtes: deficiũt 7 recedũt. Ut dicamus illd Job. 7. Uentus ẽ vita mea: 7 nõ reuertet oculus: vt videat bona. Tũc ergo Job.
sacerdos qlibet siue platus hz p:imã cõditionẽ Cancri: qñ taliter (vt domus bene fundata) fuerit defenso: sibi cõmissi gregis 7 subditi. ¶ Secunda Can 2
cri conditio dicitur: q est exaltatio Jouis. Uocatur ab antiqs Juppiter summus deus: non q stella illa: que dicitur Juppiter: sit ille qui fecit celum 7 terram 7 omnia que continentur in eis. Sacerdos. n. bonus debet esse exaltatio summi Jouis: idest omnipotentis dei. P:imo quia vocatus est 7 susceptus in so:tem domini. Secundo quia co: altum habere debet: ad ea que sursum sunt. Tertio quia non suam sed domini querere debet glo:iam. Quarto autem quia subiectum sibi populum inducere debet ad exaltandum dominum. ¶ Dico p:imo q quilibet bonus sacerdos 7 clericus sacratus: debet esse exaltatio dei. quia vocatus 7 susceptus est in so:tem domini: vt merito cum 1
Psalmista dicat. psalm. 29. Exaltabo te domine: quoniam suscepisti me. Di ps
cit enim Jsido:us lib. 7. Ethym. c. 12. Et habetur in Decretis di. 23. sic. Cle Jsido.
ros grece: latine so:s vel hereditas dicitur. P:opterea igitur dicti sunt clerici: quia de so:te sunt domini: vel quia partem habent domini: generaliter autem clerici nuncupantur omnes qui in ecclesia dei seruiunt. ¶ Dico secundo q 2
quilibet clericus sacratus debet esse exaltatio dei: quia debet habere co: altuz: 7 ea que sursum sunt querere semper: his autem dicit Apostolus ad Collo. 3. Paul.
Si consurrexistis cum Ch:isto: que sursum sunt querite: vbi Ch:istus est in dextera dei sedens: que sursum sunt sapite: non que super terram. Et psal. 63. ps
dicitur. Accedet homo ad co: altum: 7 exaltabitur deus. Accedit enim homo ad co: altum: quando o:at deum p:o populo: 7 contemplatur celestia dicens cum Paulo. Conuersatio nostra in celis est. Sed singulariter potest dici

accedere ad cor altum: quotiés accedit ad corpus ⁊ sanguiné dñi cõsecrandũ. Propterea parũ ante ↄsecrationé: dicit sacerdos in missa. Sursũ corda. Cui respõdent clerici. Habemus ad dñm. Cor ergo altũ sp hre d3 sacerdos: vt sp
3 in ipso deus exaltet. ¶ Dixi tertio ꝙ qlibet clericus sacratus: d3 esse sũmi Jo
Joã. uis exaltatio: q2 nõ suã s3 dñi querere d3 gloriã. Jo. néper. 7. scribit. Qui a se metipso est: gloriã ꝓpriã querit: q aũt qrit gloriã eius q misit illũ: ille verax é ⁊
Joã. iniustitia in illo nõ est. Et Jo. 8. Chrs ait. Honorifico patré meũ: ⁊ vos inho
Daniel. norastis me. Ego gloriã meã nõ quero. Hinc Daniel. 3. scribit. Benedicite sa cerdotes dñi dño: laudate ⁊ superexaltate eũ in secula. Sacerdotibus ãt mãdat
ps illõ ps. 106. Exaltét eũ in ecclesia plebis: ⁊ in cathedra senioꝝ laudent eum.
4 ¶ Dixi quarto ꝙ quilibet bonus sacerdos eé d3 exaltatio dei: q2 sibi subiectũ
Malac. populũ: ad exaltandũ dñm inducere d3. Malach. n. 2. dr. Labia sacerdotis cu stodiunt sciã3: ⁊ legé requirũt ex ore eius: q2 angelus dñi exercituu3 est. Sup
Grego. quo verbo dicit btũs Grego. Sacerdos verissime dr angelus. i. oipotétis dei
Grego. nũti⁹: q2 dei ⁊ boiu3 seqster est: eiusq3 ad populũ nũciat volũtaté. Ũñ Greg.
Nazãze. Nazãzenus. Speciale officiũ sacerdotis est: mediatoré esse populi ad deũ: vt qlibet talis iugiter populũ suũ doceat: illud dicés qð hr. ps. 98. Exaltate dominũ deũ nrm: ⁊ adorate in mõte sctõ eius: qm sctũs dñs deus nr. Et sic facié do qlibet sacerdos vere erit Cãcer. i. exaltatio Jouis. i. dei. ¶ Et aduerte ꝙ qlibet bonus sacerdos nõ tm in subiectis: ipsos. s. inducédo ad dei laudé: s3 ét in seipso d3 eé exaltatio Jouis. i. dei. vt per hãc portã Cãcri. i. (allegorice loquédo) portã sacerdotalé intrare valeat: ad gaudia dñi sui cũ oibus sue cõmissis ꝓuidétie. ¶ Debet. n. primo sacerdos exaltare deũ in dicédo diuinu3 offi
ps ciũ: qð institutũ est ad laudandũ deũ die ac nocte. dr. n. i ps. 118. Media nocte surgebã ad cõfitendũ tibi: sup iudicia iustitie tue. Et iteꝝ i eodé psalmo. dicit. Septies i die laudé dixi tibi: sup iudicia iustitie tue. Persoluit ãt diuinũ officiũ: septépliciter. s. primo psalédo: scðo laudãdo: tertio cãtãdo: quarto orã
1 do: qnto ↄsecrãdo: sexto dispésãdo: septimo absoluédo. ¶ De pᵒ dr psal. 47 Psalite deo nostro psalite: psalite regi nostro psalite. Qm Rex oĩs terre deus:
2 psalite sapienter. ¶ Scðo sacerdos d3 laudare dñm: iuxta illud. ps. vlti. Ois
ps spũs laudet dñm. Btũs Aug. sup psal. penult. dicit. ꝙ in patria lingue ⁊ corda
Aug. nõ desinét deũ laudare. pp hoc dicit Cassiodorus super psal. 141. In lauda
Cassio. tionibus dñi: actus ipse h3 premiũ suũ: qũ erit retributio ipse: qui nũc é exercitatio: qd auté felicius ꝙ̃ nunc exercere: qð te speras in futura btitudine posse peragere? Hinc Bernar. super Cant. sermone. 40. Laudare deũ bonũ est:
Ber. tum ꝓpter vite presentis labores: qui vtiq3 tollerabiliores nobis fiunt exultã tibus in laudé dei: tum qꝛ nihil ita proprie quédam terris representat celestis habitationis statum: sicut alacritas laudantium deum: dicente Psalmista. psalm. 83. Beati qui habitant in domo tua domine: in secula seculoꝝ lau
ps dabunt te. ¶ Tertio sacerdos debet exaltare deum cantando: iuxta illud ps.
3 95. Cantate dño ⁊ bñdicite nomini eius. Et Exod. 5. dr. Qð cecinit Moses
ps ⁊ filij israel carmé hoc dño: ⁊ dixerũt. Cãtemus dño: gloriose. n. magnificatus
Exod. est. Et ps. 68. dicit Propheta. Laudabo nomé dei cũ cantico: ⁊ magnificabo
ps eũ in laude. Propterea dicit Apostol. ad Ephe. 5. Implcamini spiritu sancto
Paul. loquentes

loquẽtes vobis metipsis: i psalmis: hymnis: ⁊ cãticis spũalibus: cãtãtes ⁊ psallentes in cordib⁹ vřis dño. Idẽ hř ad Colo. 3. ¶ Quarto sacerdos ꝺʒ exaltare deũ orãdo. vñ dicit dñs. Luc. 18. Opʒ semp orare ⁊ nõ deficere: ⁊. i. ad The fal. 5. dicit Apostolus. Sp gaudete: sine intermissione orate: in oib⁹ gratias agite. ⁊ ps. 36. Subditus esto dño ⁊ ora eũ. ¶ Quinto sacerdos ꝺʒ exaltare deũ: offerẽdo iuge sacrificiũ. s. corporis ⁊ sanguinis Jesu xpi: qꝺ incũbit sacerdotibus ex officio: extra: de fide catholica. c. firmiter. Una vero ẽ fideliũ vniuersalis ecclesia. Extra quã nullus oio saluabit. In qua idẽ sacerdos ipse ẽ sacrificiũ Jesus xps. Cuius corpus ⁊ sanguis in sacramẽto altaris sub spẽbus panis ⁊ vini veraciter ꝯtinet: trãsbstatis pane in corpus: ⁊ vino in sanguinem ptãte diuina vt ad pficiẽdũ ministeriũ vnitatis: accipiamus ipsi de suo: qꝺ ac cepit ipse de nfo. Et hoc sacramentũ nemo põt ꝯficere nisi solus sacerdos: q rite fuerit ordinatus: fm claues ecclesie: quas ipe ꝯcessit apostolis: eorũqʒ successoribus xps Jesus. ¶ Sexto sacerdos ꝺʒ exaltare deũ: sacra dispẽsando. Nõ solũ. n. sacra ꝯficere: sed ẽt ꝯsecrata ministrare: solis lʒ sacerdotibus seu sacris clericis. Laycis. n. ꝑterꝗ baptismi ⁊ cõiugij nullius sacri administratio ꝯceditur: spãliter tñ eucharistie. Ut habet de ꝯsecratione di. 2. Peruenit ⁊c. ¶ Septimo sacerdos ꝺʒ deũ exaltare: vincula petõꝝ soluẽdo. Mandat. n. sacerdotibus Math. 21. ꝙ inueniẽtes asinã cũ pullo suo alligatã soluãt eã: ⁊ ẽt addũ cant ad Jesum. Eisdẽ mãdat. Jo. 2. ꝙ soluant Lazarũ ⁊ sinãt abire. Ex oib⁹ itaqʒ dictis pʒ: quõ Cãcer est exaltatio Jouis. i. sacerdos ꝺʒ esse exaltatio dei ⁊ nõ solũ ꝺʒ alios inducere ad deũ exaltãdũ: sʒ ẽt ipsemet hoc facere tenetur: ⁊ hoc. Primo diuinũ offm̃ celebrãdo. Scꝺo deũ laudãdo. Tertio psalmos cãtãdo: Quarto deũ orãdo: Quinto sacrʒ cõficiẽdo: Sexto sacramẽta dispẽsando Septimo vincula petõꝝ absoluẽdo. ¶ Tertia Cãcri ꝯditio ẽ: ꝙ ẽ nobis solstitiũ altũ. i. diei ⁊ noctis inequalitas maxima: vbi dies noctẽ maxime excedit. Quid per diẽ: nisi clericalẽ vitã ordinatã: ⁊ p noctem nisi xpianoꝝ secularem volumus intelligere cõuersationẽ. prima. n. maxime splẽdet. Scꝺa vero prauis tenebris plerũqʒ nigrescit: Dicit. n. Ambro. in lib. de pastoribus. Nihil in seculo excellentius sacerdotibus. Nomẽ ḡ ꝯgruat actui: ⁊ actio rñdeat nomini. Ne sit nomẽ inane: ⁊ crimen imane. Ne sit honor sublimis: ⁊ vita peruilis. Ne sit deifica ꝓfessio ⁊ illicita actio. ne sit religiosus amictus: ⁊ irreliogiosus ꝓfessus. Ne sit gradus excelsus ⁊ deformis excessus. Ne habeat in ecclesia cathedra sublimior: ⁊ ꝯsciencia sacerdotis reperiat humilior. Ne loquutionẽ simulemus colũbinã: ⁊ habẽamus caninã. Et ꝓfessionẽ mõstremus ouinam: ⁊ ferocitatẽ habeamus lupinã. Hec ille. Hay actionũ q̃ suadent sacerdotib⁹: faciunt ad quãtitatẽ diei: q̃ vero dissuadent ad quãtitatẽ noctis. Hij sunt qbus receptis: recipit xps: et qbus spretis: spernit xps. Unde dñs Luc. x. discipulis ait. Qui vos audit: me audit: ⁊ q vos recipit: me recipit: ⁊ q vos spernit: me spernit. q aũt me spernit: spernit eum q misit me. Hinc Grego. ad Mauritium: ⁊ hř in Decretis. xi. q. 3. Sacerdotibus autẽ: non ex terrena ptãte: dñs tpalis inde citius idignet: sʒ ex celesti ꝯsideratiõe pp eũ cuius serui sũt: eis ita dominet: vt ẽt debitã reuerentiã impẽdat. Nã in diuinis eloquijs aliqñ dij: aliqñ angeli vocant. Et ad Mosen de deo q ad iuramentũ deducẽdus est: dr.

Margin: 4 Luc. Paul. ps 5 6 7 3 Amb. Luc. Grego.

Applica filiũ ad deos.s.ad sacerdotes.Et rursus scriptũ est. Dijs nõ detrahes
Hysto. i.sacerdotibus.Et pphẽta.Labia sacerdotis custodiunt sciã:⁊ legẽ requirũt
ecclesia= ex ore eius: qꝛ angelus dñi exercituũ est.Refert hystoria ecclesiastica: q imperatori
stica. Cõstantino libri sunt oblati: qbus plurimũ sacerdotes ⁊ epi iudicialibus
accusabãt.Cõstãtinus ḡ libellos accepit: accusatos ꝯuocauit: ⁊ i eoꝝ aspectu
ps libellos quos acceperat nõ visos icẽdit ⁊ ait.Jte ⁊ inter vos cãs vestras disponi
Paul. te: qꝛ dignũ nõ est vt nos iudicemus deos.Hinc ẽt in ps.104.dr.Nolite tãgere
xp̃os meos: ⁊ i pphetis meis nolite malignari.Et Apost.1.Cor.5.Qui
bñ psunt psbyteri: duplici honore digni habeanẽ: maxime q laborãt in verbo ⁊
in doctrina.s.pdicãtes.Ex qbus oĩbus euidẽter apparet: q pp officij dignitatẽ:
pp vite sctitatẽ: ⁊ pp doctrine claritatẽ: qlibet bonus sacratus clericus põt
dici maxima dies: ⁊ ita noctis opposite: ⁊ ita dici põt altum solstitiũ quasi altũ
4 tenẽs statũ.¶Quarta Cãcri ꝯditio ponĩ: q prima eius facies ẽ Veneris.
Venus ponĩ planeta beniuolus: precipue circa filios nutriẽdos: ⁊ diligẽdos
⁊ defendẽdos: ⁊ vere qlibet bonus psbyter: nutrire: diligere ⁊ defendere
dꝫ filios suos: quos in xp̃o genuit: ⁊ ꝯtinue p euãgeliũ gñat.Si.n.pater vel
mater filiũ suũ diligit carnalẽ: qũto magis dꝫ sacerdos diligere ⁊ nutrire filiũ
suũ spũalẽ? Diligere ꝗ̃ eũ erudiẽdo: corrigẽdo: blãdiendo: arguẽdo: obsecrãdo:
Prouer increpãdo: quotiẽs ⁊ qñ sibi videbiẽ expedire.Salomon Prouer.13.dicit.
Qui parcit virge odit filiũ: qui aũt diligit eũ instanter erudit.Et.29.c.dicit.
Eccle. Erudi filiũ tuũ ⁊ refrigerabit te: ⁊ dabit delitias aĩe tue.Et Eccle.7.Si filij tibi
Math. sunt erudi illos: ⁊ cura illos de pueritia illoꝝ.Porro Math.18.dat dominus
sacerdotibus formã principaliter corrigẽdi suos filios spũales dicẽs.Si
peccauerit in te ff tuus: vade ⁊ corripe eũ: inter te ⁊ ipm solũ: ⁊ si nõ corrigiẽ:
vnũ vel duos adhibe tecũ testes.Qđ si nec sic corrigiẽ dic ecclesie.Vex de blã
Gen. diendi forma hẽ Geñ.50.Nã cũ Joseph cerneret fratres suos pauidos: pp
iniurias quas ei fecerãt: dixit eis.Nolite timere: ego pascã vos ⁊ paruulos vestros:
cõsolatusq; est eos: ⁊ leniter ⁊ blãde ẽ loquutus.Et ad laudẽ pontificis
Amb. ⁊ sacerdotis virtuose blãdientis: in Sermone cõi: sacer Amb.ait.Qꝛ blandimẽtis
erat pditus lenitatis: olim ciuiũ in deũ ꝯuocauit affectũ.pro religs dilectionis
actibus dicit Apost.2.ad Timo.4.Argue: obsecra: increpa: in omni
patiẽtia ⁊ doctrina.Per talẽ igiẽ dilectionẽ spũalẽ filioꝝ: hẽ: Cancri quarta
cõditio.¶Sed vltra Cãcri cõditiones dictas.Dicit Jsido. q Cancer est
aĩal retrogradũ: ⁊ sic Sol pagrãs illã zodiaci partẽ: q̃ vocaẽ Cancer: facit retrogradationẽ
in octauo gradu eius.Sic bonus sacerdos ⁊ sacratus cleric⁹:
1 dꝫ eẽ retrogradus ⁊ retrocedere a multis sibi maxime ꝓhibitis.¶Primo dꝫ
ps retrocedere oculos a vanitatibus auertẽdo.Propterea pphẽta rogabat.ps.
Amb. 128.Dñe auerte oculos meos ne videãt vanitatẽ.Sup quo vbo Amb.sacer
Aug. ait.Auerte oculos nostros a vanitatibus: ne qđ oculus videt: aĩus ꝯcupiscat.
Et Aug.de fide xp̃iana.Ne dicatis vos hẽ aĩos pudicos: si hẽtis oculos ipudicos:
Math. qꝛ ipudicus oculus ipudici cordis ẽ nũcius.Et Math.5.Veritas ait.
Hiero. Ois qui viderit mulierẽ ad ꝯcupiscendũ eam: iam mechatus est in corde suo.
Jnde in Epistola ad Nepotianũ: de vita clericoꝝ: sctũs Hierony.ait.Pericu-
lose tibi ministrat: cuius vultũ frequenter attẽdis.Quare nempe cecidit Da-
uid in

uid in adulteriũ: ꝑditionẽ ⁊ homicidiũ: nisi q̃ vt hẽ .2. Regũ.2. Vidit Ber Reg.
sabee vxorẽ Vrie se lauantẽ ex aduerso super solariũ suũ. Similiter vt hĩ Da Daniel.
niel.13. Duo senes videntes Susanã vxorẽ Joachin exarserunt in cõcupiscẽ
tiam eius. ¶ Scd̃o sacerdos retrocedere dꝫ a vanis sermonibus. Nã Hiero 2
nymus I Epistola ad magnũ Oratorẽ Urbis Rome. Menãdri snĩa fuit. Cor Hiero.
rumpũt bonos mores cõfabulationes pessime. Qd̃ ẽt ponit Apost. 1. Cor. Paul.
15. dicẽs. Nolite seduci: corrũpunt. n. bonos mores colloq̃a mala. ¶ Tertio 3
dꝫ retrocedere a diuitijs: de q̃bus dicit dñs Math. 6. Nolite thesaurizare vo Math.
bis thesauros in terra: vbi errugo ⁊ tinea demollit: ⁊ vbi fures effodiũt ⁊ furã
tur. Et Paul. 1. Timo. 6. Qui volũt diuites fieri incidũt in tẽtationẽ ⁊ ꝑdi Paul.
tionẽ: ⁊ in laqueũ diaboli: ⁊ desideria multa inutilia ⁊ nociua: q̃ mergũt hoies
in interitũ ⁊ ꝑditionẽ. Sed eas querat diuitias de q̃bus ait dñs Mathei. 6. Math.
Thesaurizate vobis thesauros in celo: vbi neq̃ tinea: neq̃ errugo demolit: ⁊
vbi fures nõ effodiũt neq̃ furant. Qm̃ vt ait Apost. 1. ad Timo. 6. Quslibꝫ Paul.
seruus xp̃i habens alimẽta ⁊ q̃bus tegat: his ɔtentus esse dꝫ. ¶ Quarto dꝫ 4
clericus sacratus recedere a cõuiuijs superfluis. Dicit. n. Hierony. super Mi Hiero.
chea ꝓphetã. Ecclesie principes qui delitijs affluũt: ⁊ inter epulas atq̃ lasci
uias pudicitiã se seruare credũt: ꝓpheticus sermo describit. Qd̃ eijciendi sunt
de spaciosis domibus: latisq̃ cõuiuijs: ⁊ multo labore epulis cõquisitis: ⁊ ha
het in Decret. di. 35. Et si vis scire quo eijciẽdi sunt ꝑꝑ malas cogitationes ⁊
sua opa: Euãgeliũ lege: in tenebras. s. exteriores: vbi erit fletus ⁊ stridor den
tium. An nõ cõfusio ⁊ ignorantia est Jesum crucifixum ⁊ pauperẽ ⁊ esurientẽ
farcis ꝑdicare corporibus: ⁊ ieiunioꝝ doctrinã rubentes bucas tumẽtiaq̃ ora
proferre. Et sic nõ dꝫ ire ad ɔuiuia dissoluta. habet. n. in Decretis distin. 34.
Presbyteri: dyaconi: ⁊ subdiaconi vel deinceps quibus ducendi vxores licitũ
nõ est: ẽt alienaꝝ nuptiaꝝ euitent conuiuia. nec hijs cetibus misceantur: vbi
amatoria cãtantur ⁊ turpia: aut obsceni motus corpoꝝ choreis ⁊ saltationibꝫ
efferuntur. Ne auditus ⁊ obtuitus sacris misterijs deputatus: turpiũ specta
culoꝝ atq̃ verborum contagione poluat. ¶ Quinto dꝫ recedere a tabernis. 5
Ut habetur in Decretis di. 44. ⁊ maxime cauere debet ab ebrietate. Ut po 6
nitur di. 35. ¶ Sexto cauere debet ne comã nutriat. Mandat. n. deus sacer Ezech.
dotibus. Ezech. 44. dicens. Neq̃ comã nutrire: sed tondentes attõdant ca Paul.
pita sua. Et. 1. Cor. x. Paulus ait. Clericus si comã nutriat: ignominia est il
li: ⁊ idem di. 23. in Decretis habetur. ¶ Septimo caueat a vestiũ curiositate. 7
Legitur. n. ex cõcilio Agathen. di. 23. Clerici qui comã nutriũt: ab archidya
cono ẽt si noluerint inuiti tondantur: vestimenta et calciamẽta eis: nisi que
religionẽ deceat: vti vel habere non liceat: idem. 21. q. 4. habetur. ¶ Octauo 8
recedere debẽt clerici a lasciuijs. Hinc Urbanus ⁊ habetur di. 32. Erubescãt
impij ⁊ aperte intelligãt: iudicio sancti spiritus: eos qui in tribus sacris ordi
nibꝫ p̃sbyteratu: dyaconatu: ⁊ subdyaconatu positi: mulierculas nõ abiecerit
⁊ caste nõ vixerint: excludẽtes ab eoꝝ graduũ dignitate. Uñ Beda sup Lucã Beda.
Sacerdotibus vt sp̃ valeãt altaribus insistere: semp castitas obseruãda p̃cipit Greg.
Itẽ Gregorius Petro subdyacono scribit: ⁊ ponit in Decretis di. 28. Nullũ
facere subdyaconũ p̃sumant epi: nisi qui se caste victurum promittit: ⁊ cetera.

Et sic qlibet sacratus retrocedat: auertẽdo oculos a vanitatibus: a vanis fino nibus: a diuitijs: a cõuiuijs: a tabernis: a come nutritione: a vestiũ curiositate a lasciuia ⁊ luxuria: ⁊ erit tũc Cãcer domus Lune: exaltatio Jouis: solstitiũ altum Solis: ⁊ prima eius facies erit Veneris.

De Leone Realis declaratio. Cap. 13.

Leo respicit Cãcrum: dorsum ad boream hʒ. a capite oritˀ ⁊ occidit: ⁊ hʒ stellas multas: inter quas. 19. sunt parisibiles. dispositio quaꝝ sic ponitˀ. In capite hʒ stellas tres: in collo duas: in pectore vnã multũ clarã cuius nomẽ ẽ Tyberdus. i spina dorsi. 3. i sũmo caude vnã multũ clarã ⁊ grossaʒ sub pectore duas: i dextero pede ãteriori vnã bñ clarã ⁊ splẽdidã: sub vẽtre vnã bñ lucidã: in medio vẽtris magis ꝓpe costas q̃ spallas vnã: in medio caude vnã: in pede dextero vnã: in posteriori genu cruris sinistri vnaʒ: sub capite virge vnã: añ os vnã bñ clarã: cuius nomẽ ẽ Canis: q̃ tñ leoni nõ attribuitˀ.

Natus i eo hẽbit fortunã sileʒ fortune leonis: ⁊ pueniet ad honoreʒ ꝑusq̃ moriatˀ: ⁊ bõa eius diu durabũt: q2 ẽ signũ fixũ. Sʒ vt põit Abrahã auenaʒre. Qui natus fuerit sub pª facie Leõis erit pulcher corpore ⁊ facie: ⁊ color vultᵘˢ eius rubeus erit albo cõmixtus: oculi eius cõmixti: pectus rectũ: ⁊ crura sua patientˀ morbũ in pte supiori: ⁊ erit cognitus iter gẽtes: ⁊ simplex cõmixtusq̃ ꝓportio regã. Qui natᵘˢ fuerit sub scđa facie: erit pulcher: ⁊ pectᵘˢ eius erit latũ: testiculi ⁊ crura gracilia: eritq̃ honoratus iter familiã eius: ac alti cordis. Natus aũt sub tertia facie: erit aliquãtulũ breuis stature: eritq̃ color eius albus roseo pmixtus: eius vox vehemẽs: amãs mulieres: ⁊ hẽbit plenitudinẽ amicorum: ⁊ morbos plures sustinebit. ⁊ hec est figura eius in celo.

Abrahã auenaʒre.

Signũ Leonis ꝭm Misabelem est signum igneũ: masculinũ: fixũ: diurnũ: domᵘˢ Solis: ⁊ illius exaltatio: dñs eius de die est Sol: de nocte est Juppiter: ⁊ Saturnus pticipat cũ eis: ⁊ ẽ de pª triplicitate. Pª eius facies ẽ Saturni: scđa Jouis: tertia Martis. i hoie coopatˀ stomacho: lacertis: cordi ⁊ dorso. efficit hoieʒ supius grossuʒ: iferius subtilẽ: magni ai: crura habẽtẽ subtilia. Domus aũt vocatˀ filioꝝ: ⁊ nonoꝝ vestimẽtoꝝ: libroꝝ ⁊ honoꝝ. De hoc dicit Albumasar: q i quarto gradu Leonis Aquarius ⁊ Clyon oritˀ: ⁊ fit aeris mutatio. Dr̃ aũt illud signũ Leo: q2 Leo fortissimũ aĩal ẽ maxime caliditatis ⁊ precipue

Misabel

Albu.

⁊ pcipue ex pte pectoris: ⁊ ptis anterioris: sic Sol intrãs illã ptẽ primã signi: acrius radios iprimit ꝙ̃ in fine: quãdo ab illo signo exit. vt dicit Isido. Isido.

¶ Leonis Moralitas. Cap. 14.

Leo est signũ igneũ calidũ ⁊ siccũ sicut ignis: masculinũ: diurnũ: fixũ: domus Solis ⁊ illius exaltatio. Facies eius prima ẽ Saturni: scda Iouis: tertia Martis. Domus ẽ filioꝝ: nouoꝝ vestimẽtoꝝ: libroꝝ ⁊ bonorum. Leo iste significat bonũ principẽ vel platũ: qꝛ sicut Leo est Rex alaliũ: sic tales eẽ debẽt reges ⁊ iudices alioꝝ. Sꝫ vere tales debẽt eẽ ignei p charitatẽ: ⁊ seueritatẽ: i iudicãdo cũ charitate ⁊ iustitia: nõ aspiciẽtes psonas nec munera. Diurni ⁊ clari per veritatẽ clare pceptã sine partialitate. Masculini per morũ pbitatẽ ⁊ nõ muliebres: fixi p cõstantie firmitatẽ: nõ declinãtes ad dexterã nec ad sinistrã: sed in oibus recte firmiter ⁊ iuste incedẽtes. Domus ⁊ habitaculũ Solis. i. xp̃i p gratiã ⁊ charitatẽ. Uel Solis domus. i. sp̃us iustitie p equitatẽ retribuẽdo cuilibet ẽm qd̃ ꝯuenit seruãdo iustitiã tã distributiuã ꝙ̃ cõmutatiuã: ⁊ ipsius exaltatio p sui noĩs magnificẽtiã: ⁊ p dei laudis iocunditatẽ. Uñ Esa. 19. Ciuitas Solis letabit. Et hꝫ debẽt hr̃e tres planetas. i. tres spãles virtutes. s. Saturnũ q pauperes faciat. i. pietatẽ erga paupes debiles ⁊ infirmos. Iouẽ q dicebat deus. i. auctoritatẽ ne ꝯtẽnnat: ⁊ ẽt qꝛ snia a nõ suo iudice lata nulla ẽ: Martẽ q est deus belli. i. cõtra oĩa aduersa firmitatẽ: ⁊ nõ turbari p impatiẽtiã. Iste dꝫ eẽ domus filioꝝ: qꝛ oẽs filij. i. subditi: q habẽdi sunt tanꝙ̃ filij: debent hr̃e recursum ad eũ sicut ad domũ ppriã ipsos defendentẽ ab oibus pturbationibus ⁊ oppssionibus. nouoꝝ vestimẽtoꝝ: qꝛ dꝫ hr̃e nouitatẽ virtutũ ⁊ bonoꝝ morũ: q̃ dicunt vestimẽta aie. Eccle. 9. Omni tpe vestimẽta tua sicut cãdida. Libroꝝ ẽt dꝫ eẽ domus. i. sciaꝝ ⁊ discretionis ẽm illud Sapie. Diligite lumẽ sapie oẽs q p̃estis populo. Itẽ bonoꝝ: qꝛ s. illũ dꝫ subditus qlibet vel ẽt alius honorare. Nã dr̃. 1. Timo. 5. Qui bene p̃sunt p̃sbyteri: duplici honore digni sunt. Itẽ Leo ẽ maxime caliditatis ⁊ pcipue in pectore: in capite ⁊ in pte anteriori. Sic virtus principis vel prelati dꝫ eẽ i pectore. i. itus i corde: qꝛ cor i pectore claudit. Uñ Apost. Ephe. 3. Det vobis corroborari p spũm eius in interiori hoie. Item firmitas sit in capite. i. in xp̃o. ps. Uerbo dñi celi firmati sunt. i. sc̃i ⁊ iusti plati. Ipse. n. xp̃s (qui ẽ verbum dei) est caput prelatoꝝ ⁊ precipue ecclesie: ẽm illud Apl̃i. Ephe. 1. Ipm dedit caput sup oẽm ecclesiã: que est corpus eius. ⁊ Prouer. 28. Iustus quasi leo confidens: absq3 terrore erit. Esa. Eccle. Sap. Paul. Paul. ps Paul. Prouer

Leonis Moralitas secunda. Cap. 15.

Leo allegorice: nobis representat religiosoꝝ statũ: de quo ps. 132. Ecce quã bonũ ⁊ ꝙ̃ iocũdũ habitare fratres i vnũ. Nã vt tradũt cõiter astronomi: inter alias. Leo hꝫ quatuor ꝯditiones. Primo ẽ domus Solis. Scdo hꝫ dominiũ cordis. Tertio dat incendiũ ardoris. Quarto prima facies eius est Saturni. ¶ Dico igit primo: ꝙ Leo est domus Solis. Cũ. n. ceteri planete preter Lunã: duas habeãt domos (vt dictũ est in precedenti de Cancro) Sol hꝫ vnicã domũ. s. Leonẽ: sicut Luna ẽt vnicã hꝫ domũ. s. Cancrũ. Dico scdo ꝙ Leo hꝫ dñium cordis. ponit. n. ab astrologis ꝙ signa zodiaci habent suas influẽtias sup ptes diuersas corporis hũani. Sic ⁊ Aries hꝫ caput ps

⁊ facie͂. Taurus hꝫ collu͂ ⁊ guttur. Gemini habe͂t humeros: brachia ⁊ manus Cancer hꝫ pectus ⁊ alia circu͂quaqꝫ. Leo vero hꝫ cor ⁊ alia q̄da͂. Dico tertio. ꝙ Leo dat maius ardoris ⁊ caloris incendiu͂. Na͂ qn̄ Sol e͂ in Leone: sunt ca lores inte͂siores in hemisperio nostro: ⁊ tu͂c sunt dies caniculares: q sunt calidissimi. Dico quarto ꝙ pᵃ facies Leonis est Saturni: q̄ prima facies e͂ primu͂
1 tertiu͂. i. prima tertia pars. i. primi dece͂ gradus Leonis. ¶ Ad ꝓposituꝫ igit͂ ad instar Leonis dꝫ glibet religiosus ee͂ domus Solis. i. dei q e͂ verus Sol. Est. n. vel ee͂ dꝫ bonus religiosus domus ⁊ templu͂ dei: q2 deo dedicatus est.
Paul. Sicut ait Apost. 1. Cor. 3. Nescitis q2 te͂plu͂ dei estis: ⁊ sp̄us sct̄us habitat in vobis? Et paru͂ post. Templu͂. n. dei sanctu͂ e͂ qđ estis vos: ⁊ ibide͂. c. 6. An ne scitis qm̄ me͂bra vestra te͂plu͂ sunt sp̄us scti: qui in vobis est que͂ habetis a deo. Et. 2. Cor. 6. dicit. Uos. n. estis te͂plu͂ dei viui. Jte͂ ad Heb. 3. Chrs e͂ tanq̄
Paul. filius in domo sua: que domus sumus. si fiducia͂ ⁊ gloria͂ vsqꝫ in fine͂ firma͂ re tineamus. Nōne tibi vr̄ religiosus Aug. (Jmo illius sacre regule institutor ⁊
Aug. auctor: sub qua dn̄o famulant͂ tot ⁊ ta͂ notabiles viri religiosi: sicut sunt Fres p̄dicatores: Heremite: Canonici regulares: ⁊ alij ꝗplurimi) domus ee͂ lucis ⁊ claritatis: cuius doctrina fulget ecclesia vt Sol ⁊ Luna. Hinc Hierony. in Ep̄la ad Augustinu͂ scribit sic. Dn̄o scto͂ ⁊ btissimo pape Augustino Hieronymus. Omni qde͂ tp̄e btitudine͂ tua͂: eo quo decet honore veneratus sum: ⁊ habitante͂ in te dilecti dn̄m saluatore͂. Hec est inq̄ domus illa de qua loquit͂ btu͂s
Ber. Bernar. in quoda͂ sermone dice͂s. Felix domus ⁊ bta͂ ꝯgregatio: vbi de Maria Martha nō cōquerit͂: na͂ Maria͂ Martha͂ emulari indignu͂ prorsus est. Et
Aug. Aug. in quada͂ ep̄la dicit. Qua͂ excelsus es dn̄e: ⁊ humiles sunt domus tue.
Ugo Tu. n. erigis elisos: ⁊ n̄ cadu͂t: quoꝝ celsitudo tu es. Silr Ugo đ archa Noe li. 1. c. 2. dicit. Domᵉ dei e͂ totᵉ mu͂dus: Domus dei eccl̄ia catholica e͂. Domᵉ dei q̄libꝫ fidelis aīa e͂. Sꝫ deᵉ aliter mu͂du͂ habitat: aliter eccl̄ia͂: aliter vnaq̄ua͂ qꝫ aīaꝫ fidele͂. Jn mu͂do e͂: vt ip̄ator i regno. Jn eccl̄ia: vt p̄rfamilias i domo. Jn aīa e͂: vt sp̄o͂sus i thalamo suo. Bonᵉ igr͂ religiosus p̄ma͂ ꝯdōne͂ hꝫ Leōis.
2 ¶ Scđo Leo hꝫ dn̄iuꝫ cordis. Sic bonᵉ religiosᵉ hr͂e dꝫ dn̄iuꝫ sui cordis: vt
Prouer ip̄m libere possit offerre dn̄o. Scriptu͂ e͂. n. Prouer. 4. Oi custodia serua cor
Prouer tuu͂: q2 ex ip̄o ꝓcedit. Audiat religiosus dn̄m dice͂te͂ sibi Prouer. 23. c. Prebe fili mi: cor tuu͂ mihi: ⁊ oculi tui vias meas custodia͂t. Audiat ⁊ eu͂de͂. c. 8. Pōe vt signaculu͂ sup cor tuu͂: vt signaculu͂ sup brachiu͂ tuu͂: q2 fortis e͂ vt mors dilectio. Propterea i li. Reg. scriptu͂ e͂. Preparate corda vr̄a deo: ⁊ suite illi soli: ⁊ eruet vos de manibᵉ inimicoꝝ vr̄oꝝ. Uere nāqꝫ religiosus: vt a suis hostibus eruat͂: cor suu͂ dꝫ offerre dn̄o ⁊ seruire illi soli: vt totaliter adhereat dn̄o. dice͂s
ps cu͂ Psalmista ps. 72. Mihi a͂t adherere deo bonu͂ e͂. Na͂ ait Apost. 1. Cor. 6.
Paul. Qui adheret deo vnus sp̄us e͂ cu͂ eo. Hic Greg. li. 26. Moraliu͂ ait. Quid vici
Grego. niusnobis corde nr̄o. Et qđ vicinīᵉ nobis ea re q̄ ītra nos e͂? Et tn̄ p prauas cogitationes spargit͂ a nobis cor nostru͂ ⁊ lōgius euagat͂. Uñ ꝓpheta. Redite p̄uaricatores ad cor. Sic. n. redeu͂do religiosus: p scđaꝫ ꝯditione͂ Leonis habebit dn̄ium sui cordis. Ut au͂t religiosus melius ⁊ pfectius he͂at dn̄ium sui cordis: ab extrinsecis nō alliciat͂ vel ip̄ediat͂. Na͂ vt vere sit domus Solis. i. Chr̄i. a se remoue͂do oīa impedime͂ta: vouit tria principalia vota. s. primo obe
dientia͂:

obediẽtiã: scđo pauptatẽ: tertio castitatẽ. Primũ cõtra supbiã. Scđm ꝯtra auariciã. Tertiũ ꝯtra luxuriã. Primo ꝓmittit obediẽtiã in sua ꝓfessione: ⁊ ꝑ hanc singulariter religiosus ingredit̃ ad reliquas virtutes. Vn̄ Greg. li. 35. mo= raliũ. Obediẽtia sola virtus ẽ: q̃ virtutes ceteras mẽti inserit: insertasq; custodit. Sola ẽ q̃ fidei meritũ possidet: sine qua quisq; infidelis eẽ ꝯuincit̃: ẽt si fidelis eẽ videat̃. Quãti ãt meriti sit obediẽtia ḋclarat Greg. vbi s̄ dicẽs. Obediẽtia inquã victimis iure ꝑponit̃: qꝛ ꝑ victimã caro aliena: ꝑ obediẽtiã vero volũtas ꝓpria mactat̃. Tãto igit̃ quisq; citius deũ placat: quãto añ eius oculos re= pressa arbitrij sui supbia: gladio ꝑcepti se imolat. dicit ẽt Aug. li. 14. de ciui. dei. Obediẽtia est mater ⁊ quodãmõ custos oĩum virtutũ. Scđo religiosus ꝓmittit pauptatẽ voluntariã: sine qua: nec ad philosophandũ: nec ad deo pfe= cte seruiẽdũ possibilis ẽ ascẽsus. Dicit. n. Saluatoꝛ Math. 21. Si vis perfe= ctus eẽ: vade ⁊ vẽde q̃ habes: ⁊ da paupibus ⁊ habebis thesaurũ ĩ celo: ⁊ veni ⁊ sequere me. Et parũ post: dixit Jesus discipulis suis. Amen dico vobis: qꝛ diues difficile intrabit in regnũ celoꝝ. Et iteꝝ dico vobis: facilius ẽ Camelus ꝑ foramẽ acus trãsire: q̃ diuitẽ in regnũ celoꝝ itroire. Btũs Hierony. ad Paulinã de istitutione clericoꝝ dicit̃. Q̃ Crates ille Thebanus hõ quondã ditissimus: cũ ad philosophandũ Athenas pgeret: magnum auri pondus abiecit: nec putauit se simul posse virtutes ⁊ diuitias possidere: dixitq; Abite male cupiditates: ego submergã vos: ne submergar a vobis. Alia exẽpla ponit Vale. Max. li. 4. c. 4. de Atila: ⁊ li. 8. c. 7. de Anaxagora. Et de hac pauptate sctũs Frãciscus in regula sua dixit. Hec ẽ illa celsitudo altissime pauptatis: q̃ vos charissimos frẽs meos heredes regni celoꝝ istituit: paupes rebus fecit: virtutibus sublimauit. Tertio religiosus: vt sit Solis. i. xp̄i domus ⁊ exaltatio: ꝓmittit castitatẽ: ꝑp quã dr̃ Luc. 12. Sint lũbi vestri ꝑcīcti ⁊ lucerne ardẽtes in manibus vr̃is. Sup quo verbo dicit Greg. A principali sexu lumboꝝ noīe luxuria designat̃: cũ dñs ait. Sint lũbi vestri precincti. Lũbos. n. ꝑcingĩmus: cũ carnis luxuriã ꝑ ꝯtinentiã coarctamus. Hoc aũt religiosi faciũt varijs mo= dis vt seruent castitatẽ. s. vigilijs: ieiunijs: disciplinis ⁊ flagellis. dicentes cum Apost. 1. Coꝛ. 9. Castigo coꝛpꝰ meũ ⁊ ĩ s̄uitutẽ redigo. Sic igit̃ Leo. i. religiosus: erit solis. i. dei vel xp̄i domꝰ ⁊ exaltatio: cũ ꝑ ꝑ tria ꝑdicta vota a se abiecris supbia: auaritia: ⁊ luxuria: offerat deo coꝛ mũdũ ⁊ imaculatũ ĩ odoꝛẽ suauitatis. ¶ Tertia ꝯditio Leõis ẽ: q̃ caloris ⁊ ardoris maius ꝑbet icẽdiũ. Nã qlib; accedẽs ad s̄uitiũ dei d; feruoꝛ charitatis icẽdi: ⁊ tãq̃ ex foꝛnace sps sctĩ totꝰ igne diuie suauitat̃ ardẽs: celestis amoꝛis icẽdio glĩoꝛe feruẽ. Dic̃. n. dñs Luc. 12. Jgnẽ veni mittẽ ĩ terrã: ⁊ qd volo nisi q̃ ardeat? Facile nãq; religiosꝰ qsq; tpales algoꝛes ⁊ caloꝛes sustĩeret: ⁊ frigoꝛa q̃ molestãt exteriꝰ: si diuie dilectiõis icẽdio ferueret iteriꝰ. Btũs nẽpe Frã. iterrogatꝰ aliqñ. Quõ vestitu tã tenui se posset ab hyemalis algoꝛis aspitate tueri? ĩ spũ feruoꝛis rñdit. Si sup ne pᷓie flãma ꝑ desyderiũ ꝯtigeremur iteriꝰ: facile frigꝰ istõ exteriꝰ poꝛtaremꝰ. Hãc igr̃ d; qlib; religiosꝰ charitatẽ. s. feruẽtẽ iqrẽ: hãc totis viribꝰ a dño postulaf. Hoc. n. vt ait Aug. li. 3. đ tri. c. 18. Est donũ dĩ: q̃ dono nullũ ẽ excellẽtiꝰ: solũ ẽ qđ diuidit iter filios regni ⁊ ꝑditiõis. Et l; ꝑ sp; alia denf dona: tñ sine charitate nihil ꝓsũt. Jncẽdio talis feruoꝛis ardebat btũs Frãc. dux: istitutoꝛ:

Margin notes: Grego. — Aug. — 2 Math. — Hiero. — Luc. — Greg. — Paul. — 3 — Luc. — Btũs Franc. — Aug. — Btũs Fran.

Handwritten margin note: Hombilie

Bona. τ afflator religionis τ regule fratrũ minoꝝ. De ipso siqdẽ Bonauen. sic ait in Legẽda. Charitatẽ fluentẽ qua sponsi amicus Frãciscus ardebat. qs enarrare sufficiat? Totus nãq3 quasi qdã carbo ignitus diuini amoris flãma videbatur absortus. Cuius incendiũ voluit deus huiuscemodi declarare exemplo. Cum.n. nocte quadam in quodam tugurio: vir deo deuotus in oratione more solito: pernoctaret: corporaliter absẽns a filijs. Ecce media noctis hora: quibusdã ex fratribus qescẽtibus: qbusdã ẽt in orando pseuerãtibus. Curr⁹ igneus mirãdi splẽdoris p hostiũ domus intrãs: huc atq3 illuc p domicilium tertio se ɔuertit: sup quẽ globus lucidus residebat: q solis habẽs aspectũ noctẽ clarere fecit. Obstupefacti sunt vigilãtes: excitati simul τ exteriti dormientes. Et nõ minus senserũt cordis q̃ corporis claritatẽ. Dũ ex virtute mirãdi luminis: alterius alteri ɔscia nuda fuit. Intellexerunt nãq3 ɔcorditer oẽs vidẽtibus singulis in cordibus singuloꝝ: sctũm patrẽ absẽntẽ corpore: spũ p̃sentẽ tali trãsfiguratũ effigie: supnis irradiatũ fulgoribus τ ardoribus inflãmatum: supnãli virtute in curru splẽdẽte simul τ igneo sibi demõstrari a dño: vt tanq̃ veri Israelite post illũ incederẽt: q viroꝝ spũaliũ vt alter Helyas fuerat a deo currus τ auriga. Sic igit dico q religiosus d3 charitatis ardore τ dilectionis incẽdio extuare: τ habebit Leonis tertiã ɔditionẽ. ¶ Quarta Leonis cõ
4
ditio ẽ: q ipsius prima facies ẽ Saturni: scda Jouis: tertia Martis. Satur-
1
nus.n. ponit planeta firmus τ ɔstãtissimus. Per qd denotat primo q religiosus d3 cõstanter τ firmiter in sua religione perseuerare. dicit.n. btũs Franc. in regula sua. Et nullo mõ licebit de ista religione exire iuxta mandatũ dñi Pape. Q2 nemo mittẽs manũ suã ad aratrũ: τ respiciẽs retro aptus ẽ regno dei.
Luc. Qd qdem verbũ hr Luc.9. Et nõ inmerito: q2 ois aspectus retro periculosus est vel suspectus. Uxor nãq3 Loth recedẽs a Sodomis: q2 ɔtra preceptũ dñi respexit retro: versa ẽ in statuã salis. Religiosus igit: qui p viã religionis tendit ad patriam: fit facies Saturni.i. cauere sibi d3 retro aspicere: s3 firmus vt
2
Saturnus τ cõstãs in religione sue pfectionis pseueret oĩ tpe. ¶ Sit scdo fa
Math. cies Jouis: q ponebat summus deus: p oronẽ τ ɔtẽplationẽ supnoꝝ. De orone.n. dr Math.6. Tu aũt cũ oraueris: intra in cubiculũ tuu3 τ clauso hostio
Grego. ora patrẽ tuũ. Hinc Greg. ait. Nequaq̃ lumẽ ɔtẽplationis attingitur: si nõ
Ber. ab exterioꝝ cure oppressione cessemus. τ sic p ɔtẽplationẽ fit religiosus facies Jouis: q2 ɔiungit ipsi summo deo ɔtemplando. Unde dicit Bernar. sup Cãti.
3
sermone.52. Magna τ stupẽda dignatio: q deus qescere facit alam ɔtemplatiuã in sinu suo. Tertio d3 religiosus eẽ facies Martis: q disponit ad bellũ: q2 d3 pugnare ɔtra diabolum: mundum τ carnẽ: sicq3 faciendo poterit vere dici Leo domus Solis τ eius exaltatio: ardoris τ caloris incendium. Et prima facies Saturni: secunda Leonis: τ tertia Martis.

¶ De Uirgine Realis declaratio. Cap.16.

Jrgo ponit sextũ zodiaci signũ: τ h3 caput post Leonẽ: dextera manu
♍ tãgit circulũ eqnoctialẽ: qua τ spicas t3: oritur τ occidit a capite. Et h3 stellas multas: inter quas.19. sunt parisibiles: quaꝝ dispositio sic ponit. In capite h3 stellã vnã multũ obscurã: in vtroq3 humero vnã cõiter clarã: in summitate vtriusq3 ale duas sibi ɔpinquas: quaꝝ tres sunt parue τ obscu

re: sed

re:sed quarta est clarior: ꝛ aliquantulū grossior.s.q̄ est in ala dextera ꝓpe humerum in quolibet cubitu vnā paruā sed splendidā: in manu dextera vnā bn̄ claraꝫ ꝛ ꝯuenienter grossam: cuius nomē ē spica: in sinistra manu vnā paruam ꝛ obscurā: in veste sup genua hꝫ sex paruas ꝛ obscuras: in quolibet pede vnā: tenet aūt p̄sens Uirgo sceptrū Mercurij in manu: qꝛ eius domus. Et natus sub ea habebit fortunā ꝛ modos Uirginis. Nā dicit Abrahā auenazre. Qd̄ q natus fuerit in prima facie virginis erit decētis stature: erit corpus eius erectū ꝛ pulchrū: ꝛ erit sciēs ꝛ acutus: eius capilli crispi: ꝛ erit diligēs iustitiā: eius vox vehemēs: sterilis existet: ala eius bona: facies pulchra: eritqꝫ scriba ꝛ bene doctus. Qui aūt natus fuerit sub scd̄a facie erit pulchre apparentie: oculi ei⁹ parui: nasus eius pulcher: eritqꝫ disciplinabilis ꝛ simplex: ꝑuoluntarius corde diliget laudari. Natus in tertia facie erit pulcher aspectu: perceptibilis disciplinæ: veri sensus ac simplex ꝛ sapiens. Et hec est figura sui aspectus in celo. Abrahā auenaꝫ.

¶ Uirginis Moralitas p᷑. Ca. 17.

Virgo est signū terreum: frigidū: mediocre: nocturnum: domus Mercurij prima: ꝛ est exaltatio eiusdē in. 15. gradu dn̄s eius in die est Uenus: in nocte Luna: ꝛ Mars participat cū eis: ꝛ ē de triplicitate scd̄a. prima facies eius ē Solis. scd̄a Ueneris. tertia Mercurij. Ex pte hoīs hꝫ i ptāte ventrē ꝛ itestina: psonā pulchram facit: pulchros oculos: faciē decoram: ꝛ mitigat voluntatē. Domus ē infirmitatis seruoꝝ ꝛ ācillaꝝ ꝛ bestiaꝝ: iustitiā significat: ꝛ mutationē de loco ad locuꝫ. Et hoc signū dī Uirgo: qꝛ sicut Uirgo sterilis est: ꝛ sine fructu: sic Sol trāsiens illā partē zodiaci: q̄ vocat̄ Uirgo suo calore ꝯsumit hūorē: ꝛ sic terrā a fructu sterilē facit. Talis ē p oīa btā virgo Maria: qꝛ ista ē ꝛ fuit terrea p hūilitatē: frigida p castitatē: qꝛ v̓go an̄ partū: virgo i partu: ꝛ virgo post partū: feminea p pietatē erga tod mūdū: ꝛ p maximā clemētiā erga pctōres: nocturna p sui abscēsionem ab oculis: holuꝫ: mediocris p maturā discretionē i v̓bis ꝛ gestis: domus Mercurij: qꝛ vt dn̄t astronomi: Mercurius stati ad nāꝫ illius cui ꝯiūgit̄ se iclinat: ꝛ significat benignitatē: q̄ vult volūtatē oīuꝫ adimplere: fuit igit̄ i ea Mercuri⁹. i. benignitas i affectione: Uenus: q̄ dr̄ Lucifer. i. honestas i ꝯuersatione. Luna alba. i. albedo castitatis i corde: in v̓bo ꝛ in ope. Mars rubeus. i. rubedo charitatis: ꝛ iō Sol. i. xp̄s primā ei⁹ faciē. i. alaꝫ ꝛ mētē occupauit: carnē. s. ab ea

assumẽdo. vñ ps. Sol ⁊ Luna steterũt in bitaculo suo. Hec ẽt ẽ dom⁹ suoꝝ:
Petri. qꝛ vere pctõres q serui sunt vicioꝝ. 1. Petri. 2. Ois q facit pctm̃ seruus ẽ pcti: ⁊
Joã. Jo. 8. Qui ẽt dnr bestie sine sensu. Isti duo bẽant eã ꝓ refugio: ⁊ ꝓ domo: qꝛ
s. facit eos iustos: ⁊ mutari de loco ad locũ: ð pena ad glia3: ⁊ qꝛ iustitiã signat
mutationẽ: iõ illos i qb⁹ dnaẽ: q sẽ sibi duoti: fac pulchros p gra3 in aia: ⁊ gra
Prouer. tiosos q̃tũ ad oculos discretiõis ⁊ q̃tũ ad faciẽ ꝯuersatiõis. Prouer. 31. Forti
titudo ⁊ decor idumẽtũ ei⁹. ¶ De signo Uirginis Moralitas scda. Ca. 18.

Jrgo (vt tradũt Astronomi) h3 multas singulares ꝯditiones. Primo
est domus Mercurij. Scdo eiusdẽ ẽ exaltatio. Tertio h3 vẽtris dniũ.
Quarto prima eius facies ẽ Solis: ⁊ multas alias ꝓprietates h3 vt sus
1 pra p3. ¶ ¶ P° igiẽ dico q Uirgo ẽ domus Mercurij. Qꝛ cũ Mercuri⁹ duas
hẽat domos. s. signũ Geminoꝝ ⁊ Uirginẽ. Uirgo poniẽ pncipalis dom⁹ ei⁹.
Scdo ẽt Uirgo ẽ Mercurij exaltatio: qꝛ Mercuri⁹ exaltaẽ i Uirgine. Tertio
Alcabi. vt ẽt ait Alcabi. Uirgo pncipaliter h3 hois vẽtrẽ: iter hũana mẽbra. Quarto
1 p⁹ eius facies Solis ẽ. ¶ P° igiẽ ad istar Uirginis: d3 glibet Legista bonus
eẽ domus Mercurij. s. eloq̃ntie: poniẽ. n. Mercurius planeta eloq̃ntie: qm̃ cũ
bonus Legista hẽat vt plurimũ ꝑsuadere: ⁊ nihil impsuasione fit apti⁹ eloquẽ
Tullius tia: p3 q talis in eloquẽtia florere d3. Dicit. n. Tullius. 1. Rheto. sic. Cũ res a
nr̃a memoria pp vetustatẽ remotas: ex lraꝝ monumẽtis repetere istituo: mul
tas vrbes ꝯstitutas: plurima bella restincta: firmissimas societates: sctissimas
Ualeri⁹ amicitias itelligo: tũ al virtute: tũ facilius eloquẽtie ꝯpatas. Narrat ẽt Uale.
Max. li. 8. c. 9. Qð regib⁹ exactis plebs discidẽs a pꝛib⁹: iuxta ripã fluminis anie
nis i colle: q sacer appellaẽ: armata ꝯsedit: eratq3 nõ solũ disformis: s3 ẽt miser
rimus reipublice stat⁹: a capite eius cetera pte corporis pestifera seditione diui
sa: ac ni Ualerij subuenisset eloq̃ntia: spes tãti iperij i ipo pene ortu suo corruis
set. Hic nãq3 ppl̃m noua ⁊ isolita libertate temere gaudẽtẽ: orone ad meliora
⁊ saniora ꝯsilia reuocatũ senatui subiecit. i. vrbẽ vrbi iũxit. Uerbis ĝ facundis
ira: ꝯsternatio: arma cesserũt. De Catõe narrat idẽ Uale. Max. li. õdicto. c. 7
Qð lras latinas pene iã senex didicit. Cũq3 eloq̃ntia magnã glia3 iã ptã hr̃et:
id egit vt iuris ciuilis q̃ eẽt pitissimus. Ex h̃ ligdo p3: q eloq̃ntiã hñs d3 gigs
2 iuris pitus eẽ desyderat. ¶ Scða ꝯditio virginis dr̃ q ẽ exaltatio Mercurij.
Tullius Cũ eloq̃ntia de se sit iterdũ piculosa: vt ait Tullius. 1. Rheto. Cũ reipublice
detrimẽta ꝯsyderamus: ⁊ maximaꝝ ciuitatũ veteres alo calamitates colligim⁹
nõ minimã videbim⁹ p disertissimos hoies iuectã ptẽ icõmodoꝝ. Hic ẽ q si so
lũmodo eẽ d3 iuris pitus domus eloquẽtie: s3 ẽt d3 eẽ eiusdẽ exaltatio. Qð g
dẽ erit si cũ eloquẽtia iuris pitus hẽat sapia3: quoꝝ vnũ p aliud exaltabiẽ. Di
Tullius cit. n. Tullius vbi š. Me diu qdẽ cogitãte: rõ ipsa in hãc potissimã inia3 duxit
vt existimẽ sapia3 sine eloquẽtia paꝝ ꝓdesse ciuitatib⁹. Eloq̃ntiã ṽo sine sapia
nimiũ obesse pleruq3: ꝓdesse aũt nũq̃. Quare si qs omissis rectissimis atq3 ho
nestissimis studijs: rõis ⁊ officij ꝯsumit oẽ3 opationẽ i exercitatione dicẽdi.
Hic inutilis sibi: pniciosus pr̃e ciuis aliẽ. Qui aũt ita se se armat eloquẽtia vt
nõ expugnare cõmoda pr̃e: s3 ꝓ his ꝓpugnare possit. Hic mihi vir ⁊ suis ⁊ pu
blicis rõib⁹ vtilissimus atq3 amicissimus ciuis fore vr̃: P3 ĝ q eloquẽtia p sa
Tullius pientiã exaltaẽ vt nobilis efficiaẽ ⁊ fructuosa. Uñ Tullius vbi š. Hinc ad rẽs
publicam

publicā plurima cōmoda veniūt: si moderatrix ad p̄sto ē sapia rerū. Hinc ad ipsos q eā adepti sunt: laus: bonor ↄ dignitas ↄfluit. Hinc amicis eoꝝ certissimū ↄ tutissimū p̄sidiū opaꝭ. Ad hoc aūt vt iuris doctor siue Legista possit vltra eloquētiā reputari sapiēs ↄ sic eē Mercurij exaltatio: multas dꝫ ↄditiones obseruare. ¶ Pꝛio seruet eqtatē: cū ex officio vel ↄsilio iudex fuerit: vt. s. iustos idoneos ↄ bene meritos ꝓmouere faciat ad ↄdignas dignitates: Nā vt ait Plato: ↄ Boetius eū sequēs. i. de ↄsola. Tūc felix ↄ btā respublica dicēda ē: qñ sapientes efficiunꭲ reges: vel reges efficiunꭲ sapiētes. Quātū ēt reipublice ꝓsit ꝓmotio virtuosoꝝ: pꝫ p Salustiū in Catilinario. Qui recitās verba Catōis: ait. Nolite existimare maiores nr̄os armis rēpublicā ex parua magnā fecisse: si ita eēt multo pulchriorē eā haberemus. Quippe socioꝝ atqꝫ ciuiū: p̄terea armoꝝ ↄ equoꝝ maior copia nobis q̄ illis est. Sꝫ alia fuere q̄ illos magnos fecerūt: q̄ nobis nulla sunt: domui industria: foris iustū imperiū: alus in ↄsulendo liber: neqꝫ delicto: neqꝫ libidini obnoxius. ¶ Scdo dꝫ legis doctor: vt sit exaltatio Mercurij. i. eloquētie oppressos defensare. Sicut Daniel. Susanā a sceleratis senibus defendit inocentē: vt habeꭲ Daniel. i. . Narrat Vale. Max. li. 7. c. 3. Qd Demosthenes cuidā ancille mirifice subuenit: q̄ pecuniam depositi noīe a duob⁹ hospitibus acceperat: ea ↄditione vt illā vtrisqꝫ redderet. Quoꝝ alter interiecto tpe tanq̄ mortuo socio: squalore obsitus: decepte oēs nūmos abstulit. Supuenit deinde alter ↄ depositū petere cepit: merebat misera: ↄ maxima pariter pecunie ↄ defensionis penuria: iā de laqueo ↄ de suspēdio cogitabat. Sed oportune Demosthenes eius patronus affuit: q vt in aduocatione venit: mulier inqt parata est depositi se fidē soluere: sꝫ nisi sociū adduxeris: facere id nō pōt: qm̄ vt ipse vociferas: hec dicta est lex: ne pecunia alteri sine altero nūereꭲ: hic dn̄s Esa. i. Querite iudiciū: subuenite oppresso: iudicate pupillo: defendite viduā. Feꝛꭲ quoqꝫ q̄ erat qdā legis peritus q cognominabaꭲ refugiū paupeꝝ: eo q̄ pauperes adiuuare solebat. Cū. n. quidā pauper locasset domum suā cuidā vicino diuiti: cogitauit ille diues pauperē spoliare suo pdiolo. Posuitqꝫ dolia quedā oleo plena ↄ quedā semiplena in domo sibi locata. Elapso igiꭲ aliquo tempore: venit diues videre dolia sua: pauperiqꝫ crimen impo suit furti: ↄ ipsum vocauit ad iudiciuꝫ. Nesciente autem paupere suā inocētiā defensare supuenit refugium paupeꝝ: ↄ pauperem vocauit ad partē: querens ab eo an inocens esset a crimine qd imponitur ei. Jurauit pauper q̄ innocens esset: at aduocatus petijt in iudicio: q̄ feces mensurarenꭲ que sunt in doleis: q̄ si reperirenꭲ equales in oībus argumētū esse: q̄ oīa dolia fuissent plena. Si vero reperirētur ad ꝓportionē inuēti olei: paup liberareꭲ a diuitis molestia. Et factū est ita. Pauper aūt liberatus est. Et tali iudici dici pōt verbū qd scribiꭲ. ps. 71. Liberabit pauperē a potēte: ↄ pauperē cui non erat adiutor. Parcet pauperi ↄ inopi: ↄ animas paupeꝝ saluas faciet. Ex vsuris ↄ iniquitate redimet animas eoꝝ. Ex quibus oībus pꝫ q̄ defendere inocētes in litigio ē val de merito: iuꝫ: ↄ exaltatio Mercurij. i. legis doctoris eloquentis. ¶ Tertio legis doctor in iudicio suo: vt sit exaltatio Mercurij: dꝫ iustam sniam dare. Dꝫ nāqꝫ iudex: dū sniaꝫ ꝓfert: recordari q̄ ipse habebit deū iudicē. Dicit. n. Sixtus Pytbagoric⁹. Judicās hoīes: scito qꝫ ↄ tu ipē iudicerīs a deo: mai⁹ piculū

1 Plato. Boc. Salust 2 Daniel. Uale. Esa. Exēplū. ps 5

Math. est iudicātis: q̄ eius q iudicat. pfecto talibus accidet q dñs dicit Math. 6. In quo. n. iudicio iudicaueritis iudicabimini. Et q̄ mēsura mēsi fueritis remetie
Sapie. tur vobis. Et Sapie. 1. Diligite iustitiā q iudicatis terrā. Et Deute. 1. Qd iu
Deute. stū ē iudicate. Dz ēt iudex qñ sniaz pfert oēs inordinatū amorē deponere: oēz inimicitiā: 7 odiū: oēsq3 alias passiones aiaz alterātes. Dz ēt iudex añq̄ sniaz pferat: cām discutere: ptes examinare: 7 audiētiā reo nullo mō negare. Nam
Deute. Deute. 1. dcm̄ est iudicib⁹. Audite illos: 7 qd iustū est iudicate: siue ciuis sit si ue pegrinus: nulla erit distinctio psonaꝝ ita paruū audietis vt magnū: nec acc
3 cipietis cuiusq̄ psonas: q2 dei iudiciū est. ¶ Tertia pditio virginis dr q bz do miniū vētris. Uere sigdē qlibet legis pit⁹: sui vētris dz bre dñiū: vt vz neq3 vētris neq3 gule neq3 luxurie sit seruus. Oē. n. iudiciū excecat vbi regnat Uen⁹ siue luxuria: 7 vbi cōmessationū 7 ebrietatū frequēs ē vsus. Tales fuerūt iudi ces: quos decepit spēs 7 quoꝝ corda cōuertit pcupia in amorē Susane: vt nos
Daniel. lentē eis psentire pdēnarēt ad mortē. Quos Daniel puicit de falso testimonio pariter 7 iudicio: vt bz Daniel. 13. Sic ēt fuit iudiciū Paridis (vt dr in fabu lis). Qñ Paris venationis cā iuerat ad q̄dā in die syluā. Cui p latitudie dor miēti apparuerūt Mercuri⁹: Uenus: Palas: 7 Juno: ad quē Mercuri⁹ dixit. Jste tres dee litigiū hñt ad inicē: p eo q puinātib⁹ illis apparuit subito pomū qddā pulcherrimū iter eas: i quo lris grecis erat scriptū: q pulchriori dareē ea rū. Cū igiē qlibz eaꝝ pulchriorē se reputet eē: tuo tñ iudicio se cōmiserūt. Qd si p Junone iudiciū dederis: ipsa te iter oēs mūdi principes pstituet celsiorez. Palas aūt si p ea tuleris sniaz: in oi mūdana scia te faciet doctorē. Si Uene rē pulchriorē iudicaueris: nobiliorē 7 pulchriorē feminā de grecia p tuo pre mio reportabis. Qui ppones lasciuiā: tā sapie q̄ dñationi: sniaz p Uenere de dit. De quo Uirg. in. 1. Eneidos ait. Tenet alta mēte repostū Judiciū Pari dis: spretēq3 iniuria forme. s. ipsa Juno. Jgiē nisi iudex sic vētris sui fuerit dñs vt lasciuiā pescere possit: qd rectū fuerit nūq̄ iudicabit. Porro q̄ idiscreta sint illoꝝ iudicia: qb⁹ vēter dñaē: 7 nō ipi vētri: p eo q cōmessatiōib⁹ 7 ebrietatib⁹
Joā. stude. it. Dñs ondit. 5. dicēs. Ue q potētes estis ad bibēdū vinū: 7 viri fortes ad miscēdā ebrietatē: q iustificatis ipiū p muneřib⁹: 7 iustitiā iusti aufertis ab eo. Et sic pz q qlibz iudex: bonū dz bre dñiuz vētris: vt. s. sit sobrius 7 castus.
4 ¶ Quarta Uirginis pditio ponit: q pma ei⁹ facies Soli attribuit. Quilibz bonus iudex radios sue lucis 7 sapie sic gnāl dz diffundere: vt nō sit acceptas toꝝ psonaꝝ: nec pp munera puertat iudicia pupilloꝝ 7 alioꝝ: sz sit q̄si Sol illūi
Eccle. nās q p oia respicit 7 glia dñi plenū ē op⁹ ei⁹: sic dr Eccle. 42. Nullaten⁹. n. suā
Aug. linguā iudex velle dz eē venalē. Uñ Aug. de seipo. 9. pfess. dic. Placuit mihi subtrahere ministeriū lingue mee nūdinis loqcitatis: ne vlteri⁹ pueri meditātes
Seneca. nō legē tuā: si pacē tuā: sz isanias mēdaces 7 bella forēsia mercarēē ex ore meo arma furori suo. De talib⁹ suā linguā vēdētib⁹ dic Seneca i pº Traged. hic cla
Tullius mosi rabiosa fori. Jurgia vēdēs: iprob⁹ iras 7 vba locat. Tales. n. cū dberent eē reipublice salus: sſt ipi⁹ magna pnicies. Uñ. 2. de officijs Tulli⁹ ait. Quid t. ā inhūanū q̄ eloqntiā a nā ad salutē boniz ē ad pseruationē datā: ad bonoꝝ pestē pniciēq3 puertere? q̄si dicat nihil. Serenū igiē 7 lūinosū sic Sol: dz eē iu diciū iudicis: vt neq3 p auaritiā neq3 p furorē: neq3 p aliā passionē obnubilet sed sit

sed sit prima facies Solis. Mādat.n.dñs Deutero.16.dicēs. Nō accipias psō Deuter.
nā neqꝫ munera: qꝛ munera excecāt oculos sapiētū ⁊ mutāt verba iustoꝝ. Jtē
⁊ ibidē.c.17.dr. Maledictus q accipit munera: vt pcutiat alaꝫ sanguinis inoc
cētis. Narrat A.gelius ꝙ qdā diues adolescēs cupiens adiscere artē oratoriā: A. gel.
iuit ad Pytbagorā cōueniēs cū eo ꝑ doctrina de qdā quātitate pecunie: cui⁹
medietatē dedit magistro anteq̄ꝫ scholas ingrederet: daturus aliā quo prima
die apud iudices orasset vicisseq̄ꝫ: post hec cū adolescēs pfecte didicisset: nec
orare curasset: nec mercedē doctoris adimpleret. Uocauit ipsuꝫ magister ad
iuditiū: quo cōparēte: Pytbagoras sic est exorsus. Disce stultissime adolescēs:
vtroqꝫ mō id fore vt reddes qđ peto: siue pro te ꝓnunciatū erit: siue cōtra te.
Nā si cōtra te lis erit data: merces mihi ex sentētia debebit: qꝛ ego vicero. Si
vero secūdū iudicatū erit: mihi merces ex pacto debebit: qꝛ tu viceris. Cui rn
dit discipulus. Disce tu magister sapiētissime: vtroqꝫ mō futurū vt nō reddaꝫ
qđ petis: nā si iudices ꝓ me sentētiauerint nihil tibi ex⁹ sentētia debet: qꝛ ego
vicero. Si ↄtra me ꝓnunciatū fuerit: nihil tibi ex pacto debeo. Sic igit ꝓpter
auaritiā discipulus aduocare nolebat: ne magistro solueret qđ dbebat. Et ma
gister expectare nolebat: vt discipulus reddere teneret: qđ ꝓmiserat. Felix igit
est ille iudex: cui⁹ iudiciū auaritia puertere nō pōt: sed sicut Sol i lumine suo
pseuerat. Debet ēt legis doctor esse prima facies Solis: ꝓ quāto.s. petentib⁹
vel querētib⁹ det fidelia ↄsilia. Cū.n. oporteat ignorātes leges a sapiēte ↄsilia
postulare. Tobie.4. Quā meritoriū ⁊ deo gratū putamus: idignēti ↄsulere: Tobie
⁊ ipsum dirigere fideliter in agēdis? Nā ꝓuerbi.27.dr: bonis amici consilijs Prouer.
aīa dulcorat. Et Eccl.12. dicit Salomon: verba sapientū sicut stimuli: ⁊ sicut Eccl.
claui in altū defixi: q̄ p magistroꝝ ↄsiliū data sunt: ↄsilia.n. prudētū dū excitāt
ad actū: sunt q̄si stimuli: sed cū ↄfirmāt in ꝓposito sunt velut claui in altū defi
xi. Sit igit legis peritus in ↄsilijs suis primo liber ⁊ nō affectatus. Secūdo sit
serenus ⁊ nō turbatus. Tertio sit fidelis ⁊ secretus. Quarto sit morosus ⁊ nō
festinus. ¶ Dico primo ꝙ ↄsiliarius dꝫ eē liber ⁊ nō affectatus. Dicit.n. Sa 1
lustius in Catbilinario. Animus in ↄsulēdo liber. Qui.n. ↄsulit ad alterius Salust.
voluntatē: suā libertatē penitus ostendit esse captiuā. Tales vt plurimū repe
riunt velut adulatores: q ducūt ad noxia picula illos qb⁹ cōsulūt. Fert ꝙ Xer Exēplū.
ses Rex Medoꝝ volēs ↄtra Greciā ad bella ꝓcedere: cōsiliū īniit cū subditis
suis. Adulatoꝝ aūt vnus sic ait. Greci nō expectabūt initia belli: sed sunt ad
primā regis aduētus famā terga versuri. Alius aūt dixit. Grecia nō vincetur
sed obruet mole exercitus. Tertius ait. Timēdū ē ne desertas vrbes ⁊ vacuas
inueniamus. Quartus ait. Uix natura sufficiet exercitui: nā Maria erunt an
gusta classibus: militibus castra: explicādis copys equestribus cāpestria: vix
sagittis patebit celū. Uerū Damagarus nō adulator: sed ↄsiliarius liber agni
tis iminētib⁹ ait Regi. Multitudo ista q̄ tibi placet: timēda est: verū est.n. Ni
dica sentētia. Nō posse regi: nec diu durare qđ regi nō pōt. Nihil tam magnū
qđ perire nō possit: ⁊ sic tādem fuit: nā ille Rex fuit cōfusibiliter debellatus.
¶ Dico secūdo ꝙ ↄsiliari⁹ dꝫ eē serenus ⁊ nō turbat⁹. Dicit.n. Tulius i orō 2
ne ꝓ vircelo. Qđ iracūdia ↄsilio est inimica. Et idē pmo de officijs ait. Jra ꝓ Tullius
cul absit cū qua nihil recte fieri vel ↄsiderari pōt. Et Eccl.37.dr: a zelātibus te Eccl.

Prouer. abscõde ɔsiliũ. ¶ Dico tertio ꝙ ɔsiliatus dȝ eẽ fidelis ꝛ secretus. Prouer. n. 2 dĩ. Qui ambulat fraudulẽter reuellat archana: q aũt fidelis ẽ: celat amici ɔsi-

4 liũ. ¶ Dico q̃rto ꝙ ɔsiliarius dȝ eẽ morosus ꝛ nõ festinus. Dič. n. Socrates

Socra. ꝙ velox ɔsiliũ sequit̃ disciplina: ꝛ merito qꝛ nihil festinũ põt eẽ examinatũ. Jtẽ Socrates ait. Jra ꝛ festinatio ɔtraria sunt ɔsilio. Et nõ mirũ: qꝛ ira furentẽ facit aiuȝ: ꝛ festinatio trahit in p̃cipitiũ. Judex g̃ anteq̃ ꝓferat ɔsiliũ: bñ cogitet illud qd̃ sit bonũ: ꝛ sp̃ sp̃ũale p̃ponẽdo corporali: ꝛ publicũ priuato. Jnter sapientẽ. n. ꝛ insipiẽtẽ ɔsiliariũ hec ẽ dr̃ia: qꝛ fatuus nõ respicit nisi principia: sapiẽs aũt finẽ: obseruãs illd̃ Esopi. Quicqd agis prudẽter agas ꝛ respice finẽ. Ferre minora volo: ne grauiora ferã. Ex qb⁹ oib⁹ apparet qñ ẽ bonũ ꝛ meritoriũ querẽti ꝛ indigẽti fidelia tribuere ɔsilia. Et legis doctor hoc seruãs dicetur Virgo: qꝛ erit prima facies Solis ꝛ qꝛ erit lucidus tã in iudicãdo quaȝ in consulendo.

¶ De signo Libre Realis declaratio. Cap. 19.

Hec siue Libra (q̃ prima ps̃ Scorpionis est: nã Chaldei triũ vndecim c zodiaci ponũt imagines.) Jlãces duas hȝ: quaꝝ vna borealis: altera australis dr̃. Et hȝ stellas septeȝ parisibiles. (lȝ aliter ponat Higinius) quaꝝ dispositio sic format̃. Jn lanceola vbi ẽ vncus: stelle tres: ꝛ altior ẽ parua tñ ceteris q̃ñ lucidior ꝛ alba: in quolibet capite fusi est vna: in qualibet bilance est vna. Natus in eo signo vel habebit fortunã vel infortuniũ: in oibus per similitudinẽ vt habet bilanx vel statera. Dicit aũt Abrahaim auenazre. Qd̃ qui natus fuerit sub prima facie Libre: erit pulcher facie: in eius capite vulnera ierunt: eritq̃ȝ laborator ꝛ simplex ac disciplinabilis. Natus in secunda erit pulchri vultus: ꝛ ierit ei impedimentum in oculis eritq̃ȝ corde preuoluntarius. Natus sub tertia facie erit pulcher ꝛ erit cognitus ꝛ honoratus inter gẽtes ipius. Et qui fuerit natus in fine huius signi: erit nullius sexus: vel vtriusq̃. Et hec est forma sui aspectus in celo.

¶ Libre Moralitas. Ca. 20

Jbra fm̃ Misabelẽ ẽ signũ l aqueũ: frigidũ: ꝛ humiduȝ: masculinũ: istabile siue mobile: diurnum: domus Veneris: exaltatio Saturni i. 21. gradu ei⁹. Dñs eius de die est Saturnus: de nocte Mercurius: ꝛ Jupiter pticipat cũ eis: ꝛ ẽ de triplicitate tertia. prima facies eius ẽ Lune: scd̃a Saturni: tertia Jouis: de corpore hominis regit iferiora vẽtris itestina ꝛ vmbilicũ. Domus ẽ vxoris ꝛ nuptiaꝝ: cõtentionis furti ꝛ rapine. Dicit̃ aũt hoc signũ Libra: ab instr̃o põderandi: qꝛ Sol existẽs in illa pte celi que dr̃ Libra dies cũ noctibus sires efficit ꝛ eq̃les: fm̃ Jsido. ¶ Per Libram que est instr̃m ponderandi: intelligo mundi diuites ꝛ auaros: qui in librandis pecunijs occupant̃: ꝛ ẽt alios pctõres ꝛ potissime malos iudices ꝛ iniquos: q iniste

iuste habent alios iudicare ꝛ librare. Tales sunt aquei.i.mobiles ꝛ debiles ad operandū:masculini.i.potētes ad luxuriandū:diurni.i.vigiles ꝛ sollicitⁱ ad lucrandū:ꝛ ad mūdi negocia pertractandū:qꝛ.i.vadunt de nocte sicut de die p nūdinas ꝛ mercata. Job.17. Noctē verterūt in diē:sunt ēt instabiles.i.ifirmi ad resistendū carni ꝛ diabolo:qꝛ tribulationes ꝛ tentationes nequeūt sustinere p patientiā. Treno.1. Peccatū peccauit Hierusalem:ideo instabilis facta est. Isti etiā sunt domus Ueneris.i.luxurie possessio Saturni:q terre preest.i.auaricie. Mercurij vagabilis.i.vanitatis ꝛ supbie:vel leuitatis ꝛ insolentie. Jouis q interp̄taẜ nuncius separās.i.odij vel iracūdie ꝛ iniurie.nā hodie diuites mundi in istis vitijs specialiter abundāt.i.in luxuria:auaritia: superbia ꝛ inconstātia odio ꝛ inuidia. Et ideo bene dicitur ꝙ isti sunt domus Ueneris ꝛ Jouis quantū ad luxuriam:litis ꝛ contentionis:quantū ad iracundiā:furti ꝛ rapine quantū ad auaritiā:ꝛ ideo dicitur. Esa.13. Rapina pauperis in domo. Et notā quomodo sunt domus litis: qꝛ sepe litigant incurijs ꝓpter temporalia:etiā dicunẜ domus furti:qꝛ bona circūstantiū vicinoꝝ furanẜ p fraudes ꝛ vsuras: ꝛ qñqꝫ ēt per excōicationē: ꝛ exactiones publice rapiunt ꝛ furanẜ. Et ideo de malis iudicibus dẜ Esa.1. Principes tui infideles socij furum. Job. Esa.

¶ Libre alia Moralitas. Cap.21.

Et Librā (allegorice) possunt intelligi Imperatores: Reges: Duces: Barones: Principes ꝛ vniuersaliter oēs seculariter regentes rēpublicam: qui moraliter ꝛ virtuose seipsos primo:ꝛ deinde rēpublicā gubernare debent:vt letenẜ velut reges i v̄tute dñi.vñ ps.20. In v̄tute tua letabiẜ rex. Nā q aīaꝫ suā q̄ vna est:regere nescit:qūo multoꝝ animas gubernabit. Libra igitur est septimum signum zodiaci. Et habet cōditiones siue ꝓprietates. Primo Libra est domus seu habitatio Ueneris. Secūdo Saturni exaltatio. Tertio lucis.i.diei ꝛ noctis equatio. Quarto prima eius facies est Lune. Dico primo ꝙ Libra est domus Ueneris:habet.n. Uenus duas domos.i. Taurum ꝛ Librā. Dico secundo ꝙ Libra est exaltatio Saturni:qꝛ videlicet exaltatur in ipsa. Dico tertio ꝙ Libra est signū equinoctij: qꝛ quando Sol ingreditur primum minutū eius:qđ est de mēse Septembris:temporibus nostris circa diem.14.est equinoctium in vniuersa terra:ꝛ vocatur equinoctiū Autumnale. Dico quarto ꝙ prima facies Libre est Lune. ¶ Primo ergo princeps debet esse domus Ueneris:quasi Libra. Uenus namqꝫ est planeta beniuolus ꝛ ingeniosus:benignus ꝛ clemens. Sic debet esse princeps in principatu suo: vt potius videaẜ velle esse socius q̄ dominus. Dicit enim Suetonius lib.2. de duodecim Cesaribus. Qđ diuus Augustus .i. Octauianus domini appellationem vt maledictum ꝛ opprobrium semper exorruit. Cum spectante eo ludos pronunciatum esset a mimo. O dominum equum ꝛ bonum. Et vniuersi quasi de ipso Octauiano dictum exultantes comprobassent. Statim manu: vultuqꝫ indecoras adulationes repressit. Et sequenti die grauissimo corripuit edicto: dominumqꝫ se post hoc a populo appellari: nec a liberis: nec a nepotibus suis: vel serio vel ioco passus est. Ex hoc tantum dilectus est a cunctis: ꝙ Patris patrie cognomen adeptus est. Hinc Ecclesiastici.32. Rectorem te posuerunt: noli extolli: esto in illis quasi vnus ex ipsis. Ps. Sueto.

Debēt etiā Principes habere demētiā: vt sint domus Veneris. Nā puerbi.
Prouer. 20. dr. Misericordia ꝛ veritas custodiūt Regē: ꝛ reprobabit demētia thronus
Regū. eius. De Rege Dauid. n. legit. 2. Regū. 16. Qd cum fugeret a facie Absalon
filij sui: ꝛ omnis populus ꝛ vniuersi bellatores a dextero ꝛ a sinistro latere Re
gis ipsius Dauid incederent. Egressus est quidam vir de cognatione domus
Saul nomine Semei. Qui pcedebat egrediēs ꝛ maledicebat: mittebatqꝫ la
pides contra Dauid: ꝛ damabat. Egredere vir sanguinum ꝛ vir Belial: reddi
dit tibi dominus vniuersum sanguinem Saul domus: quoniam inuasisti re
gnum: pro eo ꝙ dominus dedit regnuꝫ in manu Absalon filij tui. Et ecce nūc
premunt te mala tua quoniam vir sanguinum es. Dixit igitur vnus de princi
pibus Regis ad Regem. Quare maledicit canis hic moriturus Regi domi
no meo: Uadam ꝛ amputabo caput eius. Respondit Rex: dimitte eū vt ma
ledicat: dominus autem precepit ei vt malediceret Dauid: equus est vt qui audi
at dicere quare fecit: ecce filius meus qui egressus est de vtero meo: modo que
rit animam meā. Quanto magis hic filius Semei: dimitte eū maledicat iuxta
preceptum domini. Si forte respiciat dominus afflictionem meam ꝛ reddat
mihi bonuꝫ pro maledictione hac hodierna. De quolibet tali principe dici po
Prouer. test quod scribitur Prouerbi. vltimo. Os suum apperuit sapientie: ꝛ lex demē
Ualeri⁹. tie in lingua eius. De Alexandro etiaꝫ narrat Ualerius Maximus lib. 5. c. 1.
Cum hyemali tempore duceret exercitum: ꝛ sedens ad ignem inter suos mili
tes aspexit quēdam senem quasi ex frigore mortuum: qui eum iussit in sua se
de poni: ꝛ eius minister esse voluit: ꝛ ridendo ait. Gloria tibi est seruitoreꝫ ha
bere Imperatorem: propter quod a toto exercitu post fuit magis amatus: ꝛ
2 honoratus: ꝛ famatus. ¶ Secunda condictio Libre dicitur: ꝙ est Saturni
exaltatio. Dicitur autem Saturnus supremus planetarum: firmus ꝛ constās
in proposito honesto: vt nec muneribus: nec blanditijs: nec iniurijs ab hone
sto remoueatur. Ut autem princeps sit Libra. i. ꝙ omnia bene libret ꝛ ꝙ sit
Saturni exaltatio. Debet in omnibus dictis siue factis habere prudentiam:
Tullius que a Tullio sic diffinitur: lib. 2. Rhetoricorum: prudentia est rerum bonarū
Gregor. ꝛ malarum vtrarūqꝫ scientia. A Gregorio auteꝫ prudentia diffinitur sic. Est
Tullius cognitio vitandarum rerum ꝛ appetendaruꝫ: iterū a Tullio in lib. de officijs:
prudētia est cognitio imitandarū fugiendarūqꝫ scīa. Ab eodē in lib. de requie
mētis. Prudētia est rerū bonarū ꝛ malarū cū alterarū dilectione: ꝛ reliquarū
August. detestatione scīa. Cui cōsonat Aug. dicēs. Prudētia est virtus rerū bonaruꝫ
vel malarum: neutrarūqꝫ discretio cū fuga mali ꝛ electione boni. Et dicit neu
trarūqꝫ: hoc est differentiū: que. s. nec bone nec male sunt: sicut est frāgere festu
cā vel hmōi: hec virtus prudētia discernit bona a malis: ꝛ bona ab inuicē di
dendo ꝙ sit maius bonū vel maius malū. Hec igit est sūme necessaria princi pi
Sapie. pp discretionē boni ꝛ mali: propterea Sapien. 6. dicit spiritus sanctus. Si
igitur delectamini in sedibus ꝛ sceptris Reges populi diligite sapientiam: vt
in perpetuū regnetis: diligite lumen sapiē oēs qui preestis populis. Ad pru
Tullius dentiā autē vt ait Tullius circa finē secūdi Rhetor. tres ptes regrunt. s. me
moria: Intelligētia: ꝛ Prouidētia: Memoria ē p quā alus repetit ea q̄ fuerūt.
Intelligentia est p quā pspicit ea q̄ sunt. Prouidentia est per quam futurum
aliquod

dicit spiritus sanctus. Si igitur delectamini in sedibus et sceptris reges popu li: diligite sapientiam: vt in perpetuum regnetis: diligite lumen sapientie om nes qui preestis populis. Ad prudentiam autem vt ait Tullius circa finem. secundi Rhetor: tres partes requiruntur. s. Memoria: intelligentia: et proui dentia. Memoria est per quam animus repetit ea que fuerunt. Intelligentia est per quam prospicit ea que sunt. Prouidentia est per quam futurum ali quod videt anteq̃ factū sit. Debet igitur princeps habere memoriā solertē preteritorum. Et vt bene suū regat dominium: debet habere memoriā eorum qui fuerūt vtiles et fideles rei publice sibi cōmisse: quatenus in ipsis fideliter respublica promoueat: et ipse re periat gratus: vt eius exēplo incitentur posteri ad similia facienda. Propterea Romani honorabant principes triūphātes in curru triūphali quatuor albis equis tracto: in quo sedebat princeps cū aurea veste: ligatis retro captiuis ad cur rū. Taliq̃ triūpho ducebatur ad Capitoliū. Fiebātq̃ pro ipso imagines ad ppe tuā rei memoriā: et hoc totū fiebat: vt posteri continue ad talia incitarentur. Dicit enim Salustius in Iugurtino. Sepe ego audiui Quintū publiū Scipionē. Pre terea ciuitatis nostre preclaros viros solitos ita dicere. Cū maiorum imagines intue rentur: vehemētissime sibi aium ad virtutē accendi. s. nō cerā illā neq̃ figurā tā tam vim in se habere: sed memoriā rerum gestarum: eā flāmam egregijs in pectore cre scere: neq̃ prius sedari q̃ virtus eorum famā atq̃ gloriā adequauerint. Debet insu per princeps habere memoriā eorū: qui rempublicā infideliter tractauerūt: ne. s. eis vel similibus deinceps cōmittāt eā. Licet enim principē deceat plurimis peccāti bus indulgere: nullo tamen modo decet eū confidere in eis: quos cōperit infideliter egisse. Debet insuper princeps: vt sit prudēs: habere intelligentiā presentium: vt videlicet sp ctēdat pacē cōseruare subiectis beneficiētibus: parcere humilibus: et superbos pro posse sternare. Sicut de Roma dictū est ad gloriā. Hec tibi erūt artes: pacisq̃ imponere mores. Parcere subiectis et debellare superbos. Debet insuper princeps taliter se habere: vt nullus sibi subiectus egrediatur ab eius facie desolatus. De Ti to dicit Suetonius lib. 2. de duodecim Cesaribus. Quod in desyderijs hoium obstinatissime tenuit: ne quē sine spe dimitteret. Cū et admonētibus domesti cis quasi plura polliceretur q̃ prestare posset. Non oportere ait: quēq̃ a sermone principis tristem discedere. Debet denique princeps futurorum habere prouidentiā: prouidere videlicet ne quid attētet facere: quod suas excedat vires: et cōsimiliter nihil ex pectet pacti: quod ipsum debeat exterminare. Et ideo vel obmittat alios velle debel lare: vel debellare volētes ipsum: placare conetur: si se sufficere nō cognoscat: et sic in omnibus verbis et factis prudēs dicetur vere esse exaltatio Saturni. nam Satur nus est ponderosus et grauis dictus: sic princeps prudēs dicetur grauis et pōde rosus: et exaltatio Saturni: que fuit secunda conditio signi Libre. ¶ Tertia Libre conditio est: quod ipsa est signū equinoctiū: per diē siquidē intellige viros probos: et per noctē reprobos: vt videlicet princeps seruādo equitatē et iustitiā faciat equinoctiū. s. probos ad premia: et reprobos ad supplicia videat et iudicet. Et hoc secundum doctrinā Tullij. s. de officijs. Ne scilicet dum vnā partem ordinat: aliā negligat. Nō sit acceptator personarum: amicus sit ei qui benefacit. Exemplo domini qui di cit Math. 12. Quicūq̃ fecerit volūtatem patris mei qui in celis est: ipse meus frater soror et mater est. Omnis hostis reipublice sit inimicus principis: quos

Salust. Sueto. Tullius Math. Vale. Tullius

niam bene disposito capite: quicquid est lesiu⁊ corporis: est inimicum capitis. Et in hoc non debet princeps parcere proprijs filijs: vt patet de Seleuco Lucensi: vt ait Ualerius lib. 6. c. 5. de iustitia. Qui sibi oculū: ⁊ alium filio fecit eruelli. Quinimo nec ꝓprio patri parcere debet princeps: si viderit eum contra rempublicā pertinaciter agere velle. Ait. n. Tullius. 4. de officijs. An si tradere patriā conabit pater: silebit ne filius? Et respōdet. Q̄d pmo obsecrabit patrē ne id faciat. deinde si nihil proficiat: accusare minabitur. Et ad extremū si ad pernitiem patrie res spectabit. patrie salutem querens saluti: patris anteponat. Non sit personarum acceptator. Nam Tullius primo de Officijs ait. Qui parti ciuium consulunt partem qꝫ negligunt: pernitiosam inducunt in ciuitate seditionem atqꝫ discordiam. Sed sit sibi equalis cura de omnibus: vt videlicet approbando probos: ac reprobos reprobando ꝓcedat equaliter: ⁊ sic se principē oibus mēbris ostēdendo: veraciter apparebit tanq̄ verum equinoctiale signum Libre: q2 omnia iuste ⁊ equaliter librabit: reddens cuiqꝫ secundum suam mercedem. Hoc autem fiet si in omnibus iustitiā seruauerit. Propter quod Sapientie. 1. dicit spūs sanctus. Iustitiam diligite: q iudicatis terram. Hinc Tullius in fine secundi libri de Republica: sicut ait Augustinus. 2. de ciuitate dei. c. 21. Inducit Scipionē dicentem. Concordiam: artissimū atqꝫ optimum omnium in repubblica vinculum incolumitatis: eamqꝫ sine iustitia nullo pacto esse posse. Ac deinde latius ⁊ vberius discernit. Quantū prodest iustitia ciuitati si adsit. et quantum obest si absit. Et. 4. de ciuitate dei dicit Augustinus. Remota itaqꝫ iustitia quid sūt regna: nisi magna latrocinia. Hec autem iustitia debet habere tria. Primo. Religionem quo ad deum. Secundo dilectionem quo ad proximum. Tertio correctionem quo ad seipsum: ⁊ merito: quoniam vt ait Tullius. 2. Rheto. quasi iuxta finem. Iustitia ē habitus animi: cōmuni vtilitate seruata: suam vnicuiqꝫ tribuens dignitatem: ⁊ sibi correctionem. ¶ Dico primo ꝙ per iustitiam princeps debet deo religionem. Dicit enim Seneca de verborum copia. Quisquis iustitiam sequi desyderas: time deum prius: ⁊ ama vt ameris ab eo. Sixtus quoqꝫ pythagoricus ait. Cum preces hominibus memento ꝙ tibi preest deus. psal. quoqꝫ. 2. dicit Dauid. Nunc reges intelligite: erudimini qui iudicatis terram: seruite domino in timore ⁊ exultate ei cū tremore. Apprehendite disciplinam ne quando irascatur dominus, ⁊ pereatis de via iusta. Hinc Seneca in Tragedia Thyestes ait. Uos quibus Rector maris atqꝫ terre: ius magnum dedit necis atqꝫ vite. Ponite inflatos tumidosqꝫ vultus. Quicquid a vobis minor extimescit: Hoc vobis maior dominus minatur. Omne sub regno grauiore regnum est. Et Sapientie. 6. dicit spiritus sanctus: Quoniam iudicium in hijs qui presunt fiet. exiguo enim conceditur misericordia. Potentes autem potenter tormenta patientur. Fertur. n. ꝙ Alexander Macedo Templi dei pontifices adorabat in Iudea: propter quod dominus eum deinceps fecit victoriosum semper. E conuerso autem Pompeius cum cepisset Hierusalem: templumqꝫ teneretur: quod mense tertio captum est. Irruentes Romani prophanauerunt templum: ⁊ equos in porticibus stabulauerunt. Quam ob rem nunquā de cetero pugnasse Pompeium quin vinceretur: qui hactenus fuerat fortunatissimus.

Uale.
Tullius
Tullius
Sap.
Tullius
Aug.
Aug.
Seneca.
Syxtus Pytha.
ps
Seneca.

tissimus. ¶ Dico secundo quod per iustitiam Princeps debet reipublice dilectionem. Dicit enim Gregorius in registro. Summum in rebus bonum est iustitiam colere: ac vnicuique sua iura seruare: et subiectis non id quod potestatis est fieri: sed quod est equum custodire. Hinc Prouerbiorum. 21. Salomon ait. Aufer impietatem de vultu regis et firmabitur iustitia thronus eius. Talis enim princeps amans amabitur: quod est summa securitas principis. Tertio dico quod per iustitiam princeps debet sibimet correctionem: consideret igitur princeps statum suum vt videat quam sit labilis et periculosus status: ne de ipso nimium confidat. Unde Seneca in Tragedia Thyestes sic ait. Nemo confidat nimium secundis. Nemo desperet meliora lapsis. Miscet hec illis prohibetque Cloto: stare fortunam. Sic igitur princeps iustitiam seruando ad deum: ad proximum et ad seipsum: sicut vere signum Libre faciet equinoctium.

Greg. | Prouer 3 | Seneca

¶ Quarta conditio Libre dicitur: quod prima eius facies est Lune. Luna vt volunt astronomi: est significatrix populi: debet igitur principalis intentio principis esse: vt in omnibus actionibus suis subiectus sibi populus in cunctis prosperitatibus augeatur. Et post posito proprio commodo reipublice tantum vtilitas queratur: quoniam maius bonum bono minori est diligibilius: cum igitur bonum commune priuato bono sit melius: igitur preponendum. Unde. 1. Ethycorum dicit Aristo. Bonum gentis melius est quam bonum vnius hominis. Et Tullius primo de Officijs. Omnium societatum nulla est carior nulla gratior: quam ea que cum republica est: vnicuique nostrum cari sunt parentes: cari liberi: propinqui: familiares. Sed omnes omnium patria vna complexa est: pro qua quis bonus debet mortem appetere: si ei sit profuturus. Idem in quarto libro Rhetorice noue. Nullum est periculum quod sapiens pro salute patrie arbitretur vitandum. Hinc Augustinus in lib. de ciuitate dei. Et Ualerius Maximus in Titulo de amore reipublice ait. Brutus primus consul eiecto Tarquino superbo ob Lucretie mortem et violationem: intelligens duos suos filios adherere ipsi Tarquino vt reuocaretur in regnum. constanti ac forti animo filios ligari ad columnam et fustibus cedi iussit: et finaliter securi ambos interfici. Item Publius Decius vt refert Ualerius lib. 5. c. 6. Cum esset Consul Romanus et videret quasi prostratam totam rempublicam: caput suum dijs deuouit: et stati equo concitato intrepidus hostes intrauit clamans: auferte mihi caput: et sic factum est: et ex eius morte fuit suis victoria. Codrus Atheniensis imperator: vt refert Ualerius libro. 5. c. 6. de pietate erga rempublicam. de externis. Cum ipsi Athenienses ab hostibus grauarentur: nec viderent quomodo tandem possent euadere calamitatem: consulunt Oraculum Apollinis et responsum acceperunt: quod nullo modo saluari possent: nisi eorum dux ab hostibus occideretur: quod cum hostium intellexisset Capitaneus: precepit vt nullo modo Codrus ferireretur. Hoc autem Codrus intelligens vt patriam liberaret: mutatis vestibus ad hostes accessit et rixans cum aliquibus qui extra Castra erant: ab vno eorum falce occisus Athenienses fecit esse victores. Dauid quoque: vt dicit Nicolaus de Lyra. inermis cum solo baculo et funda: pro salute populi aggressus est Goliad: quem totus timebat

4 | Arist. | Tullius | Tullius | Aug. | Uale. | Uale. | Uale. | Nico. de Lyra.

Israel: et interfecit. Sed et Judith sancta: vt habetur Judith duodecimo Pro patria cum tanto periculo accessit ad Holofernem: quem et iugulauit. Sic igitur patet quantum amor patrie principes mouebat antiquos: vt
Sueto. videlicet sibi subditus populus augeretur et reipublice status continue felicior efficeretur. Per hoc se putantes ad celestem gloriam deuenire. Unde Octauianus: (vt in li. de. 12. Cesaribus dicit Suetonius ait.) Benignitas
Amb. n. mea ad celestē gloriā me efferet. Sz hic insurgit dubiū: an. s. amore reipublice homo debeat mortem subire: et an hoc apud christianos censeat meritorium. Rñdeo q sic. Uñ sanctus Amb. in capitulo Fortitudo. 23. q. 3. dicit. Fortitu
Leo pp. do q̄ bello a barbaris tuet patriam: vel domi defendit infirmos: vel a latronibus socios: plena iustitia est. hoc idē affirmat Leo papa: in eadem causa. q. 8. in capitulo Omni timore. Leo quartus exercitui Francorum scribēs ait. Omni timore ac tremore deposito contra inimicos sancte fidei et aduersarios omnium religionum: agere viriliter studete. Nouit. n. omnipotens si quilibet ve
Theo. strum morietur: q pro veritate fidei et saluatione patrie ac defensione christianorum mortuus est. Et ideo ab eo premium celeste consequitur. hec ibi. Nota tñ secundū sacros theologos: q iste actus scilicet morti se exponēdi pro defensione patrie etc. vt sit laudabilis et meritorius: debet duas habere circunstātias. prima q hoc faciat recta intentione. s. amore dei siue ex charitate proximi et nō ex gloria vana et pompa: vt gentiles et pagani fecerunt: qui in hoc nihil meruerunt. Secunda circūstantia est causa iusta: quia si iniusta: non est laudabilis sed peccatum: et hanc circunstantiā non habuerūt gentiles plurimi: vt Romulus et Remus: qui insidijs et fraudibus rapuerunt mulieres.

¶ Scorpij Realitas. Cap. 22.

Scorpius zodiaci est octauum signum Virginem respiciens: pedes verius vtrunqz polum porrigit: Caudam reflectit versus boream: ventre eius respicit terram: oritur rectus et occidit curuo corpore: Et habet multas stellas inter quas. 19. sunt parisibiles: que sic disponuntur. In quolibet cornu sunt due: et cum sint quatuor: due priores sunt satis clare: et relique due sunt obscure: in fronte habet duas: in ore vnā: in dorso tres
Abrahā bene claras: in ventre duas: in cauda quinqz: in aculeo duas. ¶ Natus in co signo naturaliter habebit fortunam et infortunium in omnibus vt Scorpio. Et vt dicit Abraham auenazre. Qui fuerit natus sub prima facie Scorpionis parum pulcher existet: et habebit signum in capite: et pectus eius erit latum. Et habebit signum in pede sinistro vel in manu dextra: eritqz homo castigationis: bonaqz discretione plenus: ac in loquella festinus. ¶ Natus sub secunda facie: caput habebit magnum: existetqz modice pulchre figure: et habebit signuz in genu et dorso: et erit homo discipline: verba sua multiplicās. ¶ Qui fuerit sub tertia facie: erit breuis stature: oculi eius contorti: appetens comedere: amans mulieres. ¶ Qui natus fuerit sub fine huius signi: aut erit nullius aut vtriusqz sexus. Et hec est figura sui aspectus in celo.

Scorpij

¶ Scorpij moralitas.p².c.23.

Corpius e fm Ysidorum Ysilabele signu aqueu: frigidu: fixu: et nocturnu. Domus martis: nullius exaltatio: dns eius i die e Uenus: in nocte Mars et Luna participat cu eis. de triplicitate e qrta: prima ei facies est Martis: scda Solis: tertia Ueneris. Ex pte hois mebris deseruit giuatiuis renib et vesice: facie dat rubicundam et paruam: capillos multos: oculos paruos: crura loga: pedes magnos: et sene facit boles et istabile ac mendace. Domus dr mortis et timoris: debiti et laboris: dani et ptetionis belli castitatis et igenij. Dr aut signu illud Scorpius: vt dicit Ysido. qz Scorpi e aial valde pugitiuu cu cauda. sicut Sol existes i illa pte zodiaci q dr Scorpi: cau

est lesionis et punctionis corporis humani: qz tuc declinas minus calefacit aere: vn aer distepat i frigiditate cito ledit et pugit corp. ¶ Scorpi igit e signu aqueu: frigidu: fixu et nocturnu: domus Martis et nullius exaltatio: in eo dominant qtuor planete. s. Mars qz e eius domus: et p facies: Uenus qz ei tertia facies: Sol. qz scda facies Luna: qz pticipat cu eis. Tales sunt huiusmodi pctores q sunt aqei p mollitie carnalitatis et luxurie: et isectione oiu libidinu: frigidi p ideuotione: qz penitus puati igne diuini amoris ac dilectione pximi: fixi p obstinatione i mala sua volutate et nullo mo penitetes: nocturni p occultatione suo malo ope. s. quo ad hoies: q no cognoscut nisi manifesta: sz no quo ad deu: cui oia nuda sunt et apta. Sut domus Martis. s. litis et ptetionis: qz ip i litigijs et ztrouersijs pacqredis mudi diuitijs. Nulli exaltatio: qz nullus apud eos exaltat: qz nullu reputat dignu exaltatois: et ita sunt inuidi qp nullu pmouet nec exaltat: qretes tm q sua sunt. Et io qtuor planete. s. qtuor vitia i talib dnant. s. Mars. s. odiu vel iracudia 3 oes alios: Uenus. s. luxuria. Luna. i. mutabilis icostatia in bono pposito si aliqn i eo mete venerit. Sol: qui solus luces dr. s. supbia: qz isti volut Soli videri. s. apparere. Eccle. 6. Nuc ina ducabo de bonis meis solus: qz tales alijs. s. paupib no subuenietes: sibi ipis tm pcurare studet. Et isti dnr Scorpius: qd e aial venenosu: facie aut plaudit et cauda pugit. Sic isti qn habet iuidia 3 aliqu sepe labut eu: a plaudendo et adulado i facie. s. in psitia: sz vere a pte retro. s. i absentia: sut aculeus fallacie et detractionis: qz. s. qn e absens ipm pugut p detractione et accusatione et isfamatione. Et io de istis pt dici illd. Ezech. 2. Incpij et subuersores st tecu et cu Scorpionib habitas. Et illd Hiere. 9. In ore suo pace cu amico loqt: occulte aut ponit ei isidias. Et btus Hierony. d fictis amicis ad Ansel. Osculabat mihi qda manus: et ore vipereo dtrahebat: dolebat labijs: et corde gaudebat. pz i exe Jude Eccle. Ezech. Hiere.

Joā. Joā.19. Aue rabi: ⁊ osculat⁹ ē eū: Tales sꝫ isti mali Scorpiões detractores ⁊ i
fideles ꝓdictoresq̄ mūdani. Itē Scorpi⁹ ē regio celi q̄ deseruit mēbris gñati
uis: faciē dat puā: multos capillos: oculos puos crura lōga: pedes magnos:
hoīeꝫ facit istabilē: ⁊ irascētē. domus ē mortis: timoris: delicti: ⁊ laboris: belli
dāni ⁊ caliditatis. Talis ē hic mūdus: q̄r. s. iste fuit mēbris. i. ꝑsonis gñatiuis
q̄ vacāt ad ꝯingiū: illi aūt i qb⁹ dñaẗ. i. illi q amorē ⁊ affectū i eo ponūt: habent
faciē ꝯscīe paruā: q̄r ⁊ si multa faciāt pctā: de eis tñ nō habēt ꝯsciaꝫ: oculos. s.
discretionis paruos: q̄r i oīb⁹ suis factis viuūt sine discretione: q̄si tāq̄ bestie:
capillos diuitiaꝝ multos ꝑ phas ⁊ nephas acq̄sitaꝝ: ⁊ inique possessaꝝ. Cru=
ra ⁊ pedes affectionū magnos: q̄r Crescit amor nūmi q̄ntū ipa pecunia crescit:
⁊ hoīes facit istabiles ⁊ iracūdos: ⁊ iste ē domus Martis: q̄r ꝓ certo i mūdo ē
Mars. i. mors aīe ⁊ corporis: aīe ꝑ pctm̄: corporis ꝑ aīe sepationē a corpore ex
ip̄roportiōe q̄litatū. Est ēt timor: labor: ꝺlictū: bellū: dānū: caliditas: ⁊ falsitas:
Osee. quia vt dicitur. Osee.4. Adulterium: furtum ⁊ homicidium super terram: ⁊
sanguis sanguinem tetigit: q̄r oīa ista vitia sunt in mūdo. i. in hoīb⁹ mūdanis.
Et iō hñ iste dr̄ Scorpi⁹: q̄r postq̄ satis lābuerit hoīeꝫ aplaudēdo ꝑ ꝓspitatē:
pūcturā mortis eterne i fine infligit: ꝑ dānationē aduersitatis. Uel expone de
inferno: vbi sunt oīa ista icōmoda. ¶ Scorpij Moralitas. Cap.24.

Corpionē octauū zodiaci ponimus signū. Scorpio. n. primo ē domus
S Martis. Scd̄o eiusdē ē triplicitas. Tertio eiusdē ē ꝑma facies. Quar
to eiusdē ē terminus. Dico primo q̄ Scorpio ē domus Martis. Dico
scd̄o ē de triplicitate Martis i nocte. Nā Cācer Scorpio ⁊ Pisces: faciūt q̄rtā
triplicitatē: vt volūt Astronomi: cuius triplicitatis in die dña ē Uen⁹: i nocte
dñs ē Mars. Quoꝝ pñceps ē Luna tā de die q̄ de nocte. Dico tertio q̄ Scor
pij ꝑma facies ē Martis: mō dicto de alijs. Dico q̄rto q̄ ꝑmus termin⁹ Scor
Alcabi. pionis: q ꝯtinet sex vel septē gradus primos: vt ait Alcabiti⁹: est termin⁹ Mar
tis. Cū igiẗ Mars i domo sua ifluit audaciā. In triplicitate ifluit fortitudinē
In facie ifluit sagacitatē. In termino vero ifluit veracitatē. Iccirco denotaẗ q̄
cupiēs eē bon⁹ miles: ⁊ sic ꝑ portā militarē itrare xp̄i ciuitatē ⁊ i regnū celoꝝ.
Primo semetip̄m oñdere dꝫ audacē i aggrediēdo. Scd̄o dꝫ se oñdere viuacē
in ꝓgrediēdo. Tertio sagacē in p̄meditādo. Quarto veracem in ꝑseuerando.
¶ Primo ergo dico q̄ strenuus miles dꝫ audaciā hr̄e in aggrediēdo: q̄m timi
Judicū. ditas i milite plurimū tā sibi q̄ socijs ē cā succūbēdi. Scribiẗ. n. in li. Judicuꝫ
c.7. Qd̄ cū Gedeon pugnare deberet cōtra castra Madiā: locutus ē ad ppl̄m
q erat cū eo de mādato dñi. Qui formidolosus ē ⁊ timidus reuertaẗ. Et tunc
ab eo recesserūt.22. millia viroꝝ: ⁊ tñ. x. millia remāserūt. Et solū cū trecētis co
rū q remāserāt hūit victoriā. Audax aūt dꝫ eē bonus miles: nō ex virib⁹ ꝓprijs
nō ex multitudine socioꝝ. Q̄r nō in fortitudine eq̄ volūtatē hēbit dñs: neq̄ in
Ps tibijs viri hñplacitū erit ei: sꝫ hñplacitū ē sup timētes eū: vt dr̄. p̄s.146. Sit āt
audax bonus miles i p̄lio iusto: q̄r dñs amat iudiciū: ⁊ hñtes iustitiā adiuuare
dñs dignaẗ. Iō solū audax sit i dño: sic Dauid q p̄s.17. dicit. Tu doces man⁹
meas ad p̄liū: ⁊ posuisti vt arcū ereū brachia mea. Et dedisti mihi ꝓtectionē sa
lutis tue. Et paꝝ iferi⁹. Precinxisti me v̄tute ad bellū: ⁊ supplātasti isurgētes
Ps in me: subtus me. Et p̄s.143. dicit ipse Dauid. Bñdictus dñs deus meus: qui
docet manus meas ad preliū: ⁊ digitos meos ad bellū. Sic ḡ pꝫ q̄ bonus mis

les oz eé audax & nō formidolosus: sed audaciā suā hēat i dño & i plio iusto.
¶ Scdo bonus miles oz hr̄e viuacitatē. Qm audacia: qn nō correspōdēt vi- 2
res: audacē deducit in interitū & ruinā. Jō bon⁹ miles oz hr̄e illud: qd dat & in
fluit Mars: dum est in Scorpione in ascendente. s. viuacitatē: vt sit fortis & vi
uax. Nā Eccle. 22. scribit. Patrē & virū ɔfundat audax. loqtur de mulierib⁹ q Eccle.
virib⁹ carēt: vt innuat q ubi nō sunt vires correspōdētes inanis ē audacia: & me
rito. Nā qd nō negat nemo feliciter audet. Dicit. n. Vegetius de re mili. li. 1. Vege.
c. 4. Qd in electione militū necessitas exigit: nō tā staturē rōnē hr̄e quā viriū.
Ipso Homero teste. Qui Tideū minorē corpore: sz fortiorē armis fuisse si- Home
gnat. Et iferius. c. 5. idē Vegetius dicit. Sic g Martis opi. i. in ope belli sp̄u
tādus: vigilātib⁹ oculis: erecto ceruice: lato pectore: hūeris musculosis: valēti
bus brachijs: digitis lōgiorib⁹: vētre modicus: exilior crurib⁹: suris: & pedib⁹
nō supflua carne distētis: sz neruorū duritie collectis. Cū hec i tyrone vel mili-
te signa dep̄hēderis: ꝓceritatē non magnope desyderes. vtilius. n. est milites
eē fortes q grādes. Statura igit militis nō oz eē tā magna q virilis & bn̄ for-
mata. Multi. n. parui multotiēs vincūt magnos: ita q magnitudo psone sim
pliciter nō arguit bonū tyronē. Legit i hystoria Alexādri. Qd Porus rex In Ex
dorū cū eo pugnare volēs hūit i suo exercitu. 14. millia currus: & 400. Elephā Alexā.
tes i quorū quolibz ɔstructa stabat turris lignea: in q. 30. boies stabāt pugnā
tes. Vñ exercit⁹ Alexādri pterrit⁹ ē magis pp alalia q pp boies. Alexāder āt
ascēdēs equū noie Lucipbalas: dixit se cū Poro rege velle pugnare. Porus āt
spuit eū pp corpis puitatē: qz Alexāder erat triū cubitorū: & ipe Por⁹ qnqz: sz
ignorabat vtutē & audaciā i corpusculo latētē. In pugna tādē ābob⁹ positis:
pcussit p̄mo Porus Alexādrū: & qsi semimortuū dimisit. At Alexāder sum-
ptis virib⁹ factoqz ipetu ɔputatis brachijs tā fortiter pcusit Porū: q stati3 in
terfecit: quo mortuo de toto exercitu triūphauit. Hinc Hierony. li. 2. ɔtra Jo Hiero.
uinianū ait. Fortitudo corporū necessaria ē his q portāt arma: q pugnis & cal-
cib⁹ sua iuicē mēbra debilitāt. Est igit audacia sine fortitudine piculosa: & cū
fortitudie laudabilis & fructuosa. Narrat Vale. li. 3. c. 2. Qd hetruscis i vrbez Vale.
pōte sublicio irruētib⁹ vł irrūpētib⁹ Horati⁹ Cocles extremā ei⁹ ptē occupa
uit: totūqz hostiū agmē: donec post tergū suū pōs obrūperet: ifatigabilipugna
sustinuit: atqz vt patriā piculo eminēti liberatā vidit: armat⁹ se i Tiberi misit.
Cui⁹ fōtitudinē dij inōtales admirati: icolūitatē sincerā ei pstiterūt. Nā neqz
altitudie dīect⁹ q ssat⁹ ve: neqz pōder armorū pssus: nec vllo vticis circuitu act⁹
nec telis qdē q vndiqz ɔgerebāt lesus tutū: natādi euētū hūit. Vn⁹ itaqz tot ci
uiū tot hostiū i se oculos ɔuertit: stupētes illos admiratiōe: hos iter letitiā me
tūqz hesitātes: vnusqz duos acerrima pugna ɔfros exercit⁹: alterū repellēdo:
alterū ppugnādo distraxit. Deniqz vn⁹ vrbi nr̄e tā scuto suo: q Tiberis alueo
munimēti attulit. Quapp discedētes hetrusci dicē potuerūt. Romānos vicim⁹
ab Horatio victi sum⁹. Eodē q. c. nārat Vale. q Juli⁹ cesar cū inderabili milti
tudie & feroci ipetu hostiū iclinari aciē suā videret: timidi⁹ pugnāti militi scutū
ētraxit: eoqz tect⁹: acerrie pliari cepit: q scō fōtitudinē p totū exercitū diffudit:
labētēqz belli fōtunā diuio ai ardoi restituit. Idē: vt ibidē nārat Vale. alio p̄
lio legiōis martie aqlifeꝝ icādē fuge gsa iā ɔuersū: faucib⁹ ɔphēsum i ɔriā pte

detraxit: dexterāq3 ad hostē tēdēs: quorsu3 tu ingt abis? illic sunt cū qb⁹ dimi cainus: 7 manib⁹ qdē vnū militē: adhortatiōe vero tā acri olu3 legionū trepis dationē correxit: vinciq3 paratas vincere docuit. hec Ualerius: 7 p3 q̄ miles
3 d3 eē audax 7 fortis. ¶ Tertio miles d3 hre sagacitatē: quā īsuit Mars i fas cie: qm̄ audax fortitudo plurimis exposita pīculis inenit: itērdū tn̄ nō sufficit
Sapie. militi q̄ sit audax 7 fortis: nisi simul repiat 7 sagax. Hinc Sapie. 5. dicit spūs
Trogus sctūs: melior ē sapia q̄ vires: 7 vir prudēs magis q̄ fortis. Narrat Trog⁹ Pō
Pōpei⁹. peius li. xi. Qd Alexāder cū ad piculosum bellū cū Dario exercitū eligeret: nō iuuenes robustos: nec primū florē etatis: s3 veteranos pleriq3 ēt emeritos mili tie: q cū pre pīno militauerāt: elegit: vt nō tā milites q̄ magros militie electos putares. Ordines quoq3 nemo nisi sexagenarius duxit: vt si principia castroꝝ cerneres: senatū de pīsse alicuius reipublice te videre diceres. Itaq3 nemo i pre lio fugā: sed victoriā cogitauit: neq3 in pedib⁹ qcq̄ spei s3 i lacertis fuit. Econs
Uege. trario fuit de Dario 7 suis: 7 iō illi victores 7 hi victi. Dicit Uege. li. 2. d re mi lita. c. 1. Aduersus oia pfuit Ciceronē solertē eligere iuu: vt ita dixerim armo rū docere: quotidiano exercitio roborare q̄cūq3 euenire i acie atq3 plȳs possint oia in cāpestri meditatiōe pnoscere seuire i desides vindicādo. Scia. n. rei bel lice dimicādi nutrit audaciā. Nemo facere metuit: qd se bene didicisse pfidit: 7 enī3 i certamine belloꝝ exercitata paucitas ad victoriā propitior ē q̄ rudis 7 in docta multitudo exposita sp ad cedē. Et nō parꝝ pdest i dimicatiōe vti psilȳs.
T. Li- Maiora si qdē fiūt i bellis psilio q̄ armis. Narrat Titus Liuius li. 1. c. 2. qd ē
uius. de explorādis psilȳs hostiū. Qd Emilius Paulus psul Romanus apud opi dū qddā dimissur⁹ erat exercitū in q̄dā planitiē: 7 circūspiciēs vidit q̄dā auiū multitudinē subito excitatā a q̄dā sylua psurgere: 7 statim pcepit q̄ ibi fuerūt isidie. missis igit̄ exploratorib⁹ didicit ibi. x. millia armatoꝝ eē: vt Romāo exer citui obuiassent: missis igit̄ p aliā viā militib⁹ eos circūdedit 7 pfudit. De hac
Julius. sagacitate militis ēt. Refert Juli⁹ li. 6. c. 2. qd ōf vel ē de isidȳs. Qd qda3 rex Carthaginēsiū hūit guerrā cū qbusdā d Africa: q Carthaginēsib⁹ rebellabāt sunt isti de Africa auidi ad bibēdū vinū: qd dux itelligēs vius ē 3 eos tali cau tela. Accepit multa dolia vini 7 miscuit eū vino succū herbe mādragore: q̄ qde3
Arist. herba ē multū somnifera sicut docet Arist. l. i. de som. 7 vigi. 7 ita bibētes reddit insensibiles. Sic q̄ dimissis dolȳs in tentorȳs suis fugerūt. Africi ṽo gauden tes tētoria inuadūt: 7 inueniētes victualia cū vino in abūdātia inebriati sunt: 7
Tullius dormiētib⁹ hoc explorās dux pdictus de nocte eos inuasit: 7 eos sic voluit trus cidauit. Dicit. n. Tulli⁹ i li. de senectute. Nō virib⁹ aut velocitatib⁹: aut celeri tate corpis: res magne gerunt: s3 psilio auctoritate 7 scia. Et vt idē ait Tulli⁹
Idem. l. de officȳs. Scipio dicebat q̄ turpe erat militē i bellis dicere: (Nō accidere non putaui) 7 stultū ē cogitare q̄ aduersari⁹ nō cogitet) pua nēpe sunt foris arma vbi si ē psiliū: vel si psilia dsint domi. Et plus valuit aliqn pborū psiliū i bellis
Prouer. q̄ vulnerauerit milites i armis. Hic Salomō Prouer. 24. dicit. Uir sapiēs 7 fortis est: virq3 doctus robustus 7 validus: qr cū dispositione initur bellu3: 7 erit salus vbi multa consilia sunt. Ut aūt miles sit sagax 7 habeat veram mili tie artē: debet q̄tuor intendere 7 procurare. Primū est ciuiū defensio. Scdm est hostiū expulsio. Tertium est patrie promotio 7 dilectio. Quartum dicetur

ducio

ducis seu p͛ncipis exaltatio: quibus bitis vere poterit dici sagax ꝛ vera facies Martis: ꝛ sic debēbit verā astutiā ꝛ prudentiā. Primū ḡ qd̄ dz intēdere miles: ē ciuiū defensio. Nā Neemie. 4. di. Militib⁹ dñi magni ꝛ terribilis. mementote ꝛ pugnate ꝓ fratribus vestris: filijs ꝛ filiabus: ꝛ vxoribus vr̄is ꝛ domib⁹. Et 1. Mach. 3. Milites populi dei dixerūt vnusq̄sq; ad ꝓximū suū. Erigamus de iectionē populi nostri ꝛ pugnemus ꝓ populo nr̄o ꝛ letis nr̄is. ¶ Narrat Valerius li. 5. c. 6. Qd̄ Decius caput suū ꝓ salute reipublice deuouit: ac ꝓtinus cōcitato equo in mediū hostiū agmen: ꝓ ſie salutē: sibi mortē petēs irrupit: sa ctaq; ingēti strage plurimis telis obrutus sup corruit: ex cuius vulneribus ꝛ sanguine in sperata victoria emersit. Refert etiā btūs Aug. li. 5. de ciui. dei. c. 18. Qd̄ miles quidā: vt cū Porsena rege pax fieret: q grauissimo bello Roma nos ꝓmebat: Porsenam ip̄m decreuit occidere. Qz vero Porsenā nō potuit occidere: ꝛ ꝓ eo alterū deceptus occidit. In ardētē aram ante eius oculos: dextrā ꝓtēdit dicēs. Multos tales qualē ip̄m videret in eius interitū ꝯiurasse: cu ius ille fortitudinē ꝛ ꝯiurationē taliū ꝓhorrescēs: sine vlla dilatione ab illo facta pace bello ꝯpescuit. Sic ḡ milites cōstātissimi: vires suas ad ciuiū suoꝝ agēdaꝫ defēsionē ꝛ semetipsos exponūt morti. Laudabili⁹. n. ē eligētis tā strenue mori q̄ ciuiū suoꝝ videre oppssionē. Hinc primi Mach. c. 3. dixit Judas suis militibus. Accingimini filij potētes ꝛ estote parati in mane vt pugnetis aduersus nationes has: q̄ ꝯuenerūt disperdere nos ꝛ sctā nostra: qm̄ melius est nos mori in bello: q̄ videre mala gētis nostre ꝛ sctōꝝ: sicut fuerit volūtas in celo sic fiat. Scd̄m qd̄ miles dz intēdere: vt dicat̄ sagax: astutus ꝛ prudēs: ꝛ sic sit facies Martis: est hostiū expulsio. Nec. n. pfecte defendit̄ ciuis q̄ diu p patriam vagat̄ hostis. primi Reg. 23. c. scribit̄. q egressi Phylistei oppugnabāt Ceyla ꝛ aras diripiebāt. qd̄ cum audisset Dauid cōsuluit dñm dicens: nū vadā ꝛ percutiā phylisteos istos? ꝛ ait dñs ad Dauid: vade ꝛ pcuties phylisteos ꝛ saluabis Ceyla. Et dixerūt viri q erāt cū Dauid ad eū. Ecce nos hic in iudea existentes timemus: q̄to magis si ierimus in Ceyla aduersuꝫ agmina phylistinorum. Rursum igit̄ ꝯsuluit Dauid dñm: q rn̄dens ait ei. Surge ꝛ vade i Ceyla. ego. n. tradā phylisteos in manu tua: qd̄ ꝛ factū est. His ēt alias debellauit phylisteos ꝛ expulsit de terris israel. sicut scriptū est. 2. Reg. c. 5. Ad hec nēpe signāter milites laborauere Romani: vt vz a finibus suis hostes expellerent. Vñ sic recitat Orosius li. 4. c. 36. Cū Hānibal taliter obsedisset Romaꝫ ꝛ Romanos debellasset: vsq; adeo vltima desperatio reipublice apud residuos Romanos fuit: vt Senatores de relinquēda Italia sedibusq; querēdis ꝯsiliū in eundū putarēt: qd̄ ꝛ factū fuisset: nisi Cornelius Scipio tribunus tūc militū idē q Africanus districto gladio decreuisset: ac potius ꝓ p͛rie defensione ꝛ hostiū expulsione in sua verba iurare cōegisset. Et vt hr̄. c. sequēti: cum pauca gēte Claudius Marcellus Hānibalis exercitū prelio fudit: primusq; post tā tas reipublice ruinas: speꝫ fecit Hānibalē posse superari. Et inferius. c. 41. ponit̄ q vbi nō viderūt Hānibalē aliter expellēdū ab Italia: missus fuit Scipio ad Hyspaniā: ꝛ de hinc ad Africā: q taliter p͛lam Hānibalis afflixit: q Hānibal in Africā redire iussus ē: ꝛ vt fessis Carthaginēsibus subueniret: flens relīquit Italiā: quē inuictū in Italiā: Scipio deuicit in Africa. Nā postq̄ Hāni

Neemie. 1

Mach.

Vale.

Aug.

Mach.

Orosi⁹ de Hānibale.

bal intrauit Carthaginē: colloquiū petijt Scipionis. vbi cū se diu atoniti ad miratione mutua: duo clarissimi duces suspexissent: infecto pacis negocio: p̄re liū cōsertum est: vbi Scipio victoriā adeptus est. Sic igit̄ p3 q̄ militis officiū est: arte vel ingenio hostes a patria valenter expellere. Nec hostiū metu p̄riam relinquere. ¶ Tertiū q̄ miles d3 intēdere: est p̄tie p̄motio vel augumētatio quātū iuste pōt ⁊ scdm̄ deū. Quilibet. n. miles d3 q̄ntū pōt p̄riā3 amare: p̄ria3 p̄mouere. ēt postponēdo pp̄ p̄riā3: tā se q̄ sua. d̄ hoc h̄t multa exēpla i Uale.
4 li. 5. c. 6. p̄mo de Genitio. Et li. 1. c. 3. de Camillo ⁊c. ¶ Quartum qd̄ d3 mi
Policra les intēdere ex sua sagacitate: est ducis seu principis exaltatio. Dicit. n. Poli
tes. cratus li. 4. c. 2. Qd̄ maiestas principis ē post deū ab oī milite diligēda. Cū legitimū qs accipiat p̄ncipatū: tāq̄ p̄sti deo fidelis ēē d3 cui ⁊ p̄stāda est deuo tio ⁊ impēdēdus p̄ vigil famulatus. Talē p̄ncipis exaltationē strenuissimus miles Joab opatus est erga Dauid dn̄m suū. Nā cū pugnaret Joab cōtra Ra bath filiop̄ Amon expugnabat Urbē regiā. Et misit Joab nūtios ad Dauid dicēs. Dimicaui aduersum Rabath ⁊ capiēda est vrbs aquap̄. Nūc igit̄ con grega reliquā partē populi ⁊ obside ciuitatē ⁊ cape eā: ne cū a me vastata fue rit vrbs: nomini meo ascribat̄ victoria. Cōgregauit itaq̄ Dauid oēm popu lū: ⁊ p̄fectus ē aduersus Rabath ⁊ vrbē cepit ⁊ regē. sicut h̄r in. 2. lib. Regū.
Regū. Tantus aūt amor principis sui d3 inesse militibus: vt ip̄m summe diligāt ⁊ ti meant: eiusq̄ iperio: cū iusta p̄cipit: idefinēter obediāt. Uale. li. 2. c. 2. refert d̄ Posthumo q̄ filiū posthumū securi feriri iussit: eo q2 absq̄ scitu p̄ris ausus ē p̄liū cōmittē l3 cū victoria. Et idē d̄ Mālio Torq̄to. vide ibi Uale. q2 pulchra dicit. Ex qbus oib⁹ p3 q̄ miles vt sit vera facies Martis: d3 vti sua sagacitate ⁊ astutia atq3 prudētia: sic q̄ primo sit ciuiū defensio. scd̄o hostiū expulsio. tertio p̄rie p̄motio ⁊ dilectio. quarto ducis exaltatio. ¶ Quarto principaliter diri
4 q̄ Mars in termino Scorpionis influit veracitatē. Sic miles d3 esse verax. vt. s. veritatē loquat̄ in cōsilijs: nō ficte nec palliate. Et cōstantiā atq3 fidelita tē ostēdat ⁊ teneat in p̄lijs. Legit̄ de Hānibale q̄ cū apud regē Antiochū p̄ fugus moraret̄: ⁊ sibi rex ostēderet exercitū insignibus aureis ⁊ argēteis flo rentē frenis ac phaleris p̄fulgentē. Rex gloriabūdus Hānibalē p̄sperit ⁊ ait. Putas ne satis eē Romanis hec. Jlle ficte ⁊ acerbe eludēs ignauiā militū ar matop̄ ait. Plane satis eē credo ⁊ si Romani auarissimi sint. Tūc Hānibal fi ctionibus veritatē occultauit. Rex. n. quesierat de numero exercitus ⁊ estimā da operatione. ipse vero Hānibal de preda respondit. ⁊ sic ficte. cū. n. veritas sit adequatio rei ad intellectū. qūo poterit de milite princeps cōfidere: quē iue nit in sermone mēdacē? Nēpe neq3 verecūdat̄ in bello mētiri: q nec mētiri ve recūdat̄ in verbo. Cū igit̄ in quolibet ordinato p̄lio casibus exponat̄ bonum reipublice: patrie salus: p̄sona p̄ncipis triūphus ⁊ honor: similiter ⁊ militis p̄ sona pugnātis: d3 qlibet miles tā rōne sui q̄ rōne p̄rie. principis ⁊ reipublice. nō adulatorie: nō ficte: nō deceptorie: nō palliate: sed veraciter ⁊ fideliter atq3 aperte dicere veritatē. Uarius est. n. euētus belli: ⁊ nūc hūc nunc illū cōsumit
Reg. gladius. sicut scriptū est. Reg. 2. Hec aūt veracitas quā dicimus debere eē in bono milite: posset dici tenacitas. q2 miles d3 eē tenacissimus in his q̄ visa sūt: ⁊ merito q2 similia similibus gaudēt. Assimilat̄ veritas p̄fecto militi. Debet

etia m

etiam miles cōstantiā ⁊ fidelitatē tenere in prelijs. Nā fidelitas decus est ⁊ bonor rei militaris. In tantū.n. reqrit in milite fidelitas vt apud antiquos sine iuramēto fidelitatis: nemo nomē militis aut officiū sortiret. Dicit.n. Tulli⁹ li. 1. de officiis. Qd cū Pōpilius imperator vnā legionē dimitteret Catonis filiū: q in eadē legione militabat dimisit. Et cū ille amore pugnādi in exercitu remāsisset. Cato ad Pōpilium scripsit. vt si pateret in exercitu remanere: eu3 scdo obligaret sacramēto. q2 priore amisso iure cū hostibus pugnare nō poterat. Formā aūt iuramēti militis ēt anteq̄ insignat cingulo militari. ponit Policratus li. 5. c. 6. dicēs. Iurant quidē milites p deū ⁊ xp̄m eius ⁊ spūm sctūm ⁊ maiestatē principis: se strenue facturos quecūq3 p̄ceperit princeps: ⁊ nunq̄ deserturos militiā: vel mortē recusaturos pro republica cuius sunt ꝯscripti militie. Sic.n. astringunt ad ista ex assumpta militia: ⁊ si ista nō dicāt explicite: nihilominus tenent īplicite. Nō solū aūt tenent esse fideles principibus fidelibus: sed ēt infidelibus ꝓ republica iuste pugnātib⁹ seu dimicantibus. Sicut p3 de sacra legione Thebeoꝝ sub impatore Maximiano militāte: quos cū ad ꝑsequēdos christianos Imperator mittere vellet. Rñderunt. Milites sumus Imperator tui. sed tñ p̄ter hoc qd libere ꝯfitemur Iesu3 xp̄m filiū dei. tibi militiam debemus. Illi innocentiam a te stipendiū laboris accepimus: ab illo vite exordiū sumpsimus. Tibi (qd ⁊ fecimus hactenus) adhuc parebimus. Meminimus nos ꝓ ciuibus potius q̄ aduersus ciues arma sumpsisse. pugnauimus semp pro iustitia ⁊ pietate. ꝓ innocentū salute. Hec fuerūt hactenus nobis p̄cia periculoꝝ ⁊c. Ad hāc aūt fidelitatē declarādā in milite multa solēnia fieri ꝯsueuerūt i militum creatione. Nā in aliqbus locis balneant. vt ostēdat q̄ debent lauari ⁊ mūdari a vitijs ⁊ pctis: ⁊ in bonis opibus renouari. Per principem accingunt cingulo militari: vt ostendat q̄ accincti ⁊ parati debent eē semper pro republice defensione. Calcaria deaurata sibi ponunt in pedibus: vt ondat q̄ oēs sui affectus debēt eē reducētes ⁊ clari. Gladiū militarē offerūt in altari: ⁊ oblatū oblatione redimūt. vt ondat. q̄ deo debēt primū gradū militie sue. Hinc Seneca. epla. 95. P⁹ militare vinculū est religio: ⁊ singuloꝝ amor: ⁊ deseruiēdi nepbas. Fidelitas ḡ militis d3 eē i defendēdo se ⁊ alios ab hostiū piculis. Qm̄ quotiēs milites adinuicē ⁊ pncipi fideles fuerint: nullus hostis eis nocere poterit. Nā Prouer. 18. dr. Frater qui adiuuat a fre q̄si ciuitas firma: ꝓ certo fidelitas i exercitu facit q̄ exercit⁹ difficile frāgit. Dicit Salo. Eccl. 4. Funicul⁹ triplex difficile rūpit. fidelitas ḡ facit hoie3 iuictū. pp̄ h Apoc. 2. dr. Esto fidelis vsq3 ad mortē ⁊ dabo tibi coronā vite. Cōstat āt q̄ nō coronāt victi s3 victores. vt dicit btūs Maxim⁹ i smone cōi. Corona n̄o victoribus dat. Scriptū ē.n. 2. Reg. 22. Dauid fuit fidelissim⁹ Saul regi suo: dū adhuc sub eo militaret. Dī.n. ibi ad Saul. Quis in oibus seruis tuis sicut Dauid fidelis ⁊ pergēs ad ipiū tuū ⁊ glios⁹ i domo tua. Hic aūt pp̄ fidelitatē sp inuictissim⁹ fuit. pp̄ qd cū occidisset Goliā. cātabat i choro d ipo Saul pcussit mille: ⁊ Dauid. x. milia. ēt. 2. Reg. 18. dī. q̄ Dauid p. x. millib⁹ reputabat. Sic ḡ p3 q̄ nihil pncipi sic amabilē reddit militē sic fidelitas: q̄ ⁊ ip3 corona dignū efficit. vñ dic Uege. li. i. d re mili. c. 1. Nlla alia re vidēm⁹ pp̄lm Romanū orbē subiecisse terraꝝ: nisi armoꝝ exercitio; disciplīaq3 castroꝝ vsuq3 militari: q̄ plāc si fuisset

Tullius

Policratus.

Solennia q̄ fiūt in milite

Seneca

Prouer. Eccle. Apoc. Maxius Reg.

Uege.

nisi militibus fidelitas tāta viguisset. vt fugiter p̄ ingenia mirabilia nouos bel landi modos adinuenissent. Et sic ex oībus supradictis p3 q̄ miles d3 ēē tot' martialis (sicut est Scorpio.) q2 d3 h̄re audaciā in aggrediēdo. viuacitatē: s. fortitudinē in cōgrediēdo. Sagacitatē astutiā 7 prudētiā in p̄meditādo. Ue racitatē: ꝯstantiam 7 fidelitatem in perseuerando: 7 sic agendo 7 iuste pugnan do: per portam militarem intrabit in regnum celorum.

¶ De Milite Moralitas. Cap. 25.

Uc aūt dicta sunt supra de milite tpali siue corporali possunt ēt itelligi de milite spūali. Q̄m vt d' Job. 7. militia ē vita hoīs sup terrā. Q2 p regno celorum d3 q̄libet hō militare ꝯtinue cōtra diabolū: mūdū: 7 carnē. Et primo d3 h̄re audaciā i aggrediēdo bōa opa difficilia: ēt martyriū si fuerit necessariū p fide: d3 ēt h̄re viuacitatē 7 fortitudinē i resistēdo tētationib': q2 ecclesia cātat. Estotes fortes in bello 7 pugnate cū antiquo serpēte 7 accipietis regnū eternū. D3 ēt h̄re veracitatē ꝯstātiā 7 fidelitatē: q2 d3 in veritate 7 non ficte ambulare corā deo in fidelitate: q2 sine fide i possibile ē placere deo: 7 con stantia q2 q̄ pseuerauerit vsq3 in finē hic saluus erit. Et q̄m multa dicta sūt de arte militari 7 de milite: nō incōgrue hic tres q̄ōnes martiales 7 bellice decla
1 rabunt. Prima q̄ō est. ¶ Quero de q̄ patria 7 de qua arte sunt meliores mili
Uege. tes 7 bellatores. Pro declaratione. Sciēdū q̄ put ponit Uegetius in li. de re militari. De pte orietali nō sunt pugnatores boni: q2 pp nimiū calorē solis ha bent modicū de sanguine: 7 iō sunt timidi: q2 illud modicū q̄d habēt timēt per dere: pp q̄d ad pugnā nō sunt apti. S3 nec de parte occidētali sunt apti: quia valde abundant in sanguine: ideo sunt nimis sagaces. Sed de medio inter orientē 7 occidētē sunt meliores: q2 nō deficiūt valde in sanguine: iō nō sūt ni mis timidi: nec valde abūdāt: 7 iō nō sunt vltra modū p̄pti. Et isti oēs sunt q̄ bitāt iter occītē 7 septētrionē illius ptis q̄ d' Europa: vt sūt Britones: gallici: Germanici: Teutbonici q̄ appropinquāt ad Italiā. Cōstātinopolitani: Hy spani: 7 oēs Italici. Et horum medii sunt meliores. s. Romani. Uñ nunq̄ fuit
2 gēs q̄ pfecit toti orbi sicut Romani. ¶ Scd̄o vidēdū ē de q̄ arte. sunt melio
Uege. res bellatores. Ubi dico scd̄m eundē Uegetiū. Q̄d de robustiori exercitio: vt sūt Fabri: Ferrarii: Maleatores: Macellarii: Uenatores Aprorū: Ceruorū 7 Ursorum. S3 nō de arte delicatiori: vt sunt Sutores: Barbitonsores: Piscato res: Aucupatores. Et rō est: q2 illi sunt assueti in maiori labore. iō nō timēt p̄ cutere 7 arma portare. Isti aūt nō tāgunt nisi acū: rasoriū: ancipitrē: vel amū: 7 nulla ē ꝯuenientia inter acū 7 lanceā: rhete 7 loricā. Exēplū hic cadit de Da
Reg. uid q̄ iterfecerat Leonē 7 Ursū: iō nō timuit Goliā. 1. Reg. 17. Ubi sciēdū q̄ hoc q̄d dcm̄ est de pugna corporali: pōt ēt intelligi de pugna spūali. Et p̄mo de p̄ria. Uñ p orietales pñt itelligi hoīes q̄ solū sunt sensuales 7 voluptuosi: q2 a sensu orit' oīs nr̄a cognitio: q̄ nō sunt boni in pugna spūali: q2 nimis dedi ti mūdo timēt pdere 7 dimittere bona q̄ habēt pp deum: 7 ideo timidi: sicut il
Luc. li q̄ in tpe credūt: 7 tpe tētationis recedūt. Luc. 8. Et isti h̄nt signa orientaliū nationū: puta Ethyopū. co. n. q̄ Sol circuit sup capita eorum sunt nigri: in crini bus crispi: in cute asperi: in mēbris oībus tenues seu macilēti. Ita isti mūda
Baruc. ni: q2 sunt nigri p remorsum ꝯscie. Baruch. 6. Nigre sunt facies eorum a fumo q̄

in domo

In domo fit.i.p ↄſcia3 pturbatā. Criſpi in capite pp appetitū auaritie. Amos 9. Auaritia.n.eſt in capite oium. Aſperi pp dolū inuidie. Nequā.n.ē oculus inuidi. Ecde. 14. Macilēti in cute: pp inſaturitatē miſerie. Similant.n. illis bobus q̄ emergebāt de fluuio ſede cōfecteq3 macie ⁊ paſcebant in ipſa amnis ripa.i.mūdi pcipitio. Gene. 41. Et iſti nō ſunt boni in pugna. Sed nec illi de occidēte.i.q in itellectu ſunt curioſi: qꝛ intellectu terminat cognitio. eo ꝙ nimis prompti ⁊ de ſe confidentes: labunt in errores ⁊ tradunt in reprobū ſenſu3: q dicētes ſe eē ſapientes ſtulti facti ſunt. Ro. 1. Et iſti hñt illa ſigna occidentaliū nationū: qꝛ ſunt in corpore alti: in prole fecūdi: in facie pulchri: i comeſtione intēperati. Jta iſti ſapiētes mūdi ſunt alti in mēte p ſupbiā: fecundi in ꝓle p laſciuiā. Amos. 6. Dormitis in lectis eburneis: ⁊ laſciuitis in ſtratis veſtris. Jn facie pulchri pp vanā gloriā. Jn cōmeſtione intēperati pp gulam. Qꝛ deus eoꝝ vēter ē: ⁊ gloria ipſoꝝ i cōfuſione. ad Phili. 3. Et qꝛ neq3 ab oriēte neq3 ab occidēte ſunt boni pugnatores. Boni ḡ erūt illi q ſunt i medio: qꝛ virtus in medio ↄſiſtit. Et iſti nō ſunt timidi: ſicut orietales: qꝛ nō timent pp deū pati tribulationes ⁊ anguſtias nec ēt mortē. neq3 ſūt nimis ꝑſumptuoſi ſicut occītales: qꝛ timēt deū vt filij. Et retinēt iſti ſigna media.i.gētiū de Europa: qꝛ ita in aīe ſicut in corporibus habēt tpantiā. nō.n. ſunt furioſi nec remiſſi. ſ3 ſunt liberales ⁊ magnanimi: ⁊ nolunt cōiter ſubijci: ſed oēs eē liberi. Jta debēt eē milites xp̄i: qꝛ nō furioſi p irā: neq3 remiſſi p accidiā: ſ3 liberales per charitatē: ⁊ magnanimi p ſpem ⁊ fidē: ⁊ volūt eē liberi: pp ſctitate3: qꝛ vir ſctūs iudicat oīa ⁊ ipſe a nemine iudicat. 1. Cor. 2. Propter qđ Apoſtol. ad Ephe. 4. admonet dicēs. Eſtote iuicē benigni: miſericordes: donātes iuicē: ſicut ⁊ de' i xp̄o donauit vobis. Eſtote ḡ imitatores dei ſic filij chariſſimi ⁊ ābulate i dilectione ſicut ⁊ xp̄s dilexit nos. ¶ Scđo dōm ē de quo exercitio ſunt meliores pugnatores: ⁊ vt dicebat de exercitio robuſtiori. Jſti ꝓprie pñt dici religioſi: q magis apti ad ſpūale bellū q̄ mundani: qꝛ ipſi quotidie ſunt i exercitio pnie. Pñt.n. dici Macellatores ꝓprie carnis p obedientiā. Malcatores pp penuriā. Uenatores Urſoꝝ ⁊ aproꝝ pp pctōꝝ ↄſciam: qꝛ oi die venant ſicut cōfitent ꝓpria delicta. Hoies aūt ſeculares ſunt delicati: ignorāt.n. ciliciū ſilētiū: ieiunia: ⁊ capitula culpaꝝ. raro cōfitētes in anno: imo aliq in tota vita ſua: ⁊ nō ſunt boni in pugna ſpūali. Nō eſt tñ dicendū ꝙ de ſecularibus non ſint aliq boni: ⁊ de religioſis multi mali: ſed quo ad ſtatū in quo ſunt: magis ſūt apti ad ſpūalē pugnā religioſi q̄ layci: ſiue ſeculares. Habemus ḡ de qua patria ſunt meliores bellatores: qꝛ de medio terre: eo ꝙ debēt eſſe ſolliciti ſine pigritia. Roma. 12. Sollicitudine nō pigri. humiles ſine ſupbia. qꝛ deus ſupbis reſiſtit hūilib' āt dat grāa. 1. Petri. 5. Cōfidētes de dei miſericordia ⁊ erubeſcētes de ꝓpria culpa. qꝛ deus iuſtus ⁊ miſericors ē. Juſt' (iquā) penitere nolētibus: in puniēdo: ſ3 miſericors ↄfidētibus de miſericordia ⁊ erubeſcētibus de culpa. Habemus ēt de quo exercitio. qꝛ.ſ. de obedietia i religione. 1. Regum. 15. Melior eſt obedientia q̄ victima.

Amos. Eccle. Gen. Paul. Amos. Paul. Paul. Paul. Petri. Reg.

¶ Qō ſecunda Martialis ſiue bellica. Cap. 26.

Q Ueſtio ↄſueuit de pugnatoribus ꝓponi talis. Qui ſint meliores ⁊ aptiores ad bellū: ruſtici: an ciues vel vrbani? Et ꝓ ſolutione huius qōnis

sic est agendũ. Primo ostēdere aptitudinē rusticoꝝ quã habēt ad pugnã. Secundo nobiliũ bonitatē q̃ ꝯsueuit inducere victoriã. Tertio determinare dubiũ ⁊ qõnē pp diuersam mã3. ¶ Primo dõm ꝙ rustici multum videnť ad pugnã apti. Nã aptitudo pugnatoꝝ ē in sufferre victus parcitatē: qetis asperitatem: vigoris stabilitatē: mēbroꝝ babilitatē ⁊ mobilitatē: mortis impauitate3: ⁊ põderis assiduitatē. Hec aũt oĩa babēt rustici melius q̃ nobiles: qꝛ defect⁹ victus melius sufferūt cũ plurimũ grosso pane ⁊ aqua vescanť. quietis asperitatē: cũ in cãpis ⁊ male dormiãt: vigoris stabilitatē cũ duriores ⁊ robustiores appareant: membrorum mobilitatem: qꝛ quotidie terram ligonizãdo: ⁊ arbores incidēdo laborãt. mortis impauitatē: qꝛ modicũ de vita curant: põderũ assiduitatē: qꝛ lapides ligna ⁊ multa alia portãt: pp hec oĩa maxime videntur apti ad pugnã. Vñ Vegetius dicit. Miramur posse dubitari aptiorē armis eē rusticã plebē. ¶ Propter sm̃ sciēdũ ꝙ in pugna duo maxime sunt necessaria. s. abhorrere fugã: ⁊ habere ꝓuidētiã. hec duo magis sunt in nobilib⁹. Qꝛ cũ ipsi appetãt honorari: ne vilipēdanť abhorrēt fugere. vñ dicit Phs. i. Ethycoꝝ. Qđ hoc fecit Hectorē audacē. dicebat. n. Si de pugna fugiam: Polomidas mihi redargutiones ponet. sic p3 ꝙ Dyomedes factus ē strenuus: qꝛ dicebat: si in bello terga vertã. Hector cũ cõcionabiť cũ Troianis dicet. A me deuictus ē Dyomedes. Prudētia ēt ⁊ astutia ē valde opportuna. nã aliquotiēs plus facit vna astutia q̃ fortitudo magna: ⁊ nãliter nobiles cõiter sũt sagaces. Vñ Romani ip meliores ⁊ nobiliores mittebãt ad expugnãdos hostes: ⁊ iõ victoriã obtinuerũt in toto mũdo: ⁊ hoc pp bellatoꝝ prudētiã ⁊ bellãdi experientiã. Nã vt dicit Vegetius. qđ ꝓfuisset paucitas Romanoꝝ aduersus multitudinē Hyspanoꝝ: cõtra dolos Africanoꝝ: ⁊ prudētiã grecoꝝ: nisi ꝑus fuissent exercitati in armis: ⁊ magnã habuissent bellãdi industriã. S3 industria3 ⁊ exercitationē armoꝝ magis hñt nobiles q̃ rurales: ğ magis apti ad pugnã. ¶ Propter tertiũ vero dõm ē: ꝙ hãc qõnē op3 solueť pp diuersam mã3. Nã duplex ē bellũ. s. equestre ⁊ pedestre. In bello equestri nobiles sunt meliores rusticis: ⁊ q̃uis aliqñ nõ sint ita fortes: eques tñ supplet defectũ fortitudinis. In pedestri vero pugna rustici sunt meliores: qꝛ melius sufferũt labores: oēs tñ simul optime pugnãt. Vñ legiť. Qđ cũ Hostilius Flaccus Capuã obsideret: ⁊ eqtes Romani nullo mõ possent Capuanis equari: de ꝯsilio centurij noĩe Remi: rustici pedites iuuenes tñ ⁊ leues cũ eqtibus mixti sunt: q cũ telis ⁊ magnis gladijs equos inimicoꝝ vulnerauerũt. Vñ Capuani resistere non potuerũt ⁊ iõ decis Romani gloriosam obtinuerũt victoriã. ¶ Spũalr ⁊ moraliter loquēdo: p ista duo gñа pugnatoꝝ intelligo duo gñа catholicoꝝ. Nam aliq sunt actiui ⁊ aliq ꝯtēplatiui. Actiui assimilanť laboratoribus: ⁊ contēplatiui nobilib⁹. Primo actiui assimilanť laboratoribus: qꝛ quotidie exercitãtur in laboribus corporalibus ⁊ misericordie operibus. Nã pascũt famelicos: vestiũt nudos: recipiũt peregrinos: visitãt infirmos: ⁊ redimũt captiuos. Oĩa ista sunt opa practica. Et isti sequunť ꝯsiliũ sapiētis. Eccle. 9. Qđcũq3 põt manus tua istãter opare: ⁊ ēt Apli exēplũ. 1. Cor. x. Vsq3 in hãc diē esurim⁹: sitim⁹ ⁊ colaphis cedimur: ⁊ laboramus manib⁹ nr̃is. Et. 1. Tim. 1. Inter vos gratis nõ mãducamus panē ab aliquo: s3 in labore ⁊ fatigatione nocte ⁊ die laborantes. Et isti cũ adiutorio gr̃e diuine carnis vitia superãt. qđ signatũ ē in filiis tribus

Marginalia (left margin, top to bottom): 1 · Veget⁹ 2 · Phs. · 3 · Eccle. · Paul. · Paul.

lis tribus pueris missis in fornacē ignis. vt legit in Daniele. Nā actiui sunt in fornace carnis: vbi ē viciorū flāma: sʒ cū diuino adiutorio signato p angelū illesi sunt ꝯseruati. Scdō ꝯtēplatiui assimilant̄ nobilibus: quorū ē more nobiliū p cipere ⁊ ordinare ⁊ mādanis negocijs se nō intromittere vel iplicare. Jō Jetro ꝯsuluit Mosi: qꝛ erat ꝯtēplatiuus eo ꝙ deo loquebat̄: vt terrenis negocijs po puli: stulto labore nō deseruiret sʒ solū in his q̄ ad deū ptinebāt pesset. Exod. 18. Hec duo gn̄a bonum veniūt ad ꝯstructionē ciuitatis dei: qđ figuratū est. Neemie. 4. Ubi dr̄ ꝙ pars populi faciebat opus: ⁊ pars alia custodiebat: ⁊ cū armis defendebat. Per faciētes opera intelligunt̄ actiui: p faciētes custodiam intelligunt̄ ꝯtēplatiui. Ambo isti edificāt Hierusalē: illi manibus operando: isti oronibus custodiēdo: ⁊ inuictionibꝰ ordinādo. Jsta duo regnant̄ in pugna spūali. qꝛ vt hr̄ Math. 17. istis duobus ondit xp̄s gloriā suā. Nā trāsfigu ratione sua facta in mōte: vbi in corpore glorificato apparuit. primo assumpsit actiuos. s. Petrū Jacobū ⁊ Joānē: q significāt actiuos: ⁊ sunt tres ad signādū tres status in ecclesia. s. ꝯiugatorū per Petrū: ꝯtinentiū per Jacobū: ⁊ virginū per Joānē. Scdō assumpsit ꝯtēplatiuos. s. Mosen ⁊ Heliā: illi significāt con tēplatiuos: qꝛ ambo nō corꝑaliter sʒ spūaliter viuebāt. Moises cū deo facie ad faciē ē locutꝰ ⁊ legē ab eo accepit ⁊ ipsā pplo ddit: vl̄ docuit. Helyas ēt mōtē dei Oreb ascēdit: vbi sibi locutꝰ ē deꝰ: ⁊ sacerdotes ⁊ regē rephēdit ⁊ monuit: vt pʒ. 3. Reg. 17. Et sic pʒ ꝙ tā actui q̄ ꝯtēplatiui apti sūt ad pugnā spūalē: qꝛ ābobꝰ ondit xp̄s gl'iaʒ sui corpis. ℭ Qđ Martialis ⁊ Bellica. Ca. 17. Exod. Neemie Math.

Uestio tertia bellica: cū sint duo modi feriendi in pugna. s. cesim ⁊ punctim: qs melior ē modus feriēdi. Rn̄deo ꝙ melius ē eligere modū feriē di pūctiʒ q̄ cesim. qꝛ pcutiēdo cesiʒ opʒ multa arma scidere: ⁊ pūcti nō nisi c̄ptū ē pūcta lācee vel cultelli: pcutiēdo ēt cesim opʒ magnā plagā facere ⁊ multū de ossibꝰ ⁊ carnibꝰ scidere ad hoc ꝙ plaga sit mortalis. Sʒ pcutiēdo pū ctim p̄t sufficere plaga vniꝰ vncie. Alia rō ē: qꝛ pcutiēdo cesim plus laborat̄: ⁊ hostis p̄t se meliꝰ defendere: qꝛ plus valet p̄uidere: sʒ pcutiēdo pūctim nō ē la bor: nisi tenē lācea ⁊ ipingere: ⁊ hostis nō p̄t ita se defēdere. Est ēt alia rō. Qꝛ pcutiēdo cesiʒ: hō eleuādo brachia p̄t meliꝰ offendi ab hoste cordato. vt sb̄ bra chijs ⁊ pectore vbi fiūt mortales plage. sʒ pcutiēdo pūcti nō p̄t ita ledi: imo ipe ledit. Sic spūaliter pugnādo cū diabolo pūctiʒ. s. ex opposito directe pcutē de bemꝰ. qꝛ ipe supbꝰ ē ⁊ nos i hūilitate fūdamur. Hoc āt facē ē pūcti diabolū vul nerare qꝛ nl̄la alia v̄tute diabolꝰ magis offēdit q̄ p hūilitatē. Nā vt dic Ugo de. s. Uicto. Si ieiunas ipse h̄ nō metuit. qꝛ nūq̄ cibū sumit. si vigilas: h̄ nō ti met: qꝛ nunq̄ somnum capit. Si castitatem seruas hoc non timet: quia nunq̄ feminā cognouit. Sed si humilitatē seruas: hoc vehemēter expauescit: qꝛ hoc s̄uas i terris: qđ ipe i celo obs̄uare ꝯtēpsit: ⁊ sic pʒ ꝙ meliꝰ ē pūctiʒ ferire q̄ ce sim. . s. ex opposito directe ꝯ vitia ⁊ pctā. ꝯ supbiā sume hūilitatē. ꝯ gulā accipe abstinētiā ⁊ ieiuniū: ꝯ luxm̄ oppone castitatē ⁊ ꝯtinētiā. Et ad h̄ p̄t aptari ⁊ fi gurari pugna ⁊ victoria quā fecit Dauid ꝯ Goliā. đ qͦ dr̄ infrā. i. Reg. 17. Qđ cū pp̄s israeliticꝰ ꝯmitteret bellū ꝯ phylisteos: iter qͦs erat gdā gigas Go lias dictꝰ: ⁊ si iueniret q posset ꝯ eū pugnare. Rex ꝓclamari fecit ꝙ si qs pu gnaret ꝯ eū ⁊ vinceret: ꝙ ditaret eū magnis diuitijs: ⁊ daret sibi filiā suā i vxo rē: ⁊ eum traderet libertati. Hec audiēs Dauid dixit se velle cum eo pugnare Ugo Figura.

hic: auaritie: et luxurie: debemus diabolū ferire tripliciter per tres virtutes cō trarias. s. humilitatē: paupertatē: et castitatē: hoc autē facere poterimus si cō sideremus passionē xpi et vitā: q nobis dedit exemplū de virtutibus p̄dictis. Nā de ipsius humilitate ipsemet dicit Mathei. 2. Discite a me q mitis sum et hu milis corde. De paupertate Mathei. 8. Vulpes foueas habēt: et volucres celi nidos: filius aūt hois nō hēt vbi caput suū reclinet. De puritate pz: qz castissi mus fuit: et de virgine nasci voluit: exēplo igit xpi vt dictū ē pugnare debem⁹ modo supradicto: qz ɔtraria ɔtrarijs curātur: et sic punctim inimicū feriemus. Nota tñ q sunt aliqui qui nō sunt ad bellandū apti: et iō licentiant ab exercitu pugnatorū: hoc aūt fuit sententialiter signatū. Deutero. 30. Ubi dr q dñs p̄ce pit Mosi qñ exibat ad bellū cōtra hostes q deberet facere proclamari: q ille q edificauerat domū nouā: et q plātauerat vineā nec fecerat eā cōem: et q vxorem desponsauerat: et q erat formidolosus et corde pauidus: oēs isti debebāt reuer ti et nō ire ad pliū. Ubi nota q p hoiem edificantē nouā domū: intelligit dedi tus pctō supbie: nā supbia generat i magnis pallatijs. Unde dicebat Nabocdo nosor Rex Daniel. 4. Nō ne hec est Babilon ciuitas magna quā edificaui in robore fortitudinis mee: et in gloria decoris mei: p illū q plātat vineā et nō facit eā cōem itelligit deditus pctō auaritie: nā auar⁹ nō vult bona sua alteri cōica re: p illū aūt q desponsauerat vxorē intelligit deditus desiderijs carnis: qz. 1. Corint. 7. q cū vxore est: solicitus est q̄ sūt mūdi: qūo placeat vxori et sic diuisus est: p formidolosū et corde pauidū intelligit qlibet q pp timorē nō audet aggre di aliqd opus difficile: puta ieiunare et hmōi. Signanter aūt dr q oēs p̄dicti debebant ad domū reuerti: ne alios i fugā verterēt: qz dediti p̄dictis vicijs nec pugnare possunt vt vincant: et suo modo exemplo multotiens alios debilitant et offendunt. Tales autē non merent coronā: qz secundū Apłum. 1. Thi. 2. Non coronabitur nisi qui legittime certauerit.

Math. Math. Deuter. Daniel. Paul. Paul.

¶ De Sagittario Realis descriptio. Cap. 28.

Sagittarius: q et Chiron: caput hz versus boreā: respicit Scorpionē: Sagittā et arcū tenet: arcus tāgit manū sinistrā et pedē sinistrū: rectus orit: et p̄ceps occidit. Et hz stellas. 19. parisibiles: qrū dispositio sic po nit. In capite hz duas: in arcu duas: in latitudine acuminis sagitte duas: in si nistro cubitu vnā: in manu dextera vnā: in ventre tauri vnam: bene claram: in spino dorsi duas: sub cauda duas: in quolibet pedū anteriorū vnā: sub cruris⁹ sunt septē: sed parue: quare raro vident: et nisi qs habeat visum acutū eas vide re nō pōt. Jaculū qd est sub ventre bestie inter oēs pedes hēt stellas quatuor in summo vnā bene lucidā: in medio vnam paruam et obscurā: in pēnis duas . s. in quolibet latere vnā. Natus in eo signo habebit fortunas, et infortunium in omni per similitudinem vt sagitta. Et vt dicit Alcabitius. Qui natus fuerit sub prima facie Sagittarij erit pulchre speciei decorus aspectu: recte stature: diligens bonum regibus ac magnatibus se cōmiscens. Natus sub secunda fa cie corpus habebit condecens: facies tamen eius crocea supercilia compressa: et habebit signum in pectore. Natus sub tertia facie: erit longus: pulcher facie oculi eius mursilegi: pectus latum: et habebit signum in sinistro crure: et hec est forma sui aspectus in celo.

Alcabi.

¶ De Sagittario prima Moralitas. Cap. 29.

ſ Agittari⁹ ꝫ Mišabelē: ē signū igneū: masculinū: mediocre: diurnū: exaltatio caude in tertio gradu: domus Jouis: Dñs ei⁹ i die est Sol: in nocte Juppiter. Saturnus participat cū eis: de triplicitate est prima. Prima facies eius ē Mercurij. Scḋa Lune. Tertia Saturni. Ex pte hoīs disponit femora: lōgas facit coxas ꝛ crura: faciē lōgā: ꝛ mētū subtile: hoīem facit pulchriorē retro q̄ȝ ante: capillos dat subtiles: ventrē magnū: ꝛ facit hoīem in motu delectari. Dr̄ domus itineris: fidei: sapie: magisterij ꝛ honoris: ex magistratu sapie astrorū ꝛ diuinatiōis sōniorꝝ. Dr̄ aūt Sagittarius: istud signū: qꝛ sicut Sagittari⁹ emittit sagittas: sic Sol existēs in illa pte Zodiaci: ad nos emittit grādines: pluuias: atqꝫ niues. ¶ Talis dꝫ eē p̄dicator vl̄ ēt p̄latus vl̄ qlibet eccliasticus: q pctōres mūdi arguit ꝛ sagittat: qꝛ vere dꝫ eē igneus p charitatē sic ꝙ oīa ei⁹ dicta ꝛ facta fūdata sint in charitate: qꝛ sine charitate nec sibi nec alijs ꝓsunt: dꝫ ēt eē masculinus p ꝓbitatē: vt opa virilia ꝛ non muliebria opet̄ siue loq̄t̄: diurn⁹ p veritatē i loqutiōe. Sit āt sermo vester est: est: nō: nō .s. vt nō mētiat̄: mediocris p maturitatē i gestis ꝛ opib⁹: dom⁹ Jouis (q dr̄ q̄ si iuuās pr̄: ꝛ nulli nocet) .i. benignitatis ꝛ clemētie. Solis ēt ē domus in die q mūdū calefacit .i. charitatis ꝛ doctrine siue instructiōis. Saturni q dr̄ a saturādo q oēs satiat .i. pietatis: qꝛ charitas: benignitas ꝛ pietas dꝫ in ecclesiasticis abūdare: ꝛ iste ꝓ certo facit auditores ꝛ subditos in quos agit: in motu bonorꝝ operū d̄lectari. Iste dr̄ dom⁹ itineris: qꝛ iter osīdit eūdi ad celū. Peregrinationis: qꝛ p̄dicādo dꝫ discurrere sicut doctor ꝛ magister: exēplo Xp̄i ꝛ Pauli qui discurrebāt predicādo. Honoris qꝛ hēt officiū honorabile: vel qꝛ deū debet in

omnibus

oībus honorare. Astrorꝫ: qꝛ de astris ⁊ de celestib⁹ d3 loq in sermonib⁹: diuina tiōis: qꝛ d3 de ignotis ⁊ futuris inferni pēnis pdicare. Sōniorꝫ qꝛ d3 de futura gloria somniare cōtēplādo ⁊ ēt alios de hoc instruēdo: qꝛ fm letm̄ Frācisci in Regula: pdicator d3 pdicare vitia ⁊ virtutes: penā ⁊ gloriā. Et iō Paul. 1. Thi. 1. dicebat. Cōstitutus su3 ego Apls ⁊ magr gētiū. i. ad pdicādū gētib⁹ gloriā. Et sicut Sol existēs in Sagittario terrā grādinibus: pluuijs ⁊ nubib⁹ sagittat: sic pdicator d3 cū grādine. i. cū cōminatiōe tormētorꝫ infernaliū: cū niue. i. cū allectiōe cādoris eternorꝫ gaudiorꝫ: cū pluuia. i. cū irrigatiōe bonorꝫ do cumētorꝫ ipsos sagittare. Esaie. 40. Posuit me q̄si sagittā electā. Uel ille Sagittarius pōt intelligi iste mūdus: qꝛ bonos sagittat p tribulatiōes: qꝛ vere iste est domus itineris: pegrinatiōis ⁊ laboris. Qꝛ sicut dr. 2. Cori. 5. Quādiu sumus in hoc mūdo pegrinamur a dño: ⁊ ēt Paulus ait. Nō hēmus hic ciuitatē pmanētē s3 futurā inqrimus. Itē diuinatiōis ⁊ sōniorꝫ: qꝛ vere qcqd est in mūdo est sōniū friuolū ⁊ vanū. Eccle. 33. Somnia extollunt imprudentes. S. Frāc. Paul. Esaie. Paul. Eccl.

¶ De Sagittario. Alia Moralitas. Cap. 30.

Per Sagittariū nonū signū zodiaci: ēt pōt intelligi status cōiugalis p quē tāq̄ p portā intrātes si recte ⁊ iuste incedāt: ingredient regnū celorꝫ. Sagittarius igit: vt dnt Astronomi. Primo ē domus Iouis. Secūdo est exaltatio caude draconis. Tertio prima ei⁹ facies ē Mercurij. Quarto primus eius terminus est Iouis. Primo ergo Sagittarius est domus Iouis: q dicebat ab antiqs summus de⁹. Sic qlibet: q in mrīmonio ligat: d3 Iouis. i. dei sūmi eē domus: qm̄ mrīmoniū fuit primitus ordinatū a deo ⁊ institutū: Et ab Adā cognitū: ⁊ a multis sanctis prib⁹ honoratū ⁊ ꝯsumatū. Deus. n. mrīmonij principalis est ⁊ fuit institutor: ēt autor: ēt in ꝯiugio spūali triplicit est spōsus. Institutor igit autor fuit: qn̄ pmis hoib⁹ dixit Gene. 1. Crescite ⁊ multiplicamini ⁊ replete terrā. S3 fact⁹ ē spōsus i ꝯiugio spūali figurato per mrīmoniū corpale: qn̄ nām sibi vniuit hūanā: i eadē psona i vnitate ⁊ idētitate suppositi: dē quo dr̄ ī Psal. 18. In Sole posuit tabernaculū suū: ⁊ ipse tāq̄ spōsus pcedēs de thalamo suo. Secūdo factus ē spōsus i ꝯiugio spūali: qn̄ in eodē corpe mistico despōsauit ecclia3. Hoc. n. olim pmiserat Osee. 2. dicēs ad ecclesiam: spōsabo te mihi in sempiternū: ⁊ spōsabo te in iustitia: ⁊ iuditio ⁊ misericordia ⁊ miseratiōib⁹: ⁊ spōsabo te mihi i fide: ⁊ scies qꝛ ego dñs: hoc aūt adimpletum fuisse declaratur Apoc. 21. vbi dixit Angelus ad Ioānē. Ueni ⁊ ostendam tibi sponsum ⁊ vxore3 agni: ⁊ subdit Ioannes. Et sustulit me in spiritu in montem magnum ⁊ altum: ⁊ ostendit mihi sanctam Hierusalem: hanc dicūt doctores esse ecclesiam sanctam dei. Tertio factus est ⁊ efficitur sponsus quotiens vna aīa beata cōiungit in vno spū: qꝛ vt ait Apls. 1. Corin. 6. Qui adheret deo efficit: vel est vnus spūs cum eo. Cū ergo hoc matrimoniū antedictu3 institutum sit a deo. Ideo ipsum d3 quilibet: qui contrarit illud: scđm dñica precepta inuiolabiliter obseruare velle. Quod quicūq3 fecerit: erit domus Iouis. i. dei. Dicit enim dñs Ioannis. 14. Si quis diligit me: sermonem meū seruabit: ⁊ pr meus diliget eū: ⁊ ad eū veniemus ⁊ mansionē apud eū faciemus. Quod autem matrimonium fuerit primitus institutum ⁊ ordinatū a deo: vt etiam supradictū est: patet Genesi. primo. Ubi dicit: ꝙ creauit deus hominē Genesi. Psal. Osee. Apoc. Paul. Ioan. Genesi.

ad imaginē ꝛ similitudinē suā. Ad imaginē suā creauit illū masculū ꝛ feminā
creauit eos: benedixitq3 illis ꝛ ait. Crescite ꝛ multiplicamini ꝛ replete terram.
Ex quo patet dignitas huius sacramēti. Nā ꝛ institutum est immediate a deo
ꝛ i paradiso delitiaꝝ: vbi mulier ꝑducta fuit: ꝛ i statu inocētie ꝑusq̄ expelleret
tur Adā de paradiso. Cōsilr mrīmoniū cū ꝯditiōib⁹ suis reuelatū fuit Ade:
qñ immisit dñs soporē i eo. Et post hoc de ipso ꝓphetauit: de suisq3 ꝯditionib⁹:
qñ dixit post soporē: hoc nūc os ex ossib⁹ meis: ꝛ caro ē carne mea: hec vocabit
virago: qm̄ de viro sūpta est. Quāobrē relinquet hō pr̄e3 ꝛ mr̄e3 ꝛ adherebit
Gene. vxori sue: ꝛ erūt duo i carne vna: vt hr̄ Genesis. 2. hoc aūt dixit Adā vt ꝑco dei
Scot⁹ nō vt institutor: q2 ꝑncipalis institutor mrīmonij fuit de⁹: vt tāgit Sco. i. 4. di.
26. fuit ēt mrīmoniū a xp̄o luculēter approbatū ꝛ honoratū. Vñ Mathei. 19.
phariseis iterrogātib⁹ dñm: si liceat hoi q̄cūq3 cā vxorē dimittere. Rñdit dñs.
Nō legistis q2 fecit dñs ab initio masculū ꝛ feminā fecit eos: ꝛ dixit: pp hoc di
mittet hō pr̄e3 ꝛ mr̄e3 ꝛ adherebit vxori sue: ꝛ erūt duo in carne vna: itaq3 ia3
Joā. nō sūt duo s3 vna caro. Qd̄ ḡ de⁹ ꝯiūxit hō nō sepet. Joā. āt. 2. p3 q̄ patenter
xp̄s mrīmoniū approbauerit: qñ cū gl'iosa mr̄e sua atq3 discipl'is suis voluit ꝑ
sentialr̄ iteresse: vbi ꝛ aquā mutauit i vinū: fuit ēt mrīmoniū a sanctis pr̄ibus
Hiero. assūptū ꝛ ꝯsumatū. In quo sūmo deo placuerūt. Dicit. n. Hiero. lib. 2. ꝯ Joui
nianū. Quis ignoret sub alta dispēsatiōe dei: oēs retro sctōs eiusdē fuisse meri
ti: cui nūc sūt xp̄iani: quō aūt Abraā placuit deo i ꝯiugio: sic nūc v̄gines pla=
August. cēt i ꝑpetua castitate. Hinc Augu. ē bono ꝯiugali. Nō ē ipar meritū ꝯtinētie
i Joāne q nullas expt⁹ ē nuptias: ꝛ i Abraā q filios gñauit: illi⁹. n. celibat⁹
Tobie. ꝛ isti⁹ ꝯnubiū ꝓ tpu3 distributiōe dño militarūt. Et Tobie. 8. c. scribit. Qd̄
cū Tobias accepisset Sarrā filiā Raguelis vxorē: ꝛ intrasset ꝑma nocte secre
ta cubili. Oratus ē v̄ginē Tobias dicēs. Sarra exurge depcemur deū hodie
ꝛ cras ꝛ ꝑm cras: q2 istis trib⁹ noctib⁹ deo iūgimur. Tertia aūt trāsacta nocte:
i nr̄o erim⁹ ꝯiugio: filij qppe sctōꝝ sum⁹: ꝛ nō possum⁹ ita cōiūgi: sicut gētes
q̄ ignorāt deū. Ut aūt qlibet in mrīmonio ligat⁹ vere sit domus Jouis. i. dei:
1 d3 hr̄e qnq3 ꝯditiōes. ¶ Primo fidelitatē: vt v3 qlibet ꝯiugū ꝑsonā ab hijs
Paul. alienā lasciue nō cognoscat. Nā vt ait Ap̄ls. 1. Corin. 7. mulier sui corꝑis ptā=
Ambro. tē nō h3 s3 vir: qd̄ ēt ecōuerso d3 itelligi. Hinc Ambro. i examerō ait. Nolite q̄
rere viri alienū thorū: nolite isidiari alicui⁹ copule: graue est adulteriū: duos
de⁹ fecit: Adā ꝛ Euā: ꝛ vxorē de costa viri: ꝛ iussit ambos eē in corpe vno: ꝛ in
spū vno viuere: qd vnū corp⁹ sepas: qd vnū spūm diuidis: Ex adulterio. n. ma
1 la ꝓueniūt. ¶ Primo q2 p hoc fidei frāgit sacramētū: cū adulter i plures diui
2 dat vnā carnē. ¶ Scd̄o cōmittit piuriū: cū adulter agat a ꝓposito ꝯtra id qd̄
3 ꝓmisit ꝛ iurauit saltē iplicite i initio sacramēti. ¶ Tertio cōmittit furtū: qñ
4 sic adulterādo: aliter occupat rē alteri⁹ iuito dño. ¶ Quarto agit ꝯ nonū de=
ciunūq3 mādatū legis dñi: dū res ꝛ spōsa ꝯcupiscit aliena. Quātū āt malū ꝓue
Judicū. niat ex adulterio p3 Judicū. 20. vbi hr̄ q pp adulteriū violata vxore leuite: cō
missa sūt tria ꝑlia: i qb⁹ iterfecti sūt seragita qnq3 millia ꝛ cētū triginta holes:
nōne ēt pp adulteriū Paridis cū Helena bello decēni tot holu3 millia tā gre
corū q̄ Troianoꝝ sūt ꝓstrata: s3 ꝛ ipa Troia tā excellēs Asie decus ē destru=
Leuiti. ctā: pp qd̄ Leuitici. 20. c. mādat dñs. Si mechat⁹ qs fuerit cū vxore alterius ꝛ
adulteriū

adulteriũ ppetrauerit cũ cõiuge primi sui: morte moriatur: & mechus & adultera. Jtẽ Deute. 22. dicit dñs. Si dormierit vir cũ vxore alterius: vterqз moriatur. i. adulter & adultera. ¶ Scdã pditio regsita ad hoc qp piugatus sit dom᷑ & habitaculũ dei. Dr piugũ vera firmaqз dilectio. Nã Apost. Ephesios. 5. c. ait. Uiri diligite vxores vestras sicut xps ecclesiã dilexit. Et parũ post. Jta viri diligere debẽt vxores suas vt corpora ppria: q vxorẽ suã diligit seipm diligit & post pauca. Unusqsqз suã vxorẽ sicut semetipsũ diliget. Uxor aũt timeat virum. Jtẽ ad Collo. 3. dicit Apost. Mulieres subdite estote viris sicut opз in dño. Uiri diligite vxores & nolite amari esse ad illas. Talis aũt dilectio sic dз eẽ ordinata & pditionata: qp ab vtroqз piugũ zelotypiã & suspitionẽ fuget a lõge & repellat. Sapiẽs. n. nec amicũ exptuз: nec dilectã piugẽ suspicatur vnqз sibi frãgere fidẽ: imo nec lingue loqui siue maledicẽti fidẽ adhibebit ob loqnti de talibus: imo nec talia qret: nisi adhuc extrinsecus qbusdã signis aliqlis possit aggrauari suspitio. Dicit. n. Bernar. ad Raynnundũ. De feminis tuis suspectis ignorãtiã potius quere qз sciaз. Querũt. n. zelotypi sollicite scire quedaз q postqз iuenerũt: dolorẽ in eis augẽt & verecundiã: q si nõ iueniũt suã totam pfundũt molestãtqз familiã. Cõsimiliter ẽt nec pp qзcũqз suspitionẽ molesta dз eẽ vxor marito. Dз ẽt qlibet piugũ sic in amore pseuerare: vt & sic & i amore piugis libidines pescat. Legit. n. qp Penelope vxor Ulyxis p. x. annos qbus Ulyxes ptinue pmãsit in obsidio Troie: caste viuẽs cũ tñ iuuenis esset. Feruẽtes ppeciuit libidines: ob hocqз de castitate laudatur. Ut hi Hieron. 1. li. cõtra Jouinianũ. De Penolopis pudicitia Homeri carmẽ est. Jbidez narrat Hierony. Qd Duellius q primus Rome nauali certamine triũphauit. Biliã virginẽ duxit vxorẽ tãte pudicitie vt illo quoqз seculo p exẽplo fuerit. Qd impudicitia mõstrũ erat nõ vitiũ. His iã senex & tremẽti corpore i quodã iurgio audiuit exprobari sibi os fetidũ: & tristis se domuз ptulit: cũqз vxori pquestus eẽt: qre nunqз se monuisset: vt huic vitio mederet: fecisseз ingt illi: nisi putassem oib᷑ viris sic os olere. Laudãda in vtraqз pudicitia & nobilis femina: & si ignorauit vitiũ viri: & si patiẽter tullit. Et qp maritus infelicitateз sui corporis nõ vxoris fastidio: sз maledicto sensit inimici. Dз ẽt vera dilectio piugũ: tã in vita qз in morte & post mortẽ thorũ imaculatũ custodire. Narrat btũs Aug. 1. de ciui. dei. c. 20. Et Uale. li. 6. c. 1. de Lucretia matrona Romana violata a filio Tarqui: q amissa pudicitia corã marito Collatino & Bruto ppinquo se peruit. Post mortẽ ẽt suat thorũ immaculatum alter alterius. Narrat Hieron. li. 1. Jouinianũ. Qd Ualeria Messalorũ soror: amisso suo viro Seruio: nulli volebat nubere. Que interrogata cur hoc faceret ait. sibi maritum semper viuere Seruium. Jbidem ẽt dicit Hiero. Quod Anniam eum ppinquus moneret: vt alteri viro nuberet. esse. n. etatem integram & faciem bonam. Nequaquam inquit hoc faciam. Si. n. virum bonum inuenio: vt ante habui: nolo timere ne perdam: si malũ: quid necesse est post bonum pessimuз sustinere. ¶ Tertia piugatorũ pditio ad hoc qp dicantur domus Jouis. i. dei. dr ordinata plis educatio: p magna bñdictione dei. ps. 127. dr. Filij tui sicut nouelle oliuarum i circuitu mẽse tue. vbi pcludit p bñdictione. Uideas filios filiorũ tuorũ pacẽ sup israel. Quid. n. in hac vita felicius pollitice: qз qp sensat᷑ vir ex nobili

Marginal notes: 2 / Paul. / Paul. / Ber. / Hiero. / Aug. / Uale. / Hiero. / Hiero. / 3 / ps

⁊ sensata muliere sensatos gñat filios.corona senũ filij filioꝝ:⁊ gloria filiorum
Prouer pres coꝝ.Prouer.17.Sȝ qñ vt ait Salomõ.Prouer.x.filius sapiẽs letifi=
Eccle. cat patrẽ:⁊ stultus hõ decipit matrẽ suã.Idcirco dicit spũs scũs Eccle.16.Ne
iocũderis in filijs ipsis:si multiplicent nõ oblecteris sup illos. Si nõ ẽ timor
dei in illis nõ credas vite coꝝ:⁊ ne respexeris in labores illoꝝ:melior est.n.vn⁹
timẽs deũ:q̃ mille filij ipi.Et vtilius ẽ mori sine filijs:q̃ relinquere filios im
pios.Debet igit vterq; parẽs.s.pr ⁊ mater filiũ seu filios suũ vel suos ab ipsi⁹
vel ipsoꝝ infantia.Primo nutrire.Scđo docere. Tertio dotare. Quarto de
1 fendere.Quinto corrigere.¶Dico g̃ primo q̃ parens dȝ nutrire filios suos.
Phs. Cũ.n.vt ait Phs.7.de aialibus:ex eisdẽ nutriamur ⁊ simus(vt pȝ in pullo
qui gñat ex sba oui:⁊ dũ est in ouo eiusdẽ sba nutrit.Nã pulus nascit ex al
bumine oui:⁊ nutrit ex vitello:⁊ iõ pr qui dat eẽ dȝ ⁊ nutrimentum darq̃. Di
Phs. cit.n.Phs.8.Ethy.q̃ pater est causa filij eẽndi ⁊ nutriẽdi. Dȝ aũt parẽs nõ
Ber. delicatis sed cõibus cibis filios enutrire:fm ꝯsiliũ Bernar.ad Raymundũ: q
vult q̃ nõ delicatis sȝ grossis cibis debeat prfamilias suã familiaȝ enutrire: vt
2 postea valeat cõiter vt ceteri viuere.¶Dico scđo q̃ parẽs dȝ filios docere vel
Policra erudire.Eccle.n.7.dĩ.Si tibi filij sint erudi illos. Narrat Policratus li.6.
tus. c.4.Q̃d Octauianus Impator filios suos ad gradũ militarẽ:⁊ cursum ⁊ sal
tũ fecit exercitari:vsumq; natãdi:⁊ pũctim ⁊ cesim feriẽdi ⁊ iaciendi missilia:⁊
lapides manu vel funda docuit:⁊ qualiter oẽ bellũ aut sustineri debeat aut
iferri.Et si.n.sufficere posset eis clarus sanguis ad gloriã:⁊ bona hereditaria
ad oẽm affluẽtiã.Ea tñ diligẽtia sunt istructi:ac si sua retinere:vel aliena acq=
rere nequaq̃ possent nisi p virtutẽ.Silr filias legit i lanificio sic fecisse istrui:
vt si pter spem:eas in extremã paupertatẽ fortuna ꝓiecisset:vitã possent arte de
ductis facultatibus exhibere.nã ⁊ nendi ⁊ texẽdi ⁊ excrescẽdi:⁊ vestes forman
di:figẽdi ⁊ cõponẽdi:nõ tñmodo artẽ sed vsum habebãt.Sic g̃ doceri deb⁹t
a parẽtibus filij:fm q̃d magis ipsoꝝ applicat ingeniũ: ne.s.efficiant inhertes
3 ⁊ pigri.¶Dico tertio q̃ parẽtes debẽt dotare filios suos:qm filij debẽt he=
redes eẽ parẽtũ suoꝝ:vez pncipalis hereditas dȝ eẽ moꝝ bonoꝝ ⁊ v̾tutũ. Di
Tullius cit.n.Tullius.1.de officijs.Q̃d optima hereditas a parẽtibus tradit liberis
oiq; pñmonio pstãtior glĩa virtutis.Opes nẽpe trãsitorie sunt.virtus aũt est
4 bitus ⁊ de difficili mobilis.¶Dico q̃rto q̃ parẽtes debent defendere filios.
Neemie Neemie.4.c.dĩ.Pugnate ꝓ frĩbus vestris:filijs ⁊ filiabus vestris: ⁊ vxorib⁹
5 vestris ⁊ domibus:⁊ hoc inditũ ẽ a nã. ¶Dico qnto q̃ parẽtes debẽt corri=
Prouer gere filios suos.Prouerb.13.scribit.Qui parcit virge odit filiũ suũ:q aũt di=
ligit eũ instãter erudit. Et nõ imerito:q2 vt hr inferius.c.22.ibidẽ.Stultitia
coligata ẽ in corde pueri:⁊ virga discipline fugauit eã:⁊ ibidẽ.c.23.Noli sub=
trahere a puero disciplinã:si.n.pcusseris eũ virga nõ morief : tu virga peutis
Prouer eũ:⁊ aiaȝ illius de iferno liberabis.Nã Prouer.22.dĩ.Adolescẽs iuxta viam
4 suã ẽt cũ senuerit nõ recedet ab ea.¶Quarta ꝯiugatoꝝ ꝯditio ad hoc q̃ sint
Gen. domus Iouis.i.dei ẽ ppetua ꝯiugã cohabitatio.Gen.n.2.dixit Adã. Pro=
Math. pter h relinquet hõ prẽȝ suũ ⁊ mrẽȝ suã ⁊ adherebit vxori sue:⁊ Math.19.di
xit ipse dñs.Q̃d g̃ deus ꝯiũxit hõ nõ sepet. Nam qñ dixit adherebit vxori:fm
Sco.i.4.di.26.itelligit de adherẽtia idissolubili:nõ aũt momẽtanea: ita q̃
in mr̃imonio

in matrimonio duo pcepta includunt.s.vnũ affirmatiuũ:qñ dixit:crescite ⁊ multiplicamini:qđ nõ ꝓ sp obligat:sȝ ad sp.s.qñ pauci eẽnt sup terrã vt tpe pmoꝝ parẽtũ:⁊ ẽt post diluuiũ:qñ pauci erãt i terra:vel si ꝯtingeret aliquo casu deleri hoies vel ex pestilẽtia vel bello:tũc eẽt seruãdũ pceptũ de ꝯtrahẽdo: vt terra repleret. Aliud ẽ pceptum negatiuũ in matrimonio de nũq̃ soluẽdo: ⁊ dixit adherebit.s.idissolubiliter ⁊ nõ tñ ad tps:iđ dixit xps qđ deus ꝯiũxit hõ non separet:⁊ tale pceptũ negatiuũ:sicut alia negatiua:obligat ad sp ⁊ ꝓ sp. Sic g̃ debẽt ꝯiuges sil' hitare ppetuo:vt alter sine altero: honestate retẽta: nequaq̃ eẽ vellit. Dicit.n. Sapiẽs Eccle.25. In trib' bñplacitũ est spũi meo:q̃ sunt ꝓbata corã deo ⁊ hoib':cõcordia fratrũ:⁊ amor ꝓximoꝝ:⁊ vir ⁊ mulier sibi ꝯsentiẽtes. Sic igit eẽ dȝ vtriusq; ꝯiugũ vnanimis ⁊ ppetua cohabitatio: sic tñ ꝙ vir ꝯsiderare dȝ vxorẽ sibi datã i adiutoriũ nõ i suitiũ. dicẽte dño Gen.3. Nõ est bonũ hoiez eẽ solũ:faciamus ei adiutoriũ sile sibi. Cõsilr ꝯsiderare dȝ vir mulierẽ sibi datã in sociã nõ in ancillã. sicut.n.hȝ vbi pus. Creata ẽ mulier de costa viri:nõ de capite ne pinmat velle dñari. Nõ de pedibus ne putet ꝙ sp dȝ eẽ ancilla: sed de costa vt ostendat ꝙ debeat eẽ socia. Mulier tñ ꝯsiderare dȝ ꝙ sicut ait Apost. 1. Cor. Uir ẽ caput mulieris. Idcirco mulier virum timere dȝ atq; reuereri. dicit.n. Apost. ad Ephe.5. Mulieres subiecte sint viris suis: sicͬ dño:qm vir caput ẽ mulieris. ¶ Quinta ꝯiugũ ꝯditio ad hoc ꝙ sint domus dei ẽ ꝯiugalis sacri iugis obseruatio. Sacrm.n hoc magnũ ẽ:vt dicit Apost. ad Ephe.5. Dȝ aũt hoc sacrm signãter obseruari i debiti redditione. Dicit.n. Ugo li.5.de sacram. pte.xi.c.3. Qđ institutio ꝯiugij ante pctm primi parẽtis: erat ad officiũ. vt.s.nã multiplicaret:post pctm vero fuit ad officiũ ⁊ remediũ: vt ex nã exciperet:⁊ vitiũ cohiberet. Igit ad reddẽdũ debitũ vterq; ꝯiugũ tenet: modis locisq; obseruatis. Dicit.n. Apost. 1. Cor 6. Uxori vir debitum reddat. Silr aũt vxor viro. Mulier sui corporis ptãtẽ nõ hȝ sȝ vir. Nolite fraudare inuicẽ:nisi forte ex cõsensu ad tps: vt vacetis oroni. Petere vero debituȝ nõ licet nisi tpibus debitis:locis modisq; seruatis. Tpib'.n.oroni dedicatis cuiusmodi sunt solẽnitates ⁊ vigilie reddere dȝ: non petere licet. In locis deo sacratis nec reddere nec petere licet. In omnibus aũt est tenenda moruȝ honestas. Dicit Apost. 1. ad Thesal. 4. Hec est volũtas dei sanctificatio vestra vt abstineatis vos a fornicatione: vt sciat vnusquisq; vestrum vas suum possidere in sanctificatione ⁊ honore:non in desyderij passione sicut ⁊ gentes que ignorant deum. Qm igitur matrimonium est tantũ sacramentũ ⁊ tam solẽniter institutum ⁊ approbatum a deo: debet idcirco quilibet cõiugatus cum cõditionibus predictis sic ipm sincere seruare: vt merito dicat summi Jouis.i. dei domus ⁊ habitaculũ per gratiam inhabitantẽ. ¶ Scđo dico ꝙ Sagittarius est exaltatio Caude draconis. est.n. Cauda draconis: sicut etiã caput: itersectio circũferentie eccẽtrici Lune cũ supficie eclyptice: vt patet in Theoricis planetarum. Et secũdum Alcabitium: sicut Caput draconis est de natura Jouis ⁊ Ueneris: ⁊ significat regnum ⁊ Fortunam atq; substantiam. Sic Cauda draconis est mala: ⁊ natura eius est composita ex natura Saturni ⁊ Martis: ⁊ significat deiectionem ⁊ casum atq; paupertatem. Per Caudam ergo intelligatur mulier que fuit Cauda draconis: idest diaboli ad' decipiendum

Margin notes beside the text, in order: Eccle. (beside "eẽ vellit… ꝓ"); Gen. (beside "…Gen.3. Nõ"); Paul. (beside "…Idcirco mulier virum timere dȝ"); Paul. (beside "atq; reuereri… sicͬ"); 5 (beside "dño:qm vir caput… domus"); Paul. (beside "ad Ephe.5… Dicit.n."); Ugo (beside "Ugo li.5… parẽtis:"); Paul. (beside "…Uxori vir debitum"); Paul. (beside "abstineatis vos… possidere"); Alcabi. (beside "tarum. Et secũdum Alcabitium… Jouis ⁊").

Adam: & est de natura Saturni & Martis quia deiecit preliando hominem a statu innocētie: & fecit casum.s.in petm̄ & paupertatē: q2 deiecit de paradiso deli tiaꝝ in hūc mundū plenū miserijs: & filii Adā ↄsentiēdo ↄpletiue hoc egit ꝙ mulier incoactiue fecerat. Tūc igit' glibet ↄiugatoꝝ erit exaltatio Caude dra conis: q̄si vir vult ꝙ vxor exalteť regnet & dominet in domo sua & ꝙ tota fa milia subijciat ei. Nō loquor de pſe & infe: cui d3 & ipse subijci. Et vxor filr d3 totis viribus conari ꝙ vir eius honoreť: regat: exalteť: & dominet i domo sua

Paul. cui d3 & ipsa subiici lege nāe: q2 caput mulieris est vir: vt ait Apost. 1. Cor.x.

ps D3 ēt vterq3 alterius eē exaltatio. Viro nāq3 ꝓ felicitate magna dr ps. 127

Eccle. Uxor tua sicut vitis abundās i laterib⁹ domus tue. Et Eccle. 25. Btūs qui habitat cū muliere sensata: &.26.c. scribit'. Mulieris bone bonus vir. nume rus.n.annoꝝ duplex: mulier fortis oblectat virū suū: & annos vite illius in pa ce iplebit: & sic p3 ꝙ mulier bona ē viri sui exaltatio. Uir ēt erit exaltatio vxo

Paul. ris sue: quotiēs erit beniuolus & virtuosus. Nā vt ait Apost.2. Cor.2. Uir imago & gloria est dei: mulier aūt gloria viri: hoc est: sicut viri gloria est a deo. ita mulieris gloria ē a viro: qđ ipse statim declarat dicēs. nō.n. vir ex muliere est: s3 mulier ex viro: etenī3 nō ē creatus vir pp mulierē: s3 mulier pp viꝝ. ve rūtñ: vt subinfert Apost. Neq3 vir sine muliere: neq3 mulier sine viro. Nā si cut mulier de viro: ita & vir p mulierē. Oia aūt ex deo. Sic igit' p3 ꝙ in bono mrīmonio vterq3 ↄiugū esse d3 exaltatio alterius: quo ad fortunā. D3 ēt vter q3 esse exaltatio domus sue sb̄e. Oñi vir acgrendo sollicite domūq3 portādo: aut mittēdo diuitias auget. Uxor domi ↄseruādo: custodiēdo & ordinādo di

Uersus uitias multiplicādo. iuxta illud Ouidij. Nō minor est virtus quā querere parta tueri. Mulier ēt fortis & sollicita multas & multotiēs ↄgregat diuitias.

Prouer Dicit.n. Salomon Prouer. vlti. Qđ mulier fortis vidit ꝙ bona ē negociatio eius: nō extinguet in nocte lucerna eius. Et post paꝝ dicit. Nobilis in portis vir eius: q̄n sederit cū Senatoribus terre: tādēq3 ↄcludit. Multe filie ↄgrega uerūt diuitias: tu supgressa es vniuersas. Sic ḡ p3 ꝙ dū vterq3 ↄiunx fuerit occasio alterius boni: & alter p alteꝝ fit fortunatior & ꝙ fit occasio acgsitionis opū. poterit veridice dici ꝙ sit exaltatio Caude draconis: q2 sicut Draco siue serpēs Cauda traxit tertiā partē stellaꝝ. Sic diabolus cauda.i. petō p̄mroꝝ parentū totū genus traxerat ad īfernū. S3 tunc exaltant cū i mrīmonio vter q3 ↄiugiū q̄ dicta sť fecerit & ſuauerit: & sic p3 scđa ↄditio Sagittarij. ¶ Ter

3 tia ↄditio Sagittarij dr ꝙ p⁹ eius facies ē Mercurij. Est.n. Mercurius plane

Alcabi. ta sapie: vt ait Alcabitius. Tūc ḡ erit gratū felixq3 mrīmoniū: q̄n facies vtrius q3 ↄiugu3 erit facies prudētie siue sapie. Est.n. donū dei vxor prudēs. Nā di

Prouer cit Salomō Prouer. 19. Domus & diuitie dant' a parētib⁹. A dño aūt ꝓprie

Eccle. vxor prudēs: & Eccle.26. Datū dei mulier sensata & tacita nō est imutatio eru dite aie: gfa sup gfa3 mulier sensata & pudorata. Et paꝝ post. Sicut sol oriēs mūdo i altissimis: sic mulieris bone spēs in ornamētū domus eius. Prudētia

Reg. nāq3 mulieris multotiēs a morte viꝝ liberauit. Scribit'.n.1. Reg.19. Qđ cū Saul decreuisset olo iterficere Dauid: & eēt in domo sua: misit Saul Sateli tes in domū Dauid vt custodirēt eū & interficerēt mane. Qđ cū annuntiasset mane Dauid Michol vxor sua dicēs: nisi saluaueris te nocte hac: cras morie ris. deposuit

ris. deposuit eũ p fenestrã: ⁊ fugit ⁊ saluat⁹ est. Posuit aũt Michol vnã statuã i lecto Dauid ⁊ coopuit caput statue pellib⁹ capnis: ⁊ apparitorib⁹ veniẽtib⁹ vt caperẽt Dauid: dixit eẽ ĩfirmũ: qđ cũ audisset Saul iussit ꝙ sic ĩfirm⁹ duceretur ad ipm ⁊ occideret: qđ cũ voluissent apparitores facere: statuã inuenerũt in lecto: hãc aũt statuã posuerat Michol vxor Dauid in lecto: vt ptextu statue haberet Dauid tps ad fugiẽdũ: ⁊ tali prudẽtia illũ saluauit. Dicit Aplus. 1. Cor. 3. Scificatus ẽ vir infidelis p mulierẽ fidelẽ. pfecto gloriosũ ẽ illud ꝯiugiũ in quo vterqꝫ ꝯiugũ prudẽtia regit: ⁊ sapia gubernat. hinc. n. in eis viget memória pteritoꝝ. hinc ordinatio psentiũ: hinc puidẽtia futuroꝝ q̃ tria regrunt i ol prudẽte. Et hb⁹ adhibitis in regimine domus vel familie: tũc talis familia poterit dici gloriosa: vt merito dici possint marit⁹ ⁊ vxor q̃si prima facies Mercurialis. ¶ Quarta ꝯditio Sagittarij dr: ꝙ primus terminus eius est Iouis. Dicit. n. Alcabitius in suo itroductorio. Qđ q̃si planeta ẽ in domo sua: ẽ sicut vir in proprio palatio sue dñationis: q̃si aũt est in exaltatione: est sicut vir seu rex i regno suo atqꝫ glia. q̃si est in termino suo: est sicut vir inter parẽtes suos ⁊ cognatos: Ut igit ꝯiuges habeãt quartã ꝯditionẽ Sagittarij: necesse ẽ ꝙ Iupiter. i. summus deus sit i eis: sicut vir inter parẽtes ⁊ cognatos. Et. n. teste Aplo 1. Cor. 7. Qui cũ vxore sua est: sollicitus ẽ q̃ sunt mũdi quõ placeat vxori: ⁊ diuisus est. Et silr mulier q̃ nupta ẽ: cogitat q̃ sunt mũdi quõ placeat viro. Recordari tñ debẽt: ꝙ vir plus tenet operari quõ placeat deo q̃ quõ placeat vxori. Et cõmuniter mulier magis dꝫ cogitare q̃liter eterno spõso: q̃ qualiter spõso mortali placeat. Qr. n. primus parẽs plus dilexit vxorẽ q̃ deũ: factus est mortalis cũ tota posteritate sua: nã fuit obediẽs: nõ deo sed vxori: sic dr. Gen. 3. c. Tũc aũt erit Iupiter. i. deus summus iter felices ꝯiuges q̃si vir inter parẽtes ⁊ cognatos suos: cũ cogitauerint ꝯcorditer seruare dñi volũtatẽ: sicut dicit domin⁹ Math. 12. Quicũqꝫ fecerit voluntatẽ pris mei q i celis ẽ. Ille meus fr: soror ẽ ⁊ mater. Talis fuit rex Dauid sctissimus: quẽ cuꝫ vxor sua Michol filia Saul repbenderet dicẽs. Quã gloriosus fuit hodie rex israel discoperiens se ante ancillas seruoꝝ ⁊ nudatus ẽ: q̃si videret vnus de scurris. Qui magis desyderãs placere deo q̃ vxori dixit ei. Uiuit dñs qꝛ Corã dño q elegit me: potius q̃ patrem tuũ ⁊ q̃ oẽm domũ eius: ⁊ pcepit mihi ꝙ essẽ dux sup populũ dñi israel: ⁊ Ludã ⁊ vilior fiã plusq̃ fact⁹ suꝫ: ⁊ ero humilis in oculis dei: ⁊ cũ ancillis de qbus locuta es: gloriosior apparebo: sicut scriptũ ẽ scdi Reg. 6. Sꝫ oppositũ fecit Salomon fili⁹ Dauid. de quo dr. 3. Reg. 2. Qđ cũ senex eẽt: depravatũ est cor ei⁹ p mulieres: vt sequeret deos alienos: nec erat cor eius pfectũ coraꝫ dño deo suo: sicut cor Dauid pris eius. Sꝫ ad istãtiã vxoꝝ suaꝝ colebat Salomõ Astartẽ deã Sodomoꝝ: ⁊ Chamos deũ Moabitaꝝ: ⁊ Molech ydolũ Amonitaꝝ: ⁊ cuilibꝫ eoꝝ edificauit phanũ: pp qđ irat⁹ ẽ dñs ꝯ Salomonẽ. nõ hũit igit Salomon in suo m̃rimonio q̃rtã ꝯditionẽ Sagittarij: sicut hũit pr eius Dauid. Quotiẽs igit maritus ⁊ vxor iura m̃rimonij seruãtes: dñica pcepta sectãtes: sensuales appetitus refrenãtes: iperio rõis obediẽtes: sibi mutuo virtuose ꝯsentiẽtes: se tanq̃ vasa mutua possidentes in scificatiõe ⁊ honore: vsqꝫ ad finẽ domino famulantur: tunc vere quasi cum parentibus suis Iupiter. i. summus omnipotens: dignatur cum ipsis habitare per gratiam.

Margin notes: Paul. — 4 Alcabi. — Paul. — Gen. — Math. — Reg.

ℭ Capricorni Realis declaratio. Cap.31.

Apricornus q ⁊ Egloceros dorsū hꝫ v̄sus boreā: caput v̄sus Sagittariū: ſꝫ ꝯuersus v̄sus Aquariū. orit̄ directus: ⁊ occidit p̄ceps. Et hꝫ stellas multas: inter quas. 22. sūt parisibiles. Dispositio quaꝝ sic certificat̄. In sūmitate cuiuslibꝫ cornu hꝫ duas: sub collo vnā grossā ꝯuenient̄er splēdidā in naribꝰ vnā grossāꝫ ⁊ clarā: in capite duas: in dextero pede anteriori duas: super spinam dorsi septem: sub ventre quinqꝫ: in summo caude duas.

ℭ Capcornꝰ ſꝫ Misabdē ē signū terreū: frigidū: siccū: istabile: nocturnū. pᵃ domus Saturni: exaltatio Martis ē in. 28. gradu eius: dn̄s eius i triplicitate de die ē Venus: i nocte Luna: ⁊ Mars ꝑticipat cū eis: de triplicitate est scd̄a. prima facies eius ē Iouis: scd̄a Martis: tertia Solis. In corpore hūano respicit genua: subtilia dat crura. corpus siccū: faciē hispidā ⁊ hirsutā. Domus vocat̄ dominij ⁊ honoris: regis ⁊ regni glorie ⁊ iperij: sı̄ue furtim sublate. Dr̄ aūt

Alcabi. Capcornus: q͛ caper ē aīal cornibꝰ petēs supiora: sic Sol existēs in illa ꝑte zodiaci facit solstitiū hyemale: ⁊ tūc icipit ascēdere ꝑ signa v̄sus Arietē ⁊ v̄sus Cācrū. Et dicit Alcabitius ꝙ q sub pᵃ facie Capcorni natus fuerit: erit corpꝰ suuꝫ cōdecēs: pectus latū: ⁊ hēbit signū nigrū i cubito: erit astutus: disciplinabilis: simplex ⁊ ꝓuolūtarius. Natus sub scd̄a facie: erit pulcher: hēbit nares longas: oculi eiꝰ pulchri: volūtas eiꝰ mala ⁊ iracūdus: erit bō q̄ꝫ scīe. Natꝰ sub tertia facie erit pulcher corꝑe: eius tn̄ facies citrina: ⁊ i eiꝰ brachio sinistro erit nota: vel in ipsiꝰ genu: festinus i irā: despiciēs malū: vel pugnās ꝓ malo. diligēs mulieres: bō discipline: diligēsqꝫ sodales. Qui aūt natꝰ fuerit i fine hꝰ signi erit filiꝰ adulterinus: ⁊ oīo inest huic signo: minime in mulieꝝ natiuitatibus valere.

ℭ Capricorni Moralitas prima. Cap.32.

N Capcorno Sol existēs icipit iteꝝ ascēdere ꝑ circulos boreales: ⁊ ſꝫ Isido. dr̄ Capcornus. i. Caper cornutꝰ. Et signāt mūdi supbos ⁊ peccātores: q more Capcorni st̄ fetidi ⁊ imūdi: maxīe mali diuites: ⁊ ambitiosi q͛ terrei sunt ꝑ auaritiā terrenoꝝ: frigidi ꝑ īdeuotionē dei ⁊ sctōꝝ: sicci ꝑ incōpassionē paupeꝝ ⁊ afflictoꝝ ⁊ miseroꝝ: istabiles ꝑ insollicitudinē: q͛ pigri ad oē opus bonū: nocturni. i. ceci ⁊ tenebrosi ꝑ ignorātiā: q͛ ignorāt q̄ dei st̄ ⁊ aie

atq; p̄rinis: est domus Saturni: qr Saturnus: q̄ sȝ Astronomos dr̄ planeta nō adiuuās nisi suos ⁊ oib⁹ aliȷs nocēs: apud eos hospitat tanq̄ i sua ꝓpria ⁊ prima domo: qr.s. oib⁹ nocēt i sbã.s. corpe ⁊ fama: auferēdo aliena: vulnerādo vel iniuriādo ⁊ detrahēdo: ⁊ nulli ꝓdesse volūt. Et pͦ facies.s.pͦ etas cor̄ ē Jouis.s. dei: qr in ifantia sunt boni. Scḋa.s. iuuētus ē Martis.s. luct⁹ ⁊ laboris: qr tūc laborāt ad acgrēdū tpalia: sȝ vltima.s. tertia q̄ ē senectus ē Solis: q est rex planetar̄.s. glie ⁊ honoris: qr in fine ditant ⁊ honorant: ⁊ iō dicūt domus regni: impȷ: dñȷ ⁊ glie sbē furtim sublate.s. male acqsite: dicētes illud. Unde veniat q̄rit nemo sȝ opȝ hr̄e: qr.s. tales p sbas paupez furtim eis p pbas ⁊ nepbas sublatas: acqrūt gliaȝ ⁊ honorē. Osee. 13. Ipi regnauerūt sȝ nō ex me: isti etiā more capre ad supiora.s. ad dignitates ⁊ officia sp ambulāt ⁊ ascēdūt: siue sint ecclastici: siue nō: iō cuilibet tali dr̄ Hiere. 48. Supbia cordis tui extulit te: q habitas i cauernis petre: ⁊ apphēdē niteris altitudinē collis: i talib⁹ ēt dñat Uenus.s. luxuria. Luna cornuta.s. supbia. Mars.s. iracūdia ⁊ ꝯtrouersia. Ut dic si vis ꝯ ambitiosos. Osee. Hiere.

¶ Capricorni secunda Moralitas. Cap. 33.

Capricornus ē zodiaci decimū signū: p qḋ ad regnū celor̄ itrat gen⁹ medicor̄. Inter oia.n. bñficia q̄ ꝯtulit dñs hūano gñi ꝓ ꝯseruatione fragilis corporis nr̄i: fuit bñficiū medicine. Nā Eccle. 38. dr̄. Altissim⁹ de terra creauit medicinā ⁊ vir prudēs nō abhorrebit i illa. Uez qr pax opat appositamedicina vbi nō coopat demētia diuina. Idcirco i eodē.c. subdit. Fili i tua ifirmitate nō despicias te: sȝ ora dñm ⁊ ipse curabit te. Hinc Joā. mesue de appropriatis i ꝓlogo sic ait. Sanat solus lāguores deus: ⁊ de fragilitatis solio ꝓduxit i largitate sua medicinā bñdictus ⁊ excelsus tñ: tñ auxiliari nō desinens curādi doctrinā timētib⁹ cū explicauit. Hinc reddunt boni medici feruēter ⁊ reuerēter honorādi: sic hr̄ Eccle. 38. Honora medicū pp necessitatē: etenīȝ illū creauit altissimus. Accedēs igit ad Capcornū: p quē allegorice itelligo medicū. ¶ Dico pͦ q Capcornus ē domus Saturni. Scḋo dico q ē Martis exaltatio siue sȝ gaudiū. Tertiū ifimū solstitiū. Quarto pͦ eius facies est Jouis. Pͦ ergo dico q ad istar Capcorni: dȝ bon⁹ medicus domus eē Saturni. Saturn⁹.n. vt ait Alcabitius in suo itroductorio: sigfiat ꝓfunditatē ꝯsilȷ: sed vbi q̄so reqrit maior ꝓfundi as ꝯsilȷ: q̄ vbi agit d̄ sanitatis recupatiōe: siue d̄ mortis euasiōe. Quippe nil valet ibi gārula disputatio: seu vane loq̄citatis ostētatio Ubi q̄rit egrotātis salus ⁊ repatio. Profunditas igit i medico dȝ eē ꝯsilȷ: in atime ꝯpando tpa tpib⁹: etatē etati. Cōplexionē ꝯplexiōi. ꝯditionē ꝯditiōi. infirmitatē ifirmitati. Un̄ Damas.1. Amphorismor̄. Amphorismo.1. Certe in medicina uncsa ē ꝓfunditas: opari at̄ sȝ libros absq; pfecta rōe ⁊ solerti ingenio molestū ē. Dȝ isup medic⁹ nō p̄cipitāter eē festin⁹: sȝ sapiēter eē morosus: vt dȝ si physic⁹ ē: nō statiȝ curat ad fortes farmacias. Et si cyrugicus nō statim ad icisiones. Quotiēs.n. p̄t p solā abstinētiā egritudo curari: piculosū ē ꝑfortes potiōes agitare nāȝ. Dieta nēpe potissimū ē remediū sanitatis. Et quotiēs poterit cyrugicus ēplastris ⁊ vnguētis sanādo vulnera mēbra suare: insipiētis ē nimis mēbrū āputare vel destruere. Ut ergo medicus sit vere dom⁹ Saturni: ad istar Capcorni.s. q sit ꝓfūdi ꝯsilȷ ⁊ magne prudētie. pͦ dȝ eē hōest⁹: scḋo secretus: tertio expt⁹: quarto fidelis: quinto in exercitio studȷ sollicitus. Ecclē. Joan. mesue. Eccle. Alcabi. Damas.

1 ¶ Pᵒ.n.oꝫ medicus eē honest⁹ ī ꝯuersatiōe. Cū.n. fit necesse medicū ad curā lāguidoꝝ secreta thalami subintrare. Et ꝟgines: ⁊ maritatas: ⁊ viduas ꝑsonalr visitare: sacratas ēt moniales ad sanādū interiora monasterioꝝ itroire: ꝙta pu-
Medicina tas medicū debere hōestate pollere? Dr.n.ꝙ medicina ē scia celestis: q̄ suū opifi
quid est. cē reddit q̄si miraculis corruscātē. Quē matrōa veneraꝫ. Quē ꝟgo nō abhor
ret: ⁊ nupta illecebris: sub spe salutis āplectiꝫ: nō illi negaꝫ thalamus pudicitie
nō illū repudiat brachiū ꝟginale. Cū igiꝫ ad plenū ꝯtuitū: ad secretā locationē
ac ēt locutionē: ad morosuꝫ tacto pulsus: ⁊ plerūqꝫ pp egritudines: ad secretio
ra ꝑscrutāda: necessariū sit admittere medicū: ad q̄ nullus nisi sit honestus: est
admittēdus. luculēter apparet ꝙ ī bono medico potissime reqriꝫ virtus hone
statis. ꝓpterea dico ꝙ medicus oꝫ eē honeste ꝯuersationis. s. in ꝟbis: gestis: at
2 qꝫ operib⁹. ¶ Scdo oꝫ medicus eē secrete ꝯuersationis. Cū.n. plerūqꝫ gran
des egritudines ex ꝓncipijs īsanib⁹ ⁊ īhonestis generēꝫ: q̄ ꝓncipia medicū opꝫ
Boe. scire: si ꝑfecte curare voluerit. Teste Boetio. i. de ꝯso. ꝓsa. 4. dicēte. Si operā
medicātis expectas: opꝫ vt vulnus detegas. Jō oꝫ medicus: ad famā ꝯseruan
dā infirmi: que sibi reuellauit eger: tenere secreta. Sit igitur medicus secretus
in vitijs corporis: sicut est confessor in vitijs animarum. v: robiqꝫ enim exponi
tur infamia seu fama curati. Quo namqꝫ ꝓderit aut ꝓdesse poterit medicus
infirmo: q fugādo lāgorē īducit īsamiā. Quilibet nēpe virtuosus: nō solū diui
tias ⁊ qcqd hꝫe poterit. Sꝫ ēt vitā: ad famā ꝯseruādā exponit. Melior ē.n.
Prouer. fama bona q̄ diuitie multe: q̄ sanitas: q̄ vita. Propter.n. pᵐ scribiꝫ Prouer.
22. Meli⁹ ē nomē bonū q̄ diuitie multe: sup auꝝ ⁊ argētū grā bona. Propter
Eccle. Scdꝫ scribiꝫ. Eccle. 7. Melius ē nomē bonū: q̄ vnguētū ꝓciosuꝫ. Cōstat āt ꝙ
hoies vnguētis solū vtūꝫ: aut ꝓpter sanitatē recuperādā: aut ꝓpter sanitateꝫ
Eccle. ꝯseruādā. Propter ꝓmū simul ⁊ tertiū dī. Eccle. 41. Curā habe d̄ bono noīe.
hoc.n. magis permanebit tibi: q̄ mille thesauri magni ⁊ ꝓciosi. Bonū vite nūe
rus dierꝫ. Bonū āt nomē ꝑmanebit in euo. Sic ḡ pꝫ ꝙ fama bōa melior ē q̄ di
uitie multe. Sanitas āt a fama merito qdē tm̄ distat: sicut ꝑpetuū a tēporali:
q: fama ꝑpetua ē. Diuitie ꝟo sanitas: aut vita corporalis sūt trāsitorie. Null⁹
igiꝫ īfirmus oꝫ acceptare bn̄ficiū sanitatis cū maculis īfamie accessitibꝫ. Tūc.n.
mal⁹ eēt dānū: q̄ bn̄ficiū. Et sic medic⁹: nec ex arte qcq̄ mereret: nec ex bn̄ficio
diligereꝫ. Qd̄ si lāguētis excessus: lāguidū sanādo celauerit: ꝓciū merebitur ⁊
3 amari. ¶ Tertio medicus oꝫ eē expt⁹. Siqdē īfelix ē eger: ī quo medic⁹ iexp
Damas. tus īcipit experiri. Propterea Damas. dic̄ ī Amphorismis. Medicoꝝ illiteratoꝝ
simpliciū adolescētiū luxui sbiacētiū: ꝑximi hōicide. Oꝫ ḡ medic⁹ ⁊ notitiā hꝫe
scie medicie: ⁊ ꝯuersationē exptoꝝ medicoꝝ hūisse: ⁊ cū eis ꝑticādo mlto tpe
Rasis. circuisse. Rasis.n. dic̄ Almāsorꝫ li. 4. c. vlt. Pergrēdū ē si medic⁹ cū expertis
diu societatē hūit. Et si ab eis fit adept⁹ ꝑscrutādi ⁊ medicādi ꝟtutē. Oꝫ ēt ob
seruari: si ea q legit itelligit. Postq̄ āt eū libros legere ac itelligere notū fuerit:
an īfirmoꝝ curā hūerit: ⁊ eis medicat⁹ fuerit. Atqꝫ h̄ si ī ciuitatib⁹ famosis vbi
medici atqꝫ īfirmi multi sīt egerit pqrēdū diligēter erit: an nō. q āt hec duo hꝫe
īuētus fuerit: sapiēs erit: ⁊ alijs ꝑferri debebit. Qd̄ si ꝯtigerit alicui vnū istoꝝ
deesse. ꝯueniēti⁹ ē: vt opandi magisteriū sibi desit. Ex his euidēter appet: ꝙ ex
pertus medicus ī eadē cura nō multiplicat expimēta. Qm̄ nō bn̄ curaꝫ īfirmi

tas:

tas:q̄ varijs ꝛ multiplicib⁹ experiētijs agitaṫ. Dicit.n. Seneca i epl̄a ad Lucil Seneca
lū sic. Nihil eque sanitatē ipedit ꝙ̄ remedioꝝ crebra mutatio. Nō venit vuln⁹
ad cicatricē: i quo varia medicamia tētāṫ: nī ꝯualescit plāta q̄ sepe trāsferṫ: hec
ille. Expertus ḡ medicus ꝯsyderabit ꝯditionē tpis: ꝯueniētiā etatis. Intēsionē
seu remissionē infirmitatis. Et ꝯplexionē ipsi⁹ egrotātis: i qb⁹ plusq̄ opeṫ: expe
tus eē oꝫ: tā p sciaꝫ ꝙ̄ p ꝯuersationē cū medicis exptis: ꝙ̄ varijs: ꝛ q̄liter opor=
teat vti remedijs in curādo. Dꝫ ēt medicus eē expertus i astrologia: vt dicit Pe
tr⁹ de Abano q ꝛ Cōciliator: dr̄ia pᵃ: ꝛ Sco. li. 2. di. 14. vt pꝫ ō. Nā posset medi Cōcilia
cus vno tpe dare medicinam que interficeret: ꝛ alio tempore sanaret: ꝛ ideo ne tor.
cesse ē medicū scire astronomiā. Nā existe Luna cū Ioue: sūpta medicia nil vl Sco.
modicū opaṫ: vt tradūt astrologie piti. Sꝫ existe Luna cū Marte medicina ni
miū opaṫ: ꝛ educit vsq̄ ad sanguinē: pp qd̄ i ꝯiūctionib⁹ talib⁹: medicus expt⁹
nullā dabit medicinā: vel si necessitas egrotātis exptū cogat medicū ad dandū
medicinā: fortificabit eā si Luna sit cū Ioue: vel debilitabit eā: si Luna sit cuꝫ
Marte: ꝯsyderato tn̄ ꝙ cetera sint paria. Vn̄ ē regula i astrologia ꝙ i ꝯiūctio
ne ꝛ oppōne ꝛ q̄rta Lune cū Saturno: Ioue: ꝛ Marte: cauēdū ē ne medicine
denṫ: q2 id frustra fieret. Qd̄ itellige vt dixi ali imediate: ꝛ iō opꝫ medicū scire
astrologiā: ꝛ alias scias vt Phiaꝫ ꝛ Metaphysicā: vt dic̄ Cōciliator vbi supra.
¶ Quarto medicus dꝫ eē fidelis i opando. Nā cū vita lāguētis pōaṫ i manu 4
medicoꝝ: in tātū vt lāguēs obediat medico in syrupis: potionib⁹ ꝛ alijs reme
dijs: si medicus nō sit fidelis: sp erit ifirmus i piculo mortis. Hinc Io. mesue Ioā.
dicit in pn̄ᵒ sui libri de appropriatis. Cōsydera ne te amor aut odiū tibi conue mesue.
niat: vt declines a recto. Est. n. gl'iosus ꝛ excellius q vindicat: sunt ꝛ celi qui ar=
guūt: clemēta q̄ seruiūt: ꝛ si nō aliud supest i posteꝝ cruciat⁹ gehēne: hec ille.
Quātū. n. medicus ifidelis vliter sit exosus: patere pt p Valerium li. 6. c. 5. de Vale.
Timochare Ambraciēsi: q Fabricio pmiserat p filiū suū q pferat potiōib⁹ Pyr
ri: Pyrrū iterficē: q̄tū displicuit romanis: ꝛ a Lucio aneo hr̄: de medico Pyrri
q pmiserat eidē Fabritio ꝙ Pyrrū iterficeret: ꝛ Fabrici⁹ remisit eū ad Pyrrū
nūciās ipi Pyrro: medici sceleratā ifidelitatē. Porro q̄tū ꝯfidat eger d̄ medico
Narrat Valerius Max. Quō Alexāder grauiter infirmus ꝯfidēs de Philip Vale.
po medico suo: sūpsit potionē ab ipso ppatā: nō obstāte ꝙ redditus fuerit suspe
ctus p lr̄as: de veneno sibi ppināndo. Medicus ḡ dꝫ eē fidelis: vt sit pfundi cō
filij ꝛ magne prudētie. ¶ Quinto medicus dꝫ i exercitio studij eē sollicitus. 5
Nō. n. dꝫ vnq̄ medicus ocio vacare. cessans ab exercitio curādi dꝫ occupari cō
tinuo circa studiū: vt Martha cessante Maria succedat. Dicit. n. Rasis. 4. Al= Rasis
masorij. c. vlt. Valde ꝯsyderari dꝫ: i qb⁹ vitā suā expēdit medicus: ꝛ i qb⁹ illud
qd̄ de suo pterijt tpe exercuerit: ac de qb⁹ stādo cogitat solus. si. n. vite sue spa
ciū medicoꝝ ac phoꝝ libros pscrutādo pterijt: ꝛ eius studiū est qsi solus: satis=
cos diligēter ituerí: bona de eo poterit hri suspitio: ꝛ iferius assignās q̄si cāin
istius ait. Qui de hac doctrina vsq̄ nūc aliqd̄ sunt ꝯsecuti: nō pauci fuerunt:
neq̄ in breui sunt ꝯsecuti. neq̄. n. est aut eē pōt medicus q̄sq̄: aut alterius do
ctrine pfessor. Qui q̄tūq̄ vigeat igenio: p expimēta ppria pfectione possit at
tingere medicine: aut cuius vis alterius doctrine. Dicit. n. Rasis vbi sup̄. Si Rasis
alioꝝ negligaṫ libri: hō in vita sua q̄tū pscrutari poterit: aut eius luēta expe=

menta hēbunt: et si ob⁹ sit doctior: aut acutior q̄si dicat nullā. Ex qb⁹ euidēter apparet q medicus bonus: tpe quo nō occupat̄ i exercitio curādi in sapie stu- dio dʒ exerceri: et in sapientiā antiquor libris. Et sic medicus cū dictis ɔdōnib⁹ ad silitudinē Capcorni erit domus Saturni. i. ɔfundi ɔsilij et magne prudē tie. ❡ Scōa ɔditio Capcorni dr̄: q ē exaltatio Martis. Mars. n. ē stella īfluēs audaciā. Dʒ g̃ bonus medic⁹ audax ēē sʒ cū modestia: vt vʒ. si viderit abstinē- tiā vel leues medicinas egro nil ɔdesse: manū mittat ad fortia: nec differre dʒ

Joā. mesue. pp istās: qd iminet piculū. Dicit. n. Mesue de appropriatis in ɔlogo sic. O tu corpor curā gerēs: auxiliari ne differas: qz semel percūti nulla deinde ɔsūt suf fragia. Cōsilr cyrugicus vidēs q vnguētis et lenib⁹ iplastris plaga nō curat̄: audaciter manū mittat ad ferrū: vulgo nēpe dicit̄. Medicus nimis pius sepe

Eccle. facit vulnus v̄mibus ipleri. Eccle. 38. dr̄ de talib⁹. Jn his curās mitigabit do lorē: et vnguētarius faciet pigmēta suauitatis: et vnctiones ɔficiet sanitatis: et nō ɔsumabunt̄ opa eius. Jdeoqʒ plerūqʒ necesse ē: vt medicus vlteri⁹ ɔcedat ad ferrū: velut ad vltimū remediū. Qd si tūc curat̄ eger: qd q̄rit hr̄. si non. fecit

Phs. medicus qd suū ē. Dicit. n. Arist. 1. Topi. Neqʒ rhetoricus sp ɔsuadebit: nec medicus sp sanabit: sʒ si ex ɔtingētibus nil obmiserit: eū sufficiēter dicem⁹ hēe disciplinā. Hec aūt audacia dʒ ēē modesta: alias potius ēēt temeritas q̄ auda cia. Ubi vʒ medicus aliqd auderet: cuius effectū ignoraret expimēto vel arte. Tūc nō ageret vt medicus: sʒ vt expimētator. Qualis ē vt plurimū interēptor nō sanator: et qd peius ē ipune. Solus nēpe medicus occidit ipune: nāʒ accu sans q̄n iterficit: et seipm cōmendās: q̄n curat̄ eger Dʒ g̃ medicus ēē exaltatio Martis. i. dʒ debite et modeste audax ēē. Taliter q eius virtus lʒ tpe sanitatis lateat. tn̄ tpe infirmitatis appareat. ❡ Dico ergo q tpe sanitatis virtus medi

Math. ci latet et q̄si dormit. Dicit. n. dn̄s. Math. 9. Nō ē opus valētibus medicus: sʒ male hn̄tib⁹: et Math. xi. Nō necesse habēt sani medicū: sʒ q male habēt. Sed certe vt plurimū hoīes nihil appciant̄: nisi qd sibi sentiūt vtile vel oportunum. Sic. n. solū apparet virtus militis i ɔlio. Judicis i litigio: et vniuscuiusqʒ artifi cis i suo artificio. Sic et medici nulla virtus ɔpedit̄ pter q̄ i sanādi bn̄ficio: tn̄

Eccle. tpe sanitatis: vir prudēs ab expti medici ɔsilio nō recedet. Dic̄. n. sapiēs Eccle. 28. Da locū medico: et enī illū dn̄s creauit: et nō discedat a te: qz opa eius st̄ ne cessaria. Et. n. tp̄s q̄n in manus eius incurras. Utili⁹. n. cēseo medici ɔsilio ser

Ouid. uare sanitatē: q̄ eius bn̄ficio fugare ifirmitatē. Nā vt ait Ouidius. Nō minor est virtus q̄ q̄rere parta tueri. Tradūt. n. medici: q medicine duplex ē op⁹. vʒ ɔseruare sanitatē: et effugare ifirmitatē. Quar pma nulli dubiū eget ois sa

Rasis. nus: sʒ pauci sunt q de hoc sollicitā curā gerāt. Dicit. n. Rasis i ɔlogo sui libri. Jn hoc libro meo aggregabo regi: cui bn̄dicat deus: aggregatiōes necessarias: et expeditiones ɔgruas doctrine medicinalis: et faciam ɔpendiose dico q̄ in eo modū ɔseruādi sanitatē: et curādi egritudinē: et ea q sine itermissione sequunt̄ ista. Hec ergo nō minima ps medicine: vʒ sanitatis ɔseruatio. Jn tātū. n. latet tpe sanitatis q pauci vel nulli tali cōiter vtunt̄ medici ɔsilio: quīmo nec ipi me dici seruāt se in ipsius conseruatione medicine. ❡ Sed vere Capricornus est exaltatio Martis. i. audacie et aiositatis medici: maxime q̄n ē tp̄s lāguoris. Cō stat. n. lāguidos nil tantū q̄rere: q̄tū medici p̄ntiā: de quo maxie ɔfidūt: bonūʒ

optant

optant amicitiã: talib⁹ ppetuũ spõdẽt famulatũ: qsqs ẽ auarus: largus efficit̃ ⁊ liberalis. Tũc medicus vĩ nauis gubernator: pr̃familias domus egrotãtis. q̃rit̃ p vicos: q̃rit̃ p vrbes: q̃rit̃ p regna: ducit̃ cũ magnis expẽsis: cũ grãdi salario: de cuius ɔfidẽtia nascunt̃ mirabilia. Ille. n. plures sanat de quo plures cõfidũt. Nã sicut hr̃ Eccle. 38. Disciplina medici exultabit caput eius: ⁊ ĩ ɔspectu magnatoꝝ collaudabit̃. Hinc dicunt̃. cecos illuminare: cũ vitia curãt oculoꝝ. Hinc surdoꝝ aures apire: cũ auriũ lãguoribus medẽt̃. Hinc quoq; ⁊ claudos erigere narrant̃: quotiẽs cruriũ vel pedũ curãt egritudies. Hinc mutis ꝓhibẽtur loquelã exhibere: quotiẽs sanauerũt ĩfirmitates lĩgue. Hic postremo mortuos dicunt̃ suscitare: cũ de morbis grauiorib⁹ ad optatã sanitatẽ hoĩes cernũtur reduxisse. Ex qb⁹ oĩbus p3 quõ ad instar Capricorni medici audacia ⁊ prudẽtia exaltat̃: sicut̃ Mars exaltat̃ in Capcorno. ¶ Tertia ɔditio Capricorni ponit̃: q̃ ẽ imũ ⁊ hyemale solstitiũ: vbĩ dies ĩcipit crescere. nox aũt minui. Qd̃ tpibus nr̃is cõiter ɔtingit die vndecima vel. 12. Decẽbris: q̃ tunc Sol itrat primã minutũ Capricorni: ⁊ dies ĩcipit crescere ⁊ nox minui. Per diẽ itelligo sanitatẽ: ⁊ per noctẽ ĩfirmitatẽ. Q̃r v3 ois bonus medicus d3 effectiue cẽ augmẽtũ sanitatis in egro: ⁊ diminutio: ĩmo potius egritudinis extirpatio. Vñ Cassiodorus. 6. epłaꝝ. Epła. 19. Inter vtilissimas artes: q̃s ad sustentandã hũane fragilitatis indigentiã: diuina tribuerũt: nulla vr̃ pstare aliqd siľe ei: qd̃ potest auxiliatrix medicina ɔferre. ipsa. n. morbo periclitãtibus materna g̃ra semper assistit. Ipsa ɔtra dolores ꝓ nr̃a ĩnbecillitate ɔsurgit: ⁊ ibi nos nitit̃ subleuare: vbi nulle diuitie: nulla potens dignitas subuenire. Iuris periti palmates hñt̃: qui negocia diffunderint singuloꝝ. Sed quãto gloriosius est depellere: qd̃ mortẽ videbat̃ inferre: ⁊ salutẽ egrotãti ꝓmittere: de quo coacti fuerãt desperare. Debet ergo medicus bonus: ꝓlongare languores ꝓpter lucrum: nec augmẽtare ꝓpter gloriã. nõ. n. tunc intẽdunt huiõi medici sanitatis augmẽtũ: sed pecunie: qui potius mercẽnarij q̃ medici debẽt dici. sicut ⁊ aduocati litigia ꝓtellantes seu ꝓlongantes amore pecunie. Porro de his qui vt gloriosiores appareãt in cura: prius augumentant egritudinẽ: postea sanare nitunt̃. Seneca dicit li. 6. de beneficijs. Grauissima infamia est medici opes querere. Multi quos auxerant morbos ⁊ nutrierant: vt maiore gloria sanarẽt: nõ potuerunt discutere: aut cum magna miseroꝝ vexatione vicerunt. In eodem li. 7. dicit Seneca ɔtra illos qui ditari cupiunt incõmodis alioꝝ. Qd̃ Demades Atheniẽs: eum qui funeribus necessaria vindicabat: dãnauit. cum ꝓbasset magnum lucrũ optasse: quod contingere illi sine multoꝝ morte non poterat. Sic est de medicis desyderantibus vel ꝓlongantibus ⁊ ꝓtellantibus egritudines occasione lucri. Nec dico qn expediet: expertis medicis condigne prouideri. Qñ ꝓuecto m dico fideliter intẽdẽti ad sanitatis augumẽtũ ⁊ lãguoris extirpationem: vix posset aliquis satisfacere digne pro recepto beneficio. ¶ Quarta ɔditio Capricorni dicebat̃: q̃ est eius prima facies Iouis: q̃ qlibet bonus medicus primã ⁊ principalẽ intẽtionẽ hr̃e d3 ad Iouẽ. i. ad sũmũ deũ. Dicit. n. Ioã. mesue d̃ appropriatis. c. 1. Totus dei timor p̃ueniat: ⁊ p̃ncipiet opa tua: ⁊ felicitabit ea. Et paulisper iferius. Deũ i cũctis p̃pone: ⁊ p̃ponet te. honora eũ: ⁊ honorabit te. Time eũ: securus cũcta expiens: ⁊ loqt̃ ibi Ioãnes

Marginal notes: Eccle. (beside "Disciplina medici exultabit…"); 3 (beside "Tertia ɔditio…"); Cassio. (beside "Cassiodorus"); Seneca (beside "Seneca dicit li. 6."); Idem. (beside "Demades Atheniẽs"); 4 (beside "Quarta ɔditio…"); Ioã. mesue. (beside "Dicit. n. Ioã. mesue…")

Eccle. de medicis. Eccle. c. 38. di. A deo e ois medela: et a rege accipiet donationem. Et paru post. Ipsi vo vz boni medici debet dnm depcari: vt dirigat requie eoru .i. infirmor: et sanitate pp conuersatione eor: q delinquut in cspectu ei q fecit eu cu icidet in manus medici. Propterea dz medicus no solu inuocare deuz vt cooperet ad sanitate. Sz et inducere dz infirmu: vt sanitate suppliciter expostcat a deo. Ideo extra de penitetijs et remissionib in qnto Decretaliuz sic hr. Cu ifirmitas corporalis nonunq ex pctō pueniat dicete dno. Languido quez sanauerat: vade et amplius noli peccare: ne deterius tibi ctingat. Presenti decreto statuimus et distincte pcipimus medicis corpor: vt cu eos ad infirmum vel infirmos vocari ctigerit: ipsos an omnia moneant et inducant: vt medicos aduocet aiar. Et postq fuerit ifirmo: de spuali salute puisum: ad corporalis medicine remediu salubriter pcedat. Et q medicus dicere posset: q forsitan ex hoc exterreret infirmus: et p hoc forte citius moreret: subdidit decretalis. Hoc gde iter alia huic cam dedit. edicto. Qd qda egritudinis lecto iacetes: cu eis a medicis suadet: vt de aiar salute disponant. in desperationis articulu icidut. vn facili piculu mortis icurrat. Idcirco qn viderit eger q medic ex csuetudie et eccle madato sibi salute aie psuadet: nunq ex h exterrebit. Sic igit psuadendo: d medico poterit dici q p facies Capcorni erit Iouis. i. p itetio medici erit sumi dei cui bonor qrit et glia. Ex oib supdictis cclude p q bon medic: dz ee domus Saturni. i. pfundi csilij et magne prudetie. Scdo dz ee exaltatio Martis. i. audax cu modestia tn. Tertio dz ee solstitiu hyemale i quo icipit crescere dies et nox minui: q dz facere crescere sanitate et ifirmitate minui. Quarto sit facies Iouis. i. sua pncipalis itetio sit ad bonore sumi dei: et sic allegorice erit Capricornus.

¶ Aqrij Realis dscriptio. c. 34.

Quari vndecimu zodiaci est signu. Caput hz csus borea: manu sinistra extedit d dorsu Capcorni: et dextera effundit aqua vrna: q vsq ad pedes decurrit: et ad ortu tedit: orit et occidit caput pus ceteris membris. Et hz multas stellas iter qs 18. sr parisibiles. Dispositio qru sic certificat. In capite hz stellas duas obscuras multu: i quolibet hūero vna bn grossa: i dextero cubitu vna pua: i sinistro vna grossaz et bn clara: i vtraq manu vna s. ppe: i vtraq mamilla vna: i dextero lubo vna: sub qlibz mamilla vna: i quolibz genu vna: i dextera tibia vna: i quolibet pede vna.

¶ Aquarius

¶ Aquarius s͂m Misabelé est signū masculinū: fixū: aereū: diurnū. Domus q̄ Saturni: s3 nullius est exaltatio. Dn̄s eius de die ē Saturnus: in nocte Mercurius: Juppiter pr̄icipat cū eis. de tertia est triplicitate. Prima eius facies est Veneris. Scd̄a Mercurij. Tertia Lune. Dominari d̄r tibijs bolu3 vsq3 ad cauillam pedis. facit bole3 gloriantē: multa deuastantē: pulchrā facit facie3 & coloratā: & tybiā facit alicuius altera longiorē. Domus vocat̄ amicitie: mercati & fortune: redditus: tributi: & substantie: regis militie aut peditis. D̄r autē signū istud Aq̄rius (s͂m fabulas) pincerna deoꝝ manibus eoꝝ aquā fundēs vnde t3 vrnā. Et iō tūc Sol d̄r esse in Aquario: eo q̄ tūc tp̄is ꝯdensatur aer in aquas multas & fiūt pluuie plus q̄ī alio tp̄e: vt dicit Jsid. Et vt dicit Abrabā Juena3re. Qui nat⁹ fuerit sub p̄ma facie Aq̄rij erit corpore & facie formosus: habebit in pectore aut in pede sinistro signū: eritq3 bō disciplinabilis & soda s diligens. Natus sub scd̄a facie Aquarij erit lōgus: facies eius erit rubea: & gnū habebit in dorso & sub eius cubito: eritq3 oibus diebus suis in dolore. atus aūt sub tertia facie erit pulcher corpore: statura breuis: facie roseus: & bebit signū sub cubito: & erit mulieꝝ amator. Et q̄ sub fine huius signi nas s fuerit: diuersificatus erit in eius figura atq3 in oibus suis operibus. Jsido. Alcabi.

¶ Aquarij Moralitas prima. Cap. 35.

Quarius est signū aereu3. domus Saturni: nullius exaltatio. Prima eius facies est Veneris. Scd̄a Mercurij. Tertia Lune. Domus vocat̄ amicitie: mercati & fortune: redditus: & tributi. Substātie. Regu3 militū. Et iste pingit̄ fuisse pincerna deoꝝ &c. vt supra. Tales sūt diuites hu3 mūdi. q2 vere dato q̄ habeāt apud se Saturnū. i. diuitiaꝝ facietatē dicta3 Saturno saturāte: nullius t̄n sunt exaltatio. vt p3 in magnis diuitibus & ꝑ tis tā tp̄alibus q̄ ecclesiasticis: q2 nullū adiuuāt de bonis suis elemosynas ogādo. Job. 1. cū saciat⁹ fuerit arctabit̄. & Eccle. 5. Saturitas diuitis nō si t eū dormire: & iō Aquarius d̄r signū diurnū: q2 in die cōiter boīes non dor unt: & similiter tales diuites de nocte nō dormiunt ac si esset dies. prima fa es eius est Veneris. i. prima pars sue etatis adolescētia. i. est luxurie. q2 dāt cōiter tales lasciuijs & carnalitatibus. Sed scd̄a ē mercati: q2 postea efficiun ur mercatores diuitias augmētantes. Et ex hoc sequit̄ q̄ tertia facies ē Lu ne cornute. i. supbie: q2 cōiter diuites sunt superbi & ēt milites. Jsti dicūtur do mus amicitie. q2 diuitie addūt amicos plurimos. Prouer. 18. dicunt̄ Dom⁹ mercati & fortune: q2 in mūdo isti sēt fortunati: redditus & tributi: q2. i. multos reditus acq̄runt. vn̄ Job. 24. Agrū nō suū demetunt: q2 p̄ pbas & nepbas & etiā per symoniā multos redditus recipiūt. Et isti d̄nr Aquarius: quasi aquā fundētes: q2 vere aquā. i. dona & munera fundūt sup manus deoꝝ. i. principū dominoꝝ officialiū: & ēt p̄latoꝝ ecclesiasticoꝝ: vt. i. eoꝝ captēt amicitias: & ne ab eis de suis malis opibus puniant̄: & ēt de ꝯtractibus iniq̄s. Et iō ab eis in celo. i. in altis officijs aliquotiēs collocant̄: iuxta illud Prouer. 28. Donum hoīs dilatat viā eius: & ante principes spaciū ei facit. Et sicut Aquarius est si gnū aereū: fixum & masculinū: sic isti sunt aerei p̄ superbiā: & vanam gloriā: nil aliud q̄rētes. fixi per pigritie tepiditatē: q2 in nullo bono opere solliciti: ma sculini per luxurie viuacitatē & fortitudinē: q2 in luxurijs sunt viriles & fortes Job. Eccle. Prouer. Job. Prouer.

ac pseuerãtes. Nati in cõstelatione Aquarij sunt gloriãtes: et deuastãtes: pulchri: et vnã tibiã hñt altera lõgiorẽ. Aquarius est mũdus q aquis diuitiarum et delitiarum est plenus: quia vere iste facit filios suos gloriãtes et se iactãtes per vanitates et inanẽ gloriã. Prodigos et vastãtes in cibis et potibus: et curiosis vestib⁹: pulchros et replẽdẽtes. s. per curiositatẽ et vanitatẽ in superfluis et preciosis. Et cũ non habebãt nisi duas tibias. s. fidẽ et spem: et carẽt tertia. s. charitate: vnã tñ hñt altera longiorẽ: quia spes eorum est lõgior et ad plura se extẽdit: et maior est quam eorum fides: quia paucã habẽt fidẽ. s. informẽ. Spem autẽ habẽt sp magnã: quia sp de dei

Thob. misericordia pniaz sperãt: in fine autẽ dicitur illis Thob. 8. Nõ quẽadmodũ spe

Job. rabamus euenit nobis. Et illud Job. 4. Spes tua frustrabitur et videntibus cunctis precipitabitur. ¶ Aquarij Moralitas secunda. Cap. 36.

Aquarius est porta: per quã mercatores et artifices (allegorice loquendo) habẽt intrare in regnũ celorum: ad instar Aquarij. Primo. n. Aquarius (vt dicunt astrologi) ẽ domus Saturni. Scdo Aquarius dñatur cruribus hominum. Tertio prima eius facies est Veneris. Quarto primus eius terminus est Saturni. ¶ Primo ergo dico quod Aquarius est domus Saturni. Sic qlibet mercator vel artifex ad instar Aquarij dz eẽ domus Saturni. i. firmitatis et cõstantie: sicut ẽ Saturnus. Cũ. n. mercatorib⁹: artificibus et agricolis a ceteris oporteat fidẽ adhiberi de bonis fortune: sicut mercatoribus de mercibus: et de pecunijs datis ad societatẽ. Artificibus autez de suis artificijs. Et agricolis de fructibus et puẽtibus. Et idõ necesse ẽ ipsos esse firmos in pmisso: cõstãtes in pposito: et fideles siue iustos i cõmutãdo. Mercator. n. deposita recipiẽs fideliter retineat et repetita restituat: lucri partẽ fideliter et letãter assignet: dãnnũ vero verecũdus et oĩ dolore manifestet. Non moueatur auaritia: indebite aliena retinẽdo: nõ remoueatur ab honesto ex formidine futuri. Nõ desperet in pditione particulari. Sz vbi hoc ptigerit. Acuat ingeniũ ad recuperandũ licite qđ amissum est. Faciatqz fm suã possibilitatẽ laborãdo: et speret in dño: cui sua lucra licita misericorditer recomendet. Mz. n. dñs suas vias ad ditandũ: et ad pauperandũ. vbi plerũqz deficit hũanum ingeniũ. Scriptũ est. n. primi Reg. 2. c. Dñs mortificat et viuificat: deducit ad inferos et reducit. Dñs pauperẽ facit et ditat: humiliat et subleuat. Sunt nẽpe aliqui: qui pp vnũ et duo damna desperãtes: decipiũt socios et dãnificant que sua sunt: dicẽtes se pdidisse plura quam pdiderint: quorum vita certe est infamis. Sunt etiã alij q honorati alienis opibus de suo nihil habẽtes: vt diuites remaneãt: dicũt se notabiliter pdidisse: diuerticula siue diffugia querẽdo: vt remaneant abũdantes: q pculdubio tenentur ad plenissimã satisfactionẽ. Sũt et alij q realiter nõ pñt creditoribus rñdere: sed hoc ex eorum pcedit negligẽtia et ignauia: vel vanitate curiosa. Vel quia nõ faciebãt q debebãt. Et idõ tales ignaui et curiosi merito infames remanere dñr. Alij sunt q sollicite laborãtes et licite: nihilominus etiã tẽperate viuẽtes et ordinate: pmittẽte tñ diuina iustitia: pauperes efficiũtur. Interdũ absqz culpa: vt puta per pericula maris: per sociorum fraudes seu famulorum: per molestias latronum: per fractã fidẽ aliorum: p incẽdia seu his similia. Quorum certe miserandũ est: et tales ab amicis et a notis deberent multũ adiuuari. Sit ergo mercator cõstans in pposito: firmus in promisso: fidelis in deposito:

Reg.

indeposito: vt letetur cū bene respondere poterit: de contrario verecundetur.
,Ex hoc ergo dico ꝙ mercator: artifex ⁊ agricola: vt sit vere domus Saturni: de
bet esse fidelis. Nā qui sic fuerit fidelis. gaudium sentiet in cōsciencia sua. Q;
quotiens negociator fideliter agit negocia sua: exhylaratus tam mente ꝙ̄ spiri
tu totaliter iocundus efficitur: tum ꝓpter serenam cōscientiam: tum ꝓpter co
gnoscentium amenam famā. Quippe negociatoris cōscia gaudet: quotiēs ne
gocia sua se fideliter fecisse cognoscit: sicut econuerso semꝑ cōsciencia mordet:
quādo se infideliter fecisse ꝑpēdit. Unde Augustinus in sermone ait. Nemo Aug.
habet iniustū lucrum sine iusto damno. verbi gratia: qui furatur acquirit ve=
stem: sed ꝑdidit fidem: vbi lucrum ibi damnū: lucrum in archa damnū in con=
scientia. Hinc fideli negociatori: dicit dn̄s Math. 13. Euge serue bone ⁊ fide= Math.
lis: q; in pauca fuisti fidelis: super multa te cōstituam: intra in gaudium domi
ni tui. Apud deum ergo meretur exultare mercator ⁊ negociator fidelis. De=
bet etiam esse fidelis mercator vel artifex: qui dum multos habet operantes si
bi: omnibus fideliter soluit secundū opera. Et tunc est domus Saturni. i. sa=
turitatis: q; multos saciat: dum eos nutrit ex mercede laboꝝ suorum. Lanifi=
cium. n. tot satiat ⁊ nutrit: quot in lanificio laborant. Fidelitas etiam ⁊ labor
agricolarum est domus Saturni: q; multos saciat. Et de talibus dicit Tul= Tullius
lius primo de officijs. Omniū autē rerum: ex quibus aliquid acquiritur: nil
agricultura melius: vel vberius: nil dulcius: nihil homine libero dignius. Et
idem in libro de Senectute confirmat. Constat autē ꝙ fidelis agricola ē plu
rimum diligendus: quoniā ex ipsius labore saturantur multi: ⁊ multus habe
tur fructus: videlicet ex aruis grana bis vel saltem semel in anno: ex quibus
habetur cibus humanus. ex vineis vinum: iocundus hominum potus. Sed
super omnia hortus est agricultura iocūda ⁊ fecunda. Ex horto nempe in quo
libet anni tempore recipiuntur fructus: ⁊ hec sola negociatio fuisset in statu
innocentie (. s. si Adam non peccasset) sine labore: immo cum admiranda de=
lectatione. Scriptum est. n. Genes. 2. Quod tullit deus hominem ⁊ posuit
eum in paradiso voluptatis: vt operaretur ⁊ custodiret illum. Fidelitas ergo
mercatorum artificum ⁊ agricolarum: ad similitudinem Aquarij: facit eos es=
se veram domum Saturni: quia ex eorum industria atq; labore multi satu=
rantur. Et de talibus mercatoribus Scotus in. 4. distin. 15. q. 2. dicit. Qd Sco.
si portant res de locis vbi abundant: ad loca que illis carent: vel si conseruant
tempore quo abundant: vt habeantur alio tempore quo non ita faciliter inue
niuntur: vel etiam meliorant res: vt artifices qui de corio faciunt calciamen=
ta ⁊ huiusmodi: tales omnes sunt vtiles reipublice: ⁊ sunt laudandi: ⁊ possunt
sumere lucrum honestum correspōdens industrie: ⁊ labori: ⁊ periculis: ⁊ sunt
laudandi ⁊ sic possunt dici esse domus Saturni. i. saturitatis ⁊c. ¶ Scd̄a cō
ditio Aquarij ponebatur: ꝙ dominat cruribus hominum. Ad instar ergo Aqua= 2
rij: quilibet bonus mercator: artifex: ⁊ agricola dominus debet esse suorū cru=
rium: vt videlicet sit sollicitus: velox: impiger ⁊ expeditus in operibus suis.
Dicit. n. Horatius. Impiger extremos currit mercator ad indos. Per mare
paupiē fugiēs: per saxa: per ignē. Hinc cōtra pigros exclamat Salomō Pro= Horatius
uer. 6. Uade ad Formicā o piger: ⁊ cōsidera semitas eius: ⁊ disce sapientiam. Prouer

Que cũ nõ habeat ducẽ: nec preceptorẽ: nec principẽ: parat in estate cibũ sibi: ⁊ ꝯgregat in messe qḋ comedat: ⁊ subdit. Usquequo dormitabis? paulũ conse res manus: vt dormias. Et veniet tibi quasi viator egestas: ⁊ paupertas quasi vir armatus. Et tãdẽ ꝯcludit Salomon. Si fueris piger: veniet vt fons mes sis tua: ⁊ egestas lõge fugiet a te. Hinc Math. 25. Reprehendit dñs seruũ cui

Math. dederat talentũ ad lucrandũ: q2 in lucrando piger fuit: seqꝫ de negociatione ex cusauerat. Dicit ꝰ dñs ad eũ. Serue male ⁊ piger sciebas ꝙ meto: vbi nõ semi no: ⁊ cõgrego vbi nõ sparsi. Oportuit ꝰ mittere pecuniã meã nũmulariis: ⁊ ve niẽs ego recepissem qḋ meũ ẽ cũ vsura. Ex ꝙ sic bonus mercator dꝫ esse domi nus suoꝝ crurium ad augẽda bona sua: vt nullo mõ vellit ex alterius icõmodo

Tullius suũ augere cõmodũ. Hoc.n. vt ait Tullius de officijs. Magis est cõtra nãm ꝙ mors: ꝙ paupertas: ꝙ dolor: ꝙ cetera q̃ possunt aut corpori aut rebus exter nis accidere: qḋ multipliciter ibi ꝓbat. Et ad hoc ꝓpositũ dicit Sco. in. 4. di.

Sco. 15. q. 2. arti. 2. Qḋ i cõtrahẽtibus: ad hoc vt iuste ꝯtrahãt: duas debẽt obser uare regulas. Prima ẽ ꝙ cõmutans nõ cõmutet vel vendat tꝑs: q2 tꝑs nõ est suũ. Scḋa ꝙ nõ ponat se in tuto de lucrãdo: ⁊ illũ cum quo cõtrahit vel cõmu tat: de dãno: intelligẽdo in tuto iꝑ vel vt in pluribus. Ex q̈bus correlarie infe

Cor. ro ꝙ quilibet bonus artifex seu mercator dupliciter eẽ debet dñs suoꝝ crurium. Uno mõ vt sit sollicitus ad licita lucra. Alio mõ ꝙ pedes suos retrahat ab illi citis. Hinc Salomon Prouer. 1. c. dicit. Fili mi si te lactauerint pctõres: ne

Prouer. acqescas eis. Si dixerint veni nobiscũ: insidiemur sanguini: abscõdamus tẽdi culas cõtra insontẽ: frustra deglutiamus eũ: sicut infernus viuentẽ: ⁊ itegrũ quasi descendentẽ in lacũ. Oẽm preciosam sbãꝫ reperiemus. Implebimus do mos nostras spolijs: sortẽ mitte nobiscũ: marsupiũ vnũ sit oium nostroꝝ. Fili mi ne ambules cũ eis: ⁊ ꝓhibe pedẽ tuũ a semitis eorũ. pedes.n. illoꝝ currũt ad malũ. ¶ Tertio dico ꝙ Aquarij prima facies ẽ Ueneris. Cũ.n. Uenus sit planeta beniuolẽtie. Dꝫ mercator ⁊ artifex prima facie eẽ beniuolus ⁊ gra tiosus. Cũ.n. vt plurimũ oporteat mercatorẽ ⁊ artificẽ esse cũ peregrinis: seu cũ ciuibus suis expedire negocia sua: cõstat ꝙ oibus his modis decet ipm esse beniuolũ ⁊ gratiosum. Qm̃ si peregrinus est: dꝫ captare beniuolentiã eorum.

Tullius apud quos peregrinaẜ. Dicit.n. Tullius primo de officijs. Peregrini artem atqꝫ incole officiũ esse: nihil ꝑter suũ agere negociũ. Nil de alio inquirere: mi nimeqꝫ in aliena republica curiosum esse. Si aũt mercator aut artifex sit in ci uitate sua: ⁊ cũ peregrinis agat: talẽ se peregrinis reddere dꝫ: q̃les alios vult esse sibi: qñ esset peregrinus. Dicit.n. dñs Math. 7. Oia quecũqꝫ vultis: vt fa ciãt vobis hoies: ⁊ vos facite illis. Hec est.n. lex ⁊ ꝓphete. Qḋ si cum conciui bus sit mercatoꝝ vel artificũ negociatio: tãto magis teneẜ ad beniuolentiã ⁊

Tullius ꝯuictũ gratiosum. Dicit.n. Tullius. i. de officijs. Priuatũ opꝫ equo ⁊ pari cũ ciuibus viuere iure: neqꝫ summissũ ⁊ abiectũ: neqꝫ se forensẽ: euꝫ in republica ea velle: q̃ tranqlla ⁊ honesta sunt. Talẽ.n. solemus ⁊ sentire bonũ ciuẽ ⁊ dice re. ¶ Quarta Aquarij conditio dicebaẜ: ꝙ est terminus Saturni vltimus. Mercator ergo vel artifex põt dici terminus Saturni: quotiẽs in eo qḋ expe dit: decet ⁊ licet: actionibus suis terminũ fixũ imponet ⁊ firmũ. Et quotiẽs ve ram seruabit iustitiam ⁊ equitatem in oibus suis ꝯtractibus: emptionibus: ⁊ venditionibus.

venditionibus. Si.n.mercator voluerit se occupare in oibus artibus vel mercimonijs: q viderit ꝛ agricola in oib⁹ agris quos aspexerit: necesse erit in plurimis ipm deficere. Dicit.n. Varo. Nusqꝫ deveniet: q quot videt legtur calles. Varro
hinc Seneca Epla scda ad Lucillū. Nusqꝫ est q vbiqꝫ est: vitā in peregrinatione agentibus hoc venit: vt multa hospitia habeāt: nullas amicitias. Idē accidit necesse his q nullius se ingenio familiariter applicāt: sed oia cursim ꝛ pperantes transmittunt. Tales certe: multos decipiūt: nec oibus eodē modo respondere possunt. Et iō deniqꝫ in eodē negocio firmādus est modus agēdi. Dicit Seneca
n. Tullius. 1. de officijs. Aiaduertat quāta sit illa res quā efficere volumus. Tullius
Vt ne ve maior ne ve minor cura ꝛ opa suscipiat: q̄ cā postulet. Sint ēt mercator ꝛ artifex terminus Saturni: in hoc ꝙ seruēt inuiolabiliter iustitiā ꝛ equitatē tā in vendēdo q̄ in emendo: ꝛ in oibus cōmutationib⁹ nō exeat a iustitia: que fm Sco. in. 4. di. 15. q. 2. Nō cōsistit in indiuisibili: sed hꝫ latitudinē: infra Sco.
quā ois tā emptio q̄ vēditio est iusta: sed vltra citraqꝫ reputabit iniusta. Firmet ergo mercator seu artifex. ¶ Primo iustitiā in pōdere: vꝫ taꝫ in pōdere 1
q̄ in statera: seu quauis alia mēsura: cuius diuersitas pt eē dupliciter. Primo modo in ipsa mēsura: scdo modo in modo mēsurandi. ¶ Primo.n. in mēsura 1
tūc est deceptio. qñ nō est iusta: vt puta si emēs haberet mēsurā excedentē: vendēs vero diminutā. Cōtra qd dicit dns Leuitici. 19. Nolite facere iniquū aliqd Leuiti.
in iudicio: in regula: in pōdere: in mēsura: statera iusta ꝛ equa sint pōdera: iustus modius eiusqꝫ sextarius. Ego dns deus vester. Aliqñ habebit negociator staterā iustā in emēdo: sed diminutā in vendēdo. Cōtra hoc clamat Salomō Prouer. xi. Statera dolosa abominatio est apud deū: ꝛ pōdus equū voluntas eius: ꝛ inferius. c. 20. Pondus ꝛ pōdus: mēsura ꝛ mēsura: vtrūqꝫ abominabile est apud deū: ꝛ in eodē. c. parū post. Abominatio apud deū est pondus Prouer.
ꝛ pondus: statera dolosa nō est bona. ¶ Scdo in modo mēsurandi est deceptio. Qñqꝫ.n. mensura negociatoris iusta: fortasse p ius publicū assignata: sed 2
nō iuste mēsurabit in minuēdo: cōtra qd clamat Dauid ps. 61. Verūtñ vani filij hoīꝫ in stateris: vt decipiāt de vanitate in idipsuꝫ. Hinc dns Luc. 6. ait. Ps
Mensurā bonā ꝛ cōfertā: ꝛ coagitatā ꝛ supeffluentē: dabūt in sinū vestrum. Luc.
Eadē.n. mēsura qua mēsi fueritis: remetiet vobis. Hoc ergo negociator seruans eqtatem poterit dici terminus Saturni: q firmus nō declinās a recto. 2
¶ Scdo dꝫ esse firmus ꝛ iust⁹ in vēdēdo. Licet.n. pciū (vt dcm est) non consistat in indiuisibili: cōsciētia tñ dꝫ iudicare q̄tū res valeat: cōsideratis cōditionib⁹ atqꝫ tpib⁹. Licet.n. res tm̄ valeat: q̄tū cōi opinione vulgi vendi pōt: non debet tñ mercator equus ꝛ iustus inspicere necessitates subitas: ſꝫ eqtates. Vt vꝫ ꝯpensatis expēsis ꝛ laborib⁹: ꝯuenienti lucro vēdat res suas: saluo reipublice cōmodo. Non debet ēt negociator aliquas publicas res ad se trahere: vt minus reperte carius vendant. Turpe nempe lucrū est: vbi ppter priuatū cōmodū: dānificat respublica: seu bonū cōe. Qm̄ vno mēbro confortato: ceteris mēbris debilitatis: destruit corp⁹. Preterea tēpore necessitatis retinere qd habes vt carius postea vendas: est deo ingratissimū: ꝛ displicibile primo: ꝛ periculosum sibi: qa hoc est maxime cōtra bonū cōe. Qm̄ vero preciū rei nō cōsistit in [i]diuisibili: ordinauerūt leges: ꝙ vēditio nulla fit: vbi citra dimidiū iusti precij

res vendit aut retinet: vocat aūt iustum preciū illud quo ꝓ tūc cōiter res vendit seu vendi pōt. Hoc tñ nō sufficit: sed bonus ciuis cōputatis expēsis: laboribus: ⁊ dānis: sic res suas vēdere dꝫ: vt ipe: si fieri pōt: competēter lucret. Respublica seu bonū cōe nō damnificet: ⁊ ꝓximus cinēs nullatenus decipiatur. nō decipiat dico in substātia. s. ꝙ nō auricalcū vendat ꝓ auro: nō in quātitate: vꝫ minori ꝙ̄ debeat esse: nō in qualitate: puta vinū marcidū ꝓ sano. Sit igitur negociator terminus Saturni in seruādo rectā ⁊ iustā venditionē absqꝫ damno reipublice ⁊ ꝓximi. Quippe molestus ⁊ grauis est ciuis: negociatione cuiꝰ respublica cogit pati famē seu egestatē. Tales sunt q qñqꝫ alimētis pꝛiaꝫ euacuantes: ⁊ ad alias ciuitates alimēta trāsmittētes: replēt bursas suas: sꝫ velut hostes euacuāt marsupia suoꝝ conciuiū. Studeat ergo ois bonus negociator vt nō solū suam: sed ēt totius reipublice ꝓcuret abūdantiā: ⁊ erit terminꝰ Saturni. ¶ Tertio mercator seu negociator debet esse firmus in puritate tēporis: ne vꝫ tempus: qđ est cōe: nec alicuius est ꝓpriū: nec esse pōt: aliquo modo
3. vendat: sicut faciūt vsurarij: q tempus vendūt ex vsuris suis. Cū.n. tpe sit omniū tēporaliū idem ⁊ cōe. Ita ꝙ totum est oīum: ⁊ totū est singuloꝝ. non.n. est vna pars temporis vnius: ⁊ altera pars temporis alterius rei tēporalis: sꝫ cuiuslibet est totū tempus. Quō potuit qs cuiqꝫ vendere suū? quippe qđ meum est: nemo mihi vendere debet. Sūt igitur vsurarij publici tales. i. vendētes tēpus: qui nec deū timent: nec hominem reuerentur. Contra quos loquit Salomon Prouerbioꝝ. 28. Qui coaceruat diuitias vsuris ⁊ fenore liberali: in pauperes congregat eas. Qui aurem suam declinat: ne legem audiat: oratio eius erit execrabilis. Ex.n. dei pcipit Deuteronomij. 43. Nō fenerabis fratri tuo ad vsuram pecuniā: non fruges: nec quālibet aliam rem. Sunt aliqui qui res ad tempus emūt minori precio ꝙ̄ tūc sint valiture: verbi gratia. Certum communiter habetur ꝙ frumentū: ad minus valet. 20. Pauper in hyeme indiget pecunia: querit emptorē frumēti pro tempore messis future: motus inopia ꝓmittit pro. 15. quos pro tūc accipit. Dico ꝙ non est iusta venditio: qꝛ forte illo tempore vendetur. 30. Si aūt se ponat verisimiliter in lucro ⁊ dāno: non peccat. Ut si dubitet de valore frumenti: ꝙ verisimiliter poterit valere. 30. vel ēt 20. dans. 22. non peccat: qꝛ se ponit ad vtrūqꝫ. s. ad lucrū ⁊ damnum. Ultimo sunt aliqui q res ad tempus vendunt maiori precio: ꝙ̄ si numeratā pecuniam reciperent. hi certe peccant: qꝛ tempus vendunt. Sit igitur mercator vel artifex domus Saturni. i. firmus in promisso: constans in proposito: ⁊ fidelis in cōmutando. Sit ēt scđo sollicitus velox: impiger ⁊ expeditus in operibꝰ suis: habens dominiū crurū. Sit tertio facies Ueneris. i. beniuolus ⁊ gratiosus. Quarto sit terminus Saturni. i. firmam ⁊ stabilem seruans iustitiam in omnibus cōtractibus seu cōmutationibus: ⁊ sic ad regna celestia migrabit.

Prouer.

Deute.

¶ Piscium Realis declaratio. Cap. 37.

Pisces duo sunt: dorsum primi boreale: dorsum secūdi versus brachium Andromede occidentale. Unus Aquarium: alter boream respicit. Et inter ipsos lineola qđam est qua quasi vinculo: alligant iter caudas amboꝝ. Inferius prius oritur ⁊ occidit. ¶ Et si zodiaci dicta signa. 12. sint equalia. s. graduū. 30. in longitudine: ⁊. 12. in latitudine: tñ iste duodecim imagines

non sunt

non sunt oēs equales. Quedā.n.extra zodiacū protendunt: & quedam exce-dūt longitudinē.30.graduū (vt in Tabulis Alphonsi clare apparet.) Et habet stellas multas: inter quas.29.sunt pariū̄sibiles: quarū dispositio sic ponitur. Piscis qui respicit Boreā habet stellas.12. Australis aūt habet.15. Ligamentum quo ambo pisces continenf: habet.12. Quarū tres sunt versus Aquilonē: tres versus Austrum: tres versus Orientem: & tres versus Occidentem circa medium ligamenti. Et hec est figura sui aspectus in celo.

¶ Signum Pisciū sm Messahalem: est signū aqueum femininū: frigidū: mediocre nocturnū. domiciliū Jouis: sed exaltatio Veneris in.28. gradu eius. Dñs eius de die est Venus: in nocte Mars: & Luna participat cum eis: de triplicitate est quarta. Prima facies eius est Saturni: secūda Jouis: tertia Martis. De corpore hominis regit pedes: amplum dat pectus: paruum caput: florentem barbam & pulchram: album facit hominem: magni animi: rotundos oculos. Vocatur autem istud signum domus inimici: asini & equi & omnis bestie que equitat. Et signat labores: lamentationem & tristitiam: susurrationes & dolositatem: maliuolentiam & carcerem. Dicitur autem signum istud Piscium eo φ tunc temporis fit generatio piscium & confricatio: qz calore Solis ascendente & humores dissoluente solent tunc Pisces effundere semen suum. Ut dicit Jsidorus. Dicit autem Abraham auenazre φ qui sub prima facie piscium traxerint originem: corpus eius erit album & facies similiter: pectus eius latum: barba pulchra: frons preclara: oculi eius magis nigri φ̄ albi. Et forte aliquod membrum sibi deficiet: diliget dormire: eritqz gulosus: & ebriosus: & habebit signū sub cubito: vel in pede. Natus vero sub secunda facie erit breuis stature: decorus aspectu. Barba eius nigra: pilosus: & erit ambulans in duritia cum filijs hominum. Natus sub tertia facie piscium: erit aspectu preclarus: oculi eius pulchri: eritqz morbosus. Jsido. Abrahā auenaz.

¶ Piscium Moralitas prima. Cap.38.

Pisces est signũ aqueũ: femineũ: nocturnũ ꝛc. Tales sunt petõres: ꝛ maxime detractores: q aquei sunt ꝛ feminei per molliciem ꝛ debilitatẽ: q lingua posita est in lubrico: ꝛ ideo faciliter murmurãt de proximo ꝛ detrahũt: ꝛ ab hoc vitio se retinere nõ valẽt. nocturni p velamentũ maloꝝ suoꝝ
Joã. operũ: q Joã.3.dr. Qui male agit odit lucẽ. Nã tales in publico vel in p̄sentia ostendũt se amicos: ꝛ in nocte. i. occulto vel in absentia detrahũt: lacerant: ꝛ infamãt. Frigidi p indeuotionẽ dei ꝛ sctõꝝ: ꝛ q carent igne charitatis dei ꝛ primi: mediocres p paliationẽ: q fingũt se pacificos: ꝛ sunt inĩmici. Sũt domus Veneris. i. luxurie: q totaliter dediti sunt lasciuijs. Martis. i. iracũdie:
Eccle. Tunc cornute. i. supbie. Domus sũt iracũdie: q inimici sũt dei ꝛ sctõꝝ. Eccle. 12. Altaria odio habẽt petõres. Et isti ꝓ posse suo p̄parãt alijs laborẽ ꝛ lamentationẽ ꝛ carcerẽ. Ad lr̃a3 detractores ꝛ falsi accusatores alijs ꝓcurãt carcerẽ
Esa. ꝛ dolores. Esa.42. Laquei iuuenũ: oẽs in domib' carceris absconditi sunt. id
Abac. de talib' piscib' loqr̃ Abac.3. Facies hoĩs sicut pisces maris ꝛ q̄si reptilia nõ habẽtia ducẽ: ꝛ bene dicunr̃ pisces maris: quoꝝ. s. maior deuorat minores.

¶ Piscium Moralitas secũda. Cap.39.

Sco. Pisces: allegorice loquẽdo: statũ penitẽtie ex passione Christi effectũ ac vim habentẽ: vltimate nobis representant: qm̃ vt ait Sco. in.3. senten. Christi passio nobis meruit remissionẽ pcti originalis ꝛ ẽt alioꝝ peccatoꝝ: collationẽ prime gratie: ꝛ aptionẽ ianue regni celoꝝ. Et idõ infantes baptizati ꝛ petõres circa finẽ vite penitẽtes: ex merito passionis Christi: dicũt intrare in regnũ celoꝝ. Hoc ergo signũ: ad ꝓpositũ nostrũ: vt tradũt astrologi: quatuor inter alias habet cõditiones. Nã primo est domus Jouis: scdõ ẽ exaltatio Veneris: tertio prima eius facies ẽ Saturni: quarto dominar̃ pedib' hominũ. ¶ Primo p signũ Pisciũ intelligo hũanitatem Christi: q̃ est Jouis. i.
ps dei summi domus electissima. Dr̃. n. in psalmo.18. In Sole posuit tabernacu-
Baruc. lũ suũ: ꝛ ipse tanq̃ sponsus ꝓcedẽs de thalamo suo. Baruch. quoq3.3. scribit. Hic est deus noster: ꝛ nõ estimabit alius ad eũ. Hic adinuenit omnẽ viã disciplīne: ꝛ tradidit illam Jacob puero suo: ꝛ Israel dilecto suo. Post hoc in
Joã. terris visus est ꝛ cũ hoĩb' conuersat' est. Joan. quoq3.1. dicit. Verbũ caro factũ est ꝛ habitauit in nobis. Hũanitas ergo dei q̄si dom' est tabernaculũ eī:
Cassio. q sua misericordia peccatoribus largit̃ veniam ꝛ gloriam. Dicit. n. Cassiodorus super psal.50. Quis enarrare sufficiat quanta sit dei misericordia: vt mũdi creatorem de celo deposuerit: ꝛ terreno corpore induerit conditorem: eumq3 q eternitate patri manet eq̃lis: mortalitate coequauit nobis. Sic ergo dico q humanitas Christi: vel potius ipse Christus in humanitate satisfecit pro pec-
Sco. catis: q tam infantes baptizati morientes: q̃ petõres in fine cõuersi pfecte in-
Aug. grediunt̃ regnũ eternũ. Licet. n. Sco. in.4. dist.20. dicat q difficile sit in extremis esse veram pniam. Dicit tamẽ: q est possibile. Et licet etia3 Aug. satis dubitare videatur in Sermone de penitentia: de peccatoribus in fine conuersis dicens. Si quis positus in vltima necessitate egritudinis: voluerit accipere pniam: fateor vobis: nõ illi negamus quod petit: sed non presumimus dicere: q hinc bene exit. Agens penitentiam: ꝛ reconciliatus: ꝛ sanus

bene

bene viuēs securus erit. Agens pnīaȝ ad vltimū ꝛ recōciliatus si securus hinc erit: ego nō sum securus: pnīaȝ dare possumus: securitatē dare nō possumus. Nunquid ergo dico damnabit: sed nec dico liberabit. Uis a dubio liberari: age pnīaȝ dum sanus es: qꝛ egisti pnīaȝ eo tpe quo peccare potuisti. Si autē vis agere pnīaȝ: eo tpe quo peccare nō potes: pctā te dimiserunt: nō tu illa. Due ergo res sunt: aut tibi ignoscit: aut nō ignoscit. Quid hoꝝ tibi sit futuruȝ ne scio. hec Aug. Dicit tñ idem in li. de pnīa. Qui ꝯuertit ꝛ oīno vertit: iam non penas timet: sed ad bonū deū tendere festinat. Que ꝯuersio si ꝯtingat alicui ēt in fine desperādū nō est de eius remissione. Hinc Crisostomus in li. de lapsu. Nō tpis longitudine: sed affectus sinceritate: penitudo p̄sentat: vnde ꝛ Latro ille: q pendebat in cruce: nō eguit ꝓlixitate tpis vt ingressum paradisi mereretur. Sed tm̄ ei spaciū suffecit: q̄tū expediri potuit: donec vnū posset ꝓferre sermonē. Ita vt intra momētū tpis: totius vite scelerībus absolutus p̄cedere ad paradisuȝ ēt Aplōs mereret. Ex qbus oībus luculenter apparet: ꝙ pp meritū xp̄i p mortem ꝛ humanitatē suā: nulla ē viuentibus pnīa sera: lȝ sit dubia: qꝛ nisi ꝓcedat ex grā: q̄ ꝛ ꝓueniat ꝛ sequat: nihil valet. Reprobis ēt in inferno nil valet pnīa: qꝛ eoꝝ pnīa est sine grā. Non est tñ a prudentibus viris vsqȝ in finē expectāda ꝯuersio: qm̄ vt ait btūs Aug. hac aīaduersione pcutit pctōr: vt moriens obliuiscat sui: qui dum viueret oblitus est dei. ¶ Scdō dico ꝙ signū piciuȝ est exaltatio Ueneris. Uenus aūt (vt tradūt astronomi) ē planeta amoris ꝛ beniuolētie. Humanitas aūt xp̄i summe fuit exaltatio beniuolētie: dilectionis: ꝛ benignitatis. Dicit. n. Apost. ad Titū. 3. Apparuit benignitas ꝛ humanitas Saluatoris nostri dei nō ex opibus iustitie q̄ fecimus nos: sed scdm̄ suā misericordiā saluos nos fecit. Qualis obsecro quātaqȝ putas fuit dei benignitas? Qm̄ verbū suū voluit incarnari ꝛ passus est humanari. Sic. n. deus dilexit mundū: vt filiū suū vnigenitū daret. Ut oīs q credit in illū nō pereat: sȝ habeat vitā eternā: sicut hr̄. Joā. 3. Et Apost. ad Ephe. 2. ait. Deus aūt q diues ē in misericordia: pp nimiā charitatē suā qua dilexit nos: cū essemus mortui pctis: cōuiuificauit nos xp̄o: cuius grā estis saluati: ꝛ resuscitauit ꝛ cōsedere nos fecit in celestibus: vt ostēderet seculis sup ueniētibus: abūdantes diuitias grē sue in bonitate sup nos in xp̄o Jesu. De hac benignitate ait Dauid. ps. 44. Ueritas de terra orta est: ꝛ iustitia de celo ꝓspexit. Etenim dn̄s dabit benignitatē: ꝛ terra nostra dabit fructū suū. Uere. n. dedit dn̄s benignitatem: qn̄ dedit nobis filiū suū: ꝛ terra nostra dedit fructū: qn̄ virgo gloriosa dedit nobis filiū suū Jesum xp̄m. de quo dictū est Luc. 2. Benedictus fructus ventris tui. Hec. n. est benignitas: q̄ infantes baptizatos morientes deducit ad vitā: ꝛ pctōres in fine ꝯuersos deducit ad veniā. Hinc Bernar. in quodā sermone q incipit. Apparuit benignitas: pulcherrime loquitur dicēs. Apparuit benignitas ꝛ humanitas Saluatoris nostri dei: priusqȝ appareret hūanitas: latebat benignitas. appar uerat ante potētia in reꝝ creatione: apparebat sapientia in eaꝝ gubernatione: sed benignitas maxime apparuit in humanitate. Et paruȝ inferius idem ait. Ecce pax non promissa: non dilata: sed data. Ecce quasi saccum plenum misericordie deus pater misericordie misit in terram: in passione scidit vt effunderet qd̄ in eo latet precium nostrum: saccum vtiqȝ: ꝛ si paruū:

Marginalia: Aug. / Crisost. / Exēplū. / Aug. 2 / Paul. / Joan. / Paul. / ps / Luc. / Ber.

sed plenū: paruulus siquidē datus est nobis: s3 in quo habitat ois plenitudo diuinitatis. Jn quo aūt magis poterat cōmēdare benignitatē suā q̄ suscipiendo carnē nostrā: hec ē ergo benignitas dei q̄ deducit pctōres ad pniam: penitentes ad veniā: recōciliatos ad iustitiā: iustificatos ad grām: ⁊ gratificatos
Ansel. tandē pducit ad gloriā. Qđ quidē p xp̄m solū fieri declarat Anselm⁹. 2. Cur deus hō. c. 22. sic dicēs. Ad hoc valuit in xp̄o diuersitas naturaꝝ: ⁊ vnitas psone: vt qđ opus fieri erat ad hoīum restaurationē: si humana nō posset nā: ⁊ si diuine misericordie cōueniret: exhiberet humana: ⁊ nō alius atq3 alius: sed idē ipse esset: qui vtrūq3 pfecte existēs p humanā solueret: qđ illa debebat: ⁊ p
Ber. diuinā posset: qđ expediebat. Bernardus insup sup Canti. sermone. 22. pp mansuetudinē q̄ in te predicat. curremus post te dñe Jesu: audiētes q̄ nō spernas pauperē: nō horreas pctōres: q nō horruisti cōfitentē latronē: nō lachrymantē peccatricē: nō Cananeā supplicantē: nō dep̄hensam in adulterio: nō sedentē in theloneo: nō supplicantē publicanū: nō negantē discipulū: nō psecutorem discipuloꝝ: nō ipsos crucifixores. Ex qbus p3 p pctōribus penitētibus
Paul. quāta sit dei benignitas: de qua dicit Apost. ad Ro. 2. Jgnoras q̄ benignitas
Joel. dei ad pniā te adducit. Hinc Joel. 2. Cōuertimini ad dñm deū vestrū: q2 benignus ⁊ misericors est patiēs ⁊ multe misericordie: ⁊ prestabilis sup malitiā. Hec ergo benignitas tūc exaltat: qñ ostēdit hoībus in p̄nti vita. Nā primo pctōres sustinet dissimulando pctā. scđo pctōres expectat vt conuertant a vijs suis. tertio cōuersis deinū peccatoribus cōfestim pctā dimittit. quarto vere penitētibus grām suā benignus infundit: ⁊ sic est exaltatio Veneris. i. benignitatis dei. ¶ Dico p° q̄ diuina benignitas sustinet pctōres dissimulādo pecca-
Sapie. ta. scriptū est. n. Sapie. xi. Misereris oiu3 qm̄ oia potes: ⁊ dissimulas pctā hominū pp pniam. diligis. n. oia q̄ sunt: ⁊ nihil odisti coꝝ q̄ fecisti. nec. n. odiens aliqd ꝯstituisti aut fecisti. ¶ Dico scđo q̄ diuina benignitas pctōres expectat:
Ezech. vt ꝯuertant a vijs suis malis. Vn Ezech. 18. Cōuertimini ⁊ agite pniam ab oibus iniqtatibus vestris: ⁊ nō erit vobis iniqtas in ruinam: proijcite a vobis oēs preuaricationes vestras: in qbus preuaricati estis: ⁊ facite vobis cor nouū ⁊ spūm nouū: ⁊ quare moriemini domus israel: q2 nolo mortē pctōris: s3 vt cō-
Aug. uertat ⁊ viuat: dicit dñs deus. Hinc Aug. in quodam sermone: sic ait. Nolite putare gratis malos viuere sup terrā: ⁊ nihil boni de ipsis facere deū. Ois. n.
Esa. malus aut iō viuit: vt corrigat: aut vt p eū iust⁹ exerceat. Esaye quoq3. 30. dr̄. Exultat dñs: vt misereat nr̄i: ⁊ iō exaltabit parcēs nobis: q2 deus iudicij dñs. Beati oēs q expectāt eū: ⁊ sic p3 qūo dei benignitas pctōres expectat vt ꝯuer-
3 tant. ¶ Tertio dico q̄ diuina benignitas cōfestim pctōribus ꝯuersis pctā di-
Ezech. mittit. Ezech. n. 18. dicit dñs. Si impius egerit pniam ab oibus pctīs suis: q̄ opatus est: ⁊ custodierit oia p̄cepta mea: ⁊ fecerit iudiciū: ⁊ iustitiā: vita viuet: ⁊ nō morief: ⁊ oium iniqtatū eius quas opatus ē: nō recordabor. Itē Ezech.
Idem. 23. Viuo ego dicit dñs: nolo mortē impij: sed vt ꝯuertat impius a via sua: ⁊ viuat: ꝯuertimini a vijs vr̄is pessimis. Et quare moriemini domus israel? Et parū inferius. Impietas ipij nō nocebit ei in quacūq3 die ꝯuersus fuerit ab impie-
Jonas. tate sua. Jonas vero. 3. c. dicit. Cōuertāt a via sua mala: ⁊ ab iniqtate q̄ est in manibus eoꝝ. Quis scit si cōuertat ⁊ ignoscat deus: et reuertatur a furore ire

fue: et nō perdibimus: et videbit deus opa eorum: quia cōuersi sunt de via sua mala: et misertus est deus sup maliciā: quā loquutus fuerat vt faceret eis: et nō fecit. Et sequēti ca. dixit Jonas. Scio quia tu deus clemēs et misericors es: patiēs et multe miserationis: et ignoscēs sup malitia. ¶ Quarto dico quod diuina benignitas vere penitētibus grām suā clemēter infundit. Quod xp̄s clare manifestat Luce. 15. loquēs de filio pdigo. qui lasciue viuendo oīa sua cōsumpsit: et quia vere penitēs reuersus ad patrē: veniā postulādo loquutus ē dicēs. Pr peccaui: et iā nō sum dignus vocari filius tuus. pr quia iam misericordia motus occurrerat ei: et ceciderat sup collū eius: et ipm deosculatus fuerat: confestim dixit ad seruos suos: cito pferte stolā primā et induite illū: et date anulū in manu eius: et calciamenta in pedes eius. Per stolā primā intelligo innocentiā: quā vere penitens recipit penitēdo. Per anulū intelligo diuinā grām: p quā desponsatur aīa: vt sit sponsa xp̄i. Per calciamenta pedū: intelligo virtutes: qbus mētis desyderia calciantur et adornant. Et sic ex oībus supradictis pz quō signū pisciū est exaltatio Veneris. i. būanitas xp̄i: significata p Pisces: ē exaltatio diuine bonitatis et benignitatis erga pctōres cōuersos et penitētes: et ēt erga paruulos baptizatos: qui imediate volant ad celū. ¶ Tertia cōditio Piscium est. Quod eius prima facies est Saturni. Saturnus scdm Astronomos et Poetas etatē signi ficat auream et innocentem. Unde Uergilius ait. Ydem. 4 Luc. 3

Jam redit et virgo: redeunt saturnia regna.
Jam noua progenies: celo demittitur alto.

Quā īfans p baptismū ad statū inocētie: et pctōr p pnīaz redit ad innocentiaz. Uñ Cyprianus ait. O pnīa q̄ pctā miserāte deo remittis: et paradisuz reseras. que ptritū sanas: oēz tristē exhilaras: vitā de interitu reuocas: pstratū restauras: honorē reuocas: fiduciā reformas: grāmqz abundātiorē refundis. Hinc et Ricar. sup Apoc. li. 4. O pnīa qd de te boni nō referā: oīa ligata tu sanas: oīa cōfusa tu lucidas: oīa desperata tu alas. Sic ergo pz quod pnīa p meritū passionis xp̄i pctōres pducit ad aureū statū innocētie: et baptismus merito scititatis et būanitatis xp̄i: vel merito passionis pulse seu exhibite: reducit īfantes baptizatos ad grām et innocētiā. Uñ Crisostomus in lib. de lapsu. Talis in sibi crede erga hoīes pietas xp̄i est. Nunq̄ spernit pnīaz: si ei sincere et simpliciter offeratur: et si ad summū qs puenit maloz: et inde velit reuerti ad virtutū viā: suscipit libēter et amplectitur: facit oīa quatenus ad priorem reuocet statum. Quodqz est adhuc p̄stantius. et si nō potuerit qs explere oēm satisfactionem: cōtulamcūqz breui tpe gestā nō respuit pnīam: sz suscipit ipsaz. Nō patit quā uis exigue cōuersionis perire mercedē. Ad aureā igit etatē Saturni nos xp̄s in humanitate sua: dū veterē hoīez exuēs nos: et antiqua pctā remittēs induit ipse decorē: et nos vestiuit: et ornauit vestimētis grē sue: vt infantes hēant innocētiā: et penitētes inueniāt misericordiā: et sic de luto ad aur reducāt p baptismū. ¶ Quarta signi pisciū assignabat cōditio: quod hēat dñiuz pedū nroz. Per pedes itelligo nra desyderia. Juxta illud qd ait Aug. 9. cōfessionuz. Pondus meū amor meus: eo feror quocūqz feror. et. xi. de ciui. dei. c. 28. dicit idez btūs Aug. Quod amores corpoz velut momēta sūt pōdez: siue deorsuz grauitate: siue sursū leuitate nitāt. Ita. n. corpus pōdere: sicut aīus amore fertur quocūqz Cypria. Ricar. Crisost. 4 Aug. Idem.

fertur. Est ergo dñs noster Jesus xps: ita dñs desyderioꝝ nostroꝝ: q̄ miseret cui vult misereri: ⁊ indurat: ⁊ reprobat quē vult indurare seu reprobare. indu
Paul. rauit. n. q̄ñ voluit cor Pharaonis. mollificauit ⁊ elegit cor Apl̄i Pauli: quē se gregauerat ex vtero matris sue: sicut scriptū est ad Galatas. 1. De induratiōe vero cordis Pharaonis scriptū est abūdāter in Exodo p plura capitula: vt pu
Exod. ta. 4. 7. 9. 10. 11. 12. 14. diffuse. Dixit. n. dominus ad Moisen. Exod. 23. miserebor cui voluero: ⁊ misericordiā pstabo cui miserebor. Igit nō est volētis
Prouer. neq; currētis: sed dei miserātis. Hinc Prouer. 17. dr. Cor hoīs disponit viā suam: sed dñi est dirigere gressus. Et ex Prouer. 3. c. dicit Salomon. Habe fiduciā in dño ex toto corde tuo: ⁊ ne innitaris prudētie tue: in oībus vijs tuis cogita illū: ⁊ ipse diriget gressus tuos. Et ex hoc pȝ q̄ nec in nobis negandū est liberū arbitriū: nec de ipso totaliter ꝯfidendū: sed ipm diuine cure cōmēdare debemus: ⁊ dñs diriget ipm. Et iō dignatus est fieri hō: vt ois qui credit in eū nō pereat: sed vitā eternā habeat. Ex q̄bus oībus ꝯcludit q̄ p signum piscium significat status pnie: q̄ effectum ⁊ vim hȝ a passione xpi: cuius virtute infantes baptizati decedētes euolant ad patriam: ⁊ peccatores penitentes acquirūt gratiam dei in presenti vita: ⁊ gloriam in futura.

De Polo arctico Realis declaratio. Cap. 40.

Beda. Polus secūdū Bedā est stella paruissima: a qua tota ps celi supior est dicta. Duplex aūt est polus. s. arcticus siue borealis: q ip nobis pollet ⁊ lucet: nobis aūt nunq̄ occidit: q sup nos existit. vnde polus a polēdo est dictus: q ꝯtinue mūdo pollet. Secūdus dr antarcticus. i. australis. Polo arctico oppositus: q nobis ip est inuisibilis. Inter istos duos polos quasi inter duos mūdi extremos vtices sp voluit firmamētū. Hi duo poli nunq̄ mouent de loco. vt supra diximus: Sꝫ cū sphera vel circulo reuoluunt ⁊ circūferuntur circulariter. Axis aūt a polo ad polū p mediū centri mūdi vel terre extēdit: circa quā totius firmamēti ipetus rapit ⁊ mouet. Hic aūt axis nō ē in alijs: sed potius linea quedā intellectualis: q̄ a polo vsq; ad polū recto dyametro sicut linea a pūcto vsq; ad punctū esse tracta intelligit: circa quā tanq̄ circa mūdi medium sempiternis raptibus voluit firmamētum. Polus igit ē stella quo ad sitū altissima: quo ad motū velocissima: quo ad aspectuȝ nostrū minima: q̄uis sit in se valde magna: quo ad effectū vltima: q p ipsius sitū discernunt situs ⁊ termini alioꝝ sydeꝝ ⁊ celestiuȝ circuloꝝ. Vñ hec stella ab astrologo potissime ituet. Est ḡ stella ista breuissimi circuli descriptiua. Propter nimiā elōgationē ⁊ distantiā a nr̄o situ: vel ab equinoctiali: est sue magnitudinis occultatiua. Propter situs sui imobilitatē est solum ipsam aspicientiū maxime certificatiua. Et iō vocat stella maris: q nauigantiū ⁊ sciam nauigalē habentiū in mari ē directiua. Rōne sui situs medij totius celi ē ostensiua: p girū arcturi sibi ꝑpinqui ab alijs stellis ē distincta: a cuius vicinitate polus arcticus est vocata. fm Be
Beda. dam. Poli aūt moralitas habet supra in. 5. lib. c. 17.

De Arcturo Realis declaratio. Cap. 41.

Arcturus ē signū a septē stellis sitis in axe in se reuolutis ꝯstitutū: vt di
Isido. cit Isido. Harū septē stellaꝝ circulus: q in modū plaustri vertit: Latini eū septētrionē vocauerūt. Septētriones nō occidere axis vicinitas facit:

facit: eo q stelle iste: axi & polo stelle altissime: sunt vicine. Df aũt idẽ circulus Arctophylax: eo q erctbon. i. ylicem vrsam sequit. Eundẽ antiqui Boethẽ vo cerunt: eo q plaustro heret: qd est signũ mirabile multis stellis: inter quas est arcturus q est ppria sydus post caudã vrse maioris positũ: & sm Alphonsum Alphõ.
in tabulis: est in figura boethis: & ẽ prime magnitudinis. Unde ab hac stella arcturus est vocatus: vt dicit Isido. Et merito ab arctãdo arcturus ẽ dictus: Isido.
q2 ex prima pte surgit frigus. pp elongationẽ a calore Solis: frigore vero pori terre arctant & pstringunt. Apparẽt aũt septẽ stelle radiose & rutilãtis forme. Quar quatuor anteriores in modũ quadrãguli alternis lateribus ordinant: tres vero sequẽtes in modũ semicirculi disponũt: locãt aũt sub polo circa axẽ. vnde semp circuiunt polũ tanq̃ centrũ. Ut si dicit Greg. Semp stelle vertunt Greg.
circa axem sicut vrsa circa stipitẽ. Et iõ ille circulus maior vrsa vocat: vt dicit Macro. Qui sp vertit & nũq̃ ad ima demergit: vt dicit Greg. Si tres stellas Macro.
eleuat: quatuor ad ima declinat: & ecõuerso. Cũ quatuor sursuz erigit: tres ad Grego.
ima deprimit & demergit. Inter omnes circulos superiores circulus arcturi est altior: quia polo vicinior: hominum aspectibus maxime se offert. Nũq̃ ẽ hora noctis qn videri possit: nisi forsan aspectus eius nubibus vel nebulis intercipiat. Inter medias stellas arctos draco ad modũ fluminis elabit: vt dicit Martia. Qui hyemali tpe in ortu suo maxime rutilat: quadã scintilari irradia Martia
tione fortẽ aque & terre pgelationẽ pnũciat: vt dicit Martia. Et sic arcturus: nus.
qui ad similitudinẽ vehiculi rotat: dicit ab arcton: qd est arctophylax & ẽ hoc tbes saltẽ in pte: q2 vna eius stella: vt p3 in tabulis Alphonsi: aliqñ currus seu Alphõ.
vrsa maior: que vocat helix: aliquotiens vrsa minor que & cornu a vulgo: & etiã phenix nũcupat: vt reperit in multis auctorib9. Ex qbus vz q arcturus sumat p aggregato ex vrsa maiori: & minori: ac boethe: aliqñ p vna figura cax tantũ.

¶ De Arcturo Moralitas. Cap. 42.

Arcturus repñtat nobis pfectionẽ virtutũ tã moraliũ q̃ theologaliuz.
a de quo ait Job. 9. Qui facit arctur & oriona. Nã arcturus: vt dcm ẽ Job.
in pcedenti. c. a septẽ stellis in vrsa tã maiori q̃ minori fixis & in se reuolutis cõstituit: vt supra. Hoc q̃ signũ septẽ stellax significat in aia pfectionẽ septem virtutũ: & hoc pp quinq3. ¶ Primo pp numex: q2 sicut septẽ sunt stelle illud signũ ornantes & decorantes: ita septẽ sunt virtutes aiam pficientes. s. secundũ septẽ que in nobis regẽda sunt: tria ex pte aie: & quatuor ex pte corporis. Aia. n. cõstat ex tribus potẽtijs. s. rõnali: irascibili: & pcupiscibili. Corpus vero ex quatuor elemẽtis. vide tñ Sco. in. 2. di. 15. quõ elemẽta maneant in mixto: saltẽ virtualiter. Nã ex pte aie prima est vis rõnalis: que illustratur vir Sco.
tute fidei ad cognoscẽdũ vex etiã supnaturale: q2 fides est rex non apparentium. Secunda est vis irascibilis: q̃ erigit spe ad malum declinandu3. Tertia est vis c̃oncupiscibilis: que incendit charitate ad diligendũ bonũ. Sed quo ad quatuor elementa. s. ignẽ: aerẽ: aquã: & terra3: ex quibus pstituit corpus: & si nõ formaliter saltẽ virtualiter. Primo in igne fulgẽte itellige iustitiã. de qua dicit Phs. 2. Ethy. q est preclarissima virtutum. Et sicut ignis purgat feces metallox: ita iustitia purgat vitia malefactox. In aere vero illustrante & viã: Arist.
qua eundũ est: ostẽdente: intellige prudentiã dirigentẽ. In aqua ardorẽ re-

frigerãte: ⁊ terrã ne dissoluatur in puluerẽ suo humore cõtinente: intellige tẽ
perantiã restringentẽ ardorẽ concupiscẽtie: ⁊ carnis continẽtiã conseruãtẽ.
In terra pcussa vndiq3 aquis ⁊ tñ imobiliter pmanente: accipe fortitudinẽ in
periculis roborantẽ. Iste ergo girus arcturi est quẽ nulla violentia bonũ po
2 test dissipare. Job. 38. Nunqd girũ arcturi poteris dissipare. ¶ Scdo repre=
Grego. sentaẽ pfectio barũ virtutũ pp sitũ. Nã scdm Greg. inter oẽs circulos supio=
res altior est circulus arcturi: ⁊ polo ac stellis altissimis: stelle eius sunt vicine.
Sic ⁊ nos p altitudinẽ dictarũ virtutũ: maxime appropinquamus deo ⁊ ange
3 lis btis q sunt in celis. ¶ Tertio pp aspectũ. Apparẽt. n. stelle ille radiose ⁊ tru
tilãtis forme. Quaꝝ qtuor anteriores in modũ qdranguli alternis laterib⁹ or
dinanẽ. Tres vero sequẽtes stelle in modũ semicirculi ordinanẽ ⁊ disponunẽ.
Silr ⁊ he virtutes: qñ in hõie sunt: euidentiũ operũ radijs se ostẽdũt. S3 pri=
me quatuor quadrãgulares sunt quatuor cardinales virtutes: quibus hũana
vita ex quatuor lateribus ordinaẽ ⁊ roboraẽ. Nam prudentia dirigitur in eli=
gendis temperantia disponitur in vtendis. fortitudine roboratur in sustinen
dis. iustitia vero in distribuẽdis: ⁊ cõmutãdis. Alie vero tres que quasi semi=
circulũ faciũt: sunt tres virtutes theologice: que nos in pñti vita respectu p=
fectionis patrie nõ ex toto: s3 ex parte pficiũt: ⁊ iõ nõ totũ circulũ: sed quasi se
micirculũ faciũt. Nã ex pte fide cognoscimus. spe impfecte tenemus. charitate
4 diminute diligimus. ¶ Quarto ppter motũ. Nã ille stelle sub polo circa axẽ
Greg. locate: sicut dicit Greg. semper vertunẽ circa axẽ: sicut vrsa circa stipitem. Et
Macro. hinc ẽ q3 ille circulus vel illa figura vocaẽ vrsa maior: sicut dicit Macrob. Ite3
sicut dicit Greg. ille circulus sp vertiẽ ⁊ nunq3 ad ima demergitur. Et qñ tres
stellas eleuat: quatuor ad ima declinat. Et ecõuerso cũ quatuor sursum erigit:
tres alias ad ima submittit. Or v3 he virtutes semper circa rectũ se vertunt: ⁊
nũq3 ab eo recedere vel ad ima seu obliqua vitiorũ ruere permittũt. Et q2 tres
ad cõtẽplatiuã vitã. s. theologice: quatuor vero cardinales ad actiuã ptinẽt:
cũ ille dimittunẽ: iste leuãẽ: ⁊ ecõuerso: a Maria ad Marthã ⁊ ecõtrario. Or
q̃to magis cõtẽplatiue vite insistimus: tãto magis remittimur in actiua. Pro
Beda. pter qd dicit Beda: q3 cõtẽplatiua est ab omni actione quiescere. ¶ Quinto vir
5 tutes assimilanẽ arcturo ppter effectũ. Nã arcturus dr ab arctãdo: q2 suo fri
Job. gore arctat ⁊ cõstringit terrã. Unde dr. Job. 37. Ab interioribus egrediẽ tẽ
pestas: ⁊ ab arcturo frigus. Ex ipsa. n. parte surgit frigus ppter elongationẽ
a calore Solis: frigore vero pori terre arctanẽ. Silr ẽt qui in istis virtutibus
est pfectus totaliter refrigescit cõtra terrena: ⁊ coarctat q̃tũ põt poros terre. s.
Paul. necessitates corporis secundũ illud Apost. 1. Timo. 6. Habentes alimenta
⁊ quibus tegamur his contenti simus.

¶ De Orione declaratio Realis. Cap. 43

Rion est magnũ signũ celi ante vestigia Tauri: ⁊ est astrũ tẽpore hye=
O mali exortũ: aquarũ ⁊ tẽpestatũ excitatiuũ. Est aũt Orion nimbosus:
ventorũ ⁊ tempestatũ excitatiuus ⁊ generatiuus: ⁊ est ab ortu ⁊ inun=
datione aquarũ Orion dictus: vt dicit Isido. in suo aũt ortu tẽpestates gene=
Isido. rat ⁊ aerẽ mutat: ⁊ disponiẽ ad modũ siue similitudinẽ armati extẽdẽtis ma
nus ⁊ brachia: ⁊ latitudo eius fere extendiẽ per latitudinem triũ signoru3: vt
dicit

dicit Martia. Et idē dicit: q̄ maxime fulget in signo Tauri. Est aūt constellatio maxime nobilitatis: ⁊ rōe magnitudinis ac pulchritudinis: ⁊ ēt rōe dispositionis ⁊ virtutis. Ab Ariete. n. vsq3 ad Geminos se extēdit. Totā ēt illorum trium signorū superficiem: fulgoris sui splendore ac pulchritudine clariorem reddit. Gladiati instiris ⁊ accinti spēm in stellarū ordine ptēdit. de quo idē dicit. Armatus ēt flagris splendebat in armis ⁊c. Splendor tamē Orionis signū est future serenitatis: sicut econuerso: obscuritas eius est presagium future tempestatis. Sole existente in signis Orionis. s. Ariete: Tauro: ⁊ Geminis: oīa germinant ⁊ oriunt̄ que nutrimentum recipiunt ex aquis: ⁊ aere: ⁊ ex terra: vt dicit idem. Constellationē Orionis sequit̄ quedā stella: q̄ dr̄ Canicula: que ab astrologis maliuola dr̄ ⁊ nociua: que secūdum fabulas eius Canis fingit̄ fuisse: vt dicit idē. Nō tñ est hec illa Canicula nociua q̄ orit̄ in Leone: a qua dies caniculares a philosophis nūcupant̄: vt dicit Gal. Orion ergo in ortu suo: primo tēpestatē ꝑnunciat vel ꝑnosticat̄: sed post serenitatē operatur ad terre fecunditatē. Sole existēte in Tauro quasi se abscondit sub radijs Solis: nec tunc suā manifestat inferioribus claritatē. Orit̄ aūt iterū i Julio. qñ Sol ascendit in Geminis ad circulos supiores: terra maximam patit̄ distēperantiam aeris quo ad calidam qualitatem: scdm Mar. Cū vero dictus Orion sit imago vel figura vna celi: ideo habet stellas parisibiles. 17. dispositio quarum sic certificatur. In capite habet tres claras ⁊ grossas: quarum media est clarior ceteris. In quolibet humero vnam bene lucidam: in dextero cubitu vnam paruam ⁊ obscuram: in manu dextera vnam: in cinctura tres: in gladio quem tenet in manu tres: in vtroq3 genu vnam: in vtroq3 pede vnam: licet secundum Alphonsum aliter sit disponenda. Natus vel conceptus sub isto signo erit diues: sapiens: audax: fortis. alteri nocens faciliter: ac delectabitur in portando arma: offendetur ab alijs: ⁊ cadet in multa pericula vite: cuius vita plus erit in dubio: q̄ in securitate. Et hec est forma sui aspectus in celo.

¶ De Orione Moralitas. Cap. 44.

Rion (allegorice loquēdo) significat atq; rep̄sentat nobis principatū
O dominiū secularis: ⁊ hoc quo ad qnq;: in qb⁹ signant̄ qnq; virtutes vel
ꝯditiones q̄ debēt eē in bono principe. Primo patiētia in aduersis: se-
cundo potētia in armis. Tertio iustitia in subditis. Quarto prudētia in agē-
dis. Quinto diligētia in cauēdis. ¶ Primo dico ꝙ bonus princeps dʒ habe-
re patiētiā in aduersis: ⁊ hanc designat ortus Orionis. Nā (vt dictū ē.) Oriō
est astrum tp̄e hyemali exortū excitatiuū aquaꝝ ⁊ tempestatū. Hyems.n. qđ ē
tp̄s acuti frigoris: est status vite secularis: in quo frigus malitie abundat. Cui
vʒ malitie dū creatus princeps ad obuiandū vel resistendū se p̄ iustitiā prepa-
rat: sibimet tēpestates ⁊ impetus. i. p̄secutiones ⁊ scandala suscitat: q2. s. super
hoꝝ nequitia: dū tangit̄ irritat̄: ⁊ quasi modo ignis dū statū iustitie sentit per
impatientiā excandescit. Unde iustus princeps necesse est: vt se primo p̄ patiē-
tiā muniat: vt pp̄ insurgentiū maloꝝ impetus a iustitie rectitudine nō cadat.
Math. Scriptū est.n. Math. 5. Beati q̄ p̄secutionē patiunt̄ pp̄ iustitiā. Unde nota-
bile est ꝙ Orion in ortu suo tēpestatem significat: sed post: serenitatē: q2 nimiꝝ
2 iusto principi post tēpestatē aduersitatis sequit̄ serenitas pacis. ¶ Scđm qđ
est necessariū iusto principi est potentia armoꝝ: qua. s. possit defendere subdi-
tos ⁊ expugnare aduersarios: ⁊ hanc designat Orionis aspectus. Naʒ Orion:
Isido. vt dicit Isido. Gladiati militis ⁊ accinti: et stellaꝝ ordine faciē pretendit. Un-
de modo armati militis pedes ⁊ brachia extēdentis disponit̄: ⁊ iō etiam in si-
gno Tauri qđ in terra ē aīal feroꝝ ⁊ cornibus armatū: Orion maxime fulget.
Est ergo necessariū principi vt inīqtates quas benignitate nō potest repellere:
Eccle. violentia ⁊ coactione dirūpat. Unde dr̄ Eccle. 7. Noli querere fieri iudex nisi
5 valeas virtute dirūpere iniquitates. ¶ Tertio Orion demonstrat principi ne-
cessariā esse iustitiā respectu subditoꝝ. i. ꝙ in subditis suis bene seruet iustitiā:
⁊ hoc designat Orionis situs ⁊ figuratio: nā Orion (vt dcm̄ est) ab Ariete vsq;
ad Geminos se extendit: ⁊ totā illoꝝ triuʒ signoꝝ sup̄ficiē. s. Arietis Tauri ⁊
Geminoꝝ fulgoris sui pulchritudine clariorem reddit. Hic ergo fulgor Orio-
Tullius nis est iustitia principis. Et sicut dicit Tullius in li. de officijs. In iustitia splē-
dor est maximus: ex qua boni viri noiant̄. Sed splēdor Orionis per tria signa
extendit̄: q2. s. virtus iustitie per tria diuidit̄. Nā ē iustitia iudicatiua in puni-
tionibus ⁊ dʒ esse in Ariete. i. in equalitate. s. vt fm̄ modū delicti sit ⁊ plagarū
modus. Aries.n. est signū equalitatis in quo eqnoctiū fit. Itē ē iustitia distri-
butiua in dispēsationibus: q̄ vnicuiq; qđ suū est distribuit: ⁊ hoc est in signo
Tauri: q2 dum Sol est in Tauro terre sulcant̄: vt vʒ vnicuiq; culture debitū
semen mittat̄. Itē est iustitia cōmutatiua in mercationibus. i. in vēditionib⁹ ⁊
emptionibus: ⁊ hec designat̄ in geminis ex eo ꝙ cōmutatio talis fit inter duas
partes. ¶ Quarto Orion denotat necessariū esse principi: habere prudētiā in
4 agēdis. Et hāc designat Orionis virtus. Nā existēte Sole ī signis Orionis. s.
in Ariete: Tauro: ⁊ Geminis. Oīa oriunt̄ ⁊ germināt q̄ nutrimentū recipiūt
Marcus ex aquis ⁊ aere: vt Marcus Celius dicit: ⁊ opat̄ ēt ad terre fecunditatē. Tūc
Celius aūt Sol existit in signis Orionis: qñ inuenit̄ prudētia in operibus principis:
⁊ sub tali principe oīa bona germināt: oīa necessaria abūdant. Et est notabile

vt ide in

vt idē Marcus dicit: ꝙ splēdoꝛ Orionis ē signū future serenitatis: ⁊ ecōuerso eius obscuritas future est plagiū tēpestatis. Or. s. prudētia principis est cā ⁊ signū serenitatis pacis. Et ecōuerso eius obscuritas. i. stultitia signum ⁊ cā est scissure ⁊ tēpestatis: sicut pȝ de Salomone ⁊ Roboā filio suo: de qbus dr: Ec cle. 48. Salomon regnauit in diebus pacis cui subiecit deus oēs hostes: vt cō deret domū in noīe eius queadmodū eruditus est in iuuētute sua ⁊ impletus quasi phison sapientia: ⁊ ita finē habuit Salomon cū patribus suis ⁊ reliquit post se de semine suo gentis stultitiā: ⁊ imminutū prudētia Roboā q auertit gētē cōsilio suo ⁊c. Est ēt satis notabile ꝙ Sole existēte in Tauro Orion sub eius radijs quasi se abscōdit: nec tūc suā manifestat inferioribus claritatē. Or. s. prudēs princeps qñ clarioꝛa ⁊ fortioꝛa opa exterius facit: tūc ante dei cōspe ctū se intus p humilitatē abscōdit: ⁊ in ipa Solis presentia suā claritatē ab in ferioribus retrahit: qꝛ in cōspectu diuini iudicij qcqd splēdoris vel glorie apꝰ hoies obtinet paruipēdit. Oēm suā iustitiā quādā tenebrā reputat dū subtili tatē diuini iudicij trepida mēte pensat. Uñ Dauid q: teste scriptura: princeps sapientissimus fuit sub radijs huius Solis offuscatus dicebat. Nō intres i iu ditiū cū seruo tuo dñe: qꝛ nō iustificabit in cōspectu tuo ois viuēs. ¶ Quinto Orion denotat pncipi necessariā esse diligentiā vel cautelā cōtra inuidos. Et designat Orionis emulus. Or. s. cōstellationē Orionis seqt qdā stella dcā Ca nicula: q ab Astrologis maliuola ⁊ nociua ee iudicat: sȝ nō ē Canicula a q di cunt dies caniculares: sȝ alia: de q dictū est supra. Et hec Canicula est stel la de cōplexione Martis. Hec ergo Canicula ē inuidoꝝ maliuolētia: q princi pū claritati ⁊ glorie inuidētes: eos multis modis ⁊ vijs subuertere moliunt. Uñ necessaria valde est principibus cōtra tales: magna diligētia ⁊ cautela. Eccl. Dauid 5

¶ De hyadibus Realis declaratio. Cap. 45.

b Iades a grecis: q ⁊ a latinis siculę dñr: sunt quedā stelle pluuiales: in quarū ortu pluuie multiplicant: vt dicit Isidorus. Nā tūc tēporis va poꝛes a mari ⁊ terra p caloris solaris violentiā fortius ad superiora at trahunt: q motu ⁊ influētia hiadū in pluuias resoluunt: ⁊ iō iste stelle dicunt hiades. i. siculę qꝛ attrahēdo humores vel resoluendo eos traxisse a fabulis cō fingunt aquas: vt dicit Iginus: habēt aūt he stelle sitū suū in fronte Tauri: vt dicit Mar. Et cū dies extēdit ⁊ Sol feruētior ascēderit: tūc hiades solēt pri mo apparere: vt dicit Gregorius sup Iob. 20. Qñ a Saturno ipellunt diuer sas generāt tēpestates: vt dicit Beda. In hiadū ortu fruges vberius crescunt: qꝛ tūc a pluuijs irrigant: hēt aūt cōstellatio hiadū plures stellas clarissimas p girū ordinatas: que oriunt in gradu sextodecimo Tauri. Oriunt ⁊ turbāt ae rem in ortu suo sm Albu. ⁊ sunt qnqȝ stelle in frōte Tauri. Isido. Igini. Gregor. Beda Albu.

¶ De hiadibus Moralitas. Cap. 46.

p Er hiades: que sunt qnqȝ stelle in frōte Tauri: intelligi possunt docto res sancti ecclesie: de qbus hyadibꝰ fit mētio Iob. 9. vbi dr. Qui facit arcturū ⁊ oriona ⁊ hyades ⁊ interioꝛa austri. Intelligunt ergo doctores in eis pp q̄tuor. ¶ Primo pp earū ortū. Nā hyades q oriunt in vere sunt stel le pluuiales i quorū ortu iundāt pluuie: pp hoc ꝙ tūc tēporis vapores a mari Job.

⁊ a terra p caloris solaris violētiā fortius ad superiora trahunt̄ q motu hyadū in pluuiā resoluunt̄. Hyades ergo a qbus est inūdātia pluuiarū doctores sūt
Deute. ecclesie: a qbus sup arentes aias effundit̄ imber doctrine: vt d̄r Deutero. 33. c. cōcrescat vt pluuia doctrina mea: ⁊ iō dicit Grego. Doctores sancti hyadū nū
Grego. cupatione signant̄. Greco qppe elogo hyados vocat̄ pluuia: ⁊ hyades nomē a pluuijs acceperūt: qz orte pculdubio imbres ferūt. Bene igit̄ hyadū appellatiōe expressi sunt: q ad statū vniuersalis ecclesie quasi in celi faciē deducti: sup
2 arentē terrā humani pectoris sancte pdicationis imbres fuderūt. ¶ Secūdo
Marci. pp earū sitū: qz iste stelle hyades suū situ hn̄t in fronte Tauri: vt dicit Marcia.
Misael. Et in. 16. gradu Tauri: vt dicit Misahel. Ex corpore autem hois dominant̄ collo ⁊ gutturi. Cōstat autē q in collo ⁊ gutture vox pdicationis formatur: vn̄ quasi hyades sunt in Tauro: dū sancti pdicatores pdicationis vocē formātes
Grego. dñium ⁊ auctoritatē hn̄t in pdicādo: sed sicut dicit beatus Gregorius: loquēdi auctoritas pdit̄: qñ vox pdicationis ab ope suo nō iuuat̄. Vñ necesse est: sicut dicit idē beatus Grego. in Pastorali: q pdicator qsq3 plus actibus q̄ vocibus intonet: ⁊ bene viuēdo vestigia sequētibus imprimat: q̄ loquēdo ⁊ pdicādo quo gradiant̄ ostendat. ¶ Tertio pp effectū. Nā qñ oriunt̄ hyades: cresc
3 cunt dies: ⁊ Sol incipit eē feruētior: fruges ēt vberius crescūt: qz tūc a pluuijs irrigant̄. Sic ēt p doctrinā ⁊ pdicationes sanctoꝝ doctoꝝ crescūt in audiētib9
4 dies. i. claritas cognitionis ⁊ feruor dilectionis ⁊ fructus opationis. ¶ Quarto pp aspectū: qz. s. cōstellatio hyadū hēt stellas plures ⁊ clarissimas aspectui nostro: ⁊ ēt ordinatas p girū: qz. s. sancti doctores fuerūt vt stelle incorrupti p
Daniel. vitā. Daniel. 12. Qui ad iustitiā erudiunt plurimos: erūt sicut vel quasi stelle in ppetuas eternitates. Itē multiplicati p grām. Gene. 17. Inspice celū ⁊ nu
Gene. mera stellas si potes. Itē clarissimi p doctrinā. Baruch. 3. stelle dederūt lumē
Judicū. in custodijs suis. Itē ordinati p girū q̄si valātes ⁊ defendētes ecclesiā. Judicū. 5. Stelle manētes in ordine: ⁊ cursu suo aduersum Sisaram pugnauerūt.

¶ De pleyadibus Realis declaratio. Cap. 47.

Pleyades sunt septem stelle a pluralitate dicte: q̄ sibi sunt vicine: ab inui
Grego. cem tamen sunt distincte: vt dicit Gregor. hyemali tempore oriuntur. Quanto aūt aura serenior est ⁊ frigidior: tanto melius ab alijs discernunt̄. Una vero inter septem latere videtur: qz ex toto se nō manifestat nec ex
Isido. toto se occultat. Inter genua Tauri habet situ3: vt dicit Isidorus. Sol in mēse Junij p pleyades iter facit: ⁊ tūc aeris caliditas pluuijs vernalibus tempat̄ ⁊ terra tunc temporis florum pulchritudine adornatur: secundum Mar. Hac de causa dicitur Juno amasse Maiam que fingitur vna fuisse de pliadibus: ⁊
Mar. fuit mater Mercurij secundum figmentum poetarum: secundum Mar. Secundum Albumasa. autem oriuntur pleiades: in sexto decimo gradu Tauri
Albu. cum hyadibus: ⁊ motu suo turbant aerem. Secundum autem Alphonsum
Alphō. in tabulis: pleyades sunt quatuor stelle ⁊ sunt in dorso Tauri. Ab alijs vero pleyades secūdum Grecos: dicuntur secūdum Latinos Vergilie: dicuntur etiam cloca siue gallina. ⁊c.

¶ De pelyadibus

¶ De pleyadibus moralitas. Cap.48.

A pleyadū constellatione representantur electi dei: & hoc pp quatuor.
¶ Primo pp numerū. Nā secundū Grego. peliades a pluralitate sunt di 1
cte. Sunt.n. septē stelle que iter genua Tauri site & vicine sibi sūt & di Greg.
visse a se inuicem. Unde p eas oium electorū vniuersitas insinuat: q inter vite
presentis tenebras spūs septiformis grē lumine nos illustrant: qui a mūdi oris
gine vsq ad eius terminum diuersis tēporibus missi quasi distincti sunt & con
iuncti per intentionē mētis. Uñ Job.38. Nunqd cōiungere valebis micātes
stellas pleyades. Uel septē stellis decorat cōstellatio pleyadū: q3 septem virtu
tibus fulget vniuersitas electorū.s. quatuor Cardinalibus: q sūt Justitia: Tē
perātia: Fortitudo: & Prudētia. Et tribus Theologicis.s. Fide: Spe: & Cha
ritate. Que qdē virtutes & si sint inter se distincte adeo tñ sunt cōfederate & cō
iuncte in aīa: vt nunq possint haberi seperate. Uñ secūdū doctrinā Stoicorū
quā in hac parte approbat doctrina sanctorū: virtutes sic sunt conexe adinuicē
vt q vnā hēt oēs pariter hēat: & q vna caret oibus carere necesse est. ¶ Secū-
do pleyades represētāt nobis electos pp earū ortū. Uernali.n.tpe pleyades 2
oriunt: & quāto aer serenior est & frigidior: tāto ab alijs stellis melius discernū
tur: q3.s. electi dei maxime p tribulationis frigus ad virtutes cōsurgūt & i eis
virtutes oriunt: meliusq q virtuosi sint cognoscunt qñ tribulationū frigori
bus constringunt. ¶ Tertio pleyades electos dei nobis represētāt pp aspe
ctū: q3.s. vna ex istis stellis latere videt: ita.s. q nec ex toto se occultat: nec ex to 3
to se manifestat. Hec est electorū humilitas: qua bona sua occultare desiderāt:
ne illa vētus vanitatis dispergat. Nec tñ ex toto occultāt: sed vt tam sibi p hu-
militatis custodiā: q alijs p diuinorū operū exēpla proficiāt: sic opa in publico
faciūt: vt eorū semp intētio maneat in occulto. ¶ Quarto p pleyades electi dei
nobis represētāt pp effectū: q3 cū sol p pleyades iter facit: aeris caliditas ver
nalibus pluuijs tēperat: & terra tūc tēporis florū pulchritudine adornat: q3
.s. electi & virtuosi sūt diuino amore calidi: & deuotis lachrymis madidi: semp
tamē sobrij: & bonorū exemplorū odoriferis floribus redimiti.

¶ De Canicula Realis declaratio. Cap.49.

Canicula est quedā stella feruentissima: que orit secundū Albu. in. 29.
gradu Cancri: i cuius ortu fit magna aeris perturbatio. Ab hac stella
dicunt dies Caniculares in qbus sanguinē minuere: vel medicinā la
xatiuam accipere est summe periculosum pp excessum distēperantie aeris in ca
lore. Unde Hippocr. in Amph. Ante canem & post canem & sub cane molestie Hippo.
sunt pharmacie: ibi dicitur in cōmento: q ante ortum illius & post ortū statim
periculosum est dare potionem laxatiuam: q3 tunc est aer calidus & siccus.s.a
calido signo & a calida stella & a sole tunc in Leone cum Canicula existente: vñ
ex modica medicina corpus fieret nimis calidū & siccū: & forsitan febris seqret.
Medicina ēt euaporaret & min9 operaret cū corporis pori tūc ex calore aeris
sunt aperti: vt dicit Gal. Calor extraneus vires extrahit medicine: vñ aqua ca Galie.
lida repugnat solutioni: sed calor aeris tūc est fortis. Preterea virtus interior
tunc est debilis: que per potionem vel minutionem plus debilitatur. Durante

autem dies Caniculares a die. 18. Julij vsq3 ad diem quintā3 Septembris: ⁊ sic sunt dies. 50. sicut ibi dicitur.

¶ De Canicula Moralitas. Cap. 50.

Canicula stella representat nobis irā humanā. Est aūt duplex ira: vna q̄ c rōnē a rectitudine ꝯtrahit: ⁊ hec est ira p vitiū. Alia q̄ appetitus sensitiuus ꝯtra vitia ⁊ mala mouet̄ secūdū ordinē rōnis. Et hec est ira p zelū

Gregor. p vt Gregorius distinguit in. 5. Mora. Prima ira similis est illi stelle q̄ Canicula nūcupat̄. Et hoc tria ostēdūt. Primo Canicule effectus. Scdo eius ortus. Tertio Canicule tempus. ¶ Primo dico q̄ stella Canicula ostēdit ira3

1 humanā pp eius effectū. Est. n. illa stella in effectu feruētissima: quod cōpetit

Phūs. ire inordinate ⁊ iniurie: de q̄ Phūs dicit: q̄ est accēssio sanguinis circa cor: vñ

Psal. qui ad irā alios ꝓuocāt dicūt̄ esse [illegible] diaboli: de qbus in ps. Incēderūt

2 igni sanctuariū tuū. i. cor: qd̄ d3 esse [illegible] dedicatū. ¶ Secūdo hāc irā ostendit

Albu. Canicule ortus. Nā secūdū Albumasar: Canicula orit̄ in. 19. gradu Cancri cuius ortu fit magna turbatio in aere. Ita ēt dum ira exurgit ⁊ excādescit fit magna turbatio in hoīe. Et hec ꝯturbatio primo fit interius in corde: q: sicut

Gregor. dicit Greg. in Moralibus: cū trāquilli[illegible] ira diuerberat: dilaniatā quodāmō scissamq3 ꝯturbat. Vñ p irā sapia pdit̄: vt qd: quo ve ordine agendū sit oīno nesciat̄: sicut scriptū est. Ira in sinu stulti requiescit: q: nimirū intelligētie lucē surripit cū mētē cōmouēdo cōfundit. Itē fit ꝯturbatio i opere: sicut scriptū est. Ira pdit ēt prudētes: q: s. cōfusus alius nequaq̄ explere: ēt si qd̄ intelligit prudēter valet. Itē fit p irā turbatio in corpore: q: sicut dicit ibidē Gre-

Gregor. gorius. Dū ire sue stimulis accēsum cor palpitat: corpus tremit: lingua se ꝑpedit: facies ignescit: exasperant̄ oculi: ⁊ q̄q̄ recognoscunt̄ noti: notis quidē oreclamorē formāt: s3 sensus: quid loquit̄ ignorat: in quo itaq3 iste arreptitius lōge est q actionis sue cōscius nō est. Itē fit p irā turbatio in cōuersatione: q: p

Gregor. cā: sicut Grego. dicit. Gratia vite sotialis amittit̄ sicut scriptū est. Noli eē amicus cū hoīe iracūdo: ne discas semitas eius: ⁊ sumas scandalū aie tue. Or q se ex humana rōne nō tēperat: necesse est vt bestialis solus viuat. Itē fit p ira3

Gregor. turbatio in cōgregatione: q: sicut dicit Grego. p irā ꝯcordia rumpit̄: sicut scriptū est. Vir animosus parat rixas: ⁊ vir iracundus effundit peccata: peccata

3 qppe effundit: q: ēt malos quos ad discordiā ꝓuocat peiores facit. ¶ Tertio hanc iram declarat Canicule tempus. Ab hac enim stella dicuntur dies Caniculares: in quibus sanguinem minuere vel medicinam accipere: est valde pe-

Hippo. riculosum propter excessum distemperantie aeris in calore: vnde Hippocras dicit in Amphorisin. q̄ ante canem ⁊ post cane3 ⁊ sub cane moleste sunt purgationes ⁊ pharmatie. Et ibi dicitur in commento: q̄ ante ortum ⁊ in ortu ⁊ post ortum illius statim dare potionem laxatiuam: periculosum est: quia tunc aer est calidus ⁊ siccus: scilicet a calido signo: ⁊ calida stella: scilicet Sole: ⁊ Leone cum Canicula existente. Unde ex modica medicina sumpta corpus fieret nimis calidum ⁊ siccum: ⁊ febris forsitan sequeretur. Medicina etiam isto modo sumpta euaporaret ⁊ nimis etiam operaretur: cum. cor-

Galie. poris pori tunc ex calore aeris sint aperti. Dicit. n. ibidem Galienus: q̄ calor extraneus vires extrahit medicine. Vñ aqua calida repugnat solutioni:

sed calor aeris tūc est fortis. Propterea virtus interior tunc est debilior: ꝛ ꝑ potionē vel minutionē plus debilitatur: ꝛ ista omnia dicta sunt prius. Sicut ergo sub feruore canicule exbibēda nō est potio medicine. Sic ēt in feruore ire exbibenda nō est correptio discipline. Qꝛ nec a furioso correptore modeste vel ordinate corripit: nec ab irato pctōre patienter vel vtiliter sumitur: ꝑꝑ qd̄ ꝛ ira viri iustitiā dei nō opatur: vt dr̄ Esa. i. Nā dū ꝑturbata mēs iudiciū sue rōnis exasperat: oē qd̄ furor suggerit rectū putat: vt dicit btūs Gregorius. Esa. Grego.

LIBER SEPTIMVS, DE SEPTEM PLANETIS in generali & in speciali, tam realiter q̄ moraliter.

De Planetis in generali. Cap. I.

Jso in supioribus de. 12. signoꝝ celi ꝓprietatibus: ꝛ virtutibus occultis: ꝛ eoꝝ iudicijs ſm astrologos: ac ēt de nōnullis alijs cōstellationibus: quid. s. senserint de eis antiqui. Et etiā quare eis talia noīa imposuerunt astrologi sydeꝝ inspectores. Qꝛ ſm istoꝝ. 12. signoꝝ siue domorū ortus ꝛ occasus ꝛ aspectus varios ꝛ mirādos accidere dicunt in inferioribus mutationes. Supiora. n. immutāt ꝛ alterāt hec inferiora: ꝛ in eis suas faciūt impressiones. Cōsequēter vidēdū est de septē planetis: q dicunt moueri ꝛ discurrere ꝑ. 12. supradicta signa. Et dicti planete dicunt sydera errātia: certis vt dicit Beda. spacijs discreta ab inuicē ꝛ distincta: q̄ dicunt errantia: nō qꝛ errant: cū certissimū habeant motū ꝛ discursum. Sed iō dicuntur errare: qꝛ cōtra firmamentū cursum suū agere dinoscūt. Et iō de motu planetaꝝ ac ipsoꝝ situ: ꝛ effectu aliqua sunt dicēda breuiter tā in gn̄ali quā in spāli. Jn gn̄ali aūt dico ꝙ planete mouent duplici motu. s. nāli ꝛ ꝓprio. s. ab occidēte in orientē cōtra motum firmamenti. Et motu alieno. s. ab oriente in occidētē: ꝛ hoc raptu firmamenti: cuius motu singulis diebus ab ortu vsq3 ad occasum rapiuntur. Jn motu aūt nāli ꝛ ꝓprio quo nitunt cōtra firmamentū. quidā eoꝝ celerius: quidā tardius suū pficiūt cursum. Et hoc (vt quidā dicūt) ꝑꝑ circuloꝝ suoꝝ disparē quantitatē. Nā Saturnus in quolibet signo morat ꝑ. 30. mēses: ꝛ complet cursū suū in. 30. annis. Et Juppiter morat in quolibet signo ꝑ vnū annū: ꝛ in. 12. annis cōplet cursum suū. Mars morat in quolibet signo. 60. diebus ꝛ pficit cursum suū in duob⁹ annis. Sol morat in quolibet signo. 30. diebus ꝛ horis. 10. ꝛ semisse: ꝛ pficit cursum suū in. 365. dieb⁹ ꝛ q̄drāte. Mercurius moratur in quolibet signo. 28. diebus: ꝛ. 8. horis: ꝛ ꝯplet cursu3 suū in. 338. dieb⁹ Venus morat in quolibet signo. 29. diebus ꝛ ꝯplet cursu3 suū in. 348. dieb⁹. Luna morat in quolibet signo duobus dieb⁹ ꝛ dimidio: ꝛ ꝯplet cursu3 suū a pūcto vsq3 ad punctū in. 27. diebus: ꝛ octo horis. Ex istaꝝ aūt septē stellaꝝ ingressu ꝛ ꝓgressu ꝑ. 12. signa: ꝛ egressu ꝛ ꝓgressu ab eisdē variant ꝛ disponunt

omnia que in hoc mundo inferiori generantur ⁊ corrumpuntur. Unde in li-
Misabel bro Misabel. philosophi. legitur sic. c. 1. Altissimus fecit mundum ad simili-
tudinem Sphere: ⁊ fecit circulum altiorem in circuitu eius volubilem: ⁊ ter-
ram firam in eius medio non declinantem ad sinistram vel dexteram. Et po-
suit alia elementa mobilia: ⁊ fecit ea moveri per motum septem planetarum:
⁊ omnes stelle alie cooperantur planetis in suis operationibus ⁊ naturis.
Unde ⁊ opus planetarum simile est lapidi magneti ⁊ ferro: quia sicut trahi-
tur ferrum ab eo: ita omnis creatura super terram a motu planetarum affi-
cit. Aptatio etiam ⁊ destructio fit motibus ⁊ operationibus planetarum: di
versificatur autem operatio eorum secundum climatum diversitatem: aliud
enim operatur circa Ethyopes: aliud circa Sclauos: aliud in Italia. Unde si
cut dicit idem. c. 4. Attendenda est planetarum coniunctio in ipsis signis. q̃
si plures fuerint coniuncti in signis aquaticis in revolutione anni. signat mul
titudinem pluviarum: si in igneis siccitatem ⁊ famem ex excessu caloris ⁊ sic
citatis: si in aereis: ventorum multitudinem. si in signis terreis ⁊ frigidis:
gravitatem frigoris ⁊ temperamentum caloris. Et iterum in eodem. 8. c. dici-
tur. Quod effectus signorum intenduntur in operationibus suis ex coniun-
ctione planetarum sive in bono sive in malo: quia si fuerint boni planete bo-
num pretendunt. si fuerint mali etiam contrarium idest malum. Nam ut tra-
dit idem: ⁊ etiã alij astrologi affirmant. Planetarum sunt quidam masculini:
mali: diurni: ponderosi: frigidi: ⁊ sicci. scilicet Saturnus. Quidã boni: mascu
lini: diurni: temperate calidi ⁊ humidi. sicut Juppiter. Mars vero masculi-
nus nocturnus calorem ⁊ siccitatem generat. Sol masculinus calorem ⁊ sic-
citatem operatur. Venus femineus: nocturnus: inter caliditatem ⁊ humidi-
tatem mediocris. Mercurius vero temperate est nature: diurnus: modo ma
sculinus: modo femineus. unde cito vertit se ad naturam illius cui coniungi-
tur: ut cum bonis bonus: ⁊ cum malis malus vel mediocribus similis efficia-
tur. Luna insuper est planeta femineus: nocturnus: frigidus: ⁊ humidus cu3
excessu. Et ideo secundum Astrologos planete aliqui in suis effectibus sunt
boni: scilicet Juppiter ⁊ Venus. nulli enim nocent: sed tam suos q̃ non suos
adiuvant ⁊ curant quantum possunt. Alij sunt mali. sc3 Mars ⁊ Saturnus:
quia non suis semper obsunt: suis autem tantum prosunt. Alij vero medio-
cres: scilicet Sol: Luna ⁊ Mercurius. nam suis bona ingerunt: ceteris autem
modo bonũ modo malum: ⁊ maxime secundum q̇ bonis planetis vel malis in
diversis signorum domibus coniunguntur. nam cum bonis bona: cu3 malis
mala: ut sepius operantur. Hi autem septem planete maxime in generatione
Alcabi. tam hominum q̃ animalium habent potestatem. Unde secundum Astrolo-
Galie. gos. Alcabitium. s. ⁊ Petrum de Aliaco: ac etiam alios: ⁊ etiã secũdũ Galie. ⁊
alios peritos medicos. Saturnus in primo mẽse in conceptione: materiã con
ceptã in matrice frigiditate ⁊ siccitate sua coagulat ⁊ cõdensat. Juppiter aute3
secũdo mense spũm ⁊ mẽbra tribuit. Mars tertio mẽse subtiliat sanguinẽ ⁊ hu
morẽ condensat: ordinat: ⁊ cõponit. Sol quarto mense vitalẽ calorem ⁊ spũ3
epati ⁊ cordi tribuit. Venus in quinto mense organa sensibilia ⁊ officialia mem
bra aures. s. ⁊ nasum ⁊ hmõi pficit ⁊ disponit. Mercurius sexto mẽse oĩa corpo
ris foramina

ris foramina ⁊ porosa membra: vt linguam ⁊ nares cōponit. Luna septimo mē se suis limitibus mēbra diuidit ⁊ distinguit: ⁊ ideo tunc fetus nascitur vitalis ⁊ salubris. Si vero nasci distulerit vsqꝫ ad octauū mensem: tunc fetus moritur: ⁊ hoc qꝛ virtus Saturni tūc iterū redit: qui vtraqꝫ qualitate sua frigida ⁊ sicca fetū mortificat ⁊ astringit. Nono aūt mense regnat iterū Juppiter: qui fetū suo calore tēperato refouet ⁊ custodit: vnde partus tūc nascēs vitalis erit. Similiter nascens in principio decimi mēsis potest esse salubris ⁊ vitalis: qꝛ tunc iterū regnat Mars: cuius calore ⁊ siccitate mēbra nascentis roborant. Unde fetus caloris ⁊ siccitatis beneficio egredit iam robustus. Similiter post natiuitatē pueri adhuc planete huiusmodi habent disponere vitam nati: ⁊ diuidit sic corū ordinatio. Nā Luna incipit ab egressu pueri ab vtero ⁊ disponit vitam secundum quantitatē annorū nutritionis. s. per quatuor annos. Mercurius regit per decem sequentes. Uenus deinde per octo annos alios. Deinde Sol disponit per 19. annos. posthmodū Mars disponit per quindecim annos. postea Juppiter per duodecim annos. Ultimo Saturnus ducit vsqꝫ ad finē vite. Istas ⁊ multas alias habent planete in corporibus inferioribus opationes gnāles ⁊ etiam speciales: maxime quādo in suis domicilijs dominantur. Singuli. n. planete habent domos proprias: vt dicit Albumasar. ⁊ Alcabitius: ⁊ cōmuniter alij Astrologi. Nam domus Saturni prima ⁊ propria est Capricornus ⁊ similiter Aquarius. Domus Jouis est Piscis ⁊ Sagittarius. Domus Martis est Aries ⁊ Scorpius. Domus Solis Leo. Domus Ueneris: Libra: ⁊ Taurus. Domus Mercurij: Uirgo: ⁊ Gemini. Domus Lune ē Cancer. Jn his duodecim domibus siue signis septē planete dominantur: ⁊ per eas diuersis motibus euagantes: nunc deprimuntur: nunc exaltantur. Jn his autem signis mouentur planete duplici motu: scilicet accidentali ab oriente ad occidentem raptu firmamenti: ⁊ motu naturali ⁊ hic motus est duplex. primus: scilicet ⁊ secundus. primus motus est circulus quem facit planeta in proprio circulo: cuius metas ⁊ circulos nunquam exit. Secundus motus est: quem facit sub zodiaco ⁊ habito respectu ad zodiacum semper in equali tempore: ⁊ per equale spacium: vel per equales arcus transit. Primus autem motus planete fit in proprio circulo: qui dicitur eccentricus sic dictus: eo qꝫ non habeat terram pro centro sicut zodiacus habet terram pro centro: vel sic dictus eo qꝫ eius centrum est extra centrum mundi. Unde circulus planete dicitur eccentricus cuius superficies cum per centrum terre transeat ⁊ terram in duas medietates diuidat. centrum tamen suum habet extra centrum terre: ⁊ iste circulus eccentricus est duplex: scilicet deferens ⁊ equans. Nam planetis. (non loquendo pro nunc de deferentibus augem) assignantur tres circuli. vt dicit Ptholemeus: scilicet equans ⁊ deferens ⁊ epiciclus. Circulus deferens est circulus planete per cuius circunferentiam semper mouetur epiciclus ipsius planete. dictus ideo deferens: quia defert circulum epicicli. Circulus equans dicitur super cuius centrum mouetur centrum epicicli planete vniformiter: etiam dicitur equans: quia in illo tenet planeta equaliter cursum suum. Et nota qꝫ talis circulus equans non est circulus realis: sed tantum imaginarius. Epiciclus est quidam paruus circulus: quem describit planeta

Albu. Alcabi. Ptbol.

motu corporis sui: p cuius circũferentiã mouet corpus planete. vnde in supio ri pte sui epicicli mouetur ab occidẽte in oriẽtẽ in inferiori vero pte mouetur ab oriẽte in occidẽtẽ. Et io p3 q Sol ⁊ alij planete in ppriis circulis mouent. ⁊ primis vniformiter: quis in diuersis diuersimode moueãtur. In istis itaq circulis diuersis: triplex motus planetaꝝ ẽ ab astrologis sapiẽtissime depbẽn sus. motus. s. directus: stationarius: ⁊ retrogradus. Directus est qñ mouetur directe a principio signi versus finẽ. Retrogradus vero dr qñ ecõuerso tẽdit a fine signi versus principiũ. Stationarius aũt qñ stat quasi in medio: ita q nec principio vr signi accedere neq fini: fit aũt directio semp in pte supiori epi cicli. Retrogradatio aũt semp in parte inferiori. Statio vero fit in medio. Cu ius diuersitatis rõ a pbis assignat. Ista tñ retrogradatio tñ in qnq planetis b3 locũ. s. Saturno: Joue: Marte: Venere: ⁊ Mercurio. nõ aũt in Sole: cum nõ habet: epiciclũ. nec ẽt in Luna pp eius velocitatẽ: l3 habeat epiciclu3. Re colligẽ igitur ex pdictis q planete sunt stelle erratice p septẽ orbes distincte si

Beda. cut situ: sic virtute ⁊ effectu ab inuicẽ differentes sicut dicit Beda in li. de na turis reꝝ. Sunt aũt stelle iste elementoꝝ immutatiue: oium gñabiliũ gñatiue: ⁊ corruptibiliũ corruptiue. Sũt ẽt cõtrarietate sui motus ipetus celestis cor poris retardatiue: serenitatis ⁊ tẽpestatis concitatiue. sterilitatis ⁊ fertilitatis inductiue. fluxus maris ⁊ refluxus causatiue. Sunt ẽt suaꝝ qualitatũ ⁊ virtu

Beda. tum inuicẽ pticipatiue. Nã vt dicit Beda: qñ aliqs planetaꝝ alteri9 circulu3 ingredit: illius pticipat qualitatẽ ⁊ virtutẽ: p mutuũ ẽt aspectũ ⁊ coniunctio nẽ sũt suaꝝ qlitatũ ⁊ effectuũ pmutatiue. Nã bonitas stelle beniuole p p̃ntia3

Albumasar. male remittitur ⁊ ecõuerso: malignitas maliuole tẽpatur vt dicit Albumasar ⁊ Ptbole. Sunt ẽt insup ex coꝝ ordinata eleuatione ⁊ depssione in orbibus

Ptbol. ⁊ ex mutua circuloꝝ suoꝝ intersecatione: stridoris ⁊ harmonie gñatiue: sicut

Macro. dr in lib. de quinq substãtijs. Et vt dicit Macrob. Inter spheras Saturni ⁊ Lune: oẽs consonantie musice inueniũtur. Cũ Sole micantes sunt sue lumi nositatis occultatiue a virtute Solis limutationis receptiue. Quanto habent altiores circulos: tanto tardius sunt sui cursus completiue.

¶ Planetaꝝ Moralitas in generali. Cap. 2.

PLanete oẽs cũ moueantur: alter tñ ab altero diuersificat cursum suu3. nã qdam breuius: alij tardius cplent ipm: ⁊ quãto qs est a terra remo tior: tãto maiori indiget tpe ad cõplendũ cursum: ⁊ hoc totũ fit sm quã titatem circuli: q vnicuiq datus est a nã. Sic vere moraliter loquẽdo: cu3 in celo. i. in mũdo sint plures planete. i. plures hoies: ⁊ dato q oẽs moueãtur ⁊ defluãt. s. ad mortem p defluxum vel decursum huius vite. alij tñ citius com plẽt circulũ suum. alij aũt tardius. s. moriunt: ⁊ hoc totum accidit scdm q na tura. i. deus auctor nature: q dĩ nã naturans: vnicuiq proprĩũ circulũ. i. vite

Job. spaciũ: ⁊ ppriũ periodũ limitauit ⁊ terminauit. Unde Job. 14. Constituisti terminos eius q preteriri nõ poterunt. Planeta quãto a terra est remotior tã to maior ẽ h3 circulũ: ⁊ ipm tardius complet: ⁊ econuerso quãto terre propin quior: tanto velocius complet cursum suum. Sic homo quanto ppinquior ẽ terre. i. deo per gratiam ⁊ amorem tanto citius cursum ad eundem. i. ad para disum complet. quia. s. post mortem in purgatorio minus stabit: ⁊ econuerso

quanto

quanto ſe a deo per pctm̄ eſt remotior: tanto curſum ſuū difficilius ⁊ tardius adimplebit: ⁊ maiorē circulum tribulationum ⁊ penarum circuibit: quia dato ꝙ peniteat: magis tn̄ in purgatorio remanebit. Unde. 1. Cor. 9. Oēs quidē currūt: ſʒ vnus accipit brauiū. i. vnus citius altero. ¶ Dicit Miſabel. phs. Oēs p motum ⁊ influētiam planetarum reguntur ⁊ diſponunt omnia inferiora in ſuis cōditionibus. Oēs aūt ſtelle fixe cooperantur in motibus planetarum. Sic vere moraliter loquēdo: ſm̄ influētiam ⁊ motum. i. voluntatē: planetarum. i. prelatorum ſuperiorū debent omnia infima. i. ſubditi omnes regulari ⁊ diſponi: quia omnes tenent prelatis ſuis bonis obedire: ⁊ ſe prout eſt poſſibile eis cōformare. q: ſicut dicitur. Joan. 8. Si filij Abrae eſtis: opera Abrae facite. Ceterum autem ſtelle: ideſt reliqui boles boni: qui ſunt in eccleſia vel cōuentu debēt iuuare planetas. i. p̄latos ⁊ ipſis ſe i ſuis opationib' ꝯformare: ⁊ motib' ſuis ⁊ opibus adaptare: vt citius opa ⁊ facta ad debitū veniāt cōplemētum. Ad Gala. 6 Alter alterius onera portate. Dicit etiam Miſabel philoſophus. c. 4. Quod ſecūdum coniūctionē planetarum in aliquo ſigno mutat tempus: quia in principio anni ſi plures planete fuerint coniuncti in ſignis aquaticis: ſignificat multam pluuiā: ſi in aereis multitudinē ventorum: ſi in igneis multitudinē caloris: ſi i terreis multitudinē frigoris. Sic vere ſi i aliquo ſigno. i. in domo alicuius principis vel prelati fuerint coniūcti: ideſt ꝯgregati ⁊ vniti plures planete ſtelle erratice: ideſt plures mali conſiliarij: ⁊ officiales ipſi pro certo immutant tempus. i. patriam ⁊ modum viuendi ⁊ regendi: quia ſm̄ ſua mala conſilia: falſas accuſationes ⁊ colloquia mala principes gubernant hodie terras ſuas: ⁊ ſic cauſant in alijs ventos ⁊ pluuias: eſtum: ⁊ frigus. i. diuerſa genera tribulationum: ſcilicet rapinas ⁊ exactiones: quia coniunctio malorum maxime partialium ⁊ paſſionatorum: eſt multum noxia patrie: ⁊ hoc maxime quando Principes vel Prelati ſunt aquei per luxuriam: aut aerei per ſuperbiam: terrei per auaritiam: ignei per iracundiam. Unde Job. 19. Simul venerunt latrones eius: ⁊ fecerūt ſibi viam. ¶ Itē idē Miſabel ibidem dicit: ꝙ ſecūdum cōiunctionē planetarum in ſignis oppoſitis: intendunt ⁊ remittuntur ſeu laxant ſiue in bono: ſiue in malo. Sic vere moraliter ſecūdum coniunctionem ⁊ ſocietatē quam habemus ad inuicem: operationes noſtre ⁊ virtutes mutant vel minuunt. q: Prouerb. 27. Ferrum ferro acuit: ⁊ idem intellige de vitijs: q: ſʒ illō ps. Cū ſctō ſctūs eris ⁊ cū peruerſo peruerteris: ⁊ peruerſus eris. ¶ Itē planetarum qdā ſunt boni ſimpliciter: ſicut Juppiter ⁊ Uenus: q: tā ſuos ꝗ nō ſuos iuuāt. Alij aūt ſunt ſimpliciter mali: ſcilicet Saturnus ⁊ Mars: quia dato ꝙ ſuos iuuēt: alijs tamē ſemper nocent. Alij aūt ſunt medij: ſicut Mercurius ⁊ Luna: quia ſuos ſemp iuuant: non ſuis vero nec bonum nec malum inferunt: vt dicit idem. Sic in eccleſia vel in religione ſunt multi diuerſi principes ⁊ iudices: vel prelati: vel ceteri potētes ⁊ diuites. Nam quidam ſunt ſimpliciter boni ⁊ iuſti: ⁊ iſti pro certo ſine aliqua acceptatione perſonarum omnes promouent ⁊ adiuuant quēlibet ſecundū ſtatum ſuū ⁊ ſufficientiā ſuā: quia. ſ. notos ⁊ non notos: ſuos ⁊ non ſuos affines: vel non promouent nec adiuuāt iuſtitia mediante. q: ſbi nō eſt diſtinctio Judei ⁊ Greci. Unde Deute. 1. Sic tuus ſicut iſte: ſiue peregrinus: nulla erit diſtinctio perſonarum. Itē alij

Margin notes: Paul. / Miſabel / Jo. / Paul. / Miſabel / Job. / Miſabel / Prouer / ps / Deute.

sunt simpliciter mali: et psonarum acceptatores: quia vere non iuuant nisi suos et de sua parte: scilicet notos: familiares: parentes vel compatriotas: sicut patet de multis partialibus: et prelatis: qui cognatos et nepotes tantū beneficiant: et vix dant aliquid alijs quamquam dignis: imo vere non suis: idest illis ad quos non habent amicitiam semper nocent: scilicet rapiendo vel extorquendo sua bona. Alij autē planete sunt mediocres: quia nec penitus boni: nec penitus mali: quia suis semper bonū faciūt: alijs autē nec bonū faciūt nec malum quia scilicet per suam iu-
Paul. diciariam potestatē alios quandoque grauant: quandoque non. Contra illud ad Ro- ma. 2. Non est personarum acceptatio apud deum.

¶ De eisdem Moralitas. Cap. 3.

Planetarum quidā simpliciter sunt boni: vt Juppiter et Venus: qui dicū- tur fortune. Juppiter fortuna maior. Venus fortuna minor. Quidam vero sunt simpliciter mali: vt Saturnus et Mars: qui dicunt infortu- ne. Quidam mediocres: vt Sol: Luna: Mercurius: et per hos planetas diuer- sos sic intelligo tres Sectas: scilicet Christianorum: Judeorum: et Sarracenorum. ¶ Primo ergo planete boni sunt qui nulli nocent: sed tam suos: quorum scilicet natiui- tati dominant: quam non suos adiuuare dicunt. Tales vere dicunt Christiani:
Paul. quibus Apostolus dicit. Nemini dantes vllam offensionem. vnde tam suis quam non suis
Luc. benefacere iubent. Luc. 6. Diligite inimicos vestros: benefacite his qui oderūt
2 vos. ¶ Secūdo quidam planete sunt mali: vt Saturnus et Mars: et quia sicut Jup-
Petrus piter dominat super sectam Christianorum secundum Petrū de Aliaco: ideo Christiani et ma-
de aliaco. xime Prelati dicunt Jouiales: sic Saturnus dominat Judeis: seu secte iudeo- rum. Saturnus ergo et Mars dicunt mali: qui non suis obsunt: suis tamen psunt. Ideo tales hodie sunt Judei: qui licet suis non feneret. Feneranf tamen non suis vt christianis et alijs nationibus. Item dicūt ipsi Judei se secundum legem suā tene- ri ad diligendū amicos: et ad odiendū inimicos. Unde ad illud preceptū. Di- liges amicū tuū vel proximū tuum: addiderūt in suis traditionibus: et odio ha-
Math. bebis inimicū: quam additionem correxit dominus. Math. 5. ¶ Tertio quidam plane-
5 te sunt mediocres: vt Sol: Luna Mercurius. Nam suis bona ingerūt: nō suis modo bona: modo mala. Tales autē videnf esse Sarraceni. Qui non solū inter se sunt misericordes: sed etiam interdum christianis misericordiam impendūt: licet eos tamen frequenter impugnent. Jn hoc tamen sunt minus mali Sarrace- ni quam Judei: quia Christū reuerent quem Judei blasphemant: Confitent enim Sarraceni Christum ex Maria Virgine sine viri semine natum. Unde in li-
Alcora. bro qui dicit Alcoranus. 1. Lex quam condidit Mahumetus. Proponit vna questio sic. Que femina de masculo tm̄: et qui masculus de femina tm̄? Et respō- det. Eua ex Adam. Christus ex Maria virgine. Item querit que sunt tria que sine seminis cōmixtione edita fuerunt? Respondet: Adam. Aries Abrahe: et Christus. Item confitent Sarraceni beatam Mariam fuisse per angelos com- mendatā: et de Christo nasciturο fuisse edoctam et certificatam. Et in eodem li- bro sic dicitur. Angeli Mariam alloquentes inquiunt. O Maria omnibus vi- ris et mulieribus splendidior: mundior atque letior: Soli deo perseueranter

studens

studens: ipsu3 cu3 humilibus gentibus se deo flectentibus adorans: 7 nequaq3 in terrenas sordes proijcientibus: 7 curas agentib9. Quis marie custos esti ceret? Hec archana secretissima: comitto angelis dicentibus. O maria cui lu3 mi nuncij gaudiu3 cum verbo: cui nomen est Jesus Christus filius marie: q est facies omniu3 gentiu3 in hoc seculo 7 futuro: senes 7 infantulos cunabula seruantes conueniens. Preces sapiens vir optimus: ab vniuersitatis creatore mittitur? Respondet illa. O deus cum virum non tetigerim: quomodo concipiam? Respondet angeli. Deo nihil occurrit impossibile: omnia prout vult operanti. Cuius mandatu3 omne suum placere perficit: ipsecq3 filiu3 suum cu3 diuina virtute venientem: libru3 legiferum: omnisq3 magisterij peritiam 7 testimoniu3 ac euangeliu3 mandatumq3 filijs israel edocebit. Ille naq3 formis volatilium luteis ac compositis insufflans volare faciet. Cecos 7 mutos curabit. Morpheaticos 7 leprosos mundabit. Mortuos creatore cooperante viuificabit. Quicquid coniecturis quid ve disputationi deputatum sit propalabit. Similiter cuncta que in deu3 credentibus mirabilia censentur. Item confitetur lex Sarracenorum Christum fuisse summu3 omniu3 Prophetaru3 apud deu3. Unde in eodem libro Mahumetus introducit deu3 loquentem 7 dicentem. Omnium prophetarum alio super alium per me sublimato: 7 eorum quibusdam cum deo loquutis: Christo Marie filio animam nostram proprie conferentes vim atq3 virtutem preceteris prebuimus. Item confitentur Christum esse verbum 7 virtutem dei: 7 ideo ibidem dicitur. Quod cu3 deus iudicabit mundum: clamabunt homines ad eum 7 dicent. Jesu Christe spiritus 7 vbu3 dei: 7 vtus dei moueat te pietas tua: intercede p nobis. Et tunc dicet eis. Esuriui enim: 7 cetera sicut est in euangelio per omnia. Item comendat idem liber: legem 7 euangeliu3 Christi 7 dicit tres leges esse a deo in quibus recte vie traduntur. s. lege3 Moysi: Euangeliu3 7 suu3 Alcoranu3. Et ideo dicitur in primo libro. Deus pius 7 misericors viuus 7 altissimus: qui prius testamentu3: deinde euangeliu3 recta3 via3 hominibus tradidit: postremu3 libru3 veracissimu3 Alcoranu3 desuper prebuit. Ite3 in eodem introducit deu3 sibi loquente3 7 dicente3 sibi precepta legum 7 mores: sicut Noe: Abrae 7 Moysi 7 Christo tradidimus. Ite3 confitetur eade3 lex q in resurrectione generali: oes perfecti in forma Christi resurget. vn dicit. pfecti oes in statu Ade 7 forma Christi resurgent: nunq3 incrementu3 aut decrementu3 patientes. Ite3 eade lex vsurarios detestat. Unde ibide3 dicitur. Boni viri deu3 timete 7 fenerari pretermittere. De fenore. n. homines viuentes: non nisi quasi demoniaci resurgent. Hec omnia magnifica de Christo: Euangelio: 7 virgine scripta sunt in Alcorano. i. in lege Sarracenoru3 qua3 eis Mahometus dedit. Que licet multa falsa contineat 7 imunda: tamen etiam multa testimonia perhibet nostre fidei veritati (vt supra patuit.) Que omnia introduxi ad exaggerandum infidelitatem Judeorum Christum blasphemantium. Cum tamen scripture eo testimonia perhibuerint de Christo: sicut dixit eis. Scrutamini scripturas: quia ille testimonium perhibent de me: 7 tamen ceci nega3t quem sarraceni ignorantes scripturas: venerantur 7 adorant.

¶ Questio motuum planetarum. Cap. 4.

Ro dicendorum maiori intelligentia. Queritur vtrum sphere celestes inferio-
1 P res .i. septem planete: moueantur pluribus motibus: ⁊ arguitur ꝙ non. Quia si
sic: vel ambo tales motus essent naturales: vel ambo violenti: vel vnus naturalis
⁊ alter violentus. non primum: quia eiusdem corporis simplicis non est nisi vnus motus
naturalis: nec secundum. quia tales motus celorum sunt perpetui: sed in perpetuis nullum est
violentum. Et pari ratione ostenditur ꝙ vnus non est naturalis ⁊ alter violentus: ergo tales
2 sphere non mouentur pluribus motibus: a sufficienti diuisione. ¶ Secundo sic. quia
quelibet sphera celestis est corpus simplex. ergo cuilibet sphere debetur vnicus mo-
Phs. tus simplex. Consequentia patet: per philosophum: primo celi. antecedens est notum. ¶ Tertio sic. quia
3 si sic vel ergo motores: a quibus mouentur: essent eque fortes vel vnus fortior alio.
si primum. tunc sequitur ꝙ tales sphere deberent simpliciter quiescere ⁊ non moueri: con-
sequentia tenet per simile. nam si essent duo homines se sic trahentes vnus contra alterum:
⁊ essent eque fortes: tunc nullus eorum moueretur immo quiescerent: si secundum: sequitur tunc ꝙ
talis sphera debet precise moueri vno motu .s. versus partem ad quam tendit fortior
4 motor. ¶ Quarto sic: quia si sic: vel hoc esset ab eadem intelligentia: vel a diuersis. non
primum. quia forma naturalis habet vnicam operationem propriam: ita intelligentia etiam habet mouere
vnico motu. nec secundum: quia vni orbi inest solum vna intelligentia: sicut vni corpo-
ri solum inest vna anima. ¶ Quinto sic: quia si sic: vel ergo tales motus eque veloces
5 vel vnus velocior alio. si primum tunc sequeretur ꝙ sphera deberet quiescere ⁊ non mo-
ueri: consequentia tenet a simili. quia si nauis moueatur ab oriente in occidentem: ⁊ homo mo-
ueatur equali velocitate econtra: tunc conceditur communiter ꝙ ille homo non mo-
uetur simpliciter: ⁊ ita videretur de sphera esse: si illi duo motus essent eque ve-
loces: nec potest dici secundum: quia tunc sphera deberet dici moueri vnico motu .s. versus
6 partem ad quam tendit motus velocior. ¶ Sexto sic. impossibile est idem moueri
pluribus motibus simul ⁊ semel ergo ⁊c. Consequentia tenet ⁊ antecedens patet. quia
si sic: tunc possibile esset idem simul ⁊ semel esse in diuersis locis. Consequens est
falsum naturaliter ⁊ patet consequentia: quia diuersi motus locales sunt ad diuersa
7 loca. ¶ Ultimo sic. quia si haberemus ponere spheras inferiores mobiles diuer-
sis motibus: hoc esset ad saluandum diuersitatem effectuum in istis inferioribus:
sed non propter hoc oportet ponere: ergo ⁊c. Consequentia est nota. Maior pa-
tet. quia talis videtur esse vna principalis causa. Minor patet: quia tunc oporteret
ponere plures tales spheras tot moueri motibus: quot producuntur diuersi effe-
ctus in specie in istis inferioribus. In oppositum arguitur per Auctorem Sphere ⁊
Theoricarum: ⁊ per Ptholomeum ⁊ alios astrologos. ¶ In ista questione erunt duo arti-
Rn. culi. In primo recitabitur quedam opinio de quesito: ⁊ videbitur qualiter sit possi-
bile idem simul moueri pluribus motibus: ⁊ quid ex hoc accidat. In secundo responde-
bitur ad quesitum. ¶ Quantum ad primum sciendum est ꝙ fuit opinio Alpetra-
Sco. gij: vt refert Sco. in .2. di. 14. quidem Alpetragius ponebat omnes spheras
Alpetr. celestes moueri vnico motu simplici: ab oriente in occidentem: ⁊ ab eadem in-
Petrus telligentia: ⁊ mouebatur per rationes ante oppositum factas: vt dicit Petrus de
aliaco in questionibus super Tractatu de Sphera: mouebatur etiam dictus Alpe-
tragius ex alio. quia cum Oriens sit pars dextera: tunc omnis motus in celo debet
incipere

incipere ab oriente. Sed ad saluandum illa que nobis apparent: sicut diuer=
sas reuolutiones spherarū: imaginabatur iste Alpetragius ꝙ primū mobile
compleret reuolutionem suam ab oriente in occidentem in horis vigintiqua=
tuor adequate: ⁊ alie sphere inferiores retardant a tali cōplemēto: alique ma
gis ⁊ alique minus secūdum ꝙ magis vel minus distant a primo mobili. Uer
bi gratia. Octaua sphera non complet vnam reuolutionē ab oriente in occidē
tem in vigintiquatuor horis: sed modicū deficit: ita ꝙ in triginta sex millibꝰ an
nis: ipsa facit vnam reuolutionem minus ꝙ̄ primū mobile: postea Saturnus
magis adhuc deficit a tali reuolutione completa: ꝙ̄ octaua sphera: ⁊ in tan=
tum ꝙ facit in triginta annis vnam reuolutionem minus ꝙ̄ primum mobile:
postea Juppiter magis deficit ꝙ̄ superiores: in tantum ꝙ in duodecim annis
facit vnam reuolutionem minus ꝙ̄ primū mobile: postea Mars magis deficit
in tantū ꝙ in duobus annis vnā reuolutionē minus facit ꝙ̄ primū mobile: po
stea Sol magis deficit in tantū ꝙ in vno anno vnā reuolutionē facit minus.
Uenus ⁊ Mercurius se habent q̄ṡ vt Sol. Luna vero inter omnes spheras
magis deficit: in tantū ꝙ in mense deficit ab vna reuolutione: ergo secundum
eius imaginationē nos ponimus aliquā spherā cōplere reuolutionem suam:
quando reuertit̄ cū primo mobili ad idē punctū amissa vna reuolutiōe. Jsta
opinio aliqualiter reprobabit̄ infra in secundo articulo. Ulterius notādū est
ꝙ tripliciter potest intelligi aliquid moueri pluribus motibus. ¶ Primo mo 1
do eque primo. i. quod secūdū se ⁊ quodlibet sui moueat̄ de per se quolibet il
lorū motuū ⁊ non aliquo illorum ad motū alterius recte: sicut idem diuersis
alterationibus simul alterat̄: vt̄. n. ꝙ idem simul calefit ⁊ albescit. ¶ Secūdo 2
potest intelligi aliquid moueri pluribus motibus simul sic ꝙ nō moueat̄ vni
co motu simplici: sed motu mixto ex pluribus motibus: non tamen ꝙ motus
habeat sic misceri sicut elementa: sed sic ꝙ alicui moto attribuant̄ denomina=
tiones cōuenientes diuersis motibus: exemplū istius secūdi est: si aliquod mo
bile descendat per arcum: cuius corda est semidiameter mūdi: tūc illud mobi=
le mouet̄ motu cōposito siue mixto. ¶ Tertio modo dicit̄ aliqd moueri plu=
ribus motibus nō eque primo: sed vno motu ex se ⁊ alio ad motū alterius: sic 3
ꝙ vnus illorū motuū sit illi mobili proprius: sed alter non: imo preter naturā.
Jstis sic notatis: ponunt̄ cōclusiones tres. ¶ Prima est. Impossibile est idē 1
moueri pluribus motibus primo modo seu eque primo: pꝫ per sextā rationē
ante oppositū: nec valet obiectio q2 idem simul ⁊ semel bene mouet̄ pluribus
motibus alterationis: q2 termini ad quos diuersarū alterationū nō sunt repu
gnantes: sed bene termini diuersorū motuū localiū eidē eque primo conuenie
tium repugnāt inter se. ¶ Secūda conclusio est: ꝙ possibile est aliquid moue
ri pluribus motibus secūdo modo dictis: pꝫ primo de illo exemplo posito in
illo secundo modo: pꝫ etiā ex alio: q2 si nauis moueret̄ ab oriente in occidētē 2
⁊ homo existens infra moueret̄ a septētrione ad meridiē: tūc talis moueret̄ mo
tu mixto ex duobus. ¶ Tertia cōclusio. Possibile est idē mobile moueri di
uersis motibus tertio modo: pꝫ q2 si aliqua lancea descenderet ⁊ sit ibi musca 3
mota circulariter: tūc musca moueret̄ diuersis motibus. s. vno motu ꝓprio ⁊

alio ad motū alterius. Sed dubitat̃ si nauis moueat̃ ab oriēte in occidentē
Sortes moueat̃ ecōtra equali velocitate: tūc querit̃ vtrū sit simpliciter ꝯcedē
dū ꝙ Sortes moueat̃. Et ad hoc dicūt aliqui ꝙ sic: qꝛ Sortes currit ꝑ nauē
ergo mouetur. Item alias concederetur ꝙ aliquis fatigaret̃ quiescēdo. Sed
est alia opinio magis probabilis ꝙ in casu illo Sortes non moueret̃ simplici-
ter loquendo: ⁊ causa est qꝛ continue Sortes eodē modo se habet ad fixū quie
1 scens: ergo non mouetur sed quiescit. Ex his cōclusionibus sequuntur aliqua
correlaria. ¶ Primū est: Qꝺ possibile ē ex duob⁹ motib⁹ rectis motū circula
rem describere. i. ꝙ possibile est aliquid moueri duplici motu recto describen-
do circulum vel partes circuli: verbi gratia: describatur vnus circulus: deinde
describatur linea contingens circulum in puncto equalis diametro illius cir-
culi ⁊ eque distans ab illo diametro ⁊ in ista linea in puncto contactus sit mu-
sca. a. ⁊ vltra ponatur ꝙ illa linea incipiat moueri vniformiter infra circulum
quousqꝫ cooperiat diametrum illius circuli: ⁊ musca incipiat moueri super il-
lam lineam sic ꝙ dum illa linea cooperiet diametrum circuli: ꝙ tunc musca sit
in extremo puncto linee: tunc in isto casu musca describit quartam partem cir
culi: ⁊ tamē mouetur solum duobus motibus rectis. s. vno ex se ⁊ alio ad mo-
tum linee. Et si vltra ponat̃ ꝙ illa linea moueat̃ vltra diametrum quousqꝫ cō
tingat circulū in puncto in alia parte circuli: ⁊ musca reuertatur ad locū suū:
tunc dū musca peruenerit ad cōtactū: musca descripsit medietatē circuli: ⁊ si
2 adhuc vltra: in fine habebitur ꝙ musca descripserit circulum. ¶ Scōm cor-
relarium: ꝙ ex duobus motibus rectis potest fieri vnus motus mixtus ex re-
cto ⁊ circulari. Alij ponūt hoc correlarium sub ista forma. s. ꝙ possibile est idē
mobile in eodem tempore describere costam ⁊ diametrū quadrati: verbi grā:
describatur quadratum ⁊ incipiat eius costa superior descēdere quousqꝫ coo
periat costam inferiorē: ⁊ vltra ponat̃ ꝙ musca. a. sit in vno termino illius co-
ste ⁊ incipiat moueri vniformiter per vnam costam sic ꝙ costa cooperiet aliam
costam: ⁊ tunc musca sit in alio termino coste: tunc in isto casu musca describit
diametrū quadrati ⁊ etiam describit costam eius: qꝛ mouetur super illā costā
3 motu proprio. ¶ Tertium correlariū. Possibile est ex duobus motibus regu-
laribus fieri vnum irregularem: verbi gratia: moueatur nauis vniformiter ab
oriente in occidentē: moueat̃ etiā Sortes vniformiter circulariter infra nauē:
certū est ꝙ ex illis duobus motibus regularibus resultat vnus irregularis: qꝛ
cū Sortes ē in medietate nauis in qua mouet̃ ad motū siue cū motu ipsius:
tunc motus eius velocitatur: ⁊ dū est in alia medietate: tūc motus eius retar-
datur: ⁊ per istū modū saluant̃ retardationes: retrogradationes ⁊ stationes
4 planetarū i celo. ¶ Et posset addi. Quartū correlariū: Possibile est idē mo-
bile moueri motu simplici: cuius pars quelibet mouet̃ motu mixto: verbi grā
si aliquod sphericū descendat per diametrū mūdi ad centrū: tūc illud totū rotū
dū mouet̃ motu simplici: tamen quelibet pars participat de circuitione in suo
motu: ⁊ sic quelibet pars mouetur motu mixto. Et hec de primo articulo.
¶ Quantū ad secundū Respōdendū est ad quesitū: pro quo est aduertendū:
ꝙ licet opinio Alpetragij sit probabilis ⁊ per eā possent saluari alique apparē

tie in

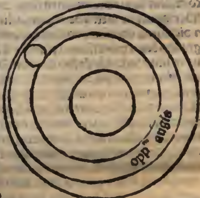
tic in motibus planetarum: sicut cõplementa reuolutionũ. Illa tamẽ opinio est contra omnes Astrologos. Item etiam per eam non bene possunt saluari retrogradationes planetarum et coniunctiones specialiter nõ possunt saluari motus titubationis seu motus accessus et recessus octaue sphere. Et cõtra istã opinionẽ arguitur a Petro de Aliaco sic: quia secundum istam opinionem orbes planetarum deberent retardari in suis motibus vniformiter secundũ quod distãt a primo mobili: sed consequens est falsum et contra dicta illius opinionis. Nã bene cõcedit quod octaua sphera ita modicũ retardat quod in triginta sex millibus annis solum deficit ab vna reuolutione: et Saturnus in triginta annis deficit ab vna reuolutione. Juppiter in duodecim: Modo ibi nõ est equalitas. Item ex alio patet falsitas consequentis: quia Venus et Mercurius in equali tempore complent suas reuolutiones sicut Sol: et ideo non retardantur vniformiter. Hec supra secundum Petrũ de Aliaco. Aliter autẽ Scotus in .2. di. 14. q. 2. Rñdet: et dicit sic: quod licet forte possent per opinionẽ Alpetragij saluari statiões et retrogradatiões et processiones planetarũ sicut ipse nititur saluare in quibusdã pos[sibi]lis in libro suo: vide et pro hac opinione Aueroim in .12. Metha. cõmẽto .45. vbi nititur destruere opinionẽ Ptolemei de excẽtricis et epiciclis: et in .2. celi. com. 35. qualiter opinat saluare apparẽtias per quasdã lineas: sed nihil valet. Tamen dicit Scotus tertiam differentiam: scilicet eleuationis et depressionis: impossibile esse saluare: ponendo omnes celos cõcentricos: quia tunc si planeta non exit celum suũ: sed tantum partem sui celi: et illa pars celi sui qualitercunque moueatur semper eque distat a centro: pro eo quod totum istud celum circualiter rotatum est concentricum mundo: ideo vbicunque stella fuerit semper eque eleuabitur et eque deprimetur per respectum ad suũ celũ: Et licet nõ esset necessariũ propter stationes et retrogradationes et processiones ponere excentricos et epiciclos secundum Ptolemeũ et alios Astronomos: tamen propter eleuationem et depressionẽ est necessariũ. Et hoc supponendo ad propositũ cõcludit: nulli planete sufficere ad motum suum: vnicum celum. Accipiatur ergo exempli gratia: celum Saturni: si ponatur concentricum mundo: dum celum octauum sit concentricum mundo: moueatur celum Saturni: succedit ergo aux istius celi opposito augis: sed aux istius non intrauit celum stellatum: quia duo corpora essent simul: (vel celum scinderetur vel cederet: quod est falsum:) sed tantum attinget oppositum augis: ergo si minus est distans a centro terre quam aux: non attinget superficiem cõcauam celi stellati: et ita ibi erit vacuum: ergo non potest vitari inconueniens de incisione celi: vel simultate corporum: vel vacuo: nisi attribuendo cuilibet planete ad minus tres celos circundantes terrã quorum duo extremi: videlicet superior et inferior habeãt superficies vltimas concentricas: videlicet superius conuexam et inferius concauam: habeant autem ille due superficies alias duas: videlicet superior concauam et inferior conuexam excentricas mundo: et inter illas duas superficies sit tertius orbis: qui dicatur deferens excentricus quidem terre: concentricus autẽ illis duabus superficiebus deferentibus: ita quod illi duo reuoluentes ad quamcunque partem moueantur: non sequitur vacuum: semper enim spissior pars vnius est contra partem minus

Petrus de aliaco.

Sco.

Auer.

ſpiſſam alterius. ⁊ ecõuerſo: ſimiliter qualiter cũq; moueat̃ deferẽs inter iſtos duos reuoluẽtes ſuperiorẽ ⁊ inferiorẽ: ex motione eius non ſequit̃ vacuũ nec ſciſſio: q; ſupficies ſunt ambe cõcẽtrice illis ſuperficiebus: inter quas cõtinet̃ ⁊ mouet̃: ⁊ ſtella fixa in parte vna illius deferentis. qñq; erit in auge qñ. ſ. illa pars deferẽtis in q̃ eſt ſtella: ipſa directe imponit̃ ſpiſſiori parti iferioris reuoluentis: ⁊ ſupponit̃ minus ſpiſſe parti ſuperioris reuoluentis: q; tũc maxie diſtabit a cẽtro terre. Erit aũt ſtella in oppoſito augis: qñ illa pars orbis deferentis ⁊ vbi ipſa ſtella fixa eſt: ſupponit̃ tenuiſſime parti ſuperioris reuoluẽtis. ⁊ ſupponit̃ ſpiſſiſſime parti ſupioris reuoluẽtis: q; tũc minus diſtat a centro terre. Iſtius imaginatio patet expreſſius in figura tali.

¶ Ulterius cũ Mercurius habeat deferens cuius centrũ mouet̃ ⁊ nõ circa terram: ſicut centrũ Lune: ſed ex vna parte deſcribẽdo circulũ paruulũ: ſicut p; i li. Almag. Ptol. ⁊ i Theorica planetaꝝ: ſequit̃ q orbis deferẽtis nõ ſit cõcẽtricus reuoluẽtibus: ſupremo. ſ. ⁊ infimo: ⁊ iõ neceſſe eſt ad minus ibi ponere qnq; orbes: quatuor reuoluentes ⁊ orbem qntũ deferentẽ: vide ifra i theorica Mercurij. Preter iſtos aũt neceſſe eſt ponere epiciclos: q nõ ſunt orbes circundãtes terrã: ſ; parui orbes ſituati i determinata parte orbiũ circũdantiũ terrã: ⁊ q; maior eſt eleuatio ſtelle qñq; q̃ alias: que eleuatio nõ poſſet eſſe ex ſolo deferẽte: pceſſio ẽt ſiue directio: ⁊ ſtatio ⁊ retrogradatio facilius ſaluant̃ p epiciclũ. S; qcqd ſit de epiciclis: ſaltẽ erũt celi mobiles circũdãtes terrã vigintiqnq;. ſ. vigintitres planetaꝝ: ⁊ pter hoc celũ octauũ ⁊ celũ nonũ: vt ẽt dcm̃ eſt ſupra. ¶ Iuxta ĝ cõe; opinionẽ aſtrologoꝝ ⁊ auctoꝝ: ponunt̃ due cõcluſiones reſponſiue ad q̃ſitum. ¶ Prima eſt q impoſſibile eſt ſpheras celeſtes moueri pluribus motibus ſimul ⁊ ſemel ſup eiſdem polis. Cõcluſio patet: q; tales motus eſſent realiter contrarij: modo contraria nõ poſſunt eſſe ſimul in eodem. ¶ Secunda concluſio ⁊ reſponſalis eſt: q poſſibile eſt ſpheras celeſtes moueri ſimul ⁊ ſemel pluribus motibus ſuper diuerſis polis ⁊ diuerſis axibus: ĩmo ita eſt de facto de ſpheris iferioribus ⁊ cõcluſio patet: q; tales motus non habent aliquam contrarietatem ſiue repugnantiam ſm oẽs aſtrologos. Unde p declaratione huius concluſionis: aduertẽdũ eſt q cões aſtrologi imaginantur orbes inferiores moueri principaliter duplici motu. ſ. vno motu ab oriente in occidentem ad motũ primi mobilis: ſuper polis quieſcentibus. ſ. polis mundi ⁊ ſuper axe quieſcente: qui eſt diameter mundi: ſed alio motu mouentur ab occidente in orientem ſuper polis motis ⁊ ſuper axe moto. ſ. ſup polis zodiaci ⁊ ſup axe zodiaci: ẽt poli zodiaci mouet̃ circa polos mundi deſcribẽdo duos paruos circulos: quoꝝ vnus vocat̃ circulus arcticus

⁊ alter

⁊ alter circulus antarcticus: ⁊ hmõi sphere īferiores circuunt equalr quantū est de primo motu: sed īequalr q̄tū est de scdo. Primus est ad motū primi mobilis. Secūdus est ab itelligētia ꝓpria. ¶ Ulterius aduertēdū ē q̄ nō ē imaginādū q̄ pᵐ mobile rapiat alias spheras inferiores secū: vt dicit Auctor Sphere. Et rō ē. Primo: q: in motu raptus ē semp violētia aliqua q̄ nō pōt reperiri in celo. Secūdo q: vnū corpus nō pōt rapere aliud secū nisi illa duo habeāt superficies asperas: mō corpora celestia habēt sup̄ficies valde lenes ⁊ nullo mō asperas. Sed dr̄ talis motus raptus ꝑ quādā similitudinē cū motu raptus. Unde talis motus diurnus spherarū inferiorū causat a quadā virtute influxa a primo mobili in illis spheris inferioribus: q̄ virtus inclinat spheras inferiores ad mouēdū sicut primū mobile: sicut natura cōis inclinat corpora grauia ad mouēdū sursum pp repletionē vacui: ⁊ iō talis motus nō est pure nālis illis spheris nec violētus: sed est preter nām. Sed aliqs cōtra ista obijciet: q: intelligētie inferiores nō hnt mouere nisi in virtute intelligētie supreme: vt hʒ 12. Methaphi. ergo sequit̄ q̄ nō debēt ad oppositū ei⁹ ad qđ mouet prima intelligētia: cuius oppositū dictū est. Ad hoc respōdet̄ cōcedēdo antecedēs ⁊ negādo cōsequētiā: ⁊ cā est: q: intelligētie mouēt principalr ⁊ spāliter pp finē: ⁊ ad diuersos fines ordinant̄ motus hmōi spherarū iferiorū ⁊ motus primi mobilis: ⁊ sic pʒ. Notādū insup ꝓ clariori notitia: ⁊ ponit a Scoto vbi supra: q̄ in motibus planetarū triplex apparet differētia. Una in latitudinē: q: nō semper planeta eque distat a polis imobilibus. Alia i lōgitudinē est: q: diuersimode ⁊ nō equaliter ꝑcurrūt zodiacū. Tertia in eleuatione ⁊ depressione: q: idē planeta qn̄qʒ plus appropinquat ad cētrū terre: qn̄qʒ plus distat sicut ꝓbat Ptholo. in Almage. q: cuius circuli diameter visualis in lōgitudine longiori est longior: in lōgitudine breuiori ē breuior: apparet hoc de Marte: q q̄n est in auge apparet notabiliter parue quātitatis respectu illius quā hēt qn̄ est in opposito augis: ꝓbat̄ ēt de Luna: q: ipsa ⁊ sole existētibus eque ꝓpe caudā ⁊ caput draconis: nō semp ecclipsis eque durat: sed qn̄qʒ diutius qn̄qʒ minus: hoc aūt est impoſſe nisi q: Luna qn̄qʒ plus qn̄qʒ minus in vmbrā terre intrat: ita q̄ vbi trāsit diameter Lune: diutius morat̄ vmbra ꝓ eo q̄ ibi est diameter vmbre lōgior q̄ alibi iuxta conū. Si. n. vniuersalr negaret̄ ista eleuatio ⁊ depressio Solis ⁊ Lune nō posset assignari diuersa quātitas vmbre: semp. n. vmbra eque in altū porrigeret̄: ⁊ ibi eēt equalis quātitas: ⁊ semp Luna qn̄ equaliter esset ꝓpe conū: eque esset iuxta ⁊ ꝓpe vmbrā. Ex his ⁊ ex alijs ꝯsideratiōibus Ptholemei supponat̄ eleuatio ⁊ depressio. Primas duas differentias. s. lōgitudinis ⁊ latitudinis posset quis forte saluare attribuēdo planete vnū celū ꝑ extrā polos illius celi: quō nisus est Alpētragius saluare i libello suo de qualitate motuū celestiū. vt pʒ supra in opinione. Sed tertiā drīā: vʒ eleuationis ⁊ depressionis impossibile est saluare nō ponēdo ecētricos ⁊ epiciclos. Naʒ supposito q̄ nulla stella hʒ ꝓpriū motū localē. i. q̄ nō mouet̄ motu alio q̄ motu orbis in quo locat̄. Si. n. ipsa partē illā: in qua est: relinqueret aliqn̄: ⁊ ad aliq̄ȝ aliā partē moueret̄: vel sibi nihil succederet: ⁊ ita eēt vacuū: vel aliqd aliud sibi succederet: ⁊ ita corpus celeste esset rarefactibile ⁊ cōdensabile: vel posset scindi ⁊ recedēte corpore scindēte rursum ꝯtinuari: vel si nullū istoꝝ cōcedat̄: sequit̄

Arist. q stella mota semp sit simul cū alio corpore mouēte. hec est intentio Aristo. 2. de celo ⁊ mūdo. Si natura dedisset virtutē pgressiuā: dedisset ⁊ organa ⁊c. Ad saluandū ergo saltē istā tertiā differentiā .i. eleuationis ⁊ depssionis necesse est ponere in eodē celo motus diuersos: qui nō possunt saluari sine eccētricis ⁊ epiciclis: igit necesse est cōcedere i planetis eccētricos ⁊ epiciclos: p quos diuersimode mouent. Ad rōnes aūt: ad pmā dr q ↄña nō valet: qz vnus ē nālis: ⁊ alter pter naturā. Ad scdām cōcedit aña: qz vex est sm naturā ppriā. Ad tertiā dr: q vnus est fortior: ⁊ cū infert. ergo seqt q solū ⁊c. Consequētia nō valet: qz illi duo motus nō sunt repugnātes: nec similitudo valet de duob⁹ trahētibus. Ad quartā dr q hoc est a diuersis: nō tñ eidē orbi coexistētibus: sed vna coexistente orbi: ⁊ alia coexistēte primo mobili. Ad quintā dr q vnus est velocior altero .s. diurnus motus: ⁊ ad improbationē: qz tūc nō deberet moueri ⁊c. Cōsequētia non valet: qz illi duo motus non sunt ↄtrarij: vel oppositi nec repugnātes: nec similitudo valet ad ppositū. Ad sextā ↄcedit aña: dum modo hoc fuerit sup diuersis polis ⁊ diuersis axibus. Ad vltimā ↄcedit maior: ⁊ negat minor: ad pbationē. negat illa ↄsequētia: ⁊ causa est: qz ex eisdem motibus bene pueniunt diuersi effectus per diuersos aspectus planetarum.

¶ De Septē planetis moralitas .s. q signāt septē virtutes: ⁊ septe͂ dona spiritus: ⁊ etiam septem vitia capitalia. Cap. 5.

1 Per septē planetas possunt intelligi septē virtutes. ¶ Et primo in Luna: q̄ est primus planeta versus terrā: ⁊ partim vmbrosa: noctis tñ illuminatiua: ⁊ roris generatiua: repñtat Fides: que est oīu͂ virtutū pri
ma: ⁊ lz sit enigmatica: est tñ intellectus ab erroris tenebris purgatiua: ⁊ roris
2 .i. doctrine celestis administratiua: vel roris .i. diuine grē impetratiua. ¶ Se
cūdo Veneri q̄ pcedit Solē ⁊ ēt diem ⁊ ex diei approximatione hz egros eri
gere: assimilat Spes: q̄ nūc pcedit vex Solē ⁊ eternū diē ⁊ confortat aliu͂ de
3 ficientē quousqz pueniamus ad patriā. ¶ Tertio Soli inflāmāti ⁊ oīa deco
rāti assimilat Charitas: qua corda inflāmant ⁊ opa deo deuota ⁊ accepta effi
4 ciunt. ¶ Quarto Mercurio: cuius dr esse aīam disponere ad sapiam ⁊ eloq̄n
5 tiā: assimilat Prudētia. ¶ Quinto Marti: cuius officiū est ad aīositatē dispo
nere: ⁊ sic aīa͂ deiectā erigere ⁊ ad bella pparare: assimilat Fortitudo: cuius ē
6 tētationes ↄstāter ⁊ viriliter ferre. ¶ Sexto Ioui: cuius est oib⁹ puidere assi
milat Iustitia: q̄ oībus pdest: dū bonos defendit ⁊ malos corrigit ⁊ refrenat a
7 noxijs. ¶ Septimo Saturno q est planeta frigidissimus: ⁊ cuius est calorem
firmamēti vel Solis i istis iferiorib⁹ tēpare: assimilat Tēpātia: q̄ hz estuātes
passiones ⁊ ↄplexiōes in corpore humano tēperare. ¶ Per septē planetas ēt
repñtāt nobis septē dona spūs scti. Qz sicut virtute septē planetax format ⁊
perficit hoīs corpus. Ita septē donox gradibus format ⁊ pficit spūs. Nā se
cundum Astrologos ⁊ Medicos. vt patet supra. Saturnus in primo mense
mīa͂ ↄceptā in matrice mollē ⁊ fluidā frigiditate ⁊ siccitate sua coagulat ⁊ con
densat. Et hoc spūaliter ↄpetit dono timoris: q pronitatē ⁊ fluxibilitate͂ hoīs
Prouer. ad peccandū cohibet ⁊ restringit. Nā vt dr Prouer. 17. Per timorē dñi decli
nat oīs a malo. Iuppiter aūt scdo mēse spūs ⁊ mēbra tribuit: in qb⁹ ⁊ ex qbus
est postea robur operādi. Et hoc ↄpetit dono fortitudinis: quo ⁊ spūs ⁊ mem
bra

bra roborant ad bene operandum. Prouer. vlti. Accinxit fortitudine lumbos suos: Prouer
et roborauit brachium suum. Mars tertio mense subtiliat sanguinem et humorem condensat et ordinat: et componit. Et hoc competit dono consilij: quo. s. mens subtiliatur ad bene disponendum et ordinandum actus et motus suos. Sol quarto mense vitalem calorem et spiritum epati et cordi tribuit. Hoc competit dono sapientie: quo aia viuifica tur et inflamatur et spiritus sancti habitaculum efficitur. Venus quinto mense organa sensibilia et officialia membra. s. aures et nasum et huiusmodi perficit et disponit. Hoc competit dono sciencie: quo organa sensibilia et temporalia ordinantur et regulantur. Mercurius sexto mense omnia corporis foramina et porosa: et linguam et nares componit. Hoc competit dono intellectus: quo foramina. i. sensus corporis componuntur: nares etiam. s. vis discretionis tribuitur: et lingua ad rhetorice siue recte loquendum dirigitur. Luna septimo mense suis luminibus membra diuidit et distinguit. Quod ptinet ad donum pietatis: quo diuiduntur et distribuuntur elemosyne secundum exigentiam cuiuscunque. secundum illud ps. Dispersit dedit pauperibus. ¶ Per septem planetas possumus et intelligere septem vitia capitalia. ¶ Nam primo per Solem pre ceteris gloriosius incedentem intellige superbiam: que semper appetit gloriosa: iuxta illud ps. Per diem. s. prosperitatis. Sol. s. superbie non vret te. ¶ Secundo per Mercurium: qui est colore argenteus et semper iuxta Solem incedit: accipe auaritiam: que argentum querit et semper superbiam sequitur. Quia dum superbus appetit gloriosa: non potest assequi nisi abundet metallina materia aurea vel argentea: et ideo se totum dat ad acquirendam pecuniam. Similiter et auari diuitijs pleni semper vt in pluribus sunt superbi et querunt ab alijs honorari. vnde Apost. 1. Timo. 6. Diuitibus huius seculi precipio non sublime sapere. Et Aug. Vermis diuitum superbia. Tertio per Lunam inspissantem aerem et quandam semper vmbram siue obscuritatem in se habentem: intellige accidiam: que menti ingerit quandam nigredinem per quam inspissat et conturbat aie ronem. Hec precipue cauenda est in nocte aduersitatis secundum illud ps. Neque Luna per noctem. i. accidia per tempus aduersitatis vret te supple. ¶ Quarto per Martem accedentem sanguinem circa cor. accipe iram: que est accensio sanguinis circa cor. vt dicit phs. ¶ Quinto in Joue: qui quantum in se est: prodest cum sit planeta beniuolus: intellige gulam que de se necessaria est omnibus ronem vite: nec vlli inuenitur obesse si eam sciuerit debite cohibere. Sed sicut Jupiter ex coniunctione cum alio efficitur nociuus: sic et quando necessitati voluptas coniungitur: vitium gule incurritur quod obest. ¶ Sexto in Venere: que ad luxuriam disponit: petram carnis intellige. ¶ Septimo in Saturno: qui est stella colore plumbeo siue liuido: accipe inuidiam: que est quidam liuor de bono proximi: plumbeam et grauem faciens aiam. iuxta illud Poete. Inuidus alterius macrescit rebus opimis. Inuidia Siculi non inuenere tyranni. Maius tormentum.

Prouer ; 1 ps ; 2 ; Paul. ; 3 ; ps ; 4 ; Phs. ; 5 ; 6 ; 7

¶ Quod propter dominium diuersorum planetarum: insunt nobis aptitudines virtutum et vitiorum et artium. Cap. 6.

Notandum autem quod propter vires et dominium diuersorum planetarum insunt hominibus ex natura aptitudines virtutum: vitiorum et artium: non tantum ex parte anime sed etiam ex parte corporis et complexionis quam anima vt plurimum sequitur. Nam diuersi homines sunt apti et dispositi naturaliter ad diuersas artes ex diuersis influentijs planetarum. Verbi gratia:

q̃tū ad virtutes vel opera virtutū. Saturnus: vt dicit Ptholemeus disponit hoies ad doctrinā. Juppiter ad honestatē. Mars ad magnanimitatē. Uenus
Ptbol. ad amicitiā. Mercurius ad eloquētiā ꝛ sapiētiā. (Uñ ꝫ Ptbol. Mercurius dat eē studiosos: ꝛ sciētie numerorū amatores.) Sol ad v̄tuosus sp̄us ꝛ aīas: Luna ad pudicitiā. Simil'r q̃tū ad vitia. Saturnus: vt dicit Ptbole. disposuit ad pigritiā. Juppiter ad vanāgloriā: ꝛ pōpā diuitiarū ꝛ bonorū ꝛ vestimē
Ptbol. torū. Uñ dicit Ptbole. ꝙ sub Joue sunt honor ꝛ diuitie ꝛ optimū indumētū. Mars ad irā: vñ ꝫm Ptbole. sub Marte cōtinet̄ p̄liū: carcer: ꝛ inimicitie: ꝓst .n. Mars colere ꝛ igni ꝛ colerice cōplexiōi: vñ disponit ad audaciam ꝛ animositatē ꝛ appetitū vindicte: ꝛ iō Mars ab antiq̄s deus vocabat̄ bellop̄. Uenus disponit ad luxuriā ꝛ voluptates. Sol ad auaritiā: vñ dicit Ptbo. ꝙ sub Sole cōtinet̄ spes lucri: fortuna ꝛ heres. Mercurius ad furtū mercimoniū: ꝛ fraudes. Uñ Ptbole. dicit: ꝙ sub Mercurio cōtinet̄ fortuniū: negociacio ꝛ furtū.
Ptbol. Luna autē ꝫm Ptbole. ꝛ Albumnas. existēs in secūdo signo post ascēdēs efficit ꝛ ostēdit merorē ꝛ tristitiā. Jn quarto vero ꝛ quinto ꝛ octauo efficit ꝛ designat rixā: anxietatē: fugā ꝛ mutabilitatē. Similiter q̃tū ad artes: Saturnus disposit hoies: vt sint terrarū cultores ꝛ grauiū pōderū portitores: trapezite. i. cāpsores: argēti tractatores ꝛ scriptores. Mars vero disponit hoies ad artes ꝛ operationes igneas: vt pistores ꝛ ferrarij. Uenus vero vt sint cātores: musicorū amatores: spērū cōfectores: artifices ꝛ vestiū muliebriū incisores. Mercurius vero disponit ad sciam ꝛ visum calculi: ꝛ cōputationis: ꝛ iō dī fuisse deꝰ mercatorū. Sol vero habilitat hoiem ad oia opa auri si fuerit in exaltatione sua. Si vero in casu: ad oia opa eris habilitat ꝛ disponit. Luna vero disponit ad artes nauticas ꝛ aquaticas.

¶ Quod planetarum coniunctionē sequunt̄ diuersi effectus ꝫm diuersitatē locorū. i. signorū: in quibus cōiungunt̄. Cap. 7.

Planetarū cōiunctionē sequunt̄ diuersi effectus ꝫm diuersitatē locorū. i. signop̄ in q̄bus ꝯiungunt̄. Et similiter ꝫ diuersa loca adaptant hoies ad diuersas opationes. Uerbi gr̃a: si plures planete fuerint cōiuncti in signis aquaticis. s. Scorpione: Cācro: vel Pisce: in reuolutiōe anni sequitur multitudo pluuiarū. Si vero fuerint cōiūcti in signis igneis. s. Ariete: Leōe: vel Sagittario: signāt aeris subtilitatē ꝛ igneū excessū caloris ꝛ siccitatis. Si aūt in signis aereis. s. Geminis: Libra: vel Aquario signāt multitudinē ventorū: sed si in frigidis siue terreis signis. s. Tauro: Uirgine: ꝛ Capricorno signāt grauitatē frigoris ꝛ tēperamētū caloris. Jta q̃tū ad sp̄ualia opa videmus ꝙ ēt loca multū adaptāt hoies ꝛ quodāmō disponūt ad illa: sicut solitudo ad cōtēplādū: ecclesia ad orādū: cella ad studēdū: ꝛc. ¶ Possumus ēt moraliter dicere: ꝙ in signis aq̃ticis cōueniūt incipiētes. i. penitētes qui viuūt in aquis lacrimarū. Et ecce lacrimarū cōpunctio: q̄ vel ē in Scorpiōe q cauda pungit. i. in cōsideratione mortis vel supplicij in q̄bus est cauda. i. finis pecca
Paul. ti: q2 stipendiū peccati mors ē. Roma. 6. Uel i cācro q retrogradit̄. i. in cōsideratione vite p̄terite. Uel in Pisce. i. in angustia iminētis tribulationis: q2 Piscis morat̄ in aqua: ꝛ p aquā itelligit̄ tribulatio. Uñ oēs hi ꝓducūt abūdātiā lacrimap̄. Jn signis vero aereis ꝯueniūt ꝓficiētes: quop̄ ꝓfectus est in geminis. i.

nis.i.in geminata dilectione dei ꝛ ꝓximi: ꝛ in geminata vita. Lactiua ꝛ ꝯtēpla
tiua: ꝛ in gemino studio.s. scie ꝛ virtutis. Itē in Libra.i.in pōdere iustitie: vel
in pōdere lingue: de quo Eccle.21. Uerba sapiētis statera pōderabunt. Itē in Eccle.
Aquario.i.in lachrymis deuotionis: vel doctrina sapie. de quo Eccle.15. Aq̄ Eccle.
sapie salutaris potauit eũ3. Isti tñ sic proficientes patiunt tēpestatē vētoꝝ.i.
p̄secutionū demonū: q quāto hoiem magis ꝓficere cōspiciūt tāto fortius con
tra ipm insurgūt. In signis vero igneis cōueniūt pfecti in charitate feruētes.
De quoꝝ numero fuit Helyas. Eccle.48. Surrexit Helyas quasi ignis. Uñ Eccle.
qdā taliū sunt in Ariete: q est dux gregis.i.in statu plationis: sicut Petr⁹ Apo
stolus. Quidā vero in Leone.i.in vigore vel in actu maxime fortitudinis.i. in
martyrio ꝓ defensione fidei siue veritatis: sicut fuit Joan. baptista: q fuit lu
cerna ardēs ꝛ lucēs. Jo.5. Quidā vero in Sagittario.i.in officio pdicatiōis. Joã.
Nā pdicatores ex arcu scripture emittūt sagittas acutas verboꝝ penetrantiu3
corda auditoꝝ. Oēs ēt isti debent esse subtiles in cōtēplatione ꝛ ignei in dile=
ctione: ꝛ sicci p abstinentiā in carnis afflictione. In signis aūt frigidis ꝛ terreis
sunt deficiētes.i.pctōres terrei p auaritiā ꝛ frigidi p malitiā: ꝛ isti vel sunt in
Tauro: q terrā vertit ꝛ arat.i.in cupiditate auaritie: vel in Uirgine.i.in ste
rilitate luxurie: vbi luxuria designat in virgine nō rōe incorruptibilitatis: sed
rōe sterilitatis. Nā dū Sol est in signo Uirginis terra efficit sterilis: q: tunc
fructus nō ꝓducit. Sic dū luxuria viget in carne: fit spūaliū fructuū.i.operu3
sterilitas in hoie. q: sicut dicit Job.31. de luxuria. Ignis est vsq3 ad cōsumptio Job.
nē deuorās ꝛ oīa eradicās genimina. Uel sunt pctōres in Capcorno.i.in ascē
su superbie. Et oēs isti habent grauitatem frigoris.i.excessum iniquitatis ꝛ ca
rentiam caloris.i.defectum charitatis Math.24. Quoniam abundauit iniqui Math.
tas: refrigescet charitas multoꝝ.

¶ De Circulis planetaꝝ Realitas: cum moralitate. Cap.8.

Planetaꝝ circuli repñtāt nobis hūilitatis gradus. Nā vt dicit Ptho Ptbol.
lemeus: planetis assignāt tres circuli.s. dferēs: equās ꝛ epicidus (ꝛ nō
facit mētionē de deferētib⁹ augē: q a Sco.in.2.di.14. dicunt reuoluē
tes.) Deferēs ē circulus planete p cuius circūferentiā semp mouet epicidus
ipsius planete: dictus iō deferēs q: defert circulū epicicli. Hic signat primum 1
gradū hūilitatis: q est subdere se maiori: nō solū q: maiori deferendū ē: sed etiā
q: fm eius imperiū ꝛ obediētiā subditus moueri ꝛ incedere d3 in olb⁹: vt sic
fm circūferentiā huius circuli.i. fm dispositionē plati deferat circulus epici=
cli.i.vita ꝛ volūtas subditi. exēplo.s. xpi: q dicit Joā.6. Descēdi de celo non vt Joã.
faciā voluntatē meā: s3 volūtatē eius q misit me. Scōs circulus (q tñ non est 2
realr i celo: s3 imaginarius tm̄) vocat equās.i. p cuius cētrū mouet deferēs:
q: i illo t3 vniformiter planeta cursū suū. Et hic repñtat nobis scōm hūilitatis
gradū: q ē nō pferre se eqli: ꝛ ille ē equās: q:.s.eqlitatē sue mēsure hō nō exce
dit. Eccle.31. Noli extolli s3 esto in eis q̄si vnus ex illis. ¶ Tertius aūt q vo Eccle.
cat epicidus ē qdā paruus circulus: quē describit planeta motu corporis sui
p cui⁹ circūferētiā mouet corp⁹ planete. Uñ i supiori pte sui epicicli mouetur 3
ab Occidēte in Oriēs: in iferiori vero pte mouet ab oriēte i occidēs. Et hic si
gnat nobis tertiū gradū hūilitatis: q ē minorē nō spnere: s3 se ab alijs pforma

re. Et ille ē vt circulus minor epicicli: cū hō se paruificat obsequēdo vel conde-
scēdendo minori: sicut xp̄s q̄ dixit Apost. Luc. 22. Quis maior ē: q̄ recūbit: an
q̄ ministrat? ꝛ postea subdit. Ego aūt in medio vestrū sū q̄si q̄ ministrat. Hūc
circulū ꝛ gradū hūilitatis describit nobis motus corporis nostri: q. d. docet vt
nos supbire in nullo debeam⁹. Et hic motus ē duplex: vnus in morte: ꝛ hic est
ab occidēte in oriētē: inquātū corpus p̄ morte redigit̄ ad suā pristinā originē.
Gene. Gen. 3. Donec reuertaris i terrā de q̄ sumpt⁹ es. Scd̄s mot⁹ ē i vita q̄ ꝯtinue
tēdit ab oriēte i occidētē. i. a natiuitate ad mortē. Eccle. 1. Orit̄ Sol ꝛ occidit. i.
Sapie. hō p̄ nascit̄ postea morit̄. ꝛ Sapie. 5. Nos nati ꝯtinue desinimus eē: ꝛ postea
erim⁹ q̄si nō fuerim⁹. ¶ Retrogradatiōis: directiōis: ꝛ statiōis Mora. c. 9.

P Lanete in suis circulis q̄n q̄ vident̄ retrogradi: q̄n q̄ stationarij: q̄n q̄
ꝟo directi: ꝛ figurāt nobis statū penitētū. P°. n. planeta dr̄ direct⁹ q̄si di
recte mouet̄ a p̄ncipio signi versus finē. Retrogradus vero q̄si ecōuer
so tēdere videt̄ a fine signi versus p̄n̄. Sꝫ stationarius dr̄ q̄si stare videt̄ q̄si
in medio: ita q̄ neq̄ ad p̄ncipiū videt̄ accedere neq̄ ad finē. Fit aūt directio
planete sp̄ in p̄te supiori epicicli. Retrogradatio semp in p̄te inferiori. Statio
fit in medio (vt dictū est s.) Silr̄ hoies i p̄nia sunt q̄si retrogradi ad peccā vi
litatē redeūdo: de q̄b⁹ dr̄. 2. Petri. 2. Melius erat eis nō cognoscere viā iusti-
Petri. tie: q̄ post cognitionē retro cōuerti ab eo qd̄ illis traditū ē sctō mādato. Con
tingit. n. eis illud Prouerb. 6. Canis reuersus ē ad suū vomitū: ꝛ sus lota i vo
Prouer lutabro luti. Et Luc. 9. Nemo mittēs manū suā ad aratrum ꝛ aspiciēs retro-
Luc. aptus ē regno dei. Stationarij vero sunt p̄seuerātes in p̄nia. Apost. Phil. 4.
State i dn̄o charissimi. Hec statio magnā cautelā ꝛ circūspectionē req̄rit. Vn̄
1. Cor. x. Qui se existimat stare: videat ne cadat. Sꝫ q̄si directi in cursu sūt fer
Paul. uēter p̄ficiētes. fm̄ illud ad Phili. 3. Que retro sunt obliuiscēs: ad ea que sūt
Paul. priora extendēs meip̄m: ad destinatū p̄sequor brauiū supne vocationis.

¶ Q̄ꝺ planeta est fortior in propria domo: cū Moralitate. Cap. x.

P Laneta q̄libet celestis fortior ē in p̄pria domo q̄ in aliena: ꝛ p̄ hoc dr̄ si
gnare nobis: q̄ silr̄ caro i hoc mūdo vr̄ vt in plurib⁹ spūi p̄ualere ꝛ eo eē
fortior: sed in celo ecōuerso totaliter spūs dn̄abit̄ ipsi carni: ꝛ caro erit p̄
oia spūi subiecta. planeta. n. fortior ē i domo sua: ꝛ forti⁹ eē ide iprimit ꝛ agit q̄
in aliena. Dom⁹ āt planetaꝝ dicunt̄ signa celi: in q̄b⁹ q̄libet planeta dr̄ habere
Albu. do māsuā. Nā domus Saturni: vt dicit Albumasar: ꝛ Alcabiti⁹. Prima ꝛ p̄
Alcabi. pria ē Capcornus ꝛ silr̄ Aq̄rius. Domus Jouis Pisces ꝛ Sagittari⁹: dom⁹
Martis Aries ꝛ Scorpio. Domus Veneris: Libra ꝛ Taurus. Dom⁹ Mer
curij: Virgo ꝛ Gemini. Domus Solis Leo: Lune ꝟo Cācer. Et p3 q̄ Sol
in Leōe: q̄ ē domus eius p̄pa: fortior ē q̄ i alio signo: ꝛ silr̄ dicat̄ de alijs. Sic
in p̄posito q̄z in mūdo isto ipa caro ē nālr̄ sicut i domo p̄pria: spūs aūt tāq̄ in
aliena: frequēter ꝯtingit q̄ caro p̄ualet ꝛ dn̄at̄ spūi. In celo vero vbi econuerso
erit spūs vt i p̄pria domo: ꝛ caro ipa erit quodāmō q̄si i aliena p̄ria: iō erit spūi
tā q̄̄ potētiori totalr̄ subiecta. vn̄ vocabit̄ hꝫ Apost. 1. Cor. 15. Corp⁹ spūale.
Paul. Carnis ꝛ spūs pugna: in q̄etudinē gn̄at cordis ꝛ aufert trāq̄llitatē mētis. Nam
q̄si i sublimi aere apparēt duo vēti fortes ꝫ se inuicē pugnātes significāt tēpes-
tates maris: ꝛ tūc p̄cella maris nō libere trāsit ad p̄tē vnā: sꝫ vna obuiat alteri
ex ipis

ex ipsa pugna vētoꝝ:ita q̄ supioꝝ ē ex ipsis vētis vincit: eo q̄ minus ē admixtus būori:7 io minus iedabilis. Quasi aūt ouo vēti ɔtrarij sibi in aere sūt ouo appetitus aduersantes sibi in hoīe.s.ipūs 7 carnis.de qb⁹ dicit Apost.2.Cor.4. Caro ɔcupiscit aduersus spūs:7 spūs aduersus carnē. Ex coꝝ g̃ pugna seq̄f tēpestas maris.i.ingetudo cordis:q2 nō pōt se libere ad ptē vnā trāsferre.s.spē: carne repugnante eidē. Vn̄ Apost. Ro.7. Video igr aliā legē i mēbris meis repugnātē legi mētis mee:nec ēt ad ptē carnis spū retrahēte.vn⁹ g̃ obuiat alteri:q2 sibi iuicē aduersant. S3 ps q̄ ē in ordine nāli supioꝝ.s.spūs tūc carnē3 vincit qñ būori aqueo.i.carnali amori admixt⁹ nō existit.s.qñ ie t3 i sua puritate:tūc.n.ipse spūs q̄si carnē 7 ossa nō b3. Vn̄ Apost. Ro.8. Si spū fcā carnis mortificaueritis viuetis. Carnis dlectatio l3 sit sensui dulcis: itus tñ aia3 occidit. Exēplū hui⁹ ē:q2 aliqñ cadit sup herbas 7 folia arboꝝ ros fluēs 7 viscosus ad modū mellis:7 q2 mel ñ coctū laxat.iō aues comedētes herbas illas moriūt de dissenteria:7 iueniūt crocee pp colerā q̄ gñaf ex melle. Sicut g̃ dulcedo roris i herbis ē delectatio carnis in opib⁹ voluptatis:q̄ dulcedo i vētre colerā gignit 7 auē extinguit. Sic ipsa delectatio carnis in mēte amaritudinē 7 ɔscie remorsum relinqt q̄ ē filiis colere amare 7c. Hec ēt aie inocētiam spiritualiter occidit. Unde Apost ad Roma.8. Si secundum carnem vixeritis moriemini. Paul. Paul. Paul.

¶ De planetis in auge vel i opposito augis: Realitas cū moralitate. Cap.11 Paul.

P Laneta i auge vel i opposito augis dsignat statū supboꝝ. Nā exaltatio nē supboꝝ ip seq̄f deiectio: fm illō Prouer.16. An̄ ruinā exaltaf coꝛ. vñ supbi nr̄es sunt planetis:q2 sicut planeta b3 i auge sua ascēsū 7 exaltatio ne3: sic in opposito augis descēsu3 7 depssionē. vñ sicut dicit Ply.li.2.c.16. A cētro terre absides altissime sr̄ (.i.ptes circuli altissime.) Saturno i Scorpione. Joui i Virgie. Marti i Leōe. Soli i Geminis. Veneri i Sagitario. Mercurio i Capcorno medijs ptib⁹:7 ecōtra ad terre cētrū humilime atq3 pxime. Alij ēt dicūt q̄ qlibet planeta sicut i aliquo signo vno b3 regnū 7 gliā3 suā: sic i aliquo alio abiectionē 7 tristitiā. Xbi gr̄a. Nā sicut dicit: Sol b3 gloriā suā i.19 gradu Arietis:7 casū i eodē gradu Libre. Per Solē g̃ itellige mūdana sapiā refulgētes:q extollūt i Ariete.i. i alioꝝ ducatu q̄ suas opiniōes 7 ɔsilia multi sequāt. Aries.n.apud pastores ɔsueuit eē dux gregis. S3 ista gl̄ia āihilaf i Libra.i.i diuia sapiā oia recto pōdē librāte 7 pōderāte. Vn̄ Apost. dic Cor.3. q̄ sapia hui⁹ mūdi stultitia ē apud deū. Jtē Ven⁹ gloriā suā b3 i Piscib⁹.28. grad.7 casū suū siue tristitiā suā i ɔsili gradu signi oppositi.s. Virginis. Per Venerē g̃ itellige eos q carnali pulchritudine sūt venusti:q i piscib⁹.i.i dlitijs corpis gloriāf volētes.s.molliter viuere in aqs delitiaꝝ. S3 gl̄ia coꝝ in ꝟgine dficit:q2 castitas siue ꝟginitas i ipsis dlitijs dficit. vñ Ber. Perit humilitas i diuitijs:castitas in delitijs: fm illud Apost. Timo.5. Vidua que in delitijs est viuēs mortua est. Jtē Mercurius in Virgine.15.grad.gloriaf:7 cadit in Piscib⁹ totidē gradib⁹. Mercuri⁹ q gloriaf i Virgine sigfiat hoie3 honestū:q supbit 7 extollit de carnis castitate:quē qñq3 de⁹ i piscib⁹ aquaꝝ.i.i tētationib⁹ ɔcupiscētiaꝝ cadere pmittit vt humilief. Vn̄ Phil.3. Gliamini i xp̄o nō i carne. Jtē Luna exaltaf i Tauro i trib⁹ gradib⁹:7 totidē cadit i Scorpiōe.p Lunā itellige terrenā ptātē:q̄ pcipue Luna trrrestrib⁹ dñans i Tauro erigit du3 p Prouer. Plyni⁹. Paul. Ber. Paul. Paul.

supbiā i tyrānidē ɔuertif. S3 i Scorpione deijcif: q2 oīs tyrānis i fine male depinif. Scorpio.n.cauda.i.fine pcutit. Itē Saturn⁹ i Libra regnat: i Ariete cedit. p Saturnū itellige abūdātiā tpalē. Nā Saturn⁹a saturādo ē dict⁹: cui⁹vxor a paganis fingif fuisse vocata Ops ab opulētia.i.q2 hās tribuit mōta lib⁹: hec regnat i Libra.i.i mēsura vł tpātia:q2 sine tpantia 7 mēsura ēt si abūdet nō durat tpalis sba. S3 i Ariete.i.i morte perit⁹ anulaf. F3 illō ps. Dormierūt sōnū suū 7 nihil iuenerūt oēs viri diuitiaꝝ. Est āt mōs velut Aries duob⁹ cornib⁹.i.modis pcutiēs:q2 ē mors nālis 7 violēta. Itē Mars eraltaf i capcorno.27.gra.7 cadit totidē i Cācro. p Martē itellige hūanā fortitudinē:q̄ i Capricorno eraltaf.i.in strenuitate belloꝝ fulget 7 alcēdit. S3 in Cācro.i.in tpe pacis occultaf 7 marcescit. Nā Cācer nō est aial belligeꝝ: s3 in cauernis se abscōdit. Uel fortitudo hūanī corporis in Capcorno.i.in iuuētute ascēdit 7 claret. Est.n. Caper aial supiora petēs. S3 in Cācro.i.i senectute retrocedit 7 deficit. Est.n. Cācer aial retrogradiēs. Itē Juppiter fm quosdā regnat in Cācro:7 in Capricorno facit delectu3. Aliꝗ vero dicūt: ꝙ Juppiter eraltaf 7 Caput draconis in geminis trib⁹ gradib⁹:7 cadit in Sagittario totidē. Per Jouē itellige glīa3 hūanā:q̄ eraltaf i Geminis:q2 i diuitijs 7 honoribus crescit. S3 in Sagittario.i.in psecutione vel deiectione cadit: vbi ēt caput draconis.i.supbia q̄ ē caput pcti deijcif. Itē Cauda dracōis eraltaf i Sagittario tribus gradib⁹ 7 cadit in Geminis totidē. Per Caudā draconis itellige fraudulentiā 7 astutiā bois. Hec est.n. Cauda draconis.i.qdā imitatio demonis:q2 boies iuidi atq3 fraudulēti post diabolū vadūt. Hec in Sagittario.i.in lingua: de q̄

Hiere. gua: de q̄ Hiere.9. Sagitta vulnerās lingua coꝝ:alcēdit trib⁹ gradib⁹. Prīmus ē mētientiū.

Esa. Esa.9. Propheta docēs mēdaciū ipse ē Cauda. Scōs ē in

Apoc. detrahētib⁹. Apoc.9. Caude coꝝ siles fpētib⁹. Serpēti.n. ꝑpie detractor assi-

Ecclε. milaf: fm illud Eccle.x. Sicut si mordeat fpēs in silētio: ita nihil minus co-

Apost. b3 q occulte detrabit. Tertius gradus ē in blādiētib⁹. Apoc.9. Habebāt cau-

Gregor. das siles Scorpionib⁹ vel Scorpionū. Greg. Scorpiones sunt oēs blandi 7 malitiosi q bonis qdē in facie nō resistūt: s3 post dorsum portāt: vnde venena fundunt. Hec Cauda i Geminis cadit: q2 mala 7 fraudulenta lingua dupli obmutescit. Uno mō qñ nō audif. Alio mō qñ aspere reuellif vel repellitur.

Eccle. Eccle.28. Sepi aures tuas spinis 7 noli audire linguā neq̄. Ille spinis aures sepit:q male loquēti asperis 7 increpatorijs verbis resistit. Sed ille non audit qui aurem ab ipso abducit: vel remouet aut auertit.

¶ Qō planete ad motū firmamenti mouentur. Cap.12.

P Lanete in motib⁹ suis ad motū supioris orbis.i.firmamēti mouenf: p qδ daf itelligi: ꝙ hō celeriter d3 obedire supioris mādato:7 ɔ̄tētif p̄ru dētioris ɔ̄silio: s3 ꝓpo sensui credere vł ꝓpriū appetitū iplere tardi⁹ ed op3. planete.n. motu supioris orbis.i.firmamēti:q ē ab Oriēte i Occidētem: mouef velocius.i. in vna die. Nā raptu firmamēti singulis dieb⁹ ab ortu ad occasu3 rapiunf: motu aūt suo quo mouenf ecōuerso ab Occidēte i Orientes tardiori tpe pficiūt cursū suū. Nā fm ɔ̄putationē astrologoꝝ: vnusq̄q3 tanto mouef tardi⁹ q̄to magis distās ē a cētro. Uñ fm eos: motui Lune deputaf tps vnius mēsis. Soli: Mercurio: 7 Ueneri deputaf tps vnius anni. Marti

aūt danf

nūtoāť ouo anni. Joui x̄o danť. 12. Saturno. 30. Stellis āt fixis. 36. millia ānoꝝ. Et sic pȝ ꝙ plāceta seu stella q̄to altior: tāto ĩ suo motu tardior. Sic moraliter itellige ꝙ q̄to aliqs ē maior vel sapiētior: tāto oȝ eē in sensu suo būilior Prou. ⁊ in facto suo maturior ⁊ ꝯsultior. Nō .n. tarde fit qḋ bñ fit. Sicut Octauian⁹ ĩpator legiť dixisse. s. sub aliis v̄bis. Satis inqt cito fit qcqd bñ fit. Prouer. 19. Qui festinus ē pedib⁹ offendiť. ¶ De planeta in auge: Moralitas. Ca. 13.
Laneta eleuāt⁹ ĩ auge sua maioris ē efficacie ad operādū. v̄bi grā. Dato ꝙ duo planete iungerenť ĩ eodē loco puta ĩ eodē signo: ⁊ eēnt diuersoꝝ effectuū: ille vinceret in operādo: q eēt magis eleuat⁹ ĩ auge sua: ⁊ magis elōgat⁹ a terra. Et rō ē: q: oīs opatio ē a forma: vt āt dīc Phs. 4. phy. Phs. Res locātes ⁊ locate ꝯparanť ad iuicē: sicut forma ad mãȝ. Ubi locātes sunt sicut forma locatoꝝ: ⁊ q: planeta ĩ auge ē recedēs a terra ⁊ magis accedens ad sphērā locātē sic accedit ad formalitatē: ⁊ iō efficaci⁹ operať. Secus aūt de planeta ē: q stat ĩ opposito augis: q: accedit ad mãle: ⁊ p ꝯñs male vel dbiliter operať. Sic suo mō accidit de nobis: moraliter loq̄ndo: q possumus planetis ꝯparari. Si .n. ꝯsideremus terrā ⁊ terrena: oīa sunt nobis mãlia ⁊ ad mãle corp⁹ nostrū ordinanť: vñ illi q sp sunt iclinati ad terrena ⁊ q in eis ponūt totā suam getē ⁊ speȝ: pñt dici eē in opposito augis ⁊ sic ĩpole ē ꝙ bene operenť: q: tales nō mouenť nisi a corpore vel a sensualitate: ⁊ nō ab aīa .i. rōe: ⁊ iō oēs opōnes coꝝ sunt male: ſȝ qñ sunt in auge .i. qñ mouenť vel regulanť ab aīa siue rōe: q ē pars hoīs superior: q: sp q̄runt salutē aīe: eleuāť se ad formalia .i. ad opatiōes virtuosas: q .i. pertinēt ad aīaȝ: q forma ē corporis: ⁊ sic tūc bene operanť. Ubi Psal. talib⁹ hoīb⁹ terrenis. dr̄ in ps̄. Surgite postq̄ sederitis q mãducatis panē doloris .i. vos q mãducatis panē doloris. s. q estis in vita ista plena dolorib⁹. postq̄ sederitis: q: iclinati fuistis ad opp̄ augis .i. ad terrena q sunt ima. surgite .ad augē .i. ad superiora. Ubi nota ꝙ surgere ſȝ qḋ sonat vocabulū. est eleuare totū corp⁹. ille .n. q surgit nō eleuat pedes: ſȝ eleuat ĩ sursū plures ⁊ meliores partes sui. Exēplū ḋ illo q iacet vel sedet ⁊ postea surgit. Ista āt eleuatio mot⁹ qdā est. Sȝ nota ꝙ ĩ ol aiali ꝓgressiuo ē duplex mot⁹. vn⁹ a corpore ſȝ vnū elemētū ꝑdominās: ⁊ iō ſȝ corpus triū mouemur deorsuȝ ꝑpter terrā ⁊ aquā: q ꝑdominanť ĩ corpore nr̄o: ⁊ iste mot⁹ dr̄ nãlis. Alius mot⁹ ē aīalis: q ē ſȝ oēȝ dr̄ iā loci. s. sursū: deorsū: añ: retro: dextrorsuȝ ⁊ sinistrorsuȝ: ⁊ iste mot⁹ nō ē a corpe ſȝ ab aīa: surgere igiť nihil aliḋ ē q̄ eleuare nobiliores partes sui: ⁊ ꝙ ad h̄ moueat nos aīa. s. ad celestia: q: cū corpora sint mobilia nō moueť nisi a spū ea mouēte. iōdicit ps̄. Si vultis bñ opari: nō sedeatis nec ponatis regeȝ vel speȝ ĩ istis ⁊ terrenis: ſȝ surgite ad augē: ⁊ q sursuȝ sunt q̄rite: ⁊ eleuamini ad celestia ⁊ sic bñ opabimini. Sup p⁹ Matheo. fit qō. Quare aq̄ quā pluit ĩ estate nō pt̄ QO. in cisternis ꝯseruari: ſȝ statiȝ gñat x̄mes. Secus aūt ē de pluuia quā pluit in hyeme q ꝯseruať ⁊ ē vsib⁹ apta. Rñdeť vt ibi dicit phs: pluuie estatis fiūt ꝑpe terrā: iō multū ꝯtinēt de mã terrestri: q opȝ ꝙ corrūpať: ⁊ fiāt x̄mes: ſȝ pluuie hyemis eleuāť ⁊ elōgāť a terra: ⁊ q: nulla vł modica ē ĩ eis terrestreitas: iō ꝯseruanť ⁊ sūt vsib⁹ apte. Nō assimilaťaq̄. 2. Reg. 14. Sicut aq̄ dilabūtur sup ter- Reg. rā: ⁊ q fuerit dedit⁹ terrenis nō ē apt⁹ regno dei: ſȝ corrūpeť in iferno: q v̄o fuerit ĩ auge .i. remot⁹ ab appetitu terrenoꝝ ꝯſuabiť ⁊ ꝑpetuabiť ĩ gl'ia celesti. Figura h⁹. Josue. 7. vbi dr̄: ꝙ ꝑcepit filiis israel. vt nihil ḋ reb⁹ hierico acciperēt: Josue.

ꝑnus tñ coꝝ accepit auꝝ ⁊ argētū: ⁊ deinde ad pugnādū euntes victi sunt: ⁊ tūc Josue ⁊ oēs seniores ꝓiecerūt se ꝓnos ad terrā: cui dixit de⁹: surge cur iaces ꝓnus i tera: qḋ postea exponit: in ille pugnasti ⁊ peius opat⁹ es: q̄z ꝯcupisti auꝝ ⁊ argētū bierico: ⁊ iō stas ꝓnus: ſꝫ surge eleua mētē tuā ad augē. i. ad supiora celestia: ⁊ expugna h̄ facin⁹: qḋ ⁊ fecit ⁊ bene pugnauit ⁊ de hostib⁹ obtinuit victoriā. Josue iterptaꝶ saluat⁹. i. hō sanguine xp̄i saluat⁹: ⁊ talis q̄diu ꝯcupiscit auꝝ ⁊ argētu ꝫ bierico: q̄ iterptaꝶ Luna: erit ꝓnus ad terrā: ⁊ male opabiꝶ: ⁊ cū hostib⁹ ſp pdet: ſꝫ dicit deus. Surge cur iaces. expurga h̄ facinus. i. expelle a te terrenoꝝ ꝯcupiaꝫ ⁊ sic bene opaberis. s. fructuose viues. Sꝫ multi sunt q nō surgūt ad supiora: ſꝫ poti⁹ ad iferiora. i. ad terrena: ⁊ q̄uis a deo p flagella moueanꝶ vt surgāt: ad terrā tñ potius descēdunt ⁊ h̄ p habitū malū iā acqsitū: q iclinat p modū nāe. Dicit. n. medici q̄ patiētes letargiā debēt vberari ⁊ affligi vt excitēꝶ ⁊ surgāt: ⁊ h̄ itelligē i p̄n⁹ anq̄ apostema ꝯgregeꝶ vel gn̄eꝶ i pupi capitis: q̄z postq̄ gn̄atū ē apostema. nihil valet vberatio nec afflictio. Nā si aliq̄n aliquātulū surgūt: statim tñ cadūt: ⁊ cā ē: q̄z ifirmitas iā ē radicata ⁊ bituata. letargia. n. idest obliuio: inde letargius. i. obliuiosus: est morbus cerebri: q̄n gn̄aꝶ vel efficiꝶ apostema. hāc ifirmitatē habēt holes q̄z occupatā habēt ptēꝫ posteriorē capitis: vbi memoria ꝯsistit: bituat⁹ ḡ i pctis ⁊ i amore terrenoꝝ dici p̄t letargius: q̄z q̄tūcūq̄ videaꝶ velle ſgere a pctō: stati tñ iteꝝ cadit: ⁊ q̄uis scriptū sit. Memorare nouissima tua ⁊ i eternū nō peccabis. Letargi⁹ tñ. i. i malo bituatus nihil facit: q̄z q̄tūcūq̄ deus mittat psecutiōes flagella ⁊ afflictiōes vt surgat: ⁊ si aliq̄n surgit: statiꝫ reuertiꝶ ad malū: q̄z bitus iclinat p modū nāe ⁊ ē de difficili mobilis. Vñ Hiere. 13. Si mutare p̄t Ethyops pellem suā aut pardus varietates suas: ⁊ vos poteritis benefacere cū didiceritis maluꝫ: q̄z fm Phm. 2. Ethy. ꝯsuetudo ē q̄si altera nā. Et phs li. phy. dicit q̄ mot⁹ grauis in sursuꝫ ſp deficit: ſꝫ i deorsuꝫ ſp ꝓficit: ⁊ cā ē: q̄z p̄mus ē ꝫ nāꝫ: scdʒ fm naturā. Habitus ḡ ē q̄si altera nā: ⁊ sic ſp iclinat ad actus siles illis ex qb⁹ gn̄at⁹ ē: ⁊ sic dici p̄t letargia. Figura hui⁹. 4. Reg. 4. Ubi dꝛ q̄ fili⁹ Sunamitis iacebat mortuus: ⁊ m̄r ei⁹ rogabat Heliseū: vt eū faceret ſgere: q misit famulū suū cū baculo: vt euꝫ faceret ſgere: q posuit bacculū sup eū: nec ppea surrexit mortu⁹. Sunamitis iterptaꝶ mortificata. Talis ē ecclia militās: q̄ ꝯtinue mortificaꝶ a malis aduersitatib⁹: ⁊ hec ē m̄r nr̄a: q̄ ꝯtinue orat ꝓ nobis helisēū. i. saluatorē qui mittit nunciū cū bacculo. i. mittit nobis tribulatiōes ⁊ afflictiōes q̄z tribulatio dꝛ nūcius dei ⁊ xp̄i: nec tñ surgimus pp hoc a morte pcti: ⁊ iō ps. vt s̄. h̄ñ dicit surgite postq̄ sederitis: q māducatis panē doloris. i. vos q fuistis in opposito augis. i. iclinati ad terrena surgite ad augē. i. ad ptē supiorē celi. s. resurgēdo a pctis ⁊ maxie i adolescētia vel in iuuētute. iux̄ ꝯsiliū dn̄i Luc. 7. Adolescēs tibi dico surge: nō expectādo senectutē: ⁊ sic vt planeta i auge poterit forti⁹ opari: q̄z vtili⁹ ⁊ securi⁹ opabiꝶ.

De planeta i domo ꝓpa: moralitas. Cap. 14.

Ulterius planeta i domo ꝓpa: ſꝫ astrologos: fortior ē: ⁊ bn̄ opaꝶ: vt Sol q existēs i Leōe: q ē ei⁹ ꝓpa dom⁹: maiorē cāt calorē i illis iferiorib⁹ ⁊ sic de alijs itelligaꝶ. Rō āt illi⁹ ē q̄z tūc ꝯiungiꝶ i loco ꝯueniēti. Stelle. n. ille q̄ sunt i domo sua ꝯueniūt sue ꝯplexioni. p planetā ƀo i domo sua itelligiꝶ xp̄s Jesus fili⁹ dei. de quo Apoc. 2. dꝛ: q̄ teꝫ septē stellas i dextera sua. q fuit in loco ꝯueniēti i vtero. s. btē ƀginis Marie: ⁊ merito bene opabaꝶ: q̄z dedit grāꝫ

mundo

Hiere.

Phs.

Reg.

Luc.

Apoc.

mūdo ꝛ glīaȝ ſctis pr̄ib⁹ q̄ erāt ī limbo: quā nullo mō poterāt a ſe hr̄e. Unde Q̄ō.
Phūs .x. de ꝓleb. q̄rit q̄re ī brutis eiuſdē ſpēi īuenimus aliqđ aīal a pn° albū: Phs.
ꝛ aliqđ nigruȝ: ꝛ tn̄ nunq̄ꝫ nigruȝ pt̄ fieri albuȝ: nō tn̄ ſic ē ī hoīb⁹ q̄ caneſcūt.
Et reſpōdet q̄ pellis brutoꝝ ē dura: vn̄ nō pt̄ mutari: ſȝ pellis hūana ē mollis:
ꝛ iđ fili⁹ dei q̄ veſtit⁹ ē hac pelle hūana: ꝛ q̄ p° erat dur⁹ ad dādū vitā eternā: fa
ct⁹ ē mollis: hāc āt pellē accepit: qn̄ hītauit ī vtero btē v̄gis. Figura h⁹ Gen.
27. vbi dr̄: q̄ Jacob erat hō hītās ī tabernaculo: īpetrauit aūt filijs ſuis bn̄di=
ctionē pr̄is: q꞉ īduit ſe alia pelle. ſ. pelle hedoꝝ. Sic xp̄s hītauit ī tabernaculo
v̄ginis: ꝛ q꞉ īduit ſe pelle alia. i. carne hūana: filijs ſuis. i. oīb⁹ xp̄ianis: q̄ ſt̄ ei⁹
filij īpetrauit bn̄dictionē pr̄is. i. dei q̄ ē pr̄ nr̄ q̄ ē ī celis. Jđ dr̄ Jo. 1. hītauit in
nobis ꝛ vidim⁹ glīaȝ ei⁹. Ad qđ ītelligēdū nō q̄ Alber. 8. de aīali. q̄rit. Quare Alber.
aliq̄ aues faciunt paſſagiū ꝛ q̄runt nouā hītationē? Et rn̄det q̄ h̄ habēt a cor= Q̄ō.
porib⁹ celeſtib⁹. nr̄a. n. imaginatio q꞉ ꝯtinue mouet a volūtate: non ita hn̄ reci
pit īp̄ſſiones corpoꝝ celeſtiū niſi forte ī ſomnijs: qn̄ voluntas ceſſat eā mouere.
nō ſic ē đ brutis. imo ꝑcipiūt ex īp̄ſſione corpoꝝ celeſtiū fcā ī coꝝ ſmaginatiōe:
ꝛ ꝓficuū ꝛ nociuū. Et q꞉ oīa nāīa agūt ꝓpter finē ꝛ bonū: vt dr̄. 2. Phy. Et iđ Phs
ꝓ aliquo bono capꝫ. ſ. auiū mouēt eas corpora celeſtia. H̄ āt ē q꞉ tp̄e illo locus
ad quē ſe trāſferūt: ꝯuenit ſue nāe: vel q̄tū ad cibū: vel q̄tuȝ ad aerē: ꝛ hmōi.
Q꞉ igit̄ aues mouēt a ſuperiorib⁹: ꝛ q꞉ nā loci: ad quē vadūt: ꝯgruit nāe caꝫ.
iđ faciūt paſſagiū: ꝛ q̄rūt nouā hītationē. fili⁹ dei ꝯpauit ſe auib⁹. Luc. 9. Uo Luc.
lucres celi habēt nidos: fili⁹ āt hoīs n̄ hȝ vbi caput ſuū reclinet. Uñ fecit paſſa
giū. ſ. in īcarnatione qn̄ de ſinu pr̄is venit ī mūduȝ. ſ. ī vteꝝ v̄ginis mr̄is: ꝛ q̄ſi
uit nouā hītationē. ſ. cū hoīb⁹. Baruch. 3. poſt hec ī terris viſus ē: ꝛ cū hoīb⁹
ꝯuerſatus ē: ꝛ h̄ fuit ꝑmo ex īſtinctu ſuperiori. vn̄ ſup illo v̄bo Apl̄i ad Ro. 1. .luaP
Qui p̄deſtinat⁹ ē fili⁹ dei. Querūt theologi quō iſta ſit vera. Et dicunt q̄ iſta
ꝓpoſitio. p̄ce. q̄ addit̄ diſtincto: īportat añceſſionē. vn̄ ſi añceſſio ſumat̄ ex ꝑte
ſubi: vt. ſ. dicat̄: ille hō ē p̄deſtinat⁹: tūc ē v̄a: nā ille hō dicit ſuppoſitū eternū ī
nā hūana: ꝛ lȝ reſpectu ei⁹ ſimplr̄ nulla poſſit eē añceſſio: reſpectu tn̄ ei⁹ vt eſt
ī nā hūana pt̄ eē. Silr̄ ēt ī ꝯiūcto hec ē v̄a locutio. p̄deſtinatū. n. fuit vt hō eēt
fili⁹ dei: fuit igit̄ ex īſtinctu dei ſupiori. Et fuit ēt ꝓpter ꝯueniētiaȝ quaȝ hūit
hūana nā cū filio dei. Ea. n. q̄ ſt̄ filia hn̄t maximā ꝯueniētiā ꝛ ꝯueniēter vniūt̄.
Ars āt filio ē artificiato: q꞉ ē eius ſilitudo exēplaris. Cū āt v̄bū dei ſit ſilitudo
exēplaris oīs creatur̄: q꞉ oīa p̄ ip̄m fcā ſt̄. hō igit̄ q꞉ creatura ē dei: maxiaȝ ꝯue
niētiā hȝ cū filio đi. Uñ ēt motiuū peccādi ꝑmis pētib⁹ fuit ꝯueniētia cū filio
cui attribuit̄ ſapia. iur̄ illđ. Gen. Eritis ſic dij ſciētes bonū ꝛ malū: imo tāta ē Gen.
ꝯueniētia hūane nāe cū filio đi: q̄ multi doctores theologi tenēt: ꝛ ꝑcipue Sco. Sco.
in. 3. di. 7. ꝛ rōabiliter. q̄ ſi hō nō peccaſſet adhuc fili⁹ dei fuiſſet īcarnat⁹ ꝓpter
ꝑfectionē vniuerſi: cui⁹ finis nos ſumus: vt dic̄ phs. 2. de aīa. Jn h̄ āt ꝯſiſtit ꝑ Phs
fectio vt iūgat̄ ꝛ vniat̄ finis ꝑncipio. ſic pȝ ī figura circulari q̄ perfecta ē. vt dr̄
5. Metha. Deus āt ē ꝑn̄ nos finis. Et q̄tūcūq̄ꝫ ꝑmi parētes fuiſſent ī magna Phs
gr̄a. q꞉ vt ait Aug. Celibatus Joānis nō ꝓfert̄ ꝯnubio Abrae: nūq̄ꝫ tn̄ ad glo Aug.
riā potuerunt peruenire vel ꝑtingere: eo q̄ filius dei nō vniuerat ſibi nāȝ hu
manam: nec ſolutum fuerat p̄ciū ſanguinis xp̄i: nec aperta ianua paradiſi
Nonduȝ. n. fecerat paſſagiuȝ filius dei: fuit ēt ſpecialis ꝯueniētia btē v̄ginis
cū filio dei. Eccleſia de btā v̄gine dicit: qđ meruit xp̄m portare: qđ nō ītelligit̄

ꝙ meruit xp̄m icarnari: ſ3 q2 gr̄a ē ſibi data. ſm illū gradu3 ſctitatis: vt ꝯgrue poſſet eē mr̄ dei. Etiā q̄tūcūq3 ꝓni parētes fuiſſent i gr̄a: ad gloriā tn̄ pueni= re nō poterāt: niſi ꝑus fili⁹ dei vniſſet ſibi hūanā nā3. S3 h totū fecit qñ hita uit i loco ꝯueniēti. .i. i vtero ṽginali. Uñ fili⁹ dei bene ꝛ ꝯgrue dicit illō ṽbu3. ps. Hic hitabo: qm̄ elegi eā. Ubi nota ꝙ electio cū ſit act⁹ volūtatis. eſt. n. elec=
ps. ctio volūtariu3 ꝓcōſiliatū. vt dr̄. 3. Ethy. iō nō p̄t eē niſi boni veri vel bō appa
Phs. rētis. Ubi igit̄ pfectioꝛ erit electio: q2 meli⁹ ꝯſiliu3 ibi qō eligeᷓ: meli⁹ erit. ſed de ṽgine Maria cātat eccl'ia. Elegit eā de⁹ ꝛ ꝑelegit eā: cui⁹ electio ē pfectiſſi ma. Ubi nō qp. Poſte. dic̄ pbs. Propter vnū qōq3 tale ꝛ illō magis. vñ pbs i
Phs. li. de bona fortu. q̄rit. Quare aliq erūt fatui ꝛ tñ ſunt bñ fortunati. Aliq erūt
Qō. ſapiētes ꝛ erunt male fortunati. Et dicit ꝛ arguit. Ubi magis ē itellectu min⁹ de fortuitu ꝛ fortuna: ꝛ econuerſo. vbi min⁹ de itellectu. opp^m viden⁹. .ſ. q2 ma gis de fortuitu. Et rñdet ꝙ tales. q ſunt bene fortunati q̄tūcūq3 fatui: nō debēt dici bene fortunati: ſ3 bene naturati: nā habēt nāliter vnu3 iſtinctū a deo ptici patu3: vt ſp eligāt qō meli⁹ ē in tm̄ igit̄ hoies bene eligūt iq̄tu3 habēt iſtin ctu3 a deo: ſ3 ꝓpter vnūqōq3 ꝛ illō magis: ſi ḡ hoies bene eligunt ex inſtinctu dei. Electio igit̄ dei erit pfectiſſima: ꝛ qō eliget erit pfectiſſimū vel ſummū. Ui r go āt Maria fuit talis electa: ꝛ dicit. ps. Hic hitabo: qm̄ elegi eā. Ubi nota ꝙ
ps. duplex ē actus voluntatis: q2 qdā ē ipſi⁹ finis: ꝛ hic ē velle: ꝛ alius ē nō finis: ſ3 ei⁹ qō ē ad finē: ꝛ hic dr̄ eligere ſeu electio. Cu3. n. hēo ꝓ fine ire Romā: h non eligo: ſ3 eligo mediu3 p qō poſſum illuc ire ſiue p mare ſiue p terrā. Illud igit̄ bonu3 qō ꝯueniēter ducit ad finē: vere p̄t dici electu3. Cu3 āt p btā3 vir ginē deus duxerit creaturā rōnalē ad vltimū finē: merito p̄t dici. Elegi eā. q2 de⁹ elegit btā3 ṽginē vt eēt mr̄ filii dei. Uñ pbs. 13. de Proble. q̄rit q̄re lapil
Phs. li ꝛ oīa fere: q iueniunt̄ i littoꝛe maris: ſunt rotunda: nō āt q iueniunt̄ i littoꝛe
Qō. lacuu3. Et rñdet ꝙ aq̄ lacuu3 q2 dulcis ē leuioꝛ ꝛ ſubtilioꝛ q̄ aq̄ maris: ꝛ ꝑꝯñs minus mobilis. Uidem⁹. n. ꝙ q vellet ꝓijcere pēnā vel bōbicē ꝓpter leuitatē eoꝝ male poſſet ꝓijcere vel mouere: non ſic eēt de aliquo graui: neq3 ēt ē tāta vt magis poſſet facere motu3. Cu3 āt aq̄ maris ſit grauioꝛ ꝓpter terreſtre ad= mixtum: ſic multo magis moueᷓ: ꝛ per motu3 ſuum rotundat lapillos ꝛ oīa alia. vñ Apoſt. ad Ephe. 2. Cōpat oēs nos lapidib⁹ fabrice dicēs. Jā nō eſtis
Paul. hoſpites ꝛ aduene: ſed eſtis ciues ſctoꝝ ꝛ domeſtici dei: ſupedificati ſupꝛa fun damētū apoſtoloꝝ ꝛ ꝓphaꝝ. S3 illi dicunt̄ rotūdi: q ſunt iūcti deo: ſ3 qs fecit iſtā rotunditatē. qs fecit nos ꝯiungi deo: certe mare ſcm̄ Maria. Et bñ Maria ꝯuenit cu3 mari i noīe ꝛ in re. Hoc. n. mare oīa fetida expellit. Sic Maria oīa fetida. .i. pctā expellit v3 oꝛigiale ꝛ actuale: mōtale ꝛ veniale. vt Aug. i li. de na. ꝛ gr̄a dei: ꝛ poīt a Magr̄o i. 3. di. 3. Cū de pctis agit̄: de Maria ṽgine ꝓpter
Aug. honoꝛē dñi: nullā facere volo qōnē. ſibi. n. datu3 ē ad vincēdu3 ex oī pte pcm̄.
Magr. Et ſeqt̄. Hac igit̄ excepta ṽgine: ſi oēs ſctōs ꝛ ſctās: cu3 ad hoc ꝯgregare poſſe mus: iterrogarē vtrū eēnt ſine pcō: vna voce clamarēt. Si dixerim⁹ q2 pcm̄ nō hēmus: ipſi nos ſeducim⁹ ꝛ ṽitas i nobis nō ē. Et vere mot⁹ ſctificatiōis iſti⁹. maris. .ſ. Marie fuit tātus ꝙ ex ea naſceretur Chrs: per quē ſumus rotunda= ti: ꝛ iuncti deo: q2 fuit ſicut motus maris. Mare. n. a duobus mouetur. .ſ. a ſpi ritu ſeu a vento: ꝛ a planetis ꝛ pcipue a Luna: vt patet in fluxu ꝛ refluxu. vt dictū eſt ſupra. Sic duplex fuit mot⁹ ſctificatiōis beate Uirginis. Unus a

ſpiritu

spũ scõ anteq̃ nasceret̃ extra vterũ matris: in q̃ sctificatiõe totalr̃ fuit sopitus fomes. Alius motus fuit a planetis.i.a carne xp̃i: q cõpat̃ planetis: q2 sicut planete i zodiaco tãq̃ in via ambulãt vel mouent̃ ꝛ q̃si possent dici viatores. Sic xp̃s vere in hoc mũdo ver⁹ fuit viator: sʒ ẽt cẽt cõphẽsor. Uñ beata virgo Maria in cõceptiõe nõ solũ fuit a pctõ originali p̃seruata: sʒ ẽt sic fuit sanctificata: vt fomes q in prima sctificatiõe sopitus fuerat: postea totalr̃ absorberet̃. Bene ergo fuit mediũ electũ vt pueniremus ad finẽ visiõis diuine. Uñ dicit sibi xp̃s illud Cãti. Ueni electa mea ꝛ ponã i te thronũ meũ. Et q2 electa est vt mediũ ad cõiungẽdũ nos deo: iõ q2 pp peccata nr̃a sepati sumus a deo: ꝛ ꝑpterea cõtinue incurrimus picula ꝛ afflictiones varias: ad eã recurram⁹. Uñ ad ꝑposi tũ Zabel in libro iuditiorũ dicit: ꝙ in iuditijs magis debemus respicere Lunã q̃ qdcũq3 corpus celeste: ꝛ cãm assignat: q2 cũ sit magis vicina nobis: q̃ q̃cũq3 stella: est media ad portãdũ nobis virtutẽ oĩu3 corporũ supiorũ: ꝛ hoc vr̃ inuenire Ptbole. sexta ꝑpositiõe cẽtiloquij: lʒ expositor male exponat: Q2 igit̃ p Lunã participamus oẽm virtutẽ supiorẽ: iõ ad eã in iuditijs est recurrẽdũ. Sacra scriptura vocat beatã v̓ginẽ Lunã. Cãti. Pulchra vt luna. Et vere ipa sit mediatrix ois virtutis celestis: q2 nobis attulit filiũ: a quo ẽ ois virtus. Ad eã igit̃ recurramus in necessitatibus nr̃is. Nã Bernar. ait. Sileat misericordiã tuã virgo beata: q te in necessitatibus inuenerit defuisse ꝛc. Figura huius hr̃ in lib. Hester. Ubi dr̃: ꝙ Assuerus Rex inter oẽs elegit i Reginã Hester de filijs israel: ad trũ aũt periculũ deuenerũt filij israel: ꝙ data fuit sentẽtia ab Assuero ꝙ oẽs deberẽt trucidari: sʒ ipsi hũerũt recursum ad Hester ꝛ liberati sunt. Assuerus interp̃tat̃ beatitudo: Hester interp̃tat̃ p̃parata i tpe. Sic beata virgo fuit p̃parata in tpe necessitatis: ipa3 pie clamãtibus. Sic a primo ad vltimũ planeta in domo ꝑpria est sicut Rex in regno suo: ꝛ fortius ac melius opat̃ in istis inferioribus ꝛ sic filius dei in incarnatione põt dici fuisse i domo ꝑpria ꝛ sua qsi fuit in vtero Uirginis: ꝛ tũc melius opatus est: q2 nobis gr̃a3 ꝛ sanctis Patribus qui erant in limbo dedit gloriam. Et potest hoc applicari incarnationi: siue Annunciationi beate Marie virginis.

Cãti. Zabel. Ptbole. Cãti. Bernar. Hester.

¶ De planeta in auge Moralitas. Cap. 15.

Ptholemeus ꝑpositione. 52. q̃rit. Quare duorũ filiorꝝ eiusdẽ patris ꝛ matris: vnus est magnus: ꝛ alius puus. Et ad hoc r̃ndẽs assignat duas cãs. Una est: q2 planeta dñs ascẽdẽtis si est i auge: attrahit natũ sursũ. Secũda cã est qñ ascẽdẽs est i principio signi: tunc natus erit magn⁹. Sʒ qñ planeta ẽ i opposito augis: ꝛ signũ ascẽdẽs ẽ in fine: tũc nat⁹ est paru⁹. Sic ẽ de viris iustis ꝛ iniustis: q2 iusti dñr eẽ in auge: q2 remotissimi a terra affectu: iõ crescũt in virtutib⁹ ꝛ gr̃a apd̃ deũ. Iniusti v̓o sũt i opposito augis.i. ꝑpinq̃ terre: q2 terreni: sicut iusti celestes. Uñ iusti crescũt ꝛ fiũt magni: iniusti ãt nõ crescũt: ꝛ fiũt parui. Figura h⁹ hr̃ Gen. 49. vbi dicit: ꝙ Jacob in hñdictione filiorꝝ suorꝝ: malo.i. Ruben dixit. Rubẽ p̃mogenit⁹ me⁹ ꝛc. ꝛ seq̃t̃ effusus ẽ sicẽ aq̃: nõ crescat. Joseph v̓o bono filio dixit: fili⁹ accrescẽs Joseph: fili⁹ accrescẽs ꝛ decorus aspectu. Et seq̃t̃. Oĩpotẽs hñdicat tibi hñdictiõib⁹ celi desup. Sic q libʒ iust⁹ crescit i celestib⁹ hñdictiõib⁹ ꝛ i charitate dei: sicẽ Joseph: ꝛ fiũt magni q2 sunt i auge.i. remoti a terrenis affectionib⁹: sʒ mali ꝛ iniusti: q2 i eis ẽ puus calor charitatis: ꝛ sũt i opposito augis.i. terre ꝑpinq̃ p affectionẽ: ꝛ iõ crescũt

Ptbole. Cõ. Gene.

Phūs. in terrenis tñ: ꝛ vanitatib⁹: ꝛ nō deo. Phūs aūt. 7. de aīalib⁹ q̄rit. Quare qdā
Q5. pisces crescūt in lōgū: qdā vo ī amplū. Rñdet ꝙ humidi ꝛ frigidi crescūt in am
plū vel in latū: calidi vo sūt lōgi: sic iniusti: q sunt humidi p luxuriā ꝛ frigidi ad
deū q2 sine igne charitatis: crescūt tm̄ in latū vel in amplū. s. in terrenis ꝛ vani=
tatibus mūdanis: s3 iusti sūt calidi charitate accēsi ad deū ꝛ ꝓximū: ꝛ iō crescūt
ī lōgū ꝛ ī altū ad celū ꝛ deū. Vn̄ cuiuslib3 boni viri ꝛ iusti aīa pōt dicere. Qua
si palma exaltata sū. Et nō sine cā de exaltatiōe fit mētio ī psona iusti. Ubi no
ta ꝙ l3 crescere possit intelligi s3 quācūq3 dimēsionē. s. latitudinē lōgitudinē
ꝛ ꝓfundū: in cōi tn̄ vsu illa dr̄ ꝓprie crescere: q̄ s3 lōgitudinē crescūt ꝛ in altū:
ꝛ cā est: q2 crescēdo in lōgitudinē fit appropinquatio ad nobilius. s. ad celū: qđ
nō fit ita ꝓprie ī alijs incremētis. Et vere sic accidit spūalr. Quidā. n. crescunt
in ꝓfunditate: illi. s. q volūt eē potētes ī officijs. Quidā vo ī latitudine. s. illi q
dilatāt ī fama diuitiaꝝ: ꝛ ī diuitijs. Ista aūt ꝓprie nō dr̄ crescere. Ut. n. dicit
Phūs. Phūs. 2. đ aīa. Illa ꝓprie crescūt: q̄ sūt viua: eo ꝙ additū fit ex nā illius cui ad
dit ī vtute potētie digestiue: cui aūt additū nō fit eiusdē nāe: nō ꝓprie dr̄ cre
scere: potētie aūt h⁹ mūdi fama ꝛ diuitie si sīt eiusdē nāe cū aīa: cū aīa sit celestis
ꝛ ista trāsitoria sūt: ꝛ iō p ea nō dicimur crescere. S3 q crescūt ī lōgitudinē q vz
appropinquāt celestibus: vere dr̄ crescere: q2 celestia sunt ꝑpetua sicut ꝛ aīa.
Dr̄ aūt psona vel aīa iusti exaltari seu crescere in altū sicut palma. Nā sup lib.
Q5. de vegetabilib⁹ ꝛ plātis: fit qō. Quare palma solū crescit ī lōgū: ꝛ sic semꝑ cre
scit: qđ nō cōtingit de multis alijs arborib⁹. Et rñdet ꝙ palma nō ramificat: s3
semꝑ crescit ī lōgū vel ī altū. S3 q̄re nō ramificet: dicūt Astrologi: ꝙ hoc ē q2
attribuit signo Leonis: Arbores. n. iste q̄ crescūt ꝯtinue in sursū: vt palma: ci=
pressus ꝛ cedrus attribuunt Leoni: q calidus est ꝛ siccus: vn̄ sua caliditate at=
trahit eas sursu3 sine dilatatiōe. Alie vo arbores attribuunt Tauro q est ter=
Apoc. restris: ꝛ iō crescūt ī latū seu amplū. Xp̄s ī Apoc. dr̄ Leo. ibi. vicit leo đ tribu
iuda: ꝛ merito q2 leo h3 cor ī dn̄o. Sic xp̄s ver⁹ de⁹ dicit. Fili p̄be mihi cor tu
um. Aliq sūt ī dn̄o Tauri: q2 sūt terrestres: ꝛ volūt ampliari ī terrenis. Tales
nō ꝓprie dr̄ crescere: s3 iusti sūt palme: q2 calore charitatis xp̄i mouent ad ce
lestia: imo et nō ꝓfundāt radices ī terra sicut palma: s3 tota mēs eoꝝ vacat ce
lestib⁹: Et a pueritia. Et ꝓpterea aliq nō crescūt ī bono spūali: q2 ꝓlōgāt se ī vi=
tijs vsq3 ad senectutē: ꝛ cū sint habituati ī malo: postea nō pñt bn̄ facere. Nā in
li. Prouer. dr̄. Adolescēs iux viā suā et cū senuerit n̄ recedet ab ea. Bn̄ g̃ aīa iu
Ptbole. sti dicit. Quasi palma exaltata sū. Ubi aduertēdū ꝙ Ptholemeus in. 3. ꝓposi
tiōe cētiloquij dicit: ꝙ qdā aīe melius diuināt ex nā sua q̄ Astrologi. Fit autē
Q5. ibi qō talis. Quare vna aīa meli⁹ diuinabit q̄ alia. Et rñdet ꝙ aīa magis sepa
ta a sensibilib⁹ ꝛ ab opationib⁹ corpis: magis recipit ipressiōes spūales siue su
periores: vt apparet in dormiētib⁹: qcūq3 igit h̄nt talē aīa3 a sensibilib⁹ sepata3:
meli⁹ eleuant ad recipiēdū ipressiōes ꝛ reuelatiōes supiores. Et h̄ legun⁹ in li.
Regū: de filijs ꝓphetaꝝ: q2 hītabāt extra ꝯgregatiōes hoīum: vt aīe eoꝝ sepa
te a curis corpis: meli⁹ reciperēt reuelatiōes spūs. Et rō ē q2 aīa ē vna: q̄ q̄n in
tēdit circa vnū: remittit circa aliū. Sic spūalr. Aīa q̄ tota data ē opationibus
corporis: nō pōt recipe influxū adeo. Nemo. n. pōt duob⁹ dn̄is seruire. Nō pote
Joā. stis deo suire ꝛ mamōe. Et Joā. 4. dr̄. Facili⁹ ē Camelū itrare p foramē acus
q̄ diuitē itrari ī vitā eternā. Et diuitē vocat q totū cor pōit ad diuitias: ꝛ n̄ eū q
eas bn̄ possidet: ꝛ dispēsat: vl' eis bn̄ vtit. Qui igit vult recipe ipssionē adeo. s.

gr̃az: sepet aīaz suā ab opib⁹ corporis. Querūt.n. Astrolo. Quare aliq̄ sūt subtilis igenij ad discēdū supiora & celestia: q̄dā vo sūt grossi. Et rñdet q illi: i quoꝝ natiuitate Mercuri⁹ iūct⁹ fuerit cū luna: sūt grossi igenij: illi vo i quoꝝ natiuitate Mercuri⁹ iūgit cū sole: sūt subtiles & igeniosi: p lunā itelligo mūdana variabilia vt luna: & p solē itelligo xp̄m. Sic iiusti & mūdani sūt grossi & iepti ad supiora & celestia: q2 sūt dediti terrenis: & pñt dici eē i opposito augis.i. ppiq terre. Justi āt sūt subtiles & apti ad recipiēdū īnp̄ssiões supiores & celestes q2 iūcti cū sole xp̄o: & pñt dici eē i auge.i. remoti a t̄ra: & p p̄ñs deo ap ppiquātes: sic fuerūt multi scti viri q̄ t̄rena respuētes sola celestia q̄rebāt: sic̄ fuit sctūs Antoni⁹ q voluit eē solitari⁹. Et sctūs Frāciscus q mūdū cōtēnēs q̄rebat loca de serta plena merorib⁹: & iō hūerūt multas reuelatiões a deo: idē dic d multis alijs sctis. Figura h⁹ Exo. 13. vbi dr q Moses duxit filios israel p desertū: & nō p terrā pħilistinoꝝ: ne viderēt aduersū se bella p̄surgere & reuerterēt i egiptū. Sic Moses.i. xp̄s Jesus ducit filios israel.i. viros iustos xp̄ianos p desertū.i. p p̄tēptū terrenoꝝ & aspitatē vite: & nō p terrā pħilistinoꝝ.i. nō p diuitias mūdi: ne videāt aduersū se bella p̄surgere.i. ne tēptēt a cupiditate terrenoꝝ: & reuertāt i egiptū.i. vt si cadāt i petm̄ & reuertāt ad vomitū: & tādē i īfernū. Qui lib3 ḡ vir iustus nō sit i opposito augis.i. nō sit ppinquus terre p inordinatū amorē: s3 i auge.i. remot⁹ a terra p affectionē: & p p̄ñs ppiqu⁹ celo: & tūc incli⁹ opabit i iferiorib⁹: q2 oīa opa ei⁹ i hac vita erūt d̄o accepta atq3 vite eterne meritoria. Qõ.

Exo.

¶ Jterū de planeta i auge moralitas. Cap. 16.

Questio fit i astrologia: q̄re plāeta i auge sui excētrici magis iflnit i iferiorib⁹. Et rñdet q q2 terra ē plāetis excētrica: & iō q̄n plāeta ē i auge tūc magis eleuat plāeta a terra: & sic terra fctā ē ima & hūilis sibi: & sic p respcm3 ad eā multiplicat mot⁹ plāete: & ēt multiplicāt ei⁹ radij: & ppea maiorē h3 ifluxū: spūalr vl moralr: plāeta ē xp̄s Jesus: terra āt sum⁹ nos. Et iō q̄n hūiliamur: magis tūc mouet xp̄s erga nos ad ifluēdū suā gr̃az. Nā p⁹ Petri. 5. hūilib⁹ de⁹ dat gr̃az. Vn̄ Phūs. 2. Metheo. loq̄ns de salsedie maris dicit q sit ex exalatiõe terrestri. Et ibidē Albert⁹ q̄rit. Vn̄ venit ista exalatio. Et rñdet: q venit a fūdo terre: & q̄rit q̄ō pōt ide venire seu pcedere: & dicit q h ē ex v̄tute corpuz celestiū: q̄ magis agūt & iflnūt i pfūdo terre q̄ i supficie: eo q ibi magis multiplicāt radij corpuz celestiū. Sic radij celestes diuine gr̃e magis multiplicāt i hūilib⁹: imo nihil suo mō ita mouet deū ad dādū gr̃az: sic̄ facit hūilitas. Et rō ē: q2 gr̃a dei se h3 sic̄ lux solis: q̄ d se vndiq3 diffundit: nisi hēat obstaculū. Vn̄ ablato siue remoto obstaculo oīa illumināt. Sic se h3 de gr̃a dei: cui⁹ obstaculū ē p̄cipue supbia. Vn̄ & pm⁹ angel⁹ & pm⁹ hō p supbiā ceciderūt obstaculū. Sic ḡ hūiliemur deo: & nobis dabit gr̃az: & nō supbiam⁹: q2 supbie i nobis nulla ē m̄a: nec diuitie: nec dignitates: nec aliq̄d aliō tpale: q2 scriptū ē Luce. 18. Qui se exaltat hūiliabit. Nā supb⁹ nō cognoscit se: vnde. Nabucodonosor pp supbiā deuenit ad tātā cecitatē q nō cognoscebat se eē hoiem s3 ferā: & iō hitabat cū feris. Euerso āt q se hūiliat exaltabit. Luc. 18. Ad q̄d itelligēdū nota q cū videamus hoies oēs appetētes exaltari: & vr q sit quidā appetitus naturalis. Unde de hoc fit questio.i. vnde venit vel pcedit iste appetitus & tale desiderium. Respondeo & dico q hoc pcedit a natura aīe: q̄ cū3 sit filia celo: appetit exaltari vt celū. Vn̄ Phūs in lib. quē fecit de motu aīaliū gr̃a: vbi sit mot⁹ cordis: cū.n. oīs mot⁹ q̄ ē ab aīa: sit volūtarius: mot⁹ āt cordis

Qõ.
Petr.
Phūs.
Qõ.
Alber.
Luc.
Luc.
Qõ.
Phūs.
Qõ.

nõ est volũtarius: vt ꝙ ille mot⁹ nõ sit ab aĩa. Et rñdet ꝙ ille mot⁹ directe ẽ ab aĩa. Uñ sicut ad formã grauis seq̃t mot⁹ deorsum: sic ad formã q̃ est aĩa seq̃t in pte ꝑncipali corpis. s. in corde motus siĩis motui celi: q2 fʒ pulsũ ꝛ tractũ: vel pellẽdo ꝛ trahẽdo. Uñ ad substãtiã aĩe seq̃t inmediate mot⁹ siĩis motui celi. Secũdũ hoc igit̃ magis assiĩat̃ aĩa celo: ꝙ̃ q̃cũqʒ forma: siue elemẽti: siue elemẽtati. Ad nullã. n. aliã formã seq̃t motus nisi fʒ vnã dĩaʒ loci. s. vel sursum vel deorsum: qd nõ est mot⁹ q est ab aĩa: vt dctũ est. Nã igit̃ aĩe cũ sit siĩis nãe celi: celũ ãt ẽ sup oĩa corpa: iõ nãlr omne hĩs aĩaʒ: desiderat exaltari. Uñ et

Phũs. sup. 14. de aĩalib⁹: vbi Phũs loq̃t de volatu auiũ: sit qõ. Quare aliq̃ aues ĩ vo

Nõ. lãdo exaltant̃ alti⁹ sicut aqle ꝛ aues rapaces: q̃dã vero parũ alte exaltant̃: sicut galline ꝛ pdices ꝛ siĩes. Rñdet̃ q̃tũ ad cãm nãlẽ: ꝙ hmõi aues rapaces hñt corp⁹ colericũ plenũ multis spiritib⁹: hoc. n. eis fuit necessariũ: vt eẽnt audaces Uñ tale corp⁹ ẽ aptũ seq aĩaʒ: Cũ ãt de nã aĩe sit ꝙ sit mobilis: vt oẽs Phi dicũt: nõ sumẽdo motũ ꝑprie vt ẽ solius corpis: iõ tales aues plus ceteris exaltãtur in volãdo. Nõ sic se hʒ de pdicib⁹: q̃rũ corpus ẽ terrestre cũ paucis spiritib⁹. Uere sic se hʒ de aĩa loq̃ndo spũaliter. Ubi et nota ꝙ oẽs hoĩes appetunt

Boeti⁹. nãlr ꝙ sint beati. Boeti⁹. 3. de ꝯsol. Oĩs mortaliũ cura: quã multipliciũ studiorũ labor exercet: diuerso qdẽ calle ꝓcedit: sʒ ad vnũ beatitudinis finẽ nitit̃ ꝑuenire: ꝛ fʒ Scotũ in. 4. dĩ. 49. Intelligit̃ hoc de appetitu nãli: q nĩhil est nisi tẽdẽtia siue inclinatio nãlis ad ipaʒ beatitudinẽ: nõ aũt de actu elicito a volũtate: q ẽ actus mere liber. Idẽ ãt ẽ eẽ beatos ꝛ eẽ exaltatos ad hoc ꝙ ꝑticipatiõe sint dij. Iste ãt appetitus ẽ a nã aĩe: q̃ ẽ ĩ gloria quodãmõ nãliter. Est. n. capax nãliter beatitudinis: lʒ ꝑfectio actualis sit supnãlis. Ad hãc ãt ꝑuenit̃ ꝑ v̾tutes. Uirtus. n. ẽ dispõ ꝑfecti ad optimũ. Sʒ v̾tutes qd sũt: nisi q̃dã assuefactiones vt corp⁹ bene obediat aĩe: certe nĩhil aliud sunt: vt dicit Phũs. 1. Ethi. Tũc

Phũs. igit̃ erim⁹ exaltati vel dispositi ad exaltationẽ: cũ corp⁹ erit bene obediẽs aĩe. Hec. n. ẽ via ad nr̃aʒ exaltationẽ. Uñ de xp̃o: q dixit. Ego sum via v̾itas ꝛ vita.

Paulus dicĩ Apl's ad Philip. Fact⁹ ẽ obediẽs: Et p⁹: pp qd de⁹ exaltauit illũ. In figura

Magr̃. h⁹ dr̃ a magr̃o histo: iarꝫ. ꝙ trib⁹ Juda ꝑpterea fuit exaltata in regnũ eternuʒ:

Exodi. q2 fuit obediẽs Moisi ad trãseũdũ mare rubrũ. Factis. n. duodecim vijs ĩ mari rubro: fʒ ꝙ duodeciʒ erãt trib⁹ israel: vocatisqʒ tribub⁹: Ruben noluit trãsire siĩr nec Simeon: nec Leui. Trib⁹ v̾o Juda fuit obediẽs ꝛ sicco pede ꝑ mare trãsiẽs exaltata est. Judas interꝑtat̃ glorificatus a dño. Sic vere q vult glorificari: opʒ ꝙ isto mõ sit obediẽs ꝙ siccis pedib⁹ trãseat mare. Mare est vita ꝓsens repleta multis amaritudinib⁹: nõ submergat̃ in istis aquis pes affectiõis: ꝛ exaltabit̃ in celis. Sʒ multi sũt q q̃rũt exaltari quo ad statũ mũdi in diuitijs ꝛ dignitatib⁹: vbi corp⁹ tm̃ exaltat̃ ꝛ aĩa ꝯprimit̃: sʒ hec nõ ẽ exaltatio: De his

Psal. loq̃t ꝓs. Fiãt sicut fenũ tectoꝝ: qd ꝓusꝙ̃ euellat̃ exaruit. Fenũ tectoꝝ ab oĩb⁹ vr̃: sʒ q2 nõ hʒ humorẽ: opʒ ꝙ cito exsiccet̃: sic malus hõ ꝯtinue vr̃ exaltari: sʒ statiʒ ruit: q2 nõ hʒ stabilitatẽ. Uidi ipiũ sup exaltatũ ꝛc. i. ꝓs. Isti sũt figurati ꝑ ederã Jone. Ubi nota ꝙ realr illa nõ fuit edera: sʒ q̃dã herba q̃ vocat̃ Citon

Hiero. vel Cicon. vt dicit Hieronymus: sed non potuit aliter transferri propter defectum vocabuloꝝ. Septuaginta vero trãstulerunt cucurbitã: hec autẽ herba est istius nature: q2 in vna nocte crescit ꝛ fit magna: ꝛ statim arescit. Et huius causa ẽ: nã arbores ꝛ herbe q̃ cito crescunt: hoc eis accidit: q2 hñt poros aptos

vt cito

vt cito trāseat humor tractus a terra: et ex hac eadē aptura trāsit frigus et calor et cito destruit eas. Sic accidit de holbus q exaltant in vita ista: sunt.n. aperti et pni ad recipiēdū diuitias honores et dignitates vndecunq venientes: et inde occasio oriē ruine corp. Uñ dicit ps. Custodi viā eius.i.xpi: et exaltabit te. Psal. Uia autē xpi quā nobis mōstrauit: fuit humilitas iuxta illud. Math. Discite Math. a me qr mitis sum et humilis corde. Si igit viam istam xpi custodierimus: ex altabimur: vt dicit Luc.18. Qui se humiliat exaltabitur.

¶ De aspectu quarto et opposito planetarū Moralitas. Cap.17.

Ptolemeus in cētilogo ppositiōe.32.qrit. Quare aliq hoies i oib9 ac tib9 eorū semp erūt inimici. Rñdet q cā est: qr planete: q sunt dñi natiuitatū eorū: fuerūt in quarto vel septimo aspectu in natiuitatibus eorū: et rō est qr cū signa in zodiaco sint disposita in quadā pportiōe et cōsonātia inter se: sed in quarto et septimo aspectu sunt indissonātia: nā signa: q sic se aspiciunt si vnū est calidū: alterū est frigidū: et si vnū est humidū: alterū est siccū. Dissonātia igit quā hñt planete dñi natiuitatū pp dicta loca: est cā inimicitie. Sic i pposito Plato posuit aiam nrām fuisse factā ex cōsonātijs sicut et celū: et Boeti9 Plato. 3. de cōsola. ait. Cōnectēs aiam p cōsona mēbra resoluis. Et seqt. Simili cōuertit imagine celū. Sicut.n. in celo sunt septē orbes vel planete iter se differētes cōsonant aūt p motū primi mobilis: nā cōsonātia est cōcordia duorum inter se differentiū: sicut p3 de diapason et diapēte. Sic aia h3 septē potētias iter se dñētes. s. vegetatiuā: sensitiuā exteriorē: sensitiuā interiorē: irascibilē: cōcupiscibilē: motiuā fm locū et volūtatē: q oēs si regant motu rōnis sunt in cōsonātia: hāc aūt cōsonātiā puertit cupiditas inordinata corruptibiliū: q ē deordinatio qdā a recta rōne: hec.n. est inimica nrā: 13 si bene vniti fuerimus cū deo: a tali inimicitia salui erim9. ¶ Uñ phūs.i.celi qrit: Utrū i celo sint mot9 cōtrarij. Phūs. Et arguit q sic: moueri.n. ab oriēte in occidentē: et ab occidente in oriētē sūt Cō. motus cōtrarij: sic aūt est in orbibus celi: ergo et c. Rñdet q motus nō cōtrariant nisi rōne terminorū: vñ motus nāles q sunt infra celū sunt ptrarij: q vnus est ad terminū q est sursum: alter ad terminū q est deorsum: et motus et aiales: q sunt ante et retro: dextrorsum vel sinistrorsū: terminus aūt motus circularis est vnus et idē: et vñ incipit ibi finit. Uñ si 13 infra celū sint motus ptrarij et per pñs nāles inimicitie corporū: nō tñ in hijs: q sunt in celo: sunt mot9 ptrarij: vbi idē ē principiū et finis: et fm Scotū: talis motus nō d3 dici nālis nec violētus: Scot. s3 neutralis. Sic spūaliter: qdā sunt infra celū qtū ad mētē: qr tota eorū mens data est terrenis: inter quos op3 q sint semp inimicitie et cōtrarietates appetitus. Si.n. tot9 mūdus nō posset satiare tuū appetitū: quō patieris q ego aliqd habeā: et tales erimus ambo: qre ergo nō erimus hostes: ¶ In octauo de aialibus fit qstio. Quare inter canes nāliter semp sunt inimicitie: si.n. venit canis incognitus oēs alij insequnt. Rñdet: qr sunt cōplexionis sicce: et inde pcedit eorū ira: sicca aūt nūq satiant: sicut apparet de formicis: et pptērea vnus canis pseqt aliū canē: sicut impediētē suā isatiabilitatē: sic hō terrenis totaliter est imersus et deditus: qr siccus amore celestiū: et iō aliū hoie3 inseqt tāq impediētē suā isatiabilitatē. S3 illi q mētē hñt in celo: de qb9 dicit Apls. Nrā cōuersatio in celis est: et in eorū motib9 et opationib9 iūgūt finē pncipio.i. se ipsos Paulus

Paul. deo:nō hñt ɔtrariū:nec hñt inimicos iuxta illō. Ad Rom. Diligētib⁹ deū
Exodi. oia cooperant̃ i bonū. In figura h⁹ Exodi.15. dr̃. Qd q̄diu Moses hēbat ma-
nus depssas ad terrā: Amalachite hostes sui pugnabāt ɔtra populū suū: sʒ qñ
eleuabat manus ad celū: hostes fugiebāt: Amalech iterpretat̃ brutū. Ecce cu-
piditas inordinata q̄ est brutorū: q̄ pugnat cōtra nos. Moses q interp̄tat̃ erec-
tus ab aquis: significat christianū eleuatū ab aquis baptismi. Un̄ qñ manus
nostre sunt dep̄sse ad terrena: hostes.i.demones ꝛ tēptationes p̄ualēt: vt ma-
nifeste apparet. Eleuemus ergo manus nostraꝝ oparionū ad augē.i.ad celū:
Psal. ꝛ nō timebimus hostes. Un̄ in ps dr̃. Inuocabo dñm ꝛ ab inimicis meis sal-
uus ero. Nā si hō recurrit ad deū saluabit̃ ab inimicis. Saluari aūt ab inimi-
QS. cis nō ē modicū bonū. Un̄ sup p̄mo Politicoꝝ fit qō. ¶ Cū vltimū terribiliū
sit mors ꝛ ēt vltimū malū: qd i vita ista possit sustineri. Quare ergo hoīes po-
tius q̄ iniuste subiciant̃ hostib⁹: ponūt se ad p̄liādū: ꝛ disponūt se morti: vt pʒ
de Lacedemoniis: qbus dixit eoꝝ princeps. Prandete: apd inferos cenaturi.
Rñdet̃ q̄ nulla est peior mors q̄ iniuste hosti subijci. Serui.n.iter mortuos
reputant̃: nā dr̄r serui a seruādo: q2 cū deberēt occidi: seruabant̃ ad vtilitatē
seruātiū. In seruitute iniusta nō est vna mors sed infinite. Et istā seruitutē eē
Scot. iniustā dicit Sco.in.4.sen. Phūs aūt li. Politicoꝝ dicit q̄ seruitus q̄dā ē na-
Phūs. turalis.s.eoꝝ q deficiūt in rōne: ꝛ talis est bona ꝛ ɔseruatiua vite. Nō.n.tales
possent viuere nisi cū dirigēte. Illi ēt q rōne vigēt: si iuste ad seruitutē redu-
cūtur p̄p eoꝝ peccata: nāliter sunt serui: sed si vigēte rōne: iniuste in seruitutē
redigunt̃ nō p iustū bellū: sed a Piratis p depredationē: cū nāliter nō sint ser
ui: sed ex violētia: nulla mors pōt huic seruituti cōparari. Et ꝑpterea in bello
seruili ɔtra Romanos exorto. dixit Capitaneus seruoꝝ: si volum⁹ reuerti ad
seruitutē pristinā: nō opʒ bellare: ꝛ tñ oēs magis ellegerūt mori q̄ ad seruitu-
tē redire. Saluari igit̃ ab inimicis maximū ē bonū. Dicit ergo ps. q̄ recurrēs
ad deū saluat̃ ab inimicis. Sʒ inimici nr̄i spūales cōiter ponunt̃ tres.s. mūdus
caro: demonia: oia tñ ista reducūt̃ ad vnū. Ubi nota q̄ sup illo verbo. Radix
oiuʒ maloꝝ ē cupiditas. Dñt doctores: q̄ cupiditas tripliciter pōt sumi. Uno
mō ꝑut est inordinatus appetitus diuitiaꝝ: ꝛ tūc est spāle pctūm: ꝛ lʒ ista oc-
casionaliter posset eē radix oium peccatoꝝ: q2 p diuitias hʒ hō facultatē p̄pe-
trādi qdcūqʒ peccatū: nō tñ directe. Alio mō sumit̃ cupiditas ꝑ inordinato ap-
petitu cuiuslibʒ boni tp̄alis: ꝛ tūc cū fit ɔuersio ad bonū cōmutabile: ē genus
ois pcti. Tertio mō dr̃ cupiditas iordinata iclinatio ad appetēda bona corru
ptibilia: ꝛ sic ē radix oiuʒ maloꝝ: ex iordinato.n. amore rerū tēporaliū ꝑcedit
oē pctm̄. Et bñ igit̃ dicit ps. Inuocabo dñm ꝛ ab inimicis meis salu⁹ ero. Sā
cti ēt ꝛ boni viri q2 iuocāt dñm ore ꝛ corde: iō saluāt̃ ab inimicis. Et hoc est qd
dñs cuilibʒ bonoꝝ ꝛ iustoꝝ dicit Math.22. Sede a dextris meis: donec ponā
inimicos tuos scabellū pedū tuoꝝ. ¶ Pro quo aduerte q̄ Phūs.14.d aīalib⁹
Phūs. q̄rit. Quare hō solus p̄ alr iter aīalia sedet: ꝛ alia aīalia q̄tūcūqʒ crura posterio
QS. ra ponāt i terra: nō tñ dr̄r sedere. Rñdet q̄ hō est bipes: ꝛ q2 oia corpora infra
Lunā q2 sūt i potētia ad motū: laborāt: ꝛ idigēt qete: ad qetē āt ꝑuidit nā hōi
d sessiōe. Un̄ ipe Phūs.5.d ꝑblematib⁹ dicit: q̄ hō magis laborat stādo q̄ am
bulādo: ꝛ cā ē. Nā hoīe stāte totū corp⁹ p̄pēdicul̄r stat sup pedes: ꝛ p ɔñs ma-
iorē hʒ

forē h3 grauedinē: graue.n. ꝑpēdiculr magis grauat: ꝙ obliq̄: ambulādo aūt corpus nō stat sup pedes ꝑpēdiculariter semꝑ: s3 aliq̄n ꝛ parū: ꝛ ꝓ maiori pte stat obliq̄: ꝛ iō minus laborāt pedes. Sedere igit̄ s3 hoc nihil aliō est ꝙ stare sine labore: ꝛ cū qete pedū: idē.n. est dictu: sede: qō sta cū qete pedū. Et q̄ pedes in scriptura cōiter sumunt̄ ꝓ affectiōibus terrenis: q̄ pedes vadunt per terrā. Ita ꝛ appetitus sensitiuus seu eius affectiones semper sunt circa terrā. Gene.6. Repleta ē terra iniqtate eoꝝ. Iō idē est sedere: qō stare cū qete affectionū terrenarū. Qō aūt dr̄ in p̄dicta auctoritate. A dextris: nota ꝙ Phūs i li. de motu ꝛ ꝓgressu aialiū dicit: ꝙ in aiali dextrū differt a sinistro: q̄ dextrū magis mouet̄ ꝛ magis mouet. Idē igit̄ est dicere: illō qō dicit deus. Sede a dextris meis: ꝙ sta ꝛ nō moueant̄ affectiōes tue ad carnalia ꝛ terrena: ꝛ ego te mouebo. S3 ad bene mouēdū eos q nō sūt dati carnalitatib⁹: noiat de⁹ dexterā suā: filius.n. vocat̄ dextera dei. Vn̄ cātat ecl̄ia. Dextere dei tu digit⁹: loq̄ns spūi sctō. Et vere fili⁹ voluit nos mouere vt dextera. Qō.n. fit a Medicis. Quare dextera ē magis mouēs ꝛ mobilis ꝙ sinistra. Que qō ponit̄ a Pho.14. de aialib⁹: s3 nō ita clare soluat̄. Et r̄ndet ꝙ illa pars dextera ē magis calida. Et si arguat̄ 3: q̄ totus calor hois fontalr̄ est a corde: s3 cor magis declinat ad ptē sinistrā: ḡ pars sinistra deberet eē calidior. Respondet̄ ꝙ in pte dextera est epar qō ē sanguineū: ꝛ ḡnatiuū sanguinis. Vn̄ dr̄ pr̄familias: eo qō sanguine suo nutrit totū corpus: ꝛ ꝑ ꝯn̄s ē multū calidū. Vn̄ calore suo pars dextera ē apta ad mouēdū. Sic se hūit ō filio dei. Assūpsit.n. sanguinē ꝛ carnē: imo ꝓ sāguine suo nutriuit totā ecl̄iā. Math.26. Bibite ex hoc oēs: hic ē.n. sāguis me⁹: ꝛ iō est pr̄ oiu3 ꝛ caput: nō solū quo ad diuinitatē: s3 quo ad humanitatē influēs i oia mēbra. Joā.1. De plenitudine ei⁹ oēs accepim⁹: vt clare p3 in.3. sentē. di.13. ꝛ q̄ i eo fuit habūdātia caloris charitatis: iō suo exēplo mouet nos. Bene igit̄ dicit. Sede a dextris meis. i. qescāt male affectiōes tue: ꝛ xp̄s q ē pr̄is dextera incarnata recipiēs ꝓ te penas ꝛ mortē suo exēplo mouebit te. Albubater Astrolog⁹ q̄rit. Quare aliq sūt boni simiatores: q v3 ita mouent̄ a dictis ꝛ fctis alioꝝ: vt ipi sciāt bene seq ea ꝛ 3 facere: vt faciūt mimi. De qb⁹ dicit Solin⁹: ꝙ in Sicilia pri⁹ inuēta ē comedia ꝛ cauillatio mimica. R̄ndet ꝙ cā est: q̄ i eoꝝ natiuitate Mars infortunat⁹ iūgit̄ i vno signo cū Mercurio fortunato. Et rō ē. Nā Mercuri⁹ fortunat⁹ h3 dare bonā itelligētiā. Vn̄ si tūc Mars eēt bene fortunat⁹ eēt beñ itelligēs i arduis negotijs q̄ ad Martē ptinēt: s3 q̄ isortunat⁹ ē. iō sūt bñ itelligētes i defectib⁹: vn̄ nō simiāt nisi defect⁹: ꝛ defect⁹ eos monēt: vt oñdāt se sic eē sites. Isto mō dextera dei incarnata assūpsit nr̄os defect⁹ ꝛ sic voluit nos mouere: cesset ḡ Mars affectiōis dominādi: ꝛ sic eū seq̄mur: cessando. s. ab affectiōib⁹ carnalib⁹. Figura h⁹ Job.2. vbi dr̄: ꝙ Job erat depaupat⁹: erat i corpe vulnerat⁹: ꝛ sedebat i terra: qō vidētes tres amici ei⁹ sederūt cū eo i terra septē dieb⁹ ꝛ septē noctib⁹. Job iterp̄tat̄ magn⁹. p̄s. Magn⁹ dn̄s ꝛ laudabilis ꝛc. i. fili⁹ dei: voluit ēe pauꝑ: ꝛ voluit ꝓ nobis vulnerari i terra: ꝛ sedit. i. qeuit ab oi mala affectiōe. Nos igit̄ si sumus ei⁹ amici: exēplo suo sedeam⁹: qescam⁹ ab affectiōib⁹ carnalib⁹: ꝑ septē dies ꝛ noctes intelligit̄ totū tēp⁹ qō ꝑ septē dies voluit: q̄ nō q icepit: s3 q ꝑseuerauerit vsq3 in finē hic saluus erit. Hoc idē sentit Phūs: q ꝑmo de aia dicit: ꝙ aia in sedēdo ꝛ qescēdo fit pru

Gen.
Phūs.
Qō.
Phūs.
Math.
Joan.
Albub.
Qō.
Soli.
Job.
Psal.
Phūs.

dēs. Et ibi Phūs intēdit inuestigare: qd sit aīa: ꝛ dicit ꝙ opinio antiquorum Phorū fuit: ꝙ essentia aīe esset quid mobilissimū: eo ꝙ dabit motū corpori: ꝛ nihil dat qđ nō hʒ. Vñ Anaxagoras posuit eā eē ꝯpositā ex athomis rotūdis q sūt bene mobiles: Phūs tñ ibi ostēdit ꝙ q̄tū ad illū motū: d quo ibi dicebāt aīa p se nō mouet: sʒ tm̄ p accidēs. i. ad motū corporis: aut. n. mouet ꝛ vadit extra corpus: ꝛ sic tūc corpus remanet mortuū: aut mouet ab vna pte ad aliā: ꝛ tūc illa pars remaneret mortua: vtrūq3 aūt eorꝫ est falsum: igit aīa q̄tūcunq3 moueat corpus: nō tñ mouet. Et in hoc ostēdit ꝙ aīa nō sit corpus: q2 cū moueat: nō tñ mouet. Ut. n. octauo Phi. hr. Jsto mō cognouim⁹ substātias in corporeas: nā cū oē corpus qđ mouet sit necesse moueri: ꝛ oē qđ mouet necessario ab alio mouet: ꝛ nō sit abire in infinitā. Necesse est igit deuenire ad aliquod mouēs i. nobile: qđ nō est corpus: sʒ substātia icorporea. Cū igit aīa moueat ꝛ nō moueat: nō erit cōposita ex athomis: sʒ erit substātia icorporea. Sʒ nūqd mouet aīa? Dico ꝙ mouet: sʒ alio gñe motus: q ē actus pfecti: oē. n. qđ mouet motu ꝓprie dicto: nūdū hēt illud ad qđ mouet. Uidere. n. est qđdā moueri: ꝛ tñ vidēs iā hēt totū qđ dʒ hēre vidēs actu. Licet. n. aīa hēat duplex genus potētiaꝝ: p q̄s sic mouet. s. apphēsiuas ꝛ appetitiuas: nā cum hēt apphēsiue cōsidet sua appetitiua: vt tñ dr. 6. Metha. hec ē dr̄ia iter motū vtriusq3: q2 in apphēsiuis motus incipit a rebus ꝛ terminat ad aīam. Nā itellectio visio: ꝛ hmōi: incipit a rebus ꝛ terminat ad aīam: sed in appetitiuis motus icipit ab aīa ꝛ terminat ad res. Uelle. n. incipit ab aīa: ꝛ terminat ad rē volitā. Et q2 iste incipit ab aīa ꝛ terminat ad res: magis dr motus q̄ primus. Vñ ibi phūs cōcludit vt dictū est: ꝙ aīa in sedēdo ꝛ qescēdo fit prudēs. i. cessando ab affectionib⁹: q̄ sunt motus circa res extrinsecas: aīa fit prudēs. Sic ergo pʒ ꝙ sedere est qescere ab affectionibus carnalibus. Nos igit sedeamus moti a xp̄o . i. abstineamus a carnalib⁹ desiderijs q̄ militāt aduersus aīam. Sʒ nos sedemus sicut catuli paruuli sic edocti ꝛ instructi: q tm̄ sedēt q̄diu dn̄s eoꝝ percutit eos cū virga: ꝛ eis minat: statim aūt ꝙ ille cessat pcutere: cessāt ꝛ a sessiōe. Sic vere est de nobis: q̄diu nos deus affligit p tribulationes ꝛ infirmitates: aut p timorē eius abstinemus ab affectionibus puersis: sʒ stati ꝙ cessat ab affligēdo nos: ꝛ nos reuertimur ad vomitū sic canes: ꝛ iō illō Prouer. a deo nobis dr. Ego qᵒq3 i interitu vr̄o ridebo. Et seqt. Tūc inuocabūt me ꝛ nō exaudiā eos. Jn figura huius. 4. Regū. dr ꝙ Hiere. suadebat illis de Hierusalē vt corde reuerterēt ad deū suū: qđ facere nolētes funditus fuerūt destructi: ꝛ cū reuerterent ꝛ clamarēt ad dñ nō exaudiuit eos. Jō dicebat Hie. Trenoꝝ. 1. Quō sedet sola ciuitas plena populo. Et seqt. Dn̄s locutus est sup eā pp multitudinē iniquitatū suarū. ꝛ ps. Aduersū me loquebant q sedebāt in porta. Sedeamus ergo. i. quiescamus a terrenis ꝛ carnalibus desiderijs: ꝛ Christus Jesus faciet nos stare ad dexteram eius in celis.

Anaxa.

Phūs.

Prou.

Regū.

Hiere.

Psal.

¶ De planeta in gradu puteali Moralitas. Cap. 18.

Questio fit a Phis ꝛ Medicis: Quare hō aliqñ ē tristis ꝛ nescit cāʒ? Et q rñdēt ꝙ i corpe regnat humor melācholicus q hʒ offuscare spūs: q clari existētes sūt cā letitie. Et sʒ hoc veꝝ sit: nō tñ assignat ab eis tota cā. Nā q̄rā ab eis. Quare magis regnabit ille hūor nō q̄ ante horā. Et iō Astrologi

logi rñdentes assignãt cãm p̄rimã. Ubi nota q̄ q̇lꝫbet natus h̄z vnū planetam qui fuit dn̄s ascēdentis in sua natiuitate: ⁊ per ɔñs in sua gn̄atione: cuius planete dispositionē sequitur corpus nostrū vsqꝫ ad mortē: vñ ille magis imprimit vel influit nobis q̄ quicqꝫ alius. In celo aūt siue in zodiaco sunt aliq̄ gradus qui dicunt̄ puteales: vñ qñ planeta est vel reperit̄ in talibus gradibus: ē in sua deiectione ⁊ in malo eē. Et iō qñ ille planeta: q̄ est dn̄s mee gn̄ationis quē seq̄t̄ corpus meū: descēdit ad gradū puteālē ⁊ deprimit̄: ego ex ɔplexione corporis moti ab illo planeta: tristor: ⁊ sic de alijs. Sic suo modo accidit spūaliter. Dominus gn̄ationis nostre ⁊ natiuitatis ē ipse deus Jesus xp̄s: quē debem⁹ imitari non solū quo ad corpus: sed quo ad aīaꝫ: q2 totū ꝫ ipse fecit. Uoluit autē ipse dn̄s noster descēdere in puteū huius mundi: q2 assumpsit carnē: imo voluit pati passionē ⁊ mortē. Quicunqꝫ igit̄ sunt ab eo gn̄ati ⁊ quo ad corpus: ⁊ quo ad aīaꝫ p̄ baptismū: ad suā imitationē debēt tristari ⁊ sustinere tribulationes ⁊ afflictiones: sicut ⁊ ipse ꝑ nobis sustinuit. Figura hui⁹. i. Reg. de Saule rege israel: q̄ volūtarie mortē subijt: qḋ vidēs ei⁹ armiger: ipse ēt voluit mori. Sic fit in ꝓposito: si Saul Rex. i. xp̄s q̄ ē rex regū ⁊ dn̄s dn̄antiū ꝑ nobis voluit mori: ⁊ nos ēt debemus parati eē ad sustinēdum aduersa ⁊ tribulationes ⁊ mortē ꝑ eo si oportuerit. Uñ ipse dicit. Luc. 9. Qui vult venire post me abneget semetip̄m ⁊ tollat crucē suā ⁊ sequat̄ me. Obs. n. suos discipulos ad duo vocauit. p̄rimo ad relinq̄ndū oīa: scd̄o vt ꝑ se aduersa ⁊ mortē sustinerēt d̄r igit̄. Qui vult venire post me. s. deuiscari seu separari ab hoc mundo: sequatur in hoc xp̄m: vt non curet de afflictionib⁹ huius mundi. Uñ fit qḋ a medicis. Quare granū frumēti sanū ē viscosū: non āt ē ita panis. Rñdēt q̄ granū sub mola ꝑdidit viscositatē suā. Joā. 12. Nisi granū frumēti cadens in terrā mortuū fuerit: ip̄m solū manet: sic hō sanus ⁊ in ꝓsperitatibus hui⁹ mundi est viscosus: q2 oīa ad se trahit: sꝫ sub mola tribulationis ꝑdit viscositatē. i. amorē terrenoꝝ: ⁊ seq̄t̄ xp̄m. Sꝫ aliq̄ sequūt̄ xp̄m i cruce quā portāt in scapula: sꝫ volūt eē sani. Et ꝑpea sunt viscosi. Uiscosa. n. nō diuidunt̄ i se: ⁊ attrahūt alia ad se. Sic multi auari sani portant crucē. i. laborē tollerant in acq̄rendis diuitijs: ⁊ sunt viscosi: q2 omnia attrahūt ad se: sicus cuidā pisci maris dicto orux vel crux: q̄ vt dic̄ Albertus: oīa q̄ accipit ɔuertit in carnē suā. tāti. n. caloris est intrinseci. Hāc crucē volunt portare multi auari: q̄ ꝑ acq̄rēdis magnis diuitijs magnos sustinent labores. Figura huius Math. 26. Ubi dicitur. Quod quidam Simon Cyreneus pr̄ Alexādri ⁊ Ruffi fuit angariatus vt portaret crucē xp̄i. Cyreneus interp̄tat̄ hereditas. Tales sunt multi auari: q̄ vt filijs magnas dimittāt hereditates ad angariā portāt crucē xp̄i. Ille. n. Cyreneus fuit nolatus a filijs: cuꝫ tn̄ ceteri nominent̄ a parētib⁹: q2 tales ꝑpter filios talia faciūt: ⁊ non ꝑp xp̄m. De talibus dī ad Phil. 3. flens dico inimicos crucis xp̄i. Beatus āt Andreas econuerso secutus fuit xp̄m in cruce passionis: vide eius hystoriā. Siłr. s. Frācīscus cui⁹ tota vita fuit crux ⁊ mortificatio: ⁊ ideo in eius ꝑsona legit̄ illud. Gal. 6. Mihi absit gl̄iari nisi i cruce dn̄i nr̄i Jesu xp̄i: ⁊ idē dic̄ de multis alijs sctis: q̄ figurati fuerūt Exo. 12. Per primo genitos filioꝝ israel: q̄ fuerunt saluati p̄ crucē sanguinis agni quā i porta habebāt. Sic ⁊ nos seq̄mur xp̄m in cruce passionis ⁊ mortis: qm̄ vt d̄r ad Phil. 2. Ipse fact⁹

Reg. Luc. Nō. Joā. Math. Paul. Paul. Exod. Paul.

est obediēs vsq; ad mortē: mortē aūt crucis: pp qđ ⁊ deus exaltauit eū: ⁊ dedit illi nomē qđ ē sup oē nomē. Paul⁹ igit͛ glief i diuitijs aut dignitatib⁹: sꝫ i infir
Paul. mitatibus ⁊ tribulationibus exēplo Pauli Apost. q. 2. Cor. đ seipso dic. Glo riabor in infirmitatibus meis: vt inhabitet in me virtus xp̄i. Ad qđ melius intel
Boe. ligendū nota q Boe. 1. de cōsola. dicit Mores nr̄os ⁊ totā rōnē vite humane
Qđ. formatos fuisse ad instar celi: ⁊ nō sine cā. Mā. 15. pticula de Proble. fit qđ. Cū corpora celestia: sicut pꝫ: luceāt. Quare stelle nunq̄ perdūt lumē: siue sint propinque: siue sint lōginque Soli. Luna vero aliqñ fm nr̄am apparentiaꝫ plus de luce: ⁊ aliqñ minus: ⁊ q̄to magis appropinq̄t Soli minus videt͛ hr̄e de luce (lꝫ aliter fit in re q: sp medietas Lune ē illuminata: nec plus nec minus). Et rn̄det q oīa superiora habēt lucē a Sole. Vñ Sol d͛: q: solus lucet per se: sed alia lucēt p aliud. Vñ in Sole sp lux vniformiter se hꝫ. Stelle aūt lꝫ de se nō luceāt: eaꝝ tñ corpora ita sunt dyafana ⁊ q̄si spūalia: q lucē pticipāt in profundo: ⁊ iō siue accedāt: siue elongent͛ a Sole: totā tñ lucē ostēdūt. Luna vo nō illūinat͛ nisi i supficie: sꝫ i pfūdo ē corp⁹ opacū ⁊ tenebrosū: ⁊ iō sola medie tas eius illūinat͛. Et lꝫ sua illūinatio sp eodē mō pseueret: tñ q̄tū ad apparētiā nostrā nō ē sic. Vñ q̄to plus accedit ad Solē: q: sub eo sigit͛: tāto magis illūi nat͛: lꝫ ex pte supiori: sꝫ ex parte nr̄a nō ostēdit lucē. Sic vere se hꝫ in spūalibus. Qđ sic declaro. nā gloria nihil aliud est q̄ notitia q̄ habet͛ de aliq̄ operatione alicuius: de qua ipse laudat͛. Vñ idē est q apparētia q̄ est de actu virtuoso. Sol āt iustitie xp̄s deus nr̄: q: operari hꝫ v̄tutē ē sibi nāle vel eēntiale: q: nemo bonus nisi solus deus. s. per eēntiā: iō lux sua: seu apparētia magnaruꝫ operationū virtuosaꝝ: q̄ dr̄ gloria: sp eodē mō se hꝫ. Ego deus ⁊ nō mutor. Et
Mal. Mal. 13. Nō ē de⁹ vt mutet͛. Per stellas āt q̄ sūt dyafane ⁊ vt ita dicā spūales ⁊ lucē pticipāt in pfundo: intelligo btōs: q sic a deo pticipāt gl̄iaꝫ eternā: q nūq̄ mutant͛. Per Lunā vo itelligo hoīes in hoc mūdo vel i hac vita: q: ⁊ si gl̄iaꝫ q̄ ē gl̄ia ichoata: participāt aliq̄r i hac vita: nō tñ pticipāt eā in pfundo: q: pñt eā pdere: ⁊ h̄ pp tenebrositatē nr̄e nāe. Nā. n. nr̄a ita pna ē ad tenebras peti: q ēt in hr̄itib⁹ gr̄aꝫ: nisi deus sp influeret auxiliū suū ad modū Solis: q vt pser uet lucē i aere sp influit: statim pderet͛ gr̄a per peccm̄. Et iō nō sine cā scti erāt cō seruati in gr̄a a deo: q si nō influeret perseuerātiā pderēt vel pdidissent. Illi igit͛ qui sunt ppinq xp̄o Soli iustitie minus ostēdūt gr̄aꝫ ⁊ virtutes suas: q: nolūt
Math. gl̄iā hoīuꝫ: nā xp̄s Math. 6. dicit. Cū ieiunatis nolite fieri sicut hypocrite tristes. extermināt. n. facies suas vt appareāt hoīb⁹ ieiunātes. Amen dico vobis receperūt mercedē suā. Scti viri sic fecerūt: q: nō q̄rebāt gl̄iaꝫ hoīuꝫ: sꝫ tñ volūt hr̄e gl̄iaꝫ đ īfirmitatib⁹ ⁊ aduersitatib⁹. vt pꝫ de Aplis: q ibāt gaudētes a ɔspectu ɔcilij: qm̄ digni hiti sunt p noīe Jesu ɔtumeliā pati. In his ḡ gl̄iandū ē: nō i bonis. Quicqđ. n. boni hēmus: totū ē a deo. de h̄ ḡ nō debes gl̄iari:
Qđ. q: nō ē a te: sꝫ a nobis nō ē nisi īfirmitas ⁊ miseria. In his ḡ gloriemur. Vñ super. 8. de aīalib⁹ fit qđ. Quare leo ad venationē palā egredit͛: pard⁹ vo furtiꝫ. Rn̄det͛ q leo ē v̄tutis magne: ⁊ ostēdit eā ⁊ i ea ē gl̄iosus. pard⁹ vo de se puā hꝫ v̄tutē: ⁊ iō si quā hꝫ: abscōdit. Leo de tribu iuda ē xp̄s Jesus. Pardus vocat͛
Hiere. hō. Hiere. 13. Si mutare pōt pardus varietates suas: ⁊ vos poteritis bn̄facere: cū didiceritis malū. Sic nos si volum⁹ gloriā: gloriemur nō i v̄tute: q̄ i nobis

non est

nõ ẽ:sʒ i infirmitate. Figura hꝰ.2.Reg.6.vbi dĩ.Q̃ð Dauid corã archa dñi ex- Reg.
polliauit se ⁊ ludebat.cui dixit Michol vxor sua spnẽdo eũ. Quã gliosus fuit
hodie rex israel nudatꝰ q̃si vnꝰ scurra:⁊ ille rñdit. Lĩdã ⁊ vilior fiã pluscꝫ factꝰ
sũ:⁊ ero hũilis i oculis meis ⁊ gliosior apparebo. Tu g̃ fac sĩr.s. sis hũilis in
oculis tuis:⁊ tũc apud deũ gliosus apparebis. Bñ g̃ dicebat apl's. Gloriabor
in infirmitatibꝰ meis:vt habitet i me vtꝰ xp̃i. Sʒ nũc ab hoibꝰ ñ q̃rit nisi vana
glĩa. Et si aliqd boni fit:totũ fit ad vanã glorĩã. Et hec vanã. Uanũ.n. ẽ seu fru
stra qð aptũ natũ ẽ asseq finẽ ⁊ nõ asseqꝛ:vt p3.2.Phy. Quedã.n. opa sũt hõa Phs
ex gñe suo ⁊ p ɔñs apta nata asseq bonũ finem: vt elemosynas dare:ieiunare ⁊
hmõi:⁊ si talia fiãt pp vanãglĩã:nõ assequũꝛ finẽ ad quẽ erãt apta nata. Amẽ
dico vobis recepũt mercedẽ suã.pp h.n. freq̃nter Pauo pdit caudã:qꝛ i ea glo
riaꝛ. Figura hꝰ hĩ.4.Reg.vbi dĩ.Q̃ð nũcij regis Babylõis venerũt ad Ezechiã regẽ iuda:⁊ ipe oẽs thesauros ⁊ oĩa q̃ hẽbat ondit eis. Tũc venit ad euʒ Reg.
Esayas ⁊ dixit sibi. Quid viderũt isti i domo tua:⁊ ille rñdit.oĩa q̃cũcꝫ sũt i domo mea viderũt. Cui rñdit Esayas.oĩa ondisti:oĩa diripiere. Ezechias interptaꝛ ɔfortatꝰa dño. Et hic ẽ ille q facit actũ bonũ ex gñe:nũcij regis Babylõis.s.
ɔfusionis:sũt demões:q ita nos decipiũt vt faciãt nos ondere qcqd boni hẽmꝰ
aut facimus:⁊ hoc tm̃ vt totũ pdamus. Bñ ergo dicit Apl's. Gloriabor in infir
mitatibꝰ meis:vt habitet i me vtus xp̃i. Sic ⁊ nos faciamꝰ.vt gr̃aʒ ɔseq̃mur.

¶ De planeta malo operante bonum:ad aspectum boni. Cap.19.

Libertus i suo introductorio q̃rit. Quare planeta malꝰ ad aspectũ boni
a hñ opaꝛ. Et rñdet ꝙ i tali aspectu bonꝰ mittit suos radios malo:⁊ cum
suis radijs imprimit suã bonitatẽ. Si v̓o malus:bonũ nõ aspicit: opʒ ꝙ
opeꝛ sʒ suã nãʒ.s. male. Apl's.1.Cor.15. Cõpat nos stellis dicẽs. Stella dif- Paul.
fert a stella i claritate. Sic i pposito si post lapsũ ɔsideremꝰ nos i puris nãlibꝰ.
opʒ ꝙ male opemur. Phs.n.i li. Predicamẽ. dĩ ꝙ inter bonũ ⁊ malũ moris:ẽ Phs
mediũ p abnegationẽ vtriuscꝫ extremi.s.necꝫ bonũ necꝫ malũ.si hñtes.n. vsũ
liberi arbitrij:necꝫ opanꝛ hñ q̃tũ ad bonũ moris:necꝫ male. Sʒ hñtes vsuʒ li
beri arbitrij hñ i actibꝰ hũanis nõ hñt mediũ inter bonũ ⁊ malũ. vñ actꝰ singula
ris hũanus nullomõ pt eẽ idifferẽs (lʒ sʒ Sco. possit dari actꝰ idifferẽs.) Et
lʒ ex puris nãlibꝰ possimꝰ opari bonũ ex gñe:⁊ ex aliq̃ fine:si tñ ex fine vite eter
ne:q ẽ supnãlis:⁊ cũ bonũ simplr dicaꝛ p respectũ ad vltimũ bonũ:ex puris nã
libꝰ:ñ pt tale bonũ opari:⁊ sic qcqd opaꝛ ẽ diminutũ a bono ⁊ p ɔñs malũ:qꝛ bo
nũ ɔsistit ex tota cã malũ ãt ex diminutione cuiuscũcꝫ:vt dĩc Phs.2.Ethy. Et Phs.
ex hac ɔsideratiõe dixit xp̃s. Nemo bonꝰ nisi solꝰ deꝰ. Sumꝰ g̃ sic male stelle:q̃
de sua nã male opanꝛ. Ad h igiꝛ ꝙ aliqð bonũ opemur:opʒ aspicere sũmũ bo
nũ:q deꝰ ẽ:⁊ ipe mittet i nos radios sue gr̃e:aspicẽ ãt eũ ñ possumꝰ i sua diuini
tate:sʒ illð. Nõ videbit me hõ ⁊ viuet. Ad h igiꝛ ꝙ apparẽdo faceret nos siles
sibi i bõitate:fecit se sileʒ nobis i hũanitate:⁊ h ẽ qð dr.1.Jo.3. Cũ apparue- Joan.
rit siles ei erimꝰ. Et hoc totũ fcm̃ ẽ i bonũ nr̃m.vt.s.visus nr̃ eleuareꝛ ad eũ vi
dẽdũ:assumpsit hũanitatẽ. Et de tali bono loq̃ns xp̃s dicit. Bti oculi q vidẽt
que vos videtis. Albubeter q̃rit:q̃re aliq hñt visũʒ acutũ:aliq v̓o obtusũ. Rñ Qð.
det ꝙ qñ i natiuitate alicuius Sol ⁊ Luna iunguntꝛ in ascendente:⁊ sunt beni Albube.
uoli fit nato tunc acuitas visus: Sol ⁊ Luna fuerunt diuinitas ⁊ humanit-

tas i nr̄a natiuitate: q꞉ eius sanguine .s. xp̄i renati sumus fonte baptismatis? ⁊
iō hēmus visū ita acutū: ꝙ videm⁹ deū: quē antiq p̄res videre nō potuerūt.
Ex tali ergo aspectu possumus bene opari ꝑ meritorū p̄n̄ qđ ē gr̄a: q꞉ ꝑ talē
vnionē apparētē venit gr̄a in mundū: ⁊ iō merito dixit āgelus btē v̄gini. Aue
gr̄a plena. ¶ Vn̄ Ptbol. q̄rit. Quare qn̄ apparet cometa dcā argētea: ē signū
fertilitatis in mundo? Et respondet: ꝙ tunc ignis ꝯiungit ille pure materie in
Phs. virtute Jouis: q beniuolus ē: ⁊ sic fit fertilitas in virtute Jouis. Sic ad ꝓposi
Qđ. tum: deus noster ē ignis ꝯsumēs: m̄ pura fuit sanguis btē v̄ginis: ex quo for
matus ē xp̄s: virtute Jouis .i. virtute spūs sctī: ⁊ sic facta ē fertilitas .i. abūdan
tia gratiaꝝ in hoībus diuersis. Et iō deus Leuitici. 16. ait. Apparebo i nube
.i. in carne. Et deus loq̄ns de isto tpe ⁊ ad lrām de xp̄o dicit. Solē nube tegā.
Per Solē itelligimus xp̄m: per nubē btā v̄rginē. Et nō sine cā. Nā Phs. .i.
Metheo. q̄rit. Quare ros fit tpe claro: pluuia aūt tēpore nebuloso? Et respō
Ber. det ꝙ ros ascēdit in parua q̄̄titate ⁊ paꝝ sursum: ⁊ iō ille vapor nō ꝯgregat in
nubē: s꞉ nubes ꝯtinet aquā in magna q̄̄titate: ⁊ multū ascēdit: ⁊ iō vapor iste
Alber. ꝯgregat in nubē. Sic spūaliter. Jn veteri testamēto multas legimus gratio
Qđ. sas mulieres: vt puta Judith: Hester ⁊ hmōi: sed fuerunt vt ros in parua q̄̄tis
tate: q꞉ tm̄ meruerūt liberationē vnius gētis vel vnius p̄ri̇e. S꞉ q꞉ ꝑ btā vir
Luc. ginē totus mundus ē plenus aqua gr̄e. Vn̄ Ber. ait. O plena ⁊ sup plena: de
cuius plenitudinis abūdantia respersē nitescit oīs creatura: merito igit ꝯpat
nubi: q꞉ in magna q̄̄titate. Albertus ēt in suis floribus q̄rit. Quare aliq anni
sunt nubilosi cū multa pluuia? qdā aūt non. Et respondet ꝙ qn̄ Mars in ca
Reg. pite anni est in domo sua: illo anno sunt nubes ⁊ pluuie. Mars est xp̄s q venit
ad pugnandū contra mundū ⁊ diabolum. Unde Simeon prophetauit de eo
Exo. dicēs. Positus ē hic in signū: cui ꝯtradicet. Et ipse ēt dicebat: nō veni mittere
pacē: s꞉ gladiū: sed tunc fuit in domo sua qn̄ fuit in carne assumpta: ⁊ tunc fue
runt nubes ⁊ pluuie .i. fuit gr̄a in maxima copia diffusa in mūdū. Figura hu
huius. 3. Reg. 8. vbi dr̄. Qđ qn̄ archa fuit introducta in tēplū: totū fuit plenū
nebula? q̄ ē nubes rara: ⁊ dixit Salomon: ꝙ deus ꝓmiserat se habitare i nebu
la. Applica tu ad ꝓpositum. Vel figura Exo. 19. vbi dr̄. Qđ deus volēs appa
Gene. rere filijs israel dixit: sanctificamini trib⁹ diebus: ⁊ tertia die apparuit in nube
densissima: tres dies fuerun tria tēpora. primū tp̄s legis nature. sm̄ tp̄s Circū
Phs. cisionis siue legis Mosayce. Tertium fuit tp̄s legis gr̄e siue legis euāgelice:
Qđ. in qua fuit plenitudo gr̄e data per nubē .i. per xp̄m in carne: sine quo xp̄o to
tus mundus erat in magna necessitate: ꝓpter qđ sctī patres ad celum claman
Qđ. tes dicebāt. Ueni dn̄e ⁊ noli tardare. Et Gen. 48. dr̄. Ueniat q mittēdus ē ⁊
Phs. erit expectatio gentiū. Pro quo nota ꝙ deus non minus in necessarijs ꝓuidit
hoī q̄̄ brutis ⁊ aīalibus alijs: Vn̄ phs. 9. de aīalibus q̄rit. Quare nā aliqbus
auibus ꝓuidit ꝙ habeāt pedes mēbranales: quas ip̄e vocat steganapeda: ⁊ pē
ne dictaꝝ auiū: nunq̄̄ possunt madefieri? Et r̄ndet: vt hn̄ possint ire ꝑ aquā:
eo q꞉ cibū querunt in aqua. Querit postea ibi Albertus. Quare ille aues cibū
querūt in aqua? Et r̄ndet ꝙ ex qbus sumus: viuimus ⁊ nutrimur: vt dr̄. 2. de
aīa. Cū antē dicte aues sint ꝯplexionis flegmatice: appetunt illa flegmatica q̄
sunt in aqua. Jn eis .n. duplex ē appetitus .s. naturalis ⁊ aīalis. Quantum ad
appetitum

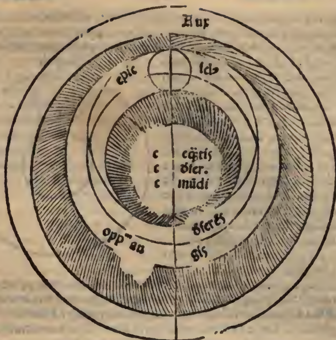
appetitũ aĩalẽ nõ magis comederẽt pisces q̃ carnes: sed quãtũ ad appetitũ nãliter appetũt silia vt sunt pisces ⁊ vermes q generanť in aqua. Ad hoc ĝ q talis appetitus in toto nõ defraudeť nã puidit eis de instrũs. s. de pedib⁹ ⁊ rostro denotato ⁊ pẽnis nõ madefactibilib⁹: vt morãtes in aq̃ subuenirẽt suo nãli appetitui. Nõ igiť minus puidit appetitui nãli h̃oĩs: q appetit⁹ ẽ scire. Nã phs 1. Metha. dicit. Oẽs hoĩes nã scire desiderat. Et hoc pbat: nã cũ potẽtie cognitiue sint nobis date ad duo. s. ad vtilitatẽ vite: ⁊ ad scire: dato q nullã vtilitatẽ cõsequeremur: adhuc scire cuperemus. Sȝ dato q sciremus nãs arbor vł aĩaliũ ⁊ oĩuȝ rep̃ creatar: nunqd quietaretur talis appetitus? Certe nõ. Et ratio est: q2 tũc scimus: cũ cãs cognoscimus: sȝ qm̃ sp est pcessiuus in causis: quãdiu veniať ad primã. Jõ nõ qescit talis appetit⁹ donec sciamus primã cãm: q̃ deus est. Vñ. 10. Ethy. dicit ipse phs: q felicitas ɔsistit in speculãdo vltimũ speculabile: qđ est prima cã. ps. Satiabor cũ apparuerit gloria tua: ⁊ iõ hoc vidẽs diabolus sic decepit pmos parẽtes pmittẽdo eis sciaȝ. Nãlis igiť appetit⁹ ẽ scire sũmã sapiaȝ q̃ attribuiť filio in diuinis. Ad hoc aũt q talis nãlis appetit⁹ non frustareť: pmisit deus p sctõs patriarchas ⁊ pphetas se istã sapiaȝ nobis missurũ. Et hoc est qđ dicit Jacob. Veniat q mittẽdus est. Sed qm̃ tãto tpe. s. ante aduẽtũ xp̃i: missus nõ fuerat: multa icõmoda sequebanť hoĩeȝ. Vñ phs. 4. de Proble. q̃rit. Quare datũ ẽ aĩali q videat? Rñdet: vt dirigat gressuȝ. si. n. qs ẽ cecus sic q nõ videat: mõ offendet ad lapidẽ: mõ ad lignũ ⁊ sic sequuntur multa incõmoda: sic q2 nã hũana nõ videbat suũ visibile. s. sapiaȝ q̃ filius dei ẽ mõ offendebat ad lapidẽ mõ ad lignũ faciẽdo sibi deos lapideos ⁊ ligneos: ⁊ ex his incurrerũt hoĩes alia mala: q2 deuorabanť a demone. Esa. 59. Expectauimus lucẽ: ⁊ ecce tenebre. palpauim⁹ sicut ceci parietẽ: ⁊ q̃si absq̧ oculis attrectauimus. Et sequiť. Multiplicate sunt iniq̃tates nostre: ⁊ pctã nr̃a rñdent nobis. supple. q̃tũ ad alia mala q̃ passi sumus. Et iõ deus misertus hũani gñis in tot p̃iculis ⁊ malis misit nobis quẽ desiderabamus: vt nos liberaret. Figura hui⁹. 4. Reg. 17. vbi dr̃. Qđ de terra israel ablati sunt illi q cognoscebãt deũ: ⁊ positi illi q deũ nõ cognoscebãt: sȝ quilibet fecit sibi ydolũ suũ: ⁊ q2 ignorabãt deũ terre: traditi sunt leonib⁹ ad deuorãdũ: vñ fuit dictũ regi assyriorȝ. gẽtes: q̃s habitare fecisti in terra Samarie: ignorãt legitima dei terre. Et leones interficiũt eos. Et misit rex ad eos sacerdotẽ: vt habitaret cũ eis: ⁊ doceret eos: ⁊ sic liberati sunt. Terra ista sigñat totũ mũdũ: i quo primo hĩtauerũt p̃res pmi. s. Noe cũ filijs suis: q deũ cognoscebãt: sȝ postea venerũt alij: q fecerũt sibi deos suos. s. ydola: ⁊ deũ terre ignorabãt: ⁊ iõ sunt traditi leonib⁹ iferni. Assyrij interp̃tať. diligẽtes. Rex diligẽs fuit deus. Sic deus dilexit mũdũ vt vnigenitũ suũ daret. Vñ misit nobis sacerdotẽ: de quo in ps. Tu es sacerdos in eternũ: q nos sic docuit vt adimpleret desideriũ nr̃m: ⁊ nos a leonib⁹ iferni liberaret. Psal.
Et lȝ de⁹ miserit filiũ suũ i mũdũ: vt. s. satiaret nr̃m desideriũ. Multi tñ sũt q in ipso nõ q̃etãť: sȝ potius eũ fastidiũt ⁊ ɔtẽnũt. Quis. n. i xp̃o q̃etat d̃siderium suũ nõ iudeus: nõ paganus: nõ falsus xp̃ian⁹: nõ auarus: nõ sup̃b⁹: nõ ãbitiosus. Qō.
fit. n. qđ i medicina. Quare ifirmi appetũt vinũ: ⁊ postq̃ habẽt nolũt bibeť: q2 eis sapit amarȝ? Rñdeť. nã q hõ: cui⁹ spũs sũt attenuati: appetat vinũ: nãle ẽ. Nihil. n. ita ɔfortat statiȝ spũs sicut facit vinũ: q aũt sibi sapiat amarȝ: hoc nõ ẽ

Marginal notes: Phs (beside "1. Metha."); Phs / ps (beside "10. Ethy."); Phs / Qō. (beside "4. de Proble."); Esa. (beside "Esa. 59."); Reg. (beside "4. Reg. 17.")

ex vino:& ex gustu infecto malo humore. Sic in proposito: homines infirmi per pctm̃ appetebãt vinũ .i. xp̃m: sed postq̃ est habitus in carne multi nolũt gusta re: sed nõ est ex xp̃o: sed ex eorũ gustu infecto per humorez pcti. Figura hui⁹. 1.
Reg. Reg. 9. vbi dr̃. q̃ deus dixit Samueli. Cras mittã ad te virũ ducẽ super populum tuum israel: & saluabit populum meum de manu phylistinorũ: qꝛ respexi populum meum: & clamor eorũ venit ad me. Et seq̃r: q̃ filij Balial despexerũt eum: & dixerunt: nũ saluare poterit nos vir iste? Iste dux populi dei est Christus Jesus: & bene israel: qui interpretatur: vidẽs deũ. vt .i. desideriũ nãle videndi deũ: satiaret. Ipse venit ad saluandũ populũ de manu phylistinorũ: qui interp̃tatur ruina duplex: qꝛ ruerat dupliciter .s. a gr̃a & gloria. Balial interpretatur sine iugo: & ẽt aliter interpretatur cecũ lumine: vere sine iugo sunt iudei & alij infideles: q ceci sunt: & spernũt eũ: nec credũt p eũ posse saluari. Bene igitur dicebat Jacob. Ueniat qui mittẽdus est. Sed qꝛ primi patres expectabãt filiũ dei mitten
Paul. dũ: iõ deus volẽs eorũ desideriũ satiare: misit eũ: vt clare dicit Apl's ad Gal. 4. At vbi venit plenitudo tp̃is misit deus filiũ suũ. Et iõ postq̃ venit in mundum
Idem. summũ desiderabile: filius dei: iõ est tp̃s benefaciẽdi. Et Apl's ad Gala. 6. Dũ tp̃s habemus operemur bonũ: qꝛ igitur mõ est tp̃s nostre salutis: mõ bene ope
Qõ. remur .s. ad salutẽ. Et merito. Nã fit qõ in astrologia. Quare qñ Sol a tropico hyemali vadit ad tropicũ estiualẽ: oĩa bene operantur? Naz arbores & herbe faciũt flores & fructus: & aues nidificãt & pullificãt: oppositũ ẽ in alio tropico. Et respondetur q̃ hoc est: qꝛ tũc Sol descẽdit ad augẽ: q est in Cancro: sed dicitur descẽdere quo ad nos. Qꝛ fm phm nos in mũdo sumus deorsum. Sic qꝛ Sol iustitie xp̃s deus noster descẽdit non in se: sed quo ad nos: q eramus deorsum: ideo debemus bene operari. Et tũc vere planeta malus .i. hõ malus pp pctm̃ originale vel actuale operabitur bene per aspectũ boni planete .i. xp̃i q immittet in nos radios sue gr̃e: quibus mediãtibus nostra opa meritoria erũt. Sed nos econtrario facimus sicut herbe croci: q qñ Sol venit ad nos: ipsa stat sicut mortua: nihil videtur operari: & ad nos p incarnationem: tñ nihil boni meritorij operamur sed sumus sicut mortui: & totaliter dediti terrenis cupiditatibus &c. Et istud capitulum potest applicari festo Incarnationis .s. in Annunciatione virginis: vel in natiuitate Christi.

¶ De Saturno quomodo moueatur. Cap. 20.

Celum Saturni: quod & septimuz ponitur (cum sit figure sphērice) sua superficie conuexa cõiungitur superficiei concaue octaue sphere: & diuidit in tres orbes ab inuicẽ diuersos & contiguos. In medio quorum collocatur orbis quartus & paruus: qui dicitur epiciclus. Orbis superior celi septimi secundum superficiem cõuexam est mundo concentricus: secundum concauaz autem est excentricus. Inferior autẽ econuerso: secundum superficiem concauam est concentricus: secundũ conuexam vero conspicitur eccentricus: & hi duo orbes augẽ Saturni deferentes nominantur: eo q̃ ad motũ eorum aux Saturni varietur. Inter hos includitur tertius orbis: qui secundum vtrãq̃ superficiem eccentricus est: & deferens Saturni simpliciter appellatur: quia in eo orbis paruus (cui corpus Saturni est infixum) defertur: vt patet in figura hic inferius designata.

Meridies vel auster.

¶ Hoc adt totū celū in die naturali raptu primi mobilis ferṫ ab oriente ꝑ occidentē rursusq̄ ad orientē: s3 quo ad orbes particulares: quos continet: nō mouetṫ equaliter. Orbes.n supior ⁊ inferior (quos appellamus deferētes augem Saturni) sup axe ⁊ polis eclyptice octaue sphere ad motū eiusdē ꝓportionabiliter mouenṫ.s. inducētis annis vno gradu ⁊.28.minutis fere. Ita q̄ semper pars strictior superioris sit supra latiorem inferioris: ne corporum penetratio: aut vacui positio admittatur. Orbis vero medius: qui deferens Saturni dicitur: super axe ꝓprio secāte axem zodiaci siue eclyptice: ꝭm successionē signoru3 mouetṫ duobus minutis fere quotidie. Et poli eius a polis zodiaci distāt: distātia tñ inequali.axis.n.huius orbis axē zodiaci nō in medio seu centro secat: ꝑꝑ eccentricitatē eius. Unde ēt supficies deferentis a supficie eclyptice inequaliter diuidiṫ: ita vt maior portio in qua est aux semꝑ: sit versus aqlonē: minor vero in qua sꝑ est augis oppositū: versus austrū relinquatur. Sic fit in Ioue ⁊ Marte: ⁊c. vt p3 in theorica planetaꝝ. Epicidus vero moueṫ duplici motu.s. in longitudinem ⁊ latitudinem: vt sepe declaraui per instrumenta clara. In longitudinem quidem mouetur epicidus super centrum suum corpus planete sibi infixu3 in parte superiori secundum successionem signorum: in parte vero inferiori contra successionem signorum portans. Et ideo planeta in parte superiori directus: in parte vero inferiori retrogradus dicitur. In ascensu autem ⁊ descensu appellatur stationarius: non quia stet: sed nobis stare

videtur: cum tunc non antrorsum vel retrorsum: sed vel deorsum aut sursum procedat: sicut sagittam sursum emissam quasi stantem in aere dicimus: cum directe ascendit aut descendit. Et hoc in omnibus planetis epiciclū habētibus considerat: vt pz in sequenti figura.

In Luna vero pp velocē motū non aduertit: ipsa tñ in superiori pte epicicli tarda cursu: in inferiori autē velox cursu dr. de equāte p nūc nō loquor cū nō sit realis circulus: sz tm̄ imaginatus. Mouet aūt epiciclus ēt in latitudinē respectu augis vere: sup axe suo trāseunte centrū eius ꝛ lōgitudines medias. Et hic axis: dū centrū extra nodos capitis ꝛ caude .i. intersectionis superficieꝝ deferentis ꝛ eclyptice fuerit: supficiei eclyptice eque distabit. Est autē aux planete siue apogiū planete: punctus deferētis maxime a cētro terre remotus: punctus vero maxime centro terre ppinquus oppositum augis: siue peregium. Linea autē per hos punctos ꝛ centrum terre trāsiens: linea augis ab astrologis appellat. Saturnus: q ꝛ Phetō: in .xxx. ānis totū pcurrit zodiacū: ꝛ cōtinet terrā .91. vicibus: ꝛ vnā eius octauā: ꝛ distāt a centro terre per milliaria .46816250. secundum quosdam.

Phaetō

¶ Saturni Moralitas secundum: Poetas. Cap. 21.

Aturnus ab antiqs pingebat͂ ꝛ supponebat͂ eē hō senex: curuus: tristis
s ꝛ pallidus q vna manu falcē tenebat ꝛ in eadē draconis portabat ima-
ginē: q̄ dētib⁹ caudā ꝓpriā comedebat. Altera vero filiū paruulū ad os
applicabat: ꝛ cū dentib⁹ d̄uorabat: q̄tuor iuxta se habebat liberos. s. Jouē: Ju
nonē: Neptunū ꝛ Plutonē: quoꝝ Jupiter p̄ris virilia amputabat: mare ēt an
te eū pictū erat in quo dicta virilia Saturni abscissa ꝓiecta videbant͂. De qb⁹
Uenus puella pulcherrima nascebat͂: iuxta aūt ip̄m ops vxor sua in cuiusdam
matrone similitudinē picta erat: q̄ oib⁹ opē dabat: ꝛ panē paupib⁹ porrigebat.
Ista p̄nt exponi q̄tuor modis. s. litteraliter: q2 Saturnus dr̄ primus oiu3 pla
netaꝝ: q2 dr̄ senex eo q2 ceteris planetis tardius incedit inquantū facit tardius
suū cursum. s. in. xxx. annis: falcē aūt curuā hr̄e dr̄ ꝓ eo ꝙ est sepe planeta retro
grad⁹: q cursu suo retrogradare videt͂ ex tarditate sui motus. Iste filios suos
comedit ꝓ eo ꝙ oīs q in cōstellatione Saturni nascit͂ raro viuit: vt qui nascit͂
octauo mēse: q est Saturni: nō viuit. Jupiter aūt filius suus ip̄m dr̄ castrare:
q2 sydus Jouis: qd̄ sibi imediate ꝯiungit͂: qn̄qꝫ se exaltat ad Saturni circulū:
vt qn̄ est in auge sui epicicli. Uel q2 Jupiter ipedit ꝛ tēperat malitiā Saturni.
Ops aūt. i. terra vxor eius dicebat͂: ꝓ eo ꝙ p ei⁹ influētiā bōa terrestria ḡnant͂.
¶ Scd̄o pōt exponi n̄āliter: q2. s. Saturnus significat tp̄s: qd̄ quatuor h3 fi- 2
lios. i. q̄tuor elemēta. s. Jouē ignē: Junonē aerē: Neptunū aquā: Plutone3
terrā. Quē tn̄ Jupiter. i. ignis castrare dr̄: eo ꝙ oēs viros tp̄is. i. fruct⁹ quos
ꝓducit tp̄s: ab igne. i. a calore cōsumi noscunt͂: ꝛ sic ēt Saturnus. i. tp̄s filios
suos comedit: inquantū qcqd in tp̄e nascit͂: tp̄s ꝛ duratio attenuat ꝛ cōsumit:
vel inquantū fructus ꝛ semina ad locū vnde exeūt reuertunt͂. s. ad terrā. Falcē
aūt hr̄e dr̄ eo ꝙ tp̄s p reductionē in seip̄m creat͂. Un̄ ꝛ draconē tenere dr̄ pro
eo ꝙ annus q per draconē intelligit͂ ꝛ q more draconis in seip̄m reuoluit͂ ita ꝙ
cauda sua semp cū suo capite ꝯiūgit͂: ab ipso noscit͂ depēdere. Sua aūt virilia
in mare ꝓijciunt͂ inquātū virtus ḡnatiua q̄ est in tp̄e in aqua. i. in hūorib⁹ re-
seruat͂. Uenus aūt ex istis ꝓuenit inquantū a rex n̄āliū hūorib⁹ libido ꝛ com
placētia ḡnationis ꝓuenit ꝛ ꝓcāpit. ¶ Tertio exponit͂ hystorialiter. fuit. n.
Saturnus rex Crete: cui frater eius tyrānus dixit ꝙ fili⁹ eius ip̄m erat expul 3
surus de regno: q̄ pp ꝯsuluit: ꝙ oēs filios suos deuoraret: vt sic facti malitia3
declinaret: deuorauit ergo Junonē: Neptunū ꝛ Plutonē. Finaliter aūt cogi-
tauit ꝙ si aliā q̄ vxorē ꝓpriā cognosceret ꝛ sobolē inde generaret: credidit ꝙ fi
lius inde genitus sibi nō noceret: cognouit ergo phīlicē ex qua Jouē genuit: q
tn̄ ip̄m de regno postea expulit ꝛ eiecit. Uel dimissis priorib⁹ expositionibus.
¶ Dicamus quarto allegorice. Qd̄ Saturnus pōt significare aliquē malum 4
prelatū vel superiorē: vel prefectū: senē. i. in malis morib⁹ antiquatū: curuū. i.
a rectitudine veritatis inclinatum: vel ad terrena p auaritiā inclinatum: falcē
tenētē. i. falsitate ꝛ malitia deprauatum: ꝛ etiam ad secandū ꝛ affligendū alios
falce rapine ꝛ iniustitie cruentatū: q filios suos comedit: inquantum subditos
ꝓprios rapinis ꝛ exactionib⁹ attenuat ꝛ ꝯfundit. Isti ēt draconē tenētq pro
certo fallos officiales rapaces ꝛ detractores: venenosos ꝛ dracones vt cōiter se
cum habēt: vt ipsis mediātib⁹ mūdi paupes infectēt. ps. Sup aspidē ꝛ basi- ps

liscũ ambulabis ⁊ conculcabis leonẽ ⁊ dracone: q2 pro certo tot sunt taliũ aspi des ⁊ basilisci: leones ⁊ dracões. i. mali ministri ⁊ officiales ꝙ vix põt ibi deam bulari nisi sup vel inter tales: qui ꝓculdubio ꝓprie sunt sicut aspis qui dormi re facit alios falso blãdiendo: sicut basiliscus qui qcqd videt interficit exploran do: sicut leo q irascit̃ inuadendo aperte: sicut draco qui occulte inficit inuaden do: insidiãdo: ⁊ caudã sue finalis malitie ad caput. i. ad principium reducẽdo.
ps. ps. Draco iste quẽ formasti ad illudendũ ei. Isti opẽ accipiũt vxorẽ. i. diuitiaꝝ cumulationẽ ⁊ successionẽ. verũ tñ sepe accidit ꝙ post multoꝝ deuorationes ⁊ afflictionẽ: finaliter Jupiter. i. vnus filioꝝ suoꝝ. i. subditoꝝ suoꝝ ceteris soler tior ⁊ audacior cõtra istũ malũ patrẽ insurgit ⁊ ipm a virtute ꝓpria castrat. i. priuat atqꝫ tãdiu contra eũ pugnat ꝙ de regno vel plãtura ac officio ipsius de trabit ⁊ deponit. Dicẽs illud Esa. Quõ cecidisti de celo Lucifer qui mane orie
Esa. baris. Justũ est. n. vt qui filios ⁊ subditos iniuste diripit ⁊ pdat̃: ab aliquo fi lioꝝ ⁊ subditoꝝ finaliter inuadat̃: ⁊ ꝙ per eũ castret̃ ⁊ a regimine deponat̃: ita ꝙ virilia sua in mare ꝓijciant̃. i. ꝙ tota volũtas sua i amaritudinẽ cõmutetur: vel ꝙ tota ipsius virilitas ⁊ potestas in mare tribulationis ⁊ in paupertatis ⁊ mi serie amaritudinẽ cõuertat̃. Ecce quõ patres comedũt filios: ⁊ filij comedent patres suos. Talis ergo Jupiter q ipm castrat pro ipso dr̃ regnare: q2 plerũqꝫ contingit ꝙ illi q tales malos ꝓcurat deponi: solẽt coꝝ regna ⁊ officia ⁊ regimi na obtinere: nã multi potẽtes oppssi sunt valde. De virilib⁹ aũt coꝝ ipsis lub latis. Uenus nascit̃ inquantũ in bonis illoꝝ maloꝝ alij luxuriant̃: q2 re vera baiuli ⁊ officiales virilia. i. bona taliũ qñqꝫ depdant̃: ⁊ pp iniquitatẽ quã in of ficijs suis fecerũt castrant̃ ⁊ puniunt̃: ⁊ sic solẽt rapere ⁊ in eis luxuriari ⁊ gau dere: ⁊ sic videt̃ virilib⁹ deã Uenerẽ gñare: q2 acceruãt ex alo. i. iniuste alijs cõ
5 gregãt: ⁊ in bonis ipsius alius luxuriabit̃. ¶ Uel dic qnto ꝙ Saturnus qui fuit primus q frumẽta docuit italicos seminare: quapp a Saturãdo dictus est Saturnus: q2 famẽ boiũ q prius glandib⁹ viuebãt docuit releuare: põt signi ficare aliquẽ piũ ⁊ bonũ plãtũ in saturãdo alios occupatũ: qui. s. audet malos filios ⁊ subditos deuorare p correctionẽ: ⁊ qui opẽ h3 in vxorẽ. i. pietatẽ ⁊ com passionẽ qua. s. pauperes nutrit p elemosinã ⁊ subuẽtionẽ: qui ⁊ falcẽ h3. i. iu stitie sectionẽ: ⁊ senex ẽ ⁊ maturus p discretionẽ ⁊ rõnẽ: verũtñ sic est: ꝙ tales solẽt pceteris a Joue filio suo castrari. i. ab ambitiosis subditis infestari. mul te. n. tribulationes iustoꝝ. Boni. n. plãti ⁊ iudices ꝓ eo ꝙ malos filios gñant ⁊ deuorãt: ab alijs malis subditis odiunt̃: ⁊ hoc q2 timẽt ꝙ p eos filr deuoren tur: ⁊ ĩõ isti nitunt̃ tales pres castrare ⁊ eos de regno suo ⁊ plãtura deponere:
6 vt loco coꝝ valeant imperare. ¶ Uel dic sexto ꝙ Saturnus significat tyran nos ⁊ maxime eos qui in furore vel violentia sibi subijciũt ciuitates: isti. n. certi sint ꝙ a filijs suis. i. ab aliquibus subditis sunt finaliter deijciendi ⁊ de regimi ne deponẽdi sicut in alijs sibi silib⁹ quotidie euenire pcipiũt. Et ĩõ de consilio fratris sui tyrãni. i. de ꝯsilio suoꝝ parentũ ⁊ amicoꝝ isti filios suos. i. subditos vir deprimunt: deuorant ⁊ deuastãt: ⁊ hoc ne forte sint ibi aliqui qui cõtra eos erigere se valeant: ⁊ qui ipsos deijciãt ⁊ deponãt: ⁊ inde pax eis ꝑficit: q2 iste. s. filius subditus de quo sperabãt: ⁊ in quo sibi penitus nõ cauebant: ipsos qñqꝫ eijcit ⁊ castrat: ⁊ loco eoꝝ imperat ⁊ regnat: sicut ad lrãm semel accidit in laude

ciuitate

ciuitate Lõbardie: vbi quidã molendinarius tyrãnũ deiecit ⁊ loco ipsius tyrã
ni officiũ ⁊ ciuitatis dñium vsurpauit. Sic. n. dicit Job. Deus pdit multos ⁊ Job.
innumerabiles ⁊ regnare facit alios p eis. Et ecclesiastici. x. Regnũ a gête in gê Eccle.
tê trãsfert pp iniustitias ⁊ iniurias ⁊ cõtumelias ac diuersos dolos. Uel dic q 7
Saturnus qui dictus est a saturando: sacietatê designat: q re vera Venerem
generat. Hieronymus ait. Uenter iatur facile spumat in libidines. Uel pone Hiero.
post dictã hystoriã: exemplar q ipossibile est fatoꝝ destinationê .i. ꝯsiliꝝ diuini 8
ordinationê fugere: imo p illã ⁊ eãdê viã quã ipm fugere ⁊ euitare credideris:
necesse habes in eã incidere. Saturnus. n. ne deijceref a tyrãnide: filios legiti
mos occidit: ⁊ alienã vxorê duxit: cuius tñ filius Jupiter fati destinationê iple
uit patrê expellendo. Hic posset adaptari exêplum Jone, pphete: qd a deo de
stinatũ erat nolens impleuit ⁊ sic in Niniue pdicauit. Uel dic nono q Satur 9
nus figurat voluptuosum. Nã Saturnus a saturãdo ê dictus fm Jsid. Cui⁹ Jsido.
vxor ops dicta ê ab opulẽtia quã tribuit mortalib⁹. Jn Saturno. n. delectatio
gutturis: in vxore delectatio significaf carnis: in qb⁹ corporis delectationibus
voluptas ꝯsistit. Sed adbuc ostêdũt voluptuosum hoiẽ esse similem Saturno
q̃tuor. s. exitus: effectus: tps ⁊ affect⁹. Primo exitus: q: Saturnus pingebaf
olim mestissimus: q: vt dicit Ptbol. in li. de iudicijs astroꝝ. Saturnus dat ho Ptbol.
minê sub eius dñio natũ vel ꝯceptũ esse tristê: raro hylarê vel ridêtê: vnde etiã
in iudicijs merorê ⁊ tristitiã designat: hec aũt tristitia ꝯpetit fini voluptatis: q:
vt dicit Boetius. Uoluptas tristes hʒ exitus: fm illud Prouer. 5. Nouissima
illius amara q̃si absinthiũ. ¶ Scdo si cõsideret effectus. Nã Saturnus ê in Boe.
effectu frigidus ⁊ siccus ⁊ põderosus: ⁊ sic êt pingebaf: q oia cõgruũt volupta Prouer.
ti: q infrigidat spũalis affectionis calorê extinguêdo: desiccat humorê deuotio 2
nis cõsumêdo: ⁊ grauat mêtê ad inferiora deprimêdo. ¶ Tertio q̃tũ ad tps. 3
Nã Saturnus dr planeta nocturnus q: voluptas carnis querit tenebras noc
tis. Job. 24. Oculus adulteri obseruat caliginê. ¶ Quarto quantũ ad affe 4
ctũ Saturnus tenet similitudinê voluptuosi. Nã vt dicit Ptbo. Nati sub Sa Job.
turno turpia ⁊ immunda nõ abhorrent vestimêta: ⁊ alia etiam diligunt fetida. Ptbol.
Quod totum moraliter competit luxuriosis qui non abhorrent notaʒ infamie
exteriorem: ⁊ diligunt omnia feda ⁊ immunda.

¶ De Natura Saturni fm astrologos. Cap. 22

Saturnus ê a saturãdo dictus: cuius vxor ops ê dicta ab opulẽtia quaʒ
tribuit mortalib⁹: vt dicit Jsid. ⁊ Martia. Dicũt fabule: q id depingif Jsido.
mestissimus: q: a filio suo castratus fingif fuisse cuius virilia i mare pie Martia.
cta causauerũt Venerê. Est aũt Saturnus fʒ Misabel. planeta maliuolus: fri Misabe.
gidus ⁊ siccus: nocturnus ⁊ põderosus: ⁊ idõ in fabulis senex depingif. Jste cir
culus ê a terra remotissimus: ⁊ tñ terre ê maxime nociuus: vñ pp elõgationê a
terra p. 30. annos pficit cursum suũ: vt dictũ ê prius. plus nocet retrogradiêdo
q̃ directe ꝓcedêdo. Uñ in fabulis fingif habere falcê curuã. Jn colore êt ê pal
lidus aut liuidus sicut plumbum: quia duas habet qualitates mortiferas. s. fri
giditatem ⁊ siccitatem: ⁊ ideo fetus sub ipsius dominio natus aut conceptus
vel morif vel pessimas ꝯsequif qualitates. Nã fʒ Ptbol. in li. de iudicijs astro Ptbol.
rũ: dat hoieʒ eẽ fu. cũ: turpê: iniqua operantê: pigrũ: grauê: tristê: raro hylarê

seu ridentē. Unde dicit idē Ptbol. Subiecti Saturno ragadias.i. fissuras sic cas sepius in calcaneis patiunt: glauci sunt coloris et lucidi: in capillis et i toto corpe asperi et inculti: turpia et fetida nō abhorrēt vestimēta: aīalia diligunt feti da et imūda: res diligūt accidas et stipticas: qr in corp ꝯplexione hōr malēconi Ptbol. cus dnāt. De hoc Saturno dicit Ptbol. Sub Satur no sunt Capricornus et Aquarius: eius dñiū3 est in Libra: s3 in Ariete regnū pdit. Sub eo ꝯtinet vi ta: edificiū: doctrina et locus frigidus et siccus. In iudicijs significat merorē3 et tristitiā. Color eius ē niger et plūbeus et ē falsidicus: qñ tñ igredit circulū Jo uis minorat malitia eius: et mutat colorē ex vicinitate ipsi⁹. Cū.n.fit nālr plū beus: ex claritate Jouis cui ꝯiūgit: efficit cādidus atq3 clarus: vt dicit Ptbol.

Saturni Moralitas. Cap.23.

Saturnus a saturādo ē vocatus: qr saturitatē īmūdo cāt: et idō ops dicit vxor eius: idest opulentia: quia Saturnus opulentiam tribuit secun= Isido. dum Isid. Spiritualiter boni et pij dñr Saturn⁹ qr.s.alios satiāt p ele Luc. mosynas de bonis suis: et isti ꝓ certo habēt opulētiā.iuxta illud Luc.6. Date Prouer. et dabit vobis: et Prouer.3. Da paupib⁹ et iplebunt horrea tua: et l3 Saturn⁹ sit a terra remotissimus: terre tñ maxime ē nociuus et ē planeta maliuolus et pō Ptbol. derosus ꝯm Ptbol. et Martianū. Sic vere in mūdo sunt multi maliuoli petō= Martia. res: q l3 sint a terra.i.a terrenis remotissimi p paupertatē: vel p exigētiā sui stat⁹ sicut sunt religiosi terre tñ malitie.i.terrenoꝝ cautelis et fallacijs sunt ꝯiūcti: et in terrenis diuitijs p affectū iplicati. Uel aliter dic. Qd Saturnus ē iustus q q̄to plus remotus a terra tāto plus appropinq̄t celo vitā celibē ducēdo: tāto magis ē terre nociuus terrena ꝯtēnēdo. Saturnus planeta maliuolus magis nocet retrogradādo q̄ directe ꝓcedēdo ꝯm Ptbol. Sic vere maliuoli et iuidi detractores magis alijs retro nocēt q̄ añ: qr.s. dū retrogradiunt.i. dū sūt retro i absentia: tūc p isamias et falsas accusatiōes alios ledūt: qd tñ directe ꝓcedēdo i.añ et in p̄ntia facere nō auderēt. Uel dic q aliqñ vir rectus plus nocet se sub trahēdo q̄ ꝓficiat apparēdo. Exēplū d Helia q plus nocuit Achab et ei⁹ pplo Reg. i absentia: q̄ ꝓfuerit i p̄ntia.1. Reg.17. Saturnus ē a terra remotissim⁹ et tñ terre mirabilr ē nociuus. Sic bōi a terrenis sūt p ꝯtēptū elōgati: terre tñ.i.ter rena diligētib⁹ sunt ꝯtrarij. Eccle.33. ꝯtra bonū malū ē. Saturnus ē planeta maliuolus: frigidus: siccus: nocturnus: pōderosus: pallidus: retrograd⁹: a ter ra remotissimus: et depingit i fabulis qdā senex tristis tenēs falcē: qr fingit a fi lio suo fuisse castratus: cuius virilia i mare ꝓiecta Venerē creauerūt. Tales ē petōr: et maxime diuites: qr vere isti sunt maliuoli: et frigidi p īdeuotionē: sicci p īcōpassionē: nocturni p petōꝝ suoꝝ occultationē: pōderosi et ad terrena incli nati p auaritiā et ambitionē: pallidi p defectū caloris charitatis: retrogradi per obstinationē: a terra.i.a ꝯsideratiōe mortis remotissimi p mētalē excecationē. Isti sunt senes.i.in malis ꝯsuetudinib⁹ antiquati: tristes a spūali noticia denu dati: tenētes falcē.i.in malis opib⁹ occupati: senuit Isaac: et caligauerūt oculi Gene. eius Gen.27. Si aūt q̄ris q̄re sunt tristes? dico: qr vere sepe accidit: qr filij co= rū.i.plati: vel ꝯsanguinei: vel vxores: vel filij accipiūt diuitias suas furando et Eccle. subtrahēdo: ita q de eis gināt Venus.i.luxuria: qr vt dr Eccle.14.i bonis ei⁹ alius luxuriabit. Itē si q̄rat cur depingit cū falce? Respondetur: qr sicut falx

retrogrediendo

retrogradiẽdo rumpit herbã: ita Saturnus qñ est retrogradus magis nocet ꝙ qñ directe procedit. Sic vere isti diuites ⁊ maxime vsurarij p retrogradatio nẽ suam .i. p contractus falsos quos faciunt retro .i. nõ in p̃ntia alioꝝ: sꝫ priuatim in cameris ⁊ cũ instrumẽtis palliatis: magis nocẽt viris bonis: ꝙ qñ directe .i. apte procedũt: q: .s. obligant sibi tunc pauperes: ⁊ palliant vsuras suas qđ directe .i. publice non audent facere quoquo modo. Vñ Hiere. 7. Profecti sunt retrorsum ⁊ nõ ante. Uel si vis dic ꝙ Saturnus significat bonos senes qui .s. debent esse graues ⁊ ponderosi p actus ⁊ incessus maturitatẽ: palidi per meditationis sagacitatem: frigidi per castitatẽ: sicci p abstinẽtie macerationẽ: nocturni p vigiliarũ frequentationẽ: a terra remotissimi per terrenorum contemptũ: ⁊ abbominationẽ: a filio .i. a pauperibus (qui eis debent esse cari vt filij:) debent castrari diuitijs per elemosinarum distributionem: ⁊ per falcem iustitie debent exercere malorum punitionẽ. Apoc. 14. Alius angelus exiuit de templo qđ est in celo habens falcem acutã. Secũdũ Ptole. Subiecti Saturno sunt graues: tristes: turpes: gradias .i. fixuras in calcaneis pacientes: vestimenta fetida non horrentes: aliena fetida diligentes. Tales sunt auari: q Saturno .i. mundane prosperitati ⁊ sacietati sunt subiecti: q: isti sunt iniqua operãtes per pauperũ exheredationẽ: pigri ad bonã operationẽ: sed ⁊ pedes eorum sunt pigri ad ambulãdũ. Sapiẽ. 15. Tristes sunt per solicitudinẽ: graues ⁊ ad terrã inclinati per auaritiã: turpes p malã conuersationẽ: ⁊ in calcaneo .i. in fine vite sue fixuras patiunt .i. eternã dãnationẽ: fetida autẽ vestimẽta .i. bona temporalia nõ horrent: imo diligunt p auaritiã: ⁊ alia imũda .i. males mulieres diligũt p luxuriã: iõ Esai. 66. Aia eoꝝ delectationibus suis delectata est. Secũdũ Ptolemeũ sub Saturno sunt Capricornus ⁊ Aquarius: ⁊ domus eius: ⁊ regnat in Libra: ⁊ in Ariete perdit regnuꝫ: ⁊ significat tristitiã ⁊ merorẽ. Saturnus maliuolus est diabolus malitiosus: q: domus eius est Capricornus .i. alta petentes .i. ambitiosi. Aquarius .i. molles ⁊ luxuriosi: ⁊ regnat in Libra .i. in peccatoribus p auaritiã: sed vere in filiis q sunt Aries .i. mites ⁊ benigni pelle bonorũ morũ vellati: deficit sibi regnũ: q: isti sunt qui dicũt nolumus hunc regnare sup nos. Luc. 19. sed ipse est Rex sup oẽs filios superbie. Job. 14. Sed iste ꝑ certo filijs suis .i. peccatoribus finaliter significat tristitiã ⁊ mortẽ .s. eternã. Secũdũ Ptolemeũ Saturnꝰ significat tristitiã ⁊ merorẽ: ⁊ iõ depingit tristis. Sic vere Saturnus .i. mũdi ꝓsperitas ⁊ saturitas in suis possessoribus significat eternam tristitiam: ⁊ mortẽ temporalẽ .s. ⁊ eternam: q: vere illi: q mundana prosperitate letant: ⁊ nunc ⁊ in futuro per tribulationem variam contristant: q: vere sm Ambrosium: cõtinuus successus temporalium eterne damnationis est inditiũ. Licet etiã Saturnus sit plumbeus ⁊ pallidus ⁊ malliuolus: qñ tñ intrat circulũ Jouis planete beniuoli: malitia sua temperat: ⁊ argẽteus ⁊ cãdidus efficit: vt dicit Ptholo. Sic vere dato ꝙ hõ sit plũbeus p malã luxurie infectionẽ: liuidus per malã conuersationẽ: qñ tñ sectatur consortiũ Jouis .i. alicuius bone psone effic candidus per castitatem: clarus per honestatẽ: ⁊ cõtra malitiã acquirit vite ⁊ morũ bonitatẽ. Saturnus per triginta menses moratur in quolibet signo: ⁊ in. 30. annis cõplet in Zodiaco cursum suũ. Sic vere iustus propter latitudinem circuli mẽtis sue

Hiere.
Apoc.
Ptole.
Sapie.
Esaia.
Ptole.
Luce.
Job.
Ptbole.
Ptbole.

debet diu morari in quolibet rerū signo.i.i cōsideratione cuiuslibet creature:
⁊ sic in numero ternario: vel trigesimo qui cōstat ex ternario decies ducto.i.in
fide sancte trinitatis: quo ad ternariū: ⁊ in pfectione decē preceptorū: quo ad
Paul. denariū: cōpleat cursum vite: vt dicit Paulus.2.Thi.3.Cursum consumaui:
fidē seruaui. Sic etiā vir iustus est a centro terre remotissimus per terrenorū
cōtemptū: vt fecit sctūs Franciscus: qui pecuniā vt puluerem vilipendit: ⁊ per
Paul. consequens celo propinquus: per contemplationem celestiū. Unde Paulus.
Nostra conuersatio in celis est.

¶ Saturni alia Moralitas. Cap.24.

Er Saturnū et intellige hoiem voluptuosum. Nā Saturnus a satu-
Isidor. p rando est dictus sm Isidorū: cuius vxor Ops dicta ab opulētia: quā
tribuit mortalibus. In Saturno.n.delectatio gutturis. In vxore dele
ctatio significat carnis: in qbus duabus delectationibus corporis voluptas
cōsistit. Sed adhuc ostendūt hoiem voluptuosum esse Saturno similē: volu
1 ptatū exitus: effectus: tēpus: ⁊ affectus. ¶ Primo exitus qr Saturnus pin
gebatur olim mestissimus: cuius cām assignāt fabule: qr a filio suo Ioue fingi
tur fuisse castratus: quod ꝓpterea forte dicit: qr planeta Iuppiter impedit ⁊
Pthole. temperat maliciam Saturni. Sed verior causa tristitie est: qr vt dicit Ptole.
in lib.de iuditijs astrorū. Saturnus dat hoiem: sub eius dñio natū vel ꝯceptū
esse tristē: raro hylarē vel ridentē: vnde et in iuditijs merorē ⁊ tristitiam desi-
Boe. gnat. Hec aūt tristitia cōpetit fini voluptatis: qr vt dicit Boetius. Uoluptas
Prouer. tristes habet exitus: sm illd Prouerbi.5. Nouissima illius amara quasi absin
2 thiū. ¶ Secūdo si cōsideret effectus. Nā Saturnus est effectu frigidus ⁊ sic
cus: ⁊ ponderosus ⁊ sic etiā in fabulis pingitur. Que oia cōgruūt voluptati:
que infrigidat: spūalis affectionis calorē extinguēdo: desiccat: humorez deuo
3 tionis cōsumēdo: ⁊ grauat mentē ad inferiora deprimēdo. ¶ Tertio quantū
Job. ad tēpus. Nā Saturnus dr planeta nocturnus: qr voluptas carnis querit te
4 nebras noctis. Job.24. Oculus adulteri obseruat caliginē. ¶ Quarto tenet
Pthole. similitudinē: si ꝯsideret voluptuosi affectus. Nā sicut dicit Pthole. Nati sub
Saturno turpia ⁊ inmūda nō abhorrent: vestimēta ⁊ alia et diligunt fetida.
Quod totū moraliter cōpetit luxuriosis: qui nō abhorrēt notā infamie exte-
riorē. Insuper opera fetida ⁊ inmunda lasciuie ⁊ inhonestatis diligunt.

¶ Nota qꝫ cum dicat sepe qꝫ Saturnus vel alius planeta est malus vel mali-
uolus nō est credēdū qꝫ sit ex natura sua: cū ois creatura dei sit bona: qr in Ge
nesi dicit. Uidit deus cuncta que fecerat: ⁊ erāt valde bona. Effectus.n.isti q
attribuunt planetis ⁊ dicunt mali: possunt etiā attribui aut parentū spermati
Pthole. aut cibarijs: aut loco vel alijs: vt dicit Ptholemeus. Primo.n.natus sepe imi
tat semen ⁊ sanguinē vel cōplexionē parentū: vt pz: locus et multū confert: q
Pthole. vt ait Porphirius: est principiū gñationis: nā vt ait Pthole. Ioue aut Uene
re significāte: nō erit natus albus: q nascit in Ethiopia regione locoqꝫ obstāte
lz sm dispositionē planete sic esse deberet. Sed ⁊ mores magistrorū vel parētū
Hali. ⁊ cibaria idē efficiunt. Nā dicit Hali Aberagel: multotiēs ad morē ciborūqꝫ
Pthole. naturam trahuntur nati. Unde concludit Pthole. Sicut laudamus Medi-
cos Physicos: qui infirmitatis originē ⁊ causas multas inquirunt. Sic ⁊ nos

laudare

laudare debemus Astrologos: si in iuditio nati querunt de regione: natali: ci bariis: morsbus et aliis occurrentibus: ac si dicat: quod hoc non est tantum a celis. s. quod sint iudicandi tales: vel tales: sed etiã ab illis. Si. n. oia celo regente disponerent: essent vtiqz valde bona a bonis causis moderata. Nam Mercurius Trismegistus ait: oẽs astrorum influxus optimos esse: si autem malum sequatur: illud subiecto indisposito non syderibus iubet ascribi: exemplo lucis solis demonstrans: q̃ bona vtiqz est: si auté oculos lippos offendit: hoc prouenit ex mala dispositione recipientis. Quod et Plato confirmat dicens. Deus lunã crescenté: atqz decrescentem fecit: et menses ad annũ cõstituit: ocinqz horum numerũ felici quadam fortuna conferri ad numerum docuit: hinc terra fecundior facta concipit: fructumqz ad alimentum animalium omniũ parit. Cum et suauiter venti fluuant et hymbres in terre gremium feliciter defluunt. At si quid mali in his accidit: nõ diuina: atqz celestis culpanda est natura: sed humana: que iniuste vitam suã distribuit: hec Plato. Et Aristo. in Politicis ait: hominem: vz rectam disciplinam assequutum: in diuinissimum: mansuetissimumqz animal euadere. Si vero non satis: aut minus bene fuerit educatus ferocissimum omnium: que in terris nascuntur: redditur animal. Sunt nãqz multi antiqui Philosophi qui attestantur Saturnum esse felicez et beniuolũ. Et dicunt quod Saturnus significat tempus: per quod tempus omnes filios dicitur deuorare: preter quatuor: qz oia cõsumit: exceptis quatuor elementis: ex quibus: et in que cum omnia transmutentur: et ipsa permanent. Quorum elementorũ Poete Iouem vocauerunt ignem. Iunoné aerem. Neptunũ aquã et Plutonem terram. Mala autem: que a Saturno dicũtur ab aliquibus procedere: proueniunt ab eius virtute frigida et sicca: que videt ducere hominem ad atram bilem. i. ad melancholiã: vnde suffocat et comprimitur virtus côcupiscibilis et amor naturalis: cuius sedes est humidum et calidum: et ideo ipsum faciunt solitarium: sed huius causa non est ipse planeta: sed natus: quez ille disponit complexione ipsa partim ab influxu: partim a genitura: et cibariis: partim a morsbus acquisita: et ideo separatur ab humana societate et fit solitarius: Et hoc maxime si fuerit adiutus Martis siccitate: aut lune frigiditate. Sed talis vacet contemplationi: studio: atqz diuinis: et vitam solitariam ducat. Et sentiet Saturnũ non sibi malũ: sed bono influxu fauere. Si quis auté cõplexiõe Saturnina sentiet se tristé: audit xpm dicété. Beati qui lugét. Si vero qs se cogitabũdũ cognouerit: audiat adhuc dicété. Maria optimã parté elegit. Si ãt laborauerit cupiditate cumulãdi: cõgreget sibi thesauros i celo. Et eodé mõ se modere: si qs agitatus fuerit Martis inflamatiõe. Si. n. colera Martis vel martialis te ipetuosũ et iracũdũ facit: nõ vtaris ipsa in paupes et pusillos: sz ad vicia cõpescéda: qz vt ait Chrisostom⁹: vbi ira nõ est: scia nõ pficit: iuditia nõ cõstãt: crimina nõ cõpescunt. Pugne ergo: cedes: audatia: clario: pđe: cupiditates: fuge: violentie: et similia exerceant in hostes dñi: et tunc Mars non erit malus. Et si sic fecerit: cũ Phinee filio Eleazari cõmẽdato d zelo: et cũ Dauid bellante bella dñi numerabitur inter sanctos et amicos dei. Si autem dolus: periuria: fraudes: temeritates: furie: mala homicidia: furta et his similia sequuntur: hec autem omnia ideo veniunt: qz curuatur dictamé rõnis. Si vero

Trisme.

Philo.

Chriso.

sub imperio rationis debite regentis: vel: vt in sacris litteris habetur: si bestie introducte in archam: starent sub imperio Noe: omnes impetus qui a Marte procedunt: moderati et boni vtique essent. Sic de Venere iudicandum est: que dicitur inducere ad turpem concubitum. Nam si moderemur concupiscentiam a Venere inductam: etiam Sole et Marte ministrantibus feruorem: erit amor bonus et feruidus in ipsum deum et proximum: vel quis vtatur actu venereo debito loco: tempore: cum persona.s. vxore: et ad finem debitum.s. ad procreandam prolem religiose educandam ad honorem dei: vel ad fornicationem euitandam cum aliena: tunc actus ille erit bonus et debite circumstationatus. Et sic patet quod false et male conqueruntur homines de natura sui: aut influxu stellarum: vt dicit Augu. Augustinus: quod peccatum adeo est voluntarium: quod si non est voluntarium non est peccatum. Non ergo peccata a syderibus: nec planete debent dici mali: sed potius boni.

¶ De Saturno interficiente octauo mense Moralitas. Cap. 25.

Mo. Astrologi querunt. Quare illi: qui nascuntur octauo mense in pregnationis statim moriuntur: nec veniunt ad perfectionem vite. Illi autem qui nascuntur mense nono: veniunt ad vite perfectionem? Respondetur quod mensis septimus est Lune: que habet dare fetui motum: vnde si Luna illo mense est fortunata vt magnam det influentiam fetui: ex tali influentia fetus mouebitur tantum octauo mense: quod seperabitur a matre et exibit: et quia mensis octauus est Saturni: qui habet mortificare: vt dictum est supra: ideo oportet quod moriatur: et non veniat ad perfectam etatem. Sed si Luna parum influit octauo mense fetui: non mouetur et transit vsque ad nonum mensem: qui est sub Ioue: qui est benignus et viuificatiuus: et sic ex hoc fetus venit ad vitam perfectam. Magna igitur influentia Lune in fructu: qui est homo: est causa mortis: parua autem influentia est causa perfecte vite. Sic se habet spiritualiter: per Lunam intelliguntur bona temporalia: que augentur et diminuuntur: sicut Luna. Unde illi qui sunt dediti temporalibus totaliter et fortuna habundat in eis: in talibus ita inordinate mouentur ad Saturni mensem.i. ad opera inordinata: quod oportet eos venire ad mortem eternam. Sed quorum finis non sunt temporalia: sed spiritualia: et quantumcunque in talibus habundent temporalia ad extra: non tamen intra: quia eorum cor de talibus per respectum ad deum nihil curant: et ideo oportet quod perueniant ad dulcedinem vite eterne. Unde dicitur Sapientie. 3. Bonorum laborum gloriosus est fructus. Ubi nota quod scriptura loquitur de spiritualibus per modum corporalium sensibilium: vt ex sensibilibus intelligamus spiritualia: et dicit ideo quod bona opera faciunt fructum gloriosum: fructus enim secundum Isidorum dicitur quasi fruginen que est pars gutturis in qua sentitur dulcedo: et ideo fructus dicitur quasi dulcis: dicit ergo auctoritas quod boni labores sunt spiritualiter dulces quantum ad vltimam gloriam: que est vita eterna: et non sine causa dulcedinem bonorum operum comparat dulcedini fructuum. Nam super illo verbo Boetij. 1. de consola. Autumnus grauidis influat vuis: fit questio ab expositore. Quare cum in estate sint maiores calores quam in autumno: et per consequens maior deberet esse digestio et fructuum dulcificatio: in autumno tamen: vbi calor deficit: fit eorum maior dulcedo: cum tamen totum oppositum deberet esse. Et respondet quod in fructu sunt due materie.s. grossa terrea:

et subtilis

(Margin notes: Sapie. beside "ant ad dulcedinem"; Mo. beside "grauidis influat")

⁊ subtilis spūalis seu aerea: ⁊ qꝛ in estate pori fructuū pp caloꝛē sunt aperti: ⁊ erhalat tota materia subtilis: ⁊ remanet sola grossa: talis materia grossa nō potest dulcificari quocūqꝫ caloꝛe. Unde ⁊ si aliq fructus sunt: quoꝝ tota materia est subtilis: maturanť ⁊ dulcificanť in estate: sed in illis in qbus est de materia grossa vnita subtili: cū subtilis tūc erhalet: ⁊ remaneat sola grossa que coqui nō potest: nullo mō dulcificať nec maturať. Sꝫ in Autūno: deficiente caloꝛe: pori clauduntꝛ ⁊ remanet materia subtilis: q̄ cito digeriť: ⁊ facit ꝙ materia illa grossa cui misceť: simul cū ea digerať ⁊ dulcificeť: ⁊ sic fructus fiunt dulces. Materia igiť terrestris in fructib⁹ est cā amaritudinis: materia vero subtilis ⁊ spūalis est cā dulcedinis. Sic suo modo accidit de nostris opationib⁹. Nā Phs. 2. de aīa dicit. Iustū est denominationē fieri a fine. Unde illud qđ est ad finem denominatur a fine: vt dolabra cuius finis est dolare: dolabra dꝛ. Et ideo opera nostra de se nec sunt terrestria nec spūalia: sed dñr terrena seu spūalia: qꝛ oꝛdinantur ad finē terrenoꝝ seu spūalium. Et vere quando opera nostra solum oꝛdinanť ad vxoꝛem Saturni dictā opem. s. ad terrena: semper erunt moꝛtua: ⁊ opoꝛtet ꝙ nunq̄ dulcificenť: sed semper sint amara ⁊ tristia. Unde q̄to in maioꝛib⁹ pꝛosperitatibus terrenis sunt homines: tanto sunt in maioꝛibus amaritudinib⁹. Unde Boetius ait. Multis amaritudinibus hūana felicitas respersa est. Et qđ peius est. Nā qui omnia opera sua oꝛdinant ad terrena sicut ad finem: ⁊ amaritudinē habent in hoc mūdo: ⁊ habebūt in futuꝝ: qꝛ sua opera dici possunt esse sub Saturno moꝛtificante: ⁊ sic sunt moꝛtua: qꝛ nihil valent ad vitam eternā. Sꝫ quoꝝ sunt spūalia. s. oꝛdinata ad spūalia: necessario erūt dulcia: ad Roma. 8. diligētibus deū oīa cooperanť in bonū. Unde omnia opera eis sunt dulcia. Legimus. n. de sanctis ꝙ quando affligebanť a tyrānis: videbať eis maria delectatio. Dicebat. n. beata agatha. Ego in his penis ita delectoꝛ: sicut q bonū nunciū audierit: aut qui videt quem desyderat: ⁊ vnde ē ista delectatio? certe a caloꝛe spūs sancti digerente ⁊ dulcoꝛante seu dulcificante talia opera: vnde ipsa Agatha dicebat. Habeo spūm sctūm per quē despicio vniuersa toꝛmenta: ⁊ sic ēt fuit de aliꝭ sanctis. Et ideo talia opera habent dulcedinem in hoc mundo: ⁊ ducūt ad dulcedinē vite eterne: qꝛ sicut sinatura opa terrena ducūt ad amaritudinem moꝛtis eterne: sic ⁊ opera spūalia ducūt ad dulcedinem vite eterne. Phs. n. 2. de aīa. nullā facit differentiam inter pꝛoductionem hominū seu aīalium: ⁊ pꝛoductionem fructuū. Naturalissimū est vt opeꝝ viuentiū est facere alterū quale ipsum: animal quidē animal. planta aūt plantam. Unde sicut se habet de fructu plantarū in quo saluať spēs plante: sic se habet de hominibus qui nascunť in quibus saluať species hūana: dicit igitur auctoꝛitas bonoꝝ laboꝛum glozíosus est fructus. Si aūt bona mens vel bona anima: que pꝛo bona terra accipiť: fuerit bene cultiuata: merito facit bonos fructus: qđ significať per illud: qđ Saluatoꝛ ait. Luce. 8. dicens. Semen cecidit in terram bonam ⁊ fecit fructū. Ubi nota ꝙ Saluatoꝛ in hoc loco coꝛ nostrum vocat terrā ad fructificandū cultiuatam. Ubi nota ꝙ. 13. de animalibus fit questio. Quare coꝛ habet carnes magis spissas: q̄ qđcūqꝫ aliud mēbꝛuꝫ habens carnē? Rñdeť ꝙ qꝛ in coꝛde cōseruať spūs vitalis: nā habuit magnā curā ad eū cōseruandū ne erhalaret ⁊ perdereť: ⁊ iđ fecit carneꝫ coꝛdis densam ⁊

Phs. Boe. Paul. Luce. Qō.

t

spissam ad retinendū spūm. Ad hoc aūt ꝙ partes materie inspissenꝭ: opꝫ ꝓter
Jeber. illas esse mūdas. Unde Jeber in lib. de mineralib⁹ querit. Cū ferrū sit fortius
Qō. auro ꝛ durius: quare aūt aurū magis pōderat ꝙ̄ ferrū? Et respondet ꝙ qꝛ ma
teria ferri est imūda: nō pōt in parua ꝗtitate multū inspissari: ꝛ qꝛ materia au
ri ē subtilis ꝛ mūdissima ab aliena materia: iō in parua ꝗtitate multū inspissaꝭ
ꝛ bene pōderat. Cor igiꝭ ē spissū: qꝛ abūdat in terra mūdissima: ꝛ tale est bonū
cor. Lepores. n. ꝛ Damule: quoꝝ cor est lassum: qꝛ nō de mūda terra: nō habēt
cor bonū: sed timidū. Tūc igiꝭ cor materiale est bonū: qñ eius terra est munda.
ps. Sic spūaliter tūc terra nostra ē bona: qñ cor. i. volūtas erit mūda. ps. Cor mū
dū crea in me deus. Et sic semen. i. verbū dei in tali terra faciet bonū fructū. Jl
le. n. q mūdauit mētē suā ab omni mala cogitatione: ab odio: ab inuidia cōtra
proximū: talis ꝛ recipit verbū dei ꝛ facit fructū: aliud trigesimū: aliud sexagesi
mū: aliud centesimū. Sed multi sunt: terra mētis quoꝝ aut nō recipit verbum
dei: aut nō custodit illud: iō nō faciūt fructum. Et ratio: qꝛ coꝝ mens est plena
odio: rancore: inuidia cōtra ꝓximū. Quare. n. hoc tēpore tot fiunt guerre iter
xp̄ianos. primū principiū oīum talium est superbia: ꝙ̄ est inordinatus appetit⁹
exaltationis: ad quā statim sequiꝭ inuidia: ad quā sequiꝭ odiū: qꝛ igitur hodie
mens hoīum est plena imūditia: nō solū non audiūt verbū dei ꝛ Chri. q dixit.
Hoc est preceptū meū vt diligatis inuicē: sed potius ꝓrūpunt ad peiora ꝙ̄ pos
Qō. sunt. Unde. 20. de Problematib⁹ fit qō. Quare in aliquibus terris nunꝙ̄ fiūt
Phs. nisi spine? Respōdet ꝙ hoc accidit ex ipuritate ꝛ corruptione terre. Et dat exē
plum: quare vnus facit plures pediculos ꝙ̄ alius: qꝛ hꝫ corp⁹ magis corruptū:
ꝛ imundū. Uere sic qui habēt mētē imundā ꝛ plenā vitijs: necessario oportet
ꝙ in ea nascanꝭ spine contra proximum. Si tu es cōtra deum: a fortiori eris cō
tra proximum. Si de quo magis videꝭ inesse: ꝛ non inest: nec de quo minus:
sed proximus amaꝭ: propter deum: ergo si deus non diligiꝭ: nec ēt proximus.
Si ergo deus super nos mittit flagella ꝛ tribulationes: nō miremur: qꝛ hoc est
Gen. ad puniendū nostram malam voluntatem. Figura huius Gen. vbi dr̄. ꝙ Caim
occiderat fratrē suū: cui dixit deus. Maledictus eris super terraꝫ: cū operatus
fueris eā: non dabit tibi fructus suos: vagus ꝛ profugus eris super terrā. Ter
ra interpretatur lamentatio: q̄si lamentetur de ꝓximo: vt videatur occasio sui
odij: ꝛ vere terra mentis talium maledicta est in opere suo: qꝛ opera coꝝ mala.
ꝛ qꝛ male operanꝭ terram cordis: ideo non dat fructus suos. Fructus. n. spūs
Paul. Est pax: vt ait Apost. Et tamē tu vis guerrā. Si igiꝭ deus prosequtur nos: vt si
mus vagi ꝛ profugi: nos huic sumus causa: qñ ꝓximo terra inanis ꝛ vacua. Uel
ponaꝭ figura de Adā: cui dixit deus. Maledicta terra ī opere tuo: spinas ꝛ tri
bulos germinabit tibi ꝛ in sudore vultus tui vesceris pane tuo. sic terra. i. mēs
humana plena vitijs ꝛ imūda nō germinat nisi spinas. i. malas cōcupiscētias:
ꝛ tribulos. i. afflictiones: siue opera mortua: que nihil valent ad vitam eternā:
ꝛ sic vere sunt facta sub Saturno octauo mēse: qui quidē Saturnus est morti
ficatiuus. Sed nō sit terra nostra sic imūda. i. mens non sit plena vitijs: sꝫ pur
gata: ꝛ tūc faciet fructū bonū: sicut semē qđ cecidit ī terrā bonā. Et hoc pōt ap
plicari in dominica sexagesime. Sꝫ nota ꝙ postꝙ̄ Saluator Luc. 8. dixit. Qđ
semen: quod cecidit in terram bonam: fecit fructū centesimum: sequitur: expos

nens quare sic in parabolis loquebat. Ut videtes non videant: et audietes no intelligat. Unde nota q Phs. 12. de aialibus querit. Quare natura fecit hominem erectu? Et l3 ad istam qonem multi respondeant moraliter. Dicit enis Ovid. Pronaq3 cu spectet aialia cetera terra. Os hoi sublime dedit: celuq3 videre Jussit: et erectos ad sydera tollere vultus. Phs tn ibi naturaliter respondet et dicit: q ho factus est erectus vt intelligeret. est. n. aial diuinu. Qd expones Albertus dicit: q noster itellectus ad hoc q intelligat: indiget phatasmatibus: q sunt in capite: q vt sint disposita: indiget q disponant a corporibus celestibus. Caput ergo eleuatum versus celum: melius disponit a celo: et per cosequens intellectus poteit per fantasmata intelligere. Causam aut quare caput eleuatu magis disponit a corporibus celestib' q caput depressum. Assignant astrologi. In duodecim. n. domibus ponut quatuor angulos: qui maxime influunt: quia directe respiciut terram: et radij perpendiculariter reuerberantur. Et licet angulus ascedes magis influat: q ibi contingitur orbis a substatia separata cu mouente: q tame animalia sunt progressiua: et non possunt semp habere caput versus oriente: ideo non ostedit effectu. Secudus angulus e angulus mediu celi: q igit ex quo sumus erecti: semp tenemus caput directe ad illu angulu: ideo maxime disponimur. Et inde est q illi: qui volut dormire: no tenet caput erectu: q si euitates illu influxu. Et phs li. de Problem. dicit: pp hoc igit ho solus inter aialia intelligit: p qd intelligere differt a brutis: q eleuat caput versus celu a quo bene disponit. Sic suo mo accidit spualr. Na caput aie nre est volutas: sicut. n. caput mediate oculo directiuo h3 mouere oia mebra corporis: sic volutas h3 mouere poterias aie. A solo ergo deo d3 disponi voluntas nra. Qn igit volutas nra eleuat ad deu p amore: tuc vere erimus itelligetes. ps. Sup senes itellexi: q madata tua qsiui. Quig habet mete eleuata ad deu p amore: vere pnt dici itelligetes. Un Joa. Uos aut dixi amicos: q oia q audiui a pre meo nota feci vobis. Uere q alti' eleuat p amore dei: et si depmit ad amore terrenoz: subtili' itelligit q dei sunt: q sunt suma seu supiora. Figura hui'. 3. Reg. 3. habet: q Salomo dilexit deu abulas i pceptis ei': cui dixit de' Postula qd vis: vt de3 tibi: et ille dixit. Dabis suo tuo cor docibile: vt discernere possit iter bonu et malu: et dixit de'. q postulasti h et si dies multos: nec diuitias: nec vindicta de inimicis: eris sapies et itelliges: vt nullus an sibis fuerit tui: nec post te secutur' sit. Sic qcuq3 diligit deu et abulat i ei' pceptis: fiet itelliges et vere cognosces. S3 pauci st q vadat ad pdicatioes aut dei smoes: vt itelligat q dei st: q mete hnt ad terrena depssa3: p amore aut facti sit es illis q dilexerut: sicut legit de Nabucdonosor. Daniel. Qui fact' e q si bestia septe anis: q mete sua qderat terrenis: l3 qn eleuauit oculos ad celu: reddit' e sibi sensus et intellect' san': sic et tu si terrena tm diligis potes dici vere bestia: s3 eleua oculos metales ad celu. i. ad deu et tibi reddet sensus bon' et itellect': et eris itelliges.

Phs. Qo. Ouid. Alber. Astrolo Phs. ps Joa. Reg. Daniel.

¶ De Saturno Moralitas alia. Cap. 26.

Saturn' iter septe plaetas supmi' h3 tres pdices: p qs nobis pt repiitare pcm accidie. Est naq3 Saturn' p° ifrigidatiu': scdo e tarde icessiu': tertio e fetuu mortificatiu'. p°. n. Saturn' e plaeta iferioz ifrigidatiu': qd gde Auer. sup de ce. et mu. dicit ee p accsis. s. q tarde mouet et id calore no Auerois

Auice. excitat. Sed Auicena & alij cōiter dicūt q Saturnus ex natura sua hz infrigi dare: sicut & Mars calefacere. Similiter ergo accidia maxime ifrigidat corda. Nā reddit hoiem tardū ad motum boni operis: per que.s. excitat & conseruat
Greg. calor amoris: qz si operari desiuerit: amor non est. sicut Greg. dicit. Pz etiam hec accidia.s. q infrigidat cor ex natura sua: ex eo q fm rōnē propriā opponit charitati: q est calor anime vitalis. Et hec oppositio manifesta est ipsius charitatis effectu. Nam proprius effectus charitatis est gaudiū de deo. Accidia autē est tristitia de bono spūali inquantū est bonū diuinū. Unde patet q accidia ex ppriā rōne cōtrariat charitati. Sicut ergo ipsa charitas animā de deo inflāmat: sic econtrario accidia animaz de deo infrigidat. Unde accidia ab accedie
2 ne dicit: qz ea q accida sunt: etiā frigida sunt. Secūdo Saturnus ē tardissime incessiuus: ita q nullus planeta est ita tardi motus.s. ppter magnitudinē circuli sui: cuius rotatus siue reuolutio ppter magnitudinē tardius perficit: qd patet specificando in singulis. Nā Luna: q est infima: morat in quolibet signo duob' dieb' & sex horis & bisse: & complet cursum suū a pūcto vsqz ad punctuz in. 27. dieb' & octo horis. Alij tñ dicūt q ipsa Luna cursum suū in toto zodiaco quousqz Solē attingat: pficit in. 28. dieb' cū dimidio. In quolibet.n. signo morat p duos dies & dimidiū minus viginti minutis. Mercurius vero morat in quolibet signo per. 28. dies & sex horas: & complet cursum vel circuluz zodiaci.i. in. ccc. xxxix. diebus. Uenus aūt morat in quolibet signo per dies. 29. In zodiaco vero. 348. dies. Sol morat in signo. 30. dieb' & decē horis & semisse hore. In zodiaco vero. 365. dieb': & quadrante.i. sex horis fere. Mars morat in signo per. 60. dies: & horis. 21. In zodiaco vero per duos annos. Jupiter mora
Alfraga. tur in signo per annū. In zodiaco per. 12. annos. Alfraganus aūt dr̄ia. 16. dicit q Luna in circulo signorū.i. in zodiaco pficit cursum in. 29. dieb': & . xi. horis & dimidia & qrtali vnius hore fere. Mercuri' vo & Uenus & Sol. 365. diebus & qrtali vni' diei fere. Mars aūt in anno pfecto & decē mēsib' & . 16. dieb' & dimidia fere. Jupiter aūt in. xi. annis & q̄tuor mēsib': & . 14. dieb'. Saturn' aūt in. 29. annis & . 5. mēsib' & . 6. horis. Ex pdictis aūt pz q mēsis lunaris duobus modis accipit: vno mō p spacio tpis quo luna circuit zodiacū ab vno pūcto exiēs & rediēs ad eūdē: qd sicut dictū est: fit p. 27. dies & octo horas. Alio mō cōiori accipit mēsis lunaris p spacio quo luna semel accēsa fuerit & reddit ad eūdē locū sue accensionis: sed cū Solē nō inueniat: qz Sol iā pcessit p vnū signū: ipsa Luna attingit Solē spacio duoz dieꝝ & q̄tuor horaꝝ: & fm hoc mēsis lunaris cōtinet dies. 29. & horas. 12. exceptis fractionib' supradictis. Ex dictis manifeste patet q Saturn' iter oēs planetas tardius circulū vel cursum cōplet. Sic accidia inter oīa vitia mētē reddit pigrā i ope diuino & spūali: siue nō incohoādo qd cognoscit: sicut a qbusdā dr q accidia ē torpor mētis bona negligētis. pponit.n. diabolus ante mētē accidiosi difficultatē opis vt desperās de labore: nullo mō audeat illud incohoare: sicut pz pcipue in opib' pnie. Un
Eccle. de contra hoc. Eccle. 6. Sacra scriptura exhortatur dicens. Subijce humerū tuū & porta illam: & non accidieris in vinculis illius: siue etiam bona incohoata nō psequēdo. Unde qñqz diabolus facit hoiem aliqua supra posse assumere: vt postea ex nimietate pōderis accidiosus effect' ea totalr cogat relinqre. Uñ
Apost. 2.

Apost.2.Cor.2.Nõ vult q̃ penitẽs maiori absorbeatur tristitia de pctõ: ne sic cũ aggrauet nimietas tristitie: vt cũ retrahat a pnĩe opere. Hinc est ẽt q̃ diabolus illo pcipue tpe abstinentẽ de accidia tentat: quo cũ fames ieiunij magis grauat. s. circa meridiẽ: qñ iam incipiunt ieiunãtes sentire defectũ cibi ⁊ vrgeri ab estibus Solis. Ũñ dicit Cassianus in.x.lib.de Institutis Monachoꝝ. Maxime circa horã sextã monachũ ingetat vt q̃dã febris instruẽs tpe pstituto: ardentissimos estus accẽsionũ suaꝝ solitis ac statutis horis aĩe inferens egrotanti. Hoc igiẗ facit diabolus vt vel famis grauedine ieiuniũ dimittant: vel vt ex accidia ⁊ impatientia meritũ ieiunij pdant. ℭ Tertio Saturnus est mortificatiuus fetuũ: q sub eius dñio nascunẗ. Hinc est vt dicunt Astrologi: ⁊ supra p3. q̃ pueri nati octauo mẽse a pceptione: nõ viuũt: sed citius moriunẗ. Et rõ quia octauo mẽse dominaẗ eis Saturnus q vtraq3 qualitate sua frigida ⁊ sicca fetũ mortificat ⁊ extinguit. In pcedentibus.n. sex mẽsibus quilibet planeta p ordinem dñaẗ fetui suo: mẽse. s. pmo mẽse Saturnus: scđo Juppiter: tertio Mars quarto Sol: quinto Uenus: sexto Mercurius: septimo Luna: octauo aũt mẽse dñium Saturni reddit a capite: ⁊ nono Jouis dñium ⁊ sic de alijs vt dcm̃ ẽ supra. ℭ Ũñ nascens nono mẽse viuit pp dominiũ Jouis q fetũ suo tpato calore refouet ⁊ custodit. Silr si nasciẗ in principio decimi mẽsis põt eẽ natiuitas salubris ⁊ vitalis pp dominiũ Martis: cuius calore ⁊ siccitate mẽbra roboranẗ nascẽtis. vnde fetus beneficio caloris ⁊ siccitatis egrediẗ iam robust⁹. Sicut ergo Saturnus extinguit ⁊ mortificat fetũ: sic accidia mortificat spũ3 ⁊ tollit boni opis meritũ. Ũñ Apost.2.Cor.7.dicit. Quod tristitia seculi mortem operaẗ q̃ nõ est nisi accidia. Cuius motus si ad rõnẽ ptingat: ita vt in fugã ⁊ horrorẽ ⁊ detestationẽ boni qđ est fm deũ cõsentiat: carne cõtra spũm pualẽte odio spiri spũm suffocat: ⁊ est pctm̃ mortale. Sed qñ est motus accidie pp repugnantiã carnis ad spũm in sola sensualitate nõ habens rõnis consensum: tunc non extinguit spiritum: sed est veniale peccatum. Unde etiam in viris pfectis huius accidie tedium aliquando inuenitur.

Paul. / Cassia. / Paul.

ℭ De Saturno alia Moralitas. Cap.27.

Saturnus ẽt dominaẗ in primo mẽse gñationis nati. Ad qđ sciendum nota q̃ de⁹ manuducit nos ad spũalia p tpalia ⁊ corporalia. In gñatione aũt corporali hõis viuificaẗ fetus p.40.dies cõiter (l3 alij dicant p.45.dies in masculo ⁊.80.in femina) ⁊ rõ huius est. Primus.n. mẽsis gñationis: vt dcm̃ est prius: est Saturni q est altior planeta: q ẽt est mortificatiuus: vt dicũt astrologi. Cũ.n. mot⁹ firmamẽti sit vniformis: nõ põt esse cã gñationis ⁊ corruptionis: vt dicit Phs.8.phy. Unde op3 q̃ primũ opans sit Saturnus q est imediate sub firmamẽto: vnde operaẗ primo mẽse in nostrã gñationẽ: ⁊ q2 ẽ mortificatiuus: nõ viuificat fetũ: sed in scđo mẽse dñaẗ Juppiter: q ẽ beniuolus ⁊ viuificatiuus: ⁊ q2 prima pars Jouis pticipat de nã Saturni: iõ expectat decẽ dies: qñ bene ⁊ pfecte h3 suũ effectũ: ⁊ tũc viuificat fetũ. Quadraginta igiẗ dieb⁹ corpaliter sum⁹ mortui: ⁊ postea viuificamur. Silr ẽt post natiuitatẽ q2 nascimur sub Joue q dñaẗ nono mẽse: ⁊ q2 Joui succedit Mars: q est maliuolus: iõ vsq3 ad diẽ quadragesimũ ploramus ⁊ nunq̃ aut raro ridemus. Et i figura hui⁹ dr: q̃ hõ pmogenitus viuus offerebaẗ deo: nõ tñ statim

Phs.

quod erat natus: sed oportebat quod compleret primo dies placitus .s. 40. dies: et tunc offerebatur. Vere sic accidit in regnatione anime adhoc quod possit digne offerri deo: oportet quod mortificetur per ieiunium et alias macerationes: et ploret per penitentiam per .40. dies .s. in quadragesima: et sic postea in pascha vive .s. viua et cum risu spirituali et iocunditate offeratur deo.

Albert. Quod. Albertus .8. de animalibus querit. Quare ursa in hyeme .40. diebus et noctibus dormit: et non comedit nec bibit. Respondet quod propter suam gulositatem congregantur in ea mali humores: qui non possunt dissolui a calore naturali: ita sunt infuscati: et ideo nec comedit illis diebus nec bibit: ut calor naturalis confortatus illos humores digerat.

Isido. Ursa enim ut dicit Isido. in lib. Ethymo. dicitur quasi ore formata seu signata. Tales sumus nos christiani: qui ore apostolorum generati sumus in christo. Unde Apost. In christo Jesu per euangelium vos genui. Si ergo sicut ursa nos sumus pleni malis humoribus .s. peccatis in tempore preterito et maxime in carnis priuio: ideo .40. diebus et noctibus .s. quadragesimam ieiunemus ut crudos humores digeramus .s. ut peccata per ieiunium et macerationem purgemus. Figura de Moyse qui ieiunauit .50. diebus et noctibus ut mereretur dei legem accipere. Moyses interpretatur ereptus ab aquis: talis est quilibet christianus ex aquis baptismi ereptus: qui debet .40. diebus et noctibus ieiunare: ut ad dei visionem simul cum Moyse valeat peruenire. Nam dicit Saluator

Luc. Luc. 6. Beati qui nunc esuritis quia saturabimini. Et ideo ecclesia instituit ieiunium quadragesimale: ut per esuriem corporis satietur spiritus. Et vere sicut abstinentia est cura infirmitatis corporalis: sic etiam eodem modo est cura infirmitatis spiritualis.

Galie. Galienus namque li. de virtutibus naturalibus ait. Quia membra nostra quantum ad virtutem vegetatiuam non ducuntur ratione: preparauit ea animalibus comedentibus: sic quod si uni superabundat cibus: cibum dimittit pro aliis: oppositum est: quando cibus deficit: quia unum tunc aufert ab alio: sic se habet de membris stomachi et epatis. Nam quando stomachus est repletus tunc dat epati: et epar aliis membris. Sed quando stomachus nihil habet: tunc attrahit a membris: que membra non dant sibi nisi malos humores: et sic fit a stomacho pro leui euacuatio: et membra remanent sana. Quando igitur stomachus et epar multum habent: dant membris: et fit putrefactio ex multis chimis seu comestionibus in membris: sed quando nihil habent vel parum: attrahunt a membris malos humores: et sic per abstinentiam sanatur corpus. Sic spiritualiter suo modo accidit de infirmitate huius et sanitate anime in vita ista. Tanta est enim colligantia anime et corporis: ut possint dici quasi duo membra. Unde autem accidit infirmitas anime .s. vitium et peccatum? Certe non

Albube. Quod. nisi quia corpus non obedit anime. Ubi nota quod Albubeter Astrologus querit. Cum videamus duos fratres ex eodem patre et matre natos: quare unus est bonus et virtuosus: alter vero malus et vitiosus? Respondet quod tertia domus in figura natiuitatis est domus religionis et fidei. Unde quando in natiuitate alicuius in tertia domo junguntur Mars et Luna: ille qui tunc nascitur: erit inclinatus ad vitia: et causa est: quia Luna habet totum corpus disponere: et ideo si iungatur cum Marte: qui semper concitat ad bellum: dat corpori quod semper sit paratum ad bellum et ad rebellionem ad animam: et ideo sequitur quod talis sit vitiosus. hoc est quod dicit

Phs. Phs. 1. Ethy. Ad hoc enim inuenti fuerunt habitus virtuosi: ut .s. inclinent ad actus virtuosos ipsam animam. Quamuis irascibilis et concupiscibilis non obediant: sive non subiciantur anime dominio dispotico: sed dominio politico et ciuili. Ad hoc igitur quod non rebellent: assuescunt: ut inclinentur per modum habitus ad illud ad quod anima illas inclinat. Unde quando corpus est plenum: dat delectationes anime: que audescunt in eam: et tunc generatur

generatur infirmitas pcti: nec pōt tunc ala subiugare sibi corpus: qꝛ ē fortius se: sed qñ corpus euacuaē p abstinentiā ꝛ ieiunium: non solum non inficit animaꝫ: imo facit ꝙ aīa euacuat se a pctis: ꝛ saturatur spūaliter: ꝛ ideo benedixit Christus. Beati q nūc esuritis.s. corporaliter: qꝛ saturabimini.s. spū. Figura huiꝰ iudic.20. vbi dr. Qd filij israel pugnātes ꝫ Gabaa pdiderunt: sꝫ post ieiunauerunt ꝛ fleuerūt corā domino: ꝛ habuerūt victorias. Gabaa interptaē vallis pcti: filij israel.i. ala: q̄ pugnat ꝯtra Gabaa.i. corpus saturatum ꝛ p ꝯñs plenum peccatis: perdit: sed si ieiunauerit vincit. Uel filij israel.i. christiani pugnātes cōtra Gabaa.i. contra peccata carnalia ꝛ corporalia sine ieiunio pdūt: qꝛ caro aduersus spūm preualet: sed mediante ieiunio caro vinciē ꝛ spūs fortificaē ꝛ preualet ꝛc. Huius etiaꝫ est figura.1. Reg.14. vbi dr: ꝙ Rex israel ad hoc ꝙ populus suus vinceret hostes dixit. Maledictus qui comederit panem vsqꝫ ad vesperam: donec vlciscar de inimicis. Et q̄diu fuit hec abstinentia vicit: sed statim ꝙ Jonathas comedit mel: cessauit victoria. Rex noster deus hoc primum mandatum dedit contra gulam: ne comedas de ligno: ꝛ vere illi: qui comederunt: per gulam incurrerunt mortem corporalem: ꝛ ita nos per gulam ꝛ assentiendo corpori: incurrimus mortem spiritualiter. Quādiu.n. hoc mandatum seruabimus: vincemus corpus inimicum ꝛ rebelle: sꝫ si assentimus melli ꝛ dulcedini ac delectationibus: non solum non vincemus: sed spiritualiter vincemur. Unde dicit Jonathas. Gustans gustaui paululum mellis ꝛ certe morior. Jeiunemus ergo sic corpore: ꝙ anima purgetur a peccatis. Et si cupimus satiari spiritu: esuriamus ieiunando: quia dicit Christus. Beati qui nūc esuritis: quia saturabimini. Et ideo dedit nobis exemplum Christus. Math. 4. vbi dicitur. Cum ieiunasset.40. diebus ꝛ.40. noctibus. Cuius exemplum sequendo nos similiter ieiunemus.40. diebus: vt quasi a Saturno mortificati: postea a Joue.i. a Christo domino nostro viuificemur in gratia. Talis autem numeri.s.40. Gregorius in Homel. assignans causam: in capitulo Quadragesima de consec. distin.5. dicit. Qd sicut debemus decimas deo de rebus nostris: ita etiam de tempore. Cum enim decima pars anni sint.36. dies: igitur congruum fuit: vt illis diebus ieiunaremus. Uerū quia corpus nostrum constat ex quatuor elementis: ꝛ per inordinationem quatuor affectionum ex illis procedentium: peccauimus circa decalogum in omnibus quatuor partibus anni: ideo superadduntur quatuor dies: ꝛ sic sunt quadraginta dies. Assignatur etiam causa: vt qui contra decem precepta Decalogi: ꝛ quatuor Euāgelioꝝ peccauimus: sic quadraginta diebus ieiunando affligamur. Alij dicūt ꝙ hoc ideo fit: vt sic per numerum talem.s.40. peruenitur ex partibus aliquotis ad.50. qui est numerus anni Jubilei: in quo restituebantur possessiones: sic per tale ieiunium.40. dierum perueniamus ad possessionem vite eterne. Partes autem aliquote eius sunt.1.2.4.5.8.10.20. que simul iuncta faciunt.50. Unde pars aliquota alicuius totius dicitur eius pars integra. Unde partes aliquote de sex: sunt.1.2.3. ꝛ est numerus perfectus: quia partes eius aliquote sunt equales toti. Itaqꝫ secundum fratrem Lucam de Burgo. pars aliquota alicuius numeri est que aliquotiens sumpta: reddit precise ꝛ adequate ipsum numerum totum. Sicut.3. est pars aliquota.6.9.12.

Judic. | Reg. | Math. | Grego. | Fr Luc.

15.18.q: bis.3.facit sex: ⁊ ter.3.facit nouē.quater.3.facit duodecim: qnquies 3.facit qndecim.sexties.3.facit decez octo: ⁊ sic dicit᷑ pars aliquota istoꝝ numeroꝝ: q: reddit illos adequate. Sic igit᷑ quadraginta dieb⁹ ieiunando affligamur: ⁊ quasi sub Saturno mortificemus nostras concupiscentias ⁊ sensualitates vt post adueniēte influxu Iouis benigni.i.xp̄i mansuetissimi ⁊ benignissimi viuificemur vita spirituali.i.gratia gratum faciente in vitam eternam.

¶ De Saturno faciente manus turpes Moralitas. Cap.28.

Strologi querūt: q̄re nati sub Saturno: habēt manus turpes ⁊ grossas? Respondent ꝙ tales a Saturno habent ꝙ delectant᷑ tangere terrena ⁊ calcem cū corijs. Auari aūt nascūt᷑ sub dominio Saturni: q est terrestris: ⁊ q: inuoluūt man⁹ terrenis: iō habent eas turpes. Et tñ cū hac turpitudine multi volūt manus leuare ad deū: licet hoc faciāt idebite. Figura hu

Gen. ius. Gen.22.vbi dr̄. Qd̄ Abrahā ascēdit in mōtē adorare: ⁊ in vna manu portabat ignē ⁊ in alia gladiū z.ignis auaritie est in vna manu auaroꝝ terrenoꝝ: ⁊ in altera gladius crudelitatis ⁊ diuisionis ad occidendū oēz hoiem. Isti aūt nō sequunt᷑ Iouē.i.xp̄m: sz bene sequunt᷑ Saturnū.i.diabolū vel Antichristū q in eis hz dominiū. Dom⁹ aūt sctificationis in q̄ Iuppiter.i.xp̄s habitauit.i.

Exod. beata virgo: fuit vere sancta.i.sine terra ⁊ terrenis: q: sic nō fuit sub dominio Saturni: ⁊ iō Exo.19.de ea dr̄. Sanctificabo tabernaculū testimonij.i.btām

Gen. virginem q̄ fuit tabernaculū xp̄i: q: non fuit sub Saturno.i.sine terrenis. Et Gene.35.dr̄. Egressus inde fixit tabernaculū z: q: verbū eternū egressum a patre formauit tabernaculū suū.i.beatam virginem puram ⁊ mūdam. Ad qd̄ intelligendū nota ꝙ deus sicut prouidit nobis in nālib⁹: ita etiā ꝓuidit in spūalib⁹. Produxit.n.nos ƀm nr̄in nostram q̄tū ad nālia. Pro quo sciēdū ꝙ.6.de

Phs. Animalib⁹ fit q̄stio. Quid est illō qd̄ primo generat᷑ in generatione animaliū

Qō. habentiū sanguinem. Et voluerūt aliq dicere: ꝙ in auib⁹ primo generatur ocu

Isido. lus. Hoc etiam dicit Isidorus.12.Ethymol. Sed Phs dicit ꝙ primū qd̄ ge

Phs. nerat᷑ est cor. Et rōnē assignat. Totū.n.qd̄ est ex parte masculi in generatione fit spiritus: quia spiritus se habet vt artifex in virtute corporum celestium. Ad hoc autem ꝙ talis spiritus seu artifex ꝯseruetur: de puriori sanguine p⁹ generat cor: quasi domū suam ⁊ suū receptaculum. Deinde generat alia membra.

Ioā. Sic deus processit in generatione nostra spirituali. Ioā.4. Spiritus ē deus: deus igit᷑ volens esse artifex nostre generationis spiritualis. Primo fecit sibi domum seu receptaculum: beatam virginem ex purissimo sanguine beate Anne. Et vere processit in illa generatione: sicut spiritus ad formandum cor. Phi

Phs. losoph⁹.namq̄z.15.de Animalib⁹ q̄rit. Quare aliqui filij sunt similes patri.

Qō. Respondet ꝙ hoc est propter bonam materiam que non resistit virtuti agentis: que primo ⁊ principaliter est in corde. Sed vnde habet talis materia cordis ꝙ sit ita disposita? Certe nō nisi a siccitate. Pro quo tamē nota ꝙ vt Phi

Phs. losoph⁹ lib.de Animalib⁹ dicit. Flantib⁹ vētis Septētrionalib⁹ bñ disponit᷑ mā cordis illius q tūc generat᷑. Cām aūt hui⁹ assignāt Astrologi. Nā signa septētrionalia: q̄ faciunt flare ventū sunt sex: q̄tuor sunt sicca.i.Aries: Taurus: Leo: Virgo: ⁊ ideo vent⁹ ille habet desiccare. Spūs igit᷑ tūc imprimit cordi siccitatem: ⁊ sic cor est perfectum: quo mediante facit alia membra similia

primo

primo agenti. Sic deus q spūs est: in generatiōe istius sue domus. s. beate virginis Marie: fecit eā siccā: ⁊ mūdā ab oī peccato originali: ⁊ absq; quocūq; motu carnis seu eius rebellione: fuit ēt in eius sanctificatione seu cōceptiōe sopitus fomes: vñ nec ēt primos mot⁹ carnis habuit. Ponat hic figura de domo Salomonis sanctificata seu mūdata. Et iō illi: q a deo: q spūs est: mediāte beata virgine regenerātur: merito in bonitate recipiunt similitudinē dei. Nā Astrologi dicūt q̧ q̄si prima domus: q̄ est domus ascēdentis: est bona: tota qd cū alijs domibus est bona: ⁊ cā est: vt. n. dicit Phūs. Substātia mouēs orbes stat in puncto oriētis: vbi est domus ascēdētis. Unī q̄ illa bene ducit a spū vt sibi propinqua: merito est cā bonitatis i alijs. Unī Bernardus de virgine Maria ait. O plena ⁊ sup plena de cuius plenitudinis abūdantia respersa nitescit ois creatura. Et bene possumus eā cōparare domui ascendētis. Astrologi dicūt: q̧ domus ille: q̄ respiciūt domū ascēdētis: sunt bone: q̄ vero nō respiciūt eā: sunt male. Sic q respiciūt istā domū filij dei. s. beatā virginē: participāt de eius bonitate: sʒ illi q nō respiciūt mēte: sʒ inuoluūt se peccatis ɔtinue: sūt mali: ⁊ sic nō sūt generati spūaliter p eā: sed generati a diabolo. Sm illd Joā. Uos ex patre diabolo estis: ⁊ desideria p̄ris vrī vultis facere. Et apd Uirgiliū. Ei q nō licite faciebat: dixit Dido. Nō tibi diua parēs: nec Dardan⁹ extitit auctor. Perfide sed genuit olim te caucasus horrēs. Et vere pōt dici de hoibus peccatorib⁹ nūc illud: qd illa Dido dixit de Enea: q̄ nō sequēs vitā diue beate virginis: non p ipsam generatus est: sʒ illū: q voluit eē: vt mōs caucasus: altus p superbiā: ⁊ p ɔñs fur ⁊ latro ⁊ viuēs de sanguine aliorū: genuerūt tygres crudeles. Figura huius. Gen. 25. vbi dr̄ q̧ Jacob ⁊ Esau fuerūt fratres. Jacob paruus habitabat in tabernaculo: sed Esau magnus fuit venator nō habitās in tabernaculo: sed Jacob habuit benedictionē: quā tñ Esau pdidit. Sic vir iustus paruus ⁊ humilis habitās in tabernaculo. i. in virgine Maria hñs fidē ⁊ deuotionem: hʒ a deo benedictionē: sʒ Esau. i. iniustus ⁊ crudelis venator ⁊ raptor alienoꝝ perdet illā benedictionē. Filius igiť dei ad regenerādū totū corpus misticum: Primo fecit sibi domū seu habitaculū mūdissimū. Figura h⁹. 3. Regū. Ubi dicitur: q̧ Salomon q̄si incepit regnare: simul fecit domū deo ⁊ sibi: quā totā vestiuit auro mundissimo. Sic deus fecit virginē domū suā quā vestiuit ⁊ ornauit auro. i. grā ⁊ oibus virtutib⁹. Bene ergo dicit auctoritas Genesis. Egressus inde. s. de celo: fixit tabernaculū. i. beatā virginē Mariā. Et q̄ in tali tabernaculo deus hitare volebat: iō dignū fuit q̧ illud sctificaret: vt dicit Psal. vbi ait. Sāctificauit tabernaculū suū altissimus. Ubi nota q̧ sanctus sʒ vnā interpretationē dr̄ sine terra: vñ aūt venerit ista iterpretatio. Nota q̧ sanctus q̄tū ad suū ꝓpriū significatū idē est q̧ acceptū in dei ministeriū: ⁊ iō oia vasa q̄ erāt in dei ministerio: sancta vocabāť. Fuit aūt a deo i veteri testamēto assumpta in ministeriū ei⁹ Tribus leui: cui tribui deus nō dedit sortē cum fratribus suis in terra promissionis. Unde ⁊ illi de illa tribu sancti vocabātur: q̄ in dei seruitiū erāt assumpti: ⁊ realiter sine terra erāt: ⁊ propterea deus noluit q̧ hērēt hereditatē terrenā. Unī loco eoꝝ dicebat Psal. Tu es q restitues hereditatē meā mihi. Et iō dicit deus. Sancti estote: q̄m ego sanctus sum. Ubi nota q̧ Phūs lib. celi ⁊ mundi querit. Quare oēs hoies ⁊ barbari ⁊ greci cū orare

Margin notes: Phūs. Bernar. Joan. Genes. Regū. Psal. Psal. Phūs. Qō.

volunt deū: eleuant manus ad celū? Et rñdet q̄ oīum opinio est q̄ deus sit in celo. Et rō est: q2 cū deus sit sūmum qđ cogitari potest: vel possit: in terra aūt sint multe vel tot corruptiones ↄ tot miserie: iō nullus sane mētis fuit: qui nō diceret deū fuisse maxime ellongatū a terra. Dicit igitur deus. Sācti estote. s. Uos eleuetis manus ad me: qui sum in celo. s. p maiestatē: lȝ sim vbiq̄ p̄ presentiam potentiā ↄ essentiā. Eleuetis dico manus operationū vestrarū ad celū nō deprimatis manus vestras ad terrena: ↄ sic eritis sancti: sicut ↄ ego sanctus sum. Phūs. 14. de aīalibus querit. Quare hō hȝ manus? Et rñdet primo fm Anaxagorā: q ait: q̄ q2 hō hȝ manus: iō natura sibi dedit rōnē: sed dicit Phūs q̄ hoc est falsum: q2 tunc sic oīa habētia manus haberēt rōnē: qđ tñ est: falsum, de simijs ↄ multis alijs: sed ipse dicit ecōuerso: q̄ q2 hō habuit rōnē: iō natura sibi dedit manus ad exercendum opa fm rōnem. Talia autē opera sunt opera sine peccato. Et videmus q̄ aīalia bruta habētia manus: ponunt eas in terra loco pedū: sed q2 hō hēt rōnem non deprimit manus ad terrena: sed eleuat ad celestia: ↄ tunc vere dr̄ sanctus ↄ victor oīum q̄ impediunt a sanctitate. Figura huius Exo. 17. vbi dr̄ q̄ populus dei pugnabat cū Amalech: ↄ princeps Moyses eleuabat manus ad celū: qñ. n. stabat cū manibus eleuatis: vincebat: cū vero deprimebat: pdebat. Sic ↄ nos pugnamus cū diabolo ↄ vitijs: ↄ si leuamus manus ad celū. s. ad xp̄m ↄ beatā virginē: vincemus: ↄ sic dicemur esse sub dominio Jouis: sed si deprimimus manus nostras ad terrena p affectum ↄ amorem: tūc vincemur: ↄ dicemur esse sub dominio Saturni: ↄ sic habebimus manus turpes ↄ grossas. Sic igitur simus sancti ↄ imitatores dei: vt merito possimus eleuare manus ad celū. Et caueamus ne nobis dicat̄ illud Esaie. s. Cum extenderitis manus vestras: auertā oculos meos a vobis: ↄ cū multiplicaueritis orationes: nō exaudiā vos: ↄ cām assignat dicēs: manus. n. vestre plene sūt sanguine. Uel eleuemus manus in celū. s. ad beatā virginē Mariā: que fuit tabernaculū dei sanctificatū in sua cōceptione vel eius natiuitate: ↄ tunc manus nostre erunt munde: ↄ pulchre ac gratiose ad deū. Manus hic sumunt̄ p operibus nostris. Hoc pōt applicari in festo natiuitatis virginis Marie.

Phūs. Nō. Exo. Esa.

De Saturno Enigma. Cap. 29.

Scribit Auerois ð prouerbijs ↄ enigmatibus Aristotelis ↄ Platonis: Quod Plato cū semel opponeret̄ sibi a Zenone: qualiter oīa pericula securus pertrāsiret. Inter alia sic respondit. Si Saturnum Saturno viuificaueris: ↄc. Sic ↄ nos si volumus viuificari: debemus Saturnum Saturno viuificare. Pro cuius intellectu notandū est: q̄ sicut tradit Hali aben ragel: ↄ Ptholo. de iudicijs astroꝝ. Saturnus est planeta a terra remotissim⁹ vt supra dictum est: ↄ tamen magis nociuus eo q̄ quātū potest: ad mortē ↄ destructionem omnia disponit. In colore palidus est: ↄ liuidus quasi plumbū. Et sicut docet Ptholo. Homo natus ↄ p̄cipue ↄceptus in dominio vel domo Saturni: naturaliter est fuscus: turpis iniquus: grauis: tristis: glaucus: piger raro hylaris ↄ ridens: ↄ liuidus: ↄ erit animus amarus: hec ille. Iste Saturn⁹ est ois inuidus: est. n. inuidus pre cunctis hominibus: hō liuidus ex passione inhabitāte: vultus turpioris: risus rarioris: coloris palidioris: gestus grauioris: visus tristioris: subsidij pigrioris. Est. n. inuidia a terra cōgaudentium in celo

Hali. Ptholo. Ptholo.

celo inter septem peccata mortalia remotior: sicut Saturnus inter septem planetas a terra est distantior. Et in omnibus peccatis est peior: sicut Saturnus est omnibus planetis malitiosior. Dicit enim Origen. super Gene. Et etiam Hiero. de testa. duodecim Patriarcharum. Quod illud Genesis. 37. Accusabat Joseph fratres suos de crimine pessimo. Intelligendum est de inuidia. Et habetur in Decre. 6. q. i. §. verum: vbi dicitur: quod inuidia est pessimum vitium. Unde inuidus quasi alter Saturnus quantum poterit: mortificat omnia inuidia. Dicit enim Augu. Nisi esset claritas sanctorum: nunquam surgeret inuidia iniquorum. Cui concordat illud Platonicum. Esto thersites et nullus inuidebit. Hic igitur est fons ille de quo Beda: de imagine mundi lib. 4. c. 9. Est inquit: in oriente fons caninus: cuius aqua tante nascitur corrosionis: quod rami immissi corticem abscindit: et corporis manus immerse cutem diuellit: at auis infecte: pennas consumit: hec ille. Pari modo venenosa inuidia superioribus detrahit: pares erodit: famosos mordet: virtuosis inuidet: gratiosos lacerat: et omnes condemnat. Et illud Gene. de Joseph. Fera pessima deuorauit eum. s. inuidia. O monstrum mirabile: cuius caput est diabolus: cuius cor homo inuidus: cuius oculus turbatio: cuius manus commotio: cuius pax occisio: cuius pedes perditio. Oportet igitur hunc Saturnum Saturno viuificare. Ubi sciendum quod duplex est Saturnus. s. celestis et terrestris. Celestis est planeta conditionis predicte. Terrestris fuit Primus Rex latinorum: et Latij. Unde Ouidius: primo fast. Dicta fuit latium terra a latente deo. Qui descendens in Italiam videns incolas: videns et in scios: clementia motus ipsos docuit agriculturam: terendique modum et artem viuendi. Unde et tempora Saturni fuerunt dicta florida: et sub eo aurea secula floruerunt. Unde Juuenalis satyra prima secundi libri.

Origen.
Hiero.
Beda.
Ouidi.
Juuen.

Credo pudicitiam Saturno rege moratam
In terris: visamque diu: cum frigida paruas
Preberet spelunca domos. Ignemque laremque
Et pecus et dominos communi clauderet vmbra.

Per hunc regem Saturnum: interpretatur beneficium compassionis et clementie. Dicit. n. Auctor de proprietatibus elementorum. Uis inquit saluus fieri a peste inuidie? Disce vniuersis compati: esto misericors: benignus: clemens et pius sicut Saturnus terrestris Rex latinorum: et tunc Saturnum Saturno viuificabis et vere redibunt Saturnia regna. Et sic ignis sancti spiritus comburet ossa et medullas tuas: de quo igne dicit xps. Luc. 12. Ignem veni mittere in terram: et quid volo nisi vt ardeat.

Luce.

¶ Jouis Moralitas secundum poetas. Cap. 30.

Jupiter Saturni filius: cui celum et celi regnum in sorte cessit: pingebatur homo in throno eburneo in summa maiestate sedens: sceptrumque regium in manu tenens: fulmina et altera manu inferius mittens: et gigantes repressos fulmine tenens sub pedibus et conculcans: ante eum vero erat quedam aquila que volabat et que inter pedes suos quendam pulcherrimum puerum. s. ganimedem rapiebat. Et fatetur dicitur quod Jupiter est ether. i. pars superior aeris: qui in throno dicitur sedere et virgam habere: pro eo quod cunctis rebus inferioribus dominatur: fulmina mittit: quia. s. fulmen ab illa parte superiori aeris descendit. Aquilam vero habet solam: quia. s. illa sola inter aues ad superioris aeris celsitudinem potest volare: et ista ideo armis

ger Jouis esse dr: ꝛ fulmina eius portare ꝑ eo ꝙ ad locū etheris saltē supioris
2 ptis aeris: vbi fiūt fulmina: dr volare vel credit. Uel dic allegorice ꝙ Juppiter
Esaie. pōt significare deū ipsi⁹ celi pncipē ꝛ magr͂3. ꝫ illō Esaye. Celū mihi sedes ē
qui.s.in throno summe maiestatis sedet: virgāqꝫ iustitie ꝛ prudētie qua cūcta
regit: manu tenet: q ēt fulmina rigoris ꝛ dure punitiōis cōtra malos mittit:
Esaie. ꝛ Gigātes.i.mūdi supbos ꝛ demones calcat reprimit ꝛ ꝯfūdit. iux̄ illō Esaie.
Terrā gigantū detrahes. Sibi aūt assistunt Aquile.i. Angeli q pueros.i.vi-
ros innocentes ꝛ puros in morte rapiunt: quia in celum subleuāt ꝛ extollūt.
Uel Aquile sunt ꝑdicatores q.s.pueros.i.iuuenlos peccatores eleuāt: qꝛ ipos
verbo ꝛ exēplo ad paradisum ꝛ ad deū de potestate diaboli rapiūt atqꝫ portāt.
vñ Xp̄s ait. Sinite paruulos venire ad me. Talium.n.est regnū celorum.
3 ¶ Uel dic ꝙ Juppiter ē bonus ꝑlatus q in throno maiestatis ꝛ auctoritatis
dr sedere: virgā debet tenere: fulmina aspere correctionis debet habere: que.s.
debet cōtra gigantes.i.cōtra supbos ꝛ cōtra mūdi tirānos mittere: ipsosqꝫ ne
contra celū.i.cōtra ecclesiā īpugnare ꝑsumant: ꝛ ne alijs etiā noceant: debent
Job. reprimere ꝛ arcere. iuxta illud Job. Contra superbū in furore tuo. ꝛ cetera.
Aquile q̄ clare vident.i.viri discreti prudentes ꝛ astuti debent talibus assiste-
re: qui.s.sapia ꝛ doctrina pueros.i.simplices sursum ad amorē in cōtemplatio
nem celestiū eleuare debēt: ad ꝑlatū.n.vl̄ principē ptinet ꝙ bonos ꝛ prudētes
ꝯsiliarios coadiutores familiares ꝛ socios hēat: q.s.more Aqle possint pueros
.i.simplices sursum ad celestia rapere ꝛ eos a tēptationibus vel a vitijs carna-
Job. lib⁹ facto ꝛ exēplo eleuare. vñ Job. Nunqd ad ꝑceptū tuū eleuabit Aqla. Se
cundū vero Astrologos Juppiter hꝫ quatuor cōditiones quas debet habere
1 perfectus prelatus. ¶ Primo quo ad effectuꝫ. Nā Juppiter est in effectu suo
beniuolus: calidus: humidus: diurnus ꝛ ī suis q̄litatibus tēperatus. Simili
ter ꝑlatus debet esse beniuolus in affectione: calidus in dilectione: humidus
Paul. in cōpassione: diurnus in cōuersatione: ꝫ illud Roma.13. Sicut in die hone
ste ambulemus: ꝛ deniqꝫ tēperatus ī omni recreatione: vel in oī correctione.
2 ¶ Secundo quo ad aspectū. Nā Juppiter in colore est argenteus: sic ꝑlatus
debet esse argēteus.i.sonās per eloquentiā: cādidus per munditiā: clarus ꝑ
3 bonā famā. ¶ Tertio quo ad situ: qꝛ Juppiter qñ in superiori parte sui circu-
li: circulo Saturni coniungit: bonitate sua temperat malitiā Saturni. Sic ꝑ
latus hꝫ resistere ꝛ reprimere luporū malitias gregē corrūpentiū vel dissipan-
4 tiū: vt hereticoꝝ; vl̄ tirānoꝝ vel alioꝝ similiū. ¶ Quarto quo ad iuditiū: qꝛ in
iudicijs ꝫm Astrologos: signat sapiāꝫ ꝛ rōnē ꝛ ē veridicus. Expedit.n.ꝑlato:
5 sapiēter agere: rōnabiliter viuere: veraciter loq ꝛ docere. ¶ Et pōt addi qntū:
ꝙ qñ Juppiter apparet in ascēdēte: signat ꝫm Astrologos reuerentiā ꝛ hone
statem: fidem ac disciplinam: q̄ etiā ꝑlatū exornāt.s.reuerētia subditorū: hone
stas morū: ꝛ disciplina correctionū. ¶ Uel dic ꝙ Juppiter est malus princeps
q.s.virgā tēporalis iurisdictiōis hꝫ: in throno temporalis dignitatis sedet: ful
mina rapine ꝛ crudelitatis emittit: gigātes.i.viros magnos ꝛ sanctos vilipen
dit ꝛ calcat: Aqlas q̄ rapiūt pueros.i.crudeles baiulos ꝛ famulos q inocētes
afficiūt: sibi in famulos ꝛ baiulos appropriat. Aqla.n.armiger Jouis fingit:
qꝛ sibi bellāti cōtra gigātes fulmina ministrare phibet. Et iō vbicūqꝫ fit Jouis

ymago: sibi semp aqla assistere vr. Sic re vera mali rapaces famuli & baiuli: q.s. more aqle acute vidēt p malitiā: alte volāt p supbā stat⁹ eminētiā: violēter rapiūt p seuitiā: tales dn̄o Joui. i. pncipib⁹ & platis magnis suis ministrat fulmina: mā3 fulminādi & ardore rapie & violētie īducēdo: q3. s. faciūt eis mala ꝯsilia dā do: occasiões exactionū adinueniēdo: & modos & vias qb⁹ pfit grauar pplin & subditos ofidēdo. Et iō isti dn̄r talib⁹ malis pncipib⁹ & platis assistere: & iuxta eos i dignitatib⁹ & officijs volitar: q: pauci st hoies q mūdi pncipib⁹ familiares assistāt nisi illi q fulmia eis ministrāt & fulminādi & grauādi subditos mā3 & ꝯsiliū pstāt. Isti. n. soli hoies vider maiorib⁹ assister: & ab ipis pmotiões & officia obtiner. Ezech. i. facies aqle desup ipsop q̄tuor. Ecce s3 fabulas: Vulcan⁹ q erat turpis & claud⁹: & ciclopes q erāt monoculi fulmina Jouis dicti sūt fabricasse. Sic iferiores psone. s. viles dformes & ifames: q. s. p pditionē & falsitatē claudicāt: & p ignorātiā tāq monoculi pap videtes fulmē crudelitatis & rapie potteris excogitāt. **Ezechl.**

¶ De celo Jouis quo ad motū: & quo ad nām. Cap. 31.

Celū Jouis vnā tm̄ stellā h3. Eitq3 celo Saturni ꝯtiguū: ita. s. q lupsi cies ei⁹ ꝯuexa ꝯcauā celi Saturni ꝯtingat. Est et i plures orbes distinctū: quēadmodū celū Saturni: quo ad figuratiōnē & ecētricitatē. Totū aūt quotidie motu pmi mobilis ab oriēte p occidētē: rursusq3 in oriētē rapir. Orbes vo augē deferētes (vt orbes Saturni) i ducētis annis vno gradu & 28. minutis fere ad motū octaue sphere mouenr: nec i figuratiōe: aut motu epicicli i hoc & pcedēti: celi diuersitas notar. Deferēs vo Jouis sup axē & polis ppriis (sicut dictū est de Saturno) circūducir. Est tn̄ motus hui⁹ motu Saturni velocior. Mouer nāq3 Juppiter (q & phetō.) quotidie qnq3 minutis fere. Et sic Zodiacū i annis ferme duodecim pcurrit. Ꝯtinet aūt Juppiter terrā fere nonagintaqnq3 vicib⁹. Distat et ꝯcauū Jouis a cētro terre: p milliaria 28847000. ¶ Juppir q sm errorē gētiliū & fictiões poetap: sūmus deop fuit pr: planeta ē beniuolus calid⁹ & hūidus: diurn⁹ & masculin⁹: i suis q̄litatib⁹ tpat⁹: i colore ē argēteus: cādidus clarus & blādus. Et iō i circulo Jouis cām felicitatis antiq pbi posuerūt: vt dicit Martian⁹. Istius Jouis circulus Saturni circulo imediate est ꝯiūctus. Et iō pp altitudinē circuli sui duodecim annis pficit cursū suū. Hic bōitate sua repmit malitiā Saturni. qn̄ Juppiter i superiori pte sui circuli circulo Saturni ē ꝯiūct⁹: & iō fingir a poetis pr̄ē3 suū a regno expulisse: vt dic Mar. & Jsid. q: pñtia sua repmit malitiā Saturni nālē3. Hic adiūct⁹ plāetis bōis: bōas & vtiles facit ipssiões i istis iferiorib⁹ elemētis. Et iō dn̄t astrologi q i corpe hoīs coopar ad pulchritudinē & hōestatē: pleb. n. dat colorē niueū & ruborē pmixtū: plchros dat oculos & plchros dētes: barbāq3 rotūdā: vt dic Ptho. pcit. n. aeri & sāguini & sāguinee ꝯplexiōi. De h dic Ptho. Sub Joue sūt Sagittari⁹ & Piscis: & st dom⁹ ei⁹: regnat i Cācro: & in Capcorno ē descēsus regni ei⁹. Sub Joue ꝯtinēr bono: diuitie: optimū idumētū. Jn iudicijs astrologop signat sapia3: & rōne: s3 & veridic⁹: vt qn̄ appet i ascēdēte signat fui astrologos reuerētiā hōestatē fidē & disciplinā: & erit finis ad saluationē: sic olu3 signop ꝯfortat bōitatē: & signat i eis bonū. qn̄ i eis suerit: nisi i. 12. vbi dn̄t Jo. signar suitutē: pauptatē: & tristitiā ex pte q̄drupedū & merorē ex pte familie & suop: vt dic Ptho. & Mess. pigir aut sic vt p3 i seq. fig. **Mar.** **Mar.** **Jsido.** **Ptholo.**

❡ Iouis moralitas. Cap. 32.

Iuppiter est planeta beniuolus: masculinus: diurnus: temperatus: calidus: et humidus: in colore argenteus et clarus: Saturni: cui coniungitur: maliuolentiam reprimens: secundum Ptholemeum. Juppiter facit homines pulchrum et coloratum: et ideo in Ioue causam felicitatis posuerunt: et ipsum patrem summum olim deorum vocauerunt. Sub ipso Sagittarius et pisces sunt: regnat in Cancro: sed in Capricorno regnum perdit: et sub ipso continentur bonorum diuitie et sapientia. Talis est vel esse debet vir perfectus: qui masculinus est per probitatem: beniuolus per mititatem: diurnus per veritatem: temperatus per maturitatem: calidus per charitatem dei et proximi: humidus per pietatem ad debiles et infirmos ac pauperes: colore clarus per honestatem conuersationis et bonum exemplum: et quando Saturno .i. peccatori est associatus eius malitiam reprimit per sue vite et doctrine sanctitatem: quod maxime facit respectu subditi: discoli atque mali. Et ideo talis potest dici causa felicitatis: quia bonus prelatus est felicitas et prosperitas ecclesie et subditorum vniuersorum. Prouerbiorum 18. Rex iustus erigit terram. Juppiter est summus deorum .i. christus super omnes homines sanctos: qui per suam bonitatem Saturni .i. humani generis malitiam temperauit: quando ipsum per incarnationis sue consortium reparauit: iste facit hominem: quem diligit: pulchrum et coloratum: et virtutes sub ipso continentur: et acquiruntur bonorum et amicitie paradisi: ratio: sapientia: et veritas: quoniam ipse sapientie dux est et sapientium emendator. Sapientie. 7. et ideo causa felicitatis eterne merito debet dici. Sub isto sunt Sagittarius .i. quilibet vir iustus et vigorosus: qui alios sagittat: arguit: et castigat. Item Pisces .i. quilibet vir mitis et deuotus: vel studiosus qui aquas sacre scripture sectatur et deambulat sicut Pisces in aqua. Regnat in Cancro retrogrado .i. in iusto

Ptholemeus. Prouerbiorum. Sapientie.

qui

qui retractat vitia. Sed regnum suum deficit in Capricorno fetido.i.in illis: qui in actibus luxurie fetide occupantur. Esaye.32. Ecce in iustitia regnabit Rex. Esaye.
Juppiter significat signum bonum preterq in duodecimo vel vltimo: vbi significat tristitiam: seruitutem et paupertatem ex parte quadrupedum: et ex parte famillie secundum Martianum et Ptbole. Sic xps in omni signo et in omni etate et tempore Marci.
significat bonum in tantum quod semper apud eum misericordia reperitur. In vltimo tamen Ptbole.
signo.i.in finali iudicio significabit quadrupedibus: et seruis.i.peccatoribus: et bestialibus: et peccatorum seruituti subiugatis tristitiam seruitutem et paupertatem eternam: quia ipsos tunc rigide et iuste damnabit: quia Prouerbiorum.6.dicitur. Zelus et furor non parcet in die vindicte. Prouer.

Jouis alia Moralitas. Cap.33.

Juppiter representat nobis qualis esse debeat prelatus perfectus quo ad quatuor. Primo quo ad effectum. Nam Juppiter est in effectu suo 1
beniuolus: calidus: et humidus: diurnus: et in suis qualitatibus temperatus. Similiter prelatus debet esse beniuolus in affectione: calidus in dilectione: humidus in compassione: diurnus in conuersatione: secundum illud Roma.13. Paul.
Sicut in die honeste ambulemus: et iterum temperatus in omni recreatione vel in omni correctione. Secundo quo ad aspectum. Nam Juppiter in colore est ar 2
genteus: sic prelatus debet esse argenteus.i.sonans per eloquentiam: candidus per mundiciam: clarus per famam. Tertio quo ad situm: quia quando Juppiter in superiori 3
parte circuli sui circulo Saturni coniungitur: bonitate sua temperat malitiam Saturni. Sic prelatus habet resistere et reprimere malitias luporum gregem corrumpentium vel dissipantium vt hereticorum vel tyrannorum vel aliorum hominum. Quar 4
to quo ad iuditium: quia in iudicijs secundum astrologos signat sapientiam et rationem et est veridicus. Expedit.n.prelato sapienter agere: rationabiliter viuere: veraciter loqui et docere. Item Juppiter quando apparet in ascendente signat secundum astrologos reuerentiam: honestatem: fidem ac disciplinam: que et prelatum exornant.i.reuerentia subditorum: honestas morum: et disciplina correctionum.

Nota tamen quod licet Juppiter de se sit planeta beniuolus: Marti tamen coniunctus efficitur pestilens et maliuolus. Quod nobis significat: quod princeps seu prelatus dulcis et benignus quandoque a malo consiliario et suggestore sibi coniuncto ad iram inflammatur: et pestilens et periculosus efficitur. Antiqui.n.poete Joui attribuunt tonare: quia illius stelle est eleuare vaporem terrestrem: precipue cum coniungitur Marti in signis aquilonaribus in estate: tunc.n.certissime potest dici quod erunt multe scintillationes: tonitrui: et pestilentes: quia Juppiter cum Sole vapores eleuant. Mars vero eos incendit: et sic fit aer pestilentialis: et ita Martis inordinata caliditas Jouis temperiem ad malitiam et pestilentiam trahit. Ita similiter malig,nus consultor mentem benigni principis aliquando ad furorem accendit et ad nequitiam operis et nocendi pestilentiam trahit: sicut patet de Aman et Assuero. Unde dicitur Hester.16. Multi aures principum simplices ex sui natura alios extimantes callida fraude decipiunt. Que res et ex veteribus probatur historijs: et his que geruntur quottidie: quod ex malis quorundam suggestionibus regum studia deprauentur. Hester.

¶ De Joue et Saturno cōiunctis. Moralitas. Cap. 34.

Q5. Albumasar in suis floribus querit. Quare quidam anni sunt fertiles: et omnia inferiora bene gubernant et saluant. Quidā vero sunt steriles et oīa destruunt et pereūt? Et respondet q hoc accidit ex duobus planetis superioribus. s. Saturno et Joue. Qñ. n. in principio anni accipit dominiū Juppiter. s. qñ Sol intrat primū gradū Arietis: et non est impeditus: est fertilitas oium bonorū: eo q oia disponunt a domino qui est bonus. s. Jouē. Oppositū aūt est de Saturno: qui est malus. Sic suo mō accidit spiritualiter. Nā per Saturnū qui est malus et maliuolus: intelligo diabolū: qui ita est maliuolus humane nature q nō vult nisi mortē nostrā: qr cum sua malitia sit in obstinatione: nullū bonū pōt velle: et cū sit noster hostis capitalis: quicquid ostendit facere nobis: totum facit in malum nostrum: et anime et corporis. Unde. n. tot mala nisi ex ipso procurante et sugerente? in corpore in infirmitatibus: in temporalibus: in penurijs: in guerris: in discordijs: partialitatibus. Et vere diaboli dominiū est sicut dominiū Saturni. Anno. n. quo Saturnus dominatur pro maiori parte propter suā frigiditatē fiunt herbe et frondes in hyeme: et vere: sed semina et fructus destruunt. Unde herbe crescunt q̄tū ad se: sed nō q̄tū ad semen: qnod est perpetuū. Uere sic accidit de subiectis diabolo. Nā aliquādo permittit eos diabolus crescere in officijs et dominijs: non q intēdat ad eorum prosperitatē: sed vt per eos grauet bonos et persequatur: etiā eos vltimo affligat. Et q̄tūcunq subiecti diabolo crescant aliquando: in talibus tamē nō remanet eorum semen. Ubi nota q de corpore et aīa se habet sicut de herba et semine. Qr. n. herba durare non potest: ideo facit semen in cuius virtute est tota herba. Sic qr corpus nostrū durare nō pōt qr est corruptibile: qr ex elementis: iō aīa: que est perpetua et imortalis: dz facere semen bonorum operum: q̄ perpetuent in diuina acceptatione. Sed diabolus multos facit prosperare in

Hiere. corpore et nō in aīa: et sic sunt sine semina. Unde Hieremie. 12. Quare via impiorū prosperat et bene est olbus qui p̄uaricant et inique agunt? et sequit: ppe

Regū. es tu ori eorum: et lōge a renibus eorū. Figura huius libri Regū: habetur. Qd Saul quē agitabat spūs malus: multas habuit psperitates: vt psequeret bonos. Nam et omnes sacerdotes nobiles trucidauit: et tamen ipse in fine interfectus est gladio hostium: et totum semen suum defecit. Saul interpretatur abutens: tales sunt diuites abundantes in diuitijs et prosperitatibus huius mundi: sed quia talibus abutuntur: ideo interficiuntur gladio hostium. i. demoniorum: et totum semen eorum deficit: qr in eternū damnant in infernū: et sic perit memoria eorum cum sonitu. Si igitur peccatores destruuntur: non est mirum: qr sunt sub dominio Saturni. i. diaboli mali et maliuoli. Sed illi: q sunt sub Joue bono: viuificantur: scilicet sub deo qui est bonus et beniuolus.

Sapie. Sapientie. xi. Diligis omnia: et nihil odisti eorum que fecisti domine. Et

Hiere. Hieremie. 31. In charitate perpetua dilexi. Et ideo qui sub dominio Jouis

Psal. . i. Christi dei. Oportet q saluentur. Unde dicit Psal. Salus autem iustorū

Isido. a domino. Et vere salus iustorum a domino Jesu. i. Saluatore. Ubi nota q vt Isidorus dicit. Salus dicitur a sale. Sal aūt saluat et preseruat a putrefactione: quia sua mutatione et desiccatione consumit humidū grossum terrestre:

qd est

qđ est causa putrefactionis. Et postea Albertus querit. Quare qdã homines Qõ.
habẽt vngues magis subtiles q̃ alij. Et respondet q̄ qñ mater habens fetũ i vẽ Alber.
tre: pauco vtit sale: fetus postea h3 vngues grossos: qꝛ huiusmõi terrestre remanẽ
fit in corpore: ⁊ nõ expellit ad vngues: sed qñ pregnãs vtit multo sale fiũt fetui
vngues subtiles: qꝛ terrestreitas illa cõsumit a sale. Talis aũt fuit sal Jesu xp̄i
amputauit .n. superfluitatem terrenoꝝ. Vñ Apost. Habentes alimenta ⁊ qui Paul.
bus tegamur: his contenti sumus. Bene ergo dicit ps. Salus aũt iustoꝝ a
dño. Sed cũ nos indigeamus salute: ideo recurramus ad dñm. dicentes illud
Math. 8. Domine salua nos perimus. Nã peccatores dicunt perire: vt ait ps. Math.
Peccatores peribũt. Ubi nota q̄ sicut dicit Expositor sup illđ Uirgilij. In
medias peritura acies. Hec prepositio p significat mediũ: ⁊ in aliqb' ꝯpositio
nib' ita ponit mediũ q̄ tollit totaliter bonũ finẽ. vñ qñ cõponit cũ: do. vt pdo.
ita ponit mediũ dandi: q̄ perdit bonũ finẽ. q .n. perdit dat ꝓ malo fine. Simi
liter qñ ꝯponit cũ: eo: is. vt pereo. vnde perire dicit ire ad malũ finẽ. vnde q pe
reũt ita vadũt per mediũ: q̄ omnino perdũt bonũ finem. Uideamus igit vtrũ
peccatores pereãt. vtrũ sirmi vadãt p mediũ: vt perdant bonũ finẽ: ⁊ si nos su
mus tales. vere poterimus dicere. perimus. Ad qđ intelligendũ: nota q̄ Ga Qõ.
lienus in li. de virtutib' naturalibus. qrit. Unde h3 membrũ q̄ aliqñ paralitic Galie.
cat? Et rñdet. Primo reprehẽdẽdo Aristotelẽ: q dixit q̄ pn̄ mot' ⁊ sensus ẽ
cor. Et dicit ipse. si cor esset principiũ motus ⁊ sensus: adhibẽdo remedia cordi
curabim' membrũ paraliticũ. hoc aũt est falsum. non ergo principiũ talium est
cor: vt dicit Aristo. Sed principiũ est caput. cui si remedia adhibent: sanatur
membrũ. Auicena ãt q fuit post: saluat vtrũq3: ⁊ dat qđda3 exemplũ dicẽs. Aq̃ Auice.
erit de fonte: ⁊ per riuũ venit ad lacũ: in fonte nũq̃ est defectus: sed aliquando
est defectus in riuo: q oppilat: ⁊ aqua nõ põt venire. Et succurrit huic defectui
reparãdo riuũ. nũquid propterea aqua non erit principaliter a fonte? imo sic
certe. Sic se habet in proposito. principiũ virtutis est cor: ⁊ nũq̃ deficit: mediũ
est cerebrũ: qđ deficit. Oppilat .n. materia viscosa: que oppilat neruos: ⁊ virt'
motiua non potest transire: ⁊ sic membrũ: qđ se habet vt finis: paraliticatur ⁊
perit. Sic proprie se habet de omni peccante. Phs. 7. Ethy. querit. Quomo Phs.
do potest homo peccare? Nam sicut in intellectu speculatiuo sunt qdam prin Qõ.
cipia in qbus nũq̃ intellectus errat: vt de quolibet dicit esse vel non esse. Sic
etiam in practico reperit: vt omne bonũ est prosequendũ: malũ aũt fugiendũ.
Hoc aũt est insertum a lege diuina. Unde igit est error? Et dicit q̄ est in me
dio. s. in minori propositione assumenda. s. singulariter. Dicit .n. intellectus
practicus. Bonũ est prosequendũ: ⁊ in hoc non errat: sed hoc vinũ est bonum:
qꝛ dulce. non dicit hoc vinũ est malum: qꝛ inebriat: sed est bonum qꝛ dulce: ⁊ sic
sequit mala conclusio: que est malus finis: peccator igit perit: qꝛ non sequen
do principiũ insertum nobis a lege diuina. assumit mediu3 per quod venit ad
malũ finem. Albert'. 20. de animalibus querit. Quare examen apũ sine rege Alber.
dr perire. Qꝛ. s. recedendo a principio. s. rege: q habet omnes actus earu3 di Qõ.
rigere: nihil boni operant. Christus nostrum principium in agibilib' (qꝛ om
nis Christi actio ẽ nostra instructio) voluit eẽ Rex hoiu3 filiis eis. Vñ qui ta
le principium non habet in suis operationib': oportet q̄ pereat: ⁊ non veniat

nec ad sinistram: sed uniformiter ꝛ mature debet in suis actibus proce= ad bonum finē. Bene ergo dicit ps. Peccatores peribunt. Sed videamus. vtrū peamus. ꝛ vtrū recedentes a principio. s. deo. sic sistamus in medio ꝙ ve= niamus ad malū finem. Certe sic. Ubi nota ꝙ si mēs nr̄a nō recederet a man datis dei: diuitie ꝛ omnia alia bona temporalia essent nobis mediū eundi ad vitam eternam: q2 bene eis vteremur ꝛ pro corpore ꝛ pro anima. Sed q2 tan= ta est hodie delectatio vel desiccatio auaritie q̄ est in nobis: ꝙ recedimus a prin cipio. s. deo: ꝛ totā mentem ponimus in hoc mūdo: ideo oportet ꝙ veniamus ad malū finem. Quātū aūt increuerit auaritia: glibet potest experiri. Oēs. n. auaritie student a minori vsq3 ad maximū. ¶ Super li. de vegetabilib⁹ ꝛ plā
Qō. tis fit q̄stio. Quare omnes fructus separantur ab arborib⁹ ꝛ cadūt. exceptis vuis? Et respondet: ꝙ siccitas q̄ est in trunculo: qui coniūgit fructum arbori: est causa huius casus: q2 siccitas est discontinuatiua: humiditas aūt continua tiua: qñ igit̄ trūculus ille desiccat̄: cadit fructus: ꝛ corrūpit̄ in malum finē: in vuis aut non siccat̄: sed in alijs fructib⁹ sic ꝛc. fruct⁹ ille qui iūgitur arbori: est mens: que qn̄ siccat̄ per auaritiam: cadit a suo principio: ꝛ sic oportet ꝙ veniat
Psal. ad malū finem. Et sic dicere possumus. perimus. ꝛ illud ps. Peribitis gentes de terra illius. Si ergo viuere volumus: nō simus sub dominio Saturni ma li ꝛ malivoli. i. diaboli: vel peccatoꝝ. q2 qui facit peccatū ē seruus peccati. i. dia boli. Sed simus sub dominio Jouis benigni. i. Christi dei benigni ꝛ clemen tis: ꝛ sic saluabimur. ꝛ fructificabimus in bonis operibus meritorijs vite eter ne: ꝛ erit fertilitas. i. abundantia omnium virtutum.

¶ De Joue ꝛ Marte coniunctis: Moralitas. Cap. 35.

Qō. Uestio fit in Astrologia. Quare illo anno q̄ regnat Mars fiūt prelia: q ꝛ sequunt̄ mortes hominū: qñ vero regnat Juppiter multiplicat̄ vita ꝛ viuētia? Et respondet̄: ꝙ anima complexiones corporis imitat̄. Jn cor pore nostro q̄uis sint omnia elemēta (intellige virtualiter s̄m Sco. in. 2. dist.
Sco. 15.) Jn maiori tñ q̄titate sunt in eo terra ꝛ aqua. Unde habet nā3 luti: quod fit ex terra ꝛ aqua mixtis. Lutū aūt a calido ꝛ humido vnit̄: sed a calido ꝛ sic= co ꝛ deordinato crepat ꝛ diuidit̄. Sic se habet de anima: que sequit̄ complexio nes corporis. Lux. n. Jouis est calida ꝛ humida: ꝛ ideo vnit animas: ꝛ sic est causa vite: sed lux Martis facit calorem inordinatum cum siccitate: ꝛ ideo est causa diuisionis ꝛ guerre ꝛ mortis. Sic se habet de calore amoris: quando. n. est cum humiditate compassionis ad proximū: ē causa vnionis ꝛ vite spūalis: sed quādo calor amoris est inordinat⁹ ꝛ siccus: q2 non se extendit ad proximū3 sed solū diligimus nos ipsos: oportet ꝙ sequant̄ diuisiones ꝛ guerre: ꝛ mors spūalis. Figura huius Gene. xi. vbi dicit̄. Qō q̄diu fuit ppl's vnus ꝛ labiū
Gene. vnū fecerūt turrim vt liberarent̄ a diluuio: ꝛ ascenderent celū: sed postq̄ popu lus est diuisus: ꝛ vnus nō audiebat alium: cessauerunt a tali opere: imo opus eorum ex tunc vocatū est Babylon. i. confusio. Sic certe quādo populus erit vnus per charitatem: ꝛ vnus audiet alium per compassionem: tunc liberabit̄
Paul. a diluuio peccatorum. secundum illud Aposto. Charitas operit multitudi= nem peccatoru3. Jsta est via ascendendi ad celum: sed si simus diuisi. q2 quis= libet diligit se solū: ꝛ vnus non audit alium: tūc opera nostra sunt Babylon:

q2 ducūt

q: ducūt nos ad vltimam confusionem. Et ideo bene dicit ps. Ecce q̄ bonum ps
⁊ q̄ iocūdum habitare fratres in vnum. Ad quod intelligendum: nota q̄ Al= Alber.
bertus. 20. de animalibus querit. Cum in viuentibus sint tot partes diuersa= Qõ.
rum naturarum. videlicet. caro: os: nerui: cartilago. quomodo possunt omnia
ista viuificari vna vita: ⁊ quomodo in tot diuersis vna vita inueniatur? Et re=
spondet q̄ omnia ista colligantur vno vinculo. s. humido radicali: quod ē vnū
subiecto cum calore naturali: quod se habet ad corpus animalis sicut viscus
omnes partes vniens: ⁊ combinans: in tantum igitur viuimus vita corporali:
inquantū omnia membra colligant vno vinculo caloris. Sic se habet de vita
spirituali. Tot enim diuerse nationes christianoꝝ diuersarum linguarum: di=
uersorum morum: quomodo viuent vita spirituali? Certe: si colligabunt vin
culo charitatis: iuxta illud Joānis. Translati sumus de morte ad vitam: quo Joã.
niam diligimus fratres. Et ideo vt primo Physi. dicit. Empedocles querit: Phs.
cum elementa omnia sint contraria: quomodo possunt cōiungi ad vitā vnius Qõ.
animalis? Respondet q̄ hoc est propter amicitiam. Hec autem amicitia est ca
lor naturalis: qui vnum est subiecto cum humido radicali (vt dictum est.)
Calidum igitur ⁊ humidum naturale: est amicitia conseruans vitam corpora
lem. Sic calor dilectionis proximi propter deum: ⁊ humiditas compassionis
ad eum est causa vite spiritualis: quantumcūq3 simus contrarij moribus ⁊
complexionibus. Et bene calor cum humido est causa vite corporis: q: ordina
tus. Sed calor cum sicco: sicut est febrilis: quia est calor inordinatus est causa
mortis. sic dicas de calore: idest amore spirituali. Ecce ergo q̄ bonum ⁊ q̄ io=
cūdum habitare fratres in vnum. Sed ⁊ Christus cum venerit in mundū pro
pter bonum nostrum: ⁊ vtilitatem nostram: ergo venit ad congregandum in
vnum dispersos. Joānis. xi. Qui dispersi erant: congregaret in vnum. Et ideo Joan.
ipse orat. Joannis. 17. dicēs. Pater serua eos in nomine tuo quos dedisti mi=
hi: vt sint vnum sicut ⁊ nos vnum sumus: scilicet in charitate: ⁊ non in essen=
tia. Sed ⁊ propter hoc vere spiritus sanctus missus Apostolis renouauit mū=
dum mediante baptismo: qui fuit vniuersaliter datus ad renouandum totum
mundum non autem sic Circuncisio: que fuit data tantum domui Abrahe
Unde dixit Christus. Nisi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ spiritu sancto nō po
test intrare in regnum celorum: quia Math. 28. dicitur. Euntes in mundum
vniuersum predicate Euangelium omni creature: baptizantes eos in nomine
patris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti. Unde ⁊ post spiritus sanctus missus renouabit
totum mundum. ¶ Albertus. 3. Metheoroꝝ q̄rit. Quare Sole existente in Alber.
Ariete: Tauro: ⁊ Geminis: que sunt signa occidentalia: renouantur ista in= Qõ.
feriora? Nam Sole existente in Ariete: renouatur terra herbis. In Tauro
vero sunt frondes in arboribus. In Geminis vero flores ⁊ fructus. Re=
spondet q̄ quia ista sunt signa occidentalia. Sol mittit spiritum Zephirum:
qui hoc habet facere. Sic Sol: idest Christus existens in signis occidentali=
bus: idest in morte: quia occisus est. Ideo misit spiritum Zephirum: idest
spiritum sanctum qui fecit totum mundum fructificare. Figura huius habe=
tur primi Regum decimo: vbi dicitur. Q̄d Saul quando venit ad collem
domini: insilijt in eum spiritus domini: ⁊ mutatus est in virum alterum. Reg.

Saul interpretatur potens. Ibi fuerūt Apostoli q stabant in oratione. Et sic debent esse fideles christiani: q si recipiūt spūm sanctū: renouanť ꝛ mutātur in virū alterꝝ. Sed multi sunt q nō sic mutanť: sed potius in peius addūt pctā
Ad. peccatis. Unde decimo de Problema. fit qō. Quare omnia animalia mutant pilos preter bouem? Et respondeť φ hoc accidit propter pinguedinē cutis: sed qñ homo est in magna infirmitate mutat pellem: q; eius pellis fit macra. Sic ideo nos nō mutamur: q; cutis est pinguis. i. q; homo datus est pinguedini. s. diuitijs mūdanis ꝛ tēporalib⁹: ꝛ iō nec curat de deo nec de ꝓpria salute. Et iō
Judi. si deus psequiť nos tribulationib⁹: non miremur. Figura hui⁹ Judi. x. vbi dī ciť: φ filij israel addētes peccata noua veterib⁹: traditi sunt a deo in manus filioꝝ Amon. Amon interp̄tať populus iniquus. Sic qlibet: q non mutatur in bonū: sed in malū addendo peccata noua veterib⁹: tradeť in manus populi iniqui. s. barbaroꝝ iniquoꝝ: ꝛ finaliter in manus demonioꝝ in inferno: sed si cutis nostra fiat macra. i. diuitias contēnamus contenti alimentis ꝛ qbus tegamur. tunc vere mutabimur in bonū ꝛ virū alterum. Et sic verificabitur illud
Math. Math. Erūt primi nouissimi ꝛ nouissimi primi. Et ideo Aposto. ad Ephes. 4.
Paul. hortať dicens. Induite nouū hominem q secundū deū creatus ē: in iustitia ꝛ sanctitate veritatis. Et sic finaliter existētes sub dominio Iouis. i. xp̄i dei benigni viuificabimur vita gratie: ꝛ fructificabimus in bonis opibus meritorijs.

¶ De Ioue: Saturno: ꝛ Marte: Moralitas. Cap. 36.

Phs. Aristoteles in lib. de respiratione q̄rit. Quare omnia viuentia idigēt
Ad. a esca. Et licet multe cause possent assignari ꝛ conuenienter. assignat tñ efficientem: q̄ mihi videtur principalis: videlicet vt temperet supersluus calor cordis: vel proportionalis. Non solū aūt calor cordis temperať per euentationē pulmonis: sed etiā p ingressum cibi ꝛ potus. Iste aūt calor vnde
Albub. habuit istā superfluitatē? certe a marte. Ut. n. dicit Albubeter Astrologus. Deus gloriosus fecit nos per cās secūdas. s. mediantib⁹ corporibus supiorib⁹.
Auice. Ad faciendū aūt corp⁹ sic organizatū: vt ait Auicena. 6. de naturalib⁹. Concurrit. Pmō calor q mouet mñz. Sdo hūiditas: q̄ facit eā fluere. Tertio frigiditas: q̄ congelat. Quarto siccitas que facit φ figura retineať. Complectiua igiť figure sunt frigiditas ꝛ siccitas. Et q; Saturnus est frigidus ꝛ siccus: iō hꝫ primū mensem in nostra generatione. Secūdum aūt qd est necessariū viuēti: est vt possit sibi prouidere. Et ideo secūdus effectus est Iouis: q dispositiue dat sensum ꝛ intellectū. Unde habet secūdū mensem in nostra generatione: sꝫ q; nō sufficit φ natus ꝓuideat solū sibi: nisi etiam obuiet corrūpentib⁹ per virtutem irascibilem: ideo tertius effect⁹ ē Martis: q vt simus fortes ꝛ audaces: dat magnū calorē cordi. Cib⁹ igiť corporalis reqriť pp supfluū calorez quem Mars dat cordi. Sic suo modo se hꝫ de cibo spūali. Ubi nota φ oīa mala: que nos facimus: veniūt ex supfluo calore inordinati amoris respectu nostri. Uñ
Aug. scti exponētes illō Aug. 14. de ciui. dei. Amor sui vsq; ad ꝯtēptū dei fecit ciuitatē Babylonis. dicit φ cā oīs pcti est inordinat⁹ amor sui. vnde ꝛ superbia que est initium omnis pcti: nihil est aliud q̄ inordinatus appetitus excellentie: qui causatur ex inordinato amore sui. Istum autem inordinatum calorem habemus a Marte. Marti enim attribuitur bellū. Unde ꝛ spūaliter loquendo

loquendo. bellū viriū inferioꝝ ad rōnem facit hoc totū malū. paulo testāte qui- Paul.
ait. Video aliā legē in mēbris meis repugnantē legi mētis mee. Ad refrenan
dum aūt istū inordinatū amorē indigemus cibo spūali. Iste aūt cibus sunt ver
bum dei: et bona exēpla et bona doctrina sctōꝝ. Et nota ꝙ aīa sanabilis suauis
ter recipit exēpla sctōꝝ: sed nō aīa plena vitijs: q̄ insanabilis est. Vñ q habitua
ti sunt ad malū: nō mouenť exēplis et doctrinis sctōꝝ. Vñ septimo de Proble-
matibus fit qō. Quare aliqui vidētes solū acetosa: et coꝝ dentes obstupescūt? Qō.
Rñdeť ꝙ hoc nō est in oībus: sed in habētib⁹ aīaȝ bene mobilē: et forte ad mo
uendū. Stupefactio.n. fit q: limositas dentiū recedit ab eis: vt ibidem dicit:
vnde aīa ita dominať corpori ꝙ ad solū visum purgat dētes: sed illi q habent
aīam durā et male mobilē: ꝗuis hoc videant: nō tñ ppea mouenť. Sic multi
licet videant multa bona exēpla: nō tñ moueť ad bonū: q: habēt aīam male
mobilē: et vtinā ñ mouereť ad mala exēpla: imo mala exēpla eos mouēt: et bōa
nūꝗ. Unde Phs ibidē qrit. Quare approximans sano nō fit sanus: sed approxi Qō.
mans infirmo fit infirmus? Rñdet ꝙ sanitas ē qes: infirmitas est motus: et q:
ex parte nr̄a sumus mobiles: iō motus nos mouet: et nō quies: sic mala exēpla
que possunt dici motus a recto ad obliquū: nos mouēt: et nō bona exēpla: que
dicunť quies et cessatio a malo opere. Vel ponať Problema: quare videntes
alios oscitare: oscitant? Rñdeo ꝙ hoc nō est in oībus: sed tm̄ in his qui grauan
tur fumositatibus: et coꝝ spūs sunt fortes ad eas expellēdas. Sic bona exēpla
mouēt ad bonū solū illos: q licet grauenť fumositatib⁹. i. mūdi vanitatib⁹: spi
ritus tñ illoꝝ sunt fortes ad eas expellēdas ꝓ amore dei. Et hoc est qd̄ dicit ps. Ps
Loquēs deo de exēplis et doctrinis sctōꝝ. Tu das escā illoꝝ in tpe oportuno.
Talis esca est exēplū et doctrina sctī Pauli: sctī Frācisci: et cuiuslibet alteri⁹ san
cti: que esca et qui cibus cōtemperauit inordinatū calorē Martis. i. inordinatū
amorē sui ipsius et oium tpaliū: et sic fecit nos sub dño vel influxu Iouis: qui
tribuit lenitatem et intellectū: q: fecit nos viuere fm rectam rationeȝ intellectus.
Unde et xp̄s Actu. 9. Loquēs de Paulo Apostolo: qui dedit nobis talē escā: Act.
et similiter pōt itelligi de sctō Bernardino: et sctō Frācisco. ait. Vas electionis
mihi est iste vt portet nomen meū corā gentibus. s. ad eas cibo spūali doctrine
reficiēdas. Eutropius recitat in hystorijs romanis: ꝙ totū imperiū romanuȝ Eutro.
erat tūc dissipatū: et oēs nationes rebellauerāt romanis: ꝑ Neronē: Vitellū:
Domitianū tyrānos et alios sibi similes: q post eū imperauerāt. Vñ tūc roma
ni elegerūt aureliū imperatorē: qui tante fuit virtutis et prudētie: vt infra tres
annos totū mundum reduceret et subijceret imperio romano: qui iam (vt di-
ctū est) rebellauerat. Querit postea Eutropius. Quis iudicādus fuit maior. Qō.
Aurelius an Alexander? qui in duodecim annis mundū acquisiuit? Et respō
det: ꝙ iste Aurelius non fuit minor illo Alexandro. Et certe maioris laboris
fuit acquirere primo mundū sicut fecit Alexander. Sed quantum ad effectū:
vtriusq͡ȝ effectus fuit equalis. Ad propositū Paulus Apostolus vocatiōe nos-
tissimus: predicatione fuit primus: q: oēs alij Apostoli aliquā parteȝ mundi
habuerunt in sortem ad predicandū: sed Paulus totum mundum. Vñ diuul
gauit nomē xp̄i per oēs gētes. Sed talis diuulgatio nois xp̄i iam erat deleta
de cordibus hominum. Sanctus aūt Frāciscus vel sanctus Bernardinus re

cuperauit ⁊ quasi renouauit sua pdicatione. Et ideo potest deus dicere de illo quod de Paulo dixit. Uas electionis est mihi iste vt portet nomen meū coram
Ecde. gentibus. Ubi nota ꝙ Eccle. 43. loquens de Sole dicit. Uas admirabile opꝰ excelsi: vbi dicit: ꝙ Sol est vas admirabile. Est aūt Sol admirabilis pp suam magnitudinem. est. n. maior terra. 166. vicibus: vt Alfraganus Astrologus di
Phs. cit: ⁊ de hoc dicet cū erit sermo de Sole. Sol ēt est vas. Unde. 4. Physi. dici
Alber. tur. Uas est locus mobilis. Mouetur autē Sol: vt Albertus. 20. de animalibus dicit. Non solū vt mouent alia corpora celestia: sed etiam motu titubationis vel ebulitionis. semper. n. ab eo ebullit lux: sicut aqua a fonte. Cū autem sanctus Bernardinus: vel sanctus Antonius fuerit maximus: ⁊ ab eo ebullierit lux doctrine sicut a fonte. Merito inter alios doctores ⁊ pdicatores speciali priuilegio potest dici vas admirabile: seu vas electionis. Et sic iste sanctus fuit magnus nō dico magnitudine molis: sed magnitudine virtutis. Ubi nota ꝙ
Alber. Albertus in libro de proprietatibus elemētoꝝ querit. Quomodo fuerit factū
Qõ. diluuium aque tempore Noe? Et quomodo fuit factum diluuiū ignis tempo
Ouid. re Phetontis? de quo loquit Ouid. primo Metamorpho. Si tu dicis: ꝙ hoc fuit: qꝛ deus voluit: hoc nihil est: qꝛ deus vult oīa: ⁊ tñ cause secūde operant. Sed respondet ꝙ planete superiores. s. Saturnus: Jupiter ⁊ Mars fuerunt iūcti ⁊ mutauerunt in illa coniunctione triplicitatem: ⁊ iūcti fuerunt in triplicitate aquea: ⁊ sic fecerūt effectū illum aque diluuij. Similiter ēt tēpore Phe
Qõ. tontis coniuncti fuerūt mutando se in triplicitatem igneā. Querit postea. Cū Sol ⁊ alij planete inferiores sint prope terram: ⁊ per consequens magis debe rent agere: ⁊ Sol q est maior omnibus: tamen in eorum coniūctione: cum frequenter eos coniūgi videamus: ēt cū superioribus ⁊ mutare triplicitates: non tamen accidunt tales mirabiles effectus: vnde ergo habent hoc illi planete superiores? Et respondet ꝙ hoc ideo est: qꝛ sunt superiores. Inferiora. n. ad supe
Phs. riora cōparant: vt materia ad formā: vt dicit Phs. 4. Physi. Quia. n. sunt superiora ⁊ magis eleuata: quamuis non habeant tantā magnitudinem molis: habent tamen magnitudinem virtutis. Sed sanctus Franciscus: Bernardinus: Antonius: vel alius fuit: maxime eleuatus a terrenis: quia omnia pedibus calcauit relinquendo propter Christum: quando enim dabat se cōtemplationi eleuabat corpus a terra: ⁊ maxime spiritu: qꝛ eius cōuersatio erat in celis. Fuit etiā vas admirabile: qꝛ habuit motum titubationis ⁊ ebulitionis lucis doctrine: q̄ ebuliuit ab eo: sicut aqua a fonte. Et vere motū illū lucis possumus attribuere isti sancto. Ubi nota ꝙ hec est differentia inter Auer roym ⁊ Auicenā de luce. Nā Auerroys. 2. de aīa dicit: ꝙ lux nihil facit ad colo
Auer. res: sed solū facit ad medium: qꝛ reducit illud in actu: ⁊ sic colores multiplicāt
Auice. se vt agant in potentiam visiuam. Sed Auicena. 6. de naturalibus dicit: ꝙ colores sine luce nō sunt in actu: sed sunt tm̄ in potentia. Unde lux est forma seu actus coloꝝ: qui ante aduentum eius erant quid materiale: ⁊ quid in potētia. Uere talis lux fuit doctrina istius sancti dicti vel Scoti. Omnia. n. ante eum ⁊ ante eius doctrinam erant tm̄ materialiter exposita ⁊ philosophica ⁊ theologica. Sed ab eo titubauit ⁊ ebuliuit fons lucis que omnia reduxit ad formam perfectam ⁊ claritatem. Si igitur nos volumus recte viuere ⁊ viuificari i vita eterna.

eterna. Contemperemus inordinatũ calorem Martis .i. inordinatũ amorẽ nostrũ: et simus sub dño Jouis qui dat sensum et intellectũ .i. viuamus fm dictamen recte rõnis: et hoc mediante luce et virtute superiorũ .i. mediãte exemplo et doctrina sctõrũ: qui de potentia et mãli reduxerũt nos ad actũ .i. ad veritatẽ cognoscendã: et ad perfecte et meritorie operandũ: de quibus sanctis: qui nos et exemplo et doctrina genuerũt in Christo Jesu: dicit Esa. 6. Or venit lumẽ tuũ et gloria domini super te orta est: filij tui de longe venient. Unde dicit de isto sancto: quod quia illuminatus fuit lumine gratie: que est principium glorie: ideo exemplo et doctrina generauit de longe multos filios. Ubi nota quod per sensibilia manuducimur ad spiritualia. Philosophus aũt .2. de anima dicit: quod tunc vnũquodqʒ est perfectum: cũ potest facere alterum sibi similem. Perfectũ autem dicit cui nihil deest siue simpliciter siue in genere. Ubi nota quod .18. de animalibus Philosophus querit. Quare filij aliquando assimilantur parentibus. Et respondet. Quod virtus perfecta non solum agit in materiam dispositã: sed etiam in materiã indispositã: quia cito disponit eã: sicut patet de magno igne qui etiam ligna virentia disponit statim: ppter hoc .n. fornax non bene calida facit fumũ nigrum: calida vero bene nullum facit fumum: quia multus calor statim consumit humiditatem lignorum: vt non possit exalare: quod non facit paruus. Cũ igit virtus patris est pfecta ẽ filius similis patri. Et licet hoc sit bene dictũ: diminute tñ. posset .n. et adhuc queri. Quare virtus patris aliqñ ẽ pfecta: et facit filios sibi similes. Aliqñ aũt non: ppter quod ad istam questionẽ aliter Respondẽt astrologi: quia ostẽdũt cãm pfectionis. Unde Albubeter dicit. Quod si Sol est dñs aut facies ascẽdẽtis in generatione: pater tũc facit filios sibi similes. Et causa est: vt .n. dicit Ptholo. Sol est principiũ virtutis vitalis .i. ipũs qui habet generare. Ascendens autem disponit corpus et animam. Unde quãdo Sol in generatione dominatur in ascendente influit in cor patris multum de spiritu: in cuius virtute fit filius similis sibi. Ex his verbis habeamus quod pater facit filios sibi similes: quia est pfectus in virtute: hanc autem perfectionem habet ex spiritu infuso in corde a Sole. Sic suo modo accidit spiritualiter. Sicut .n. generatio corporalis est progressio de non esse ad esse: sic et spiritualis. Quia enim secundum Augustinum. Peccatum est nihil: et ideo status in peccatum est nihil: et ideo status in peccato: est status non esse. Et ideo Apostolus dicebat. In Christo Jesu per euangelium ego vos genui. Sed ille qui vult eẽ pater in tali generatione: adhoc quod assimilet sibi filios: oportet quod sit perfectus: plus .n. mouent exempla quã verba. Unde Actuum .1. de Christo dicitur. Cepit Jesus facere et docere. prius enim fecit et postea docuit. Et ideo Deutero. 22. dicitur de patre perfecto docente filios sic. Sicut Aquila prouocans filios vel pulos suos ad volandum: et super eos volitans: Unde ille: qui vult prouocare filios ad volandum ad spiritualia: debet primo ipse volare. Hoc autem fit in virtute Christi Solis iustitie: et propterea ponitur exemplum de Aquila: quia ipsa probat filios suos: si respiciunt Solem. Qui igitur habebit cor plenum spiritu charitatis (quia charitas non est ociosa) oportet quod det bona exempla: et sic generat filios sibi similes. Sicut fecit predictus sanctus. Sed illi: qui parum curant de spiritu: sed tota eorum intentio est

Phsa.
Phs.
Qd.
Qd.
Albubet.
Ptbol.
Aug.
Paul.
Act.
Deute.

ad corpus: tales vel paucos vel nullos habẽt filios spũales. Et iõ decimo de p blematib⁹ fit qõ. Quare aialia parui corporis sunt gñatiua multoꝝ filioꝝ: ma

Qõ. gni vero corporis nõ: imo pp hoc multotiens sunt sterilia: q̄ habẽt magnum corpus proportionabiliter. Rñdet: q̄ in magnis nã intendit ad corpus: ꝛ non ad spũ: ꝛ ppea sunt paucoꝝ filioꝝ: sꝫ q̄ habent paruũ corpus: satis multũ habent de spũ: ꝛ sic faciũt multos filios: q̄ spũs est q facit. Sic spũaliter qui intendunt ad corpus: nõ faciũt filios spũales: sed pleni spũ: qui opa spũalia exercẽt: faciũt filios sibi similes. Sic igitur sctũs. N. fuit pater spũalis: qui fecit filios sibi similes: q̄ pfectus fuit in virtute: ꝛ hanc perfectionem habuit ex spiritu ifuso in corde suo a Sole. i. a Christo Sole iustitie deo nostro.

¶ De celo Martis quo ad motum ꝛ naturam. Cap. 37.

Sequitur celũ Martis: in ipso. n. solus Mars rotat: celoq̄ꝫ Jouis ɔtiguũ est: ꝛ sub eo locat: in totidẽq̄ꝫ orbes diuidit ꝛ mouet ꝛ eisdẽ motib⁹ q̄bus celũ Saturni aut Jouis. Siłr ꝛ orbes eius: deferẽte dẽpto: q similiter sup axe suo ꝓprio ꝛ polis ꝓprijs (vt deferẽs Saturni aut Jouis) reuoluit: velocius tñ. Mouent. n. quotidie. xxx. minutis fere: totũq̄ꝫ zodiacũ i duobus ferme annis: ꝛ quinq̄ꝫ mẽsib⁹ pcurrit. Mars (q ꝛ ares quẽ ꝛ pyroũ nominãt.) ɔtinet terrã semel ꝛ dimidiã ꝛ eius partẽ vndecimã ferme. Cõcauũq̄ꝫ Martis distat a cẽtro terre. 3965000. milliaribus. Mars deus belli a gẽtibus putabat. Est. n. planeta calidus ꝛ siccus: masculinus ꝛ nocturnus: vñ pcit colere ꝛ igni: ꝛ colerice ɔplexioni: ꝛ disponit ad audaciã ꝛ aiositatẽ ꝛ appetitum vindicte: pp qd̄ deus belloꝝ vocabat: imediate leg̃ Jouẽ: ꝛ p̄cedit Venerem. Et iõ ex vtriusq̄ꝫ stelle beniuole vicinitate eius nociuitas tpat. In colore ẽ sulgidus siue rutilãs sicut ignis: vt dicit Martia. Vñ ꝛ maiorẽ vim hꝫ calefaciendo: q̄ alij planete: vt dicit idẽ. Hic planeta fm Ptbole. disponit in hoie ex pte corporis lõgitudinẽ ꝛ gracilitatẽ: ꝛ hoc rõne caloris ꝛ siccitatis: sed hoc est in iuuentute. Nam in senectute ex calore consumente ꝛ siccitate contrahente disponit ad curuitatem: ex parte mentis disponit ad mobilitatem animi ꝛ leuitatem: ad iram ꝛ animositatem: ꝛ alias cholericas passiones: disponit etiã ꝛ abilitat ad igneas operationes: sicut ad ferrarios ꝛ pistores: sicut Saturnus ad terraꝝ cultores ꝛ grauiũ pondeꝝ portitores: ꝛ Jupiter econuerso ad artes leuiores. facit. n. abiles: vt sint Oratores: Trapezite. i. Cãbiatores: ꝛ argẽti tractatores: scriptores ꝛ huiusmodi: vt dicit Misabel. Scõm Ptbol. ẽt sub Marte sunt hec signa Scorpius ꝛ Aries: ꝛ sunt domus eius: regnat i Capricorno: sed in Tauro est discessus regni eius. Sub ipso ɔtinet preliũ. carcer ꝛ inimic⁹ ꝛ signat irã ꝛ celeritatẽ ꝛ furorẽ: ꝛ ẽ rube⁹: falsidic⁹ ꝛ dolosus: morat i quolibꝫ signo. 60. diebus: ꝛ sedecim horis: ꝛ in duobus annis complet cursum suum: vt dictum est supra.

Martia.
Ptbole.
Misabel
Ptbole.

¶ Martis Moralitas fm poetas. Cap. 38.

Mars tertius deorum pingitur pro eo q̄ stella Martis in planetarum ordine tertia continetur. Erat ergo figura Martis imago furibũdi hominis in curu sedentis ꝛ galeam habentis in capite: ꝛ flagellum in manu portantis vel ensem. Ante eum vero lupus pingebat: q̄. s. illud animal

ab antiquis gentibus ipsi Marti consecrabatur. Ille enim Mauors.s.mares vorans et deus bellorum dicebatur a gentibus. Ista enim omnia ideo voluerūt poete fingere ad ostendendum complexionem et naturam ipsius stelle planete Martis: que.s.calida est et sicca: et ideo dicit dominari colerice complexioni: et ideo efficatia bella et seditiones mouentur. ¶ Dico ergo allegorice: q per istū deum et per eius imaginem possunt intelligi mundani principes et tyranni et maxime homines bellicosi: isti.n.in curru sedere dicuntur: q.s.nulla stabilitate fulciūtur quinimo status eorum affectusque et cogitatio similitudinarie convertunt: et impij quasi plaustra rotabunt. vñ Ezechiel. Precordia impij quasi rota plaustri. Galeatus autem et terribili facie Mars pingitur: q re vera tales nituntur vt hominibus terribiles appareant: et armis se delectant: gloriantur enim ab hōibus timeri et armati et terribiles intueri. vñ Ezechiel. Terribilis in curru suo homo iniquus. Et ideo isti flagello vel gladio dicuntur armati propter eo q ad flagellandum alios videntur penitus ordinati. Quapropter lupus ante eos pingitur: per quem ipsorum rapax et lupina familia designatur: q pro certo tales mundi principes et tyranni semper secum habent lupos.i.crudeles et voraces officiales et impios: qui.s.sciant et velint rapere oues.i.subditos ledere: de quo possint ipsi opera bellica exercere. Lupi enim Marti cōsecrati dicuntur: q terribilibus crudelibus et iniquis militibus et principibus: lupini et impij senescalchi et bailiui homines habentur cari: et eorum officijs et beneficijs honorari noscuntur: q.s.non curant nisi de contentionibus: et principes qui libenter audiunt verba mendatij: omnes ministros habent impios. Isti ergo dicuntur dij bellorum: q non curant nisi de bellis et contentionibus. Dicuntur enim mauortes quasi mares.i.viros bonos et virtuosos vorantes: q pro certo isti solent magis mares q feminas.i.bonos q malos: regulares q laicos infestare: et eos rapinis et exactionibus deuorare. Milites ergo.i.eorum famuli vt eis complaceant: enses et arma adorare dicuntur in q̄tum.i.amore amicorum suorum exercitu delectari noscuntur. Uel dic q currus in quo tales sedēt significat vitiorum strepitum et tumultum: qui sunt in quatuor rotis.i.in quatuor malis affectionibus: vel in quatuor superbie generibus.s.superbia que nascitur ex nobilitate et fortitudine et ex diuitiarum amplitudine: et ex pulchritudine: quibus currus trahitur. Ita q circa eos tumultus pompe iactantie equorū et familiarū strepitus obuoluit. vñ Psal. Hi in curribus et in equis. et c.

¶ Uel dic q Mars significat peccatum discordie: que.s. in curru mali animi sedet: quem quatuor rote.s.quatuor vitia specialia trahunt.s.auaritia: superbia: detractio et iniuria: iste.n.sunt quatuor rote seu vitia: que Martem.i.discordiam lites bella et controuersiam portant: ipsumque generant et confortant. Ista autem est que flagellum portare dicitur: q.s.ipsa mediante alij flagellantur: Mauors etiam dicitur quia mares ad litteram per eam in prelijs et in parcialitatibus deuorantur.

Ezechiel.

Ezechiel.

Psal.

¶ Martis moralitas. Cap.39.

Ars deus belli a gentibus putabatur. Est enim planeta feruidus & sic cus masculinus & nocturnus & maliuolus. Sub Marte sunt Scorpi⁹ & Aries: & sunt domus eius: regnat in Capricorno: sed in Cancro est discessus regni eius: sub ipso continetur prelium carcer & inimicus & significat iram sterilitatem & furorem & est rubeus & dolorosus & falsidicus. Tales sunt mali principes mundi magnates & tyranni: qui dicuntur dij bellorum: q2 per eos bella & guerre discordie continue causantur. Sunt enim calidi per feruentem crudelitatem: sicci sine humore pietatis: masculini per luxurie feditatem: nocturni per ignorantie cecitatem: maliuoli per malitie prauitatem. Isti sub se habent duo signa. s. duo genera subditorum. Quidam dicuntur Scorpius: & sunt officiales & balliui: qui more Scorpionis alios inuenenant per falsas accusationes: & detractiones: & eos pungunt per rapinas & exactiones. Alij dicuntur Aries: qui est dux gregis: isti sunt consiliarij tam subditi q̃ iudices: q vellere diuitiarum sunt induti pre ceteris: sicut Arietes vellere sunt induti. Et ideo bene dicitur q᷑ eis est bellum inter se inuicem: vel supra subditos rapiendo violenter eorum bona. Carcer: q2. s. multos in carcere iniuste ponunt: inimicus: quia. s. faciliter sũt alijs inimici: & difficulter amici: & isti faciliter habẽt iram & furorem: quando. s. ab alio in aliquo concitantur: contra tamen illud Jacobi. Jacobi. 1. Sit autem omnis homo velox ad audiendum: tardus autem ad loquendum

quendum ꝛ tardus ad iram. Isti etiam sunt rubei per crudelitatem: dolosi per falsitatem: falsidici per mendatium: licet dicatur Prouerbi.17. non decet principem labium mentiens. Mars facit hominem longum ꝛ altum in iuuentute: sed in senectute disponit ad curuitatem: ꝛ hoc ratione caloris consumpti: ꝛ siccitatis contracte: sic vere sunt multi: qui in iuuentute. i. in vita illa: in qua non est nisi inceptio vite ꝛ durationis: sunt alti per superbiam ꝛ elati: ꝛ isti sunt filij Martis diaboli: qui eos mouet per superbiam: ꝛ extollit: sed in senectute. i. in tempore mortis incuruantur. s. in inferno: quia Mars. i. diabolus illos: quos nunc eleuat: tunc deprimit: quia qui se exaltat: humiliabit. Mathei. 23. Mars est planeta maliuolus qui disponit ad animositatem ad impetum vindicte: ꝛ ad animi mobilitatem: ideo deus bellorum dicitur: q. s. bella prouocat: regnat in Capricorno: sed in Tauro perdit regnum suum: secundum Ptholo. Sic iracundia talium facit hominem stulte audacem: ꝛ vindictam appetere: ꝛ animum per diuersa proposita volitare: ꝛ ideo dicitur deus bellorum: quia facit contentiones: lites atque discordias generare: ꝛ iste regnat in Capricorno. i. in mundi peccatoribus: ꝛ maxime in mundi potentibus ꝛ ambitiosis: qui more Capre ad alta ascendunt: sed vere in Cancro. i. in viris bonis ꝛ perfectis: qui more Cancri retrocedunt a peccatis ꝛ a via mala: est discessus regni sui: quia sicut dicitur Eccle. 28. secundum virtutem hominis iracundia illius est. Mars est ceteris planetis rubicundior ꝛ siccior: iste colere dominatur: ꝛ disponit ad audatiam. Sic vere vir bonus debet esse ardens per charitatem: rubicundus ꝛ rutilans per honestatem: alios animans ad bonum ꝛ ad virtutes: ꝛ colerice complexioni. i. motibus iracundie predominatur: ideo de talibus Joannis. 5. Ipse erat lucerna ardens ꝛ lucens. Et Prouerbi. 15. Melior est patiens viro forti: ꝛ qui dominatur animo suo expugnatore vrbium. Uel per Martem potest intelligi superbia. Mars enim secundum Ptholo. vt dictum est: disponit natum ad mobilitatem ꝛ animi leuitatem: iram ꝛ animositatem: que omnia competit superbie. Nam facit hominem mobilem. i. inconstantem. Est enim secundum Augustinum. Superbia peruerse celsitudinis appetitus: ꝛ ideo est sicut quidam ventus: qui excelsas summitates arborum. i. claras mentes hominum commouet ꝛ eas firmas ꝛ quietas nunquam esse permittit. Item facit animum leuem. Nam sicut ligna desiccata ab humore aque efficiuntur leuia. Ita per superbiam consumpto humore gratie efficitur mens leuissima: ꝛ est superbus animus velut vter vento plenus. Job. 24. Leuis erit super faciem aque. Item facit hominem iratum ꝛ animosum. i. vt nimis audeat ꝛ nihil sufferat: propter quod dicitur Prouerbiorum. 14. quod inter superbos semper sunt iurgia. Item per Martem intelligi potest peccator. Nam Mars est planeta in effectu calidus ꝛ siccus masculinus ꝛ nocturnus. Ita peccator est calidus quando feruescit per iracundiam. Eccle. 23. Anima calida quasi ignis ardens non extinguetur donec aliquid glutiat. Et homo nequam in ore carnis sue non desinet donec incendat ignem. s. ire in alijs vel in se. Item peccator est siccus: dum macrescit per inuidiam. Nam sicut dicit Poeta. Inuidus alterius rebus macrescit opimis. Inuidia sicut dicit Phs. Est tristitia in alienis bonis. Et sicut dicitur Prouerbiorum. 4. Spiritus tristis exsiccat ossa. Item est masculinus: cum resoluitur in luxuriam:

Prouer. Mathei. Ptholo. Eccle. Joan. Ptholo. Augu. Job. Prouer. Poeta Phs.

⁊ precipue per vitium contra naturā. vñ Apost. ad Roma. 1. Masculi relicto naturali vsu femine exarserunt in desiderijs suis inuicem masculi in masculos turpitudinem operantes. ⁊c. Item est nocturnus per auaritiam: que animam precipue obtenebrat. Ite3 quia fures facit cupiditas: precipue de nocte ⁊ in te
Paul. nebris furantur. Ad Thesal. 5. Sicut fur ita in nocte veniet.

¶ De Marte: q est causa discordie. Moralitas. Cap. 40.

Q̃ō. Ebubeter Astrologus querit. Quare inter homines aliqui sunt pacifici: aliqui vero semper querunt guerras ⁊ discordias? Respondet q illi qui nascuntur Marte existente in descensione sunt pacifici: sed Marte existente in ascensione: sunt semper in guerra. Et quid vult dicere Marte existente in ascensione vel descensione? dico q quando planeta est in sua latitudine. i. quando non est sub ecliptica que est via Solis. Si est in recessu a via ista dicitur ascendere. Si vero incipit accedere ⁊ est in accessu ad istam viam dicit̄ tunc descendere. Marti attribuitur pugna. Talis est sensualitas. Unde quādo homo recedit a via Solis iustitie x̄pi. Sensualitas tunc ascendit ⁊ dominatur: ⁊ talis vult guerram: propter hoc. n. fiunt omnes guerre: quia ideo secundum sensum ⁊ contra rationem appetimus sensibilia. Sed quando homo accedit ad viā x̄pi: q est humilis corde. Uñ ait. Discite a me q2 mitis su3 ⁊ humilis corde: tunc descēdit. i. humiliatur: ⁊ sequitur q talis fit pacificus. Sed vtinam appetitus sensitiuus hominis ita fit obediens rationi: vt pacem querat cum x̄po: sed nunc est totum oppositum: imo nunq̄ x̄piani fuerunt in maiori
Apoc. discordia ⁊ guerra: quod ideo est: quia oēs que sua sunt querunt: nō que Jesu x̄pi. Figura huius. Apoc. 6. vbi dicitur. q Joannes vidit equum ruffum: ⁊ q
Esaye. sedebat super eum: datum est ei: vt sumeret pacem de terra: ⁊ inuicem se inter-
Phūs. ficiāt: et datus est ei gladi⁹ magn⁹. vñ. Esaye. Equi eorū caro. Et vere ruffus. Nam Phūs libro de coloribus: dicit: q caro est ruffus: q2 ibi est humidum in
Joan. flāmatum: vincitur. n. a calore: vnde tales sunt inflāmati: ⁊ ideo tollunt pace3 de terra. Sed x̄ps Joannis. 14. dixit discipulis suis. Pacem relinquo vobis. Ubi nota q pax dicit duas vniones. s. cordis vnius ad cor alterius: ⁊ econuerso: ⁊ ideo pax concordia quedam est: ⁊ significat vnionem duorum appetituu3 in codē. Uñ qñ totus appetitus sensitiuus ⁊ rōnalis hōis est vnitus: ⁊ nō est in dissensione circa aliqđ appetibile vel circa diuersa appetibilia: tunc dicit̄ habere pacem. Principalius autem in his est appetitus. Unde tūc est vera pax: quando in appetitu non est dissensio. Et ideo dicit Christus. Pace3 relinquo vobis: vt videlicet fitis fine dissensione ⁊ pugna inter vos: ⁊ sic concordetis cū
Paul. proximo. Ad quod intelligendum nota: q vt Apostolus ait. Inuisibilia dei p ea que facta sunt: intellecta conspiciuntur. Ad spiritualia. n. manuducimur p
Phūs. corporalia ⁊ sensibilia. Unde Phūs. 7. de animalibus querit. Quare queda3
Q̃ō. aīalia cōgregatim viuūt: queda3 vero solitaria sunt? Et rñdet q aīalia comedētia trū carnes: viuūt solitarie: ⁊ que in cōgregatione viuūt: non sunt trū carnes comedētia: ⁊ causa est: q2 q̄ carnes nō comedūt: habēt calorē cordis tēperatū:

⁊ non

⁊ nõ multam habẽt pugnam in corde: ⁊ per ꝯñs cõcordãt cum alijs. Sed que carnes comedunt: multum habent calorem in corde: qui multũ cõsumit de hu mido radicali: ⁊ ideo indiget cibo carnis ad cito restaurãdũ deperditũ: ⁊ sic ex pugna interiori: quã habent: insurgunt ad pugnã exteriorẽ etiã cũ illis q̃ sunt eiusdẽ generis. Hec igiẗ pugna interior horũ aialiũ est causa pugne exterioris ⁊ guerre. Et que nõ habẽt pugnã interiorẽ: nõ ẽt habent pugnam exteriorez. Sic suo modo accidit spũaliter. Nã principiũ oĩs peccati est rebellio nostra in terior. vñ Apost. Uideo aliã legẽ in mẽbris meis repugnãtẽ legi mẽtis mee. Paul.
Et pp hoc: vt dr primo Ethy. poniẗ ⁊ requiriẗ habitus regulãs. Et vere ista ẽ causa oĩs pugne siue guerre exterioris: q. s. appetitus sensitiuus rebellat in tellectiuo: ⁊ nõ duciẗ recta rõne: ⁊ iõ sunt dissensiones. Sed xp̃s Jesus salua tor noster venit in mũdũ portãs secũ pacem. Et iõ bene dicit pacẽ relinquo vo bis. Ac si dicat si vultis me sequi: nitimini ad habẽdũ pacẽ. Sed ille: qui arma tus est armis virtutũ: seqẗ xp̃m. iuxta illd Apost. 2. ad Cor. Jn oĩb⁹ exhibea Paul.
mus nos sicut dei ministros: ⁊ sequiẗ. Jn virtute dei p arma iustitie: ergo talis vere hẽt pacẽ. Et tũc verificaẗ illud dictũ xp̃i. Luce. xi. Armat⁹ custodit atriũ Luce.
suũ in pace. Ut aũt dicit Aposto. 2. Cor. x. Arma militie nostre non sunt car Paul.
nalia: sed supple sunt virtutes. Ubi nota q Uegetius. 1. de re militari loquen Uege.
do de armis corporalibus ait. Non. n. auari: argenti: gemarũ ve copie hostes ad reuerentiã nostrã aut grãm inclinant: sed solo terrore subijciunẗ armorũ. Et cã est: vt Boetius lib. de cõsola. dicit. Duo sunt quibus oĩs humanorum actuũ cõstat effectus: volũtas. s. ⁊ potestas. Uñ hostes habẽt voluntatẽ nocẽ di: ⁊ nisi per arma resisteremus eorũ potẽtie: periremus. Sic se habet de hoste spũali: vt ergo resistamus sibi: ista debẽt esse arma nostra: vt dicit Aposto. Ar ma militie nostre. s. supple sunt virtutes. Ubi nota: q Phũs. 13. de aialibus q̃ rit. Quare i eadẽ spẽ masculi habẽt arma: femele vero nõ: sic accidit d Ceruis Qõ.
Capris: Damis: Ouibus: ⁊ alijs: Rñdet: q femelle sunt debiles ⁊ pauce vir tutis: iõ natura nõ dedit eis arma: sed q masculi sunt fortes ⁊ magne virtutis: iõ habẽt arma. Uere illi: qui sunt pauce virtutis non habẽt arma ad resistẽdũ demoni: propterea tot ⁊ tanta mala patimur a diabolo: deo permittente. Sed qui sunt virtuosi resistunt demoni: nec demõ habet ptãtẽ sup eos. Uñ Grego Gregor.
rius. 2. Mora. ait. Sathanas a seipso voluntatẽ habet: sed a dño potestatem. Qui igitur est virtuosus cũ a deo custodiaẗ: potestati demonũ nõ subijcitur. Ptholo. in centiloquio: ꝓpõne. 52. Querit. Quare aliqui nascunẗ parui cor Ptholo.
pore ⁊ fiunt miseri: debiles ⁊ nihil valẽt: Alij vero sũt magni ⁊ fortes ad arma Qõ.
portanda: licet forte non portent: Rñdet q illi: quorũ planeta dñs natiuitatis est in opposito augis epicicli: tũc nascunẗ parui corpore ⁊ debiles: sed qñ est in sumitate epicicli. i. tantũ sursum q̃tũ potest esse: tunc sunt magni ⁊ apti ad ar ma. Uere sic est spũaliter: q aliq sunt in opposito epicicli. i. in infimo: q. s. totã influentiam habent ab inferioribus rebus huius mundi: tales non sunt apti ad arma spũalia: sed quorũ influentia est in sumitate epicicli. i. est de sursuz: nã vere virtutes morales non sunt complete acquisite: sed a deo infuse: q dicunt aliqui: q quando infunditur gratia: infunduntur ⁊ alie virtutes simul. Nam Augustinus. 2. de libero arbitrio: sic diffinit virtutem. Uirtus est bona qua August.

litas mentis: quã deus in nobis sine nobis operaẽ. Et tales bene possunt porstare arma ꝛ vincere hostes. Sic igitur ꝛ nos assumamus arma virtutũ: vt vincere valeamus inimicum nostrum. Sed hodie multi sunt qui assumunt arma iniquitatis contra proximum: iste contra illum: ꝛ ille contra istum: in detrimẽtum.s. anime ꝛ corporis. ¶ Albertus. 14. de aialibus dicit. Qd est quidã pis scis dictus galeatus: qui hẽt naturaliter galeam ꝛ scutũ de osse: ꝛ ad modũ claue ad percutiendum: vnde turmatim ecedũt illi pisces ad bella: isti contra illos: ꝛ sic pugnando pereunt. Sic multi sunt armati apud xp̃ianos: ꝛ vr ꝙ arma sint eis naturalia ad portandum. Et ideo nõ vr ꝙ sit tempus xp̃i. Nã de tẽpore xp̃i dr̃ Esaie. 2. Cõflabũt gladios suos in vomeres: ꝛ lanceas suas in falces: non leuabit gens contra gentem gladium. Et vere isti non sunt in tempore xp̃i q: non sunt xp̃iani nisi nomine: ꝛ ideo si pereunt quo ad corpus ꝛ animam nõ est mirum. Nos ergo sensualitatẽ nostram reducamus ad eclipticã.s. ad viam xp̃i: ꝛ regulemus ßm dictamen recte rõnis: armemurq; contra hostes nostros malignos: armis iustitie ꝛ virtutum: ꝛ sic vincamus inimicum. ꝛ tunc habebismus verã pacẽ cũ xp̃o: quam ipse nobis reliquit dicẽs. Pacẽ relinquo vobis.

Alber.

¶ Qd Mars est causa eleuationis montiũ Moralitas. Cap. 41.

Qd. Questio fit in Astrologia. Quare vnus mons ẽ maior alio? Pro cuius solutione nota ꝙ Phũs lib. de proprietatibus elemẽtoꝝ dicit. Montes fiunt a spiritu illo qui facit terremotus: qui eleuat eos. Causa aũt eleuationis illorum est Mars: q. n. Mars est calidus ꝛ siccus excessiue: quãdo est in domo sua ꝛ in dominio suo calefacit spiritus subterraneos: vbi sũt minere sulfuree ꝛ accenditur ignis: ꝛ sic aperitur terra ꝛ fiunt ex aliqua parte voragines: ꝛ ex alia montes. Unde quando Mars est in maiori vigore: fiũt magni montes: quando vero in paruo: fiũt parui. Sic accidit spiritualiter. Mars est deus belli ßm Poetas: q: acuit hoies ad bella. Sic oẽs viri iusti ꝛ sancti in hoc mundo continue fuerunt in bellis: q: militia est vita hois super terraz. Et ideo in quibus fuit maior impressio Martis: q vz plura ꝛ maiora bella contra diabolum: mundũ ꝛ carnẽ fecerunt: ꝛ vicerunt: illi fuerunt magni mõtes q̃tum ad merita. Illi autẽ qui sunt valles.s. qui sunt dati terrenis: vel non habent bella: sed si habẽt multa talia bella: semp tñ vincunẽ: q: Mars.s. deus p̃slioꝝum.s. xp̃s non adiuuat eos: sed montes.s. boni adiuti a xp̃o vincũt. Figura huius. 3. Regũ. 10. vbi dicitur ꝙ Siri continue pugnabant cuz filijs israel ꝛ q: pugnauerũt in montibus: fuerunt victi: ideo dixerunt pugnemus in vallibus ꝛ sic vincemus: q: dij montium adiuuant eos: non autem iuuabũt dij vallium. Siri interpretãtur sublimes: tales sunt demones q̃tũ ad naturam: dij autem montium.s. virtuosoꝝ vincunt eos. Deus vero vallium est pecunia. Deus. n. significat illud quo nihil maius vel melius extimari põt: ßm Ansel. ꝛ Boetium. 3. de cõsolatione. Et talis deus.s. pecunia non vincit eos.s. demones. Uñ Dauid in Psal. loquens de ecclesia dei dicit. Fundamẽta eius in mõtibus sanctis. Ubi sanctos sup quos fũdata est ecclesia: vocat montes. Ad qd intelligendũ. Sciẽdũ est: ꝙ sup lib. de proprietatibus elemẽtoꝝ fit qd. Quare montes

Regũ.
Ansel.
Boeti.
Psal.
Qd.

montes paucas faciunt herbas: ille tñ quas faciunt: sunt virtuose. Valles aũt multas faciũt herbas ꝛ ipinguatiuas aialiũ: non tñ virtuosas. Et respõdet ꝙ in vallibus licet sint radij corporũ celestiũ: sunt tñ reuerberati a terra: qlibet. n. pars vallis reuerberat radios ꝛ sic multiplicant in medio: ꝛ propterea valles sunt calide ꝛ in eis generant multe herbe: qꝛ tñ radij ꝓ maiori parte sunt admixti cũ terra: qꝛ reuerberati ab ea: vt dictũ est: iõ nõ faciunt herbas virtuosas: sed ipinguatiuas. Sed in montib⁹ sunt radij mundi sicut veniunt a celo absqꝫ mixtura terre: ꝛ iõ herbe eoꝝ sunt a radijs illis virtuose. Sic suo modo se hꝫ de hoibus: quidã. n. sunt valles elõgate a deo vel a celo: ꝛ iõ si in talibus fit aliqua inspiratio celestis. statim tñ tota inuoluit: taliũ autem opera sunt ad pinguedinem voluptuosam terrenã tñ: quomõ vero possint ipinguare se ꝛ suos de operibus virtuosis: nihil curant. Et propterea tristis est aia illa q̃ talibus corporibus voluptuosis iungit. Quare etiã lepores in vallibus cito capiunt a canibus: ꝛ nõ in mõtibus. Ratio: qꝛ lepores sunt bassi in anterioribus ꝛ valles magis inclinant: ꝛ sic cito capiunt: sed mõtes eleuant lepores ꝛ sic fugiunt ꝛ euadunt. Sic est de aiabus q̃ naturalr inclinant ad corpus. Vñ qñ corpus est vallis pinguis capitur anima: qꝛ magis deprimitur: sed qñ est mõs vel i mõte: tunc eleuat ꝛ euadit. Sed qdã sunt montes appropinquãtes celestibus: ꝛ iõ recipiũt impressionẽ celestẽ nõ inuolutã terrenis: sed simplr mũdã: ꝛ iõ opa eorũ sunt virtuosa. Merito igit sancti viri ꝛ iusti: sup quos fundata est ecclesia dicunt montes: ꝛ magis vnus q̃ alius. Nõ. n. sine cã ecclesia magis sollẽnizat festũ vnius sancti q̃ alterius: qꝛ. s. est maior mons q̃tũ ad merita: qꝛ maior impressio Martis. i. Jesu xp̃i dñi nostri. Bene ergo dicit Psal. Fũdamẽta eius in montibus sanctis. i. in viris sanctis ꝛ perfectis: q fundauerũt ecclesiã sanguine suo: vt patet in Aplis: Martirib⁹: Confessorib⁹: ꝛ ceteris. Et posset specialiter dici de sancto Laurentio: qꝛ fuit vere mons virtuosus in operib⁹: ꝛ fortis seu fortificatus a Marte. i. xp̃o: vt esset fortis ad pugnandũ. Et merito qꝛ tot⁹ fuit accensus charitate: de quo Laurentio: vel etiã de quolibet alio sancto feruido: vt sancto Francisco: posset dici illud qd̃ scriptũ est Deutero. 4. Accessistis ad radices montis: q ardebat. Ubi nota ꝙ xp̃s dixit. Ignẽ veni mittere in terrã ꝛ qd volo nisi vt ardeat. Ad qd̃ intelligendũ: est sciendũ ꝙ Christus docens ad quid venerat in mũdũ dixit. Ego vitã eternã do eis. Hec est autẽ vita eterna vt cognoscat te verum deum. Unde vita eterna licet cõsistat in visione diuine essentie: initiatiue: complectiue tamen consistit in fruitione secundũ Sco. in. 4. di. 49. Sciendum tamen est: ꝙ Phũs libꝛ. de sen. ꝛ sensato. Diuersis sensibus attribuit diuersa elementa. Nam auditui attribuit aerem: gustui aquã: tactui terram: visui autem attribuit ignem. Et licet attributio sit quantum ad obiecta: ꝛ obiecta debeant assimilari potentijs. Cum tamen videamus oculum plenum aqua: magis deberet visio attribui aque quam igni. Ubi nota ꝙ quia visio ordinatur ad perficiendum animam: que est nobilior pars animalis. Nam primo Metaphisice dicitur: ꝙ visio maxime omnium cognoscere nos facit ꝛ multas differentias demonstrat: ideo natura maximam curam habuit de ea. Fecit autem natura oculum aqueum: vt illa aqua resistat multo igni: idest multis spiritibus: qui sunt de natura ignis: qui sunt in oculo:

Qõ.

Deute.

Sco.

Phũs.

Phũs.

signum autem istius ignis: si quis cum digito mouet oculum: videbit scintil-
las ignis: ⁊ ideo vt multi spiritus possint venire ad oculos: soli nerui obtici
sunt concaui: cum alij nerui sint semper solidi. Ad hoc igitur ꝙ visio corpo-
ralis perficiatur: est necessarius multus ignis. Sic suo modo spiritualiter se
habet de visione diuine essentie. Ubi nota ꝙ sacra scriptura amorē charitatis
Canti. comparat igni. vt in Cāti. Lampades eius lampades ignis: atq; flāmarum:
aque multe non potuerunt extinguere charitatem. Et hoc habuit a rebus na-
Q̃ō. turalibus. Nam. 12. de animalibus fit questio. Quare cor habet formam seu
figuram rotundā. Et respondet ꝙ talis est figura ignis in materia aliena. Unde
qr cor est materia ignis. s. spiritus: qui principium habet a corde: habuit talem
figuram. Prima autem ⁊ principalis passio: que est in corde: ad quam omnes
alie reducuntur: est amor. Cor igitur factū est ad formam ignis: propter amo-
rem qui est in eo. Bene igitur scriptura amorem charitatis comparat igni. Et
Q̃ō. vere se habet sicut ignis. Phūs. n. querit vtrum ignis sit viuus? sicut quidā di-
cebant? Uidem9. n. ignem nutriri: augeri: ⁊ continue moueri. Hec autē oīa
pertinent ad viuentia. Respondeo ⁊ dico ꝙ ignis non est viuus: sed hoc ei ac-
cidit: qr est multum actiuus: sed hoc vnde habet? dico qr locatur in celo. Ce-
lum. n. qr est locus suus: dat sibi ꝙ sit actiuus: ⁊ ꝙ semper moueatur donec ve-
Gregor. niat ad ipsum. Sic se hēt de amore charitatis. vn̄ Grego. ait. Amor dei nunq̄
est otiosus: operatur. n. magna si est: si autem operari negligit: amor non est.
Non potest igitur videri diuina essentia: nec in fruitione possideri: sine igne
charitatis. Ignem igitur veni mittere in terram: ⁊ quid volo nisi vt ardeat? Fi-
Exodi. gura huius. Exodi. 19. vbi dicitur ꝙ deus mandauit filijs israel ꝙ lauarent ve-
stimenta sua ⁊ sanctificarent se: quia volebat se ostendere eis: ostendit autē se
in monte in igne. Sic quicunq; vult deum videre: lauet conscientiam suam a
peccatis: ⁊ tunc videre poterit deū in monte charitatis. Sed videamus an in
beato Francisco: vel beato Laurentio fuerit ignis charitatis. Ubi nota ꝙ sup
Q̃ō. libro de respiratione ⁊ spiratione fit questio. Uidemus in elementis: ꝙ vnum
conseruatur in partibus suis: ⁊ vna pars conseruat aliam: sicut patet in aqua:
aere ⁊ terra: sed quare non sic est in igne? sed vnus ignis destruit alium ignem.
Et respondetur ꝙ hoc est per accidens: ignis. n. magnus non consumit paruū
per se: sed consumit materiam vbi ipse fundatur: qua destructa: destruit ignis.
In beato Laurētio fuit ignis exterior: sed interior ignis charitatis destruxit
ignem exteriorem. Et certe non nisi per accidens: quoniaȝ omnis afflictio seu
dolor est de perditione rei amate quocunq; amore ametur: siue naturali: siue
animali: siue rationali: non. n. dolet quis de perditione rei que non amatur.
Materia igitur doloris est res amata: quare ignis comburendo manuȝ: infert
dolorem? certe propter amorem quem habeo ad manum: naturalem ⁊ aīalē.
Unde tali amore cessante: cessat dolor. Sed amor dei ita affecerat eum ꝙ non
curabat de amore corporis. Propterea igitur non dolebat de igne exteriori: qr
tantus erat in eo ignis charitatis: ꝙ non sentiebat ignem materialem. Bene
Daniel. igit͛ ardebat interius: qui ardorē extrinsecū non sentiebat. s̄ȝ illō Danielis. 3.
liberauit nos de medio ardentis flāme. Sic etiam posset dici de sancto Fran-
cisco: in quo tantus erat ignis interior charitatis: ꝙ de exteriori frigore vel

alia

alia q̃cũqȝ corporali pena nõ curabat: pȝ in legẽda: hoc ẽt pȝ in coctura facta i eo per ferrũ candẽtẽ: quod tñ dolorẽ nullũ intulit: ꝛc. Sic ꝛ nos si calem⁹ igne charitatis: non timebimus ignem afflictionis.

¶ Solis Moralitas ꝺm poetas. Cap. 42.

q Uartus deoꝝ ꝺm Poetas est Apollo: quẽ ꝓpea quartũ pono: q: Sol qui ꝛ Apollo dr̃ inter planetas quartũ locũ tenet in celo. Iste. n. pingebatr̃ in forma ĩpuberis iuuenis nũc in puerili facie nũc in senili nũc in cana apparẽtis. Iste sup capũt portabat tripodã aureaȝ: in vna manu habebs sagittas arcum ꝛ pharetrã: in altera aũt tenebat cytharaȝ: super pedibus eius erat pictũ mõstrũ qđdã terrificũ: cuius. s. corpus erat ꝺpẽtinũ: triaqȝ hẽbat capita: caninũ. s. ꝛ lupinũ ac leoninũ: q̃ q̃uis inter se essent diuisa: in corpus tamẽ vnũ cohibebãt: ꝛ vnã solã caudã serpentinã: iuxta apollinẽ viridis Laurus picta vbi coruus niger desup volitans pingebatr̃ auis. s. ipsi apollini ĩpãliter ꝯsecrata: sub lauro vero nouẽ muse chorẽã faciebãt ꝛ circa apollinẽ cantus melodiã deprimebãt: a lõge vero phyton serpẽs maximus pictus erat: quẽ. s. vna sagitta apollinis ꝑ mediũ trãsfigebat. Per istũ apollinẽ possuȝ ĩtelligere quẽlibet viꝝ iustũ ꝛ maxie bonũ iudicẽ vel ꝑlatũ: q vere imago solis dr̃ inquãtũ solẽ iustitie

i.xp̄m imitat. Cui⁹ ē imago hec ⁊ subscriptio? dicūt Cesaris. Iste.n. dꝫ qñqꝫ apparere iuuenis: letus: hylaris: ⁊ iocundus: qñqꝫ senex.i. grauis ⁊ maturus ⁊ pōderosus: qñqꝫ canus: prudēs: sensatus: qñqꝫ sine barba.i. sine mundana sapientia.i. quasi ignarus inscius ⁊ nō studiosus: q: re vera illud est vnū necessariū: quod ad bonū virū: maxime ad prelatū ptinet ꝙ se sciat diuersimode mutare ⁊ ſm loca tēpora: ⁊ psonas: ꝯditiones suas diuersimode variare. Exemplo Apl'i qui dicebat. i. Cor. Omne oibus oia factus sum: vt oēs lucrifaciā. Dꝫ.n.
Paul. se simulare iuuenē cū iuuenib⁹: senē cū senibus: ignorare cū ignorātibus. Iste etiā dꝫ habere tripodā aureā.i. fide sanctissime trinitatis dꝫ eē coronatus: cythera diuine laudis debet esse p̄ ceteris adornatus: arcu pharetra ⁊ sagitta iusticie: dꝫ eē armatus: ⁊ ad sagittādū ⁊ puniendū ac corrigendū Phytonem vel phytones.i. serpētinos pctōres dꝫ cōtinue esse preparatus. Iuxta aūt ipsuꝫ debent phytones.i. mali ⁊ pctōres vulnerati ⁊ correcti vlcere ⁊ sue iustitie iaculis ꝓstrati ⁊ desolati manere. Sup oia aūt debet calcare ⁊ sub pedibus tenere mōstrū terrificū triū facierū.i. malos conspiratores suburnatores ⁊ malignos seu malitiosos: seu colegij turbatores: q licet sint inter se contrarij: ad conspirāduꝫ tñ contra alios inuicē sunt cōiuncti: ⁊ q licet sint canes in blandiendo: leones in seuiendo: lupi in fugiendo: ⁊ vt cōiter alter alterꝫ non amando: imo inter se dissimiles ab inuicē discordando in varijs vitijs: in vnā tñ caudā serpentinā.i. in vnā malitiā vel cōspirationē ac machinationē coeunt ꝯtra bonos viros machinādo. Figurati in vulpibus Sansonis: quorꝫ.i. facies erāt diuerse: caude tñ erāt copulate: q: sic vere hoiuꝫ malignorꝫ corda seu facies mētis nunꝙ per amorē conueniūt: imo vt cōiter per odia diuersa sunt: ⁊ sepe fit ꝙ in caudis.i.
Ezech. fallacijs ⁊ malitijs ad faciendū aliqd opus nephariū inuicē se ꝯiungūt. Ezech. 2. Due pene singulorꝫ iungebant ⁊c. Talia ergo mōstra.i. tales sic in malis cōfederatos dꝫ Apollo.i. bonus iudex ⁊ prelatus sub pedibus tenere: ⁊ eos: ne
Ps alijs noceāt: deprimere vel ab inuicē segregare: vt sibi possit dici illud ps. Sup aspidē ⁊ basiliscū ambulabis ⁊ conculcabis leonē ⁊ draconē. Sꝫ qd vltra? Isti pro certo debēt hr̄e circa se spāliter tria.s. laurū: coruū: ⁊ musas. Laurus aūt q̄ semp viret: significat hoies sapiētes ⁊ doctos: virore sani ingenij ⁊ cōsilij circūspectos. Coruus q nigredine squalet: significat paupes ⁊ egenos. Muse vero que dicunt a musica: dicunt significare clericos ⁊ religiosos diuinis laudib⁹ ⁊ spūalibus iubilationibus assuetos: ⁊ sub numero nouenario contētos.i. nouē ordinibus specialiter dedicatos. Ista.n. tria debent apollini.i. bono p̄lato esse socia ⁊ vicina: ⁊ sibi specialiter consecrata: q: p̄latus laurū.i. viros prudentes ⁊ sapia ⁊ honestate virentes ⁊ socios ⁊ cōsiliarios dꝫ habere: coruos.i. pauperes ⁊ squallidos nutrire ⁊ fouere: dꝫ musas.i. cantores ⁊ clericos ꝓ laude diuini of
Parali. 2 ficij secū tenere ⁊ diligere. iuxͣ illud primi Parali. Dauid cū cantoribus cytharam pcutiebat. ¶ Vel secūdo dic ecōuerso. ꝙ Apollo: q erat qddā ydolū gētilium.s. apud Delphos in mōte Parnasi ı totius mūdi medio: ſm Ouid. i quo
Ouid. diabolus dabat respōsa: pōt significare malū principē vel p̄latū: q.i. diaboli est
Ioā. imago ⁊ ydolū: sibi.s. p imitationē ⁊ vitia cōformatū. Ioā. 8. Vos ex patre diabolo estis. Isti.n. portāt tripodā triplicis ꝯcupie.s. carnis: oculorꝫ: ⁊ supbie vite. habēt cytherā mūdialis letitie: habēt arcū ⁊ sagittas crudelitatis ⁊ seuitie:

quibus.s.sagittāt phytones.i.pauperes p punitiones: exactiones & malitias Esa.50. Sagittā & arcū arripiet: crudelis ē & nō miserebit. Iste et hʒ monstrū Esa. terrificū.i.mōstruosam terribilē & serpentinā familiā: & maxime impios officiales & baiulos ac famulos: q tria capita noscunt habere inquantū caput sue male intentionis solēt in tria variare: & hoc q: isti in capite intētionis habēt canē dū fallaciter blandiunt: habēt lupū dum occulte insidiant: habēt leonē dū manifeste iniuriant. Canis.n. blandit dolose: lupus insidiat occulte. Leo vero iniuriat manifeste. Ista tn̄ in vnā caudā serpentinā.i. in vnū malū finē cocūt: dū cōtra inocētes simul ꝯueniūt & dū ad nocēdū bonis gn̄aliter vnū fiunt. Tales igit mōstruosos famulos: baiulos: ministros: & officiales: serpentinos: leoninos: lupinos & caninos hoīes vult Apollo.i. qlibet malus supior vel plat⁹ habere: vt eoꝝ auxilio & ꝯsilio possint subditos deuorare: q: dr Prouer.17. Princeps q libēter audit audit verba mēdacij oēs ministros hʒ impios. Sʒ qd vltra. Pro certo isti adhuc circa se volunt tria gn̄a ꝑsonaꝝ: q̄.s.p coruū: laurū: musas intelligunt. Coruus q̄ fm augures: malos rumores portare dr: significat detractores & maloꝝ verboꝝ delatores. Laurus vero q̄ semp viret & nunq̄ comā deponit: significat lasciuos iuuenes & mulieres. Muse aūt q̄ semp cantare dicūtur: significāt adulatores: q circa Apollinē.i. circa malos ꝑlatos vel principes videbūt abūdare. Mr̄ igit coruos q malos rūores portāt: alijs d̄trahēdo: Lauros.i. lasciuos iuuenes & mulieres q comā & capillos nutriūt: se ipudice ornādo. Musas vero.i. adulatores q circa tales canūt cātus melodiosos.i. v̄ba placentia resonādo. Unde iste Apollo videt dicere istis suis musis.i. adulatoribus q ipm̄ musare faciūt: hʒ illud Esa.26. Loqmini placētia: videte errores &c. Esa.

¶ Uel tertio dic q Apollo ē Sol iustitie: xp̄s de⁹ noster: q semp fuit iuuenis per puritatē: tripodā aureā habuit.i. triplicis nāe veritatē.i. aīaʒ corpus & diuinitatē: cytharā habuit alios cōsolando: arcū & sagittas alios arguēdo: phytonē.i. lucifeꝝ cū sagitta crucis ꝓstrādo: terrificos.i. capitosos & ꝓteruos mūdi principes superando: coruos.i. paupes & religiosos amādo: laurū arborem crucis sibi ꝯsecratā vendicādo: musas.i. viros sapiētes & deū laudātes spālıter elegit: vel nouā musas.i. nouē angeloꝝ ordines spāliter sub lauro.i. sub victore eterno dedicauit. Iste.n. ingenij & dn̄ationis deus dr: inquātū p eius influētiā hoīes ad deū de occultis dei.s. de istis q̄ ad salutē aīe ptinēt: informantur. 3

¶ Quarto si vis litteraliter dic: q Apollo est Sol q cōiter iuuenis ꝓ eo q diebus singulis oriat: in diuersas tn̄ etates se variat eo q: fm horā diei Sol continue se i mutat: vt.s. mane dicat puer qn̄ rubet: in meridie vir qn̄ feruet: in sero senex qn̄ pallet. Iste arcū tenet & sagittas emittit: q: Sol iridē creat vel facit: & radios suos ad nos mittit: cytharā vero portat: q: toti⁹ celestis melodie sonos modificat & facit: tripodā hʒ in capite pp tria beneficia.s. pp splēdorē: pp calorē: & pp iteriorē vigorē: q̄ in cūctis viuētib⁹ opat: mōstrū cū trib⁹ capitib⁹ ē tp̄s qd ab ipso tripliciter mēsurat: q: canis blādiēs est tp̄s futurū: qd semp p spēʒ futuroꝝ hoī blandit. Lupus aūt ē tp̄s p̄teritū: qd more lupi rapit & fugit dū subito voluit. Leo vero signāt tp̄s p̄sens: qd.s. stat & fugere nō dignat. Iste laurū: coruū & musas sibi appropriat: inquantū.s. coruus estatis medijs feruoribus nidificat. Lauri viror et i estate durat. muse vero.i. subtiles ꝑsone ab eo 4

depēdēt: ꝛ subtilitatē ingenij sibi ab eo accipiūt. Vñ ēt est deus diuinatiōis: ꝛ Apollo quod idem est quod deus: dicit: q: sua luce omnia manifestantur.

¶ De celo solis realis declaratio. cap. 43.

Elū solis: i quo sol moueť: in sup̱ficie ꝯcaua celi Martis ꝯtineť: ꝛ i tres
c orbes p̱ticulares diuidiť: duos. s. deferētes augē: ꝛ ipm deferētē solare corpus. Equātē aūt ꝛ epiciclū nō h3. Moueť aūt h̄ celū queadmodū ꝛ supiores motu raptus ab oriēte p̱ occidētē redeūdo i. 24. horis ad motū p̄mi mobilis. Orbes vero augē deferētes eisdē moueņť motib⁹ qb⁹ ꝛ orbes auges Saturni Iouis ꝛ Martis deferētes. Deferēs aūt solis sup̱ polis ꝛ axe ꝓprijs f̄m successionē signoꝝ ab occidēte. s. versus oriētē quotidie. 59. fere minutis ꝛ octo scdis circūferť. Et ita sol totū zodiacū in. 365. dieb⁹ ꝛ sex horis ferme pera-
Aug. grat nobisq3 annū ꝯplet. Sex aūt hore q̄ter collecte diē integrū ꝯstituūt: q cum sua nocte. 24. horis ꝯstat: quē necesse ē: itercalari excurso q̄driēnio: qd bisextū vocāt: ne tēpoꝝ ordo turbeť: vt ait diuus Aug. de tri. li. 4. c. 4. Vel ex de q̄ntita te anni solaris p̄cisa nōdū oēs ꝯcordāt: s3 de h̄ alias. Huiꝰ aūt motꝰ axis p̱ centrū deferētis trāsit: ꝛ axi eclyptice: q̄ ē axis augē deferētiū: eque distat: hinc poli eius a polis eclyptice tm̄ distāt: q̄ntū cētrū deferētis distat a cētro mundi siue eclyptice. Necesse ē igiť vt poli axis ꝛ cētrū deferētis circa axē polos ꝛ centrū eclyptice circūferētias paruoꝝ circuloꝝ d̄scribāt: quoꝝ semidyameter ē ad q̄ntitatē eccētricitatis: cuiꝰ theoricā hic iferiꝰ videbis. Aux v̄o solis a sup̱ficie eclyptice nūq̄ declinat: s3 sp̱ directe i ea voluiť. In alijs aūt oib⁹ planetis aux nōnū q̄ a superficie versus austrum aut septentrionem declinando mouetur. Ob qd ceteri plāce oēsq̄ꝗ3 dicunť meridionales aut septētrionales. Cōtinet autē sol terrā cētiel series ꝛ seragies: i sup ꝛ tres terrene molis octauas. Distat āt a cētro terre milliaribus. 364000. Huic sicr ꝛ lune tāq̄ syderi h⁹notiorib⁹ diuersitas gētiū innumera vocabula sociauit.

¶ De natura Solis: Realis declaratio. Cap. 44.

Sol fm Isidoꝝ quasi solus lucens dr: eo ꝙ sit fons totius lucis: cuius radiatione supiora ꝛ inferiora illustrant. Est aũt Sol fm Mesalach. planeta fortunatus ex se: sed p ↄiunctionẽ .s. mali aliqñ fit malus: masculinus diurnus: calidus: ꝛ siccus. Sol. n. oĩa viuificat: ꝛ rebus oib⁹ vitã speciem ꝛ formã prestat ꝛ administrat. Nã vt dicit idem. Sol oib⁹ luminarib⁹ celi maior est in q̃titate ꝛ in dignitate ꝛ in claritate: q2 magis calcati ꝛ compressi luminis est. Maior est ẽt in motus vniformitate: ꝛ ẽt potestate ꝛ effectuũ multiplicitate: q2 semp mouet motu directo in circulo sub zodiaco mediũ semp tenens locũ: transit. n. recte circulus suus p mediã lineã zodiaci: cuius metas ꝛ terminos nõ transcendit Sol: ꝛ iõ eius motus in circulo suo proprio est vniformis: q̃uis rep aliaꝝ obiecto moueri dissimiliter aliqñ videat. Circulus quoqꝫ Solis: sicut zodiacus: fm aliquos: distinguit: per. 12. spacia siue signa: quoꝝ qḋlibet continet. 30. gradus: ꝛ qlibet gradus. 60. minuta: ꝛ qḋlibet minutũ. 60. secũda. Et qñ Sol recedit ab vno pũcto circuli sui ꝛ reuertit in eũdem: trãsit per 12. signa: ꝛ iste trãsitus circulus anni vocat: nec die nãli perfecte transit gradũ vnũ: prout computat Albu. sed transit. 59. minuta: ꝛ. 8. scrupula. Ita ꝙ de illo 60. minuto remanent duo secũda imptransita. Unde tñ deficit ꝙ in vno die nãli nõ pficit gradũ vnũ. Sol igit motu suo ordinato ꝛ imperturbato cursu ordinat ꝛ pficit vniuersa. Uñ Amb. in Hexameron: sic nobis describit virtutes ipsius Solis di. Sol ẽ oculus mũdi: iocũditas diei: pulchritudo celi: mẽsura tẽpoꝝ: virtus ꝛ vigor oĩum nascentiũ: oĩs planetaꝝ: decor ꝛ pfectio oĩum stellaꝝ. Idẽ etiã dicit Martia. Sol (inquit) est fons mẽtis .i. memoria rõis. principiũ lucis: rex nãe: mens mũdi: fulgor olympi: moderator firmamẽti. Iõ. n. mouet contra firmamentũ vt moderet ꝛ tẽperet motũ suũ. iõ dr splẽdor olympi: vt dicit Macrobi. in li. de sõno Scip. Diffinitio fuit Platonis oĩuꝫ sperarũ lumẽ esse a Sole. dicit. n. Plato in Thimeo. Ingeniauit deus rex cõditor lucem clarissimã quã Solẽ vocamus: cuius splẽdore celũ ꝛ inferiora oĩa illustrãtur: vt nũerus existeret oĩum aiantiũ. Et in libro de elemẽtis dicit Arist. Sol habet lumen proprium: stelle vero vel Luna lumen a Sole acq̃sitũ: sicut qñ a candela speculũ ei oppositũ illuminat. Idẽ dicit Martia. Qḋ Sol in medio signiferi incedẽs bissenos radios emittit ex se: qb⁹ supiora ꝛ inferiora illustrãt. De his aũt Solis mirabilib⁹ dicit. Btũs Dionysius in lib. de diui. nomi. c. 5. sic. Sẽsibiliũ essentias ꝛ qualitates multas qdẽ ꝛ discretas existẽtes: ipẽ Sol vnus ens ꝛ vniformis ꝛ illũinans lux. renouat: nutrit: custodit ꝛ pficit ꝛ discernit: vnit ꝛ refouet: fecũda facit: auget: mutat: collocat: plãtat: renouat: ꝛ viuificat ẽt oĩa. Uñ ex istis ✠bis manifestant ↄprietates ipsius Solis i propria nã ꝛ in suo effectu. In sba. n. seu eẽntia sua sũmã hꝫ simplicitatẽ. Nõ. n. hꝫ ex dissimilib⁹ vel ex ↄtrarijs ptib⁹ ↄpositionẽ sbalẽ: sicut in inferiora elemẽta vel elementata: sed oĩnodã hꝫ simplicitatẽ in sua nã ꝛ vniformitatẽ: ꝛ iõ hꝫ ppetuaꝫ in sba pmanẽtiã ꝛ incorruptibilitatẽ: q2 cõpositio ex cõtrarijs principiũ ẽ corruptionis. vt dicit Arist. Et ex hac simplicitate sũmaꝫ hꝫ fꝫ sbaꝫ leuitatẽ. Nã partiũ nãliũ cõpactio est principiũ ꝛ cã grauitatis: ꝛ ex hac leuitate hꝫ corpus solare ad motũ habilitatẽ. Leuia. n. ad motũ sunt facilia: ꝛ maxie sꝫ agilitatis.

Albu. Amb. Macro. Plato. Martia. Diony. Phs.

Ex sue aūt sue subtilitate ⁊ nobilitate: summā hꝫ actualitatē ⁊ virtutē. q2 ꝙto
res ē simplicior tāto ad diuersos actus naliter est potētior. Et id ꝯueniēter di
cit Dionysius. Qd Sol vniformis est lux illuminās ⁊c. Nā virtutē hꝫ illumi
natiuā: q2 in suo lumine nūꝙ deficit: ꝙuis eius lumē vel p terre vel per Lune
interpositionē nobis aliqñ auferri videat. Hꝫ ēt virtutē renouatiuā. Nā por
ros terre aperit ⁊ terre supficiē herbis: frōdibus ⁊ florib⁹ renouat ⁊ reuestit.
Per subintrationē .n. virtutis solaris penetrantis ad interiora terre: hyemali
tpe quodāmodo antiquata: annis singulis virore ⁊ pulchritudine renouatur.
Itē virtutē hꝫ nutritiuā: q2 ad interiora radicū ⁊ seminū solaris radius subin
trans: calore suo hūiditatē terre dissoluit ⁊ vi attractiua qd semini ⁊ radici ē si
mile de illa attrahit: ⁊ illud in nutrimentū terrenascentiū ꝯuertit. Itē virtutez
hꝫ inferioꝝ ꝯseruatiuā ⁊ saluatiuā. Nā elementa pp ꝯtrariā ⁊ mutuam repu
gnantiā quā habēt inter se ad inuicē se destruerēt: nisi p virtutis celestis influē
Alexā. tiā ꝯciliarent ⁊ sic in esse debito saluarent: vt dicit Alexāder de ales. Itē habet
virtutē pfectiuā: q2 calor elemētaris incipit agere in gñatione corpoꝝ: ⁊ calor
solaris pficit ⁊ ꝑducit vsqꝫ ad debitū cōplementū: vt dicit Alexander. Itē vir-
tutē hꝫ discretiuā. Nā colores ⁊ reꝝ spēs ⁊ figure q in tenebris sunt ꝯfuse: per
presentiā solaris luminis agnoscunt ⁊ ab inuicē discernunt. Itez virtutē hēt
vnitiuā: ⁊ hoc est p se ⁊ p accidēs: p se: q2 vnit ⁊ ꝯciliat ⁊ concordat planetas in
Martia. suis effectib⁹. cōciliat ēt sibi ꝯtraria elemēta. Unde fm Martia. ⁊ Macrobi.
Macro. Sol medius ē inter planetas. Q2 ad harmoniā celestē pficiendā: hoc fac Sol
in suo circulo: qd facit media cordula in musico instrumēto. Per accidēs etiaz
vnit homogenea sicut ⁊ dissoluit etherogenea: fm .n. nāꝫ in quā nūc aggregat
nūc dissoluit. Itē virtutē hꝫ fecūdatiuā. vim .n. generādi ⁊ varias spēs ꝑducē
Phs. di cōfert istis inferioribus. hō .n. generat hoiem ⁊ Sol: vt dicit Phs: q2 nihil
fructificat neqꝫ crescit vbi Solis radius nō attingit. Itē virtutē hꝫ ꝯfortatiuā
fm .n. Solis ascensum sup nostrū horizontē: virtutes aialiū fortiores efficiun
tur: ⁊ vsqꝫ ad mediū celi augmentant: ⁊ in eius declinatione vsqꝫ ad occasum ꝓ
pter eius elongationē: debilitant corpora in suis virtutibus: ⁊ qñ in somnū
resoluunt: vt pꝫ in florib⁹: q aperiunt in ortu Solis: qui in occasu marcescunt
Alexā. quodāmodo: claudunt: vt dicit Alexāder. Itē virtutē hꝫ tēpoꝝ immutatiuā or
dinatiuā ⁊ distinctiuā: q2 descēdēs p signa australia. efficit dies breuiores: ascē
dens vero p signa septētrionalia efficit lōgiores. Immutat ēt ipsos dies: quia
Sol lucēs sup terrā diē facit. Et hꝫ diuersam dispositionē Solis diuersaz im
mutationē recipit. Nā primo rubet in mane: deinde lucet in tpe hore tertie. fer
uet in meridie. pallet i vespere. Uñ ⁊ ꝗtuor equos fingit hūilc. Quoꝝ pmus
fuit Erithreus .i. rubeus. Scds Attricheus .i. splēdidus. Tertius Lāpas .i. ar
Beda. dēs. Quartus Philogeus .i. amās terrā: vt dicit Beda. Sol ēt vt idez dicit:
si fuerit maculosus vel sub nube latēs: pluuialē diē pfagit: si rubeat clarū ⁊ se
renū: si ꝟo palleat tēpestuosū. Si ꝟo clar⁹ i medio videat ita vt i medio fulgēs
radios emittat ꝟsus austrū: tēpestatē designat hūidā ⁊ vētosaz. Si pallid⁹ oc
Idem. cidat i nubes nigras: vētū aqlonarē ꝓnūciat: vt dicit Beda. Itē ꝟtutē hꝫ infe
rioꝝ informatiuā. Nā vt dic Isid. fꝫ ei⁹ elōgationē ⁊ ꝓpinꝗtionē facies hoīuꝫ
Martia. ⁊ aialiū corpa vigore ⁊ calore disponunt, vñ dicit Martia. Solis ꝯstellatione

hoies

bões pulchros ⁊ agiles eē. Et iō in fabulis cū pēnatis vestigijs depingit̄ in fa
cie puerili. pp̄ qđ ēt Phebus .i. pulcher dictus ē. Dicit Ptbol. Sol facit boiez Ptbole.
corpulētū facie pulchrū ⁊ colorată ⁊ magnoꝝ oculoꝝ: ⁊ babilitat ad oīa opera
auri: si fuerit in exaltatione sua. Si vero in casu: ad oīa opera eris babilitat ⁊ di
sponit. Itē ꝟtutē bȝ putrefactiuā. Radioꝝ.n. suoꝝ dispersione subtiliat aerē
⁊ disgregat ⁊ cōsumit vaporē inficientē aerē: ac dispergit ⁊ fugat aurā pestilen
tē. Itē cū nō sit substātiue calidus: virtutē bȝ calefactiuā: inflāmatiuā ⁊ vniti
uā: ⁊ hoc fit ex motu radioꝝ ⁊ eoꝝ ꝯfractiōe ac cōcursu in sup̄ficie obiecti corpo
ris: maxime si obiectū corpus speculare fuerit ⁊ politū: vt dr̄ i Perspectiua. Itē
virtutē bȝ attractiuā. calore.n. suo attrahit a mari fumos ⁊ vapores: ⁊ eos tan
dē ꝯdēsat in nubes ⁊ sic ꝯdēsatos resoluit eos: nūc in grādines: nūc in pluuias
nūc in niues. Uñ fm̄ Martia. dr̄ fabulose. Qđ Sol fuit iuxta Mare Occeanū Martia.
ab Ethyopib⁹ cū alijs dijs ad epulas inuitatus. Putauerūt.n. Antiq Solez
aqs occeani nutriri ⁊ attractos vapores in ipsi⁹ nutrimentū ꝯuerti: ⁊ iō dicūt
ante ipetuosam pluuiā calorē ētendere vehemētē. Qđ fit pp̄ nimiā attractio-
nē vaporis ex forti imp̄ssione caloris radioꝝ in vētre: siue in ꝯcauitate nubis vt
dicit Arist. Itē viuificatiuā bȝ virtutē: qđ pȝ p̄ hoc ꝙ nihil pōt viuere: vbi nō Phūs.
pōt attingere virtus Solis. Et iō dicit Ptbole. Sub Sole ē Leo ⁊ ē domus Ptbol.
eius: ⁊ regnat in Ariete: ⁊ in Libra discedit: ⁊ sub ipso ꝯtinent̄ spēs. lucrū. for
tuna ⁊ heres: ⁊ significat aīaȝ ⁊ spūȝ: ⁊ est color eius alb⁹ ⁊ rubeus ⁊ est veridi
cus: ⁊ cōplet cursuȝ suū dieb⁹. 365. ⁊ sex horis. Uñ inter oēs planetas maxime
disponit aīalia ad aīationē ⁊ viuificationē. Itē cū sit maxime q̃titatis ⁊ velocis
simi mot⁹: sue velocitatis ⁊ magnitudinis ē occultatiuus. Cū.n. sit octies ma-
ior tota terra: vt dicit Macrob. (licet aliter sit dictū prius) ꝓpter altitudinem
sui situs vix bipedalis vr̄. Qđ aūt incōparabiliter sit maior q̄ apparet. pȝ ex h
ꝙ maior vr̄ in ortu suo ⁊ occasu: qñ a nobis maxime elongat̄ q̄ in pūcto meri-
diei qñ nobis appropinq̄t: (qđ tñ intellige caute) vñ pȝ ꝙ in ipsius aspectu de
cipit̄ visus nr̄. Et h apte declarat̄ i ipsi⁹ motu: qꝛ ꝯtinue mouet̄ velocius q̄ sa
gitta: ⁊ tñ moueri i aliquo nō vr̄: p̄ nimia claritatis itēsiōe ⁊ excessu: sic ⁊ eius
q̃titas: sic ⁊ mot⁹ velocitas: subterfugit visuȝ nr̄m. Et ista đ ꝓprietatibus So
lis dicta nūc sufficiāt.

Solis Moralitas. Cap. 45.

Ol fȝ Isidoꝝ dr̄ q̄si solus lucēs: eo ꝙ sit fons toti⁹ lūinis: ⁊ planeta for
tunat⁹: qñqȝ tñ ꝓpter ꝯiūctionē mali planete fit mal⁹. Moralr̄ sic ē de
hoīe iusto: q licȝ sit lucidus p̄ hōestatē: ⁊ bōa exēpla: ⁊ sit ꝟtuosus: bon⁹:
⁊ fortunat⁹: qñqȝ tñ accidit ꝙ ip̄e ꝯiūgit̄ alicui malo plāete .i. ꝙ ip̄e sectat̄ socie
tatē alicui⁹ male p̄sone: ⁊ tūc efficit̄ malus p̄ ei⁹ malā vitā: mala exēa ⁊ ꝟba: q̄
seq̄t̄: iō bñ docet̄ Prouer. 24. Cū stulto ne abieris. Sol oīb⁹ lūinarib⁹ celi ma
for ē i q̃titate: dignitate: ptāte: ⁊ effectuū multiplicitate: claritate: caliditate: Prouer.
⁊ mot⁹ vniformitate. qꝛ sp̄ directe mouet̄: ⁊ nūq̄ excedit terminos zodiaci: nec
vnq̄ fit retrograd⁹: lūinositate: qꝛ.s. oīa iferiora ⁊ sup̄iora illūinat ⁊ illustrat: vt
dic̄ Mesalach. Sic ꝟe dȝ eē de p̄lato: q dȝ eē sbditis maior q̃titate meritoꝝ: di Mesal.
gnitate: ptāte: ⁊ multitudīe bonoꝝ opeꝝ. claritate exēploꝝ. mot⁹ .i. op̄ōnis vni
formitate: ⁊ maturitate. Nūq̄ ēt dȝ exire termios zodiaci .i. fidei p̄ pctm̄: vel iu
stitie per acceptionem personarum: sed sp̄ mediū tenere per iustitie equitatem
Esaye. 30. Hec est via. Ambulate in ea: nec declinetis ex ea: nec ad dexteraȝ Esa.

nec ad sinistram: sed uniformiter ꝛ mature debet in suis actibus proce-
dere: nec unq̄ debet a via rectitudinis ꝛ iustitie fieri retrogradus: nec p petiti:
Esa. nec p acceptionē muneꝝ a veritatis lumine eclipsari. s3 illud Esa. 40. Nō occi
det vltra Sol tu⁹: s3 subditos suos d3 illustrare scia ꝛ doctria pariter ꝛ exeplo.
Eccle. Un̄ Eccle. 42. Sol illūinans p oīa respexit: q2 lux subditoꝝ d3 ab eo emanare.
Et sicut Sol mouet̄ 𝔠 firmamentū vt ip̄m tēperet. Sic prelatus se d3 oppo-
nere per orones cōtra motū diuine iustitie vt eū tēperet. Exemplū de Aaron.
Nū. Numeri. 16. De quo dr̄ sic Sapie. 18. Proferēs seruitutis sue scutū orone: ꝛ
Sapie. per incensū3 depcationē allegās restitit ire. Scd̄3 Amb. in Hexameron: Sol
Amb. est oculus mūdi: iocūditas diei: pulchritudo celi: ꝛ mēsura tempoꝝ. ꝟtus ꝛ vi
Martia. goꝛ oīum nascētiū. decoꝛ ꝛ pfectio stellaꝝ. Rex ꝛ dn̄s planetaꝝ. Et s3 Martia.
Sol est principiū lucis: rex nāe: mens mūdi: fulgoꝛ olympi: moderatoꝛ firma-
mēti. Talis est deus: q oculus ꝛ directio est mūdi: pulchritudo celi. i. ecclesie:
mēsura tempoꝝ: q2. s. imensus est oia mēsurās: vigoꝛ ꝛ virtus est oīum effecti
ue. decoꝛ stellaꝝ. i. scōꝝ lucis. s. sapie: rex nāe. i. rex oīum per occultā puidē-
tia3 ꝛ moderatoꝛ: est ēt dn̄s planetaꝝ. i. scōꝝ: ꝛ ēt orātiū petōꝝ. Et sicut Sol
Plato. per. 12. signa incedēs lumen prestat oib⁹ sphēris. s3 Platonē. Sic Christus
qn̄ fuit inter. 12. signa. s. Aplos oēs alios illustrauit lūine sapie vel gr̄e. Ois. n.
Macha. lux scōꝝ gr̄a vel sapia a xp̄o principaliter deriuat̄. Un̄. 1. Macha. 6. Refulsit
Sol in clypeos aureos ꝛ resplēduerūt montes ab eis. Sol simplicis ē ēentie
vel nāe: ꝛ iō est incorruptibilis. q2 cōpositio ex cōtrarijs est pn̄ corruptionis:
Phs. s̄m Arist. Sic vere in ecclesia vel religione d3 eē simplicitas ꝛ veritas ꝛ concoꝛ
dia: q2 ptes 𝔠trarie. s. psone inuicē discordes nō debēt ibi esse: vt sic sp incorru-
ptibilis pseueret: q2 societas vel religio stat ꝛ cōseruat̄ 𝔠tinue: qn̄ psone sunt in
uicē vniformes: q2 p certo illa: q̄ est cōposita ex psonis 𝔠trarijs ꝛ inuicē odio-
sis: statim destruit̄ ꝛ corrūpit̄: q2 qlibet trahit ad partē vbi ē affectio sua: ꝛ sic
fiūt lites ꝛ 𝔠tentiones: q̄ totū subuertūt ꝛ corrūpūt: q2 si domus aliqua vel fa-
Math. milia intra se ipsam dispartiat̄: nō pōt dom⁹ illa diu stare. Math. xi. Oē regnū
in seip̄m diuisum desolabit̄ ꝛ domus supra domū cadet. Itē oē corpus leue ha
Diony. bile est ad motū: ꝛ iō q2 Sol est leuissime nāe: velocissimi ē motus: s3 Diony.
de diui. no. Sic vere q̄nto qs ē leuioꝛ p voluntariā paupertate3: ꝛ minus h3 de
diuitijs fortunosis: tāto ad motū obediētie vel bone opationis ē habilioꝛ: ꝛ iō
Sol. i. vir pfectus velocissimi ē mot⁹. Sol s3 Diony. de diui. no. renouat: nu
trit: custodit: pficit: discernit: refouet: fecūdat: auget: mutat: collocat: ꝛ viuifi-
1 cat. ¶ P° dico q Sol renouat: q2 p radios suos subintrātes: terra floribus ꝛ
herbis vestit̄: ꝛ sic a statu hyemali pristino renouat̄. Talis d3 eē p̄latus: q per
radios doctrine sue terrā. i. terrenum petōrē d3 facere p pn̄iam renouari: ꝛ flo
2 ribus. i. gratijs ꝛ virtutib⁹ adornari. ¶ Scdo Sol nutrit: sic p̄latus d3 alios
nutrire spūaliter p p̄dicationē vel scia3: ꝛ tpaliter p elemosynaꝝ elargitionem.
3 ¶ Tertio custodit. sic p̄latus d3 custodire subditos: ꝛ discernere. s. inter eos q
4 sunt boni ꝛ mali. Ezech. 33. Ego iudico iter pecus Arietū ꝛ hyrcoꝝ. ¶ Quin
5 6 to d3 refouere per cōpassionē. ¶ Sexto fecūdare p p̄dicatione3. ¶ Septimo
7 8 augere p meritoꝝ cumulationē. ¶ Octauo mutare p maloꝝ dispositionē sub
9 10 ditoꝝ: plantare per bonoꝝ pmotionē. Uel mutare. s. petōres p 𝔠uersionē. ꝛ
11 plantare p fidē. ¶ Decimo cōfirmare p radicationē. ¶ Undecimo viuifica-
re p vite

re per vite gr̄e ꝓcurationē. Ideo talib⁹ p̄latis d̄r Hiere. i. Cōstitui te sup gen Hiere.
tes ⁊ regna: vt euellas ⁊ destruas: ⁊ edifices: ⁊ plantes ⁊c. Itē Sol fm̄ Indo.
virtutē h̄z ꝯseruatiuā: q2 ꝯposita ex diuersis ⁊ ꝯtrarijs elemētis statī destrue
rent̄: nisi p virtutē ⁊ influentiā celestis corporis ꝯsolidaret̄: ⁊ ꝯseruaret̄. Sic
vere charitas h̄z vim vnitiuā ⁊ cōsolidatiuā: q2 oia iusta collegia societatis que
ex diuersis ꝑsonis cōiter sunt ꝯposita: statī destrueret̄ nisi p vim charitatis in
uicē vnirent̄: ⁊ in vnitatis ꝯcordia inuicē seruarent̄. Sol et h̄z virtutē perfe-
ctiuā: q2 nihil puenit ad ꝑfectionē ⁊ complemētū inter vegetabilia ⁊ sensibilia:
nisi p Solis virtutē: ēt h̄z virtutē fecūdatiuā ⁊ augmentatiuā: q2 nihil fructi
ficat: aut augmētat̄: vbi radius solaris nō attingit. Talis est xp̄s: q vere p gra
tiā suā vel per charitatē: quā imittit: fecūdat p boni operis inchoationem: aug
mentat p eius ꝑfectū augmentū ⁊ ꝓsecutionē. ꝑficit per finale ꝯplementū per
seuerātiā ⁊ ꝑfectionē: q2 queadmodū cepit ita ⁊ ꝑficiet. 2. Cor. 8. Nihil. n. pt i Paul.
bono ꝑficere nisi radius diuie gr̄e tangat ipm: qd̄ p3 i pctōrib⁹ q tali radio nō
tāgūt̄: q2 fructū bonoꝝ opeꝝ nūq̄ portāt. Sol virtutē h̄z ꝯfortatiuā: q2 qn̄ ap
propinquat ad nos: virtutes aīaliū fortiores efficiunt̄: sicut p3 in Aurora: vbi
per aduentū Solis nā fortificat̄ ⁊ recreat̄: ⁊ tunc oīs infirmitas alleuiat̄. Flo
res ēt in eius ortu aperiunt̄ ⁊ vigorant̄: q̄ tn̄ in occasu eius marcescūt ⁊ claudū
tur. Sic vere qn̄ sol xp̄s appropinq̄t ad nos p sue gr̄e imissionē: tūc vigorant̄:
⁊ ad bene agendū: vel malū sustinēdū fortius roborant̄. ⁊ p ꝯfessionē: laudes.
vel graꝝ actionē apiunt̄. vn̄ apertū est stilico os eius. s. Zacharie. Luc. i. Verū Luc.
tn̄ qn̄ nobis occidit p pctm̄: tunc cessando a cōfessione vel graꝝ actione: laude
vel amore claudimur. Sol ēt diuersas recipit impressiones quo ad nos. ipse. n.
in mane rubet: in tertia lucet: in meridie feruet: in vespere pallet: iō fm̄ Bedā. Beda.
Quatuor habuisse equos fingit̄ a Poetis. Quoꝝ ꝑmus dicebat̄ Eritheus. i.
rubeus. Scd̄s Attricheus. i. splēdēs. Tertius Lampas. i. ardēs. Quartus
Phslogeus. i. amās terrā. Sic vir iust⁹ ⁊ pfect⁹: d3 moueri: de bono in meli⁹.
qn̄q3. n. d3 inueniri rubeus p charitatē: clarus p honestatē: feruēs p celi anxie
tatē. pallidus p maturitatē: ⁊ iō d3 hr̄e quatuor equos qb⁹ vehat̄ ad celum. i.
q̄tuor virtutes cardinales. vnus ē rubeus: quē. s. ruborē sanguis cāt. Ecce for
titudo. Alius est lucēs. Ecce prudētia. Alius est ardens. Ecce feruēs iustitia.
Alius pallidus. Ecce matura tꝑantia. Abac. 3. Quis ascēdēs sup equos tuos Abac.
⁊ quadrige tue saluatio. Sol virtutē h̄z purificatiuā: nā radijs suis aer ē subti
liat: ⁊ aurā pestiletie fugat. Sic vere xp̄s ꝯtia3 sue aīa3 mūdificat ⁊ ꝯpurat p
imissionē radioꝝ suoꝝ. i. graꝝ ⁊ bonaꝝ ispirationū. aurā pestilētie. i. pctā ⁊ vi-
tia exinde fugat. ipsaq3 destruit ⁊ ꝯsumit. vn̄ Ezech. 36. Effundā sup vos aquā Ezech.
viuā ⁊ mūdabimini ab oib⁹ inquinamētis vestris. Sol h̄z virtutē calefactiuā: li
cet f̄naliter nō sit calidus: q2 nō formaliter: sed virtualiter tm̄ est calidus. calo-
rem. n. cāt ex radioꝝ suoꝝ cōfractione: ⁊ coꝝ cōcursu in sup̄ficie obiecti corpo-
ris: ⁊ maxie si fuerit politū vel speculare: vt d̄r i Perspectiua. Sic vere xp̄s cāt
in nobis ardorē charitatis: ⁊ hoc p imissionē radioꝝ. i. graꝝ ⁊ bn̄ficioꝝ suoꝝ:
⁊ maxime qn̄ inuenit cor nostrū politū p moꝝ venustatē. speculare p sicie clari-
tatē. Eccle. 43. Sol in meridie exurit terrā. Sol est planeta beniuolus: mascu Eccle.
linus ⁊ diurnus: calidus ⁊ siccus: fulgēs in se: ⁊ oia alia illuminans: terminos

zodiaci nūq̄ excedēs retrograde nec incedēs. Fm̄ Wissabelē. Sic vere vir iust⁹ ⁊ pfect⁹ beniuolus ē p charitatē: masculinus per pbitatē: diurnus clar⁹ ⁊ manifest⁹ p veritatē: calidus p charitatē: siccus p abstinētie parcitatē: fulgēs per sapiā: ⁊ honestatē: alios illūinās p doctrinā ⁊ exēplo⁊ suo⁊ sctitatē: nūq̄ excedit. 12. signa zodiaci. i. duodecim articulos fidei p heresim vel incredulitatē: nec vnq̄ retrograditꝰ p peccato⁊ prauitatē: vel malitiā ⁊ falsitatē: vel suo⁊ operū discōtinuitatē. Qꝛ nemo mittēs manū ad aratrū ⁊ aspiciēs retro apt⁹ ē regno

Luce. celo⁊. Luce. 9. ℭ Solis alia Moralitas. Cap. 46.

Um. n. sol sit pn̄ lūinis ⁊ caloris: in sacra scriptura pōt sūmi duplr. s. c in bono ⁊ in malo. Uñ per Solē itelligunt q̄tuor. Primo oditio dei regis eterni. Scdo pfectio iusti viri ⁊ virtualis. Tertio obustio pene tpalis. Quarto pbatio glie mūdialis. Dico primo q̄ Sol signat regē deū eternalē. s. qꝛ Sol dr̄ q̄si solus lucēs per excellētiā: ⁊ iste dr̄ solus deus oīpotens. Et

Eccle. de hoc dī. Eccle. 26. Qd̄ ipse sicut Sol oriēs mūdo in altissimis. Scdo signat virū virtualē vel virtuosū: qꝛ. s. Sol inter ⁊ sup oīa corpora ē sūme pfectionis

Eccle. ⁊ v̄tutis. Uñ Eccle. 27. dī. Qd̄ hō sctūs in sapiā manet sicut Sol. Tertio sol

Esa. significat penā tpalē: qꝛ vz sol hꝫ oburere ⁊ desiccare: ⁊ ēt affligere cor hūanū.

Apoc. Uñ de hīs q ab ista pena sūt liberi. dr̄. Esa. 49. Nō percutiet eos estus ⁊ sol. Et Apoc. 7. Nō cadet super eos sol neq̄ vllus estus. Quarto dico q̄ sol designat gloriā mūdialē: qꝛ. s. sol sūme est pulcher ⁊ frigidus: oculo⁊ tn̄ intuentiū

Eccle. est nociuus: sic ⁊ mūdi gloria est delectabilis: ⁊ suis amatorib⁹ nociua ⁊ dānabilis. Uñ Eccle. 43. Tripliciter sol exurēs mōtes excecat oculos. Et dī tripliciter pꝑter tria gn̄a bono⁊ glie ⁊ pꝛsperitatis mūdane: q̄ sunt delitie: diuitie ⁊ honores. De duob⁹ aūt primis p nūc tn̄ aliq̄d ē dōm. ℭ Dicamus ḡ primo de sole: quō significat diuinā oditionē. Deus. n. q̄tū ad diuinitatē ⁊ q̄tū ad humanitatē pōt dici sol. Qꝛ sicut sol hꝫ primo claritatē q̄ nō offuscatꝰ. Scdo celeritatē: q̄ nō retardatꝰ. Tertio caliditatē: q̄ nō refrigeratꝰ. Quarto vtilitatē q̄ nō īpeditꝰ. Quinto mobilitatē q̄ nō pcipitꝰ. Sic vere xp̄s habuit claritatē sa-

Eccle. pientie: qua pdicādo mūdū illūinauit. Eccle. 42. Sol illūinās per oīa respexit.

ps Scdo hūit celeritatē potētie q̄ mūdū creauit. vñ ps. Fecit solē ī ptātē dī. Ter

Reg. tio hūit caliditatē amoris perfecti: q̄ mūdū fouit ⁊ reformauit. 1. Reg. xi. Cras erit nobis salus cū incaluerit sol. Quarto hꝫ ⁊ hūit vtilitatē oīs sufficiētie qua

Eccle. mūdū ditauit. Eccle. 26. Sol oriēs mūdo. i. ad oīuꝫ q̄ ī mūdo sunt vtilitatem. Quinto hꝫ ⁊ hūit mobilitatē occulte ⁊ īperceptilis puidētie: q̄ mundū gubernat ⁊ gubernauit: qꝛ. s. sicut mot⁹ solis nō percipitꝰ: cū tn̄ ostet ipm̄ valde celeriter moueri: sic motus puidētie nō percipitꝰ: q̄uis oīa regēdo otinue moueatꝰ.

Eccle. Uñ de sole dr̄. Eccle. 1. Qd̄ oritꝰ sol ⁊ occidit: ⁊ per circulos suos reuertitꝰ. girat ad meridiē: ⁊ flectitꝰ ad Aqlonē: q̄si dicat. Deus per suā puidētiaꝫ vndiq̄ circuit ⁊ girat. Et iō breuiter de isto sole xp̄o ⁊ de ei⁹ oditionib⁹ ⁊ effectib⁹ pōt

Joel. exponi illō Joel. Sol ouertetꝰ in tenebras ⁊ Luna ī sanguinē. Ubi aduerte q̄ sic sol inuenitꝰ q̄truplicīter variat⁹: qꝛ P°: velat⁹. Scdo eclypsat⁹. Tertio illūinat⁹. Quarto rubricat⁹. Sic xp̄s fuit velat⁹ p carnis assumptionē: fuit eclypsatus seu obscurat⁹ p mortis afflictionē: fuit illūinat⁹ p vite reassumptionē: erit rubricat⁹ p iudicij plationē vel correctionē. Iste. n. sunt q̄tuor reuolōnes isti⁹

solis

solis xpi.s. natiuitas: mors: vita: et status post mortem .s. resurrectio et ascensio: et finalis aduentus ad iudicium. Dico igitur primo quod xps sol iustitie fuit velatus siue immutatus assumendo carnis naturam. ibi: conuertetur. Conuerti.n. nihil aliud est quam mutari. Et ideo iste dicitur conuersus: quando in hominem est mutatus. Ista.n. fuit conuersio non per se: sed per accidens. non simpliciter: sed secundum quid. non in toto: sed in tanto. quamuis.n. sol non mutetur nec conuertatur formaliter aut realiter. mutatur tamen et conuertitur superficialiter et localiter: quia.s. quando velatur nubibus: tunc mutatur in colorum varietate: quando vero de oriente in occidente progreditur: tunc mutatur ad locorum diuersitatem. Sic vere charissimi: filius dei quamuis in se sit immutabilis et eternus. iuxta illud Malach. 3. Ego dominus et non mutor. Malach.
Quando tamen nubibus.i. puris et sictis carnibus fuit vestitus: tunc fuit visus superficialiter mutatus: et de celo ad terram localiter inclinatus: et ideo bene dicit. conuertetur. vnde Act.2. Dabo prodigia in celo sursum: et signa in terra deorsum. Sequitur. sol vertetur. Ista autem conuersio fuit facta in ortu solis istius.i. in natiuitate et incarnatione filii dei. sol.n. ad sensum in ortu suo apparet alterius coloris quam sit secundum rei veritatem. Possumus ergo notare quod in isto ortu facte sunt mirabiles conuersiones. Nam primo. humilitas conuertitur in sublimitatem. secundo infirmitas conuertitur in virginitatem. tertio deformitas conuertitur in formositatem. quarto diuersitas conuertitur in concordantiam: siue concorditatem. Act.
Primo quod humilitas fuerit conuersa in sublimitatem: apparuit in pastoribus et gentilibus: quibus fuit ista natiuitas plus quam magnis hominibus reuelata: cum tamen a iudeis reputarentur viles humiles et deiecti. Et de hoc dicitur Psalter. xi. Sol ortus est: et humiles exaltati sunt.
Secundo dico quod tunc infirmitas conuertebatur in virginitatem: patet ex hoc quia virgo et mater Maria simul fuit. Et de hoc. 2. Reg. 23. Luxta Aurore.i. virginitas Marie oriente sole mane absque nubibus rutilat. Tertio tunc deformitas vitiorum conuertebatur in formositatem virtutum. patet in ps. vbi dicitur. A solis ortu vsque ad occasum: ex syon species decoris eius. Regum. Psal.
Quarto dico quod etiam diuersitas conuertebatur in concordiam: patet ex hoc quod tunc gentiles populi et iudei: qui prius fuerant contrarii et diuersi: in vnitate fidei sunt coniuncti. ps. Ortus est sol et congregati sunt et in cubilibus suis collocabuntur. Ecce ergo quando isto conuersio etiam alia sunt conuersa: et ideo ait. conuertetur. Patet igitur quod hic fuit alteratus assumendo carnis naturam. Secundo dico de isto sole: quod fuit eclypsatus sustinendo mortis iacturam: et hoc ostenditur cum dicitur. in tenebras. Sol.n. quamuis in sui existentia semper sit clarissimus in nostra tamen apparentia: quando eclypsatur. efficitur obscurissimus. Sol.n. in nouilunio quandoque eclypsim patitur.s. quando est in capite vel cauda draconis: et sic in exteriori apparentia offuscatur. Sic xps: quia quamuis quantum ad diuinitatem ipse fuerit lucidus. Per mortem tamen factus est apparenter in humanitate eclypsatus: obscuratus et pallidus: et in nouilunio.i. in nouitate et ortu nostre fidei: tenebris mortis obfuscatus: vnde Joelis.3. dicitur. In tenebris sol et Luna obtenebrati sunt. Sol inquit et Luna.i. xps et fides sua. quia.s. tunc verificatum est illud Ezech.32. Solem nube tegam: et Luna non dabit splendorem suum: quia.s. quando sol iste fuit nube.i. mortis turbine obscuratus: tunc splendor Lune.i. fides fuit in discipulis omnibus: excepta virgine Maria: eclypsatus. Mathei.24. Post tribulationem dierum illorum sol obscurabitur. Mors.n. fuit occasus istius solis: qui quidem occasus ab ipso sole fuit precognitus. vnde ps. Sol cognouit occasum suum. In meridie fuit dispositus. Amos.9. Occidet sol in meridiem. Juxta Hierusalem fuit completus. Judicum.19. Occubuit sol iuxta Gabaon. Ad salutem populi ps ps Joel. Ezech. Math. ps Amos.

Leuiti. fuit pfectus. Leuit. 21. Cũ occubuerit Sol mũdatus vescet sctificatis. Et tan
Thob. dem p sepulturã fuit pfectus. Thob. 2. Ubi de Joseph pōt dici: q cũ Sol oc
cubuisset abijt τ sepeliuit eũ. fuit igit eclypsatus sustinẽdo mortis iacturã: τ
id ait in tenebras. Qd ẽt bene apparuit in morte sua. vbi Sol materialis fuit
obscurat⁹: in signũ q Sol eternalis p mortẽ fuerat eclypsatus: qd bene figu-
Apoc. ratũ est Apoc. 19. vbi dr. Qd obscurat⁹ ẽ Sol: τ aer de fumo putei abyssi. Ad
denotãdũ q fumus. i. inuidia q̃ pcessit de puteo abyssi. i. de cordib⁹ iudeorũ fe
cit Solẽ Chrm p mortẽ obscurari: τ vite lumine spoliari. Fuit igit (vt dictũ
3 est) eclypsatus sustinẽdo mortis iacturã. ¶ Tertio dico q iste Sol fuit illũi-
natus vel renouat⁹ acqrẽdo vite vestiturã. Et istud fuit i Resurrectiõe τ Ascẽ
sione: vbi p corporis glorificationẽ τ p eterne plature adeptionẽ iste Sol fact⁹
est lucidus: atq3 clarus: sicut Sol q postq̃ fuit sub nubilo: ad suã tñ reuertit
claritatẽ: τ hoc ondit cũ dr. Luna. Q2 sicut Luna est stella q̃ de claritate ad ob
scuritatẽ deducit: τ iterũ de obscuritate ad claritatẽ reducit: τ de vetustate ad
nouitatẽ renouat. signãs istũ q primo p imortalitatẽ erat clarus: tandẽ factus
est mortalis τ obscurus. Finaliter tñ in Resurrectione τ Ascensione ad imor-
talitatẽ extitit renouat⁹ τ claritate glorie ppetuo illustratus. Luna ergo inqt.
ps. Unde de xpo dicit Deus pater. illud ps. Thronus eius sicut Sol in cõspectu
meo: sicut Luna pfecta in eternũ: τ testis in celo fidelis: vt ẽt possim⁹ dicere il-
Esa. lud Esa. 60. Nõ occidet ampli⁹ vltra Sol tuus τ Luna nõ minuet. Fuit igit
4 iste Sol illũinat⁹ τ renouat⁹ acqrẽdo vite vestiturã. ¶ Quarto dico de isto
Sole q iste erit rubricat⁹ τ inflãmat⁹ exercẽdo mũdi platurã. s. in iudicio: vbi
ipse erit rigidus τ seuer⁹: qd ondit cũ dr. in sanguinẽ. Q2. s. iste erit tũc totus
feruidus τ sanguineus p iustitiã τ rigorẽ. Sol. n. qñ est in medio orbis. s. i pũ
cto meridiei: solet eẽ feruẽtissimus. sic xps qñ in medio celi τ in medio terre. s.
in iudicio apparebit: τ qñ in Ualle Josaphat: q̃ est in medio mũdi. s. habitabi-
lis. demõstrabit. vbi. s. mũdũ iudicabit τ mediabit: tũc dico p rigorem iustitie
erit feruidus: τ cõdẽnando pctõres sanguineus τ seuerus. Qd bene figuratũ
Apoc. fuit. Apoc. 16. vbi dr. Qd datũ fuit soli affligere hoies estu τ igni: τ estuaue-
runt hoies estu magno τ blasphemauerũt deũ. Sol. n. feruore suo in estate qñ
est in Leone solet herbas siccare: q̃ tpe veris cõtigerat reuirere. Sic xps in illo
feruore iudicij vir ferus τ Leoninus apparebit: pctõres siccabit: τ virorẽ pspe
ritatis qua in mũdo vixerãt deuastabit. Jac. 1. Exort⁹ est Sol cũ ardore suo
τ arefecit fenũ: τ flos eius decidit: τ decor vultus eius deperijt. Sic igit patet
2 quõ Sol iste signat diuinã cõditionẽ: qd fuit primũ principale. ¶ Scdo prin
cipaliter dico q Sol designat virtualẽ pfectionẽ. Et sic dico q p Solẽ pt intel-
ligi hõ iust⁹ qui ad modũ Solis h3 calefacere p charitatẽ: h3 illũinare p doctri-
ne veritatẽ: τ p exẽplorũ bonitatẽ τ honestatẽ. Sol. n. nũq̃ pdit lumẽ suũ: sic
nec iust⁹ pdit grã3. Et breuiter sicut Sol pseuerat semp infra ambitũ celi. Sic
Josue. iusti sp manẽt p grã3 infra ambitũ ecclie spõse dei. Juxta illud Josue. x. Ste-
tit Sol in medio celi. Ubi aduerte q Sol h3 q̃tuor cõditiones: q̃s debẽt ha-
bere gñaliter viri iusti. Primo Sol est perpetuus ibi: stetit. Scdo Sol ẽ pspi
cuus vel assiduus ibi. Sol. i. solus lucẽs. Tertio Sol ẽ planetarũ medius vel
garduus: ibi: in medio. Quarto Sol est elemẽtis altior. ibi: celi. Sic vere iusti
debẽt

debent hře přimo lõgitudinē in duratione. ſtetit. Scđo limpitudinē in cognitione. Sol. Tertio rectitudinē i intētione: i medio. Quarto celſitudinē i affectione. celi. Dico igiť přimo ꝙ iuſtus dꝫ hře durationis longitudinē. ſtetit inquit. Sol. n. ꝑpetuo manet in eadē qualitate: nunꝗ. n. amittit ꝓpžie eſſentie quantitatē: nec ꝓpřij luminis claritatē: nec ſui motꝰ ꝯtinuitatē. Sic vere nec vir iuſtus lumē grē pdit: ſed ꝑ diligētiā ſemꝑ currit: ꝛ ꝑ pſeuerantiaꝫ in bono ſemꝑ manet ꝛ exiſtit. Vñ Eſa. 60. Nõ occidet vltra Sol tuus: ꝛ iõ ait. ſtetit. Et 1. Paralí. 4. in domo iuramēti ſtare fecit Solē ſuū. Qđ tñ eſt contra multos: Eſa.
nõ Soli: ſed Lune cõparādos: qꝗuis aliqñ habeāt pſeuerantie ſtabilitatem: nõ habēt tñ durabilē: imo ſtatim vertunť ad deſiſtētie mobilitatē. iuxta illud Eccle. 27. Hõ ſanctus in iuſtitia manet vt Sol. ſtultus aūt vt Luna mutatur. Eccle.
Nõ ſic iuſtus: qꝛ ſemꝑ: vt dictū eſt: hꝫ durationis lõgitudinē. faciēs iuxta illđ Joſue. x. Sol ꝯtra Gabaon ne mouearis. Scđo dico ꝙ iſte dꝫ hře cognitiõis limpiditatē: iõ ait Sol. qꝛ. ſ. quaſi ſolus lucēs. Solus dico. ſ. ꝑ excellentiaꝫ: qꝛ Joſue. 2
ſicut Sol lucet interius ꝛ exterius: intantū ēt ꝙ lux ipſius illūinat totū mundū. Sic iuſtus lucet iterius ꝑ diſcretionē ꝛ ſapiam: ꝛ ꝑ fidei veritatē: ꝛ ſciam: exterius aūt lucet ꝑ honeſtā apparentiā: ꝛ ꝑ bonoꝝ exēploꝝ redūdātiā. Et iõ qꝛtū ad přimū: ipſe illūinat alios docēdo ꝛ pdicādo: ꝛ qꝛtū ad ſcđm. exemplū vite ꝑbēdo ꝛ oſtēdēdo. 1. Macha. 6. Refulſit Sol in clypeos aureos ꝛ ereos ꝛ replēduerūt mõtes ab eis. Eccle. 17. Quid lucidiꝰ Sole: ꝛ hic ſupra Solē. Macha Eccle.
Jſta tñ ſunt cõtra multos: q. ſ. nec diſcretione nec ꝯuerſatione ſunt ſplēdētes. Sicut. n. Lune iterpoſitio obſcurat Solē: aut eū facit eclypſari: nubiū ēt iterpoſitio ipm aut totaliter ipedit: aut alteriꝰ coloris oſtēdit. Sic vere nubes carnalis hūiditatis: ꝛ Luna fluxibilis ꝛ mutabilis ꝓſperitatis facit multos turbidos ꝛ obſcuros ꝛ lumine ſcie ꝛ honeſte apparentie denudatos. Apoc. 6. Sol Apoc.
factus eſt niger ſicut ſaccus cilicinus: ſed non ſic ſit fratres: ſed habeat hõ iuſtꝰ cognitionis limpiditatē. Sol inqt. Tertio dico ꝙ vir iuſtus dꝫ hře intētionis 3
rectitudinem: quod oſtēditur cū dicitur: in medio. Mediū. n. rectitudinē deſignat: qꝛ illud quod mediū eſt nõ declinat ad dexteram nec ad ſiniſtrā. Sol etiā in medio planetaꝝ eſt ſitus: qꝛ tres hꝫ ſupra ꝛ tres ifra ſe. Et ideo dicitur ꝙ iſte alios planetas in ſuis modulationibus concordare facit: ſicut corda media in ſtrumēti. Sic vere iuſti: vel iuſtus ꝛ maxime iuſtus prelatus debet medium ꝛ iuſtitie tenere rectitudinem: ꝛ in medio aliorum per iuſtitiam incedere: ꝛ alios ſicut mediator ad concordiam reducere: ꝛ ipſos in pace ꝛ concordia retinere. Et tunc ſic talis dicetur Sol iuſtitie a deo datus ꝛ ordinatus ad iuſtum regimen alioꝝ. vñ. pſal. Juſtitia eius ſicut Sol in conſpectu meo. Et Malachi. 4. ps
Timentibus nomen tuum orietur Sol iuſtitie: in medio inquit. Unde Joānis. 20. dicitur. Qđ ſtetit Jeſus in medio ꝛ dixit diſcipulis ſuis pax vobis. Ha Malach
beat igitur homo iuſtus rectitudinem intentionis. ¶ Quarto dico ꝙ iuſtus Joan.
debet habere celſitudinem affectionis. ibi. celi. Quia ſicut Sol ſemper ſurſum perſiſtit: nunquam vero ad terram deſcendit. Sic vir iuſtus ſemper debet mentaliter in celo morari: ꝛ nunquam in terra ſeu terrenis mentaliter conuerſari: dicens ad Phili. 3. Conuerſatio noſtra in celis eſt: ꝛ Eccleſiaſtici. 26. Sol oriens mundo in altiſſimis dei. Sic ergo patet quomodo Paul. Eccle.

cõspectu ardoris eius quis poterit sustinere. Similiter et xp̃s excedit etiã in dignitate: qꝛ inq̃tũ deus: est equalis patri i dignitate nature: inq̃tũ hõ excedit oẽs sctõs i dignitate glorie. Joã. 1. Uidimus gloriã ei⁹ ꝛc. Et ad Hebreos. 1. Joan.
Sedet ad dexterã maiestatis i excelsis: tãto melior angelis ꝛc. ¶ Quarto Sol Paul.
excedit in potestate: nã maioris virtutis est et plus influit i inferiora: uno Sol 4
hꝫ quãdã potestatẽ et virtutẽ sup oia corpa: dũ oia illuminat et supiora et inferiora. Uñ oia respicere df. Eccle. 42. Sol illuminans p oia respexit. Silr xp̃s Eccle.
dixit Mathei. 28. Data est mihi ois potestas in celo et i terra. Specialr ãt Sol Mathe.
hꝫ virtutẽ illuminatiuã. Et ipse xp̃s dixit Joan. 8. Ego sum lux mũdi. Jtẽ hꝫ Joan.
virtutẽ inflãmatiuã. Eccle. 43. Tripliciẽ Sol exurens mõtes radios igneos Eccle.
exsufflans. Et de xp̃o dictũ est Luce. vltimo. Nõne cor nr̃um ardens erat in no Luce.
bis cũ loqueref in via. Jtẽ hꝫ virtutẽ renouatiuã: qꝛ dũ poros terre aperit virtutẽ latẽtẽ in radicibus ad actũ pducit: et qd̃ mortuũ videbaf: reuiuiscit et renouaf qd̃ vetustate tabuit. Et ita similr p xp̃m renouamur et regeneramur in nouã vitã: fm illud Ephe. 4. Renouamini spũ mẽtis vestre et induite nouum Paul.
hoiem ꝛc. Hic. n. nouus hõ xp̃s est. Jtẽ hꝫ Sol virtutẽ purgatiuã. Nã tenebras fugat et fetores cõsumendo purgat. Sic xp̃s purgat tenebras ignorantie et feditates pctõꝝ. Hebreoꝝ. 1. Purgationẽ pctõꝝ faciẽs. Jtẽ hꝫ virtutẽ nutritiuã. Qꝛ dũ suo calore terre humiditatẽ resoluit: vi sua attractiua qd̃ radicib⁹ est simile de illa attrahit: et in terrenascentiũ nutrimẽtũ cõuertit. Sic xp̃s nutritor fideliũ dixit. Ego sum pastor bonus. Qui calore amoris resolutus i mortẽ: corpus suũ nobis simile tradidit in cibũ et sanguinẽ in potũ. Et iõ ipse dicit. Joan. 6. Caro mea vere est cibus. Jtem Sol habet virtutem conciliatiuam. Unde virtute sua ꝯciliat in corporibus aialiũ quatuor elemẽta. Sic xp̃s recõciliauit nos deo per mortẽ suã: fm illud Roman. 5. Reconciliati sumus deo p Paul.
mortem filij sui. Jtem Sol habet virtutem immutatiuam. Nã fm q ascendit et descendit per. 12. signa zodiaci: sic variat et immutat tẽpora. Nam existens in nostro hemisperio facit diem: existens vero in alio facit noctem. Sic Christus existens per gratiam in anima illuminat eam et diem ibi facit. Sed recedẽs ab ea per culpam: tenebrosam et nocturnam dimittit. Jtem Sol habet virtutem distinctiuam. Quia secũdũ quatuor versiões: distinguit quatuor tempora anni. Quia existens in Ariete facit ver. Ascendens ad Cancruꝫ: estatem efficit. Ad Librã autũnũ cõstituit: sꝫ dũ ad Scorpionẽ descẽdit hyemẽ introducit: vnde Eccle.
Eccle. 1. Orif Sol et occidit ꝛc. Qd̃ fm Ugonẽ de sctõ Uictore: sic exponif. Ugo.
Orif qñ. s. p vernale equinoctiũ ingrediẽs ad nr̃m polũ ꝯsurgit. Occidit qñ p autũnale exiẽs ad inferiora descẽdit. Girat p meridiẽ qñ in hyemalib⁹ signis cõmoraf. Flectif ad aqlonẽ qñ in estiuis signis q̃ polo boreali viciniora sunt circũferf. Similr Sol spũalis xp̃s ortus ẽ p incarnationẽ. Psal. Ortus ẽ Sol et Psal.
cõgregati sunt. Occidit per passionẽ. Uñ. Psal. Sol cognouit occasum suũ.
Ad locũ reuertif per ascensionẽ. Unde Abacuc. 3. Sol et Luna. i. xp̃s et triũ Abacu.
phãs ecclia steterũt in tabernaculo suo. s. in celo. Flectif ad aqlonẽ p suã ad iudicãdũ reuersionẽ. Hiere. 1. Ab aqlone pãdef oẽ malũ sup oẽs habitatores ter Hiere.
re q̃tũ ad peccatores. Jn iudicio stabit xp̃s sicut Sol in medio celi. Josue. 10. Josue.
Stetit Sol in medio celi: et dicit: stetit: qꝛ nõ plus flectitur nec prece nec pcio.

vnde dr. Eccle. 15. Qui timet deū faciet bona. Sȝ btā virgo Maria etiā dr esse mater timoris. Eccle. 12. Quia. s. sibi deuotos ad deū timendum inducit ⁊ eis suis meritis donū timoris acqrit: ex quo eos in bonis opib⁹ fecūdos efficit: sed opȝ eā puenire p deuotionē si quis vult ipetrare sue grē benedictionē. Sapiē tie. 16. Oportet preuenire Solem ad benedictionē tuaȝ: ⁊ ad ortū lucis te ado rare. Septimo Sol hȝ virtutē discretiuā: q: p eius lucem oīa detegentē: nūc colores oēs discernim⁹: ⁊ nigrū ab albo distinguimus. Silr btā virgo Maria est q̄ mētibus sibi deuotis acquirit lumē discretionis ⁊ veram cognitionē vitio rū atq; virtutū. Vñ dr mater agnitionis. Hoc lumine carēt illi miseri q reueren tiā nō habēt ad eā: sed potius cōtra eā infelices suas linguas relaxāt blasse mantes: q vere possunt dicere. Sapie. 5. Justitie lumē nō luxit nobis: ⁊ Sol iu stitie nō est ortus nobis. Et illud Eccle. 6. Nō vidit Solē nec cognouit distan tiā boni ⁊ mali. ¶ Octauo Sol habet virtutē fortificatiuā. Vñ videmus q in eius ascēsu super nostrū horizontē virtutes aīalium roborant ⁊ fortiores ef ficiunt: ⁊ vsq; ad diē mediā augmētant: ⁊ qñ Sol rēdit ad occasuȝ debilitant ⁊ iō in somnū aīalia resoluunt. Vñ et flores in ortu Solis aperiunt q in occa su claudunt. Jta btā virgo Maria sibi deuotos ꝯfortat ⁊ roborat: dū eis subue niēdo ad spem ⁊ fiduciā sui mētes eoꝝ subleuat. Vñ ipsa dr esse mater spei san cte. Eccle. 24. Propter omnes ergo dictas proprietates dicit eē electa vt Sol. Canti. 4. Et mulier amicta Sole. Apoc. 12.

Ecce. / Sapie. / 7 / Sapie. / Ecce. / 8 / Ecce. / Canti. / Apoc.

¶ Sol sanat febrem: Moralitas. Cap. 49.

Eatus Gregorius. 12. Moraliū super illo verbo Job. 14. Operi manuū tuaꝝ porriges dexterā. dicit. Operi manuū suaꝝ porrexit oīpotens dex terain: q: p filiū suū vnigenitū incarnatū: infirmū iacēs genus humanū erexit. Et Aug. loquens de Sole. i. xp̄o. dicit. Venit vt magnus medicus: q: magnus vbiq; iacebat egrotus. Vbi nota q lȝ in corpore nr̄o fm̄ diuersa mē bra multe sint ifirmitates: sicut podagra ciragra: obtalmia: ⁊ hmōi: dicte tñ in firmitates nō sunt vſes toti corpori. Febris aūt vniuersalis ē toti corpori ⁊ cui libet parti corporis simul. Offenso. n. corde a fumo putrido: cū ipe sit principiū gubernatiuū totius corporis ⁊ oīum membroꝝ simul: per febrē simul totū ofe ndit corpus: ⁊ iō febris ē infirmitas vlis ⁊ periculosa ad interficiendū. Et p pterea eget bono medico. ¶ Pro quo nota q Phs. i. de Proble. qrit. Quare in estate febres multe sunt: ⁊ nō ita periculose: sȝ in hyeme febres sunt pauce sȝ periculose: ⁊ p maiori pte interficiūt. Et rñdet primo q̄tū ad pluralitatē ⁊ pau citatē febriū: ⁊ dicit q nā nr̄a debilior est in se in estate q̄ in hyeme: q: in estate calor nō est adiutus: ⁊ iō plures distrasie possunt corpori accidere. q: n. i estas te pori corporis sunt apti: ⁊ calor nālis est debilis: nā ē debilis: ⁊ iō faciliter pa tit: ⁊ sic facilius gñant ex parua cā febres: q: aūt cā parua est: faciliter sibi resis stit: totū oppositū ē i hyeme q: tunc nā in se fortior est: q: pori clausi: ⁊ iō calor ordinat ⁊ fortificat intra: ⁊ iō pauce accidūt distrasie corpori. Magna igitur ē tunc cā febris ⁊ difficulter sibi resistit ⁊ sic interficit. Ex his postea ꝯcludit: q que accidūt in estate ex leui cā possunt accidere: quā nō ꝓhibet nā debilis: ⁊ iō nō sunt periculose, ꝓpter leues cās: sed q̄ accidunt in hyeme ex graui cā accidūt quā nō pōt ꝓhibere nā fortis: ⁊ ꝓpter hoc sunt periculose. Et q: in dicta respō

b (margin) / Greg. / Aug. / Phs. / Qō.

Q̄ō. sione diminute loqtur. iō supplet in alio Problemate vbi q̄rit. Quare a pleyade vsq; ad Oefirū infirmitates sunt piculose. i. a principio Nouēbris qn̄ Sol opponit pleyadi: vsq; ad p̄ncipiū Martij: qn̄ Oefirus stella sitr Soli opponit. R̄ndet q̄ hoc est p̄pter frigus qd̄ accidit ex lōgitudine Solis. S3 Sol adueniēs in Martio curat illas febres. Sic sp̄ualiter ifirmitas n̄ra. i. pctm̄ assimilat febri: q2 fuit vlis (q2 oēs i Adā peccauerūt.) 7 Esa. 1. A plāta pedis vsq; ad verticē nō ē in eo sanitas: s3 q2 Sol iustitie x̄ps elōgatus erat a nobis: incurabilis

Esa. erat. Hiere. 30. Insanabilis est dolor tuus: pp multitudinē inīqtatis. S3 acce-

Hiere. dēte ad nos Sole iustitie. i. p incarnationē: sanati sumus. Vn̄ Esa. Vere languores n̄ros ipse portauit: 7 dolores n̄ros ipse tulit: cuius liuore sanati sum⁹. Venit igit Sol noster vt medicus. Et vere vt medicus. Triplici. n. via procedunt medici in curādo ifirmitates. i. euacuādo putridos hūores. p catortica amara. i. p medicinas solutiuas amaras: restringēdo mēbra lassa p opiatas: in qb⁹ sunt p̄ictica q̄dā: sicut sunt aurea musa: Mitridatū. Et. 3°. restaurādo corpus extenuatū p dulcia vt sūt Dyarodō: Triasandala: 7 pulli gallinar: 7 Edi 7 hmōi. S3 nota q̄ medici regū in dādo dictas medicinas. Primo ipi accipiūt medietatē cuiuslibet: 7 postea dant ifirmo. Sic x̄ps ad euacuandū pctā p amara: q2 pnia amara est. Primo accepit amaritudinē passionis. Scd̄o ad restringendū fluxus 9cupiscipilis 7 irascibilis in nobis: restrinxit se primo: q2 pctm̄ nō

Esa. fecit nec dolus inuētus est in ore eius. sicut Esa. ait. Tertio vero ad restaurādū nos debiles: p cibū: dedit nobis corpus 7 sanguinē suū in cibū. Contra oia etiā vitia in x̄po inuenies medicinā. Nā 9tra supbiā iuenies hūilitatē: q2 discite a me q2 mitis sum 7 hūilis corde. Cōtra auaritiā iuenies pauptatē: q2 vulpes foueas hn̄t 7 volucres celi nidos: filius aūt hois nō h3 vbi reclinet caput suū. Cōtra luxuriā: inuenies castitatē: q2 castissimus fuit 7 de castissima matre natus. Sic ergo Sol x̄ps ab oib⁹ ifirmitatibus curauit nos: pp qd̄ dicebat.

ps ps. Ego dixi dn̄e miserere mei sana aīa3 meā q2 peccaui tibi. Bn̄ ḡ dicit Augu. Venit vt magnus medicus: q2 magnus vbiq; iacebat egrotus. Alteri⁹ 9ma

Q̄ō. iori dictor declaratione. Ptho le. Propōne. 60. Centilo. Querit. Quare nā i

Ptol. hyeme q̄tūcūq3 fortis succūbit febri? Et dicit q̄ q2 in oi actione corpor iferior nō solū regrit actio p̄pria: sed et virtus causar primar. Inter alias aūt cās virtuosas q̄ adiuuāt inferiora ad agendū: est Sol. Elōgato aūt in hyeme Sole a nobis: nā nō adiuuat ab eo: q̄tūcūq3 igit nā sit in se fortis: nō tn̄ expellit materiam febris. Et iō videmus ifirmitates seu febres cronicas nō posse tota hyeme a nā expelli: quousq3 v3 Sol in vere vel i estate appropinquet ad nos. Ex his habemus q̄ nā q̄tūcūq3 in se fortis: q2 nō adiuta ē a Sole: q2 remotus ē succūbit tn̄ febri. S3 appropinquāte Sole expellit febrē. Sic sp̄ualiter suo mō accidit de aīa 7 de sua ifirmitate: q̄ est pctm̄: qd̄ nō sine cā cōparat febri putride: de qua facta est mētio. Vbi nota q̄ Phs. 4. Metaph. q̄rit. Quare cū oia: q̄ sunt

Phs. infra Lunā putrescāt vel putrefiāt: q̄ est ergo cā q̄ ignis nō putrefit: bene pōt

Q̄ō. ignis corrūpi: vel q2 marcescit deficiēte sibi mā in quā agat: vel q2 extinguit a contrarijs: sed putrefieri non potest. Et respondet q̄ in hoc differt corruptio a putrefactione: q2 corruptio est ab exterioribus puta a 9trarijs: s3 putrefactio fit ex defectu interioris caloris. Vn̄ qn̄ deficit calor n̄lis iterior: 7 multiplicat

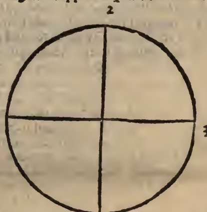
alienus

alienus in quacūq3 re fit putrefactio: qđ non pōt accidere in igne. Scđm hoc igit febris putrida fit ex defectu caloris nālis intrinseci: q non bene regit in se huīores ꝛ ex supabundātia caloris extranei. Sic accidit de pctō: qđ accidit ex inordinato calore amoris nālis. Naturali.n. amore qlibet diligit seipm. Uñ inordinatus amor sui ē cā oīs pcti. Aug. Amor sui vsq3 ad ɔtēptū dei fecit ciuitatē Babylonis. Uñ qñ ordinatus amor sui deficit: ꝛ sic fit deordinatus. hoc non pōt fieri nisi q2 inordinate amant exteriora: ꝛ sic fit febris pcti. Ab ista aūt febre genus humanū q̄tūcūq3 forte q̄tūcūq3 potēs: vt fuerunt Patriarche ꝛ Prophete: nunq̄ tñ potuit liberari: eo ꝙ Sol iustitie erat elōgatus ab eis: sed appropinquante p incarnationē Sole iustitie: natura hūana ab eius virtute expulit febrē pcti. Et hoc ē qđ dicit. Greg. vt supra. s. ꝙ sic deus pꝫ porrexit dexterā operi manuū suap. i. gñi hūano: qđ fuit opus manuū suap: q2 misit filiū suū: vt iuuaret illud ad expellendū infirmitatē pcti. Figura huius Math. 5. vbi dr. Qđ Socrus Symonis tenebat magnis febrib9. Aduenit aūt xp̄s in domū illā ꝛ imparauit febri: ꝛ ɔtinuo fuit sanata: magna ergo ē febris pcti: q̄ nō pōt expelli a nā: sed xp̄o aduenīēte fuit expulsa. S3 velit deus ꝙ ita simus dispositi ꝙ q per aduentū xp̄i liberemur a febre pcti: sed potius ē totū oppositū. Nā xp̄s Sol iustitie aduenit ꝛ fudit p nr̄a liberatione suū sanguinē: vt oēs reciperemus pfectā sanitatē: non pꝑter hoc tñ curamur a pctis: s3 febris ista magis ac magis inualescit. nunquam.n. homines ita fuerunt dispositi ad peccandū: ꝛ ad rapiendum seu auferendū aliena: sicut modo. Unde accidit de febre peccati: sicut de febre Leonis. de quo dicitur ꝙ semper febrizitat febre quartana. Et causa est. sic enim se habet de qualitatibus actiuis respectu passiuarum: ꝙ si sint temperate: vtraq3 stat cum vtrisq3: temperata.n. caliditas stat cum humiditate ꝛ non destruit eam: ꝛ similiter frigiditas. Et similiter se habet de siccitate. Sed si tales qualitates sunt excessiue: humiditatem reducunt ad siccitatē. Nā excessiua caliditas desiccat aquā: q̄ est humida. Similiter excessiua frigiditas: vt p3 in niue. Et q2 in Leone est excessiua caliditas: iō inducit in corpus excessiuā siccitatē: q̄ est causa febris quartane: q2 igit in eo ē excessiua caliditas inordinata: iō tantā facit inordinatā siccitatē: vt sp sequatur dicta febris: nec aduenīēte Sole pōt curari. Sic se h3 de auaris: q inordinate ardēt ad bōa tpalia. Nā talis ardor fac̄ eos siccos ꝛ sitibūdos: q2 Crescit amor nūmi q̄tum ipsa pecunia crescit: sic ēt fit de aqua. nā Quo plus sūt pote plus siciunt aque: ꝛ iō sp sunt cū febre pctī. Figura huius Deute. 28. vbi dr. Si audire nolueris vocē dñi dei tui: veniēt sup te maledictiōes iste: pcutiet te dominus egestate ꝛ febre. Uox aūt dñi dei nostri ē. Diliges ꝓximū tuū sicut te ipm. Sed dic mihi. Audit ne hāc vocē auarus: q ɔtinue decipit ꝛ spoliat ꝓximū? Certe nō: ꝛ iō pcutit cū dño egestate: pp hoc.n. auarus nō satiat: q2 pcussus ē egestate sp credit egere. Ad hāc autē īsatiabilitatē seqꝫ febris pcti: vt nunq̄ recedat: q2 nunq̄ restituet. S3 bñdictus sit deus. Jā aduenit salus nr̄a iā aduenit Sol iustitie xp̄s: ergo si volumus possumus curari a febre pcti. Et ad hoc ꝓpositū pt adduci qđ dr. Joā. 4. Hora septima reliqt eū febris. Ubi nota ꝙ vt Isido. dicit. Hora: descēdit a greco: ꝛ idē est ꝙ finis. Nā Daniel. 9. dr. Qđ Daniel. ꝓpheta de morte Chri ꝛ nostra redemptione loquens dicit:

Greg.
Math.
Deute.
Joan.
Isido.
Daniel.

Usqz ad quartum ducẽ ebdomade septẽ: ꝛ finẽ accipiet peccm̄: vt deleat̃ iniqtas ꝛ adducat̃ iustitia sempiterna: occidet̃ xp̄s. Uñ ñ mortẽ xp̄i post septẽ ebdomadas dicit eẽ finẽ pctĩ. Merito ergo saluatio n̄ra p mortẽ xp̄i dr̃ hora septima.

Ptbol. Qõ. ¶ Ubi ad ppositũ Ptbol. Propõne. 60. Cẽtiloqȷ q̃rit. Quare Crises i qb⁹ nã liberat̃ ab ĩfirmitate: sunt sp in septẽ: qr Crises vel sunt in septimo ꝑmo ab infirmitate: vel in scd̃o septimo. s. i quartodecimo: vel in tertio septimo. s. in vigesimo primo: vel in quarto septimo. s. in vigesimo octauo. Pro r̃nsione nota ꝙ Astrologi diuidũt celũ ad modũ crucis: cuius vnus pũctus ẽ ascẽdẽs: ꝛ oppositus pũctus ẽ domus septima: ꝛ alius pũctus ẽ angulus medij celi: ꝛ oppositus eius pũctus ẽ angulus terre. Et iõ dicũt ꝙ qñ incipit infirmitas tunc Luna est in primo pũcto istius crucis vbicũqz fit: ꝛ supponat̃ ꝙ sit ascendens mõ. qr eodẽ mõ se hz vbicũqz fit. Unde tunc sanitas non põt in tali fieri: si multa est mã: nisi Luna tanget aliquẽ punctũ dicte crucis: in quo sint ↄiũctiones vel aspectus seu ꝓiectiones radioꝝ alicui⁹ boni plãcte: adiuuãtis ꝛ fortificãtis Lunã: qr tũc sic Luna adiuta liberat a febre: vide ad hoc Alcabitiũ. Ad hoc aũt ꝙ veniat ad dictũ punctũ scd̃m crucis: vbi nãz adiuuet: currit vsqz ad diẽ septimũ: ꝛ sic se hz ꝙ si nõ est Luna tunc fortificata nec adiuta: nõ adiuuat naturã: ꝛ nã succũbit ꝛ nõ liberat̃ a febre. Silr̃ aũt si est adiuta Luna adiuuat nãz: ꝛ nã adiuta ꝑualet morbo ꝛ sic sanat̃. Pariformiter ẽt est in aliis supradictis punctis. Et iõ Crises fiunt in istis septẽnarijs. Sic suo mõ se hñt spũaliter. Per Lunã itelligo xp̄i humanitatẽ: q̃ nõ liberauit nec fecit finẽ n̄ro pctõ: nisi qñ venit ad punctũ crucis. Uñ canit ecclesia. Per lignũ serui facti sumus: ꝛ p sanctã crucẽ liberati sumus. Sz anteꝗ̃ ad istũ punctũ veniret: oportuit ꝙ curreret vsqz ad septẽ dies. s. ad septẽ etates: ꝛ in septima etate xp̄i hũanitas posita in cruce dedit finẽ n̄ro pctõ. Septẽ nãqz assignãt̃ etates. Prima ab Adã vsqz ad Noe. Scd̃a a Noe vsqz ad Abrahã. Tertia ab Abrahã vsqz ad Mosen. Quarta a Mose vsqz ad Dauid. Quinta a Dauid vsqz ad trãsmigratiõnẽ Babylonis. Sexta a Trãsmigratione Babylonis vsqz ad xp̄m. Septima est in qua xp̄s mortuus ẽ ꝛ liberati sumus: q̃ durabit vsqz ad finẽ mũdi. Et in gl̃ia eterna erit octaua. Et sic verificat̃ Illd̃ Joã. 4. Hora septima reliqt eum febris: qr hora septima seu fine septimo: qr finẽ accepit pctm̄ in septia etate. Et nõ sine cã deus fecit hoc: qr ꝓuidit nobis fm̄ nãm n̄ram. Pro quo nota ꝙ hõ dr̃ minor mundus. Et cãm assignat Plato li. 2. Thimei. vbi dr̃ q̃liter facta sit aĩa n̄ra. Dicit aũt sic. Aspectũ rectũ in circulũ reflexit. s. deus: quẽ diuisit in duos circulos: ꝛ iteꝝ in septẽ diuisit: vt sit aĩe motus: sicut ꝛ celi motus.

Alcabi.

Plato.

Unde

Unde dicit q̄ ala nostra primo fuit facta recta: ꝛ postea reducta in circulum: ꝛ postea in duos circulos: ꝛ postea in septem: vt motus anime sit sicut mot⁹ celi. Ad qḋ intelligendū nota q̄ vt expositor dicit super. 6. Eneydos Uirgilij in illo. Nec nō trheicius longa cū veste sacerdos. Oblogtur numeris septē discrimina vocū. Ista septem discrimina vocū sic exponūt. Fabula fuit q̄ Orpheus fuit fili⁹ patris Oeagri de genere Mercurij ꝛ matris Caliope: q̄ Musa fuit: ꝛ vt filius deorum ascendit celos: ꝛ inuenit ibi nouem celos: quoꝝ duo nullum faciebant sonū: sed septem sic: ꝛ ibi collegit ex sonis illis harmoniam: ꝛ ad illoꝝ similitudinem fecit lyram: sono cuius oēs animas componebat ex bestijs. Ueritas aūt fuit q̄ Orpheus fuit magnus philosophus ꝛ astrologus: ꝑpterea dicitur esse de ꝓgenie Mercurij: cui attribuit sapientia: ꝛ fuit ēt magnus in sermocinalibus: ꝑpter hoc scribit filius muse: q ꝯsiderauit ꝛ circulū non erraticum: ꝛ circulos erraticos: q quantūcūqꝫ discrepent in se: veniūt tñ ad ꝯsonātiā ꝛ sic cōposuit alas: q: sic dixit esse cōpositas. Mens igit nostra circularis ē: q: iungit finē principio: vel quia reflectēdo cognoscit ꝛ vult se: vel q: cognoscit ꝛ vult deū. Unde anima diuisa est in duos circulos. s. intellectū ꝛ volūtatē: qui circulares sunt (vt dictū est) quos diuisit in septē alios circulos: q sunt septeꝫ virtutes: q̄ iūgunt nos principio. s. deo: videlicet quatuor morales Cardinales: ꝛ tres intellectuales. s. sapientia: scientia: ꝛ intellect⁹. Anima igit nostra cōposita est in septem: ꝛ ideo septima etate deus voluit sibi subuenire per morteꝫ suam. Figura huius. Apoc. 5. vbi dicitur. Et Joānes vidit librum scriptū intus ꝛ foris. ita q̄ erat signatum septem sigillis. Et angelus dixit voce magna. Quis est dignus soluere librū ꝛ aperire signacula eius? ꝛ nemo nec in celo nec in terra nec infra poterat aperire librū istū: ꝛ tūc Joānes de hoc flebat. Sꝫ vn⁹ de senio: ib⁹ dixit: ne fleueris: q: Leo de tribu Juda: radix Dauid q occisus ē: poterit aperire librū: ꝛ soluere septē signacula eius. s. septem vitia. Liber iste ē anima scripta intus q̄tū ad intellectū: ꝛ extra q̄tū ad sensum. Fuit aūt signata septeꝫ sigillis. septem. s. vitijs clausa. s. vsqꝫ ad septimā etatē: vt nūq̄ posset aperiri: sic q̄ viderent deū: nec vnq̄ inuent⁹ fuit in celo: nec in terra: nec infra terram: q librū istū. s. ad deū videndū posset aperire: imo nec ēt in Joāne baptista quo nō surrexit maior inter natos mulieꝝ. Sed leo de tribu Juda aperuit librū: vt oēs aīe sanctoꝝ patrū deum viderēt: qui ante videre non poterant: ꝛ aperuit ēt omnia septē signacula septem etatū: q: occisus est: ꝛ redemit nos in sanguine suo. Uel dic q̄ Orpheus composuit homines per septem virtutes s. tres theologicas fidem: spem: ꝛ charitatē: ꝛ quatuor Cardinales. s. iustitiā: prudentiā: ꝛ fortitudinem: ꝛ temperantiā. Uera igit compositio hominis vt homo est: consistit in septem. Sed hanc harmoniā destruxit diabolus ꝑ septeꝫ dissonantias. s. per septē peccata mortalia: imo ēt adhuc suasit peccatuꝫ hora septima. Gene. 3. de pctō hoīs dr. Et tūc deus ambulabat ad auram post meridiē. s. hora septima: q: paradisus terrestris est sub equinoctiali: vbi semper ē eqnoctiū. Ussi deus hoc pctm̄ factū ꝑ septē: voluit ēt curare ꝑ numeꝝ septem. Et sic hora septima reliqt eū febris. Ubi ēt nota q̄ Zabel Astrologus in lib. de iudicijs dicit. Pro pugnis ꝛ victorijs. Regras primam domum ꝛ septimam: que est opposita: nam vna est septima alteri: ꝛ que fortior est: vincit: ꝛ causa ē:

Apoc. Gen. Zabel.

nam cõtrarietas in q̃litatibus passiuis nõ stat simul: sʒ vnũ cõtrarioꝝ pugnat cũ altero. Siĺr q̃litates actiue ↄtrarie: vna pugnat cum altera: sicut ignis cum aqua: sic se hʒ domus prima: q̃ attribuiť vni pugnãtiũ: ⁊ septima q̃ dať alteri pugnatoꝝ: q2 opponunť qualitatib9 aliq̃ actiuis ⁊ aliq̃ passiuis: ⁊ iõ q̃ fortior est: expellit septimã a se: ⁊ sic ille talis vincit. Sic spũaliter male agẽdo errauit homo: in septẽnario numero: septẽ pctõꝝ mortaliũ: vt dictuʒ est. Et iõ in bene agẽdo p xp̃m curatus est: q2 instituit in curã septẽ vitioꝝ: sacra septẽ que oĩa vim habuerũt ex sanguine suo. Vñ Math. Hic est sanguis meus qui ꝓ vobis ⁊ ꝓ multis effũdeť i remissionẽ pctõꝝ. Immo ẽt salutẽ facere voluit hora septima: q2 mortuus fuit ẽm vnũ Euãgelistã transacta hora sexta. i. septima: ⁊ ẽm aliũ hora nona: accipiẽdo horã nonã ꝓ meridie: vt cõiter dť. Figura huiꝰ Leuiti. 4. vbi dť. Q̃d pro pctõ populi occidebať vitulus imaculatus. de cuius sanguine aspergebať tabernaculũ: qd̃ erat tũc ecclesia: septies. Ecce septẽ sacra fundata in sanguine xp̃i: qbꝰ aspersa ecclesia mundať populus a pctõ. Sed bene dico ꝙ fuit determinatũ p modũ sc̃dm̃ Astrologie: vbi septima domus si fortior: vincit. Nã xp̃o fortissimo data fuit ista victoria: q2 vicit leo de tribu Juda radix Dauid: qui occisus aperuit septẽ signacula: ⁊ sic hora septima reliq̃t euʒ febris. Ex quibus omnibus patet ꝙ sicut Sol liberat a febre: sic Sol iustitie Christus: liberauit nos ab iniquitate ⁊ peccato.

Math.

Leuitici

¶ Sol cantare facit aues in vere: Moralitas. Cap. 50.

Vestio fit super. 6. de aïalibus. Quare aues per totam hyemẽ sunt taciturne: sed cantant in vere? Et rñdent aliqui: ꝙ hoc accidit: q2 Sol in hyeme est a nobis remotus: ⁊ iõ nõ potest calefacere: sʒ in vere Sol tũc accedẽs ad nos ẽt calefacit corda auiũ: ꝑpter qd̃ cantant. Et licet taliter dicentes aliq̃d tangant de causa: nõ tamen ponunt totam causam. Pro quo nota ꝙ vt Phs lib. de longitudine ⁊ breuitate vite dicit. Fundamentũ vite oĩum animaliũ est spũs cõplantatus: q spũs est corpus subtilissimũ de natura ignis: qui continue generať in corde. Ad conseruandã aũt vitam animaliũ in hoc spũ: vt Ptho l. 86. propõne Cẽtiloquij dicit. Diuersi planete diuersos habẽt effectꝰ. Nã Sol isto spũ hʒ solũ viuificare corpus. Venus vero eodem spiritu conseruat appetitũ concupiscibilem. Mars vero appetitum irascibilem: ⁊ sic de singulis. Unde licet accedente Sole ad nos: multiplicetur spiritus ad cõseruandã vitam: que est fundamentũ operationũ: non tamen ꝑpter hoc mouet appetitũ qui fundatus est super eodem spiritu: nisi forte per accidens. Sed q2 vt Alfraganus ait. Venus nunq̃ recedit a Sole: sed semper eum circuit: q2 centruʒ epicicli sui est cũ centro Solis: ⁊ iõ accedente Sole accedit ⁊ Venus: que mouet appetitũ concupiscibilem ad exercitiũ actus: ⁊ tunc querit obiectuʒ qd̃ mouet appetitum ad determinationem actus: mouetur autẽ ⁊ quiescit appetitus sicut ⁊ quelibet res naturalis. Res autem q̃ debet naturaliter sursum moueri: oportet primo ꝙ acquirat formam leuitatis qua habita statim mouetur q̃diu veniat ad terminum ⁊ quiescat. Et idem est de grauibꝰ: sicut patet de pluuia. Primo. n. vapor requirit formam aque: ⁊ postea statim mouetur deorsum: nec cessat motus suus donec veniat ad terminum. Sic se habet de appetitu. Nam primo imprimitur sibi forma ab obiecto sibi conuenienti que forma dť amor:

Phs.

Pthol.

Alfra.

Postea statim incipit moueri: et hoc dicitur desyderium: et si adipiscitur rem amatam vel in re aut effectu: vel ad minus in spe quiescit: et hoc dicitur delectare seu gaudium. In istis talibus motibus spiritus superabundans mouet pulmonem: et sic sequitur cantus. Cantant igitur aues in vere: quia ex motione superiori mouent ad amorem rei conuenientis: et ad desyderandum eam: et ad delectandum in ea: et sic pulmo plenus spiritu tam ex calore Solis: quam ex influentia Veneris: cantat: et quia parue aues plus abundant in spiritu quam magne: ideo plus cantant.. Sic suo modo spiritualiter accidit de sanctis qui fuerunt maxime deuoti. Pro quo nota quod licet voluntas nostra volens finem: moueat seipsam ad exercitium actus quantum ad ea que sunt ad finem: quia tamen non semper voluit finem: oportet quod ad volendum finem ab aliquo moueatur: qui non potest esse nisi solus deus: motum enim naturalem cuiuscunque rei dat illud quod dat formam: et tale est ipse deus qui creat animam rationalem cum voluntate. Unde voluntas nostra eo modo quo dictum est mouetur a Sole. id est deo. Etiam mouetur a deo vt ab obiecto conuenienti: cum sit summum bonum: ex quo in sanctis viris et deuotis causatur amor: desyderium et gaudium in spe: et maxime in solennitatibus sanctorum: in quorum glorificatione apparet maxima bonitas diuina. Merito igitur cantant. Unde dicitur in ps. Psallite deo nostro: psallite: psallite regi nostro psallite. Et ideo sancti Patres antiqui cantabant deo: quorum exemplo nos christiani in festiuitatibus sanctorum cantamus et psallimus in ecclesia. differt enim psallere et cantare: quia omne psallere est cantare vel canere: sed non econuerso. Unde psallere fuit introductum a Dauid qui cantabat deo Psalmos cum Psalterio decem cordarum: quod est quoddam instrumentum: non sic autem est cantare. Pro quo tamen nota quod vt dicitur primo Posteriorum. Subiectum vnius scientie est vnum: non vnitate materiali: sed vnitate formali. Sicut visibile dicitur vnum obiectum visus non materialiter: sed formaliter. Sic et scibile respectu eiusdem scientie. Et ideo quantumcunque sonus cordarum et vox viua humana differant genere: de eis tamen est vna scientia Musice: quia conueniunt in proportionibus et harmonijs: que in musica sunt formalia. Unde voces mortue et voces viue ex arte humana faciunt vnum. Sic se habet de viris iustis et deuotis: qui mortui sunt mundo: quantum ad delectationes sensuales et viuunt deo quantum ad intelligibiles: et tamen in laudibus dei totum sunt vnum. quando enim considerant tantam dei bonitatem quod fratres nostros et angelos et homines eripuit de ruina: et dedit eis seipsum per gloriam: ac beatificauit: merito vis intellectiua et vis sensitiua debet vacare laudibus dei. Figura huius. habetur in Exod. vbi dicitur. Quando filij israel fugientes Egyptios hostes: transierunt per mare rubrum: et liberati sunt et de hostibus et de mari: tunc Moses hoc videns dixit. Cantemus domino: gloriose enim etc. Similiter etiam Maria fecit. Moses interpretatur assumptus de aqua. Ecce ratio. Maria interpretatur amara. Ecce sensualitas. Quia tamen fratres nostri: idest sancti: qui sunt in gloria celesti: quorum hodie festum colimus. erepti sunt de aquis: idest tribulationibus huius mundi: et ab hostibus: scilicet demonibus. vtraque. scilicet ratio et sensualitas debet vacare dei laudibus: cantando et psallendo. Sed velit deus quod in infirmitatibus nostris: et mens et caro vacent deuotioni et laudi dei:

Psal. (margin, beside "psallite regi nostro")
Pho. (margin, beside "Subiectum vnius scientie")
Exod. (margin, beside "transierunt per")

sed hodie in solēnitatibus sctorꝝ bene fiunt cantus: sꝫ deuotio nulla ē. Unde
Esa. talis cantus fit in dei molestiā. Esa. i. Solēnitates vestras odiuit aīa mea: fa-
cta sunt mihi molesta: laboraui sustinēs. Unde sic cantare: est prouocare iram
Phs. dei. ⁊ ideo sequit̄. Heu vindicabor de inimicis meis. Phs in Astrologia naua
li dicit: ꝙ qn̄ graculus mutat voces in cantando est signū tempestatis. Ubi no
ta ꝙ aliquando aues cantāt in vere (de quibus dcm̄ est.) aliqn̄ cantant qn̄ pro
nosticantur tempestatē futurā. Nā in vere cantāt ex amore cōitatis: vt. s. mul
tiplicet̄ species: sed qn̄ ꝓnosticant̄: cantant ex amore proprio. Cerebrū. n. ea
rum vbi est eaꝝ extimatiua: que de conferēti ⁊ nociuo mouetur a corporibus
celestibus: ⁊ tunc cantant ex amore ad propriū indiuiduum: vt. s. saluentur: ⁊
tn̄ sequitur tēpestas. Uere sic accidit spūaliter. Primo. n. sancti viri cantabant
pro amore cōi ad proximos: sed modo oēs que sua sunt querunt: nō que Jesu
Christi: ⁊ cantant pro amore proprio. Et ideo si tempestas occupat ecclesiam
Regū. dei: non miremur. Figura huius. 4. Regū. vbi dicitur. Qd̄ rex Sedechias fa
ciebat cantare psalmos dn̄i: ⁊ tamē cum nulla deuotione: q2 adorabat ydola:
sed sic eum puniuit deus: ꝙ cū psalmis domini vituperabiliter fuit mortuus.
Magr̄. Ut. n. dicit Magister in hystorijs. Nabucdonosor in suo conuiuio fecit veni-
re Sedechiam captiuū vt cantaret psalmos ⁊ hymnos domini: ⁊ fecit sibi dari
poculū laxatiuū: vt ignominiose laxaretur corā oibus: ex quo dolore fuit mor-
tuus: sic ⁊ nobis continget. Nam q2 male cantamus ⁊ sine deuotione: iō non
miremur si tempestatem ⁊ afflictionem in cantu nostro patimur. Bene igit̄
dicit ps. Psallite deo nostro psallite. Psallite regi nostro psallite sapienter. Sꝫ
vere in solēnitate angelorū ⁊ etiā aliorum sanctoꝝ. psallimus regi. Ubi tamē
nota ꝙ licet deus sit rector ⁊ gubernator mundi: hoc tamē fit mediantibꝰ cau
sis secūdis: hee aūt cause secunde sunt angeli. Pro quo ēt nota ꝙ aliter posue-
runt phi nos regi ab angelis q̄ theologi. Nam philosophi dederunt Lune in
Phs. suis motibus aliquos angelos: ⁊ Mercurio alios: ⁊ eos ordinauerunt vsqꝫ ad
vltimam supra vel primam substantiam: que est deus: vt pꝫ. 12. Metaphy. Et
verum dixerunt quo ad regimen nostri corporis: quod dependet a motoribus
Hieron. orbium: mediantibus corporibus celestibus. Sed theologi dicunt aliter. s. ꝙ
nos regimur ab angelis quantū ad animam. Unde: vt etiā ait Hieronymus:
Quilibet tam malus q̄ bonus ab instanti creationis anime: habet angelū cu-
stodem: qui promouet bonos ad bonum: ⁊ prohibet mala: ⁊ malos ad minus
prohibet a peioribus. Unde ēt Antichristus habebit angelum custodē qui
retrahet eum vt cesset a multis malis: imo non solū quilibet homo hꝫ angelū
suū custodem: sed etiam quelibet prouincia habet vnū angelū de superioribꝰ
Daniel. ordinibus qui custodit eam. Unde super illud Daniel. x. vbi dicitur. Qd̄ an
gelus loquēs Danieli dixit. Princeps regni Persaꝝ restitit mihi. 21. diebus.
Dicit Beatus Gregorius. Qd̄ quelibet prouincia habet angelum suū: qui re
fert corā deo merita prouincie. Et q2 inuenitur ꝙ in diuersis gentibus inue-
niūt diuersa merita: ideo vna gens dominatur alteri. Unde reuelatio vel re-
latio meritorum contrarioꝝ ꝑm diuersos angelos facta. diuersam sententiam
diuinam expectantes: vocatur pugna angelorum: seu resistentia. Quia igitur
totum regimen quod deus circa nos exercet: siue quo ad corpora siue quo ad
animas

animas est mediantibus angelis: merito igitur quilibet nostrum in eorum so lentijs debet psallere. Et hoc est quod dicit Psal. In conspectu angelorum psal lam tibi deus. Pro hoc autẽ verbo: conspectu: quod descendit a conspicio cõ spicis. Nota q primitiuum huius verbi conspitio: non est in vsu: sed inueniã tur eius deriuatiua: vt inspicio: despicio: respicio: & sic de singulis: spicio ve ro non inuenitur. Sed dato q inueniretur: esset tunc differentia inter video & spicio. Ad perfectam autem visionem quam inspectio dicit: requiruntur qua tuor. s. potentia disposita ad patiendum: secundo obiectu3 quod possit agere: tertio debita appropinquatio: & quarto quod totum perficit est intentio. Un de Augu. dicit: q intentio est que omnia copulat: seu coniungit. Unde si tñ essent tria prima: diceretur visio: sed non inspectio: quia inspectio omnia qua tuor importat: & maxime qđ perfectius est. s. intentionem. Uocaẽ igiẽ visio an gelorũ cõspectus: q2 perfectissime vident: iõ ait: In conspectu angelorũ. Pro quo nota q Albertus. 19. de animalibus querit. Quis sit nobilior visus: qui in natura inueniaẽ? Et rñdet: q hic est visus pisciũ. Et causam assignat: q2 cu3 aqua sit medium grossum: in qua homines: qui habẽt acutũ visu3: nõ possent videre: pisces tamen in aqua vident multum longe: vnde hoc est signũ: q cor visus est subtilissimus: vnde si eorũ oculi essent extra aquam: eoru3 visus esset subtilissimus & perspicacissimus. Sic est spiritualiter: inter visiones. n. creatas pspicacissima & magis certa est visio intellectus. Unde visus corporis ad min9 per accidens potest errare circa visibile. Intellectus autem circa vera cognita: vt sunt prima principia: nũq potest errare: & propterea demonstrationes: de q bus loquitur Phũs pino posteriorũ: sunt magis certe & necessarie q quecũq3 visiones corporales. Uerũ est autẽ q intellectuũ quidã sunt in aqua fluxibili huius corporis: vt intellectus hominis. Et propterea ponebant Platonici q anima nostra habet species oium rerũ: & tamen propter corpus obliuiscit: S3 intellectus angelorũ est extra istam fluxibilitatem materiale3: & ideo in eis vere est conspectus: seu perfectissima visio: q2 sunt separati a materia. Unde Phi greci angelos vocant substantias separatas. s. a materia. Arabes vero eos vo cant intelligentias: & idem dicũt: vt. n. Phũs. 3. de anima dicit: vnumquodq3 statim q est separatũ a materia: est intelligens. Ubi tamen sciendũ est: q in an gelis sunt tres hierarchie: & naturaliter: quod est quid naturale: & supnatura liter quod est quid formale. Naturaliter autẽ q2 habent naturas sic dispositas & pportionatas ad recipiẽdas diuinas illuminationes in cognitiõe: nãlr. n. su periores angeli cognoscũt p species magis vniuersales & magis vnitas. Supna turalr aũt prima hierarchia recipit cognitionẽ diuinor effectuũ in ipsa prima cã. Unũ recipit illuminatiões in ipso fulgore diuini luminis: & ppter hoc ordi nes illius prime hierarchie distinguntur p operationes q̃ sunt circa deũ. Nam Seraphin ab ardore amoris: Cherubin ab intelligentia. Throni a quiete di cunẽ: q2 in deo quiescũt: qui ordines rñdẽt tribus potẽtijs anime. Nã throni rñdẽt memorie: Cherubin intelligẽtie: & Seraphin voluntati. Secũda vero hierarchia recipit perfectionẽ illuminationis: non imediate a deo: sed a prima hierarchia: tñ p formas maxime vniuersales. Tertia vero hierarchia recipit a secũda p formas particulares: que sunt pportionate mẽtibus nrĩs. Oẽs igitur

Psal.

Augu.

Alber. Qõ.

Phũs.

Phũs.

bierarchie ⁊ oẽs ordines p illuminatiões distinguntˀ. Figura huius hᵗ Ezechiel.41. vbi dᵗ: ꝙ Ezechieli fuit ostium tẽplū dñi in spū vbi vidit cherubin: q̄ hẽbat duas facies.i.fenestras: p quas illuminabatˀ tẽplū dñi i circuitu p tres partes. Tẽplū spūale dei est celestis curia: p Cherubin: q̄ iterptatˀ plures scie ⁊ intellectus: intelligunt oẽs angeli: q̄ maxime: vt dcm̄ est vigẽt in cōspectu intellectus: ⁊ p hoc dñr fenestre. Sicut.n.p fenestras itrat lumẽ in tẽplū: ita p angelos fiũt illuminatiões vsq3 ad infimos: ⁊ ab illis ad hoies: vt Dionysius.4. de celesti hierar. dicit. Diuinas visiones gloriosi pr̃es nr̃i adepti sunt p medias virtutes celestes: q2 vt ipse dicit. Ordo diuinitatis est vt infima p media disponat: ⁊ dicit ꝙ erãt in circuitu p tres partes: ⁊ bene p tres partes: q2 tres sunt hierarchie: ⁊ q̄libet hẽt tres ordines. S3 bene dixit: ꝙ Cherubin hẽbãt facies. Dionysius fecit duos libros: vnū de angelica hierarchia: ⁊ alterū de ecclesiastica hierarchia. Hierarchia.n. idẽ est qꝺ scrũs principatus. Differt aũt hm̄ eũ Hierarchia ecclesiastica ab angelica: q2 ecclesiastica pficitˀ diuino lumine velato p similitudines sensibiles: vt i sacramẽtis ⁊ i methaphoris scripturaꝝ. S3 angelica pficitˀ lumine simplici ⁊ absoluto: ⁊ ꝓpterea erãt in eis due facies: q2 illuminatio vellata ⁊ reuelata. Sic vere debet esse: ꝙ illi q̄ ꝑncipantˀ in ecclesia sint pfecti diuino lumine: vt possint dici cōspitientes. Sed nunc est totum oppositū: q2 videtˀ verificari illud qꝺ xp̃s dixit pharisceis. Sinite illos ceci sunt ⁊ duces cecorū: ⁊ si cecus cecū ducit: nō ne ambo in foueã cadẽt? Et propterea ibi dicit Ezechiel. ꝙ quedã fenestre erãt clause: ⁊ nō solū hoc: sed qꝺ peius est: q2 erãt oblique. Facilis est applicatio: de p̄latis ⁊ ecclesiasticis: qui nō solū sũt ceci p ignorãtiã: s3 ẽt sunt obliqui p malã vitã: sectãdo vitia ⁊ peccata. Nã sic facit diabolus: vult.n. duces cecos vt sic capiat ductos. Sic q̄ capit colūbas retibus: cecat aliquas: q̄bus ducibus capiat alias. Figura huius.4. Regū.25. vbi dicitˀ. Qꝺ Nabucodonosor cepit ducẽ filiorū iuda ⁊ cecauit eū ⁊ filios occidit: sic diabolus excecat p̄latos: vt filios.i. subditos occidat: pp qꝺ Prouerbi.1. dicit deus. Extẽdi manū meam: ⁊ nō fuit q̄ aspiceret.s. propter cecitatem ignorantie. Sed non sic fratres debet fieri. Sicut igitur Sol accedẽs ad nos calefaciẽdo facit cãtare aues. Sic Sol iustitie ex quo accessit p īcarnatiõnẽ ad nos: simus calidi p amorẽ charitatis: ⁊ cãtamus in solẽnitatibus angelorū ⁊ aliorū sanctorū: ⁊ ideo psallite deo nostro psallite: psallite regi nostro psallite.

¶ Qꝺ Sol cū Marte debilẽ facit in vno pede. Moralitas. Cap.51.

Tholemeus i Quadripartito q̄rit. Quare aliq̄ nascuntˀ debiles in vno pede? Rñdet ꝙ hoc accidit q2 in eoꝝ natiuitate cū Sole Mars est coniunctus. Uere sic contingit spūaliter: q2 illos qui cū Sole iustitie xp̃o ponunt Martem guerre ⁊ rebellionis sensus ad ratiõnẽ. Uel ad intellectum: oportet ꝙ sint debiles in vno pede.s. in appetitu rationali. Sed si nos volumꝰ deo duce peruenire ad regnum eius: recti ⁊ hm̄ dictamen rationis sequamur veram iustitiam: q2 xp̃us Math.6. dixit. Primū querite regnū dei ⁊ iustitiam eius: ⁊ q2 loquitˀ copulatiue ꝺ regno ⁊ iustitia: iõ nō põt vnū sine altero acq̄ri. Querite ergo primū regnū dei ⁊ iustitiã eius: vbi notatˀ sufficiens motiuum. Pro quo nota ꝙ super.14. de animalibus fit questio. Quare omnia bruta que mouentur: in eorum motu primo p̄ponunt caput. Et respondetur ꝙ motus progressiuus

progressiuus datus est aialibus: q2 multis indigēt ad conseruandā vitā: q̄ non possent inuenire in vno loco: sicut plante τ quedā concbilia que paucis indigent τ inueniunt in eodem loco: non oportuit q̄ mouerent. Mouent igitur aialia vt possint habere necessaria ad vitā. Natura aūt posuit totā cognitionē aialiū: q̄ est p sensus in capite: q2.n.caput fuit exāgue τ elōgatū a fumis cordis ideo cōueniens fuit locus sensuum: posuit etiā natura in capite principiū ois motus animalis. Nerui.n.a capite sunt. Unde caput se habet ad corpus sicut rector in duplici regimine.s.in cognoscendo τ in mouendo: q2 igitur p caput cognoscuntur necessaria ad vitam: τ animal ad ea mouetur: merito fuit prepositum tāq̄ regens totum corpus. Sic spiritualiter: nā vt ait Apostolus. Omnes in Christo vnum corpus sumus: singuli autem alter alterius membra: ipse vero Sol iustitie Christus est caput τ director noster: τ non solum est caput ad regendum nos ad necessaria ad vitam anime: que vita eterna seu regnū eternum dicitur: imo ipse est ductor: τ ipse est terminus: ipse est Rex τ ipse est regnum. Boetius.3.de consolatio.ait. Principium vector: dux semita terminus idem. Ad habendum igitur vitam anime Christum Solē preponamus qui est Rex τ regnum caput τ finis. Bene ergo dixit. Querite primū Regnū dei.s.xp̄m qui est Rex τ regnū: caput τ finis. Figura huius.1.Regum.8.vbi dicitur: q̄ filij israel dixerunt Samueli. Da nobis Regem vt egrediatur ante nos: τ ipse dedit eis Saul: qui q̄ntum ad caput excedebat omnes: nam preeminebat omnibus ex humero τ sursum: iste fuit Christus qui est caput omnis creature. Applica: quia sancti patres petierunt a deo vt mitteret Ducem vel Regem Messiam: sed ipse deus misit Christū: qui preeminet omnibus in perfectione τ gratijs ac virtutibus: sed q2 xp̄s est caput nostrum τ rector noster: τ q2 est caput corporis: sequamur eius sensum. vn̄ Apostolus ad Philippen. Hoc enim sentite in vobis qd̄ τ in xp̄o Jesu. Et sequit: formā serui accipiens: q2 humiliauit se: sed certe sic nō sentimus afflictiōes xp̄i vt humiliemur: sȝ potius volumus exaltari: τ querimus superbiā. Superbia.n.est appetitus inordinatus ꝓprie excellētie. Oēs aūt inordinate volunt exaltari τ sic non sequuntur caput xp̄m. Similiter oēs nostri motus deberēt eē bene ordinati ad xp̄ȝ: cuius tn̄ est totū oppositū: τ causa est: q2 multū volumus abundare in his que pertinēt ad corpus: τ nihil de aīa curamus. Locuste maris q̄n ambulant: preponunt caput: sed q̄n natāt: post ponūt: quia trahunt se cum cauda. Sic vere illi: q ambulant de virtute in virtutem: preponunt xp̄m: sed qui volunt natare in vanitatibus mūdi: postponūt xp̄m: τ ideo non perueniunt ad regnum dei: imo viui sunt in inferno. Figura h' hr̄ in Numeris: vbi dr̄: q̄ Dathan τ Abiron noluerunt sequi Mosen rectorem: qui eos ducebat ad regnum terre promissionis. Unde non solum ad regnum non peruenerunt: sed viuentes descēderūt in infernū. Filij aūt regni eiciētur foras. Sed nō sic fratres. Sed primū querite regnū dei τ iustitiā eius: τ sic sequamini xp̄m non claudicantes: sed recto incedentes: ac secundum dictamen rationis iustitiam seruantes. Quoniam iustum deduxit dn̄s per vias rectas: quia in Psal. dicitur. Justitia ante eum ambulabit τ ponet in via gressus suos. Unde vt dicit. Ducēte domino Sole iustitie xp̄o: τ dimisso Marte deo guerre τ rebelliōis.s.dimisso appetitu

Paul. Boeti⁹. Regū. Paul. Psal.

inordinato sensualitatis repugnante rationi: iustus vadit per vias rectas. Su
Qõ. p libro de animalibus fit questio. Quare aues q̄ viuunt de rapina sunt melio
ris visus q̄ alie aues? Respondetur q̄ hoc est: quia magis proportionatur ni=
grum in oculis earum cum albuginoso: et quia etiam oculi sibi magis sunt pro
pinqui. In proposito oculi sunt sensus et intellectus qui proportionantur: quā
do sensus dat species et intellectus recipit eas. Ad quod intelligendum nota
Phũs. q̄ Philosophus libro de problematibus querit. Quare animalia habentia
strictum pectus sunt velocioris motus in eundo? habentia vero pectus am=
plum sunt tardioris motus? Respondet q̄ pedes portant corpus et eius pon
dus. Unñ qñ tale pondus iuste vt videlicet quilibet pes tātū habeat de pōdere
ex vna parte: q̄tū h3 ex altera: leuius tunc portat: quando vero fit econtrario:
grauius portat. In habētibus aūt pectus amplū pes non stat directe sub cor=
pore: vt. s. sit iuste sub pondere: sed stat ex latere: vnde oportet multum eleua=
ri corpus: vt sustentetur a pede: et cum toto hoc multum inequaliter ponderat
supra pedem: ideo non potest ita leuiter fieri motus. Sed in habentibus pe=
ctus strictum: pedes sunt apti ad sustinendum iustum pōdus: et iō leuius mo
uetur. Ex his habemus q̄ qñ in aiali pedes sunt bene iuncti: q2 tunc sunt apti
ad iustitiam ponderis: leuius tunc mouetur: vt vadat ad terminum. Sic suo
modo accidit spiritualiter. Uita enim quidam motus est: viuens. n. dicit qd
Augu. mouet se ipsum: terminus ad quē motus est: ē deus. Augustinus super illd.
Tolle grabatū tuū et ambula: dicit. Quo autem vadis nisi ad dñm deu3 tuū?
Ambula igit vt ad eū peruenias cū quo manere desideras: per pedes autem
in scriptura itelligunt affectus. Duos aūt habem9 pedes seu affectus. s. intel
lectiuū et sensitiuū. Unde qñ pedes. s. affectus ab inuicem elongant: nō pōt in
nobis saluari iustitia. Ad iustitiā. n. pertinet vt det vnicuiq3 quod dari debet:
videlicet domino vt domino: seruo autem vt seruo. In peccatore autem non
saluatur hec iustitia. Nam peccatum est recessus ab incorruptibili bono ad
corruptibile bonum. Sed cum debeamus totum oppositum facere. s. recede=
re a bono cōmutabili: quod ptinet ad corpus: et accedere ad incōmutabile qd
pertinet ad aiam: et tamen facimus oppositum: certum est q̄ iniuste facimus.
Non enim damus vnicuiq3 quod suum est: vel quod dare debemus. Sed vñ
hoc accidit? Certū est q̄ hoc est q2 affectus sunt elongati. Affectus. n. rōnalis
naturaliter inclinatur ab bonum incōmutabile. Nā seminaria virtutū p quas
ducimur ad tale bonum: insunt nobis a natura: quando autem appetitus sen
sibilis vel sensitiuus elongatur ab eo: quia non vult sibi obedire: est tunc ac=
cessus ad bonum cōmutabile: ecce iniustitia: ecce peccatum: et per consequens
non possumus velociter ire ad dñm deum nostrum. Sed quando isti affectus
sunt iuncti: iuste portant pondus: et tūc op3 q̄ velociter per bona3 viā eamus
ad dñm: portat. n. pondus appetitus sensitiui: appetitus rationalis: quia con
descendit ad ea que sunt necessaria corpori. s. ad cōmestionē: potum: sōnum: ri
sum et huiusmodi: vt v3 fiāt qñ fieri debent. Sed appetitus sensitiuus portat
pondus ipsius rationalis: quando ad ista non mouetur nisi ex imperio ratio=
nis: et sic leuis est motus et sine labore quia conseruatur pondus fm iustitia3.
Qõ. Questio fit a Phõ. Cum celum semper moueatur: quare in motu suo nunq̄
est labor

est labor? Rñdet q̃tũ ad cãm materialẽ: q2.s. h3 ptes adequatas. Applica: sicut de motu. Figura huius Exo.19. vbi dr̃. Q̃d deus voluit q̧ veniret ad montẽ ad vidẽdũ eũ: 7 mãdauit q̧ illi debebãt ad deũ venire: nõ appropinq̃rẽt ad vxores suas: 7 sic irent ad eũ. S3 cũ appropinquare vxorib⁹ nõ sit petm̃: s3 aliquãdo est meritoriũ: q̃re g̃ mãdauit deus q̧ q volebãt ire ad eũ: nõ appropinq̃rent vxoribus? Pro quo nota. Q̃d nulla delectatio: nullus actus est in hoĩe: q ita faciat deuiare a rõne: sicut ille. s. venereus. Ut dicit ph̃s.6. Ethy. Ui si facit appetitũ sensitiuũ elõgari a rõnali: 7 iõ deus sic mãdauit. Sic vere illi q volũt ire vt deũ videant: nõ elongẽt pedes appetitus ab inuicẽ: q2 si sic declinarẽt ad iniustitiã 7 p ɔ̃ns nõ poterũt ad deũ puenire. Et iõ bñ dictũ est. Q̃d iustũ ɗduxit dñs per vias rectas. s. ad videndũ: deduxit. s. iustũ: q nõ elongat appetitu3 ab inuicẽ: sed q̧cq̃d vult ẽm appetitũ rõnalẽ: vult ẽt ẽm appetitũ sensitiuũ. S3 hodie fit totũ oppositũ. Nã oẽ q̃d fit: fit ẽm appetitũ sensitiuũ: vt p3 in multis pctõribus: q sequunt̃: sicut bruta: tm̃ sensualitatẽ: 7 ita sunt voluptatibus deditĩ: ac deo rebelles: q̧ vĩ q̧ tota eoꝝ voluntas seu appetitus rõnalis sit pdit⁹: 7 iõ sunt debiles in vno pede: q2 l3 sint sub Sole iustitie xp̃o. s. q2 sunt xp̃iani: s3 q2 sunt ẽt cũ Marte. s. rebellione carnis ad rõnẽ. iõ claudicãt 7 nõ seruãt iustitiã: 7 nõ possunt ad deũ puenire: sed per oppositũ ẽ de iustis: in q̃bus appetitus sensitiuus subijcit̃ rõni: 7 tũc vt dr̃ in ps. Justitia ante eũ ambulabit 7 ponet in via gressus suos. s. vt possit peruenire ad deum videndum. Exod. Ph̃s. ps

¶ De Sole coniuncto cum Luna. Moralitas. Cap.52.

Tholemeus ꝓpositione.33. Centiloquij querit. Quare aliq nãlr amicant̃? Nã videmus in eadẽ domo plures fr̃es: 7 illi amicant̃ illi: 7 econuerso. Alij ṽo inimicant̃: vñ venit ista amicitia? Rñdet: q̧ amicitia duorum fit q̃n Luna in natiuitate vnius ẽ in loco vbi fuerit Sol in natiuitate alterius: 7 ecõuerso. Ui oẽs q sunt sub tali cõiunctione: op3 q̧ inter eos sit talis amicitia. Sic spũaliter. Pro quo nota q̧ diuina nã ɔpat̃ Soli. Boetius.5. de ɔsola. Quẽ q2 respicit oia solus: veꝝ possis dicere Solẽ. hũana ṽo nã ɔpatur Lune ꝓpter suos defectus. Junctus autẽ fuit Sol 7 Luna. s. diuina 7 hũana nã i xp̃o. Nã de btã virgine dr̃ in ps. Sol 7 Luna steterũt in habitaculo suo. Oẽs igit̃ q sunt in ista ɔiunctione diligunt se. Cõsiderãdo nãq3 veri xp̃iani: q̧ sic deus dilexit mũdũ vt filiu3 suu3 daret vnigenitũ: vt assumeret nã3 hũanam quã pro nobis morti tradidit: h3 maximã mã3 diligẽdi ꝓximũ. Deus. n. p naturã humanã factus est tuus ꝓximus: 7 eũ pro te tradidit. Igit̃ est cã diligendi. Iõ xp̃s. Joã.13. dicit. Jn hoc cognoscent hoĩes q̧ mei discipuli estis: si dilectionẽ habueritis ad inuicẽ. Ui si ad hoc filius dei assumpsit carnẽ humanam vt fideles ɔgregaret in vnã beniuolẽtiã. Nã Joã.12. dr̃. de Caypha: q̧ ꝓphetauit nõ solũ q̧ xp̃s moriturus erat ꝓ gente: sed vt filios dei: q dispersi erãt: cõgregaret in vnũ. ¶ Sup octauo de aialib⁹ fit q̃o. Quare apes 7 formice i tãta sunt amicitia vt viuãt ɔgregatim? Rñdet̃ q̧ hoc habẽt a Luna. Ola. n. exangu ia. i. sine sanguine multu3 subijciunt̃ Lune ꝓpter humiditatẽ subtilẽ 7 frigidã: ꝓpter quã simul ɔuiuũt: 7 diligũt se. filij. n. vocant̃ sine sanguine. Ui fit q̃o. Quare q̃n ɔiungit̃ Luna cũ Sole: fiunt in inferioribus maxime influẽtie pluuiaꝝ? Rñdet̃: q2 Luna humida h3 influẽtiã in filia. s. humidas 7 tũc est Boe. ps Joan. Idem. Q̃o. Q̃o.

vnita Soli: ꝛ in auge sui epicicli .i. in maiori sua exaltatione. Sic fuit de natu
Joan. ra humana in xpo vnita diuinitati. Joan. 1. Qui nō ex sanguinibus: sꝫ ex deo
nati sunt. Unde habēt impressionē humanitatis xpi: ꝛ iō viuunt simul in cō
gregatione: vt in religione. In figura huius: xps voluit nasci de nocte: q̄ sicut
in die dñs oium est Sol: ita ꝛ in nocte dña omnium est Luna. Nam Gene. 1.
dicit. Fecit deus duo magna luminaria: luminare maius: vt pesset nocti. Uñ
licet Luna quicquid agit: agat in virtute luminis Solis quod est in ea: in no
cte tamen ipsa dicitur agere. Sic xps veniēs ad nos: nō solū inq̄tū deus sed ēt
inq̄tū homo caput est ois creature: iō ipse ait. Tradita est mihi ois potestas i
celo ꝛ in terra. Et ex hoc seqt: ꝙ angeli in eius natiuitate cātabāt. In terra pax
hoibus bone volūtatis. In h igit (vt ipe xps dicebat) cognoscēt hoīes ꝙ mei
estis discipuli: si dilectionē habueritis adinuicem. Sed hodie ve xpianis q cō
tinue stant in odio: discordia: ꝛ inimicitia: in parcialitatibus: in bellis: ꝛ nulla
est natio alia: in qua sit tanta inimicitia: ꝛ hoc apparet in continuis bellis. Et
causa est: q̄ habemus fidē mortuā sine charitate. Fidem .n. habemus iformē:
Qō sed nō alias virtutes. ¶ Sup octauo de aialibus fit qō. Quare oēs aues no
cturne: q̄ sunt sub dominio Lune: sūt rapaces? ꝛ per ꝯñs inimice oibus aliis.
Unde de die oēs alie aues vadūt cōtra eas naturalr: q̄ ipse sunt inimice oib⁹:
Phs Pro quo nota ꝙ vt Phūs. 12. de aialib⁹ dicit: cōplexio sanguinis multū facit
Qō ad mores aialiū. In libro aūt de ꝓblematibus fit questio similis: ex cuius solu
tione soluit ista. Quare hoīes q sunt ꝓpe aqlonē ꝛ ꝓpe austrū: sunt quasi fere
crudeles? Respondet: ꝙ illi qui sunt prope aquilonē habent sanguinē multū
humidū: ꝛ illi qui sunt in austro: habēt eum siccū. Et ideo q̄ sanguis vtriusqꝫ
recedit a medio: ꝛ ipsi sūt crudeles: ꝛ nō humani. Sic se habet de auibus. Nā
Aquile: Falcones ꝛ hmōi: hñt sanguinē siccū. Nocturne vero humidū. Ideo
vtreqꝫ crudeles: q̄ recedūt a medio. Quātūcūqꝫ igit volent sub Luna: quia
tamen recedunt a medio: sunt inimice oium. Sic spūaliter q̄tūcūqꝫ aliqui sint
xpiani: sed cū recedant a virtute que stat in medio: sunt in continua inimicitia.
Unde neqꝫ Sol .i. diuinitas: neqꝫ Luna .i. humanitas xpi hēt influentiam
Josue in corda eorū. Figura huius Josue .x. vbi dicit ꝙ Josue existens in pugna ad
Phs hoc ꝙ bene posset exacerbari cōtra hostes suos: petiuit ꝙ Sol ꝛ Luna nō mo
uerent: fm .n. Phūꝫ ꝑmo Metheoroꝝ. Si Sol ꝛ Luna ꝛ huiusmodi nō mo
uerent: non influerent. Unde dixit. Sol nō mouearis nec Luna: quasi dicat
non influatis in me: donec vlciscat se gens de inimicis suis: per hoc significās
ꝙ Sol xps non influit in eos qui stant in inimicitia ꝛ querunt vindictam: Be
ne igit dicit xps. In hoc cognoscēt hoīes ꝙ mei estis discipuli ꝛc. Sed cū sim⁹
Luce eius discipuli: sic .n. vocabant primo xpiani: ergo diligamus primo deū ꝛ po
stea proximū. Nā Luce .x. dicit. Diliges dñm deū tuū: ꝛ ꝓximū tuū. Pro quo
Grego nota ꝙ Grego. in Homelia dicit. Operat .n. amor si est: opari si desinit: amor
non est: ac si dicat signū amoris q̄tū ad esse ꝛ nō esse: est operatio. Ad quod in
telligendum nota ꝙ Boetius. 2. de cōsola. dicit. Hanc rerū seriē ligat terras
Boeti. ac pelagus: regens ac celo impitans amor. Fit aūt q̄stio: si amor regit oia: qua
re videm⁹ aialia ꝛ hoīes: q̄ excessiue amāt: ꝙ macrescūt ꝛ subtiliant. Rñdet:
Qō. ꝙ in amore aliqd est formale .s. id quod est ex parte appetitus: cū autē amor sit
q̄dam

quedã coaptatio appetitus ad aliqđ bonũ: ⁊ tũc sumẽdo sic amorẽ: ꝑficit ⁊ meliorat amãtẽ. Sed est etiã i amore aliquod materiale. s. motus cordis. Uñ qꝛ in amore cor excessiue mouet. ideo q̄ excessiue amãt: macrescũt ⁊ subtiliãtur. Ex his habemus ꝙ amor de natura sua ꝯsistit in mouẽdo cor. Sic se habet de amore dei: q̄ charitas dr̃. Nã Magister in iaꝑ dicit: ꝙ charitas q̄ est amor dei: nihil aliud est q̄̃ spũs sanctus continue mouens cor ad bene operandũ: qđ tñ caute intelligas. Qui ergo amat deum: continue bene operat: ⁊ in hoc cognoscitur ꝙ deũ amet. Et bene dico ꝙ amor mouet cor. Et ideo amantes sũt audaces: nõ. n. curãt sustinere aliqđ malũ qđcũqꝫ ꝓ re amata. Sicut dicebat Apo. ad Corin. Quis nos separabit a charitate xpi. tribulatio an angustia? Et iõ qui amant xp̃m nõ curant sustinere ꝓ eo qđcũqꝫ malũ. ⁊ sunt fortes ⁊ nõ frangunt timore. Albertus q̄rit libro de aĩalibus. Quis amat plus: masculus vel femina? Rñdet ꝙ masculus: ⁊ hoc ostendit ꝑ exẽplũ de sepia (Nam sepia est piscis marinus) q̃n. n. sepie sunt in amore: vadunt duatim: ⁊ si piscator percutit feminã: masculus statim venit ad defendendũ eã. Si võ percutit masculũ: femina statim fugit. Et huius causa est. Nã iste q̃litates. s. calor ⁊ frigus ita se habent: qꝛ calor dilatat ad extra: s̄ frigus restringit: ⁊ qꝛ masculus est fortior ⁊ plus hꝫ de calore: iõ ampliat eius amor ad extra: femina aũt est frigida: ideo restringit ad intra. Sed cor quorũdã mouet sicut cor eritij extractum ab eo: qđ mouet: ⁊ tñ eritius cũ sit mortuus: nihil opat. Sic aliq̄bus mouet cor: qꝛ fidẽ habent: sed sine opibus: q̄ mortua est. Uere aliqui sunt sicut sepia femina: qꝛ q̄̃tũcunqꝫ xp̃s sponsus ledat ⁊ laceret: nõ curant nisi de se ipsis. Et relicto eo oẽs fugiũt. Sed ille vere amat: q̄ est fortis ⁊ calidus. Diliges ergo dñm deũ tuũ. Sed heu qꝛ hodie multi sunt q̄ de deo parũ curant: sed q̄libet facit sibi vnũ aliũ deũ. ¶ Qõ fit a theologis de quodã vbo p̃hi lib. Topic. q̄ dicit. Malũ vt in pluribus: bonũ nõ vt i paucioribus. Quare plures sũt mali: q̄̃ boni? ⁊ maxĩe cũ oẽs naturalr̃ desiderent bonũ? Rñdet ꝙ boni solũ sunt sequentes intellectũ: mali võ seq̄ntes sensũ: magis aũt innotescũt nobis ea q̄ sũt sensibilia q̄̃ itelligibilia: ⁊ iõ magis ad ea declinam⁹. Cũ aũt deus nõ sit sensibilis: paruꝫ de eo curamus: s̄ nos nobis facimus deos ista sensibilia. Figura hui⁹. Exo. 32. vbi dr̃. Qõ filij Israel dixerũt Aarõ. Fac nob deos q̄ p̄cedat nos: ⁊ cã fuit: qꝛ deũ videre n̄ poterãt. Uñ fecerũt sibi deũ aureũ quẽ videbãt. Et ppea si deus derelinq̄t nos: si mittit nobis afflictiões: nõ est mirũ. Uñ de illis legit: ꝙ Moyses de mãdato dei occidit. 23. milia Deuter. 31. Deũ q̄ te genuit dereliq̄sti ⁊ oblit⁹ es Dñi creatoris tui: vidit dñs ⁊ ad iracũdiã cõcitat⁹ est ⁊c. Sꝫ nõ debẽt sic facẽ vi xp̃iani: qꝛ debẽt diligẽ deũ ⁊ dñm verũ. Nã i p̃s. 30. dicit. Diligite dñꝫ oẽs sci ei⁹: ac si dicat. Uos q̄ estis sci. i. sine terra: quoꝝ mẽs nõ ẽ data terrenis: ⁊ sãguie tīcti: diligite dñꝫ. Pro quo nõ ꝙ. 12. đ aĩali. fit qõ. ¶ Quare aĩalia pinguia cũ nõ sint ꝓlificatiua nõ sũt amatiua? Rñdet ibi ꝙ pinguia sũt m̃tũ grossa: piguẽdo. n. nihil aliđ ẽ q̄̃ illđ qđ igrossatũ ẽ i sãguie ex digestiõe. Uñ sũt pauci sanguis: ⁊ qꝛ elõgati a ꝯplexiõe media: i eis min⁹ viget sẽsus ⁊ ꝑ ꝯ̃s appetitus. Macra vero qꝛ habundant in sanguine recedunt a grossitie: ⁊ sunt prolificatiua ⁊ amatiua. Sic suo modo accidit spiritualiter. Illi namqꝫ quorum tota intentio est vt impinguẽtur ⁊ ingrossentur rebus terrenis: non

Magi. | Paul | Albert. | Qõ | Pħs | Qõ | Exodi. | Deuter. | Pħs | Qõ

diligunt nisi se: nec deū diligunt nec ,pximū: vñ sunt extra sanguinē xpi. Sup
Apoc. illo verbo Apoc.5. Lauauit nos a pctīs nrīs in sanguine suo. Lib.3.sen.di.19.
Qō. fit qō. Utrū sanguis xpi fusus in passione fuerit sufficiēs cā dilectionis culpe totius humane nāe? Rñdet q cā deletionis culpe formalis est sola gfa: τ nō sanguis xpi. Causa vero efficiēs principalis ē ipse deus: cā vero efficiēs dispositiue siue meritorie est xps deus τ hō: principium vero actionis talis est passio xpi vt hois: τ eius sanguinis effusio: τ qz cum xpi actio nō solū sit hois: sz etiā
Phs. dei: pōt in totā nāz hūanā. Sed nota q vt.5. Metaphy. dicit phs. Cā τ effect⁹ sibi correspōdent. Uñ cause vli rñdet effectus vlis: nunq̄.n. Sol faceret hunc hoīez: nisi ibi sit effectus cause pticularis. Uñ q̄tūcūqz sanguis xpi sit cā vlis deletionis nrōꝝ criminū: τ sit cā nre mūdificationis: tñ nisi hō adultus agat
Aug. ad hoc nunq̄ mundificabit. Et sic intelligit illud qd dicit Aug. Qui fecit te sine te: nō iustificabit te sine te. Quātūcūqz igit sis xpianus τ xpi sanguine redēptus: qz tñ tot⁹ datus terrestritati vt hñ īpinguueris: nō diligis xpz. ¶ Uñ
Phs. Arist.2. Ethy. querit. Cū silitudo sit cā dilectionis: qz oē aial diligit sibi sile.
Qō. Quare medicus odit medicū τ figulus figuluz: ac pictor pictorē? Et rñdet. qz molestāt se inuicē in lucro. Nā tota intētio vniuscuiusqz eoꝝ ē lucrari. Qz igitur vnus īpedit lucrū alterius: q̄tūcūqz silis nō diligit: sed odio hr. Chrs Jesus voluit eē nobis silis: τ tñ qz īpedit lucra terrena. dicēs. nō potestis seruire deo τ Māmone: iō nō diligit: sed odio habet. Figura huius.3. Reg. vbi dr: q Achab volebat ire ad acqrendū quandā terrā: τ fuit sibi dictum: si erat ibi ppheta dñi. Et rñdit. Est hic vnus Micheas noīe: sz ego odi eū: qz semp ,pphetat mihi malū: τ nō bonuz: qz nō dicebat id qd ipse volebat. Achab interpraf frater pris. Ecce silitudo cū pre xpo. Micheas interpraf? qs ē iste. signū admirationis est. Admirabilis est xps: sz tu odis illū: q̄uis sit tibi similis: qz ꝯtradicit appetui tuo. Sz illi: q operant ad hanc mundificationē. s. qui nō dant se totos pinguedini vt īpinguenf in terrenis: q cognoscūt se eē pctōres: sunt participes sanguinis xpi: τ iō diligunt eū. Bene g dicit ps. Diligite dñm oēs sci ei⁹.
Ps
Leuitici. sancti. i. sine terra: vel sanguine tincti. Figura huius Leuitici.4. Ubi dr⁹ mādauit qualiter populus q peccauerat: debebat reuerti ad amorē dei. Nā debebat occidi vitulus in sacrificiū: τ populus debebat intelligere peīn suū: τ sic sanguine dicti vituli aspgebat septies tabernaculum: τ sic itelligētes. i. penitētes
Phs. a pctō sctificabant: τ reuertebant ad amorē dei. Nō sine cā xps significat per
Qō. vituluz: cuius sanguine septies aspersus populus sctificabaf. Nā Phs.19. de aīalibus querit. Cum oia aīalia parua in etate: cōiter habeāt vocē acutaz magis q̄ magna. Quare oppositum ē in vitulis? Rñdet q qz aīalia parua assimilant matribus. Uacce aūt habēt vocē magnā plusq̄ boues: sed vñ est? tñ assignat cām marime vocis: qz bos hz cannā siccā τ per ꝯñs asperā: sed vacca τ vitulus humidā: τ per ꝯñs mittē τ humilē: q̄ bene sonat: spūaliter xps sonauit p totū mundūz: vñ de Apost. dr in ps. Jn oēm terrā exiuit sonus eoꝝ τ in fines orbis terre vba eoꝝ. Et dñs i Euāg. Qui vos audit: me audit: τ cā est: qz fuit paruus τ humilis sicut mater: de qua dr. Respexit humilitatē ancille sue: τ iō habuit vocē magnā vt ab oibus audiref. Nñ igit significat per vitulum: cuius sanguine fuit aspersa septies Ecclesia: p septē sacra. Si igit itelligemus τ cognoscemus

ꝛ cognoſcemus pctã nr̃a: erimus pĉicipes huius ſanguinis: ꝛ ſic diligem⁹ deũ. Et ſic in hoc cognoſcent hoĩes ꝙ erimus diſcipuli xp̃i. Et hoc totū ꝓueniet ex coniunctione Solis cū Luna: que eſt cauſa amicitie: vt patuit ſupra.

Solis eclypſis: Moralitas. Cap.53.

Olis eclypſis repreſentat ignorantiã vel errorẽ rõnis. Nā ſicut eclypſis Solis inducit terremotū. ſic ignorãtia vel error rõis inducit petm̃. Eſt enim eclypſis Solis cã ꝛ ſignū terremotus: eo qḋ in terra ad quã con- uertiť vmbra eclypſis intẽdiť frigiditas poros terre cõſtringens ꝛ reflectens vaporẽ in ſeipm. Et verius ẽ ſignū in Cauda ꝙ̃ in Capite draconis: ꝛ tãto ve rius q̃to maior fuerit ꝛ vbi ſpiſſior fuerit vmbra. Siĉr q̃to maior ꝛ craſſior; eſt error ꝛ ignorãtia mentẽ obſcurãs: tãto magis moneť aĩa inordinate ad peccã dū. Et pcipue ſi eſt eclypſis in Cauda draconis. i. ſi eſt error vel ẽt ignorãtia fi nis q prior eſt in intẽtione. Vñ tūc opus ſequens eſt inordinatū. Math.6. Si oculus tuus. i. intẽtio nequã fuerit: totū corpus. i. proceſſus opis: tenebroſū erit. Nã qualis eſt intentio q̃ precedit: tale eſt opus quod ſequitur: vt dicit bea tus Gregorius: ꝛ intelligitur de intentione finis. Mathe. Greg.

Solis enigma. Cap.54.

Uerois ſcribit de ꝓuerbijs ꝛ enigmatib⁹ Ariſtotelis ꝛ Platonis. Qḋ a Plato cū ſemel ſibi a lenone opponereť: q̃liter oĩa picula ſecurus per trãſiret. Rñdit ſic. Si Saturno ſaturnū viuificaueris. Si Solem ſole obſcuraueris. Si Lunã luna ſaturaueris. De Saturno dictū ẽ ſupra: cum de Saturno ſcriptū eſt. De Luna diceť cū de ipſa tractabiť. Sʒ ꝓ nũc tm̃ de So le dicamus. i. Solẽ obſcuremus. Pro quo nota ꝙ duplex ẽ Sol. Nã ẽ primo Sol ſupbie: q ẽ pctõr. Scḋo ẽ Sol iuſtitie: q ẽ creator. Sicut igiť pʒ ĩ Theo rica planetaꝝ. Cū Sol in ſuo curſu puenerit ad ſummū ſui circuli. i. ad primū pũctū Cancri: tũc ſubito retrocedit in rota zodiaci. Pari mõ ſupb⁹ ſp nititur ſublimari. Et iõ ĩ circulo fortune currẽs de gradu ad gradū q̃ſi ð ſigno ſcãdẽs ad ſignū: ſp ſine firmo ſtatu fortunari feſtinat. Sʒ cū ad ſummū puenerit tpa- lis dñij: tũc q̃ſi Sol ĩ Cãcro: ſubito relabiť in circulo iſortunij. Scribitur.n. Prouer.19. Supbū ſeqť hũilitas. Sed vnde gñať ꝛ qũo eclypſať ſplẽdor va- ne glorie ĩ Sole ſupbie? Certe gñať ex ignorãtia ſui ꝛ obſcurať ex notitia dei. Et hoc plane ponit Bernardus dicẽs. De ignorantia tui venit in te ſuperbia: hoc nẽpe eſt initiū oĩs mali: in demone: ĩ hoĩe ignorãtia ſui. Cognitio ſui oriť ex cognitione dei: ꝛ ecõuerſo ex cognitione dei oriť ↄtẽptus ſui. Sicut pſua- det Macro. de ſom. Scip. lib.1. Cognoſcat igiť Sol ſupbie: ortū diuine gr̃e. Et tũc nõ ſolū eclypſabiť cognitio ex meridie excellẽtie ſue: ſʒ ẽt obſcurabiť in origine nãlis eẽntie. Eſa.13. Obtenebrat⁹ ẽ Sol ĩ ortu ſuo. i. tenebris culpe ob nubilat⁹ ẽ hõ ĩ ortu ſuo. Hoc faciebat ſctũs Frãciſcus q̃ſi dicebat. Deus meus quis es tu: ꝛ q ſū ego. Et Seneca ĩ Hercule furẽte. Cū miſerꝙ quẽꝙ̃ videris: ſcias ipm eẽ hoĩem: q̃ſi dicat: ſic ꝛ de te pt ↄtingere. Vñ Aug. li.5. de ciui. dei. c.17. Tolle iactãtiã ſupbie: et oẽs hoĩes qd ſunt niſi hoĩes: q̃ſi dicat nihil. Et illḋ Oſee.7. Ego redemi eos: ꝛ ipſi locuti ſunt cõtra me mẽdacia. Cognoſcat ẽ hõ ſupbus excellẽtiã veri Solis. i. dei oĩpotentis: ꝛ tũc obſcurabiť: ꝛ ſic veniet in contemptum ſui ꝛ dimittet ſuperbiam ꝛ iactantiam: fietqʒ humilis corde. Prouer. Ber. Macro. Eſa. S. Frã. Seneca Aug. Oſeas.

Solis.i. Christi laus. Cap.55.

Propter multas iam dictas Solis mirabiles ꝓprietates: possumus can

Ps. tare illud. Ps. A solis ortu vsq3 ad occasum laudabile nomen eius. Qđ etiā pōt applicari ad sctm̄ Jacobū apostolū: cuius nomē est expansū ab

Eccl. oriēte vsq3 ad occidētē. Nā Eccle.44.dr̄. Laudemus viros gloriosos ⁊ paren tes nr̄os. Ista.n. verba possumus nos dicere de Aplīs q fuerūt parētes nostri

Paul. spūales. Unde Apost.1.Cor.4. In xp̄o Jesu p euāgeliū vos genui. Sciēdū

Phs. est aūt q vt p° Ethy.dr̄. Dr̄ia est inter laudē ⁊ honorē. Nā honor debet virtu ti seu habitui. honoramus.n. virtuosos rōe habitus virtutis. Laus aūt debet actui seu opationi s̄m virtutē. Jō laudamus opationes virtuosas. Ubi nota

Qđ. q qđ fit in theologia. Quare angeli ꝓ maiori pte apparuerūt laudātes deu3?

Esa. Uñ Esa.6.dr̄. Qđ angeli apparuerūt laudātes deū dicētes. Sctūs sctūs sanctus ⁊c. ⁊ Luc.2. Angeli q apparuerūt pastorib⁹ laudabāt deū dicētes. Gl'ia in excelsis deo: ⁊c. Et ppea ecclesia in Missa dicit: p quē maiestatē tuā laudant angeli ⁊c. Et rñdet q angeli cōtinue laudāt deū pp opera virtuosissima q̄ i eo vidēt. Et inter alia opera maxime virtutis q̄ vidēt facta a deo iu se sunt: q2 sunt

Joan. beati. Btitudo.n. eoꝝ ꝯsistit in vidēdo intellectualiter deū. Joā.17. Hec ē vi

Sco. ta eterna vt cognoscāt te veꝝ deū. Et Aug. Uisio est tota merces. Dicit tamen Scotus in.4.di.49. Qđ btitudo initiatiue ꝯsistit in visione: sed ꝯplectiue in fruitione: vide ibi. Qđ aūt deus faciat eos videre se: opatio est maxime virtutis. deus.n. est infinitus: ⁊ cū sit indiuisibilis ⁊ p ꝯn̄s nō habeat ptes: q videt eū: q̄tū est ex parte sua: op3 q totū videat: inter videre aūt ⁊ rem visam op3 cē

Boc. ꝓportionē: s3 finiti ad infinitū nulla est proportio: vt Boetius.4. de consola. dicit. Et licet aliq dicāt ⁊ bene q ex pte itellectus est q̄da3 infinitas: q2 est capa citatis infinite: nō tn̄ formaliter: sed obiectiue: eo q intelligo lapidē: ⁊ itelligo me intelligere lapidē: ⁊ iteꝝ reflectēdo intelligo me intelligentē itelligere lapi dē: ⁊ sic reflectēdo ꝓcedere in infinitū: hoc tamen paru3 est: nā talis capacitas vel est creatura: vel creator nō creator: ergo creatura: si creatura ergo finita: cū oīs creatura sit finita. Sil'r ēt lumē glorie: si poneret: qđ s̄m Sco. nō ē necessariū: cū sit creatura: est finitum: ⁊ sic idē qđ prius. Sed qm̄ deus est obiectū voluntariū: ⁊ iō manifestat se cui vult: q̄tū vult: ⁊ quō vult: ⁊ qn̄ vult. Uñ fide tenemus angelos ⁊ aīas sanctas videre deū ac frui deo: igitu rex maxima opera tione volūtaria dei in angelos facta: ⁊ in aīas alias: cōsurgūt ip ad laudandum deū. Ex his habemus q vbicūq3 apparēt opa magne virtutis. Dignu3 ē q ibi sint magne laudes. Cū igit in Sole xp̄o ⁊ eius aplīs apparuerint opera maxi

Phs. ma⁊ virtutū: iō digni sunt laude maxima. Ubi ēt nota q vt Phs. pri. celi dicit. Uirtus ē vltimū de potētia: qđ sic expōit. Si.n. ego posse3 portare libras centū: ⁊ tm̄ portarē viginti: nō esset ibi virtus: sed virtus esset in vltimo de potētia. v3 si portarē oēs centū: ⁊ hoc est veꝝ tam de virtute nāli q̄ de virtute morali: q̄ ēt de intellectuali. Apl'i aūt fuerūt in vltimo de potētia ēt supnāli. Na3 q̄tūcūq3 habuerint a xp̄o sicut a capite: ⁊ ad operandū miracula fuerint instrumenta diuinitatis: separata tn̄: sicut humanitas xp̄i fuit instr̄m ꝯiunctū. Et ēt licet ipsi sint mēbra: plura tn̄ ⁊ maiora p eos operata est diuinitas: q̄ legamus eā opatā cē p xp̄i hūanitatē. Nā ad vmbrā Petri sanabant infirmi: qđ nūq̄ le

gimus

ſimus de xp̄i hūanitate: nec mirū: q2 ſic voluit xp̄s: q aít. Joā. 14. Qui credit in Joā.
me: opera q̄ ego facio ⁊ ipſe faciet: ⁊ maiora hoꝝ faciet: ⁊ ſtat ibi. hoꝝ ꝓ his: q2
greci nō habēt ablatiuū: ⁊ vtunt̄ genitiuo ꝓ ablatiuo. Et in greco fuit ſcriptū
euāgeliū Joānis. Et merito Apl̄i fuerūt virtuoſi p̄ ceteris ſc̄tis: q2 recepūt
a deo influētiā magis q̄ ceteri ſc̄ti. 2. Theſſal. 2. Elegit nos deus primitias ipſius Paul.
in ſalutē ⁊ ſanctificationē: primitie autē erāt prima ⁊ meliora: q̄ deo debebant
offerri. Albertus in ſuo lapidario q̄rit. Cū terra ſit elemētum vilius ceteris: Alber.
quare in ea inueniunt̄ lapides p̄cioſi: q ſunt maxime virtuoſi? Et r̄ndet q͞ cū Qō.
terra ſit in centro: vbi multiplicant̄ radij ſuperioꝝ corpoꝝ: h3 plus de influētia:
⁊ q2 lapides ſunt duri ⁊ firmi: idō influētiam: quā recipiunt: bene retinēt: ⁊ ſic
ſunt virtuoſi. Sic fuit de Apl̄is: q fuerunt lapides qb⁹ fundata eſt eccleſia. Fi
gura huius Apoc. 21. vbi dr̄. q͞ Joāni apparuit noua ciuitas Hieruſalē fun= Apoc.
data ſup duodecim lapides p̄cioſos: in qb⁹ erāt ſcripta nōia duodecim Aplo=
ru3. Hieruſalē noua eſt eccleſia militās: cuius fundamēta ſunt duodecim iux
ta illud Apl̄i ad Ephe. Jā nō eſtis hoſpites ⁊ aduene: ſ3 eſtis ciues ſc̄toꝝ: ⁊ do Ephe.
meſtici dei ſuperedificati ſupra fundamentū aploꝝ ⁊ ꝓphetaꝝ. Et vere fuerūt la
pides p̄cioſi ad virtuoſe opandu3: ⁊ idō digni ſunt laude. Unde ibi legit̄. Et reges
terre afferēt gloriā. In illa autē gloria: ſm Ambr. eſt clara cū laude notitia. Ambro.
Bene igit̄ de aplis dr̄. Laudemus viros glioſos ⁊ parētes noſtros. ſ. Solem
iuſtitie xp̄m: ⁊ aploſ. ſ. pp actus coꝝ virtuoſos. Sed videamus in ſpeciali ꝓ
nunc: vtrum in beato Jacobo fuerit magna virtus ad virtuoſe operādū. Ubi
nota q͞ ea q̄ apparent ſm cōem curſum q̄tūcūq3 virtuoſa ſint: minus tn̄ appa=
rent virtuoſa: quā ea q̄ ſiunt p̄ter vel cōtra cōe3 curſum. Unde quarti Reg. 2. di Reg.
citur. Qō Eſayas volēs oſtendere Ezechie regi virtutē dei ad liberandū eum a
morte dixit ei. Uis vt currat Sol ꝓcedendo decē lineis: vel q͞ reuertat̄ retro=
cedēdo: ⁊ dixit Ezechias eſt facile vmbrā creſcere ⁊ Solē. ſ. ꝓcedere: ſm. ſ. cōe3
curſum: nec hoc volo: ſ3 vt reuertat̄ retrorſum: qđ eſt p̄ter vel contra curſum
cōem. Et ꝓpterea apparuit hoc virtuoſu3 q2 inſolitu3: qđ vt recitat Magr̄ hy
ſtoriaꝝ. Chaldei miſerunt maxima munera Ezechie ꝓ quo hoc factu3 fuerat.
Que ergo fiunt cōtra vel p̄ter curſum nāe ſunt magne virtutis effectus. Ubi
nota q͞ Alber. 20. de aīalibus querit. Quare ps dextera eſt virtuoſior ad agen Alber.
dum: ſiniſtra vero ad patiendu3 ⁊ ad portādum onera? Et r̄ndet q͞ dextera ps Qō.
fit a lumine pariodi aſcēdēte a dextera parte celi: vbi eſt motor orbium: ⁊ ideo
actiua: ſiniſtra vero fit a deſcendente: ⁊ ideo paſſiua. Et hoc nō ſolum eſt veru3
in hoie: ſed et̄ in tota terra. Nā pars orientalis eſt multum virtuoſa ad agen=
dum: vt patet in rebus aromaticis ⁊ medicinalibus que ibi generant̄: ⁊ etiā in
lapidibus precioſis ⁊ auro. pars vero occidētalis generat ferrum: quod nullā
operationem principalem habet niſi forte inſtrumentalem ⁊ aptu3 ad patien=
dum. Sic igit̄ pars dextera terre virtuoſior eſt ad agendum: ſiniſtra vero ad
patiendum. Ad oſtēdendum autē maiorē virtutē ſancti Jacobi. Jam totum
oppoſitum fuit in eo. nā in oriente vbi ſm curſum cōem eſt actio: parum ope=
ratus eſt: in occidente vero vbi ſm cōem curſum eſt paſſio: ipſe opatus ē ⁊ ope
rat̄ ꝯtinue miraculoſa. Uirtus igit̄ ſua maxia fuit q2 ꝯtra cōe3 curſū. Figura
huius. 1. Regu3 vbi dicitur. q͞ Anna dixit. Dominus mortificat ⁊ viuificat: Reg.

deducit ad inferos ꝛ reducit: humiliat ꝛ subleuat: qꝛ dñi sunt cardines terre. Uere fuit hec figura btí Jacobi: nã mortificatus fuit in oriẽte morte corporali: ꝛ viuificatus p miracula in occidẽte: ibi i oriẽte hũiliatus: ꝛ in occidẽte sublenatus: qꝛ dñi sunt cardines terre: vt possit vertere partẽ agentẽ in patientes. Hoc aũt fuit canticũ laudis: nã cũ vtrobiqꝫ beatus Jacobus fuerit virtuosus: dignũ est ꝙ vtrobiqꝫ laudeť. Et hoc est qđ dicũt verba pꝛoposita. A solis oꝛtu

Eccle. vsqꝫ ad occasum: laudabile nomẽ eius. Et Eccle. Laudẽt in poꝛtis opa ei⁹. Potest ꝛ hoc intelligi de Sole iustitie xp̃o deo nostro: q nõ fm cõem cursum sꝫ preter: multa opat⁹ ẽ: nã deus factus est hõ: eternus factus est tpalis: imoꝛtalis moꝛtalis: ipassibilis passibilis: ꝛ ecõuerso hõ factus ẽ deus: creatoꝛ ꝛc. q tñ oĩa lꝫ sint vera p cõicatiõnẽ idiomatũ: sunt tñ contra vel ꝑter cõem cursum nãe: ꝛ ideo oĩa virtuosa: ꝛ p ꝯns laude digna: ꝓpter quod dicať. A solis oꝛtu vsqꝫ ad occasum laudabile nomẽ eius. Qꝛ multa miracula fecit: resuscitãdo moꝛtuos. illuminãdo cecos: ꝛ cetera nõ p nãm sed supꝛa nãꝫ. Et sic a Solis oꝛtu .i. a xp̃i natiuitate vsqꝫ ad occasum .i. vsqꝫ ad moꝛtẽ suã: laudabile nomen eius: qꝛ semper ꝛ vbiqꝫ virtuose operatus est. Cãtemus igiť de Sole xp̃o cũ ecclesia. A solis oꝛtus cardine: ad vsqꝫ terre limitem: Chꝛistum canamus pꝛincipem natum Maria virgine.

Qđ Sol ẽt significat natiuitatẽ virginis Marie. Cap. 56.

Eccle. Sol ẽt põt figurare nobis natiuitatẽ virginis Marie. Pꝛo qua scribitur

Apoc. Ecc'e. 25. Sol oꝛiẽs mũdo in altissimis dei. Qñ. n. btã Uirgo fuit nata mũdo: tãqꝫ Sol totũ mũdũ illũinauit. Nã Apoc. 12. dĩ. Signũ magnũ apparuit in celo: mulier amicta Sole. Et iõ virgo Maria recte assimilať Soli: pp septẽ Solis ꝓpꝛietates ꝛ ꝯditiones. Pꝛimo pp nobilitatẽ. Sol. n. est planeta nobilis mãe ꝛ foꝛme: nã sua mã ita satiať sua foꝛma: vt vlterioꝛẽ nõ appetat foꝛmã: ꝛ ex hoc dĩ incoꝛruptibilis: nõ sic inferioꝛa: quoꝛum foꝛme nõ satiãt

Phs. suas mãs: qꝛ. 1. Phys. dĩ. Sicut mulier appetit virũ: ita mã appetit foꝛmam. Sic btã virgo fuit nobilissima. Nã cũ xp̃s fuerit nobilis inquãtũ hõ: imo nobilissimus. qꝛ filius Dauid appellať. Luc. 15. ꝛ Apoc. 19. Rex regũ ꝛ dñs dñan=

Luc. tium: quã tñ dignitatẽ hñit a mr̃e Maria: a q̃ habuit hũanitatẽ. Nã lꝫ ꝑ leges

Apoc. partus sequať vẽtrẽ quo ad seruitutẽ ꝛ libertatẽ: tñ quo ad dignitatẽ fili⁹ sequitur patrẽ ꝛ quo ad honoꝛes ꝛ dignitates ꝛ municipia: vt Ricardus in. 4. dist.

Ricar. 35. ꝛ Bonauẽ. ibidẽ. Cũ aũt xp̃s inquãtũ hõ nõ habuerit p̃rẽ: sicut inquãtũ

Ber. deus nõ hñit matrem. (Est. n. in terris sine p̃re: ꝛ in celis sine mr̃e) ergo a sola mr̃e traxit ꝛ habuit nãm humanã: ꝛ ab ea sola habuit nobilitatẽ ꝛ dignitatẽ. Cũ ãt nullus det qđ nõ hꝫ: ipsaqꝫ dederit filio has dignitates. Sicut ergo filius fuit nobilissimus hoĩꝫ: Rex regũ: pnceps pꝛincipũ: iꝑatoꝛ iꝑatoꝝ: ita ꝛ ipa fuit regina: iꝑatrix: ꝑncipissa nobilissima. Jõ ecclesia canit. Aue regina celoꝝ. Et iteꝝ. O gl'osa dñа excelsa sup sydera. Cũ. n. nobilitas ꝯtrahať a patrib⁹: ab auis ꝛ ꝓauis nobilib⁹. Hoc vere fuit in virgine Maria. Nã i Euãgelio Math. qđ legiť in eius natiuitate numeranť. 42. viri nobilissimi a q̃bus

Math. p lineã rectã descẽdit virgo gloꝛiosa .s. 14. Patriarche. 14. Reges. 14. Duces: ergo fuit nobilissima. Jdeo de ea cantat ecclesia. Natiuitas gl'ose virginis Marie ex semine Abꝛahe: oꝛta đ tribu Juda clara ex stirpe Dauid. Et iteꝝ Regali

ex ꝓgenie

et pgenie Maria erota refulget ec. Vñ vltima psona in toto semine e Jesus q vocat xps: qz ipse fuit vltimus patriarcha: vltimus Rex: et vltimus Dux. Vñ Apoc. i. et vltimo. dz primus et nouissimus. s. alpha et omega. primus. s. quem deus intédebat. qz xps est primus pdestinator vt dicit Sco. qz ipse ait i capite libri scriptu e de me: in capite. i. in principio pdestinator. nouissimus et. s. patriarcha Rex et Dux in pplo illo: et pp hoc qñ ipse venit in mudu: fuit exhausta ois nobilitas iudeor qui in eu nō crediderut: ita q vbi ges iudaica mudissima et nobilissima fuit añ ipm: nuc vilissima et abiectissima vltra oes alias nationes: et post xpm nunq habuerut aliqué patriarcha rege vel et duce: nobilissimus g fuit filius Marie: nobilissima creatura post eu in toto genere huano e sua delicatissima mr: ex quo seqt corrolarie: q sicut xps est oi honore honoradus: ita vt et in noie Jesu oe genu flectatur. Phili. Sic et nomen Marie valde honorādū est. Bona. in. i. di. 44. in qōnib⁹ circa lrā3: qrit vtrū virgo Maria fuerit nobilissima creatura. s. vtrū deus potuerit facere nobiliore aut meliore? Et respōdet q est loq de ea qtu ad tres cōditiōes. p°. qtu ad plis pceptione: et sic qz fuit mr dei: quo nihil nobilius cogitari pot: et mr nobilissimi filij: et sic tata habuit dignitatis bonitaté: q nulla alia mulier cape potuit. Et iō oes creature qtucuq3 ascéderét in gradib⁹ dignitatis deberét exhibere reuerétia matri dei. Scdo si loquamur quantu ad gra3 iustificationis: tanta huit: quata creatura pura huana siue rōalis: q facta sit: recipere potuit. Tertio si qtu ad nalia loqmur: optima habuit. s3 q fini pperés fuit. simplr tñ potuit recipere meliora: et deus dare. Hec ille. Rōe g nobilitatis virgo Maria assimilat soli: qz sicut sol e nobilissimus planetar. Sic btā virgo Maria nobilissima creatura. ¶ Scdo 2
sol e impmiscibilis alijs reb⁹. Nā sol suis radijs trāsit p feces et lutu: nō tñ inficit aliqua macula. est. n. nā sua impmiscibilis reb⁹ alijs extrinsecis. Sic et btā virgo l3 fuerit in hac vita petor fecib⁹ plena: i qua nemo sine crimine viuit. Jpsa tñ nulla peti macula fuit infecta: imo mudissima imaculata et purissima ab oi petō. Nā caruit originali petō et actuali. De actuali: qd cōmittit post vsu3 libere arbitrij. Dicit btūs Aug. li de nā et gra: loqués de btā Maria ait. Cu de peccatis agit: nulla prsus volo hre qōne. Et Ber. in epla ad Lugdu. Puto q copiosu3 munus gre i ca descéderit q nō solu eius ortu sctificauerit: s3 et dinceps ab oi petō custodierit imune. De originali aut cu quo hoies nascunt. Ansel. li. de cōceptu virginali. c. 9. dicit. Decuit vt illius hois. s. Jesu xpi pceptio de matre purissima fieret: q ea puritate niteret: qua maior sub celo negt intelligi. Nā si deus ea pseruauit a veniali qd minus e: multo fortius debuit ea pseruare ab originali qd e maius: cu seperet a gra et glia: nō sic vero veniale. Vñ cantat spōsus Cāti. 4. Tota pulchra es amica mea et macula nō e in te: nec mortalis: nec venialis nec originalis: g gliosa virgo Maria vere fuit sol impmiscibilis: qz nuq secu miscuit aliqd petm. Tertio sol inter oia visibilia e pulcherrimus ac formosissim⁹. Est. n. Luna formosa et et alij planete: s3 cuctis formosior e sol. Sic btā 3
virgo vere fuit taq sol formosissimus et nō solu méte s3 et corpe. Omissa aut p nuc mētis pulchritudine. Dico d corporea: q fuit pulcherrima: qm vt dic phs: nā est vis insita reb⁹ ex silib sile procreans: igit nisi ipediat nā vel erret: filius e similis patri vel matri: qui ergo nascit de matre et nō de patre: operatione tali

Apoc. Sco. Paul. Bona. Qō. Aug. Ber. Ansel. Canti. Phs.

que nō possit impediri vel errare: sibi necesse est filiū sine ꝯ eē matri: talis fuit xp̄s natus de matre sine patre opante spū scō: q non potuit errare nec īpediri. fuit
ps igit̄ silis matri. Ipse aūt: vt dicit. ps. Est speciosus forma p̄ filijs hoīum: intātū
Petrus. etiā ꝙ vt dicit Petrus in sua canonica. c. I. Angeli in eū aspicere desiderant. Et
Hiero. Hierony. dicit ꝙ iō Judei velauerūt oculos xp̄i qñ ei illudebāt: q2 eius aspectu formosissimo ꝛ benignissimo māsueti fiebāt. Hāc aūt speciositatē habuit a matre a qua ꝛ ipsā hūanitatē: quā tñ dare nō potuisset nisi ipsa habuisset. Sicut igit̄ inter natos mulieꝝ speciosissimus fuit xp̄s: sic btā virgo īter mulieres. Di
Phs. cit. n. phs. 8. phy. In nā nihil ē inordinatū. Natura. n. facit aliqđ pulchrū: alias quod pulchrius: ergo aliqđ pulcherrimū ḿm nāꝫ. Nā. 2. de aīa. Omniū nā constantiū positus ē terminus: dandū est igit̄ aliqđ pulchrius: ergo pulcherrimū: alias nā deficeret: qđ est falsum: q2. 3. de aīa. Natura nō abūdat in supfluis nec deficit in necessarijs: igit̄ dabit̄ pulcherrimū in summo: ꝛ hoc fuit verificatū in Chr̄o matreqꝫ sua. Legitur de beato Dionysio ꝙ dixerit beato Joanni euangeliste ostēdēti sibi btāꝫ virginē. O Joānes nisi magister meus Paulus me docuisset differentiā eē inter creatricē essentiā: ꝛ purā creaturā: hac ꝑfecto Ma-
Bona riā adorassem ꝑ deo. Narrāt Judei ḿm Bonauē. ꝙ virgo Maria fuit pulcherrima: a nullo tñ potuit ꝯcupisci: imo carnis ꝯcupiscentiā in alijs sua pulchritudo extinguebat. Iō Eccle. 24. Assimilat̄ cedro ꝛ mirre: qrñ sicut cedrus interficit serpētes odore suo. Et mirra vermes: ita sanctitas Marie interficiebat serpētes ꝛ vermes ꝯcupiscētie carnis. Et iō sctūs Joseph q̄to magis ꝯuersabat̄ ꝛ lo
Hester. quebat̄ cū ea: tāto magis ꝯfirmabat̄ in ꝑposito virginitatis: quā cū ea vouerat. Unde de ea dici pōt illud Hester. 13. Facies tua plena grāꝝ. sic. s. ꝙ a nul
Math. lo potuit ꝯcupisci. Sicut. n. a facie xp̄i qñ de tēplo eiecit emētes ꝛ vēdētes nul
Joan. lo resistēte. Math. 21. ꝛ Joā. 20. vbi dicit Hieronymus. Qđ a xp̄i facie exibāt
Hiero. diuinitatis radij: qbus territi obediebāt. Sic a facie virginis exibāt radij tan
4 te honestatis: vt hoīes potius ad bonū q̄ ad malū inclinarent̄ illius exēplo honestatis: ꝛ castitatis eximie. ¶ Quarto Sol est luminosus. Sic. n. in se lucet: vt statim ꝙ in oriente sup horizontem apparuerit: p totū orbem emittit lucem:
Ber. ꝛ ab eo etiā lumen recipiūt oēs alij planete: tā inferiores q̄ supiores. Sic vere virgo Maria fuit Sol lucēs multaꝝ virtutū in se: ac alijs ēt virtutū exēpla tribuēs. Uñ Ber. O Maria tu virtutū a deo tibi inditaꝝ magnificis exēplis ad
Math. imitationē tui nos ꝑuocas sicqꝫ noctē nostrā illuminas. Lumen aūt qđ est in virgine: est illđ de quo Math. 5. Luceat lux vestra corā hoīb⁹: qđ vere ipsa opere cōpleuit qñ nos suis sanctissimis virtutū exemplis illuminauit: ideo de ea canit ecclesia hodie nata est btā virgo Maria ex ꝓgenie Dauid p quam salus mūdi credētib⁹ apparuit cuius vita gloriosa lucē dedit seculo. Itē Natiuitas ē hodie sancte Marie virginis cuius vita inclita cūctas illustrat ecclesias. Qui igit̄
Amb. vias suas insectatus fuerit: nō ambulabit in tenebris: sed habebit lumen vite.
5 Nā Amb. 2. de virginitate ait. Talis fuit Maria vt eius solius vita sit oīuꝫ disciplina. ¶ Quinto Sol est incōprehensibilis: qrñ Sol in sua rota videri non potest. tanta est. n. sua luminositas ꝛ resplēdentia ex parte vna: ꝛ ex alia nostro
Phs. rum debilitas oculoꝝ: vt fixis oculis solē aspicere non possumus: sed aspiciētes ledimur: q2. 2. de anima ait phs. Excellens sensibile corrūpit sensum. Sic beata

virgo Maria fuit incomprehensibilis. Ipsa namq3 concepit filiũ dei absq3 sui violatione: imo post partũ virgo remanẽs: sicut fuerat ante. Quomodo autem hoc esse potuerit: capere non valet noster intellectus. vtrũq3.n. est incomprehẽsibile humana ratione ac via nature: sed nõ est impossibile apud deũ omne verbũ. Hieron. Ideo Hierony. in epistola ad Paulam & Eustochiũ: de Assumptione Virginis ait. Qd natura nõ habuit: vsus nesciuit: ignorauit ratio: mens non capit 6
humana: hoc totũ gestũ est in Maria: igit sicut sol est incomprehensibilis. Sexto sol est vtilis & fructuosus: virtute.n. solis omnia virentia sumunt augmentũ & profectũ: blada omniaq3 legumina ac omnes alij fructus maturi efficiuntur. si.n. nõ esset sol: omnia essent acerba & imperfecta. Sic virgo Maria est vere sol fructuosus: qm ipsa mediãte omnes fructus nostri dulces efficiunt & maturi. i. mediante sua intercessione omnia opera nostra deo fiunt grata: deficiente Ber. aũt ea: sunt acerba nec deo accepta. Unde Ber. ait. modicũ id quod offerre desideras gratissimis illis & omni acceptatione dignissimis Marie manibus cura Idem. tradere si nõ vis repulsam sustinere: q2 vt idem Bernar. Nulla gratia venit de Idem. celo ad terram nisi transeat p manus Marie. Et etiam idem Ber. in Sermone de Natiuitate virginis. Redempturus deus humanũ genus preciũ vniuersum contulit in Maria. Intuemini igit q̃to deuotionis affectu eam a nobis voluit honorari: q totius boni plenitudinẽ posuit in Maria: vt si qd spei in nobis est: si qd grẽ: si quid salutis: ab ea nouerimus redundare. ille. Nõ: q2 ipsa est distri Idem. butrix thesauri misericordie dei etiam Ber. ait. Nihil nos deus habere voluit qd Marie manibus nõ transierit. Ideo ecclesia in fine quasi omniũ horarum inuocat eam dicens. Salue regina &c. ipsam deprecans: vt apud filiũ opa nostra
faciat vel intercedat grata esse & accepta. ¶ Septimo Sol est generalis & vni- 7
uersalis. Sol.n. indifferenter orit super bonos & malos: & tam istos q̃ illos ca Math. lefacit & pluit sup iustos & iniustos: vt dicitur Math.5. Sic beata virgo Maria est vniuersalis aduocata non solum iustorum: sed etiam peccatorum. Un Ber. de Bernar. Quemadmodum Sol oritur super bonos & malos indifferenter. Sic Maria preterita non discernere merita se se exorabilem omnibus clemen Idem. tissima prebet: omniũ deniq3 necessitatibus amplissimo miseretur affectu. Idẽq3 ait. Peccatorem o Maria quẽlibet fetidum non horres: non despicis: si ad te suspirauit tuũq3 interuentum penitenti corde flagitauerint: tu illum a desperationis baratro pia manu retrahis: spei medicamen aspiras: ac toti mũdo despectum materno affectu amplecteris foues: nec desinis quousq3 tremendo iudici miserum reconcilies. Quantumcunq3 igitur quis peccauerit: ad Ma Idem. riam recurrat & remedium inueniet. Ideo iterum Bernar. ait. Si criminum immanitate turbatus es: si conscientie feditate confusus: si iudicij horrore perterritus: si baratro desperationis absortus. Mariam cogita: Mariam inuoca: non recedat a corde: non recedat ab ore. Nam ipsam cogitans non erras: ipsam rogans non desperas: ipsam sequens nõ deuias: ipsa tenente non corruis: ipsa ptegẽte nõ metuis: ipsa duce nõ fatigaris: ipsa ppitia peruenis. Et sic in temetipsum expiri poteris: q̃to merito sit nomẽ vginis Marie maris stelle: hec Ber. Sic igit btã virgo Maria vere põt dici Sol: q2 nobilis impmiscibilis: formosissima: luminosa: incõprehẽsibilis: vtilis & fructuosa: generalis & vniuersalis.

Veneris: Moralitas. Cap. 57.

Venus quintũ locũ tenet inter planetas: pp qđ figurã eius volo hic dſcri
bere loco quinto. Fingebat ergo Venus pulcherrima puella nuda ꝛ
in mari natãs: sua dextera conchã marinã continẽs atqꝫ gestans: q̃ ro⸗
sis erat ornata: a colũbis circũuolantibus comitata. Vulcano deo ignis rusti⸗
co turpissimo in cõiugiũ associata: ante tres iuuẽcule astabãt nude: q̃ tres gra
tie vocabant: quaꝝ duaꝝ facies ad nos cõuerse erant: vna vero in cõtrariũ ver
tebat cui Cupido filius suus ablatatus ꝛ cecus assistebat q sagitta ꝛ arcu sa⸗
gittabat: apollinẽ: pp qđ diis turbatis ad matris gremiũ puer timidus fugie
bat. Ista litteraliter ascribunt illi planete q Venus dr: q2.i. planeta ẽ feminee
cõplexionis: iõ in specie nude femine pingebat. Ista ẽt calida ẽ ꝛ hũida. Et iõ
Vulcano dr maritata ꝛ in mari exposita ꝛ imersa: vt sic calori ꝛ humori videat
esse cõiuncta: ꝛ iõ ista dr Cupidinẽ deũ amoris.i.carnis ꝯcupiscentiã pepisse
eo q2 caliditate ꝛ humiditate sua ista stella fert carnis ꝯcupiscẽtiã excitare. Ob
Fulgẽ. missa autem ista l'fali expositione. Istam Deam fm expositionẽ Fulgẽtij: pos
sum intelligere vitã voluptuosam vel luxuriosam: q̃.s. puella dr esse facta ꝑpter
istius incõstantiã variabilem. puella dr esse nuda pp ipsius indecentiã incessa
bilem: dicit in mare natare: q2 semp vult esse in delitiis: dr concham marinam:
cũ qua canit: in manu portare: q2 semp vult eẽ in cantib⁹ ꝛ delitiis seu letitiis.
Vere.n. voluptas luxurie est feminea: q2 non durat: est nuda: q2 eaꝫ hõ vix ce
lat: vixqꝫ põt esse qn appareat: semp ẽt in mari.i. in delitiaꝝ opulentia vult va
care: ꝛ semp p conchã inanis letitie vult gaudere. Venus.n. in mari genita fin
git eo q2 luxuria ab opulẽtia ꝛ delitiaꝝ fluxibus gñat: ideo quoddam meretri
ciũ loquit

tũ loquit̃ scriptura. Esa. 23. Trãsi terrã quasi flumen filia maris: ꝛ sequit̃ su= Esa.
me cytherã meretrix obliuioni tradita. Preterea ista dña luxuria vel voluptas
columbas. i. luxuriosos nutrit. rosas. i. flores ꝛ curiositates diligit. Cupidinẽ
i. carnis ꝯcupiscentiã ꝓducit: q̃ apollinẽ. i. viros iustos sagitta tẽtationũ q̃nq̃
vulnerat ꝛ trãsfigit: tres aũt puellas nudas. i. tres culpas manifestas solet Ve
nus seu luxuria secum habere. s. auaritiã qua nos rapiat: carnalitatẽ qua nos
alliciat: infidelitatẽ qua nos eijciat. Constat ꝙ carnalitas male ꝛ luxuriose pso
ne nos diligit rõne voluptatis: auaritia rõe lucri ꝛ cupiditatis: ꝛ iste sunt due
quarum ad nos sunt conuerse facies: ifidelitas aũt nos eijcit ꝛ faciẽ a nobis auertit
ratione nostre paupertatis. ¶ Vel dic ꝙ Cupido filius Veneris ẽ amor carna
lis: filius voluptatis: q: vere alatus pingit̃ eo ꝙ talis amor volare ꝛ subito se in
ferre videt̃. cõstat. n. ꝙ hõ q̃nq̃ subito ꝛ sine deliberatione amore alicuius pso
ne solet inflãmari: ꝛ iõ Amor ille allatus ꝛ volatilis põt dici. Cecus tñ ille deus
pingit̃: q: vbi se igerit auertere nõ videt̃: q: amor ille se solet ponere in pauperẽ
sicut in diuitẽ: in turpẽ sicut in pulchrũ: in religiosum sicut in laicũ. Cecus etiã
aliter põt dici: q: p ipm solẽt hoies excecari. nil. n. cecius hoie inflãmato malo
amore vel psone vel alicuius alterius rei. Breuiter ḡ Poete voluerunt deos ce
cos depingere. s. Cupidinẽ ꝛ Fortunã: q: s. Cupido. i. Amor (vt dictum est)
ita est cecus ꝙ aliq̃n nitit̃ ad impossibile: sicut patuit in Narcisso qui vmbrã pro
priã vsq̃ ad mortẽ amauit: sicut ẽt quotidie videmus ꝙ vna vilis psona ama=
uit aliquã nobilissimã vel ecõuerso. Fortuna ẽt sic ceca est ꝙ q̃nq̃ subito ꝓmo=
uet indignos: ꝛ q̃nq̃ deprimit valde dignos. Vel dic ꝙ tres Domicelle q̃ Ve
neri assistunt: sunt tria pctã q̃ rem ꝓprietatẽ vel voluptatem frequentant. s. lu=
xuria: auaritia: ꝛ supbia. Due. n. prime se vertunt ad nos. s. luxuria vt delecte=
tur: auaritia vt ditet̃. Supbia vero ab alijs auertit faciem: inquantũ. s. vniuer
sos contẽnit: ꝛ eos respicere nõ dignat̃. Vel dic ꝙ iste tres puelle sunt tres vir
tutes theologice. s. fides: spes: charitas: quarum due. s. fides ꝛ spes bene se vertũt
ad nos: q: vt cõiter bene credimus ꝛ speramus. Sed charitas faciem suã a no=
bis auertit: inquantum sicut tenemur deum aut proximum non amamus.

¶ De Veneris motu. Cap. 58.

Celum Veneris est: in quo sola Venus rotat̃: ꝛ in sup̃ficie concaua celi
solaris continet̃. Insup ꝛ in orbes pticulares (quẽadmodũ Saturni:
Iouis aut Martis celũ) partit̃. Circũfert̃ aũt hoc celũ totũ: vt p̃dicti in
24. horis semel ab oriẽte p occidẽtẽ in orientẽ redeundo p primi mobilis mo=
tum. Sed orbes eius augem deferentes super axe ꝛ polis zodiaci ad motum
octaue sphere circũducunt̃: sicut in alijs supra visum est. Orbis vero epicicli hu
ius deferẽs duplici mouetur motu: vno quidẽ ab occidẽte versus oriẽtẽ: q ẽ
in longitud'nẽ super centro equantis. Eodẽ aũt tpe vnã cõplet reuolutionem
centrũ epicicli: Veneris ꝛ Solis deferẽs. Alio vero motu mouet̃ in lõgitudi=
nẽ declinãdo. s. ab eclyptica: ꝛ medietas in qua epiciclus est: semp versus Aglo
nem: reliqua aũt versus austrũ relinquit̃. Aut tñ deferentis q̃nq̃ ad austrum:
q̃nq̃ ad Aglonẽ declinat. Hic motus fit sup polis ꝓprijs: q sunt in intersectio
nibus deferentis ꝛ equantis. Hic motus d̃ uiationis dici solet: ꝛ est minutorum
decẽ: in Mercurio aũt minutorum. 45. cũ cẽtrum epicicli est in auge vel in oppo=

sito deferentis. Na ã in intersectionibus dictis est nulla: in locis aũt itermediis
crescit ⁊ decrescit. Verũtamen nec hic motus: nec his que declinationis vel in=
clinationis dicunt: sensibilem motui longitudinis errorem faciunt: vt colligit
libro. 13. Almagesti. Quapropter polos sup quibus primus deferentis motus
fit: a polis zodiaci recedere rursusq̃ ad eosdem accedere necesse est. Ob id non
nullis visum est vnũ alium orbem pdictos omnes includentem: ⁊ mundo con=
centricum ponere: ad cuius trepidationis motum he deuiationes fierent. Epi
ciclus aũt Veneris (sicut ⁊ dictoꝝ) in longitudinem mouet̃ s̃m successionem
signoꝝ: ⁊ in decem ⁊ nouem mensibus solaribus fere semel reuoluit̃. In latitu
dinem vero mouet̃ motu duplici: vno quidem: vt epicicli predictoꝝ: quo vna
epicicli medietas versus austrũ: reliqua vero versus Aquilonem a deferẽte de
clinet. Ideo hic motus inclinationis dicitur: qr dyameter augis vere oppositi
epicicli a supficie deferẽtis declinat: ⁊ eam secat. Hec declinatio maxima est cir
ca nodos: vbi deferẽs ⁊ equans se intersecãt: ⁊ nulla in auge vel opposito equã
tis. Unde centro epicicli ab auge equantis recedente vsq̃ ad oppositũ eius:
aux epicicli versus Aquilonem declinare incipit: ⁊ oppositũ augis epicicli ver=
sus meridiẽ. Rursum centro epicicli ab opposito augis equantis recedẽte aux
epicicli versus meridiẽ: ⁊ oppositũ eius versus austrũ declinare incipit: donec
centrum epicicli ad augem equãtis venerit. Oppositũ fit in Mercurio. Ex his
pꝫ q̃ cum declinatio deferentis est maxima: epicicli declinatio est nulla: ⁊ econ=
trario. Reliquo vero motu (qui reflectionis dr̃) sup axe p epicicli augem ⁊ op
positum trãseunte reflectit̃: ita vt pars epicicli dextera versus austrum: sinistra
aũt versus Aquilonem a supficie deferentis moueat̃. Dexteram dico: que post
augem epicicli est s̃m signoꝝ successionem. Reflectio hec nulla est centro epici=
cli existente circa dictos intersectionis nodos deferentis ⁊ equãtis: ipso vero re
cedente ab ea intersectione que caput dr̃: versus augem pars sinistra siue orien
talis in Venere ad Aquilonem: in Mercurio ad austrum reflectit̃: recedente
autem centro epicicli a Cauda versus oppositum augis equantis: dicta medie
tas in Venere ad austrum ⁊ in Mercurio ad Aquilonem reflectitur. Ex dictis
collige quadruplicẽ epicicli motũ. Primus quo mouet̃ in longitudine ab occi
dente versus orientẽ: portans in parte superiori planetã directe ab occidẽte ad
orientem secundum signoꝝ successionem. s. de Ariete in Taurum: de Tauro
in Geminos ⁊ sic de alijs. In inferiori autem parte retrograde ipsum planetã
ab oriente versus occidentem: contra successionem signoꝝ deferens. Secũdus:
quo ad deuiationem deferentis in latitudinem nunc ab eclyptica nunc ad eam
declinat. Tertius: quo per se a superficie plana deferentis planetã versus ecly=
pticam: aut ad eandem inclinat. Quartus quo pars orientalis nunc ad austrũ
nunc ad Aquilonem reflectitur. Sed de huiusmodi alia multa patent in theo
rica planetarum. Verũtamen quadripartitus hic epicicli motus tantũ in Ve
nere ⁊ Mercurio reperitur. Nam in Saturno: Ioue ⁊ Marte: epiciclus duas
tantũmodo habet: latitudinem vnam que per excentricum ab eclyptica distat:
alteram qua superficies plana epicicli a superficie plana deferentis quandoq̃
declinat. In Luna autem dũtaxat latitudo prima: que est per deferentem: in=
uenitur. Nam superficies plana epicicli ipsius a deferente nunq̃ declinat. Et

ad saluandos

ad saluandos t'mos motus: q3 dam paruos circulos epiciclum includentes imaginant ad quorum motus he longi varietates tus contingunt. do Venus: q me & Lucifer: dia dum Sole3 antecedit: & bespus cum occidente Solem sequitur: oia 30 Zodiaci signa lo fere ad motum solis percurrit. Et est vna de triginta septem partibus terre. Concauumq3 Veneris distat a centro terre millia ribus. 542750.

Veneris natura. Cap. 59.

Enus q & Lucifer dr e planeta s3 Misabel beniuolus: feminine: nocturnus i suis qlitatib'. i. i calore & huiore tpat'. Hic planeta excedit solus 30 diaci i duab' ptib': vt dicit Beda: & e dict' Venus: q2 sua qlitate calida vel huida dr Venerei huoris vel amoris excitatiuus: s3 Jsido. q2 comitat solem vel pcedit: si pcedit tuc dr Lucifer: si seqt: tuc dr vesp vel bespus: vt dic Beda. Colore b3 candete & refulgete: electro sile3: vt dicit Martia. Inter oia. n. sydera gaudeti' fulget: vn & iubar dr eo q iubar radiosi luminis a se emittit: pp qd vmbra facit. Vn aura multu e serena die & solis ortu i mediate anuciat & pcedit. Vn e i eode signo cu sole a claritate solis absort': sic tuc tpis no ondit. Vn Ven' e altior Mercurio tuc e illo segnior mot' ei': & econuerso cu e inferior: tuc e celerior: vt dicit Macro. In trib' semitonijs soli occurrit & malitia repmit: vt dicit Ptbol. Ex pte corpis dispoit ad pulchritudine & ad voluptates i tactu: i ol factu i gustu: & i cantu. Vn facit ee catores & musicoru amatores: & specieru pfectores: aurifices & vestiu muliebriu scissores: vt dicit Misabel. Et dicit Ptbol. Sub Venere ingt sit libra & taur' & sit ei' dom': & regnat i piscib': & i vgine dr sit regnu ei'. Sub ipo ptinet via & amor & amicitia & pegrin': & signat lucru & gaudiu: & e vidic': & morat i quolibet signo. 29. diebus & cplet cursu suu i. 368.

Misa.
Beda.
Jsido.
Beda.
Martia.
Macro.
Ptbol.
Misabel
Ptbol.

¶ Veneris: Moralitas. Cap. 60.

Enus qui ꝛ Lucifer dr̃: est planeta beniuolus: femineus: nocturnus: sp cõcomitãs solẽ: vel p̃cedẽdo ꝛ sic dr̃ Lucifer: vel subsequẽdo ꝛ sic dr̃ vesper. hic p̄ ceteris gaudẽtius fulget: idõ dr̃ iubar: pp radiositatẽ: die ꝛ solis ortũ imediate annũciat: ꝛ p̃cedit. hic excedit zodiacũ in duabus ptibus: hic facit suos cantores: musicoꝝ amatores. hic facit suos pigmẽtarios ꝛ aurifices. Talis ẽ btã virgo: q̃ fuit serena p pietatẽ: beniuola p benignitatẽ: nocturna p hũilitatẽ: radiãs p honestatẽ. Solẽ. i. xp̃m semp cõcomitãs p incarnationis societatẽ: ipm p̃cedẽs p maternitatẽ: ipm sequẽs p filialitatẽ: ꝛ virginitatẽ: ꝛ ẽt qꝛ post ipm remãsit i mũdo. Ista ẽt zodiacũ. i. cõditiones nr̃e nostre excessit in duobus. s. in hoc ꝙ Virgo peperit: ꝛ i hoc ꝙ in creatura creatorẽ portauit: vel in hoc ꝙ inuiolata pmãsit: ꝛ in hoc ꝙ sup angelos ascẽdit: qꝛ exaltata est super
Esa choros angeloꝝ ad celestia regna: vñ iam de ea põt dici illõ Esa. 14. Lucifer mane oriebaris: ꝛ dixisti: ascẽdã in celũ: sup astra celi exaltabo soliũ meũ: similis ero altissimo. Ista ẽt facit suos. s. sibi subditos ꝛ deuotos: cantatores p grãꝝ actionẽ: pigmẽtarios p future cõsolationis cõtẽplationẽ. Vel expone si vis de viro pfecto: q. s. in duab⁹ sui ptibus. s. q̃tũ ad affectũ ꝛ intellectũ zodiacũ. i. ambitũ nr̃e hũane excedit. s. q̃tũ ad cognoscendũ ꝛ meditandũ supcelestia eleuat intel
Paul. lectũ: ꝛ ad diligẽdũ visibilia dilatat affectũ. 2. Cor. 5. Siue mẽte excedimus: siue sobrij simus: charitas xp̃i viget in nobis. Iste ẽt solẽ iusticie xp̃m sp p grãm
Idem. comitat. Rom. 8. Quis nos sepabit a charitate xp̃i. ipmqꝫ q̃nqꝫ p̃cedit desiderando: q̃nqꝫ sequit̃ imitãdo. Math. 8. Magr̃ sequar te quocũqꝫ ieris: vel ẽt ipsum p̃cedit ꝛ annũciat p̄dicãdo: ipmqꝫ sequit̃ obediẽdo. Iste dr̃ p̄ ceteris gau
Actuū dentius fulgere q̃tũ ad vultus hylarẽ trãquillitatẽ. Act. 7. Intuebant̃ vultū eius tanq̃ vultũ angeli stantis inter illos. Alios facit p diuine laudis: quam in eis excitat: iocũditatẽ hr̃e. Candidus est p castitatẽ: fulgidus vel fulgẽs p sciẽ luminositatẽ: feruẽs p pietatẽ: nocturn⁹ p hũilitatẽ: ꝛ sic merito dr̃ iubar seu Lucifer pp exẽplaris radiationis radiositatẽ. Iste ẽ ergo Lucifer in tpe suo: ꝛ vespeꝝ sup filios terre oriri facit. Scd̃m Ptol. sub Venere sunt Libra ꝛ Taurus: ꝛ sũt domus ei⁹: ꝛ regnat in Piscib⁹: sꝫ in Virgine regnũ pdit. Sic ꝛ Libra. i. diuites q pecunias librãt ꝛ Tauri. i. potẽtes qui terrã gubernãt sũnt sub Venere: qꝛ Veneri ꝛ luxurie famulant̃: i piscib⁹. i. in diuitijs regnãt: sꝫ vere in v̄gine Maria. s. ꝛ i alijs v̄ginib⁹ pdit regnũ suũ: qꝛ luxuria nũq̃ hũit i btã v̄gi
Paul. ne aliq̃ ptãtẽ. iuxta illõ Roma. 6. Nõ regnet pctm̃ i vestro mortali corpe: ꝛ ne obediatis ꝯcupiscẽtijs ei⁹. Ven⁹ ĝ põt ẽt dici amor carnalis q di põit ad pulchritudinẽ corpis: sensuũ voluptates acqrit siue tactuũ siue odoꝝ: siue ciboꝝ siue cantionũ: ornamẽta ꝛ mulieres appetit. Aliq̃n ẽt viros iustos q d̄signãt i libra pp eq̃litatẽ iusticie: qꝛ i libra sol existẽs facit equinoctiũ: ꝛ viros fortes: qui designantur in Tauro: aggredit̃ ꝛ inficit. Regnat aũt maxie in piscib⁹. i. in hoibus sub aquis deliciaꝝ viuentibus: sed in virginibus. i. in cõtinẽtib⁹ deficit vigor eius.

¶ De Venere ꝛ Mercurio: Moralitas. Cap. 61.

Q5. Vestio fit i astrologia. Quar̃ Ven⁹ ꝛ Mercuri⁹ cũ sint iferiores sole: cur
Alfrag. q rũt tñ tm̃ q̃tũ sol currit? Rñdet̃ ꝙ hᵒ accidit: qꝛ vt dic̃ Alfra. ñ multũ distãt a sole respectiue. Nã cẽtrũ epicicloꝝ coꝝ sp ẽ cũ cẽtro solis: ꝛ iõ q̃tũcũqꝫ rotantur

tenſ per epiciclũ:tñ cẽtrũ corũ nunꝙ̃ recedit a Sole: ꝛ ideo parũ elongantur a Sole. Sol autẽ eſt xp̃s. Boetius. 4. de cõſola. Quẽ qꝛ reſpicit oĩa ſolus: ve- Boeti⁹.
rum poſſis dicere Solẽ. Jdeo.n. vocat eũ Solẽ:qꝛ Solus reſpicit oĩa: ꝑ quo nota ꝙ oẽ lumen eſt a Sole:ꝛ ꝓpterea Sol fuit poſitus in medio planetarũ tres habẽs ſupra:ꝛ tres infra: vt dicit Ptholo. in Almageſt. Sic ſe habuit de Ptholo.
xp̃o q eſt media pſona in trinitate:cui attribuiť ꝙ ſit verbũ: lino ſm verã opi- nionẽ:verbũ nõ eſt attributũ ſed perſonale. Pro quo ẽt nota ꝙ vt dicit Dio- Diony.
niſius de angelica hierarchia. Angeli inferiores illuminanť a ſuperioribus. Omnis.n.cognitio intellectualis eſt per lumen: lumẽ autẽ ſuperioris angeli confortat lumen inferioris:ꝛ ſic aſcendendo vſqꝫ ad verbũ diuinuꝫ: qꝺ eſt lux vera cõfortans alia lumina:ꝛ per conſequens oſtẽdenſ eis que alias nõ vidẽt: Et ideo qꝛ diuinũ verbũ eſt lux perfectiſſima perficiens ꝛ confortans alia lumi na:ſicut lumen Solis illuminat corpora lucentia: ꝛ perfecte cognoſcit in hoc lumine oĩa:iõ dr̃ Sol:dicit ergo. Quem qꝛ reſpicit. ꝛc. Boni autẽ ꝛ iuſti viri ſunt ſicut planete inferiores q nõ diſtant a Sole. Uere boni ꝛ iuſti ꝙ̃tũcunqꝫ rotentur in epiciclis per reuolutiones huius pñſentis vite: centruꝫ tñ corũ.ſ. cor nũꝙ̃ a Sole.ſ.a deo recedit. vñ Pſal. Nõ receſſit retro cor nr̃m nec declina ſti ſemitas noſtras a via tua. Et vere qñ cor eſt inmobile ꝛ a deo nõ recedit: oẽs reuolutiones h⁹ vite ordinate vadũt. iuxta illꝺ Roma. Diligentibus deũ oĩa Paul.
cooperantur in bonuꝫ. Hec.n.aſſignatur cã quare ordinanť reuolutiones ce leſtes:qꝛ.ſ.centrũ ꝛ poli ſunt ſtabiles:qꝛ omne quod mouetur reduciť ad quie tem vel ad quieſcens. Tales igitur ſtabiles ꝛ firmi cũ xp̃o aſcendent ad regnã dum cũ eo in celo:qꝛ regnũ ſuũ non eſt de hoc mundo. Joan. Regnum meum Joan.
non eſt de hoc mundo. Surgat igitur cor noſtrum ab hoc mundo ꝛ eleuetur Phũs.
ad xp̃m. Ponatur illud primo celi. Quare oẽs eleuant manus ad celum cum Qõ.
orãt? Rñ.qꝛ mens ꝛ cor noſtruꝫ nãliter fertur in celum tãꝙ̃ illic ſit deus. Al- Albert⁹.
bertus. 12. de animalibus. Querit. Quare cor noſtrũ eſt figure pineali ſeu pi Qõ.
ramidalis? Rñ.ꝙ ignis in mã aliena cũ vult ire ad locũ ſuũ: fit illius figure pi nealis:vt pꝫ in igne candele ꝛ lampadis ꝛ hmõi. Naturaliter igitur cor tendit ſurſum. Et ideo ſi ſequatur naturalẽ inclinationẽ requieſcet cũ xp̃o ꝛ regnabit cuꝫ eo. Figura huius. 4. Regũ. x. vbi dr̃: ꝙ Hieu Rex Jſrael dixit Jonadab. Regũ.
Eſt cor tuũ rectũ cõtra me? ꝛ ille reſpondit: eſt. Tũc ille leuauit eũ in currũ ꝛ duxit ſecũ. Hieu interpretatur parcens. Ecce xp̃s q nobis parcit. Jonadab in terpretatur ſpõtaneus:qꝛ ſponte ꝛ volũtarie tendere debemus in xp̃m: vt cuꝫ eo regnemus. Cuius tñ oppoſitũ facimus: ꝛ ideo de nobis conqueritur deus dicẽs.illꝺ Eſaye. Populus hic labijs me honorat:cor autẽ eoꝝ longe eſt a me: Eſaye.
ꝛ ideo tales non perueniunt ad regnũ xp̃i:qꝺ eſt vita:ꝛ nõ ſolũ vita ſꝫ eterna. Diuiſum eſt.n.cor eorũ nunc ꝛ iõ peribũt. Phs li. de aĩalibus querit. Quare Phũs.
quedã aĩalia anuloſa deciſa viuũt? Reſpondet:qꝛ habẽt duplex principiũ pro Qõ.
portionale cordi:ꝛ qñ diuidiť licet viuãt:parũ tñ durat vita eoꝝ. Sic cor pctõ ris eſt diuiſuꝫ:qꝛ ſyndereſis ſp remurmurat ꝛ nũꝙ̃ extinguiť. Uñ Eſa. Uer- Eſaye.
mis eoꝝ nõ moriet:ꝛ iõ perdent vitã ꝛ regnũ. Et iõ bene dicit xp̃s. Regnum meũ nõ eſt de hoc mũdo. Sed qui faciũt voluntatẽ dei nõ ſunt de hoc mũdo: qꝛ non poteſtis deo ſeruire ꝛ mãmone:ergo ſunt de regno dei. Uñ Math. 7. Mathei.

exercituũ corona glorie. Pro cuius intelligentia nota ꝙ Aratbus poeta antiquus grecoꝝ tradidit doctrinã suã sub fabulis more poetarũ. Ubi ponit cãm. Quare ille noue stelle in signo Scorpionis: q̃ dicunt corona septentrionalis: sunt ibi posite? Et dicit: ꝙ qñ Theseus fuit in laberinto: vbi pugnauit cũ Minotauro quẽ interfecit: fuit sibi a Uulcano tradita corona ex auro ⁊ gẽmis ꝑ quas Theseus exiuit de tenebris laberinti. s. carũ luce. Hãc autẽ coronã dicit in sydera collocatã. Ueritas autẽ istius est ꝙ laberintus plenus multis anfractibus est iste mundus: vbi sunt Minotauri semihoĩes ⁊ semifere. s. tyrãni. Et ĩõ q in hoc mũdo fortes virtutibus coronati eos vicerunt: ⁊ sic egressi de tenebris vite presentis virtutũ luce ducente: tales in celo habẽt coronã glorie. Hoc autẽ verificatũ fuit in Martyribus. Et ĩõ mõ habẽt coronã seu aureolã: q̃ cõsistit in visione diuina: quare etiã antiquitus triũphantibus corona dabatur. Albertus libro de aĩalibus: querit. Quare Leones post quinquenniũ habent coronã ⁊ nõ ante? Rñdet ꝙ corona coꝝ sunt pili qui fiunt ex calore cordis: expellentis superfluitates terrestres a capite: sed ante quinquenniũ nõ hẽt Leo nisi calorẽ in corde: nec ẽt est audax. Sic qui nõ hẽt calorẽ cordis. i. amorẽ dei nõ coronabit: sed q feruens ⁊ firmus in amore dei in hoc mundo: coronabitur in celo: hoc põt applicari pro vna Uirgine a deo in celis coronata. Bene igitur dicit Esaye. In die illa erit dñs exercituũ corona glorie. i. xp̃s q fuit dñs exercituũ: est ⁊ fuit corona cuiuslibet aĩe fidelis: ⁊ ideo cuilibet tali anime iuste ⁊ sancte seu deuote: ait ipse Christus illud Canti. 8. Ueni de libano sponsa veni coronaberis. In qua auctoritate nomine sponse denotatur primo fortitudo inuiolata: ibi sponsa secundo rectitudo conseruata: ibi de libano: qui interpretatur candor: tertio pulchritudo premiata: ibi coronaberis. Circa primũ tantũ pro nunc nota: ꝙ sponsa ⁊ sponsus dicitur a spõdere: quod est promittere. Inter alia autem principalia que promittunt sponsi ⁊ sponse: est firma fides seu fidelitas. Matrimonium enim quod fit vnius ad alterum: est de iure naturali. Et propterea dicitur Genesi. Erunt duo in carne vna: precipue autem in matrimonio requiritur fidelitas: quia cum proles indigeat toto tempore vite sue auxilio a parentibus: ideo matrimonium durat tempore vite. Fidelitas autem matrimonij debet esse vt sit proles sua. Sic se habet de Christo ⁊ de anima nostra. Unde filij anime sunt bone operationes quas concipit ex amore Christi. Ad hos filios se spopondit anima in baptismo quando dixit: abrenũcio Sathane ⁊ omnibus pompis eius: hos autem filios nõ posset nutrire nisi seruaret fidelitatem sponso. Et ideo deus per Prophetas reprehendebat iudeos quando ab eo recedebant tãꝗ fornicatores vel fornicarios: quia sicut fornicarius propriam relinquit sponsam propter aliam: sic ipsi relinquebant deũ propter deos alienos. Et ideo illa anima erit vere sponsa Christi que sibi immobiliter fidelitatẽ seruabit. Et sic erit Uenus: cum Marte. i. cum turbatione ⁊ prelio huius vite vel cũ Mercurio. s. cum mutatione varia temporalium ⁊ corporalium: sed quoniam non est in descensu. i. quia nõ descendit ad terrena ponendo ibi amorem: sed est in ascensu. i. qñ tota eius spes est sursuꝫ in xp̃o deo: ĩõ nõ est fornicata cũ diabolo: sed fidelis sponsa xp̃i: coronabitur igitur corona glorie. Et hec q̃ dicta sũt: pñt applicari ꝓ vna Uirgine a xp̃o in celis coronata:

Aratb⁹. Qõ.

Albert⁹ Qõ.

Canti.

Genesi.

que fuit fidelis xpo spōso: et constās et fortis in aduersis tollerādis. Possent et pdicta de firmitate seu fortitudine applicari sctis martyrib⁹: q fortes et pstātes in tormētis a xpo coronari meruerūt in celis. Vn̄ pcipue de.s. Stephano dr
Actuū. in Acti. Aplo℞. Stephanus aūt plenus grā et fortitudine: faciebat pdigia et si
gna magna in populo. Ubi nota q fortitudo q̄ in aīa: transfert a fortitudine q̄
Qō. est in corpe. Et nō sine cā. Vn̄ sup pmo de aīalib⁹. fit qō. Quare in eadē specie q̄dā aīalia sūt alijs fortiora: cū tn̄ eqlr pticipēt eādē spēz. Rndet: q fortitudo corpis est a neruis: musculis et cordis: musculi. n. sūt toti pleni neruis ex qbus postea fit corda ad trahēdū mēbra. Est aūt sciēdū q spūs q diffundit a corde p mēbra i hō differt a spū q diffūdit a cerebro. Nā q ē a corde ē mixt⁹ cū sanguine: et iō qz grossius est: currit p arterias q̄ vacue sūt et pforate: sz spūs: q ē a cerebro: ē subtilissimus ad modū lucis: iō nō est necessariū hēre receptaculū vacuū: sz currit p neruos ad modū lucis: vn̄ nerui sūt dyafani: qn̄ āt nerui bene obediūt cerebro et implent spū bene: tūc opz q aīal illud sit forte. Sic se hz suo mō de fortitudine aīe: tā de acqsita q̄ infusa. Vel dicat sicut infra. Ubi nota q vt dicit Phs. i. Ethy. In aīa nostra est quasi vnū regnū. Nam potentie aīe faciunt
Phūs. vnū regnū. Istius autē regni caput est ratio. In hoc autē regno: vt ipse ibi dicit: sunt duo modi ciuium: vz virtus cōcupiscibilis: et virtus irascibilis: et dicūtur esse sub dominio rōnis: vt sunt ciues sub rege: eo q libere sibi obediunt: vt .i. qn̄qz possint sibi rebellare. Solū autē ista duo genera ciuiū sunt in animali et non plura: qz ad hoc q animal regat sicut et ciuitas. Primo necessarium est q bene ordinetur in se ad cōseruationē interiorē: qd̄ fit in animali per concupiscibilem. Secūdo requirit vt resistat exterioribus nociuis: quod fit p irascibilem. Fuerunt autem inuente virtutes: vt isti ciues obediant capiti. s. rationi. Unde ex assuefactione multorū actuū virtuosorū cōcupiscibilis habet tēperātiā: que alio modo dicit fortitudo. Et Phūs. 3. Ethi. dicit. Per quā obedit in oībus rōni. Nā vere tm̄ cōcupiscit q̄tū dictat rō. Similiter i irascibili ponitur fortitudo: que est cōtra timorosa. Vn̄ in tm̄ dr hō fortis fortitudine acqsita: in q̄tū est plena potētia irascibilis virtute spūali vt moueat ſm q vult caput siue rō: vt. s. pp bonū rationis hō nulla timeat aduersa. Et eodē mō se hēt de fortitudine infusa: que differt ab acquisita: qz acquisita est ſz regulā rōnis. Infusa vero ſm regulā legis diuine: vt. s. nullū terribile timeatur qd̄ sit cōtra regulaz legis diuine. Vn̄ ad hoc q hō sit fortis et nihil timeat pati pro lege diuina: hoc non est nisi sit plenus grā spūs sancti. Et ideo martyres sancti xpi imitatores et a deo moti pleni gratia spūs sancti: hāc habuerūt fortitudinē vt pro premijs eternis: quecūqz mundi aspera sustinerent. Sed ille male esset fortis: qui inte
Phūs. rioribus passionibus resistere non posset. Vn̄ tales a Phō. lib. Ethicorū: dicūtur moles. Quicunqz igit sunt iusti qz sunt pleni grā spūs sancti: sunt fortes ad resistendū passionibus interioribus: et sunt fortes ad sustinendum aduersa
Gregor. pro xpo. Vn̄ Gregorius. 7. Moral. Iustorum quippe fortitudo est delectatio nē vite presentis extinguere: et huius mundi aspera pro eternis premijs tolle
Qō. rare. Fit autē questio. 4. Metheo. Quare quedā corpora possunt cōminui secundū oēm dimensionē: vt vitrū: quedā vero scinduntur solum secundū vnaz dimensionē: vt ligna secundū longitudinē: quedā vero nullo modo: vt ferruz:
vnde

Unde ergo accidit hoc? Rñdet quod oē qđ scindit est siccū: qđ inqȝtū hmōi: neqȝ scindi nec minui pōt: ꝛ iō scindit rōne partiū magis passibiliū. Et iō qñ in corpore sicco sūt pori vacui pleni. s. aere: opȝ quod fm illā partē scindat. Uñ corpora q̄ hñt hmōi poros fm oēm dimēsionē vt vitrū: cōminuunt: lignū vō scindit. Et qꝛ ferrū totū est plenū tā fȝ lōgitudinē q̄ ēt fm oēm dimēsionē: iō nec scindit nec minuit. Sic fuerūt viri sctī. s. sicut ferrū. Aliq. n. sūt q ꝗtū ad ꝯcupiscētias nō scindunt: sȝ sūt fortes: sȝ nō sunt fortes ad sustinēdū aduersa: qꝛ nō sūt pleni grā spūs sctī: sȝ si eēnt pleni sicut sctī: fortes essent vt ferrū. Figura huius Eccle. 46. vbi de Josue dr: fortis in bello Jesus naue: q̄ aūt fuerit eius fortitudo: dr libro Josue: vbi dicit: quod pmo pugnauit cū duab⁹ ciuitatib⁹. s. cū Jerico: ꝛ cū abi: sȝ aliqñ pugnauit cū vtralibet. Nā qñ voluit pugnare cū Jerico: ante in agro vidit hoīem cū gladio euaginato q sibi dixit quod erat princeps exercitus dñi. Unde dedit sibi ꝓ signo qualr debebat pugnare cū Hierico: qꝛ cū gladio ꝛ sic fecit nā oēs de Hierico īterfecit gladio. Sȝ abi q̄ īterfecerat filios Jirael: nō sic pugnauit. s. cū gladio: sȝ solū cū clipeo. Unde dixit sibi deus. Leua clipeū ꝯtra vrbē abi: ꝛ vicit ciuitatē. Josue interp̄tat saluat⁹ ecce sctī viri. Hierico interp̄tat Luna: q̄ mutat: ecce caro: abi aūt interp̄tat q̄stio vite: ecce tyrāni: ꝯtra quos pugnare debem⁹ cū clipeo patiētie: sicut cōtra carnē cū gladio fortitudinis cōcupiscētias refrenādo ꝛ extinguēdo: ꝛ sic erim⁹ victores. Sȝ i tēporib⁹ nrīs pauci sūt sic fortes quod pleni sint grā spūs sctī. Nec hodie q̄rit illa fortitudo: nec tales sic pleni grā spūs sctī reputant fortes: sȝ tm̄ pleni diuitijs dicūtur hodie esse fortes. Sed misera est talis fortitudo: ꝛ est sicut fortitudo catti. Nā Albertus. 22. de aīalib⁹: dicit: quod fortitudo ꝛ audacia catti seu murilegi est pp illos pilos aspos quos hȝ circa os: qb⁹ ablatis seu euulsis. vt ipse dicit: non venat. Et cā ē: qꝛ oīa aīalia feraliū dentiū: habēt illos tales pilos. Natura. n. mittit mām terrestrē ad dētes: sȝ qꝛ vita eoꝝ est ex dētib⁹: vt dētes essent bene acuti: nō oportuit ibi esse tm̄ cōcursum materie: ꝛ iō nā diuertit mām ad pilos illos grossos. Si aūt auferas pilos: mā nō diuertit: ꝛ dētes nō sunt acuti: ꝛ sic pdūt fortitudinē: ꝛ maxime catti. Talis est fortitudo diuitū: q̄ est ad cōminuēdū dētibus. Nā qñ pili diuitiarū sunt apud ipsos: tunc habēt dētes acutos ꝛ sunt audaces ac fortes cōtra maxime pauperes: sȝ si perdunt pilos: cessat eorū fortitudo. Figura huius Judicū. 16. vbi dr quod fortitudo Sanſonis erat i pilis: ꝛ pilos post modū pdidit ꝛ oculos. Sāson īterp̄tat Sol eoꝝ: ꝛ fortitudo Solis est i auge: eiusqȝ debilitas ē in opposito augis. Sic diuitū diuitie sunt eoꝝ Sol: q. s. diuites qñ sunt in auge. s. in sūmo diuitiaꝝ sunt fortes: sȝ qñ sunt i opposito. s. diuitijs priuati ꝛ in paupꝑtate: sunt debiles: ꝛ nō amplius audaces sicut erāt cū diuitijs abundarēt. Bene igit dicit Gregorius. Justorū fortitudo est delectationem vite presentis extinguere: ꝛ huius mundi aspera pro eternis premijs tollerare. Tales fuerunt sancti martires: ꝛ precipue beatus Stephanus: qꝛ ad ista duo se extendit sua fortitudo. Nā primo ad ꝯcupiscētias carnis refrenādas: ꝛ pp hoc factus fuit custos viduarū. Secundo cōtra terribilia. Et hoc totū fuit: qꝛ plenuȝ grā spūs sctī. Et hoc est qđ dicebat supra. Stephanus plenus gratia: ꝛc. Stephanus. n. interpretatur coronatus. Et vere Stephanus fuit merito coronatus. Unde ecclesia de xp̄i militibus: qui bene pro co

Ecc le.

Albert.

Judicū.

Gregor.

Apoc. pugnauerāt:accipiens illud Apoc.7.cantat ꝛ dicit. Isti sunt q venerūt ex magna tribulatiōe ꝛ lauerūt stellas suas in sanguine agni:mō coronant.i. Sācti q multas tribulatiōes ppessi sunt in hoc mundo:nūc in vita eterna coronant. Nā antiquitus duces ꝛ principes q p multas tribulatiōes vicerāt hostes:coronabant. Et nō sine cā. Corona.n.fuit inuenta p refrigerio capitis. Nā hoies in magnis calorib⁹: ne caput pcliitaret:qꝛ est porosū:ad dandū sibi refrigeriū: faciebāt sibi coronas de folijs arborū. Et iō corona fiebat in refrigeriū capitis in tāto picūlo. Uñ in signū refrigerij pncipū:q capita sunt:qñ euadūt magna picula:coronant. Sic est de sanctis q p xpo viriliter pugnauerūt. Pro quo nota qꝫ sup illo

Boeti⁹. Boetij.4.de cōsol. Herculē duri:ꝛc. Et sequit. Supata tellus sydera donat. Dicit expositor: qꝫ postqꝫ hercules tot labores sustinuit virtuose fuit positus in celo:ꝛ data est sibi corona nouē stellarū. Et propterea cōcludit ibi Boetius. Ite nūc fortes vbi celsa magni ducit:exēpli. Uia cur inertes terga nudatis supta tellus.ꝛc. Ubi dicit qꝫ ad exēplū Herculis fortes habebūt coronas in celo. Et nō sine cā posuerūt illas stellas esse coronas fortiū: q in magnis

Ptbole. piculis pp virtutes fuerūt. Nā Ptholomeus in quadripartito dicit:qꝫ lucidior inter stellas illas h3 duplicē cōplexionē.s. Martis ꝛ Ueneris. Ut autē ipse ibi dic:qñ vna stella est cōplexionis duorū planetarū:ꝛ qꝫ vnus illoꝝ planetarū iungit sibi:tūc sequit cōplexionē eius:ꝛ sic est de altero. Uñ qñ stella corone herculis iungit Marti:est de eius cōplexiōe. Similr qñ iungit Ueneri est de eius cōplexione. Uere sic est de pmio virtuosorū. Nā corona illa in hac

Phs. vita cōiungit Marti.i.plijs ꝛ turbatiōib⁹. Nā Phs.1.Ethi.posuit qꝫ in hac vita est aliqua felicitas que est operatio ꝫm virtutē in vitā pfectā. Et postea arguit:quō pōt esse felicitas in vita ista:vbi sunt tot calamitates: ꝛ quō poterunt hoies stare in actu virtutū? Et rñdet:sufficit qꝫ i tot calamitatib⁹ hēat actū patiētie. Et iō in hac vita corona est iuncta Marti ꝛ plijs cōtinuis. S3 in futuro

Martia. erit corona Ueneris. Uñ Martia.in lib.de coniugio Mercurij ꝛ Philologie dicit:qꝫ affuit Uenus q̄ hēbat coronā:vbi erāt oia gña delectationū. Talis ē

Esaye. corona future glorie. Esaye. Oculus nō vidit nec auris audiuit q̄ pparauit de⁹

Paul. diligētib⁹ se. Et Aposto. Thi.dicit. Bonū certamē certaui:cursum ɔsumaui: fidē seruaui:in reliquo reposita est mihi corona. Beatus āt Stephanus bene pugnauit ꝛ sustinuit afflictiones:merito igit dr Stephanus.i.coronatus: qꝛ a xpo est coronatus. Et q̄uis oēs martires q bene pugnauerūt p xpo:sint coronati:tñ maxime inter alios de iure Stephanus d3 dici coronatus. Artificialia.n.sumpserunt exordiū a nālibus:qꝛ ars imitat nām. Uidemus aūt qꝫ oia aialia coronant in capite: vt Galli: Pauones: Leones:ꝛc. Et iō coronas artificiales nos ponimus in capite. Et merito. Caput.n.est primū mēbrū qđ in natiuitate venit ad lucē. Uñ nō honoramus cor:cū tñ sit principale mēbrū: nec epar:sed caput:qꝛ primū mēbrū est qđ ad lucē venit. Primū autē mēbrū xpi:qđ venit ad lucē celestis glorie. Fuit beatus Stephanus:merito ergo in

Zachar. ter alios maxime dr coronatus. Figura huius Zachar.6.vbi dr. Quod deus dixit Zacharie qꝫ faceret coronas aureas:ꝛ vnā inter alias precipuā quā iponeret vni viro:cui nomē erat Oriens. Uñ sequit:ꝛ corone erunt eis q sustinent: applicatio est facilis:de sancto Stephano q fuit oriēs.i.primū qđ exiuit in lucē glorie

glorie. Et iã fuit dictus Stephanus. Et Actuũ.6. Elegerũt Stephanũ plenũ fide ꝛ spũ sctõ. Ex qb⁹ oib⁹ ꝯcludo ꝙ qlibet bonus vir ꝛ iustus lꝫ sit Venus cũ Marte.i.lꝫ corp⁹ suũ sit i multis tribulatiõib⁹ ꝛ aduersitatib⁹: vel cũ Mercurio.i.cũ multis mutationib⁹ ꝛ varietatib⁹ vite pñtis: sit tñ in ascẽsu.i.in firmitate cũ xp̃o: ꝛ fortitudine cõtra aduersa: vt sic cũ btõ Stephano i celis valeat coronari. Quid ãt sit eẽ i ascẽ.u vł i dscẽsu: seu i ascẽsiõe vł dscẽsiõe. vide.s.

¶ Mercurij Moralitas secundum poetas. Cap.63.

Uia Mercurius sicut ꝛ alij planete credebaꝛ ab antiqs esse de⁹: voluerũt igiꝛ depingere imaginẽ suã in hũc modũ. Erat.n. ipsius figura: fm Fulgẽtiũ ꝛ Rabanũ in lib.8. de nã rez: hõ q in capite ꝛ in talis hẽbat alas: i manu vo virgã q̃ virtutẽ hẽbat sõniferã ꝛ q̃ circũsepta erat serpẽtib⁹: ꝛ gladiũ curuũ: hẽbatq3 fistulã factã de calamo: ꝛ sibi ad os applicabat: galeriũ vero seu capellũ in capite portabat: corã ipso erat gallus sibi specialr ꝯsecratus. Et altera ãt pte erat Argus cuius caput plenũ est oculis q corã eo iacebat occisus. Iste ergo dicebaꝛ deus mercatoꝝ: deus furtoꝝ: ꝛ iõ Mercurius q̃si mercatoꝝ currus deus est: q ẽt q̃n volebat de viro in feminã: ꝛ de femina i masculũ se mutabat: de albis vero nigra ꝛ de nigris alba faciebat. Quidã ẽt vt Rabanus dicit: depingebãt eũ cũ capite canino. Un̄ Ouidius. Et tu latrator a nubis. Ratio litteralis põt esse: ꝙ Mercurius sit alatus eo ꝙ ista stella: q̃ Mercurius diciꝛ: citissime facit cursum suũ: ꝛ qꝛ iste planeta operaꝛ ad eloquentiam ad mercaturã ad furta: ideo fictus est habere virgã somniferã pro eo ꝙ eloquẽtia sopit ꝛ decipit oculatos: caninum caput hꝫ qꝺ ꝛ latratum eloquentie significat: hẽbat in capite galerium sicut mercator: ꝛ gallum q euigilat mercatores. Et hec de litterali intellectu ad pñs sufficiãt. Dicamus ergo ꝙ Mercurius iste põt significare quẽlibet bonum ecclesiasticum: ꝛ maxime iudicẽ vel prelatum: qui imprimis debet habere caput canis inq̃tum.s. custos gregis dñici ꝛ ouiũ subditoꝝ speculator puigil dꝫ esse sicut canis: q lupos.i. demones ꝛ tyrãnos latratu p̃dicationis ꝛ redargutionis deterreat: ꝛ dente punitionis mordeat. Et etiã inq̃tum debet esse fidelis dño suo ꝛ officium sibi creditum fideliter exercere: hic iã queriꝛ inter dispẽsatores vt fidelis qs inueniaꝛ. Iste ẽt in capite ꝛ i talis dꝫ esse alatus inq̃tum in principio ꝛ in fine semp debet alus cõtẽplationis esse superius eleuatus: cõtra illos qui bene sunt alati: ꝛ cõtẽplationis volatui dediti in capite iuuentutis: sed nõ in pedibus senectutis. Uel etiã p caput intelligiꝛ talium intẽtiões ꝛ p pedes ipsoꝝ affectio: qꝛ.s. itẽtio dꝫ hr̃e alas innocẽtie ꝛ iustitie: affectio vero dꝫ hr̃e alas tẽperãtie ꝛ prudẽtie. Esaye.6. Duabus alis velabat faciem suam: ꝛ duabus velabat pedes suos. Iste dicitur habere virgam gladium fistulam ꝛ gallum: qꝛ ad bonum superiorem vel mercurialem pertinet hr̃e virgam prudentie ad alios regendum: gladiũ seueritatis ꝛ iustitie ad malignos arcẽdum: fistulã specialr eloquẽtie ad p̃dicãduꝫ ꝛ ad deũ laudãdum: gallum vigilis diligentie ad oia preuidendum ꝛ ad nociua omnia precauẽdum: que oia videꝛ innuere Apostolus.2. Thim. Ubi dicit: predica verbũ: insta oportune iportune: hec quo ad fistulã eloquẽtie: argue obsecra increpa: quo ad gladiũ iustitie: tu vo vigila i oib⁹ labora opus fac euãgeliste quo ad gallũ vigilis diligẽtie: ministeriuꝫ tuuꝫ iple quo ad virgã pastoralis eminẽ

Fulgen.
Raban.
Raban.
Esaye.
Paul.

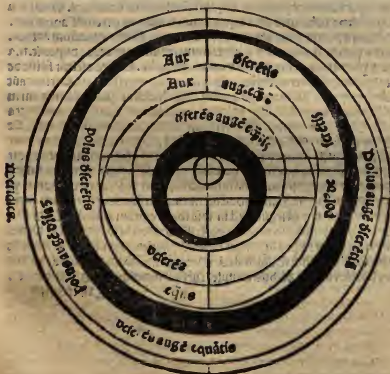
nentie: ⁊ sic iste est deus mercatorū spūaliū inq̄stū .s. cōmutabit spūalia pro terrenis. Deus ēt furtorꝫ dr̄ inq̄tū furat̄ diabolo peccatores ipsos ad fidē ⁊ iustitiā cōuertēdo: ⁊ de nigris cādidos: ⁊ de impijs iustos faciēdo: se ēt de viro mutabit in feminā ⁊ ecōuerso: cōditiones suas secūdū loca tēpora ⁊ psonas diuersimode variādo: ⁊ nūc virtuosus: vigorosus: cōstās: nūc vero femina .i. mollis
Paul. benignus ⁊ cōpatiens apparēdo: dicēs illud. Corin. 9. Oibus oia factus sum. Et sic iste argū occulatū .i. diabolū vel vsurarios ⁊ alios malitiosos ⁊ astutos poterit vincere ⁊ eos ante se ꝓsternere ⁊ mediāte virga virtutis ⁊ iurisditionis sue cōtra eos ꝑualere: dū tñ illa virga serpētibus .i. viris prudentibus sit circūsepta: ⁊ dū sua iurisdictio p serpētinā prudentiā sit directa: qꝛ nunq̄ prelatus virga iurisdictionis bene vtit̄ ⁊ nūq̄ p ipsū argus .i. diabolus malitiosus prosternit̄ seu vincit̄: nisi turba serpentū .i. virorū prudētū: de qbꝫ dr̄. Estote pru-
Eccle. dētes sicut serpentes: circa eū cōmitet̄: ⁊ ad eius ꝯsilia adimiret̄. Eccl. 12. Uiri iusti sint tibi ꝯuiue. Uel dic ꝙ talis Mercurius dꝫ esse qlibet bonus subditꝰ vel minister: qꝛ .s. ipse dꝫ habere caput .i. cor caninū p fidelitatē: alas ꝯtēplationis in capite .i. in corde per eleuatā ad deū voluntatē vl̄ voluptatē: pedes etiā debet habere alatos p obediētiā ⁊ sedulitatē: virgā somniferā .i. crucis memo-
Psal. riā q̄ dat menti soporē ⁊ suauitatē. ꝓs. Uirga tua ⁊ baculus tuus ipsa me consolata sūt. Iste ēt dꝫ h̄re diuini amoris gladiū: fistulā diuine laudis ⁊ orōnis: gallū vigilantie ⁊ boni operis: ⁊ dꝫ nunc esse vir nūc femina p cōformitatē sui cordialis amoris: qꝛ .s. iste cū viris .i. cū discretis ⁊ virtuosis dꝫ se similē ostēdere: cū femínis vero .i. cū simplicibus dꝫ se similē exhibere: vt sic se sciat omnibꝰ
Paul. ꝯformare ⁊ cūctis in dn̄o cōplacere. Apl̄s .n. ait: placete oībꝰ p oia: galeriū hu-
Senec. militatis dꝫ gerere quo suos capillos .i. virtutes possit abscōdere. Seneca. ait. Esto occultator virtutū sicut alij viciorū. ¶ Uel quarto dic in malo ꝙ iste Mercurius significat mūdi aduocatos ⁊ seculi sapientes: q caput h̄nt caninū per insatiabilē auaritiā: galeriū sup caput p sue male intētionis occultationē: pedes ⁊ caput alatos per presumptionē ⁊ superbiā: virgā habent somniferam .i. deceptionē ⁊ malitiā: fistulā habēt in ore .i. fallaciā: elloquentiā: adulationē: ⁊ blāditiā: gladiū habēt in manu .i. durā crudelitatē ⁊ seuitiā: galū vero habēt secū .s. vigilē ⁊ diligētē astutiā: nūc vir: nūc femina p fraudulētiā suorū morū mutationē ⁊ fictionē. Quid plura: isti sunt dij ⁊ pauoni furtorꝫ .i. iniquorum lucrorū: dij etiā sunt ⁊ dn̄i mercatorū .i. lucrorū ⁊ prouentuū: qꝛ breuiter quicqd tangunt verbis suis faciunt dormire: ita ꝙ p astutias suas solēt argū .i. platos ⁊ principes circūsedere ⁊ oculatos aliquando decipere ⁊ suis volūtatibus subiugare. Sicut ad litteram videmus de sapientibus mundi ⁊ aduocatis: qui principibus ⁊ superioribus dominant̄ inq̄tum per eorū consilia totaliter gubernant̄: q .s. totaliter obediūt eisdem: sic ꝙ ab eis sopiti vel ex eo iugulati vi-
Osee. dentur. Unde isti sunt de quibus dicitur Osee. c. 7. In malitia sua letificauerunt regem ⁊ in mandatis suis principes.

¶ De Mercurij motu ⁊ natura siue proprietate. Cap. 64.

Elum Mercurij in supficie concaua celi Ueneris cōtinetur: ⁊ in orbes quinq3 ⁊ epiciclū partit̄: habet .n. duos orbes inequalis spissitudinis: quorū supficies cōuexa supremi ⁊ cōcaua infimi mūdo cōcētrice sunt:

superficies

ſuperficies vero concaua ſupremi ⁊ conuexa infimi mūdo ſunt eccētrice: ſibi ip ſis tñ concentrice: ⁊ hac centrū (qđ ēt centrum parui circuli nominamus) a cē tro equantis tantū: quantū centrum equātis a centro mūdi diſtat. Et vocant hi duo orbes augē equātis deferentes. Mouent aūt ſuper polis zodiaci ad mo tum octaue ſphere. Inter hos extremos ſunt duo alij orbes ſimiliter inequalis ſpiſſitudinis: quoꝝ ſupficies cōuexa ſupioris ⁊ cōcaua inferioris idē centrum cum centro proprio predictorum orbium habēt. i. centrum parui circuli. Sed ſuperficies concaua ſuperioris ⁊ cōuexa inferioris idem centrum habent cum orbe quinto inter ipſos incluſo: qui deferens Mercurij dicitur. Hi duo orbes (quos ad differentiā dictoꝝ nigros fieri volumus) vocantur eccentrici defe rentes: ⁊ mouentur ſuper centro parui circuli contra ſucceſſionē ſignoꝝ ſuper axe: qſiqꝫ axe zodiaci eque diſtanti ⁊ centrū parui circuli tranſeunte eadem ve locitate: qua linea medij motus ſolis ſm ſucceſſionē ſignoꝝ voluitur: horū or bium motu fit vt centrū eccentrici ſiue deferentis epiciclū circūferentiā quādā parui circuli deſcribat: ⁊ hec circūferētia p centrum equantis ibit: ⁊ centrū pro prium extremoꝝ orbium includit: quo ⁊ pro ſuo vtitur. Orbis autem epiciclus

deferens mouetur super centrum equantis in longitudinem secundum successionem signorum: eadem velocitate cum linea medij motus Solis: vt de Venere dictum est. In latitudinem vero mouetur quemadmodum Veneris deferens: hoc dempto quod medietas eius in qua epiciclus est semper versus austrum ab ecliptica declinat: cuius oppositum in Venere reperitur. Epiciclus autem eius mouetur vt epiciclus Veneris. In quatuor tamen mensibus solaribus fere vnam reuolutionem in longitudinem super centro suo perficit. Alia autem sunt in motibus Mercurij: de quibus hic non est locus: planeta vero Mercurius omnia signa zodiaci fere ad motum Solis peragrat. Est autem Mercurius (qui et stilbon.) minor terra. Continet.n.terra Mercurij quantitatem.21952. vicibus. Et etiam concauum Mercurij a centro terre distat miliaribus.208541. Mercurius secundum misael est planeta temperatus: nocturnus: modo masculinus: modo femininus: cito.n.se vertit ad naturam illius cui adiungitur: vt cum bonis bonus: cum malis malus: cum mediocribus mediocris efficiatur. Unde et in superiori parte sui orbis miscet qualitates suas cum qualitatibus

Isidor'. Veneris: et ideo fingitur a poetis quod cum ea fuerit fornicatus: vt dicit Isidorus. Aliquando ante Solis ortum: aliquando post occasum splendet. Et ideo ab antiquis vesperus nuncupabatur. Aquis etiam dicitur dominari. Unde Lu-

Lucan' canus loquens de Mercurio dixit: quam cum dominus percussit aquarum.

Ptbole. Dicitur etiam a poetis: deus eloquentie et sapientie. Unde secundum Ptbol. Mercurius dat esse studiosos et scientie numerorum amatores; disponit.n.et habilitat ad scientiam et vsum calculi et computationis. Et ideo dicitur fuisse deus mercatorum: quia mercatori computatio summe necessaria est. Dicitur autem

Isidor'. deus palestre: vt dicit Isidorus: eo quod cum Sole luctatur quasi volens cum superare: semper.n.iuxta Solem graditur: nunquam plus distans quam per nouem gradus: vnde raro videtur: quia semper fere sub radijs solaribus occultatur. Et ideo propter calorem Solis fuscus depingitur: et propter suam celeritatem cursor deorum in fabulis nuncupatur: quia nunc cum Sole: nunc ante; nunc post graditur. Quando autem Solem preuenit radijs solaribus proximus stare videtur et dicitur stationarius. Sed quando sequitur videtur retogradus; vt

Macro.| dicit Macrobius. Secundum Ptbolemeum autem sub Mercurio sunt gemi-

Ptbole. ni et Virgo: et regnat in Virgine: sed in Piscibus regnum abscedit. Cum Sole semper moratur vno signo ante aut post. Sub Mercurio continentur fortunium: negotiatio: furtum: et significat rationem et sapientiam: et est albus: cum beniuolis beniuolus: et cum malis malus. Moratur in vno quoque signo. 28. diebus: et sex horis: et in.338. diebus complet cursum suum: bucul Ptbolemeº.

Mercurij

¶ Mercurij moralitas. Cap. 65.

m Ercurius est planeta temperatus: nocturnus: modo masculinus: modo femininus: cito. n. se vertit ad naturam illius cui coniungitur: qr bonis bonus: malis malus efficitur: sicut dicit Misael. Sic vere sunt multi nocturni ignorantes & imperfecti: qui habent animum ita leuem & propositum ita instabile: quod nunc masculini: nunc feminini. i. nunc boni sunt: nunc mali: qr reuera ad naturam illorum: quibus coniunguntur per societatem: facillime conuertuntur: vt si boni sunt: boni fiant & econuerso: quia statim per aliorum verba & exempla de vno proposito ad aliud se conuertunt & immutant: iuxta illud Eccle. 15. Qui cito credit leuis est corde. & Psal. cum sancto sanctus eris: & cum viro innocente innocens eris: & cum electo electus eris: & cum peruerso peruersus eris: vel peruerteris. Uel dic quod Mercurius est bonus obediens: qui secundum voluntatem illius cui cõiungitur. i. prelati sui: suas mutat voluntates & regulat. Sapientie. xi. vnicuiqz voluntati deseruiens ad quod quisqz volebat conuertebatur. Uel dic quod talis est prelatus: quia. s. iste secundum quod inuenit subditos dispositos: malos. s. vel bonos: mediocres vel medios secundum hoc ipse debet agere: & se eis prebere bonum: benignum: & beneficium: vel malum. i. rigidum & seuerum prebere. 1. Corint. 5. omnibus oia fact⁹ sum. Itẽ Mercurius de⁹ eloquẽtie a poetis est dictus: qr sm Isido. & Ptbol. facit hoiem studiosũ: eloquẽtẽ & calculatorẽ & cõputatorẽ. Talis dz eẽ platus

Misael. Ecclesiastes. Sapiẽ. Paul. Isidor⁹. Ptbole.

vel pdicator: qr ipse oz bre sapiaz in regendo: eloquetia in pdicado: virtutes et
Act. ꝛ merita subditoꝝ oz equaliter numerare. Act. 15. Uocabat Paulu Mercuriu
eo q eet dux vbi. Uel dic q bonus platus facit hoies studiosos: inquatu vult
ꝛ laborat: vt subditi habeat sciaz ꝛ eloquetia. Mercurius sp est cum sole vno si
gno ante: vel vno signo post: qn sole pcedit radijs solarib⁹ stationarius efficit:
li ei sit ppinquus: qn aut cu sequit: dr esse retrogradus. Sic boni semp sunt cu
sole xpo p gram: ꝛ charitate: ꝛ sic fiut qnqz stationarij p firmitate i fide ꝛ amo
re dei ꝛ pximi: ꝛ p fortitudine in sustinedo aduersa p xpo. Qnqz vero sunt re
Ps trogradi p pterite vite sue 9sideratione. ps. Jordanis 9uersus e retrorsu. Uel
dic q sol e luces mudi huius psperitas: q oculos intellectus stupefacit: ho aut
ista opz vt comittet du est in hac vita. Sed si ipsam pueniat ꝛ ea cotenat ꝛ post
se relinquat: tuc efficit stationarius: qr tuc ipse 9tra tetationes ꝛ tribulationes
stat firmiter ꝛ resistit. Sz vere qn cu sequit ipm. s. amado ꝛ eius negocia tracta
do: tunc opz q fit retrogradus p pctm: qr. s. opz q fiat mercator: aduocatus ꝛ
Paul. auarus: ꝛ sic p diuersa pcta a recto itinere retrocedit. Ufi. 1. Thimo. 5. Multi
abierut retro. Uel dic q quida sunt q an occasum solis lucet: ꝛ isti sunt q nuqz
peccauerut: ꝛ alij sunt q post occasum spledet: ꝛ isti sunt q post pctm ad pniaz
redierut. Sicut aut Mercurius nuqz a sole vltra. 30. gradus recedit. Sic nec
iustus tricenariuz: q 9stat ex denario triplicato. i. denariu madatoꝝ ꝛ ternariu
fidei trinitatis dimittit. Mercurius hz sub se Geminos ꝛ Uirgine: ꝛ regnat i
Uirgine: sz in Piscibus regnu pdit: ꝛ sub ipso 9tinet fortuna ꝛ negociatio: ꝛ si
Ptho'. gnificat rone ꝛ sciaz: fm Pthol. Sic vere xps hz sub se istos q dicunt Gemini
i. qui habet gemina charitate dei. s. ꝛ pximi: ꝛ Uirgine. i. illos q seruat i corde
virginitate ꝛ castitate: ꝛ in talib⁹ regnat xps: sz vere in piscib⁹. i. in illis: q i age
delitiaꝝ iugiter morant: pdit regnu suu: qr in talib⁹ regnat diabolus: no xps.
Apoc. Apoc. 9. Habebat sub se rege cui nome exterminas. Et sicut Mercurius e pla
neta cu bonis bonus: ꝛ cu malis malus. Sic deus noster xps: qn inuenit hoies
bonos: ipsi et ipm sibi inueniut bonu ꝛ beneficu sua largiedo. Sz vere si mali
fuerint. Sic ꝛ ipse sibi illis malus est. qtu. s. ad malitia pene: qr malu pene eter
Amos. ne eis infert. iuxta illud Amos. 3. No e malu in ciuitate qd no faciat dns. Mer
curius rarissime videt qr coiter sub radijs solis occultat. Sic vere platus non
dz se nimis ofidere cora alijs: qr nimia familiaritas parit conteptu: sz studedo
Deute. vel orado se dz a mudi strepitu occultare. Deutero. 27. Abscoda facie mea ab
eis ꝛ 9siderabo nouissima eoꝝ. Uel expone de religiosis ꝛ viris pfectis q intra
claustra sua 9tinue esse debent absconditi: ꝛ raro exterius propalari.

¶ De Mercurio cum Sole aut Luna: Moralitas. Cap. 66.

Albub. Lbubeter Astrologus querit. Quare alig sunt boni ꝛ subtilis ingenij:
Qo. s vel intellectus: alig vero grossioris? Et rndet: q qn i natiuitate aliquoꝝ
Mercurius est in domo vel exaltatione Solis: illi sunt subtiles q tuc na
scunt. Sed qn est in domo Lune: sunt grossi. Per Luna q dnat fluxibilibus: si
gnificant defectus ꝛ corruptioes. Sol aut e xps. Qn igit Mercurius. i. ho da
tus est corruptionib⁹ vel corruptilibus no erit sapies imo grossioris igenij: na
vera sapia diuina no dat deditis corruptionib⁹ ꝛ pctis: qr in alam maliuola no
introibit sapia: nec habitabit in corpore subiecto pctis. Sed qn est cu Sole. i.
xpo.

xpo. vere erit sapiens. Sup illo. 2. Cor. 3. Nō sumus sufficiētes aliqd cogitare a nobis quasi ex nobis: sȝ sufficiētia nostra ex deo est. Querūt isti vtrū sine diuina illustratione possit sciri aliqd verū? Et dicūt ꝙ dei scia nō solū q̄tū ad exercitiū: sȝ et q̄tū ad nouā illustrationē est a spū scto: q non cōicat se corruptis. Et iō. 4. Reg. 3. dr de filijs ꝓphetaꝝ ꝙ habitabāt in deserto extra consortia hoīuȝ vt apti essent ad recipiendū spūȝ sctm: figura hr ibidem. vbi dr. Qd Heliseus interrogatus ab illis regibꝰ: qd de eis esse deberet: vt annūciaret qd illis deꝰ reuelaret. dixit. adducite mihi psaltē: q cū caneret: facta est ad eū manus dn̄i: ⁊ reuelatū fuit sibi qd eē deberet: certe ad cantū psaltis fuit sibi reuelata scia diuina qꝛ ista musicalia eleuant mentē. Et iō scia dei cōicaꝛ incorruptibilibꝰ. Exēpluȝ pȝ in Joāne Euāgelista: q p̄ ceteris Apl̄is fuit virgo. vnde deus nō solū preseruauit a corruptione mūdi: sȝ et a corruptione carnis: nā vocauit eū a nuptijs: ⁊ virgo in eternū pmāsit. Et iō reuelata sunt ei secreta celestia: p̄ ceteris Apl̄is. Nā p̄ ceteris intonuit altius dicēs. Jn principio erat verbum ⁊c. Et sic possumus sibi dicere illd ps. Unxit te deus tuus oleo leticie p̄ cōsortibꝰ tuis. i. oleo diuine sapie. Figura. 3. Reg. 17. de lecbito olei vidue sarepte: q q̄diu terra fuit arida sine aqua: nullūq; fructū dedit: abūdauit. sȝ fructificante terra cessauit. Sic q̄diu cessat corruptio mūdana ⁊ carnalis: abūdat oleū diuine sapiētie: sed existēte corruptione: ⁊ amore terreno cessat. Jō xp̄s dicebat Joā. 14. Si qs diligit me sermonē meū seruabit ⁊ ad eum veniemus: ⁊ mansionem apud eum faciemus. Sic igitur ⁊ nos ita sumus dispositi: vt sancti spiritus gratia in nostris cordibus infundaꝛ: ibiq; cōseruetur. Sed hodie est totū oppositū. Nā sȝ tale oleū: talis gratia infundaꝛ in mētibus nostris: nos tn̄ in nobis eā corrūpimus. nullus. n. nostrū est q nō fuerit in gratia ad minus in baptismo: sed nos per pctā in nobis eā corrūpimus. i. demeritorie. in tantum. n. hodie inualuit ardor auaricie: ꝙ nullā aliā querūt hoies gratiā nisi pecuniā. Sup. 4. Metheo. fit qd. Quare lixiuium recipit oleum ⁊ cū ipso miscetur: ⁊ postea eum corrūpit? Et respōdeꝛ ꝙ hoc accidit ex nimia siccitate eius terrestri. siccum. n. cōsumit humiduȝ. Sic lixiuiū. i. hō siccus ⁊ terrestris. i. auarus ⁊ cupidus terrenoꝝ ꝯsumit humidū charitatis ⁊ diuine sapie seu gr̄e. Sed qm̄ nos nō sumus dispositi ad recipiēduȝ talē gr̄aȝ ⁊ tale oleū: iō si recipimus: statim a nobis pp pctā nr̄a recedit. Figura hꝰ. 4. Reg. vbi dr. Qd mulierē illā: q pp debitū debebat venūdari in seruā cū filijs suis: eā sic liberauit Heliseus: vȝ p oleum: sed tādiu fluxit oleuȝ: q̄diu habuit vasa parata ad recipienduȝ: sed statim ꝙ ille dixit: non habeo vas: oleū stetit. Mulier ē humana nā. Heliseus iterptaꝛ deus Saluator. Liberauit aūt Saluator humanā nāȝ a seruitute peti vel diaboli: p oleum gr̄e spūs sctī. Unde q̄diu fuerunt vasa apta ad recipienduȝ. i. mentes bene dispo sitę oleum gratie fluxit: sed qꝛ modo vasa non sunt: iō stetit oleum. Bene igitur gr̄a spiritus sancti comparaꝛ oleo: fm qd dicitur: ꝙ tale oleum liberat a malis exterioribus: sic oleum gratie liberat ab interioribus. Ubi nota ꝙ phs de Problematibus querit. Quare si aliquis habet aliquod membrum vnctum oleo: si aqua calida proijciatur super illud membrum: parum noceret? Et respondet: ꝙ corpora si agunt in alia corpora: hoc non fit in instanti: sed in tempore: vnde aqua calida si debet coquere: non coquit in instanti sed in tempore. Oleum aūt

Qd.
Reg.
Exēplū.
ps
Reg.
Joā.
Qd.
Reg.
Phs
Qd.

facit aquā cito fluere a mēbro vncto: ⁊ iō nō nocet. Sic vere se hȝ de eo in quo est gratia spūs sancti: qz afflictiones corporales q̄tūcunqȝ denť corpori: non tñ hoies ex hoc moriunť in mente: vt pȝ in Joāne euāgelista: qui missus in doliū feruētis olei: inde unctus nō adustus illesus exiuit. Ex quib᷒ oibus pȝ ꝙ Mercurius qñ est cū sole. i. qñ hō est cum xpo sole. qz. s. habet eius gratiam ⁊ recipit eius illuminationē: tūc est subtilioris ingenij vel intellectus: ⁊ vere sapiēs sapiētia diuina: sed qñ est cum luna. i. deditus corruptionib᷒ ⁊ terrenis corruptibilibus: nō ē sapiēs: imo grossioris ingenij: qz I maliuolā aīaȝ nō itroibit sapia ⁊c.

¶ De Mercurio directo ⁊ retrogrado: Moralitas. Cap. 67.

Alcabi. Alcabitius dicit: ꝙ Mercurius qñ est retrogradus est signū hebetatiōis mētis: ⁊ obliuionis: sed qñ est directus est signū celeritatis ingenij ⁊ bone recordationis. Et cā est qz qñ stelle nō sunt impedite faciūt suas naturales opationes: ſȝ qñ sunt impedite faciūt oppositū: vt pȝ in magnete q̄ ex vna parte attrahit ferrū: qz stella dans formā nō fuit impedita: ex alia vero pte pellit: qz dans formā fuit impedita. Per Mercuriū q scribiť alatus: intelligo quēlibet nostrū: vnde qñ sumus directi in nostris opationib᷒ signū est bone recordationis operꝫ pteritoꝝ bonoꝝ: sed qñ retrogradiūnur a bona via est signū obliuionis: ⁊ iō habemus nāȝ Mercurij: q qñ est ipeditus ⁊ dȝ benefacere facit male.

Grego. Et iō Greg. dicit. Jn via dei nō progredi: est retrogradi. Et hoc totū est qz sumus

Gene. impediti tpalibus. Figura huius Gene. 40. vbi dr. ꝙ pincerne Pharaonis Joseph qui interptatus est sibi somniū ad vitā ⁊ liberationē dixit ꝙ recordareť sui: qui tñ succedētibus psperis oblitus est sui interptis. Boni nostri pdecessores interpretanť nobis somniū mortis ad liberationē si volumus: ⁊ nobis dicūt ꝙ recordemur eorū: sed nos sumus impediti: qz succedētib᷒ prosperis

Eccle. eoꝝ obliuiscimur. Vñ Eccle. 7. dr. Memorare nouissima tua ⁊ in eternuȝ non

Diony. peccabis. Pro quo nota ꝙ Dionysius. 4. c. de diui. nomi. dicit. Hoiem esse est

Phs sm rōnē esse. i. intantū hō est hō inquantū est sm rōnē. Phs aūt. 2. Ethy. rōnem rectā vocat prudentiā. vnde diffiniuit virtutē dicēs: virtus ē habitus immediate consistens sȝ rectā rōnē. i. sm prudentiā: intantū igiť hō est hō inquantum est prudēs. Prudētia aūt sm Tullium. 2. Rheto. tres habet partes. s. me-

Tullius moriā: intelligētiā: ⁊ prudentiā. Bene ergo dicit auctoritas. Memorare: ſȝ postea addit nouissima. Ad qđ intelligendū. nota ꝙ Romani in capite anni facie-

Phs bāt sacrificia deo Jano q erat bifrons ⁊ non sine causa. vt. n. phs. 12. Metha. dicit. Magni phi ⁊ Astrologi cognouerunt orbes superiores ⁊ motores ⁊ simplices: ⁊ p modū fabulaꝝ fecerunt sibi deos de his quos illi dicebant. Principiū. n. anni qñ. s. primo fuit factus annus latinoꝝ: icepit qñ sol fuit in capite capricorni: ſȝ pp quedā minuta q̄ supfuerunt ⁊ non fuerunt posita in Calēdario anni muteť. Si autē hō ꝯsideret motuȝ solis a solstitio estiuali vsqȝ ad hyemale: semp oia corrumpunť: qz sol est in descēsu: sed a capite Capricorni: qz sol est in ascēsu: oia generanť. fecerunt igiť phi caput anni cū duab᷒ frontib᷒: vna post: ⁊ altera ante: ac si diceret: non solū ꝯsideres gñationē q̄ est ante: qz sol ē in ascensu: sed ꝯsidera corruptionē q̄ fuit anno pterito. Uere sic esse dȝ de nobis. ꝓpter hoc. n. fiunt oi anno memorie mortuoꝝ: vt recordemur mortis illoruȝ q defuncti sunt q fuerunt sicut ⁊ nos sumus: ⁊ sic nos curemus a pctis. Et iō ait.

Memorare nouissima ⁊ in eternuz non peccabis. Figura huius .i. Macha.4. Macha.
vbi dicit ꝙ filij israel habebāt pugnare cuz multis hostibus: ⁊ princeps eoꝝ di
xit. Mementote qualiter salui facti sunt patres nostri: ⁊ sic animati vicerūt ho=
stes suos. Sic ⁊ nos recordemur qualiter patres nostri .i. Oēs scti Apli: Mar=
tyres: Confessores ⁊c. salui facti sunt .i. p bona opera: ⁊ sic vincemus inimicos
nostros diabolū: mundū: ⁊ carnē: vniuersaqꝫ pctā. Recordentur ꝗ bonorum
opeꝝ predecessoꝝ nostroꝝ: ⁊ sic animati bene operabuntur. Posset ēt hoc appli
cari pro memoria alicuius particularis defuncti. Et dicere illud exod.13. Me= Exod.
mentote diei huius: ⁊ illud psalmi. Memorabor iustitie tue. Mementote dico ps
diei huius .i. defuncti: cuius memoriā vel cōmemorationē facimus: qꝛ bonus
fuit in vita ⁊ in morte: qꝛ dicit Job.41. In die pacis memēto belli .i. in die pacis
quam nunc hꝫ in celo. memento belli quod habuit in hac vita.

¶ De celo Lune quo ad motum. Cap.68.

Celum Lune: qd vltimū est (eo qd preter Lunā in ipso stella nulla sit) totum in superficie celi Mercurij concaua continet: ⁊ in orbes quatuor ⁊ epiciclū diuidit. Habet nāqꝫ in primis tres orbes sicut in sol in figura tione dispositos: vltra hos hꝫ vnū orbē mundo concentricū: pdictos tres am= biētē: q deferēs caput dracōis dr. Insup ⁊ epiciclū hꝫ ꝓfundati medij pmoꝛū triū orbiū inmersū: i q° corp⁹ lune figit ⁊ mouet: vt h subtus mãifestat discriptio.

Mouenť aūt duo orbes augē eccentrici deferentes sup centro mūdi ꝛ axe ꝓ prio: axē zodiaci in cētro mūdi intersecāte: cuius poli a polis zodiaci quinqꝫ gradibus inuariabiliter declinant. Est aūt iste motus cōtra successionē signoꝝ vltra motū diurnū in die n̄ali gradibus vndecim: ꝛ minutis .12. fere. Orbis vero epicicluꝰ deferentis mouetꝛ ſm successionē signoꝝ singulariter sup centro mūdi: ita vt tali motu centrū epicicli gradibus .13. ꝛ minutis .11. fere quotidie moueatur. Axis aūt huius motus ꝑ suū ꝓpriū centrū .s. deferentis transiēs: axi augē deferentiū equedistāter mouetꝛ: sic centrū ꝛ poli eius circa cētrū ꝛ polos augē deferentiū circūferentias describūt contra successionē signoꝝ: ꝛ poli a polis augē deferentiū distabūt ſm eccētricitatis quātitatē. Aux aūt huius orbis nō semp est sub eclyptica: sed aut versus austrū: aut Aquilonē declinat: quēadmodū in alijs dictū est. Nec supficies deferētis ab eclyptica sup dyametro mundi semp equaliter secatꝛ. Orbis vero quartus hos tres ambiēs mouetꝛ super axe zodiaci circa centrū mūdi cōtra successionē signoꝝ ī die n̄ali tribꝫ minutis fere: secū tali motu totū celū Lune ex tribus dictis orbibus ꝯstitutū quos ambit circūducens. Illo motu fit: vt poli augē deferentiū circa polos eclyptice circūferentias describāt. Epiciclus vero Lune mouetꝛ circa centrū suū corpus lunare sibi infixū in supiori pte cōtra successionē: in inferiori vero ſm successionem signoꝝ deferens. Nōnulli vero sapientū vltra hoc corpus lunare circa centrū ꝓpriū moueri dixerūt: ꝛ ex hoc motu maculā in luna apparentē nūc sursum: nūc deorsum apparere arbitranť. Caput aūt ꝛ cauda ve draconis sic accipiendū est. Nā deferens epiciclū Lune ab eclyptica declinās ipsam eclypticā in duas intersecat ptes. Due itaqꝫ fiūt intersectiones: quarū vna caput: altera vero Cauda draconis appellaťꝛ: eo ꝙ ista itersectione quasi draconis figura eleuatis .s. Cauda ꝛ capite ventre depresso videatur: vt hec ostendit configuratio hic inferius.

Motus epicicli lune.

Caput ꝛ Cauda draconis

Intersectionū aūt illa in qua cū centrū epicicli fuerit versus Aquilonē ire incipit Caput: opposita vero cauda appellāda est. Mouenť aūt virtute orbis exterioris i celo Lune vltra motū diurnū versus occidētē tribꝫ minutis fere: ꝛ ita totū zodiacū in 21. annis fere pambulant. Luna vero zodiacū in .28. diebꝫ pene totum pcurrit. Et ꝯtinet Luna vnā de .29. ptibꝫ terre. terra .n. maior est Luna tricesies nonies ꝛ paulo plus. Distat aūt cōcauū Lune a centro terre milliaribꝫ .109037. Quidā tñ sapiētes planetas nō aduersum mūdum moueri: sꝫ celeritate mūdi quā seqꝫ nō poterūt pterīri inaniter ꝯtēdūt.

Ambro. Dictos orbes oēs motibꝫ suis symphonias cāre dulcissimas. Amb. in Hexa. li. 2. c. 2. ꝛ *Aristo.* Arist. in li. de celo ꝛ mūdo negant:

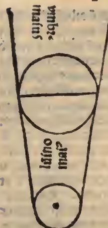
negant: qz nō audimus. Alioꝝ aūt plurimi non mō concentū orbiū astruūt: ſz ⁊ ex ꝓportionib⁹ ipſoꝝ oēs muſice viui venanꝰ. Uñ inter firmamētū ⁊ Saturnū tria ſemitonia inter Saturnū ⁊ Ioue ſemitoniū: iter Ioue ⁊ Marte ſemitoniū: inter Marte ⁊ Sole tonū: inter Sole ⁊ Venere tria ſemitonia: inter Venere ⁊ Mercuriū ſemitoniū: inter Mercuriū ⁊ Lunā ſemitoniuz: ⁊ a Luna ad orbē terre tonū ꝯſtituūt: ⁊ ſic a terra ad firmamētū ſeptē tonos colligūt: qui ē vniuerſitatis numerus. Sic ⁊ hoīez: q̄ eſt microcoſmus: quatuor elemēta cum tribus aīe virib⁹ ꝯficiūt. Et pro ꝯfirmatione ſue poſitionis: q̄tū ad concentū: dñm in teſtē adducunt dicentē ad Iob. Concentū celi dormire qs faciet? Qđ aūt a nobis nō audiaꝰ: eo eē dicūt: qz extra aerē noſtrū fiat. Sed fortaſſe ſonus preter aerē nō fit: aerem non elementalem: aut alium inter orbes celeſtes eē phyſica ratio non admittit: niſi de eo dicatur: ſicut de aqs ſupcęleſtib⁹ (vt ſupra viſum eſt.

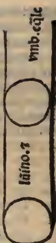
¶ De macula Lune ⁊ eius illuminatione. Cap. 69.

Lunari corpori ineſſe maculā paulo ante diximus. Quā aūt vſi cōtraxerit: aut quare nūc lumine augeaꝰ: nūc deficiat: declaramus. Oia. n. corpora ſupiora ſtelle. ſ. ⁊ planete (Sole dempto q per ſe eſt lucidus) cū ex ſe lumē nō habeāt: illud tñ a Sole recipiūt. Corpus itaqꝫ lunare cū inequalis ſit denſitatis ⁊ raritatis: ſolares radij in ipſo inequaliter incorporanꝰ. Ea propter ptes denſiores: lucidiores: rariores vero obſcuriores fieri neceſſe eſt: p maculā igiꝰ lune obſcuriores ptes itelligimus. Qđ aūt in augmēto ⁊ defectu lune apparet: hoc ex acceſſu ⁊ receſſu a ſole accidit. Uñ cū in eodē gradu ſoli luna ꝯiuncta fuerit: medietas eius ſupior verſus Solē reſpiciens illuminaꝰ: nobis vero minime apparet: cū aūt a Sole recedere incipit: ip magis ac magis in ptib⁹ a nobis viſibilibus illuminaꝰ: donec ad gradū Solis oppoſitū pueniat: tunc. n. plena lumine ⁊ tota a nobis illuminata videꝰ (niſi eclypſeꝰ) a quo rurſus recedēs in lumine quo ad aſpectū noſtrū minuiꝰ: donec eidez ſoli rurſus coniungaꝰ: ſm hoc diuerſa ſortiꝰ noia. Dꝰ. n. Conoides. i. cornicularis. Dicotomos. i. dimidia. Amphikyrtos. i. gibberoſa. Uerūtñ cū corpus ſolis multo maius ſit corpore Lune: Sol Lunā plus q̄ pro medietate illuminat: vt patet ex. 22. Propoſitione prime pſpectiue. Luminoſum aūt equale vmbroſo pciſe medietatē vmbroſi illūinat: ſicut luminoſuz min⁹ vmbroſi partē minorē irradiat.

Rurſuz fit vt Luna q̄to Soli ꝓpinquior: tāto magis illuminaꝰ. Umbra q̄ caꝰ luminoſo maiore opacū minus illuſtrāte dꝰ Conoides: q̄ aūt ab opaco maiore luminoſo: minore ipſum irradiāte dꝰ Calathoides. Equale aūt luminoſuz ſup equū opacū cū ciderit: fit vmbra: q̄ dꝰ chylindroides. Quare aūt Luna a Solis ꝯiūctione recedēs qñqꝫ citius: nōnūq̄ vo tardius nobis appareat. Multus aſtroꝝ periti triplicē volūt eē cāz. primā dicūt

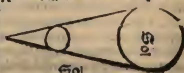

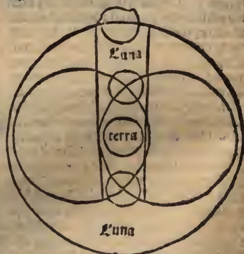

eẽ obligtatẽ zodiaci ꝛ horizõtis. Naz ſi fit ꝯiũctio ſub eclyptica i medietate: q̄ ẽ a fine Sagittarij ad finẽ Geminoꝝ: tũc cũ ſol oc cidẽdo i horizõte fuerit plures grad⁹ erũt i circulo reuolutionis lune a luna ad horizõ tẽ q̄ꝫ de zodiaco a Luna ad Solẽ. Jõ i cli⸗ matib⁹ ſeptẽtrionalib⁹ citi⁹ videri poterit: q̄ꝫ ſi i alia medietate eẽt. Scd̓a cã ẽ latitu⸗ do Lune ab eclyptica. Si.n. poſt ꝯiunctio nẽ in latitudinẽ ſeptẽtrionalẽ mouebitur: iteꝝ citius a nobis videri poterit: q̄ꝫ ſi i lati tudinẽ meridionalẽ moueref. Tertia cã ẽ velocitas motus lune: cũ.ſ. i ſupiori pte epi cicli fuerit. Cũ igit̃ oẽs dicte cãe ꝯcurrerit: Luna vetus ꝛ noua i eodẽ die apparebit. Si vero due tm̃ ĩueniant: in ſcd̓a die poſt ꝯiũctionẽ videbit̃. Si vna tm̃ i tertia die appebit: ꝛ oium opp^m eueniat: in q̄r ta die videbitur.

¶ De Eclypſibus luminaribus. Cap. 10.

Eclypſis (vti i ꝓpoſito ẽ ſmo de ea) priuationẽ luminis aſtri ſignat: q̄ i diuerſis diuerſimode ꝯtingit. Vñ eclypſis i ſtellis fixis pp ꝑñciã maioris lũi nis.ſ. ſolaris accidit. Nõ nunq̄ꝫ ȽỼo pp dia metralẽ corpis ſolaris aut lu naris iterpõnẽ iter viſuz nr̃m ꝛ aſtrũ fixũ: ſine ẽt erraticum euenit. ꝑter h̓ q̄ terra nobis ſp celi medietatẽ occultat. Jn lu na ȽỼo (de q̄ ad pñs) eclypſis pp dyametralẽ terre iterpoſi tionẽ iter ſolẽ ꝛ lunã ꝯtingit. tũc.n. vmbra terre pyramida lis: Lune ſpherã trãſiẽs: vſq3 ad celũ Mercurij (vt aiũt) ꝑ tingit: ꝛ corp⁹ lunare i ſe totũ: aut pticulare claudẽs lumine ſolis ꝑuat ꝛ obfuſcat. Accidit ãt h̓ cũ luna i oppoſito ſolis ẽ ꝛ nec tũc ſp: qm̃ ſole ſp i h̓ ecly ptica ãbulãte: luna nõnũq̄ꝫ ȽỼ ſus aqlonẽ aut auſtꝝ dclinat: ꝛ ſferẽs lune ſferẽtẽ ſolis i duab⁹ ptib⁹ oppoſitis (vt õ viſũ ẽ) iterſecat: ꝛ iõ niſi ãbo h̓ lũinaria i bis iterſectiõib⁹ aut ꝓpe fuerint: terra ñ dyametralr̃ iterpõit̃: ꝛ ſic ũbra ei⁹ corp⁹ lunarẽ ñ icludit: nec lumẽ ſolis ȽỼius ſp3 ꝓpꝛi ꝓhib3. Et ex h̓ p3: q̄l3 oĩ nocte terra dyametralr̃ iter ſolẽ ꝛ q̄da ſtellas fixas iteipõat̃: nõ tñ pp h̓

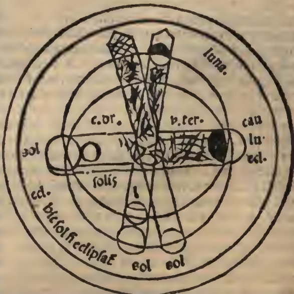
hmõi stelle eclypsant. Et rõ ẽ q2 vmbra terre ad stellas fixas nõ ptigit: ⁊ vt mul tis placet: sphera Mercurij nõ trãsit: illõ ãt pp solis magnitudinẽ: orbiũ spissi tudinẽ eorũdẽq3 lõgã a terra distãtiã ⁊ terre paruitatẽ ptingit. Nec ãt orbiũ a se iuicẽ ⁊ a terra distãtia sic põit. Nã distãtia a cẽtro terre vsq3 ad ɔuexã eiusdẽ superficiẽ: iuxͣ mẽte Alfragani ẽ milliariorũ.3250.q ẽ semidiameter terre: tota vͦo dyameter ẽ.6500.⁊ circũferẽtia.20428. At vͦo a cẽtro terre ad ɔcauũ orbis lu ne sũt millia.109037.⁊.1.2. Ad ɔuexũ lune ⁊ ɔcauũ Mercurij sũt.208541.eorũdẽ est semidiameter orbis lune. dyameter eiusdẽ ẽ.417082.⁊ circũferẽtia eiusdẽ ẽ 1310829.1.7.spissitudo vͦo lune ẽ.99504.s3 a cẽtro terre ad ɔuexũ mercurij ⁊ cõ cauũ Veneris sũt.542750.1.6.earũdẽ ẽ semidyamet orbis Mercurij: ⁊ dyamet est.1095501.⁊.1.3.circũferẽtia.3411575.⁊.1.2.⁊ modicũ vltra. spissitudo vͦo or bis Mercurij.334209. At vero a centro terre ad conuexum veneris ⁊ concauũ Solis.364000.earundẽ ẽ semidyameter veneris. dyameter ãt.728000. circũ ferẽtia ãt.2288000.⁊ crassitudo orbis veneris ẽ.3097250. A cẽtro terre ad cõ uexũ solis ⁊ ɔcauũ Martis.3965000.earũdẽ semidyameter orbis solaris. dya met ẽ.7930000.⁊ circuit⁹.24922857.1.7.⁊ orbis spissitudo.325000.s3 a cẽtro terre ad ɔuexũ Martis ⁊ ɔcauũ Jouis.28847000.earũdẽ ẽ semidiamet Mar tis orbis dyameter.57694000.⁊ circũferẽtia eiusdẽ.181324000.⁊ spissitudo or bis.24882000. A cẽtro terre ad Jouis ɔuexũ ⁊ saturni ɔcauũ3 sũt.46816250. earũdẽ semidyameter orbis Jouis: dyameter ẽ.93632500.⁊ circũferẽtia orbis. 294273572.crassitudo ãt vl spissitudo orbis.17969250. S3 a cẽtro terre ad ɔue xũ Saturni ⁊ ɔcauũ octaue sphere sũt milliaria.65357500.tãta ẽ semidyameter orbis Saturni. dyameter ẽ.130715000. Et circũferẽtia orbis.410818572.⁊ spis situdo orbis Saturni.18554125o. S3 a cẽtro terre ad ɔuexũ firmamẽti ⁊ ɔcauũ none sphere sũt.130715000.⁊ ẽ semidyameter octaue sphere. dyameter ẽ. 2614 3000.circũferẽtia ẽ.821637143.⁊ spissitudo eiusdẽ ẽ.653575000. Eo vͦo tpe q̃ hec supputata fuerũt: nõdũ i notitiã venerat decimũ celũ: qḋ neoterici iuenerũt. Cõtinet ãt milliare iuxͣ itẽtionẽ Alfragani passus.1542.min⁹ fere vna.24.vni⁹ passus quorũ mille itegrãt milliare romanũ. Ex illis q̃titas stellarũ p3. Cõtinet n.sol terrã.166.⁊.3.ei⁹ octauas. Terra ãt ptinet lunã.39.⁊ insup fere q̃rtã ei⁹ Sol ãt maior ẽ luna.6644.⁊ insup ei⁹ ptinet medietatẽ: vti videre ẽ i.5. Alma gesti Ptol. Distãtia ãt planetarũ a terra nõ sp ẽ eadẽ: pp eccẽtricitatẽ dferẽtis ⁊ epicidorũ q̃titates. ppior ẽ igit plãeta terre i iferiori pte epicicli circa opp̃ au gis: ⁊ remotior i supiori pte epicicli: ⁊ auge dferẽtis. Nec ego iã demõstraui: s3 ab alijs posita recitaui: ceteris de eadẽ re opõnib⁹ ptermissis. S3 hec sit ⁊ iocũ da sũt ⁊ mirãda: ex qb⁹ creatoris mira ⁊ iexhausta relucet ⁊ sapiã ⁊ potẽtia. S3 nũc de solari eclypsi dico: q solaris eclypsis cãt p dyametralẽ lune iter solẽ ⁊ vi sũ nrm iterpositionẽ. Qḋ si nisi i nouilunio pt ptingẽ: nec tñ i oi. S3 cũ i vicir ca caudã aut caput fuerit ɔiũcta. Et cũ pcise i cauda vl capite ɔiũgũt: pt ptige re eclypsis solis vlis: s3 nõ i oi terra: pp aspectus diuersitatẽ. Vñ Aug. li.3.c.5. de ci. dei: de eclypsi solis fcã dũ dñs crucifix⁹ ẽ: ait. Quã solis obscuritatẽ nõ ex canonico syderũ cursu accidisse: satis ostẽdit: q tũc erat pasca iudeorũ: nã plena lu na pasche solẽnitas agit: regularis ãt solis dfectio: si nisi i lune fine ptigit. Alia et rõ q̃ h eclypsis fuit ɔ nãɔ ẽ q2 fuit vlis i tota terra: pp qḋ legit Diony. ario pagitã i eadẽ passiõe dixisse. Aut de⁹ nẽe patit: aut machia mũdi dissoluet. Ta liter igit sic eclypsis lune sp ẽ i plenilunio.s.i.15.sic eclypsis solis ẽ i nouilunio.

Alfra.

Ptbol.

Aug.

Luna hic nõ eclipsat

De Lune nõi siue ꝓprietatib⁹. Cap.71.

Una dr̃ q̃si lumi
nũ vna.i.ꝑncipa
lis:q: corpori so
lari in magnitudine ⁊
pulchritudine ẽ simili

Isido. mã:vt dicit Isido. Lu
na vt dr̃ in Hexa.ẽ de
cor noctis:mater roris:
humoris ministra: dña
trix maris:tẽpoꝝ mẽsu
ra:emulatrix solis: mu
tatrix aeris: lumen a se
nõ habẽs:sꝫ a plenitu
dine solis mutuãs ⁊ ac
quirens: q̃ ẽm appro
pinquationẽ vel elõga
tionẽ a Sole formã su
scipit ⁊ figurã. Carens
itaqꝫ Luna lũine ꝓpo
est a fõtali plenitudie solis lũinis receptiua. Unñ dr̃ i li.elemẽ. Arist.q Luna sp̄
i medietate sui a sole illũinat:⁊ lumẽ r̃ceptũ reflectit i terrã. Nã 3.n.b3 siîes spe
culo:q: ꝓpo colore carẽs.lumẽ recipit ab alio:⁊ q̃to soli pl⁹ appropiq̃t tãto pl⁹
d suo lũine pdit ex pte terre:sꝫ claritatẽ quã pdit ex pte iferiori nllo mõ pdit ex
pte celi:imo tãto plus ex pte supiori illũinat. Unñ qñ soli ꝯiũgit nihil lũinis ad
terrã dirigit:sꝫ ex pte celi i plena illũinatiõe pmãet. Et ecõuerso qñ soli oppõit
tota ad terrã ⁊ ñ ad celũ illũinat:vt dic̃ Beda ⁊ Macro. ⁊ ẽt ẽ dcĩ s̃. Itẽ luna

Beda. est oiũ3 hũoꝝ augmẽtatiua:q: p occulta nãe spiramina.flux⁹ ⁊ reflux⁹ augmẽ

Macro. tat. Unñ i ei⁹ decremẽto i ossib⁹ medulle:cerebra i capitib⁹:⁊ humores i corpori
bus diminuunt:⁊ eius incremẽto multiplicant. Unñ eius defectui oĩa ꝯpatiũ
tur ⁊ eius decrementu3 inferioꝝ est detrimẽtu3: vt dicit Martia. Itẽ ẽ aquaꝝ

Martia. maris attractiua:sicut.n.adamas trahit ferrum post se:sic Luna mouet post se
oceanum. Unde in suo ortu intumescit mare ⁊ crescit ex parte orientis: ⁊ de
crescit ex parte occidentis. Et econuerso quando est in occasu: crescit mare ex
parte occidentali:⁊ decrescit ex parte orientali. Secundu3 quod luna plus vel
minus ꝓficit in lumine:sic plus vel minus i suo fluxu se extẽdit vel retrahit ip
sum mare:vt dicit Martia. Macrobius ẽt in li. Ciceronis. Occeanus in incre

Martia. mento lune retinet modũ istũ. Primo.n.die crescẽtis lune fit copiosior solito:

Macro. ⁊ abundat in summo. Sed scdo minuit ⁊ sic descẽdit vsqꝫ ad septimum diem:
deinde iterũ crescit per.7.dies: itaqꝫ in.14.die est iteꝝ plena in summo. vñ ⁊ in
nouilunio semp est mare plenissimũ ⁊ ẽt in plenilunio. Itẽ Luna est roris i ae
re generatiua:vim.n.sue humiditatis aeri imprimit ⁊ aerẽ isensibiliter imutãs
in ipsius supficie rorẽ gignit. Manifeste.n.videmus q: q̃to ẽ Luna estiuali tẽ
pore serenior tãto abũdantius ros sup gramina se ostẽdit. Itẽ Luna inter pla

netas breuissimo tpe est sui cursus cōpletiua. breuissimū. n. hȝ circulū: ꝛ iō infra spaciū. 28. dieꝝ per oīa signa zodiaci euagat: vt dicit Ptbol. Sub Luna ē Cācer: ꝛ Cācer est domus eius: regnat in Cancro: sed in Capricorno discessus regni est: ꝛ est planeta frigidus ꝛ hūidus cū excessu: femineus: nocturnus: morat aūt in quolibet signo duob⁹ diebus ꝛ sex horis ꝛ besse: ꝛ in. 28. dieb⁹ ꝯplet cursum suū. Itē luna inter oēs stellas erraticas est magis in incerto ꝛ in vago motu siue cursu ꝓcessiua. Nā pp breuitatem sui cursus nūc sub Sole: nūc supra: nunc ante: nūc retro euagat. Et cū Sol circuit p circulos australes inferiores. Luna peragit circulos boreales supiores. Nūc Luna supina est velut nauicula sursum habēs cornua versus terrā inclinata: qñ vero decrescit ē erecta: vt dicit Beda. Itē qñ luna recto dyametro inter nos ꝛ solē est interposita solet eē eclypsis. i. defectus solis causatiua: vt pȝ supra. Itē luna est qñqȝ cuiusdā obscuritatis ꝛ obnubilationis in se ꝯtētiua: ꝛ hoc ex ꝓprij qualitate corporis: vt supra visum est. Vel vt aliq dicūt illa obscuritas est ex vmbra terre: ex qua quedam linea resultat in corpore lunari: q̄ ipsius lunē i parte obfuscat: ꝛ hoc fit maxime qñ ad terrā appropinquat: ex cuius vicinitate ꝛ nebulositate ꝯtrahit quasdam sordes: vt dicit Martia. Qñ vo ad altiores ascēdit circulos clara ꝛ mūda ꝛ nullis maculis obnoxia tunc videt: vt dicit idē Martia. Itē luna ē mutationis tēpoꝝ significatiua. Nā vt dicit Beda. Si Luna in principio rubeat vt aurū: vētos ostēdit: si in summo eius corniculo maculis qbusdā nigrescit pluuiosū mēsis exordiū ꝑtēdit. Si vero nigrescit in medio: pleniluniū serenū ꝑtēdit: cū vo in nocturna nauigatione scintillat ad remos: in breui tēpestas futura erit: vt dicit idē Beda. Itē luna in celesti harmonia est grauissimi soni emissiua: vt dicit Macrob. In circulo. n. lune fit grauissimus sonus sicut in sphera celesti acut⁹ est. ex ordinatissimo. n. sono ex stridore motus orbiū generato dulcissimus: vt dr̄ fit cōcentus. Itē luna est fecunditatis terre seminib⁹ ministratiua. ꝑfest. n. seminibus q̄ ꝓficiunt ex rore qui de corpore lune cadit: vt dicit idem. Et ideo fm fabulas dr̄ Proserpina eo ꝙ seminū q̄ ꝓijciunt in terra: dr̄ esse dea a gētibus. Sic ēt dr̄ Diana. i. syluaꝝ dea: ꝛ nemoꝝ: q: feris de nocte pascua querentibus in nemoribus ꝛ in syluis: luminis beneficiū administrat. Et iō vocauerūt gētiles Lunam deam venatorum: eo ꝙ venatores arcubus vtebantur. Item Luna cū n fit frigida ꝛ humida est ex vicinitate solaris circuli caloris receptiua. Nā ex calore Solis ꝛ siccitate tēperat frigiditatis ꝛ humiditatis sue excessus: ne singulis mēsibus in suo descensu ad terrā hiems generet: vt dicit Macrob. Itē Luna vt dicit Albumasar: est aeris mūdificatiua. motu. n. suo ꝯtinuo aerē rarificat ꝛ subtiliat: vn̄ si nō esset motus sphere lune aerē ex nocturna vaporuȝ exalatione grossities inficeret: que corruptionē nō modicā generaret. Itē luna fm astrologos inter planetas est sup dispositione hūani corpis marie ꝑtātiua. Nā vt dicit Ptbol. in li. de iudicijs astroꝝ: sub luna ꝯtinet egritudo: amissio: timor ꝛ dānū ꝛc. Vñ circa mutationē hūani corpis ꝟtus lunaris potissime opatur. Et hoc accidit tum propter motus sui velocitatē: tum pp ipsius ad nos vicinitatē: tum pp occultā sibi nāliter insitā ꝑtātē. Vñ si de morboꝝ mutatiōe medicus ꝑfecte non discernit: q lunares effectus in corporibus nō cognoscit. Vñ Hypocrates in principio ꝓnostic. de Luna loqns ait. Est qdā celeste sydus l

Ptbol.
Martia.
Beda
Beda
Macro.
Macro.
Ptbol.
Hypo.

quo op3 medicū ꝓuidere: cuius ꝓuidentia ē mirabilis ⁊ stupēda. Et Galien. in com. de diebus creticis dicit. Rē certā q̄ non fallit: attēdat medicus: quā docuerunt astrologi egyptioꝝ: q: per ꝯiūctionē corporis lunaris cū stellis fortunatis fiūt egritudines terminabiles ad bonū: cū ꝯtrarijs vero ꝯūc. s. ad malū. Et iō cautus ⁊ pfect⁹ medicus ſm doctrinā Hypocra. d3 aspicere primā lunā: ⁊ qn est plena luminis: q: tūc crescūt hūores i boib⁹ ⁊ medulle: ⁊ fit nutrimētū in mari ⁊ in oib⁹ reb⁹ mūdanis. Qn ḡ ifirmus i lectū cadit: multū necesse ē videre vtrū luna tūc creat de ꝯiūctione: tūc. n. crescit ifirmitas: quousq3 veniat in oppositionis gradū. i. in plenilunio: ⁊ tūc si fuerit cū malo planeta aut i malo signo: ⁊ aspexerit domū Martis q̄ ē octauū signū. i. si aspexerit Martē q dr̄ dñs signi Scorpionis: tūc de morte timēdū ē. Si v̄o fuerit cū bono planeta: ⁊ i bōa domo siue signo ⁊ aspexerit dñm domus vite. s. Jouē q dr̄ dñs Sagittarij ⁊ pisciū: de vita tūc sperādū est. Et sic de alijs vidēdū ē: vt patet in libro Hypocratis: quē dicitur composuisse de indicijs infirmitatis secundum lunam.

De quibusdam proprietatibus Lune malis. Cap. 72.

Luna aūt h3 q̄sdā ꝓprietates minus laudabiles tā ſm ſbā3 q̄3 ſm effectū h3. n. ſbalē obscuritatē cū nō hēat sicut alij planete lumē a se ipsa. h3 ēt maximā istabilitatē: q: nullu3 sydus ita vagaꝭ p oēs ptes 3odiaci sicut

Ptbol. luna. Cōtrahit ēt a maliuolis stellis ⁊ nociuis nocibilitatē. Nā vt dicit Ptbol. Luna ē planeta cū malis maliuolis. luna isup p suā oppositionē iter nos ⁊ solē aufert a nobis solaris lūinis claritatē. Luna ēt qn icidit i vmbrā terre pdit lumē suū: ⁊ suā ꝓdit deformitatē ⁊ defectibilitatē. Pre. pp vicinitatē quā h3 cū crasso aere ⁊ terra ab vmbra terre vel ab infecto aere ꝯhit maculā ⁊ deformitatē

Martia. vt dicit. Martia. Luna ēt q̄to plus recedit a sole tāto plus recipit a lūine v̄sus terrā: ⁊ minorē v̄sus celū obtinet claritatē. Et q̄to plus ꝓficit v̄sus terrā tāto plus descēdit ⁊ deficit i lūine v̄sus celū. Multiplicē ēt h3 effectū malū. Na3 vt

Ptbol. dicit Ptbol. Luna efficit hoie3 istabilē de loco ad locū discurrētē. Efficit. n. hominē i oculis male dispositū ⁊ iordinatū: efficit ēt i hoie vnū oculū maiorē: aut facit strabonē aut orbū i vno oculoꝝ. Et subdit: hō i cui⁹ ꝯplexiōe lunaris ꝯstellatio dñiu3 habuit vitio i oculo nō carebit. Et h̄ forsan accidit pp accessu3 luna

Mesa. ris hūiditatis hūorē oculoꝝ ad aliq̄3 prauā q̄litatē disponētis. Dr̄ ēt i li. de salach. c. 5. Eclipsis lune marie i hieme: si fuerit in signis frigidis: excessu3 significat frigiditatis: ⁊ nimie ꝯstrictionis i terra i aere ⁊ i aq̄. Si fuerit i signis aq̄ticis: p̄sagit abūdātiā pluuiaꝝ. Si v̄o i signis aereis: periculū tēpestatū p̄dicit

Ptbol. ⁊ vētoꝝ ruinā. Dicit Ptbol. ⁊ Albume. q̄ luna existēs i scdo signo post ascen-

Album. dens merorē designat tristitiā ⁊ ablationē sbe p fures ⁊ p̄dones. Sir i. 4. i. 6. ⁊ in octauo: anxietatē: fugā: ⁊ mutabilitatē. Jn. x. signat q̄ q tunc icepit regnare cito deponeꝭ. Jn. xij. autē ipedimētu3: rixā: duritiē ⁊ carcerē ex pte inimicorū. Jn oib⁹ alijs domib⁹ siue signis bonu3 efficit ⁊ p̄dicit marie si planetis bonis fuerit sociata: ſm variā etatē lune mouenꝭ mēstruales hūores i mulierib⁹: ⁊ cerebella i alalib⁹: ⁊ diuerse passiōes vi lunari i corpib⁹ excitanꝭ: vt p3 i lunaticis ⁊ caducis.

De Luna ſm poetas Moralitas. Cap. 73.

Luna: q̄ ⁊ Diana ⁊ Lucina: ac Proserpina cytharesq3 nuncupaꝭ: ē septimus planetaꝝ: quapp ab antiq̄s septim⁹ poniꝭ i numero supioꝝ deoꝝ.

Jsta

Ista ꝗ pigebat̃ i ſpē vni⁹ oñe ſagittas ⁊ arcū tenētis: ceruos cornutos i vena tiōe ſequentis: circa quã erãt chori oriadū ⁊ oriadu3: naiadū ⁊ nereidū. i. chori nymphar: ſyluar: mōtiū: fontiū atq3 marinu3: cū choris ēt ſatyrorum cornutorum: q d̓ dicebãt̃ agrorum. Que poete ꝓ tãto voluerãt: q2 luna: q̃ ē inf̃ hūoris: h3 in ſyl uis i mōtib⁹ i mari i fontib⁹ hūoꝛē multiplicare: i agris herbas ⁊ ſemina ꝑcrea re. Solet ēt de nocte venatores illūinare: ⁊ ē venatiōis cã: necnō ſyluar ⁊ mō tiū d̓ dea eē: quapp tãq̃ deã ipſa3 tenēt̃ cultores ſyluar ⁊ mōtiu3 atq3 fontiū honorare. Dicim⁹ igit̃ ꝙ p iſtã deã poſſum⁹ itelligere v̓ginē glioſa3 Mariã: q̃ ꝓ certo arcu flexibilis miẽ ⁊ ſagitta orōis armat̃: qb⁹ mediãtib⁹ ceruus cornu tus. i. ſupb⁹ diabolus ſupat̃: ⁊ iō circa iſtã debēt choreare ⁊ p deuotionē aſtare chori nymphar. i. ſocietates aiar ſctãr ⁊ marie v̓ginū ⁊ ſctimonialiu3: ⁊ aliar puellar: marie ãt habēt circa eã p d̓uotionē manere oriades. i. nymphe mōtiū i. aie ꝯteplatiue. Driades. i. nymphe ſyluar. i. aie laborioſe ⁊ actiue. Naiades i. nymphe fluminu3 ⁊ fontiū. i. aie q̃ i fluuio ſcripturar p d̓uotionē morãt̃. Ne reides vo nymphe mariū. i. aie q̃ i religionis ⁊ ꝯtritionis amaritudie ꝯuerſãt̃. Ita ꝙ breuiter de ipis p̄t dici illō Cãti. 7. Quid videtis i ſunamite niſi choros caſtror ſeu angelor. Et i ps. Adducent̃ regi v̓gines poſt eã. Chori ēt ſatyror i. pctōr q. i. i capo huius mūdi diȷ ⁊ magnifici reputãt̃: ⁊ q p ſuperbiã cornuti eē noſcunt̃: iſtã debēt choreare ⁊ diſcurrere ab ea veniã ⁊ miia3 poſtulãdo: ⁊ au xiliū ꝯ demones ⁊ vitia iplorando. Uel dic ꝙ diana ē mala mulier: q̃ arcū ⁊ ſa gittas d̓r tenere: eo q2 iſta ſolet fatuos p rapinã pūgere ⁊ p tētationē ⁊ libidinē ſagittare. Iſta. n. ſolet poſt ſe trahere choros nymphar. i. iuuēcular: q̃ exēplo ip̃i⁹ d̓cipiūt̃. Solet ēt ſecū hr̃e ſatyros cornutos. i. luxurioſos cornib⁹ dignita tū elatos. Qd̓ ēt de vetulis malis vel gñalr de pctō luxurie dici p̄t: q2. i. iſte ſt̃ q̃ ad libidinē ſagittãt ⁊ ſtimulãt: ⁊ iō choros iuuēcular ⁊ ēt hoiu3 cornutor. i. p latorum aliquotiēs ſecū trahūt ſeu portãt. Uñ ipi luxurie p̄t dici illō cãticor. Ole u3 effuſū nomē tuū: iō adoleſcētule dilexerūt te nimis. Et ſi vis dic ꝙ nymphe iſte q̃ famulãt̃ diane. i. vniuerſe pſone q̃ famulãt̃ lux̃: ſt̃ qñq3 nymphe mōtiū in ꝯtū ſt̃ d̓ alto gñe: qñq3 nymphe ſyluar: i ꝯtū d̓ ruſtica plebe: qñq3 nymphe flu minū i ꝯtū ſt̃ d̓licate ⁊ d̓litioſe: qñq3 nymphe maris i ꝯtū ſt̃ penitētes ⁊ religio ſi. Q2 breuit̃ illō ē ver: ꝙ nō ē dare aliquē ſtatū: ſiue nobilē ſiue ignobilē: ſiue eccleſiaſticū ſiue mūdanū: i q° nō ſit repit̃ nymphas famulãtes diane. i. pſonas obediētes lux̃: q2 ſic d̓r i ps. Nō ē q ſe abſcōdat a calor̃ ei⁹. Sic ꝗ luna trib⁹ mo dis noiabat̃. i. Diana: Lucina: ⁊ Proſerpina. Uñ Diana q̃ſi duana deã ē ꝓ eo ꝙ die ⁊ nocte i celo appeat. Lucia vo q2 luceat. Proſerpina ãt q2 lucet in nocte apd̓ iferos.

Cantic. / ps / Cantic. / ps

¶ Lune Moralitas: q̃ſo ſignificat beatam Mariã. Cap. 74.

Una d̓r q̃ſi luminū vna. i. ꝓncipalis ꝫ Iſid. q2 ſoli i magnitudine ⁊ pul L chritudie ē ſiſima. Et Amb. in Hexa. ait. Luna ē decor noctis: inf̃ roris: humoris miniſtra: ⁊ dñatrix maris: tēpor mēſura: emulatrix ſolis: aeris mutatrix: lumē a ſole mutuãs: ſpinq3 mō ſpãli ad nos reijciēs ⁊ refundēs. Ta lis ē btã virgo Maria: q2 vere lūinariū celi. i. oiu3 ſctōr eccleſie ē ꝓncipalior: ac ſoli. i. xp̃o filio ſuo ſilior ꝯtū ad pfectionē. hec ē decor noctis. i. h⁹ turbulēte vi te: vel noctis. i. pctōris ē ſpes ſolaciū atq3 decor. Cãti. 6. decor. n. vite ē i illa. inf̃ eſt ēt roris ⁊ grẽ: ⁊ hūoris deuotionis miniſtra. Eſa. 30. Qūo deſcēdit imber ⁊ ros de celo. Iſta dñat̃ mari. i. pctōrib⁹ tumultuoſis: ipſos ad pnia3 reducēdo:

Iſido. / Ambro. / Cantic. / Eſa.

Eccle. vel ma: i.i.mũdo. Eccle.34. In fluctibꝰ maris ãbulaui: tẽpoꝝ dr̃ mensuratrix:
Seneca. sua.s.tp̃a debite mẽsurãdo: ⁊ ordinãdo ⁊ i bõis vsibꝰ exponẽdo. Seneca: tp̃s
tuũ i tribꝰ dispõe: ⁊ seq̃r: p̃terita memorare: p̃ñtia ordina: futura p̄caue. Uel ẽ:
ista tp̃s vite nr̃e discernit ⁊ mẽsurat: ꝯsiderãdo op̃a nr̃a an bona sint. Solẽ.i.
Luc. xp̃m emulat̃ ⁊ amat. Luc.2. Fili qd fecisti nobis sic. ego ⁊ pr̃ tuus dolẽtes q̃re
bamꝰ te. Herẽ.i.ꝯsciã peccõꝝ de malo i bonũ mutat: lumẽ ẽt gr̃aꝝ a sole xp̃o ac
cipit: ⁊ tãdẽ ad nos peccõres iteꝝ d̃riuat ⁊ refũdit: nã ⁊ hic viuẽtes ⁊ purgatorio
Eccle. lugẽtes luce sue mĩe ⁊ gr̃e recreat ⁊ linit. Uñ ip̃a p̃t dicẽ illð. Eccle.24. Pene=
trabo oẽs p̃tes terre ⁊ illũinabo oẽs sperãtes i dñ̃o. Luna ẽ statꝰ instã mutabi
lis. Figure ẽt ⁊ coloris: qñ soli ẽ ꝓpinq̃ illũinat̃ a p̃te celi ⁊ lumẽ p̃dit a p̃te ter
Beda. re: vt dic̃ Beda ⁊ Macro. Luna ẽ hõ q fluit d̃ vno statu i aliũ: ⁊ nũq̃ i eodẽ sta
Macro. tu p̃maẽt: sȝ ꝯtinue mutat ⁊ variat statũ suũ: figurã p̃iter ⁊ colorẽ: q: nũc efficit̃
cornutꝰ p̃ sup̃biã: nũc rotũdus ⁊ mobilis p̃ isolẽtiã: nũc obscurꝰ p̃ ignorãtiã:
nũc clarꝰ p̃ sapiãȝ: nũc ẽ iuuenis: nũc senex: nũc sanꝰ: nũc ifirmꝰ: nũc diues: nũc
Eccle. paup̃: s͛ð Eccle.27. Stultꝰ vt luna mutabit̃. Ista luna.i. hõ p̃t illũinari a p̃te ce
li.i.q̃tũ ad bona sp̃ũalia p̃ gr̃as ⁊ v̾tutes: ⁊ p̃ sapiãȝ sp̃ũalẽ: ⁊ finalr̃ p̃ gl̃iã eter
nalẽ: iteꝝ p̃t illũinari a p̃te terre.i.a p̃te bonoꝝ tp̃aliũ: ⁊ h̾ triplici lũine.s. d̾litijs
diuitijs: ⁊ bonoribꝰ: q: i istis tribꝰ ꝯsistit mũdi ꝓsp̃itas. Luna ẽt ista.i. hõ p̃t eẽ
ꝓp̃iquus ⁊ amicus soli.i. xp̃o p̃ gr̃aȝ ⁊ charitatẽ: ⁊ p̃t eẽ ab eo remotissimꝰ per
Esa. pctm̃. q: Esa.15. Lõge ẽ dñs ab ip̃ijs. Dico igit̃ ꝓ certo q̃ qñ luna.i. hõ ẽ ꝓpin
quus ⁊ ꝯiũctꝰ p̃ gr̃aȝ ip̃si soli xp̃o a p̃te celi.i.q̃tũ ad ip̃a bona sp̃ũalia ⁊ eterna
recipit ab eo illũinationẽ ⁊ gr̃aȝ diuinã: ⁊ v̾tutes ⁊ merita. Sȝ ꝓ certo tũc tp̃is
p̃dit lumẽ a p̃te terre.i.mũdi ꝓsp̃itatẽ: q: cõiter dei amici nõ ꝓsp̃ant̃ i hac vita:
p̃s sc̃.n. pleni obscuritate.i.paup̃tate ⁊ aduersitate: q: sicut dr̃ in p̃s. Multe tribu
lationes iustoꝝ. Nã q̃uis qñq̃ȝ regula fallat: cõiter tñ ceteris paribꝰ boni minꝰ
ꝓsp̃ant̃ q̃ mali. Sȝ ꝓ certo qñ hõ soli xp̃o ẽ oppositꝰ p̃ vitia ⁊ pctã: tũc p̃dit lu
mẽ a parte celi.s.gratias ⁊ virtutes: q: obscurus ⁊ pauper fit: quantum ad bo=
Joã. na spiritualia. Joan.28. Auferetur ab impijs lux sua. Uerumtamen a parte
terre. idest terrenorum acqrit tunc temporis magnum lumen: idest magnam
ꝓsperitatem:

prosperitatē: magnas sclas seculares: magnas diuitias tpales: magnas dlitias corporales. Hiere. 12. Jmpij aūt psperant. Luna nō fit cornuta nisi qñ a So le recedit: sic hō non fit supb⁹ ꝛ cornutus nisi qñ a deo recedit. Uñ Eccls. 15. Longe est a supbia ꝛ dolo: qñ etiā hō accedit ad Solē. i. ad deū p grās ꝛ virtu tes: tuncqꝫ similiter exinde quandoqꝫ per gratias ꝛ virtutes superbit: ꝛ fit cornu tus per superbiam. Sicut ille Phariseus. Luc. 19. qui dicebat. Gratias ti bi ago domine quia non sum sicut ceteri: quia vere non tantū homo super bit de reb⁹ vitiosis: imo ēt de reb⁹ virtuosis: ꝛ sic aīa pprijs armis iterficitur. Unde Greg. ait. Ualde timēdū ē vitiū qđ ex victoria nascit vitiop. Luna est ols hūoris augumētatiua: qꝛ per occultā virtutē suam in eius incremēto me dulle: cerebra alaliū ꝛ oē aliud hūidū augumētant: ꝛ p eius decremētū similí ter minorant: vt dicit Martia. Uñ eius defect⁹ vel profectus est oium inferio rū corpop decrementū: vel cōplementū. Sic vere plātus p suā occultā influen tiā. i. per suā orōnē ꝛ deuotionē dꝫ subditis hūorem gre procurare: nam q̄to Luna. i. plātus maiorē claritatē sapie ꝛ morū hꝫ: tanto oīa inferiora. i. subditi habēt hūores gre pleniorē. Et econtra q̄to plus plat⁹ deficit in lūine discretio nis ꝛ sapiētie: tāto subditi ab hūore pietatis ꝛ deuotionis ꝛ gre spoliantur: qꝛ sicut eop pfect⁹ est alijs vtilis: ita eop obscuritas ꝛ ignorātia alijs est dānosa: qꝛ Math. 15. Si cecus cecū ducit ambo in foueā cadūt. Luna est multū attra ctiua: nā per suā occultā virtutē mare regulat ꝛ disponit: ipm fluere ꝛ deflue re: affluere ꝛ refluere facit. ipm. n. attrahit ꝛ eleuat vbicūqꝫ fit Luna: ꝛ tume scere facit: vnde mare semp abūdat in parte vbi est Luna: ꝛ defluit a pte opposi ta: vnde ista est regula: ꝙ quotiēscūqꝫ mare abūdat a parte orientis p Lunam ibi existentē: defluit ꝛ minuit a parte occidētis ꝛ ecōuerso: vt dicit Martianus ꝛ ēt pꝫ in lrā supra. Luna est de⁹: q pro certo mare fluctuosum. i. hoīes guber nat ꝛ disponit p suā occultā puidentiā ꝛ virtutē: ꝛ ipm facit diuersimode mi nui vel augeri. Oriēs: vbi est lumē: significat bona spūalia ꝛ eterna: vbi lux gra tie semp viget. Occidēs aūt significat mūdū: q occidit ꝛ deficit ol die. Jsta igit est regula occulte influētie Lune. i. occulte puidentie dei: q̄ regulat hoiem: ꝙ qdem aliquando facit affluere vel abūdare a parte oriētis. i. in bonis spūalib⁹: gratijs: ꝛ virtutib⁹: aliqñ facit eū affluere a parte occidētis. i. in bonis tempo ralib⁹: diuitijs: delitijs: ꝛ honorib⁹. Luna est planeta femineus: nocturnus ꝛ hūidus: nūqꝫ manet in eodem statu: ꝛ figura: incerti est mot⁹: qꝛ nūc ē sub So le: nūc ante: nūc retro. Sepe cornuta apparet: ꝛ breuissimo tpe cōplet cursum suū. Talis est peccator: qꝛ est femineus per inconstantiā: nocturnus ꝛ obscu rus p ignorantiā: frigidus per indeuotionē: hūidus per luxurie infectionem: varie figure per gestus ꝛ vestitus curiositatē: in certi motus per insolētie leui tatē: cornut⁹ ē p supbie vanitatē: rotūdus ꝛ mobilis per incōstātie leuitatē: ꝛ cursum suū. i. tps suū breui ꝯplet tempore: qꝛ cōiter de⁹ non permittit eos vi uere multo tempore: sed dat eis durationis breuitatem. Qñ Luna est in incre mēto: cornua eius respiciūt orientē: qñ aūt decrescit: versus occidentē. Sic ve re qñ hō crescit ꝛ augeт meritis ꝛ virtutib⁹ duo cornua eius. i. intellect⁹ ꝛ vo luntas sunt versus orientem. i. ad bona paradisi respicientia: intellectus. i. con templando ꝛ meditando: ꝛ voluntas desiderando. Sed vere econuerso: qñ

Hiere.
Eccle.
Luc.
Greg.
Martia.
Math.

decrescit a lūine gratie ⁊ dei sapientie per peccatū: tūc binōi cornua sunt versa ad occidentē.i.ad tpalia ipsa gubernādo: amando: ⁊ acquirēdo: iniusteq3 vtēdo. Cū Luna inter nos ⁊ Solē interponit: facit ⁊ causat i mūdo eclypsim: qđ nūq̄ accidit fm Albumasar li. de motib⁹ planetaꝝ: nisi in nouilunio. Luna q̄ fluit ⁊ refluit ⁊ Mare gubernat: significat mūdi ꝓsperitatē: q̄ nūc minuit: nūc augetur: ⁊ supra mare h3 dominiū.i.supra amaros ⁊ miseros pctōres: nā qñ ista interponit inter nos ⁊ Solē.i.xp̄m: ita ꝙ magis est ꝓpe nos p affectionem ⁊ attētionē: q̄ ipse deus: tūc vere radios Solis.i.gr̄a3 dei: sapia3: scia3: ⁊ gloriā a nobis abscōdit: ⁊ sic ipsos pctōres facit quo ad nos ignaros: inscios: ⁊ obscuros: ⁊ iō de illis q seruiūt creature potius q̄ creatori dr̄ ad Roma.1. Obscura tū est insipiens cor eoꝝ. Uel dic qñ Luna.i. Antichris q̄liter nos ⁊ deū itermittet: tūc Solis Christi lumē.i.fides in mūdo quasi nullatenus apparebit: sed per eius opa obscuritas erroris ⁊ heresis p mundū erit penitus seminata. Luna ēt: qñ terra interponit inter ipsam ⁊ Solē recta linea eclypsat: ⁊ propriū lumen perdit: ⁊ tm̄ in nouilunio hoc accidere cōsueuit. Sic vere Luna.i.voluntas: q̄ fluit ⁊ refluit per diuersa desideria: tūc rōnis lumen perdit: ⁊ a Sole xp̄o grām: gloriā: ⁊ sapia3 accipere cessat. qñ.s.terra.i.terrenoꝝ amor inter ipsam ⁊ deū est positus: ⁊ qñ p auaritiam tpalia deo p̄ponit. Nā aīa qñ nimis vacat ad tpalia: tūc lumen diuine grē vel sapie cito pdit. Unde Prouer.15. Lucerna impioꝝ cito extinguet. Luna ex sui corporis opacitate semp h3 quandā opacitatem siue maculam: ⁊ hoc maxime qñ appropinquat ad terrā: iō dicit Martianus ꝙ hoc contrahit ex vmbra terre: cui est vicina: cuius signū est: ꝙ qñ superiores circulos peragit: clara tūc ⁊ sine macula videt. Sic vere nāliter nos habemus ex ipsa ꝯditione corporis ⁊ nāe nostre opacitatē: ⁊ nigredinē ignorantie: ⁊ multoꝝ maculas pctōꝝ: ⁊ maxime qñ appropinq̄mus ad terrā.i.ad terrenas diuitias p auaritiā applicamus: q2 tūc ex vmbra terre.i.terrena affectiōe: multas contrahimus peccatoꝝ maculas. vnde Apoc.9. dicit ꝙ obscuratus est aer de fumo putei. Sic vere aer.i.pura ꝯscia fit obscura ⁊ maculata per pctm̄: qñ a fumo.i.a mūdi ꝓsperitate per eius affectū tangit: q preterijt sicut fumus: sed vere si Luna.i.hō vel anima est in superiorib⁹ circulis.s.in paradiso p affectionē vel ꝯtēplationē: tūc binōi maculas nūq̄ sentit. Luna est tēpoꝝ significatiua. si.n. Luna scintillat ad remos: tēpestatē significat futurā. Et dicit Ptbol. ꝙ sub Luna est Cancer ⁊ est domus eius: ⁊ regnat in Cācro: sed in Libra est discessus regni. Talis est mūdi ꝓsperitas q2 scintillatione sua ⁊ fauore vel splēdore: qñ cū circa nauigantē aliquē in hoc mari hui⁹ mūdi ostēdit: tēpestatē.s. eterne mortis sibi p̄dicat finaliter p̄paratā: q2 fm Ambro. Continuus successus tpaliū eterne dānationis est inditiū. Luna ēt ista.i.mūdi ꝓsperitas regnat in Cācro.i.in illis q more Cācri a recta via iustitie per vitia retrocedūt.s. i mūdi pctōrib⁹: q cor suū in mūdi ꝓsperitate ponūt: ⁊ ei sicut dn̄o sunt subditi. S3 moraliter loquēdo in Libra.i.in illis q per Librā iustitie regulant.s. i viris bonis ⁊ pfectis mūdi ꝓsperitas pdit regnū suum: q2 eam contemnūt nec ei famulant. Ideo Jacobi.2. Nolite diligere mundū ⁊c. Luna humoris est seminibus administratiua: pascua de nocte in syluis querentib⁹ beneficiū luminis p̄stat: ideo dea seminū dr̄ ⁊ syluaꝝ: aerē ēt subtiliat: q2 nisi aer de nocte per radios lunarco

Margin notes: Albu. — Paul. — Prouer. — Martia. — Apoc. — Ptbol. — Amb. — Jacobi.

nares subtiliaret: magna fieret corruptio ex nocturnis vapor exhalationib⁹.
Luna est maris e attractiua: terre fecudatiua: et grauioris soni i celesti harmo
nia effectiua. Hec est beata virgo Maria: vel ecclesia dei: qr vere feris .i. petori
bus per nocte hui⁹ vite vagatib⁹: lumen discretionis fidei et sapientie pstat: le
mina et .i. illos q iam per gratia et fidem sunt in agro ecclesie seminati: humore
gratie et deuotionis hūectat: et sic eos meritis et virtutib⁹ pficit et augmētat:
aere et grossum .i. petores suis radijs .i. sacramētis purificat .i. iustificat: ne va
por suor .i. petor grossitie corrūpant. Mare etiā .i. amaros petores quotidie
attrahit ad salute: terrā conscientie virtutib⁹ fertile efficit: et inter cantus diui
ne laudis grauiore et humiliorem sonū emittit. Unde Luce. i. beata virgo can Luce.
tauit dicens. Magnificat anima mea dominum.

¶ Lune alia Moralitas. Cap. 75.

Una fin Isido. dr quasi lumine vna .i. prima. Est. n. Luna prima stel Isido.
l lar lumina et planetar ex parte nostra. Et io iter oes stellas et planetas
Luna oib⁹ videt esse maior: qūuis in veritate dicat a phis ee minor (vt
supra patuit.) Spūaliter ergo loquēdo p Lunā possumus plura et diuersa in
telligere: fin qp hz multas et varias qlitates: ac pditiones siue ,ppietates. Ul si
per Lunā intelligūt qtuor. Primo virginitas matris Saluatoris. Scdo sin
ceritas boni viatoris. Tertio fragilitas vani petoris. Quarto psperitas mun
di deceptoris. ¶ Primo g dicamus de xpi matris proprietate. Per Lunaz. n. l
intelligit btā virgo Maria: qr .s. sicut Luna corporalis et mālis per Sole inos
uat: p Sole augmētat: a Sole illustrat: cū Sole copulat. Et sic inuenit p⁹
Luna nascēs. Scdo crescēs. Tertio plena: qrto pūcta. Sic vere spūalr loquē
do. Luna .i. btā Uirgo p sole iustitie xpm facta est luna noua vel nascēs: i sua
pceptione fuit luna crescēs: in sue natiuitatis declaratione fuit luna plena: i fi
lij incarnatione: fuit luna Soli coiūcta in psonali assumptiōe. Ista et alio mō
dr luna noua per pfcē puritatē et sanctitatē. Res. n. noue vt cōiter magis sūt
mūde et pure. Luna crescens p virtutū augumentū et amplitudinē. Luna ple
na per grar complementū et plenitudinē: luna eclypsata p bonor temporaliū
paupertatē et paucitatē. Luna Soli pūcta per eternam felicitatē et beatitudi
nem. Uel possumus dicere qp Uirgo beata in sua natiuitate fuit innouata: qr
tūc noua lux oriri visa est. Hester. 5. In filij icarnatione fuit plene illuminata. Hester
Unde dictū fuit sibi. Luce. i. Aue grā plena dñs tecū. Tūc. n. fuit impletū illō Luc.
Prouer. 7. Nō e vir in domo sua: abijt via lōgissima: in die plene lune reuersu Prouer.
rus e. Qr .s. vir dei fili⁹ qr a lōge p petm Ade recesserat: in die plene lune .i. in
beata Uirgine reuersus fuit ad domū ecclesie militātis carnē videlicet assumē
do. In filij passione fuit eclypsata: qr .s. tunc defecit sibi Sol iustitie Christus:
quare non fuit mirū si ipsam tunc temporis per merorem et tristitiam obscura
uit. Tūc. n. fuit Sol conuersus in tenebras: et Luna in sanguinem. vt dicitur
Joel. 2. Qr .s. Sole Christo per morte in passione obtenebrato. Luna ista per Joel.
dolores et compassionē sue mortis in sanguinem est mutata. Apoca. 6. Luna Apoc.
tota facta est vt sanguis: ideo dictum fuit sibi Luce. 2. Tuam ipsius animam Luc.
pertransibit gladius. Item in celum in Assumptione fuit soli Christo copula
ta: qr tūc Sol et Luna steterunt in habitaculo suo: sicut dicit Abacuch. 3. Sic Abac.

ergo patet quō ista virgo dr̄ Luna. Unde ꝓprie loquēdo de ipsa dicitur illud
Psal. ps. Thronus eius sicͭ Sol i ꝯspectu meo: ⁊ sicͭ Luna pfecta i eternū: vbi ostēdi
tur ꝙ beata virgo pōt specialiter dici Luna pp tres cōditiones ipsius Lune. vi
delicet: q̄z. Primo receptiua superni numinis: q̄z thronus. Scd̄o ꝗa diffusiua
interni luminis: q̄z Sol. Tertio q̄z repssiua eterni fulminis: q̄z in cōspectu dei.
Luna. n. primo sua dyaphaneitate recipit splēdorem. Scd̄o sua luminositate
emittit fulgorē. Tertio sua humorositate tēperat ardorē. Sic vere beata vir-
go recipit primo diuinitatē: q̄z est thronus diuinitatis receptiuus. Scd̄o effi-
cit vtilitatē sua claritate: q̄z ipsa est Sol: qui. s. est maxime vtilitatis. Tertio mi
nuit seueritatē sua pietate: q̄z ipsa semp est in ꝯspectu dei ad orandū ꝓ pctōri-
bus. Primo ergo dicamus ꝙ ipsa est receptiua numinis supni. Thronus in-
quit. Sicut. n. Luna recipit lumē a Sole: ⁊ ēt cū Sole iungit̄ omni mense.
Sic vere beata virgo a deo pr̄e lumē suum. i. ꝓpriū filium: qui est lumen de lu
mine: deus verus de deo vero recepit ⁊ mutuauit: ⁊ cooperante paranympho
gabriele: ⁊ eius ꝯsiliario spū sancto: cū ipso deo pr̄e extitit matrimonialiter co-
pulata: ⁊ dicto suo lumine ⁊ benedicto filio impregnata: qd̄ ostēdit̄ cū dr̄ thro
nus: q̄z. s. thronus h̄z suscipere ⁊ recipe sedentem. Q̄z videlicet beata virgo fuit
thronus: sedes: ⁊ receptaculū huius lucis. s. filij incarnati: figurata in throno
Reg. Salomonis: de quo agit̄. 3. Reg. x. vbi dr̄. Q̄d rex Salomon fecit thronum
grandē de ebore: ⁊ vestiuit eū auro: ⁊ in isto throno erāt due manus q̄ sedile te
nebāt: ⁊ iuxta manus erant duo leones: ⁊ ad ascendēdū ad thronū erat sex gra
dus: ⁊ circa sex gradus. 12. leunculi hinc inde. Iste thronus est btā virgo i qua
Salomon. i. xp̄s p incarnationē sedit: ⁊ quē inconceptione ⁊ natiuitate ipsius
virginis fabricauit: q̄z vere ista fuit thronus intus eburneus ⁊ cādidus p casti
tatē: exterius aureus ⁊ fulgidus p honestatē: duas habebat manus. i. duplicē
pietatē: q̄z. s. ista est liberalis ad dandū tpalia ⁊ eterna: vel ad subueniendū bo-
nis ⁊ malis. Et iō iuxta istas manus erāt leones duo q. s. significāt pctōres: q̄z
s. iuxta manus misericordie Marie virginis habitāt pctōres: vt exinde recipiāt
Psal. veniā ⁊ medelā. Q̄z sicͭ dr̄ i ps. Oculi ancille i manib᷒ dn̄e sue. Per sex gradus
ascēdit̄ ad thronū istū: q̄z. s. p sex opa misericordie puenit̄ ad accessū ⁊ ꝓmerē
dū gr̄az istius bn̄dicte virginis. Et iō leunculi circa istos gradus ordinantur ⁊
collocant̄: q̄z. s. pctōres q̄ per istos leunculos designantur istis sex gradibus. i.
sex operibus misericordie insistūt: vt sub illius protectione tueantur: ⁊ vt eius
Paul. gratiam mereantur. dicētes illud Heb. 4. Adeamus cum fiducia ad thronū
gratie eius ⁊c. Et ideo de isto throno dei filij receptiuo pōt dici illud Apoc. 12.
Apoc. Raptus est filius eius ad deū ⁊ ad thronum eius. Et Apoc. 20. Uidi thronū
magnū cādidū ⁊ sedentē super eū. Ita ꝙ ipse dei filius potuit dicere illd̄ Eccle.
Eccle. 24. Ego in altissimis habito ⁊ thronus meus in colūna nubis. Ista ē ergo Lu
Apoc. na receptiua numinis supni: q̄z thronus. Uñ de ista Luna pōt dici illd̄ Apoc.
12. Luna sub pedibus eius. Secundo ista Luna. s. beata virgo est influxiua lu
minis interni. Et hoc ostenditur cū dī. Sol: q̄z sicut Sol continue fundit no-
bis lumē: ita beata virgo fundit nobis gr̄am. Et iō ista est Luna q̄ inter omnia
sydera magis assimilat̄ Soli: q̄z ēt ꝯtinue influit in reb᷒ in tantū ꝙ per ipsam
humor in corporib᷒ generat̄: mare per ipsam mouet̄ ⁊ regulat̄: ros in floribus

⁊ herbis

⁊ herbis derivat: lumē etiā per ipsam tēporibus nocturnis viatoribus minis stratur. Et sm Ambro. in exameron dr. Primo Luna est ductrix noctis. Ses cundo est mater roris. Tertio est ministra humoris. Quarto est dominatrix maris. Quinto temporū mensura. Sexto emulatrix solis. Septimo est imus tatrix aeris. Talis pculdubio est beata virgo: qꝛ re vera ista inter oēs alias ꝑ sonas fuit soli iustitie xp̄o similis ⁊ cōformis. Et iō dr Canti. 6. Quē ista ꝓgre ditur quasi aurora cōsurgens pulchra vt Luna. Electa vt Sol. More. n. Sos lis lumen sue misericordie ⁊ grē cōtinue nobis fundit. Ista. n. noctis. i. cōscie est illuminatrix vel ductrix. Roris grē est generatrix. Humoris devotiōis est ministratrix. Maris huius fluctuosi seculi est dominatrix. Tēporū. i. meritoꝝ nostrorū est mēsuratrix. Solis iustitie xp̄i est emulatrix. Aeris. i. vane cōditio nis nostre est in melius imutatrix. Et breuiter ab ista Luna nobis influit oē bonū: ois gra: ois virtus. Et iō ista est Maria maris stella. Vñ Bernar. super missus est: dicit sic. Ipsa est inqt nobilis illa stella ex Jacob orta: cuius radius vniuersum orbē illuminat: cuius splēdor ꝑfulget in supnis: ⁊ iferos penetrat: terras et plustrās ⁊ calefaciēs: magis mētes q̄ corpora fouet: virtutes coquit: vitia expellit. Ista igit est diffusiua luminis interni. Tertio ista est repressi ua fulminis eterni. Ista. n. fulmē. i. ardorē diuini rigoris tēperat suis itercess sionibus. Sicut Luna tēperat ardorē Solis ⁊ aeris suis humidis ⁊ frigidis qualitatibus ⁊ passionibus: qđ ostendit cū dr. In cōspectu meo. Ipsa. n. semꝑ ē in cōspectu dei vt ꝓ peccatoribus intercedat. Sicut. n. dr Genesi. i. Deus fes cit duo magna luminaria. Solē vt preesset diei. Lunā vt p̄esset nocti. Sol. n. idest xp̄s p̄est diei. i. viris iustis ꝑ iustitiā ⁊ eqtatē. Et iō dr Sol iustitie. Mas lachias. 4. Luna vero. i. beata virgo p̄est nocti. i. turbulētis ⁊ peccatoribꝰ per clementiā ⁊ pietatē: ⁊ iō ipsa dr regina misericordie: qꝛ. s. ista nō cessat peccato ribus misericorditer subuenire: ⁊ ꝓ ipsis filiū sui misericordiā implorare: qꝛ. s. sicut dictū est ipsa in cōspectu dei est semꝑ: dicēs illud Hiere. 18. Recordare q̄ steterim in ꝯspectu tuo vt loquerer ꝓ eis bonū: ⁊ vt auerterē idignationē tuā ab eis. Quid ergo? Certe ex quo ista talis ⁊ tāta ꝓ nobis stat i ꝯspectu filii sui ꝓ nobis orādo: iustū est vt nos stemus in cōspectu illius ei obsecrādo: famulā do ⁊ seruiendo. Elephantes. n. dicunt Lunā adorare: ⁊ oī nouilunio cū bals neati fuerint: solēt oēs noue Lune insignū reuerentie capita inclinare. Et ad hoc faciendū solēt paruulos suos instruere ⁊ docere. Topacius ēt lapis est ꝑ ciosissimus: q tñ solet influētiā Lune seq: ⁊ in suis virtutibus lunari influentie cōformari. Solenites ēt lapis nobilis Lune vr seruire: ꝓ eo q̄ in medio eius semꝑ solet imago Lune candida rutilare: in qua incrementū ⁊ decremētū Lu ne solet lucide apparere. In qbus pculdubio instruimur ⁊ docemur q̄ Lunā idest beatā virginē debemus totis affectibꝰ honorare: ⁊ ei caput ⁊ aiuꝫ inclina re: ⁊ imaginē eiꝰ ꝑ deuotionē i medio cordis nr̄i hr̄e: ⁊ cremētū ⁊ decremētuꝫ ipsius: cremētū dico bonoꝝ spūaliū: decremētū bonoꝝ tēporaliū: ꝑ ipsius imi tationē debemus reputare ⁊ nos influētie grē sue supponere ⁊ suis virtutibꝰ coaptare: vt de quolibet nostrū dicat illud Psal. Permanebit cū Sole ⁊ ante Lunā in generatione ⁊ generationem. Nos. n. debemꝰ permanere cū Sole. i. cū xp̄o eidē ꝑ charitatē adherēdo ⁊ ei famulando. Debemus ēt ꝑmanere ante

Canti. Berna. 3 Genesi. Malec. Hiere. Psal.

Ber. Luna .i. ante beatã virginẽ ipsam adorando et ei famulando. Unde Bernar. in quodã sermone de Penthe. Ad te inquit Maria sicut ad mediũ: sicut ad archanũ dei: sicut ad negotiũ seculorũ: sicut ad rerũ cãm: respiciũt vniuersi: teq3 beatã dicũt oẽs generationes: genitrix dei: dña mũdi: celorũ regina. Que in oibus generationibus vitã et gloriã genuisti. In te.n. angeli letitia: iusti gloriã: peccatores veniã inueniũt: in eternũ merito in te respiciũt oculi totius creature: q2 in te et per te et de te manus oipotentis dei qcqd creauerat recreauit: p3 igif quõ beata virgo dr Luna: q2.s. fuit supni numinis receptiua. Interni luminis diffusiua: eterni fulminis repssiua. Et hec de beata virgine. Et sic Luna significat
2 virginitatẽ matris saluatoris. ¶ Secũdo principaliter Luna significat pprietatẽ iusti viatoris. Sicut.n. Luna. Primo ministrat humorẽ. Secũdo tẽperat ardorẽ. ¶ Tertio acquirit splendorẽ. Sic vir iustus indigẽtibus pauperib9
Apoc. solet humorẽ bonorũ tẽporaliũ p elemosinas ministrare. vñ Apoc. 6. Luna tota facta est vt sanguis. Sanguis.n. humor dulcis et amicus nature: significat viros cõpatiẽtes et benignos. Itẽ solet vir iustus suis doctrinis et se et in alijs
Psal. ardorẽ vitiorũ tẽperare. vñ. Psal. Per diẽ Sol nõ vret te: neq3 Luna p noctẽ. Itẽ solet vir iustus splẽdorẽ grẽ: sapie et honeste apparentie acqrere et hrẽ: et p
Eccle. hãc se et alios illuminare. Unde vir pfectus dr. Sicut dr Eccle. 50. Quasi stella matutina in medio nebule: et quasi Luna plena in diebus suis lucet. Et id de
Paul. claritate morũ et virtutũ viri pfecti. dr. 1. Corin. 15. Alia est claritas Solis: alia Lune: alia Stellarũ. Hodie tñ multi videnf eẽ Luna obscurata vel ecclipsata: q2.s. nõ habẽt lumẽ grẽ: honestatis et scie: ita q de eis põt dici illud Marci. 13. Luna nõ dabit splẽdorẽ suũ. Multi.n. sunt ita obscuri per ignorantiã q lumẽ scie et doctrine nesciũt alijs ministrare. Multi et sunt ita ecclipsati per peccatũ: q lumen grẽ nesciunt in seipsis cõtinere. Multi et ita p malã cõuersationem tenebrosi sunt: q lumen honestatis bonorũ exẽplorũ nesciũt vel nequeũt ali-
Mathe. cui demonstrare. De istis dr Mathei. 24. Sol obscurabif et Luna non dabit lumen suũ: sed nõ sic fiat charissimi. Luna ergo significat proprietatẽ iusti via
3 toris. ¶ Tertio dico q Luna significat varietatẽ vani peccatoris. Sicut.n. scđ p3 q Luna nũq̃ stat i eodẽ statu: quotidie.n. mutaf et variaf: q2 vz. Nũc est clara: nũc nigra: cornuta: plena: Soli opposita: cõiuncta. Et istud est generale: q2 q̃to plus h3 de lumine a parte terre: tãto minus h3 a parte celi. Sic vere peccatores semp sunt in varietate et motu: nũq̃.n. manent in eodẽ statu seu pposito: mutaf.n. peccator et in natura et in morib9. In natura.s. nũc clarus p sanitatẽ: nũc rubeus p iuuẽtutẽ: nũc pallidus p senectutẽ: nũc obscurus p infirmitatẽ. Nũc totalr niger et ecclipsatus p mortis tenebrositatẽ. Homo.n. breui viuẽs tẽpore replef multis miserijs: q quasi flos egredif et cõteritur: et fugit
Job. velut vmbra: et nũq̃ in eodẽ statu pmanet. Job. 13. In moribus et mutaf: q2 sicut videmus hõ qñq3 est clarus per prosperitatem. Quandoq3 obscurus per aduersitatẽ. Quandoq3 Soli iustitie deo est cõiunctus per grãm et charitatẽ. Quandoq3 rubeus per carnalitatẽ. Quãdoq3 niger per conuersationis vili-
Eccle. tatem. Quandoq3 cornutus per superbiã et vanitatẽ. Et breuiter verũ dixit sa
Joel. piens Eccle. 27. hõ sanctus in sapientia manet sicut Sol: stultus autem muta
Actu. bilis vt Luna. Quia sicut dr Joelis. 2. Et Actuũ. 2. Sol puertef in tenebras et

Luna

Luna in sanguinē. Hoc aūt in summa verū est: qr Luna ista .s. hō q̄to a parte terre .i. a parte bonorū tēporaliū p ꝓsperitatē magis est clarus ⁊ illuminatus: tāto a parte celi .i. a parte dei ⁊ bonoꝝ spūaliū magis est p peccatū tenebrosus ⁊ obscurus: ⁊ lumine gr̄e superiori .i. lumine gr̄e vacuus ⁊ priuatus. Inferior .n. illuminatio hoīum .i. tēporalis ꝓsperitas ⁊ humana sagacitas: ⁊ subtilitas: si abundat in inferiori parte hoīs .i. in corpore: signū est q superior pars .i. aīa: q̄tū ad lumē gr̄e penitus est obscura: qr .s. q̄to magis tēporalia suppetunt tā-to magis spūalia deficiunt. Quia fm Ambro. Successus tēporaliū eterne dā-nationis est indiciū. Sic ergo p3 q Luna significat varietatē vani peccatoris. Ambro.

¶ Quarto dico q Luna significat ꝓsperitatē mūdi deceptorie. Luna .n. cō-tinuis ꝓcessibus variat. In fine vero mensis ex toto ⁊ penitus in illuminādo deficit: ⁊ in lunaticis dominat hoibus: quos ad insaniā pducit. Sic vere mū-di ꝓsperitas q̄ nunq̄ in eodē statu pmanet: imo cōtinue est in motu ⁊ fluxu: ⁊ nunc in cremēto: nūc in decremēto: finaliter in fine mēsis .i. in termino huius vite ex toto deficiet ⁊ cessabit: qr sicut dr̄ Eccle. 43. A Luna signū diei festi: lu-minare qđ minuit in consumatione mensis. Ista .n. dominat in lunaticis .i. fa-tuis in prudētibus atq̄ stultis: qr .s. lunaris cōstellatio .i. influentia mundane prosperitatis facit hoies q̄tū ad deū lunaticos: ⁊ in spūalibus insensatos: qr fm Senecā: fortuna quē nimiū fouet stultū facit: patet igitur q̄o per Lunam in-telligitur mundi prosperitas: ⁊ sufficiat hoc pro nunc. 4 Eccle. Seneca.

¶ Lune moralitas alia pro virgine Maria. Cap. 76.

Et Lunā ēt significat virgo Maria pp septē. Nā Luna fm Basiliū in suo libro examerō: est decor noctis: mr̄ roris: ministra hūoris: dn̄atrix maris: mēsura tp̄is: emulatrix Solis: imutatrix aeris. Que oia bene cōpetūt sanctissime mr̄i xp̄i. ¶ Primo ergo Luna est decor noctis: nō solū qr noctē illuminat: sed ēt qr i nocte decor ipsius apparet: pcipue tūc cū est plena. Ita beata virgo Maria in nocte .i. in obscuritate p̄ntis vite existēs: fuit plena luce gr̄e diuine. Sicut Angelus dixit. Aue gr̄a plena. ⁊c. Siue luce diuine p̄sentie: pp qđ subdidit: dn̄s tecū: dn̄s .s. pr̄ te despōsans: dn̄s filius te ipregnās: dn̄s spūs sctūs te sctificās. Vñ ipa fuit totius trinitatis nubile triclinium: siue lu-ce v̄ginalis mūditie: q̄ cādor ē lucis eterne ⁊ speculū sine macula: vt dr̄ Sapie .7. pp quā lucē addidit angelus. Benedicta tu in mulieribus. Si quidē ante eā mulieres in virginitate pmanētes pp sterilitatē erāt maledictiōi legis ob-noxie. Sz ista in mulieribus ēt virginibꝰ: benedicta ex eo q q̄q̄ virgo: nō tn̄ sterilis: sz diuinitus fecūda: ⁊ iō mr̄ intacta: ⁊ sic p3: q beatissima virgo Maria quasi Luna plena in diebus suis lucet. Eccle. 50. Sed est notādū q Luna ple-na nō tn̄ habet pulchritudinē lucis: sed ēt pfectionē figure circularis: qr tūc tota est rotūda ⁊ iō magis pulchra: qđ ēt beate virgini cōgruit. Et iō in Psal. vocat Luna pfecta in eternū. Hec est pfectio sue charitatis p quā ad modū fi-gure rotūde fuit mobilissima .i. prōptissima ad bene operādum: capacissima ⁊ amplissima ad oēs suscipiēdū. Eccle. 24. Transite ad me omnes qui cōcupisci-tis me. ⁊c. Item sine carēs .i. indeficientissima ad psenerandū: vñ ibidē: vsq̄ ad futurū seculū nō desinā: ⁊ iō ēt dr̄ perfecta in eternū. Luna .n. qñ plena est lucet per totam noctem: sed qñ non est plena qñq̄ lucet in principio noctis. Et Basili. P 1 Sapie. Eccle. Psal. Eccle.

significat bene incipientes ꝛ cito deficientes: qñqꝫ in fine noctis ꝛ significat bene finientes. Sed beata virgo Maria velut Luna plena fulsit i suo principio: qꝛ in vtero matris concepta sine peccato originali ꝛ sanctificata: in medio quia filio dei illustrata: ꝛ sancte ꝛ innocenter conuersata: in suo vltimo: quia anima ꝛ corpore glorificata. Per noctem etiã significatur tribulatio ꝛ temtatio. Quidam ergo sancti adiuuant in principio: quidam in medio: quidam in fine: ipsa autem adiuuat semper. Et in principio dãdo audatiã: ꝛ in medio conferendo perseuerantiã: ꝛ in fine dando coronã. Hec est etiã Luna que noctẽ .i. peccatorum tenebrositatem lumine sue gratie sine misericordie non desinit illustrare. Unde ꝛ ipsa sicut Luna vocatur regina celi: qꝛ de nocte absente Sole inter sidera primatũ tenet: ꝛ tãqꝫ absente rege .i. Sole: vt regina regnũ gubernat. Similiter quando Rex xp̃s ex aliqua causa faciẽ suã alicui abscondit. Tũc Maria maxime misericordiam ostendit ꝛ fulget ei luce misericordie: que prius erat in tenebris culpe. Et sic patet qño beata virgo non solũ est electa vt Sol: sed et

Canti. pulchra vt Luna: sicut dr̃ Cantic. 4. ¶ Secũdo Luna significat nobis beatã
2 virginẽ Mariã: qꝛ Luna est mater roris. Nã vim sue humiditatis aeri imprimit: ꝛ aerẽ subtiliter alterãs ꝛ imutãs in ipsius superficie rorem gignit: vnde manifeste videmus ꝙ estiuali tempore quanto Luna est serenior tanto abundantior ros super gramina se ostendit. Rori autẽ assimilaẽ filius dei incarnatus ꝑpter ipsius roris generationẽ. Nã ros generaẽ i interstitio medio aeris ꝛ tẽperate calido ꝛ tẽperate frigido. Tria aũt sunt interstitia: celũ: mũdus: infernus. Hec ergo irroratio .i. filij dei incarnatio non est facta in supremo interstitio .i. in celo: qꝛ naturam angelicã nõ assumpsit: nec infimo .i. in inferno: qꝛ demones non redemit: sed in medio .i. in mundo: qꝛ nature humane se vniuit.

Osee. Osee. 14. Ero quasi ros: huius roris mater fuit beata Maria: qꝛ inter eius virginea viscera ros iste celestis descendens nostre se carni vniuit. Est .n. quoddã genus piscis q̃ Coclea vocaẽ: qui tẽpore roris ad littus procedens ꝛ ibi se aperiens rorẽ celestẽ inter viscera suscipit ꝛ se claudens Margaritam gignit. Ista Coclea ẽ beata virgo Maria que rore celesti ꝑfusa generauit de suis visceribus

Mathei Margaritã preciosam: de qua Mathei. 13. Inuenta autẽ vna preciosa Margarita abijt ꝛ vendidit. Hec Margarita xp̃s est: propter quẽ debemus oĩa vẽdere que habemus .i. terrenã substantiã: voluntatẽ propriã: ꝛ cõuersationẽ mundanã: ꝛ eã emere. Istũ rorẽ deus totũ posuit in vterũ virginis: ꝛ inde ꝑcedẽs

Berna. totũ mũdũ irrigauit. Unde Bernar. Rigaturus aerẽ deus celesti rore totum vellus prius infudit. Redẽpturus ẽt genus humanũ preciũ ꝯtulit in Mariã.

3 ¶ Tertio qꝛ Luna est ministra humoris. Nã i augumẽto Lune hũores crescunt in corpore: crescunt .n. ꝛ humescũt in capitibus cerebella: in ossibus medulle: ꝛ breuiter in corporibus oĩs humoralis subtãtia. Et similiter in eius diminutione oĩa diminuunẽ. Ob quã cãm melius est minuere sanguinẽ in Lune augumẽto ꝙ in eius decremento. Sed ligna ꝓ edificijs incidere: ꝛ arbores inserere vel plãtare: est melius in decremẽto ꝙ in augumento. Cuius rõ est qꝛ cũ augumẽto crescũt humores: si tunc arborẽ insereres vel plãtares: humor nimius qui in plãta abũdaret: qꝛ a natura bene regi nõ posset: fructus faceret verniculosos: ligna etiã tunc incisa edificijs nõ sunt apta. Qꝛ ꝑp humiditatẽ

inclusam

inclusam ad putredinē sunt parata: a vermibus nihilominus faciliter corro- dendā ꝛ deturpanda. Beata autē virgo humoꝛis ministra fuit: q2.s. suis filijs triplicē humoꝛē infudit.s. cōceptionis: nutritionis: ꝛ deuotionis. Cōceptio- nis administrauit spiritui sancto: nutritionis administrauit xp̄o: humoꝛē aūt gr̄e ꝛ deuotionis cuilibet suo filio adoptiuo. In cōceptione etenim xp̄i beata virgo Maria ex purissimo humoꝛe sanguinis sui nō solū mām ministrauit i cō ceptione coꝛpoꝛis xp̄i: s3 et ꝑm Scotū in.3.di.4. ipsa actiue cucurrit ad gnātio nē coꝛpoꝛis.s. organizādo ꝛ foꝛmādo: coopante spū sctō. Et iō beata virgo ve re fuit mr̄ xp̄i: vñ Mathei.1. Cū esset desponsata mr̄ Jesu Maria. Itē dédit filio humoꝛē nutrimētalē.s. qñ eū lactauit vbere de celo pleno: pp qđ Luce.13.d. Beatus vēter q te poꝛtauit: ꝛ vbera que suxisti. Sūt et duo vbera qbus lactat beata virgo filios suos adoptiuos.s. ex vno infundens humoꝛē gr̄e iustis: ex alio humoꝛē misericoꝛdie peccatoꝛib⁹. Et iō ab ecclesia vocat̃ Maria mr̄ gr̄e mr̄ misericoꝛdie. ¶ Quarto q2 Luna est dominatrix maris. Nā sicut adamas trahit ferrū post se: sic Luna mouet ꝛ trahit post se occeanū. Vñ in suo oꝛtu in tumescit mare ꝛ crescit ex parte oꝛiētali ꝛ decrescit ex parte occidētali: ꝛ ecōtra qñ est in occasu. Secūdū aūt ꝙ Luna plus vł minus ꝓficit in lumine: ita plus vel minus se extēdit vel retrahit ipsum Mare. Et sicut dicit Maurus in libro Ciceronis. Occeanus in incremēto Lune retinet modū istū. Pꝛimo.n. die cre scētis Lune fit copiosioꝛ solito ꝛ abūdat in sūmo: s3 secūdo minuit̃; ꝛ sic crescit vsq3 in diē septimū. Deinde iterū crescit p septē dies. Ita ꝙ in q̃rtadecima die iterū est plenus in sūmo. Vñ in nouilunio mare est sūme plenū ꝛ i plenilunio. Mare aūt moꝛalr̄ accipit̃ tribus modis. Nā vno mō dr̄ mare huius vite ama- ritudo: ꝛ sup illud mare beata virgo h3 v̄tutē.s. q2 ei⁹ pietas oñdit̃ sup illos q sunt in tribulatiōis amaritudine positi. Nā vēti ꝛ mare obediūt ei. Mathei.8. Vēti sunt aduersitates exterioꝛes: mare sūt interioꝛes amaritudines: vel vēti sūt violētie tēptationū: mare ꝑturbatio tribulationū. Scđo mare vocat̃ pecca toꝛū īgētudo. Esaye.57. Coꝛ impij quasi mare feruēs qđ qescere nō pōt: s3 qñ illa Luna oꝛit̃ peccatoꝛib⁹ eoꝛ luce sue misericoꝛdie illustrādo: tūc crescit ex pte oꝛiētis ꝛ decrescit ex pte occidētis: q2.s. ei⁹ auxilio oꝛit̃ ꝛ crescit in ipsis peccato rib⁹ lux gr̄e ꝛ aqua misericoꝛdie: ꝛ deficit casus culpe. S3 ecōtra si ista Luna occideret peccatoꝛib⁹.s. vt eis p grā3 suā nō adesset: tūc cresceret ex pte occidē tis: ꝛ deficeret ex pte oꝛiētis.s. deficeret lux gr̄e ꝛ cresceret casus culpe. Tertio vocat̃ mare mūdi vicissitudo siue mutabilitas. Sicut aūt ostensum est mare v̄tu te Lune h3 q̃druplicē mutabilitatē. Vna ē repletiōis ꝛ illa ē i nouilunio. Se cūda diminutiōis ꝛ illa ē vsq3 ad septimū Lune. Tertia augmētatiōis p alios septē dies: siue sex. Quarta iterate repletiōis: ꝛ hec in plenilunio. Simił̄r v̄tu te ꝛ auxilio beate virginis pctōꝛes in mūdo existētes replent̃ aq̄ penitētie ꝛ de crescit in eis mare culpe ꝛ auget̃ ꝑfectus gr̄e ꝛ tādē ꝑueniť ad plenitudinem glie. ¶ Quinto dico: ꝙ Luna ē mēsura tp̄is: q2 ꝑ3 motū Lune accipiunt̃ anni lunares q apud iudeos obseruabant̃. Vñ Eccle.43. Luna in oib⁹ in tpe suo ostēsio tp̄is ꝛ signū eui. Et cōtinet annus lunaris.354. dies. vñ p3 ꝙ annus so laris supat lunarē in vndecim dieb⁹. Vñ Hebrei ꝛ Arabes annū seruāt mino rē q̄ sit nr̄.xi. dieb⁹ p̄ter q̄drātē vnius diei. Itē ꝑm Lunā distinguunt̃ mēses

[Margin notes, right: Scot. (line 8); Math. (line 10); Luce. (line 11); 4 (line 16); Maur⁹ (line 21); Math. (line 29); Esaye. (line 33); 5 (line 43); Eccle. (line 44)]

lunares: vñ mẽsis dr̃ a mene qđ est Luna eo q̃ hebrei ex cursu Lune mẽses vocabãt. Et accipit mẽsis lunaris apud iudeos ⁊ arabes ẜm cursũ Lune in toto zodiaco donec Solẽ attingat: qđ facit in. 29. dieb⁹ cũ dimidio: vt dicũt astrologi. Dies aũt lunares ẜm arabes icipiũt de sero ab occasu Solis eo q̃ ortus lune fit tp̃e occasus Solis: ⁊ sic ẜm eos nox p̄cedit diẽ. Sȝ Greci ⁊ Romani ⁊ alie gẽtes q̃ nõ vtunt̃ i mẽsib⁹ suis visiõe noue Lune: cõputãt diẽ ab ortu Solis cũ nocte vsq̧ ad ortũ sequẽtis diei: ⁊ sic ẜȝ eos dies p̄cedit noctẽ: vt dicit Alfragan⁹ dr̃ia. 1. pȝ ḡ q̃ Luna hȝ dies mẽses ⁊ annos: ſȝ tñ mẽses ⁊ ãnos hȝ breuiores. Or. f. beata v̄go hȝ plenitudinẽ grãꝝ ⁊ v̄tutũ ⁊ donoꝝ: sic xp̄o q̄ Soli assimilat̃: i minori tñ gradu: lȝ excesserit oẽs alios sctõs. Eccle. 33. Quare dies diẽ supat ⁊ annus annũ.
6 ¶ Sexto Luna sigñat btãm v̄ginẽ mariã. Qr Lũa est emulatrix Solis. Nã aliq̃ñ ipsi Soli ẽ ante: aliq̃ñ sup: aliq̃ñ subt̃. Vñ Lũa aut ẽ cũ Sole i ꝯiũctiõe q̃ñ ascẽdit: aut a latere: vt q̃ñ a Sole recedit vel q̃ñ ad Solẽ reuertit̃: aut in plena oppositiõe: q̃ñ. f. totalr̃ Soli opponit̃. Sic beata virgo ante xp̄m: q ẽt ẽ Sol iustitie: fuit q̄tũ ad etatẽ carnis: sicut mr̃ ante filiũ ⁊ hoc q̄tũ ad hũanitatẽ: qr q̄tũ ad diuinitatẽ xp̄s fuit ante eã: ẜȝ illđ. Post me venturus ẽ: q ante me fact⁹ ẽ. Itẽ fuit post xp̄m q̄tũ ad mortẽ: qr xp̄s ante eam mortu⁹ fuit. Nã vt qdã dr̃it supuixit filio vndecim ãnis. Erat. n. vt dr̃t q̃ñ xp̄z cõcepit. 14. annoꝝ: ⁊ mãsit cũ eo annis. 33. ⁊ post mortẽ xp̄i supuixit vndecim annis: ⁊ ẜm hoc q̃ñ obijt erat annoꝝ. 58. lȝ alij alr̃ dicãt. Itẽ ipsa fuit sup xp̄m materna auctoritate. Cui xp̄s i pueritia humilr̃ se subiecit ⁊ reuerẽter obediuit: ẜȝ illđ
Luce. Luce. 2. Descẽdit cũ eis ⁊ venit Nazareth. i. cũ virgine ⁊ Joseph: ⁊ erat subdit⁹ illis. Itẽ ipsa fuit sub xp̄o nõ solũ dignitate: lȝ ẽt sit⁹ localitate cũ
Joan. eẽt i cruce suspẽsus. Tũc. n. ipsa stetit inferius sub eo iuxta crucẽ. Joãnis. 29. Sȝ notãdũ q̃ q̃ñ Luna est sub Sole ita q̃ recta diametro iter nos ⁊ Solẽ sit iterposita: solet esse eclypsis Solis cõcausatiua. Et hec fuit in passione xp̄i: qr btã mater sub ipso merẽs stetit: ⁊ tũc ipsa eclypsis Solis. i. mortis xp̄i: causatiua fuit: inq̄tũ nãm q̃ pati ⁊ mori posset ex ipsa xp̄s assũpsit. Sed notãdũ q̃ eclypsis Solis accidere nõ põt ẜm nãm nisi in cõiũctiõe Solis ⁊ Lune q̃ñ de nouo accẽdit̃: ⁊ dũ ipsa ꝯiũctio i linea eclyptica celebrat̃: ⁊ hoc ẽ semp q̃ñ Sol
Albu. ẽ i capite draconis: ⁊ Luna i cauda: vel ecõuerso. Vñ dicit Albumasar in libro de motu planetaꝝ. Si Luna iter nos ⁊ Solẽ obuiat defectũ radioꝝ nobis facit in capite vel cauda draconis. Quid aũt sit caput ⁊ cauda draconis dictũ est in lr̃a ⁊ dicet̃ ifra. Et similr̃ beata virgo duplr̃ ipsum Solẽ xp̄m quodãmõ obscurauit. Primo q̃ñ ipsũ ꝯcepit ⁊ carne vestiuit: tũc. n. minoratus ẽ paulo minus ab angelis: qr exinaniuit se ipm formã serui accipiẽs. Vñ hoc fuit q̃ñ i capite draconis. i. i muliere vl̃ hũana carne q̃ fuit caput. i. p̄ncipiũ pcti. Itẽ i cauda. i. in morte xp̄i vbi fuit quodãmõ finis pcti: vbi draco ifernalis suũ dñiũ pdidit ⁊ terminauit. Nota ẽt q̃ q̃ñ Luna est sub Sole q̄uis lumẽ pdat ex pte terre: nõ tñ pdit ex pte celi: vñ q̃ñ Lũa ipsi Soli ꝯiũgit̃ nihil oĩno luminis ad terrã dirigit̃. Sȝ tñ ex pte celi i plena illuminatiõe p̄manet ⁊ insistit. Et ita similr̃ btã v̄go: q̄uis i passiõe videret̃ ex pte corpis eclypsata ⁊ obscurata p tristitie imẽsitatẽ: ex pte tñ aĩe semp fulgorẽ tenuit p fidei firmitatẽ. Vñ lȝ alia luminaria mũdi. i. ap̄li fuerint eclypsata tũc fidẽ pdẽdo: ipsa tñ sẽp luxit fidei lumẽ seruãdo. Itẽ ista nr̃a Luna tũc fuit i ꝯiũctiõe cũ Sole q̃ñ inixa sup dilectũ suũ ad celũ

ad celū assūpta fuit. Itē xpi Soli a lateř stetit: qr ī celo iuxta thronū filij locat⁹ ē thron⁹ mřis sicut legiř ī figura. 4. Regū. 2. de mře Salomonis. Fuit āt op Regū.
posita Soli ī āñūciatiōe: qr tūc quāto Sol. i. de⁹ vel āgelus āñūciās plus ipaʒ cōmēdabat ⁊ magnificabat dicēs. Aue grā plena. Tāto ipa ɔuerso se hūilia uit dicēs. Ecce ancilla dñi: vñ qr hūilitatē de⁹ ancille sue respexit: iō eā suo lūine repleuit: sicut Luna ipleř lūine qñ ē Soli opposita. ¶ Septio Luna sigñat 7
btām vginē: qr Lūa ē inmutatrix aeris ⁊ mediāte aere maxie imutat corpa hūana. Uñ Hyppo. ī pncipio ₚnosticoꝝ ď Luna loqñs ait. Est qodā celeste syd⁹ Hippo.
ī quo opʒ medicū ₚuidere: cui⁹ ₚuidētia ē mirabilis ⁊ stupēda. Et Galienus ī ɔmēto ď dieb⁹ creticis dicit. Rē certā: q̄ nō fallit: itēdat medic⁹ quā docuerūt astrologi egyptioꝝ qꝫ ꝑ ɔiūctionē corpis lunaris cū stellis fortuitis: fiūt egritudies terminabiles ad bonū. Cū ɔrijs xo ɔrie. s. ad malū. Et iō caut⁹ ⁊ pfectus medic⁹ ꝭʒ doctrinā Hippocratis aspicere dʒ pmā Lunā: ⁊ qñ ē plena lumine: qr tūc crescūt hūores ī oīb⁹ vt dcm̄ ē. Qñ ḡ ī febres qs cadit multū necesse ē videre vtrū Luna tūc exeat de ɔiūctiōe. Tūc. n. crescit ifirmitas quousqꝫ veniat ad oppositiōis gradū. i. ī plenilunio: ⁊ si fuerit cū malo plāeta aut ī malo signo ⁊ aspexerit dñm dom⁹ mortis q̄ ē signū octauū. s. Scorpionis: vel si aspexerit Martē q dř dñs signi Scorpionis: tūc de morte timēdū ē. Si xo fuerit cū bono planeta ⁊ ī bona domo siue signo ⁊ aspexerit dñm dom⁹ vite. s. Mercuriū ⁊ Venerē aut Iouē: tūc ď vita sperādū ē: ⁊ sic ď alijs: vt pʒ ī libro Hippocratis Hippo.
quē dř cōposuisse de vitijs ifirmitatis ꝭʒ Lunā: ꝑꝑ qď dicit Scot⁹ ī. 2. di. 14. Scot⁹.
necesse ē medicū scire astrologiā: qr posset medicinā alicui ifirmo dař vno tpe: q̄ iterficeret: q̄ ēt alio tpe liberaret: ⁊ ɔuerso. Sicut ḡ Lūa hʒ dñiū sup ifirmitates corpales: sic ēt dña nřa hʒ dñiū sup morbos tā corpales q̄ spūales: vt faciat eos ēē ad mortē vľ ad vitā ꝭʒ hoīuʒ merita ⁊ deuotionē ad ipaʒ. Nā eā reuerētes vitali aspectu aspicit ⁊ curat. Ipaʒ xo blasphemātes vľ ɔtēnētes nisi ꝑ pniāʒ redeāt mortali aspectu aspicit ⁊ necat. Pōt ēt btā xgo Maria sigñari ꝑ stellā maris: de q̄ vide. ö. ¶ Lūe Moralitas quō sigñat petōrē. Ca. 77.

Luna ēt nobis repñtat petōrē ꝑꝑ. 4. Pmo qr Lūa ē Solis eclypsatiua siue obscuratiua iter nos ⁊ Solē iterposita: qñ cōcurrūt simul ī eadeʒ linea eclyptica: vt dcm̄ ē. ö. Ita simiľr petm̄ eclypsat ⁊ obscurat ī aia lumē rōnis: vľ qr iterponit se petm̄ iter nos ⁊ deū ⁊ tollit aie lumē grē ꝑꝑ qď vie petōrū vocanř tenebrose: ꝭm illď Prouerbi. 4. via ipioꝝ tenebrosa: ⁊ Aposto. Proue.
dič. Ro. 1. Obscuratū ē isipiēs cor eoꝝ. Joel. 2. Sol ɔuerteř ī tenebras ⁊ Lu Paul.
na ī sāguinē. ¶ Scdo qr Luna ē oculoꝝ viciatiua. Nā ꝭʒ Ptho. Luna efficit Joel.
hoieʒ male dispositū ī oculis ⁊ iordinatū: efficit. n. ī hoie vnū oculū maiorē al 2
tero: aut strabonē siue orbū ī vno oculoꝝ. Et subdit: hō āt ī cui⁹ ɔplexiōe Lūe Ptholo.
ɔstellatio dñiū hūerit: vicio ī oculo nō carebit. Ita simiľr petōres ī oculis mētis praue sūt dispositi: qr oculū ad terrena hñt magnū: sʒ ad spūalia paruū. Et filij hypocrite q vidēt festucā in oculo fratris sui: trabē aūt in oculo suo nō vidēt: hñt oculū ad vidēdū se paruū: ⁊ ad vidēdū alios magnū. Specialr iuidie viciū ⁊ ire vř facere hoiem is oculis praue dispositū. Uñ versus. Stultus ⁊ iprobus Versus.
hic amor ē: dignusqꝫ notari. Cū tua ꝑuideas oculis male lip⁹ iunctis. Cur ī
amicoꝝ vicijs tā cernis acutū. vñ ď Saule hoste Dauid dř. 1. Reg. 18. q iā nō Reguʒ.
rectis oclis respiciebat Saul Dauid. Sʒ talē aspectū iuidie auferūt iusticia ⁊

Psal. pax. Nã pax remouet odiũ iustitia rectificat aspectũ ⁊ actũ. vñ in ps. Orief in
3. dieb⁹ ei⁹ iustitia ⁊ abũdãtia pacis donec auferaẽ Luna. ¶ Tertio qꝛ Luna ẽ
Eccle. tpaliũ euẽtuũ idicatiua. Eccl. 43. Luna i oib⁹ i tpe suo ostẽsio tpis ⁊ signũ eui.
Beda. Luna. n. vt dicit Beda: si in pncipio rubeat vt aurũ vẽtos ondit. Si in sũmo
eius corniculo maculis qbuidã nigrescit: pluuiosũ mẽsis ptendit exordiũ. Si
vero nigrescit in medio pleniluniũ serenũ: cũ vero in doctrina nauigatiõis scin
tillat ad remos: in breui tẽpestas futura erit. Que oia pctõrib⁹ cõpetũt: quoꝝ
qdã sũt rubẽtes p ignita desideria: qdã nigrescẽtes p turpia opa: ⁊ aliq scintil
lãtes p praua eloqa. Itẽ qdã sũt vẽtosi p supbiã: qdã pluuiosi siue aquosi p lu
xuriã: qdã vo sereni videri volũt p vana gloriã: qdã tẽpestuosi ⁊ ingeti fiũt p
4 cupiditatẽ ⁊ auaritiã. ¶ Quarto qꝛ Luna est sui status mutatiua: nec vnq̃ in
eodẽ statu pmãsiua: ⁊ est Luna nõ solũ in se mutabilis: sꝫ ẽt in effectu. Nã vt
Ptho. dicit Ptbol. Luna efficit hoiem instabilẽ ⁊ mutabilẽ de loco ad locũ discurrẽ
do. Est. n. in hoib⁹ q̃druplex mutatio: q̃ adhuc designaẽ in Luna. Prima est
nature ẽm qd hõ variaẽ p q̃tuor etates. Prima est augmẽtatiua. s. in iuuẽtu
te. Secũda ẽ statiua q̃. s. dẽ virilis. Tertia dẽ diminutiua. s. virtutis: ⁊ hec est
senectus. Quarta ẽ decrepita siue seniũ: q̃ minuit substãtiã ⁊ virtutẽ. Hec mu
tatio etatũ ẽm Ptbol. i Almagest. accipiẽ sꝫ circulũ Lune: q̃ q̃druplr variaẽ.
Nã pmo Lũa crescẽs quousq₃ efficiaẽ dimidia: ẽ i effectu suo calida ⁊ hũida:
⁊ talis est pma etas. Deinde Luna vsq₃ ad pleniluniũ est calida ⁊ sicca: ⁊ talis
est secũda etas: in q̃ hois cõplexio calido paulatim humidũ ꝯsumẽte: efficiẽ ca
lida ⁊ sicca. Tertio Luna cadẽs a plenilunio: quousq₃ redeat ad medietatẽ: ẽ
frigida ⁊ sicca: ⁊ talis ẽ etas tertia: in q̃ cõplexio: qꝛ cũ hũido egrediẽte deficit
calidũ: efficiẽ frigida ⁊ sicca. Quarto Luna a medio vsq₃ ad dẽfectũ ẽ frigida ⁊
hũida: ⁊ talis est etas q̃rta. in q̃ ꝯplexio: qꝛ frigiditate iualescẽte iduciẽ hũidũ
extraneũ: nõ nutriẽs nec augẽs: sꝫ hũectãs extrisec⁹: qd ẽ hũidũ phlegmaticũ:
2 efficiẽ frigida p se ⁊ hũida p accñs. ¶ Scda mutatio ẽ fortune: put hõ variaẽ
Ptho. sꝫ diuersos euẽtus bonos ⁊ malos quos ẽt Lũa signat. Nã Lũa vt dẽt Ptbo.
Albu. ⁊ Albu. aliqñ signat ⁊ efficit euẽt⁹ malos: aliqñ vo bonos. Nã i scdo signo exi
stẽs post ascẽdẽs merorẽ signat: ⁊ tristitiã ⁊ ablationẽ substãtie p fures. Et ẽt
i. 4. 5. 7. 8. rixã fugã ⁊ mutabilitatẽ. In ipo ẽt signat ꝙ q tũc icipit regnare cito
deponeẽ. In. 12. aũt ipedimẽtũ rixã duriciẽ: ⁊ carcerẽ ex pte amicoꝝ. In oib⁹
3 alijs domib⁹ siue signis bonũ efficit ⁊ pretendit. ¶ Tertia mutatio est culpe
Eccle. quã ẽt sacra scriptura mutabilitati Lune assignat. Eccle. 7. Stultus vt Luna
mutabiẽ. Nã Lũa appet pua ⁊ corniculata: ⁊ tũc dẽ monoides: qñq₃ vo appa
ret q̃si p mediũ secta. s. qñ ẽ octaua: vñ dẽ dicothomos: qñq₃ vo nõ appet oino
plena. s. qñ ẽ. xi. vñ dẽ amphicyrtos q̃si de sua plena rotũditate dubia: qñq₃ vo
appet tota plena. s. qñ est. 14. vñ tũc dẽ grece pãsilenos. Ita pctm̃ paruũ ẽ qñ i
cogitatu ꝯcipiẽ. mediũ cũ ꝯsensu statuiẽ: itegrũ cũ ope agiẽ. Sꝫ totalr plenũ
4 cũ i cõsuetudinẽ duciẽ. ¶ 4ª ẽ mutatio miserie sꝫ corpis dẽfectũ: dẽ q̃ Job. 13.
Job. hõ nat⁹ dẽ muliere breui viuẽs tpe repleẽ mltis miserijs: q q̃si flos egrediẽ ⁊
ꝯteriẽ ⁊ fugit velut vmbra ⁊ nũq̃ i eodẽ statu pmãet ⁊c. Et hãc ẽt Luna ondit
Eccle. dũ minuiẽ cadẽs a plenilunio ad defectũ. Eccl. 43. A Lũa signũ dici festi lumina
re qd minuiẽ in cõsumatiõe. Vñ significat vitã humanã: que incipit a festo. i.

a gaudio

a gaudio: q: lete suscipit cū nascit. sm illud Joā. 16. Jam nō meminit pressure Joan.
ppter gaudiū: q: natus est hō in mundū: sʒ tandē vita hūana cōtinue diminu
ta cōsumit. Sed hec mutatio ꝛ diminutio cessabit in futuro post resurrectio-
nem. Esa. 40. Luna tua non minuetur q: dominus erit tibi i lucē sempiternā Esa.
ꝛ complebuntur dies luctus tui.

¶ Lune Moralitas: ꝛ figurat vitam actiuam. Cap. 78.

Una et nobis figurat vitā actiuā: pp quatuor. Primo pp officiū. Naʒ
1 lune officiū est inferiora disponere. s. terrestria. Et hoc cōpetit ei ex trib-
bus. Primo ex vicinitate: q: ea q nō multū distāt efficatius mouet: luna
aūt ppinqor est istis inferiorib' q̄ aliqd aliud celeste corpus: ꝛ iō efficaci' agit
in ea. Scdō ex virtuositate: q: cū sit infima cōgregate sunt in ea oēs virtutes
mouentiū superiorꝫ. Uñ ex sua virtute mouet oīa hūida: ꝛ ex lumine a Sole
mutuato: q̄si qdā scds Sol breuiter agit ꝛ explicat i istis inferiorib' opatiōes
Solis. Et dico breuiter q: qd Sol facit in anno sm variationē hūoris ꝛ calo-
ris: Luna facit in mēse. Tertia cā ē ex mālitate: q: Luna: vt dicit Arist. est q̄si Phās.
terrestris nāe. i. corpulēte ꝛ mālis. Uñ pp cōformitatē terrestria magis variat
q̄ aliqd celestiū corporꝫ. Sic ēt vita actiuorꝫ est circa terrena ꝛ tpalia ordinan-
da ꝛ dispēsanda. Et sicut ex dictis colligit. Luna respectu terrestriū hʒ vicinita
tem: virtuositatē: celeritatē: ꝛ mālitatē: q̄ oīa cōpetūt actiuis: q: s. pmo debēt
esse indigētib' vicini siue pximi p cōpassionē. Luce. x. Quis tibi videt fuisse p Luc.
ximus illi q incidit i latrones? At ille ait: q fecit misericordiā i illū. Scdō dēbet 2
eē supior virtutib' plenis: q: seq debēt vestigia sctōꝝ: pcipue in laborādo ꝛ pa
tiēter tollerādo. Jacobi. 5. Exēplū accipite frēs exitus mali: ꝛ longanimitatis: Jacobi.
laboris ꝛ patiētie p pphetas ꝛc. ¶ Tertio debēt eē festini p subleuatiōis cele 5
ritatē. Prouer. 3. Ne dicas amico tuo vade ꝛ reuertere cras dabo tibi cū statiʒ Prouer.
possis dare. Et Eccle. 4. Ne ptrahas datū angustiāti ꝛc. ¶ Quarto illi debēt 4
actiue vite pcipuis ministerijs deputari q sunt magis mālēs ꝛ grossi ꝛ ad con- Eccle.
templationē minus idonei: ad Ephe. 6. Secularia iudicia si habueritis: ptem Paul.
ptibiles q sunt in ecclesia illos cōstituite ad iudicādū. Scdō actiua vita assimi- 2
lat lune pp dñiʒ. Nā luna spāliter macula habita hūidis dñat ꝛ significat su
per ea vt sup pluuiā ꝛ aquaꝝ inundationes. Dicit. n. Beda: q q̄si luna appa- Beda.
rēs in sūmo corniculo suo maculis qbusdā nigrescit pluuiosuʒ mēsis pcedit Mesal.
exordiū. Itē dicit Messalach q si eclypsis lune fuerit i signis aq̄ticis: q̄ sūt tria
s. Scorpio: Cācer: ꝛ Piscis: nimiā significat abūdātiā pluuiaꝝ. Itē pp hūidi
tatis dñiuʒ significat spāliter luna sup cerebrū sicut Sol sup cor. Ita actiu' bo
nus cōpassiōe plenus affluit abūdātia hūorꝫ ꝛ pluuiaꝝ. s. abūdātia lachrymaꝝ:
iplens illō Eccle. 8. Ne desis plorātib' in cōsolatione ꝛ cū lugētib' ābula. Sic Eccle.
n. faciebat Job q dicebat. Flebā quōdā sup eo q afflict' erat ꝛ cōpatiebat aīa
mea paupi. Job. 30. Tertio luna signat actiuā vitā pp aspectū: q: s. luna cres- Job.
scēs vel decrescēs i lūine qñqʒ aspiciētib' apparet arcualis: qñqʒ circularis: sic 3
bon' actiuus ad vtrūqʒ statū dʒ se hre. Phili. 4. Scio abūdare: ecce luna cres- Paul.
scēs: ꝛ penuriā pati. Ecce luna decrescēs. Thobie. 4. Si multū tibi fuerit: abū
dāter tribue: ecce augmentū: si exiguū tibi fuerit: libēter illud exiguū ipartiri
stude: ecce lune decremētū. Sa tūc actiuus ē arcualis q̄si se primo p misericor

diam flectit siue parcēdo siue cōpatiēdo. Tūc aūt ē circularis qsi postq̄ ad exteriora exiuit se ad semetipm̄ iteru sollicite reducit. Talis.n.ē circulatio ab eodē in idē. Ezech.1. Animalia ibāt ⁊ reuertebant. Quarto luna repñtat vitā actiuā: pp multiplicitatē nolu3.h3.n. luna tria noia s3 poetas. Nā vocabat Proserpina eo q̄ seminib⁹ q̄ iaciunt i terra: dr̄ eē dea. Vñ dr̄ q̄ qñ luna pximo icēdit: optimū ē semina iacere: q2 tūc virtutes planetaꝝ colligit q̄s iferioribus influit. In h̄ āt exēplo colligit q̄ actiue vite ꝯgruit elemosynaꝝ semina iacere: ex qb⁹ si abūdāter spargant copiosus fructus colligit celestiū pmioꝝ: ⁊ ecōuerso: si iaciant auare sm̄ illud.2.Cor.9. Qui parce seminat parce ⁊ metet. Vel hoc q̄ luna semina fouet: ondit q̄ illi q actiue vite deseruiūt pcipue debent assistere seminātib⁹ verbū dei. Nā a qb⁹ recipiūt spūalia: debēt rependi tpalia. Unde Apost.1.Cor.9. Si spūalia vobis seminauimus nō ē magnū si carnalia vestra metamus. Itē luna vocabat diana.i.dea syluaꝝ ⁊ nemoꝝ: q2 feris de nocte pascua q̄rētib⁹ in nemorib⁹ luminis beneficiū administrat. Et iō gētiles vocauerūt lunā deā venatoꝝ: q2 venatio fit in syluis: pp qd̄ dianā cū arcu depingebāt eo q̄ venatores arcub⁹ vtebantur. Ex hoc accipit q̄ q vite actiue deseruiūt pcipue subuenire debēt solitariā vitā ducētib⁹: vt nō oporteat eos pp victū q̄rendū vagari ⁊ a sua solitudine exire. In cuius rei exemplū xp̄s populū in solitudine pauit. Math.9. Itē luna vocabat Lucina. vñ p syncopā dr̄ luna. De qua Virg. Casta Lucina faue ⁊c. Nā antiq̄⁹ colebat a v̄ginib⁹ ⁊ suātibus castitatē. Ex quo ēt colligit q̄ pcipue meritoriū ē p actiuā vitā seruire ⁊ subuenire sacris virginib⁹ ⁊ monialib⁹ caste viuētib⁹: nec pp victū exire cogāt: ⁊ a suis claustris discurrere.

Ezech.
Paul.
Idem.
Math.
Virg.

¶ Qualiter Luna significat Christum. Cap.79.

De Luna dicit Joānes hyspalēsis sup illa ꝓpositione.60. Ptholo.i Cētiloqo. Alboaraz.cretice sunt bone. Nūq̄ hō infirmaret febre acuta: si semp luna eēt in bono eē.s.iūcta bonis planetis: vel in aspectu eorum. Esset.n.tūc magne potētie ad regēdū hūores nr̄os: ⁊ expelleret q̄cūq3 nā3 putrefactibilē: q̄ ē cā morbi acuti: ⁊ hec ē cā: q̄ crisis fit in septimo: vel in.14. die vel in.xxi. q2 luna existēs in quarta pte circuli a loco in quo fuit in initio morbi de se h3 potētiā: q2 est in signis oppositis oppositas q̄litates habētib⁹: ⁊ iūgit bonis: ⁊ sic adiuuat nā3: q̄ tūc expellit morbū: ⁊ si in prima q̄rta fuerit luna ipedita.s.malis ꝯiūcta vel malos aspiciēs: tūc expectat in scd̄a q̄rta.s. in.14. ⁊ sic vsq3 ad dies.40. ⁊ si nō ē sic nā adiuta a luna: fit morbus cronicus. ⁊ op3 q̄ tūc expectet auxiliū Solis: vel alioꝝ planetaꝝ: vt ibidē dr̄: ⁊ h̄ ēt dicit. Alcabiti⁹. Ex his hēmus q̄ si luna sp eēt potēs: nō infirmaremur febre acuta: ⁊ si ifirmi eēmus: ⁊ ipsa eēt potēs: statim liberaremur: ⁊ cā ē q2 hūores nr̄i subijciuntur sue potētie. Sic suo mō accidit spūalr. xp̄m.n. veꝝ deū ⁊ veꝝ hoie3 ꝯpamus lune: q2 sicut luna ē magis ꝓpe nos: q̄ qdcūq3 aliud corp⁹ celeste: sic fili⁹ dei ꝓpinqor ē nobis pp nā3 assumptā: q̄ quecūq3 psona diuina: s3 ē potētissim⁹. Ubi nota q̄ Platonici dixerūt deū eē aia3 mūdi: vñ imaginabant mūdū eē qdda3 aial magnū: ⁊ aia3 eius dicebāt eē deū: q̄ cōicabat ꝯtinue i ptib⁹ mūdi. Et sic seqbat q̄ de⁹ ageret nālr: si voluntarie: ⁊ sic tm̄ posset q̄tū faceret: ⁊ nō pl⁹. Quidā aūt pipatetici volētes hos corrigere i idē ciderūt. Nā dixerūt deū eē agēs per voluntatē: dicebāt tñ q̄ q̄tū pōt: tantū vult: ⁊ tātū facit ⁊ nō plus: nō.n. in eo

Ptbol.
Jo. hyspalēsis.
Alcabi.

differunt

differũt ẽentia ⁊ potẽtia: ⁊ operatio: sed male sumunt operationẽ. Nã secundum Philosophum .3. Phy.
physi. Operatio nõ est in operante: nisi forte dicatur operatio ipsa potẽtia operans: de qua
nõ loquimur modo: sed est in operato: vel idẽ quod operatũ. Cũ igitur operatũ nõ possit equari
deo: plus igitur potest quam faciat. Et inde est quod cũ sit oĩa potẽs: aliquando videtur nobis quod fa
ciat sicut impotẽs: quia amicis suis nõ ita cito succurrit: quod tamen ipse facit pro meliori:
sicut appet de stimulo carnis dato Paulo quẽ nõ tulit: de quo dicit Aug. quod si Aug.
Paulus stimulo carnis caruisset saluus nõ fuisset. Et de beato Antonio quando a de
monibus verberabatur: ⁊ ipse deus postea dixit. hic erã ⁊ expectabã ⁊c. Et quia simpli
citer nõ dimittit nos: ideo beati erimus si sub eius protectione fuerimus: Job. Pone Job.
me iuxta te: ⁊ cuiusuis manus pugnet cõtra me. Super illa propõne .37. Ptbol. Ptbol.
Cũ fuerit Mars corpalis iũctus capiti algoli: nati caput trũcabitur. Dicit Com
mẽtator eius quod quidã dixit: nõ timeo morte in mari: quia Jupiter in mea natiuitate
fuit in octaua domo. Et de illo qui fuit trũcatus manus ⁊ pedes quez ipse vidit.
Et totũ hoc est: quia subiecti erãt illis planetis: qui habent potẽtiã eos defendẽdi vel di
ruẽdi. Et si ista corpa celestia hoc faciũt ⁊ verum est vt ipsi dicũt. Quãto maior est
creator corporum ⁊ potẽtior ad defendẽdũ te: si tu eris subiectus: ⁊ propter hoc dicit
pone me domine iuxta te. scilicet sim tibi subiectus: ⁊ liberabor. Unde .2. Parali. de deo. Parali.
Jn manu tua est fortitudo ⁊ potẽtia: nec quisquam põt tibi resistere: vt videlicet quãtũcunque
amici eius sint in maiori dispositione: ipse possit eos tunc adiuuare: huius figura habetur
Exod. 14. vbi dicitur. Quod filij israel fuerũt in vltima necessitate: nã ex vna parte concluse Exod.
serãt eos mõtes: ⁊ ex alia mare rubrũ: ⁊ ex alia cingebãt eos hostes cũ maximo
apparatu. vnde. Dixerũt tulisti nos vt moreremur in solitudine. Et tamen deus liberauit eos
⁊ inimicos submersit in mare. Et ideo cãtauit Moses. Dominus quasi vir pugnator oipotẽs
nomẽ eius. Nõ sic ãt credũt illi qui sunt potẽtes in mũdo: quod scilicet deus possit paupes de ma
nibus eorum liberare. Sic. n. dicebat Pharao. Exo. 5. Quis est deus vel dominus vt audiã Exod.
vocẽ eius: nescio deũ vel dominũ ⁊ israel nõ dimittã. Sed certe nõ est sic: quia nõ relinqt
dominus virgã peccatorum super sortẽ iustorum. Job. 4. Recordare obsecro quis innocẽs vnquam Job.
perijt ⁊c. Quod sit in theologia. Quare corpa dãnatorum post iudiciũ in igne si comburẽtur Q.
vel nõ consumẽtur: Rñdetur cõiter: quia cessabit actio corporum celestiũ: que sunt primũ agẽtia: ⁊ per
consequens actio ignis: quod est secũdariũ agẽs. Si igitur primum agẽs retrahit actionẽ suã: tũc secũda
riũ agẽs nihil agit. Primum ãt agẽs est deus: qui si aliquando permittit bonos in manus incidere
malorum: ⁊ tũc agũt mali in virtute prime cãe: propter tamen meritũ bonorum aliquando retrahit in hoc
prima cã actionẽ suã: ⁊ nõ permittit malos facere quãtũ volunt. Unde Alber. 24. de Alber.
aĩalibus. ponit de illis dalphinis qui sunt velocissimi: ita quod oẽs pisces destruerẽt: nisi
quia deus dedit eis orificiũ sic cũ vẽtre: vnde nihil possunt capere: nisi se voluãt: ⁊ tũc pisces
fugiũt. applica. quia demones nobis multa mala facerẽt nisi deus eos impediret ⁊c.
Figura huius. Judith. 5. De Holoferne qui spreuit deũ israel: ⁊ postea fuit decapita Judith.
tus a femina. Holofernes interpretatur infirma dissensio. i. peccator vel diabolus qui infir
mus est deo volẽte: sed ipso deo adiuuãte: decapitatur: quia eius potẽtia debilitatur ⁊ sic
decapitatur. Bene igitur dicit auctoritas pallegata palipo. Jn manu tua est fortitudo
⁊ potẽtia. exẽplũ patet in beato Petro apostolo: qui erat in vinculis: sed quia se totũ posuit in ma
nu dei: ideo deus oipotẽs liberauit eũ de vinculis: ⁊ tũc de ipso potest dici verba. Gen. 49 Gene.
Dissoluta sunt vincula brachiorum per manus potẽtis. Ex quibus oibus patet quod sic luna conuenit
in infirmitatibus. Sic christus tribulatis: nisi sit impedimẽtũ indispositionis. s. peccati.

De eo qđ Luna subuenit in tertiana. Moralitas. Cap. 80.

Costā. Qđ. PRo luna: super illo verbo ɔstantij: in viatico: tertiana vera in septē pio dis. 1. in. 14. diebus terminatur. fit questio. Quare hoc accidit de tertiana magis ꝙ de alijs putridis: ꝛ quare in tali termino: ꝛ non maiori vel pauciori. Si dicis ꝙ hoc facit luna: cōtra: ɔstat ꝙ tertiana vera est ex colera pura que est de nā ignis: quotidiana vero febris est de flegmate q̄ est de nā aque: sup aquā aūt hʒ dñium luna ꝛ nō super ignē: ꝛ sic luna magis deberet curare quotidianā ꝙ tertianā. Quare et in. 14. dieb⁹? Rñdetur ꝙ ad hoc ꝙ luna subueniat infirmo: ex pte infirmi requirit mā disposita. Oēs hūores sunt aquei ꝛ hūidi. Dr aūt colera ignea: qꝛ magis mobilis est alijs: ꝛ qꝛ colera celerius ꝛ facili⁹ mouetur ꝙ flegma vel qcūqꝫ alius hūor: iō est mā bene disposita ad exitū. Laborans igitur in tertiana magis est dispositus vt sibi subueniatur a luna: ꝙ alij laborantes. Luna aūt subuenit die. 14. qꝛ tūc facta est potētior ad subueniendum.

Ptbol. Ptbol. 29. propositione dicit. Stelle fixe dant dona modū excedētia: ꝛ q̄ ex oppositione aspiciūt: opposita dant dona. Vñ in. 14. die iūgitur luna stellis fixis: a qb⁹ recipit donū subueniēdi tali infirmo: eo ꝙ infirmatus fuit ex actione stellarū oppositarū. habemus igitur ꝙ qꝛ talis eger ē disposit⁹: vt sibi a luna subueniatur: ꝛ qꝛ luna tūc effecta ē potēs ꝛ virtuosa: iō tunc subuenit infirmo. Cor eō passiuū ꝛ misericors assimilatur lune. Nā inter alios planetas: luna cōtinue deficit ꝛ mutatur: vñ vocatur Mena pp defectū.

Grecissimus. Grecissimus dr: hinc luna qꝛ lucet. Mena vocatur pp defectū. Tale est cor misericordiosum. Phs. 2. Rheto. dicit. Qđ

Phs. mulieres: senes: infirmi: ꝛ sapiētes sunt misericordes: qꝛ primi sunt in defectu: sapiētes aūt existimāt se posse esse in illo defectu. primo Eneydos. Non ignara mali miseris succurrere disco. Qñ igitur videmus mā ʒ dispositā vt ei subueniamus. i. paupes indigētes: debemus subuenire: ꝛ dico dispositā. s. bonis pauperib⁹. Nā benefacere malis: nisi solū in articulo necessitatis: qꝛ tūc subuenitur nature que bona est: magnū est pctm̄. Naʒ eis benefacere idē est ꝙ eorum maliciā fouere. Et iō si bonis egētib⁹ nō possumus simpliciter subuenire: ad min⁹

Paul. in eo in quo possum⁹ subueniam⁹. Ubi nota ꝙ Apost. ad Ro. 12. dicit. Oēs

Rabi moses. vnū corpus sumus in xpo: singuli aūt alter alterius mēbra. Rabi Moses in. 1. Cōpat corpus nostrū toti vniuerso. Sicut. n. vt dicit: a primo celo venit influētia ad alias partes: ita in nostro corpore venit a corde. Est et sciendū ꝙ vt dicit

Costā. Constantius in viatico. In febre pestilētiali qñ hō videt ꝙ in eo terminata sit febris: tūc est mortuus: ꝛ cā est. Nā cor sanū est plenū sanguine: ꝛ in eo est san

Phs guis sicut in vase: qđ nō accidit in alijs membris: vt dicit Phs. 12. de aīalib⁹. Sāguis. n. q ē ibi ē in fomētū caloris nālis: sicut ligna ī fomentū ignis: ꝛ tūc bene viuificat alia mēbra: sed si aliqñ pp magnos labores tpe estiuo desicatur sanguis in corde: tūc calor cordis cōsumit cordis substātiā. Et sequitur febris pestilētialis: in qua q̄diu cor hʒ de sanguine: cōseruat eo modo quo pōt membra: quo deficiēte q̄tūcūqꝫ videatur hō sanus: qꝛ cor parū mouetur: nec pulsus est excitatus: qꝛ tñ cor nihil dat: signū est mortis. Sic spūaliter in corpore mystico: q sunt misericordes ꝛ alijs influūt: sunt sicut cor. Vñ qñ sunt bene pleni: debent bene subuenire indigentib⁹: ꝛ qñ mediocriter: mediocriter: sed qñ nihil dant: habent pestilētiā in vltimo: ꝛ tūc est signū mortis: qñ vero eo modo quo pñt: dant:

dant: signū est vite. Rabi Moses ibidē dicit: q̄ quis inter cor: ⁊ celū vltimū sit Rabi
dicta silitudo i duob⁹ tñ ē diña. Primū.n. celū circuit ⁊ defendit oīa aīalia: ⁊ tñ Moses.
nō defendit: influit ēt alijs corpib⁹: ⁊ alia nō influunt sibi. Oppositū vero ē de
corde: imo circundat ⁊ defendit ab alijs mēbris qb⁹ influit: ⁊ ita eis influit vitā
⁊ ipsa induūt sibi vnde viuat. Nā epar influit sanguinē: pulmo aerē: pori i api
tione cordis q̄ dr pulsus influūt aerē. In strictione vero: q̄ dr tractus: expellū
tur fumi nociui: vt dicit Galie. in lib. de iuuamēto pulsus. Sic spūaliter se hʒ Galie.
de hoib⁹ elemosynarijs: nā pp eas merent defendi ⁊ a p̄tō liberari. Nā Da- Daniel.
niel. 4. dictū fuit Nabucodonosor post somniū. Petā tua elemosynis redime.
Et Thobie. 22. dixit angelus Thobie. Elemosyna purgat p̄tā. Silr illi in- Thob.
fluunt p̄imis vitā corporalē: ⁊ influit eis vita eterna. Math. 19. Centuplū Mathei
accipiet ⁊ vitā eternā possidebit. Subueniāt igit q possunt ex cōpassione illis
qui magis indigēt. Figura huius Gene. 43. vbi dr. Qd̄ Joseph statim q̄ vi- Gene.
dit frēs suos idigētes: cōmota sūt viscera ei⁹: ⁊ eis sbuenit: hʒ qd̄ vidit eoꝝ defe
ctus: q: poterat subuenire. Uñ fecit eos sedere in mēsa sic q̄ Beniamin q erat
minor ⁊ magis īdigebat cibo: in qnqʒ ferculis habuit duplicatā partē: vsq excef
sit oēs alios in qnqʒ ferculis. i. in qnqʒ portionib⁹. Silr ēt: q: paupior erat ce-
teris: cuilibet alioꝝ dedit binas stolas: sibi vero qnqʒ. Joseph interp̄tat acre-
scēs. Sic abūdās magis idigētib⁹ plus subueniat. Et illi q in toto nō p̄nt: sub
ueniāt in qb⁹ p̄nt: ⁊ p elemosynā inueniēt vitā. Figura hui⁹. 3. Reg. 17. vbi di Reg.
cit q̄ vidua q̄ erat in sarepta sydonioꝝ nō hēat nisi q̄tū poterat capere pugil-
lus farine: ⁊ tñ p̄imo fecit panē subcineritiū Helie: q̄ sibi ⁊ filio: ⁊ ppea libera
ta fuit a morte quā expectabat. Dixit. n. En colligo ligna vt igrediar ⁊ faciā il-
lud filio meo vt comedamus ⁊ moriamur. Applicatio ē facilis. exēplū hui⁹ ē
in muliere q̄ obtulit duos denarios in tēplo: sic ḡ qlibet subueniat in his in q-
bus p̄ōt ⁊ sufficit. Et iō Thob⁹. 4. dr. Si multū tibi fuerit abūdāter tribue: ⁊ Thobie
si exiguū ēt illud exiguū libēter ipartiri stude. Cū ergo multi sint q multū ha
bēt: ⁊ multi ɔpetēter habēt: qlibet igit egenis tribuat ꝓm possibilitatē suam.
Sicut dicit Apost. Ephe. 4. Tribuat necessitatē patiēti. Ubi nota q̄ hʒ Isid. Paul.
li. Ethymo. dria est inter tribuere ⁊ dare. Nā tribuere addit sup dare. Illd̄. n. Isido.
tribuit qd̄ a victis dat victorib⁹ ad ɔseruādā pacē. Uñ qñ vna gēs vincit ab
alia: sic q̄ nullo mō possit resistere: vt habeat pacē: dat ei tributū. Uñ tributū
ex p̄te dantis duo dicit. s. q̄ sit victus ⁊ q̄ velit pacē. Dicit ergo Apls: tribuat
necessitatē patiēti. Ubi nota q̄ Phs. 4. phys. dicit: q̄ locus hʒ virtutē attra- Phs.
hendi locata. Uñ corpora nāliter vadūt ad locū: ⁊ ibi qescūt sicut i quodā nālr
attractiuo. Fit aūt qd̄ in lapidario. Cū palea seu festuca stās in terra sit in suo Qd̄.
nāliter attractiuo. Quare saphyrus oriētalis attrahit paleā ad se: ⁊ tūc terra
nō p̄ōt eā retinere vel trahere. hoc aūt nō facit saphyrus nisi prius sit fricatus
⁊ calefactus. Rñdet q̄ lapis ille sicut ⁊ ceteri lapides p̄ciosi agūt in virtute lu
cis quā a corpib⁹ celestib⁹ recipiūt ⁊ retinēt: vt ibi dr. Propter aquā aūt ⁊ ter-
rā q̄ sunt in ɔpositione eius: illa parua lux ita ē hebetata: q̄ nō p̄ōt calefaciēdo
alterare. Oē aūt lucidū qd̄ p lucē agit ⁊ attrahit: opʒ q̄ prius calefiat. Saphy
rus igit calefact⁹ p fricationē vincit ꝟtutē terre: q̄ (vt dcm̄ ē) attrahit nālr pa
leā. Uicta aūt terra dat saphyro paleā. Apost. dicit. Petra aūt erat xp̄s: ⁊ vere Paul.

saphyrus orientalis: q̃ q̃tū̃cū̃q̃ sit m̃ate terree: est tñ celestis in colore. Sic xp̃s qui fuit verus viator ꝛ ꝯprehẽsor. Res huius mũdi q̃ inter diuitias ꝯputant:
Ph̃s assimilant pallee. Ph̃s. 22. de aialib' q̃rit. Quare pallee habẽt effectus ꝯtra-
Q̃ rios? nã maturãt fructus: in qb' videntur calide: ꝛ cõseruãt niues: in qb' videntur frigide. R̃ñdet q̃ hoc habet ex virtute quã habẽt alia ꝯseruatiua. Nã oia que circũdãt: siue sint calida: siue frigida: siue hũida: siue sicca: ꝯseruãt. Tales sunt diuitie: siue sint alicuius bõi: siue mali: siue fatui: siue sapiẽtis: siue cuiuscũq̃: que illã vim ꝯseruatiuã habẽt: sic q̃ q̃ eis sunt circũdati: sp̃ dicunt boni hoies ꝛ honorati. Bene igit sunt pallee: q̃s hoies terreni ita attrahũt ac si eis essent n̄ales. Sed si iste lapis saphyrus. i. xp̃s: qui est petra: eos calefaceret p calorẽ
Ph̃s charitatis: statim vincerent. Ph̃s. 2. Rheto. querit. vtrũ dolor q est de malo p̄
Q̃. senti: vel timor plus vincãt hoiẽ q̃ amor? R̃ñdet q̃ dolor: ꝛ timor sunt de malo ꝯtristatiuo: sed in tantũ ẽ malũ ꝛ ꝯtristatiuũ: inquantũ sunt tollentia bonũ amatũ. Amor aũt vincit oia. Quicũq̃ igit vincunt amore xp̃i: q̃tũcũq̃ repu-tẽt caras diuitias: ꝛ eis q̃si n̄ales (vt dcm̃ est) vt tñ ꝯseruẽt pacẽ cũ xp̃o. libenter eas tribuũt. Et dico q̃ charitas facit hoies ea dare: q̃ sibi reputãt multũ cara. hec. n. ẽ drña int liberalitatẽ: ꝛ charitatẽ: q: liberalis qđ dat nõ reputat ca-
Ph̃s ru3: cristẽa l aũt charitate dat qđ reputat carũ: vt põt hri ex. 4. ꝛ. 8. Ethy. Uirtus ergo erit cõtraria virtuti? ꝛ certe nõ: q: cõtrarietas ẽ circa idem ꝛ respectu eiusdẽ: liberalitas aũt respicit interiorẽ affectũ: q̃ refrenat a cupiditate rei dande. Charitas vero respicit illũ cui dat: seu affectũ quẽ h3 ad eum: cuius amore dat qđcũq̃ carũ. Uicti igit ab amore dei: vt ꝯseruẽt eius pacẽ: qđcũq̃ caru3
Gene. habẽt: dãt: ꝛ tribuũt. Figura huius Gen. 22. Ubi dr̃ q̃ deus volens ondere charitatẽ Abrahe qua cũ vicerat. Dixit ei. Tolle filiũ tuũ: quẽ diligis Isaac: ꝛ offer eũ mihi in holocaustũ sup vnũ montiũ quẽ ostẽdero tibi: ꝛ ille iuit vt faceret. Cui dixit angelus. Ne extẽdas manũ tuã in puerũ: nũc cognoui q̃ times deũ. Et dicit timeas. Nã ph̃s. i. iconomice dicit. q̃ duplex est timor: vnus ẽ
Ph̃s seruilis: q est timor pene. hic nõ stat cũ pfecta charitate: q: charitas foras mittit timorẽ. Alter ẽ timor filialis: q ẽ timor culpe: ne offendat amicus: ꝛ iste ẽ effectus charitatis: ꝛ de tali hic loqtur. Sic sctũs Franciscus fuit dei amore victus:
P̃s ꝛ ppterea sua ꝛ seipm̃ pro xp̃o tribuit. Uñ potuit dicere illud p̃s. Retribuam dño p oib' q̃ retribuit mihi. Sed hodie sunt multi: quos non vincit charitas: vt. s. tribuãt cariora ꝛ bona: s3 paupib' dãt ea que spernũt: ꝛ vilia seu putrida.
Galie. Exemplũ n̄ale ponit Galie. li. de virtutib' n̄alib' dicẽs: q̃ stomachus nihil habens vult attrahere ab epate: tũc epar dat sibi qđ h3 corruptiõis. Sic pauper nihil habẽs petit a diuite elemosynã: s3 diues nõ dat nisi res corruptas ꝛ viles. Figura huius. 3. Regũ. 9. vbi dr̃: q̃ Irã cũ suis seruitorib' edificauit tẽplũ Salomoni: ꝛ ipse volẽs eũ pmiare dedit sibi terrã q̃ vocat galilea gentiũ: quã q̃n vidit irã: dixit: heccine sunt ciuitates: q̃s dedit mihi frater meus: ꝛ appellauit terrã Thabul: q̃ interpretat displicẽtia. Applica. Uñ de talib' nõ bona sed
P̃s mala dãtib': põt dicere xp̃s illud p̃s. Retribuebãt mihi mala pro bonis. Cõclude igit q̃ sicut Luna subuenit ifirmo q̃n m̃ã est disposita. Sic diuites debẽt eẽ misericordes ꝛ ꝯpassiui: ꝛ egentibus subuenire inquantũ possunt: ꝛ maxime bonis pauperibus: q: tales sunt materia disposita.

¶ De Luna

¶ De Luna cum Mercurio: Moralitas. Cap. 81.

Ptolemeus ꝓpositione. 70. Querit. Quare aliq nascunt̄ amētes ⁊ fa Ptbol.
p tui: aliq vō bene sapiētes? Et rn̄det ꝙ illi i quoꝝ natiuitate Luna Mer
curiū nō aspicit sunt amētes: in quoꝝ vero Luna respicit Mercuriū: sūt
sapiētes. Et huius cā assignat̄: ꝓpōne. 86. vbi dr̄. ꝙ luna infundit nato virtu
tes nāles: Mercurius vero rōnales. Vn̄ qn̄ virtutes nāles: qb⁹ gubernat̄ cor
pus: respiciūt rōnē: ille nascit̄ sapiēs: qn̄ vero nō respiciūt: ille nascit̄ amēs. Si
cut se hȝ spūaliter. Qn̄. n. in aliquo corpus nō respicit nec gubernat̄ rōne: opȝ
ꝙ ille fit amēs. Phs. 3. Ethy. dicit. ois peccās ē ignorās. Vn̄ qn̄ sunt aliq piu Phs
ri falsum testimoniū dicētes: blasphemi: auari: luxuriosi: ⁊c. signū ē ꝙ nō respi
ciunt rōnē: ⁊ totaliter dati sunt corpori: nihil de aīa curātes: ⁊ tales nūꝗ̄ vl' ra
ro veniūt ad satisfatiōnē: ⁊ hoc totū est: q: nō respicit̄ rō: seu corpus non respi
cit rōnē. Figura huius Daniel. 13. de senib⁹ qui euerterūt sensum suū: ⁊ decli
nauerunt oculos suos ne viderēt celū: ne recordarent̄ iudicioꝝ veroꝝ: ⁊ ꝑpea
tulerunt falsū testimoniū ꝯtra Susanā. Applica illis q dimissa rōne se cū re
gunt sensualitate: vel appetitu sensitiuo. Sȝ qn̄ sensus: quo regit̄ corp⁹: respi
cit rōnē̄ subijcit̄ sibi: q: recta rō seq̄t̄ impssionē factā a supiorib⁹. s. a deo. opȝ ꝙ
talis fit sapiēs. Phs li. de aīalib⁹ q̄rit. Quare aues loquunt̄ ⁊ nō bestie: ⁊ iter Phs
bestias soli pigmei? Rn̄det: ꝙ ratio est: q: habēt caput erectū. totū. n. corp⁹ obe Qō.
dit capiti sicut supiori: ⁊ ꝑpea caput erectū bene recipit impssiones supioꝝ: ⁊ iō
sapiētes. Sic ratio est caput: corpus ergo vel sensualitas si obedit rationi ac ra
tione regit̄: erit sapiēs. Vere tales fuerunt sctī: q habuerūt cor erectū ad celū
⁊ hoc: ideo: q: pleni erāt spū sctō. Questio fit in lib. de aīalibus. Quare aliqui Qō.
sunt bene recti: aliqui vero inclinati? Rn̄det̄ ꝙ illi: in qbus plus est de spiritu:
bene recti ⁊ habēt caput sursum: qui vero parū hn̄t de spū sunt inclinati ad ter
rā. Figura huius Nume. 14. vbi dr̄ de Chaleph: seruū meū. Caleph: q ple Nū.
nus alio spū secutus ē me: inducā in terrā ꝑmissionis. de quo Chaleph dr̄. 1.
Macha. 2. Chaleph testificatus est in ecclesia. Chaleph interp̄tat̄ cor viride. Macha.
Phs li. de colorib⁹ querit. Quare rami arnoꝝ sunt virides vel virentes? Et re Phs.
spondet ex duobus. Primo q: sunt viui. Scdo q: respiciūt Solē. Sic viri qui Qō.
fuerunt viui vita spūali: ⁊ semp respexerunt Solē xp̄m: ⁊ q: pleni fuerūt spiri
tu sctō: ideo fuerunt viridi vel virētes virtutibus: ⁊ sicut Chaleph: testificati
sunt in ecclesia corā deo de fide catholica: ⁊ de Iesu xp̄o dn̄o nr̄o. Vn̄ Act. 1. Actu.
dr̄. Accipietis virtutē spiritus sancti superuenietis i vos: ⁊ eritis mihi testes:
⁊ loquit̄ hic xp̄s Apostolis: ⁊ alijs discipulis seu xp̄ianis. Pro quo nota ꝙ ꝑut
ex dictis Phi. 2. Rheto. haberi pōt. Ad faciendā fidē alicuius veri duplex ge
nus testimonij potest inueniri. Primum est antiquoꝝ: sicut sunt poete: ⁊ alij
quoꝝ dictis vtimur vt testimonio vero. Secundū testimonium est recentium
seu nouorum auctorum. Ad hoc autem ꝙ ex dictis recentium sumatur fides.
duo requiruntur. Primo ꝙ bene sciant illud de quo proferunt testimonium:
Secundo ꝙ habeant rectā voluntatem. Tota fides nostra est ex testimonijs
sanctoꝝ. Sed videamus: vtrum ipsi bene sciuerint: ⁊ vtrū rectam habuerint
voluntatem: vt videlicet fuerint moti ad proferendum testimonium ex
charitate: ⁊ tunc dicemus ꝙ fuerunt veri testes. Ubi nota ꝙ Albertus.

Albert. 8. de alalibus. q̄rit. Quare nō solū inter boīes vnus ē astutior alio: sʒ ēt inter
Q̄ō. bruta vnū melius scit q̄ aliud? Et rīdet φ hoc accidit: q2 talia habēt capita be
ne dispositā ꝛ magis apta ad recipiēdū lucē corpoꝝ celestiū. lux. n. illa mouet:
sicut mouenť corpora celestia: per pulsum. s. ꝛ tractū: qb᷒ ꝯponiť mot᷒ circula
ris. pellēdo. n. aperiť cerebrū: ꝛ lux subitrat ꝛ illuminať: trahēdo vero restrin
giť: ꝛ pelluť fumositates terrestres: ꝛ calefit caput: quo purgato ꝛ calefacto
sequiť bona cognitio in alali. Caput autē aīe ē mēs. Ue re illi: q sunt disposi-
ti vt illuminenť lūine superiori ipūs scti: expellunt fumositates terrestres. Uñ
Paul. Apost. ait. Oia arbitratus sum vt stercora: ꝛ tunc illuminať mēs ab ipso spū
sctō. Dicebat. n. xp̄s. Cū steteritis ante reges ꝛ p̄sides nolite cogitare q̄uo aut
quid loquamini. nō. n. vos estis qui loquimini: sed spūs sctūs q hitat in vobis.
Et ex hoc habuerunt mētē calefactā ex charitate. pʒ in Paulo: q ad Cori. dice
bat. Quis nos separabit a charitate xp̄i? Talib᷒ igiť adhibēda ē fides: q2 sūt
optimi testes sciētes ꝛ volētes dicere veꝝ testimoniuʒ. Hoc igiť bñ dicit xp̄s.
Accipietis virtutē spūs scti superueniētis in vos: ꝛ eritis mihi testes. Et meri-
to tales elegit sibi deus in testes: qui eēnt sciētes ꝛ purgati a fumis terrestri-
bus. Et hoc spāliter paruit in Joāne baptista: q pfecte recepit hāc virtutē spūs
scti in se ab vtero matris sue: ꝛ iō habuit sciaʒ de xp̄o adhuc existēs i vtero: ha
buit ēt charitatē: q2 ēt tres hʒ aureolas: potuit igiť vere ꝛ recte de xp̄o ferre te-
Joan. stimoniuʒ. Uñ Joā. i. de ipso dr̄. hic. s. Joānes venit in testimoniū. Joannes
aūt interp̄tať in quo ē grā vel donuʒ. Ubi nota. φ sicut deus ꝓuidit reb᷒ in
nālib᷒: sic ꝓuidit hoib᷒ in spūalib᷒. Si. n. ꝯsideremus res nāles: inueniemus
aquā maris moueri fm fluxuʒ ꝛ refluxuʒ ꝛ ebulitionē: qđ tñ nō videť eē secū
dum suā nāʒ. Hoc autē accidit sine hʒ a deo: q dedit vim lune vt attrahat eaʒ
ad se: sicut magnes trahit ferruʒ: ipīmit. n. sibi p lucē q̄litatē q̄dā p quam fit
Q̄ō. mobilis. Sic ēt accidit de creatura rōnali. Uñ in li. de bona fortu. q̄riť de be-
ne fortunatis: a quo. s. mouenť. Rñdeť φ hoc ē a deo: qui dedit eis aliquā q̄li
tatē: pp qđ dicunť bene nati: vt. s. moueanť a deo ad bñ eligēduʒ. Sic de᷒ ꝓ-
Q̄ō. uidit in spūalib᷒. Uñ q̄riť a sctis in. 3. sent. vtrū dona spūs scti sint virtutes?
Rñdeť cōiter φ nō: sed sunt hitus quib᷒ hō disponiť bñ ad recipiēdū motionē
spūs scti: quoꝝ q̄tuor dicunť eē in itellectu: ꝛ tria in appetitu. Sʒ videamus
vtrū in btō Joāne baptista fuerint excellēter oia septē dona spūs scti. Ubi no
ta: φ lʒ septē dona cōiter dicanť eē cōnexa: actus tñ vni᷒ magis vigere dr̄ i vno
sctō q̄ in alio. Jn angelis. n. viget donuʒ itellect᷒ ad speculāduʒ. Jn ꝓphetis
donuʒ sapie. Jn patriarchis donuʒ ꝯsilij. Jn aplīs donuʒ scie. Jn martyrib᷒
donuʒ fortitudinis. Jn cōfessoribus donuʒ pietatis. Jn virginib᷒ donum ti-
moris. Oia autē ista septē dona habuit btūs Joānes baptista. applica tu. Uñ
de eo pōt figurari illud qđ dr̄ de capite xp̄o. Apoc. i. scilicet φ hēbat septē stel
las i dextera sua. i. septē dona spiritus scti: q iō sic replet᷒ q2 expulit a se fumos
terrestres: ꝛ a superiori lumine fuit illustratus. i. a spiritu sctō: ꝛ fuit vere sciēs
ꝛ vere sapiēs. Sic igiť pʒ φ sicut luna respiciēs Mercuriuʒ facit sapiētes: ꝛ q̄n
nō respicit facit amētes ꝛ fatuos. Sic qui reguť rōe: ꝛ aspiciunt rōnē rectā:
sunt sapientes: sed qui a ratione deuiant: dati totaliter terrenis voluptatibus
sunt vere amentes ꝛ fatui.

¶ De eo φ

¶ De eo q in plenilunio cancrilia sunt meliora. Moralitas. Cap. 82.

Super illo. ps. Per diē Sol non vret te: neqȝ luna p noctē. Inducitur Phs q̄ qrit. Quare cancrilia in plenilunio sūt meliora ꝛ pleniora? Ad hāc qōnē rñdēt Astrologi: ꝛ dicūt: q cū lumē Lune hēat maximā vim sup aquā: ꝛ aquea: crescēte iō lumine Lune: cācrilia iplenf: q aquea sunt. Sed hoc nihil est. Ita. n. sunt aquei alij pisces: sicut ꝛ cācrilia: ꝛ tñ nō inueniūf meliores in plenilunio q̄ in alio tpe. Et iō rñdet Phs: q oē lumē est a Sole: ꝛ p ɔñs hēt nām participatā a Sole: q̄ est calida. Ul si oē lumē calefacit. Cū autē cācrilia sint frigidissima: ꝛ iō tpe quo Luna est sine lumine: male psit se tūc mouere vt comedāt: ꝛ pptērea sūt vacua ꝛ macra: sȝ in plenilunio illuminanf ꝛ calefiūt: ꝛ sic mouēt se: ꝛ iplenf: ꝛ sic sunt meliora. Et his hēmus q q̄ sunt de nā sua frigida: si illuminenf a lumine Solis mediāte Luna: tūc iplenf ꝛ ɔualescūt: fiūtqȝ meliora. Exēplū huius patuit in Maria Magdalena: q̄ prius secūdū inclinationē nature hūane: q̄ pna est ad oē malū: frigida erat: vt cācer: ꝛ vacua oī bono. Per Lunā intelligo hūanitatē. Per Solē vero intelligo diuinitatē xpī: q̄ illuminauit eā expellēdo tenebras peccatoꝝ: ꝛ sic in amore calefecit vt de ea merito dixerit xps. Dimissa sunt ei peccata multa: qm̄ dilexit multum: ꝛ magis dilexit alijs multis sctis. Et iō merito. 25. de Problematib⁹ q̄ri solet. Quare aer paludosus cū in hyeme sit frigidissimus: in estate est calidissimus? Qō. Et rñdef q mā grossa ita se hȝ q q̄tūcūqȝ sit frigidissima: si tñ calefiat: fit calidissima: vt pȝ de ferro: retinet. n. multū calorē. Sic Maria Magdalena primo fuit frigidissima. Calefacta vero pfectissime tenuit calorē: qꝛ tota data est spūi: sicut pmo tota carni fuit tradita. Qō fit in Philosophia. Quare oīa elemēta pdūt pprias q̄litates. Ignis aūt nūq̄ pdit calorē? Rñdeo q factus ppinqu⁹ corporib⁹ celestib⁹: est spūalissimus: ꝛ formalissimus: ꝛ p ɔñs nūq̄ patif: stāte eius substātia: imo illuminaf vt illuminet. Sic Maria Magdalena ppinqua facta deo fuit spūalissima: ꝛ sic fuit illuminata q ēt alios illuminauit. Figura Numeri. 12. vbi df: q Maria soror Mosi facta est leprosa: ꝛ stetit septē diebus extra castra: ꝛ postea reuocata est ꝛ sanata: ꝛ pphetissa vocata est ex illuminatione sctī spūs: qꝛ. s. spū sctō inspirati locuti sunt sctī dei hoīes: ꝛ p septē dies intelligo septē pctā mortalia: qb⁹ mediātib⁹ Maria Magdalena est sepata a cōsortio dei. Sȝ postea sic fuit pfecte illuminata: q ēt nos pfecte illuminauit ꝛ illuminat. Dicit. n. Grego. Cuius. n. vel sareū pectus ille huius peccatricis lachrymę ad penitētię exēplū nō emolliant? Et vere ipsa nos illuminat perfecte plusq̄ alij sancti: qꝛ cū simus pctōres: si eī⁹ exēplo ɔuertamur ad deū: hēbim⁹ veniā: nō dāt nobis alij sctī tale exēplū: qꝛ nō ex oī pte fuerūt illuminati: qꝛ forte nō tm̄ peccauerūt. Sȝ Maria Magdalena ex oī parte fuit illuminata. Qꝛ vt Greg. ibi in Omelia dicit. Quot hūit oblectamēta: tot ď se fecit holocausta. Sicut. n. Luna nō tota illuminat: qꝛ nō tota illuminaf. Stelle vero qꝛ tote illuminanf: tote illuminant. Sic beata Maria Magdalena tota illuminata: totaliter illuminauit. Et iō pōt dici q sicut beata virgo Maria mater xpī fuit data in exēplū innocētię: sic hec Maria data est in exēplū penitētię. Et iō dicit Maria. i. illuminata. Figura huius. 1. Macha. 6. vbi df: q refulsit Sol in clipeos aureos: ꝛ resplēduerūt mōtes vel cāpi sicut lapides ignis: clipeus ad resistēdū

Margin notes: Qō. Qō. Nūi. Grego. Grego. Macha.

passionib⁹: et aureus incorruptibilis fuit Maria. Et sic refulsit lux Solis iusticie in eã: vt mõtes et cãpi. i. oẽs tã supbi q̃ humiles ab ea illuminent. Frigida igit̃ ex sua nãã si illuminent a lumine Solis: mediãte Luna: implent et cõuale scũt ac sic fiũt meliora: et moraliter: seu spũalr verificatũ fuit i Magdalena. Sic et qlibet: q in pctis existẽs ẽ frigidus. Si illuminet a Sole. i. a diuinitate: mediãte Luna. i. humanitatẽ xpi. i. credẽdo in ipsum: tũc calefiet in xpi amorẽ: et et implebitur bonis operibus meritorijs: et meliorabit.

¶ Qd̃ Luna dñiũ hz sup exãguia aialia: Moralitas. Cap. 83.

Ecclesia scã de Aplis ac Euãgelistis cãtat dicẽs. Dedit illis de⁹ gloriã sempiternã: quorũ doctria fulget ecclia vt Sol et Luna. i. ecclia fulget doctrina eorũ: sicut lumẽ Solis: et Lune. Ad qd̃ intelligendũ nota: q

Qõ. sup. 14. de aialib⁹: fit qõ. Quare aialia exãguia magis subijciunt Lune q̃ alia aialia: Vqi nota q Luna q̃uis sit parua corpe: in aspectu: tñ est ista magna sic

Alfrag. Sol: vt dicit Alfragan⁹: et cã est: q est satis ppinqua nobis: et ista eadẽ est cã: q videmus maiorẽ effectũ eius in inferiorib⁹ q̃ quarũcũq3 aliarũ stellarũ: q̃tũcũq3 alie sint ea maiores: q igit̃ Luna est nobis vicina: iõ lux sua magis ondit suũ effectũ: suus aũt effectus est sup humida. Ubi ẽt nota q hec est dña inter aialia hñtia sanguinẽ: et exãguia: nã oĩa hñtia sanguinẽ hñt pncipiũ vite. i. cor cõpactũ: cor aũt est densioris carnis q̃ sint relique corporis partes: in exãguinibus vero: q cor nõ habet: principiũ vite est quedã hũiditas: vñ in centoris ostreis: coclenis: et alijs cõchilib⁹: semp pro pportionabili cordi est quedã hũi

Phs. ditas: vt ibi dicit Phs: et q Luna vt dictũ est: hz sensibilr mouere hũiditates: iõ magis mouet exãguia: quorũ principiũ vite ẽ hũiditas: q̃ hñtia sanguinẽ quorũ: vt dictũ est: principiũ vite est cor. Spiritualiter aũt loquẽdo: principiũ vite mẽs est. Uñ illi: q nõ ex sanguinib⁹: neq3 ex volũtate carnis: sed ex deo nati sunt: si eorum mens est humida et bene mobilis: maximam influentiã in eis habet: lux doctrine scõrũ. Unde de talib⁹ põt dici q vere fulgẽt lumine Lune: s3 ppõnit Solẽ. Ubi nota q vt Phs dicit: exãguia in plenilunio sunt melioris dispositiõis q̃ ẽẽ possint pp duo: q̃ hz lux Lune. Primo q mouet hũida: vt dictũ est. Secũdo q est calida: et hoc hẽt a Sole. Sic l3 veri xpiani moueantur lumie Lune. i. a doctrina scõrũ: calorẽ tñ diuini amoris hñt a Sole. i. xpo

Regũ. Et iõ ipse xps dixit. Sine me nihil potestis facere. Figura h⁹. 4. Regũ. 2. vbi dicitur: q aque Hierico q̃tũcũq3 rigassent terrã: erãt tñ steriles: s3 i vtute Helisei fuerũt fecũde. Hierico interpretat̃ Luna: aque doctrine: Heliseus interptat̃: de⁹ me⁹. Siml̃r q̃tũcũq3 aque Hierico. i. doctrine scõrũ pdicatorũ irrigẽt terrã. i. mẽtes bonũ: eẽnt tñ steriles: nisi ɔcurreret virt⁹ Helisei. i. dei: iõ dice

Paul. bat Apls Paulus. Ego plãtaui: Apollo rigauit: de⁹ ãt icremẽtũ dedit. Ubi nota q sup illo Boetij. i. de ɔso. Quisqs cõposito &c. expositor dicit: q fluxus maris: q ẽ bis i die: fit a Luna: q̃ qñ ẽ i ascẽdẽte: q attrahit aq̃s maris: tũc aque crescũt. Postea i descẽsu decrescũt. Siml̃r ẽt fit sub terra: q ei⁹ lumẽ ẽ reuerberatũ ab ascẽdẽte: iõ crescit. Postea decrescit. Sic i pmitiua ecclia tpe fuit in quo ascẽdebat doctrina Aplorũ et Euãgelistarũ: et tũc crescebam⁹: s3 nũc ẽ i des

Apoc. scẽsu: et iõ decrescim⁹. Figura h⁹ Apoc. 8. vbi dr̃. q angelus tuba cecinit: et tertia ps Solis: et tertia ps Lune obscurata ẽ: et postea vna Agla volãs clamauit

⁊ dixit: veh veh veh bitãtib⁹ ĩ terra. Sol ⁊ Luna diuisi sũt ĩ tres ptes .s. doctri
na xpi ⁊ Aploꝝ diuisa ẽ ĩ tres stat⁹: vȝ ĩ ascẽsũ: q fuit stat⁹ Aploꝝ: ĩ statũ: q fuit
tp̃s doctoꝝ: ⁊ tertio ĩ descẽsũ: q ẽ nr̃i tp̃is: ⁊ iõ nos sum⁹ ĩ descẽsu: ⁊ iõ veh bi-
tãtib⁹ ĩ terra. Dicit igit̃ eccl̃ia. Quoꝝ doctrina fulget eccl̃ia vt Sol ⁊ Luna.
Sȝ iter eos ꝓ nũc p̃cipue itroducat̃ beat⁹ Lucas Euãgelista: q merito dictus
est Lucas a lucẽdo: de quo ad Colo. 4. dr̃. Salutat vos Lucas medic⁹. Ubi Paul.
nota q Lucas dr̃ a lucerna: q̃ idẽ ẽ qđ Luna. Uñ merito dr̃ Lucas medicus:
q2 btũs Hiero. ĩ p̃fatiõe sup actus aploꝝ dicit de eo: q de⁹ elegit hũc medicũ: Hiero.
vt nõ solũ corporũ sȝ aiaꝝ pficeret medicinã. Et rõnabilr̃ dict⁹ est Lucas a Lu
na: q2 lȝ medici corporũ iducãt sanitatẽ: saltẽ instrumẽtalr̃: hoc tñ totũ faciũt ĩ
virtute Lune: vt Ptbol. ait. 60. ꝓpositiõe. Nã Luna ĩ die septima: ⁊ ĩ q̃rta de Ptbole.
cima: ⁊ vigesima p̃ma: vȝ: ĩ q̃rto ⁊ opposito aspectu adiuuat nãm ꝫ morbũ. Et
hoc iõ facit Luna: q2 vt supra dictũ ẽ: est ĩ dispõne opposita ꝫ morbũ. Sic btũs
Lucas ꝯtra morbũ pctõꝝ fuit ĩ dispõne opposita. Nã oĩa pctã sũt vel ꝯcupiscẽ
tia carnis vel ꝯcupiscẽtia oculoꝝ: aut supbia vite: sȝ q2 ip̃e fuit opposit⁹ istis trĩ
b⁹: iõ curauit illos morbos: ⁊ hĩ ĩ v̄tute dei. Sȝ veh nobis: q2 hodie h lumẽ nõ
recipim⁹: vt sim⁹ imunes a pctõ auaritie: sȝ poti⁹ recipim⁹ lumẽ Mercurij sic
dicti: q2 mercatorib⁹ p̃est: q sũt auaritie dediti. Similr̃ nõ recipim⁹ hoc lumen
vt sim⁹ obediẽtes: sȝ poti⁹ ĩ hoc recipim⁹ lumẽ Saturni in suo malo eẽ: q sub
eo natos facit eẽ duri capitis. Similr̃ hoc lumẽ nõ recipim⁹ vt sim⁹ casti. Sȝ
nos recipim⁹ lumẽ Ueneris .i. luxurie. Figura h⁹ Apoc. 6. đ magno terremo Apoc.
tu: ⁊ q Sol est factus niger sicut saccus cilicin⁹: ⁊ Luna vt sanguis: ⁊ celũ reces
sit sicut liber iuolutus. Applica. Et ẽt Job. 25. Ecce Luna .i. doctrina Aploꝝ Job.
nõ splẽdet. Et iõ nõ ĩ merito: dr̃ Luce. 5. nõ egẽt q sani sũt medico: sȝ q male ha Luce.
bẽt. Ubi tñ nota q s̃m Isidorũ lib. Ethi. Medic⁹ dr̃ q̃si medietatẽ causans. Isidor.
Sanitas .n. ꝯsistit ĩ q̃dã medietate. Uñ sup illo v̄bo Boetij de ꝯsola. Tu nu Boeti⁹
meris elemẽta ligas. ⁊c. Fit qõ. Cũ oĩa elemẽta: vt ibi dr̃: sint ligata numeris: Qõ.
q̃re igit̃ hõ magis ĩfirmat̃ q̃ bruta? Pauce .n. sũt ĩfirmitates brutoꝝ: ⁊ nõ idi
gẽt medico: sȝ a nã sciũt q̃rere medicinas. Nõ sic ãt est de hoĩe: imo multas in
currit ĩfirmitates: ĩ qb⁹ nescit se iuuare: sȝ idiget medico? Et R̃ndet̃: q ligatio
elemẽtoꝝ in numeris nõ itelligit̃ s̃m ꝓportionẽ Arismetricã: vt si tm̃ sit ibi de
vno elemẽto: q̃tũ de alio: nec s̃ȝ q̃titatẽ: nec s̃ȝ v̄tutẽ: sȝ s̃ȝ ꝓportionẽ Geo-
metricã: vt vȝ: sicut ignis excedit terrã ĩ caliditate: ita extẽdit̃ a terra ĩ grauita
te: vl̃ siccitate ⁊ hmõi. Hec ãt ꝓportio nõ ꝯsistit ĩ eq̃litate nec q̃titatis: nec v̄tu
tis. sic̃ .n. se hȝ duo ad q̃tuor. ita tria ad sex: ⁊ tñ nũq̃ duo sũt eq̃lia trib⁹: nec q̃
tuor sũt eq̃lia sex. Sic se hȝ ĩ ꝓportiõe elemẽtoꝝ: ⁊ q2 multe sũt q̃litates elemẽ
toꝝ ĩ qb⁹ saluat̃ hec ꝓportio: iõ tales ꝓportiões diuersificãt̃ in diuersis. Et vt
Rabi Moises .1. li. suo dicit. Quatuor sortiũt̃ grad⁹. Prima ẽ ꝓportio ꝯpõnis Rabi
mineraliũ. Scđa vegetabiliũ. Tertia sẽsibiliũ. Quarta rõnabiliũ. Pria q̃tũ ad Moises.
totũ vnã hũit ꝯplexionẽ: ⁊ iõ solũ vnã hȝ ĩfirmitatẽ .s. corruptiõis: sȝ vegetabi
lia hũerũt diũsitatẽ ĩ ptib⁹: sȝ paucã: iõ hñt plusq̃ vnã ĩfirmitatẽ: q2 alia ẽ ĩfir
mitas frõdiũ q̃ ramoꝝ: q̃ ẽt radicũ: paucas tñ hñt. Sȝ sẽsitiua maiorẽ hñt di
uersitatẽ ĩ ptib⁹: ⁊ tãto maiorẽ: q̃to sũt pfectiora: ⁊ q2 multas hñt ꝓportiões:
multas ẽt hñt ĩfirmitates: qb⁹ nã ꝓuidit ex coꝝ imaginatiõe. In hoĩe v̄o ĩ quo

fuit pfectissima forma.s.aia: pp multa oga q̄ bz exercerẽ. Oportuit eẽ maxiaz di
uersitatẽ ptiũ: ⁊ p ꝯñs mltas pportiões: ⁊ p ꝯñs mltas distãtias: ⁊ tãto plures
q̃to magis accidit ad mediũ fʒ pportionẽ arismetricã: q2 nobilior ẽ ꝯplexionẽ
bz pceteris: vt appet i sẽsu tact⁹: i quo maxie viget. Q2 igiẽ difficile ẽ tot tenerẽ
varietates ptiũ in medio: iõ icidimus in multas ifirmitates: ⁊ pptereа egem⁹
medico. Medicus igiẽ dr̃ causans medietatẽ.s.sanitatẽ: q̄ vt dictũ est: i medio
Boeti⁹ ꝯsistit. Boetius lib.4. de ꝯsola. dicit. Sicut egritudo lãguor est corpoꝝ: ita ẽt
viciositas lãguor qdã est aiaꝝ. Et vere virtus q̄ est sanitas aie: ꝯsistit in medio:
Phs. vt dicit Phs.2.Ethi. Ubi nota ꝙ put dicit Phs.1.Ethi. In nobis duplex ẽ
rõnale.s.p eẽntiã ⁊ p participationẽ. Solus itellectus est rõnalis p essentiaʒ.
Appetitus vero siue sit rõnalis: vt volũtas: siue sit sensitiuus vt irascibilis ⁊ cõ
cupiscibilis: sũt q̄ rõales p participatiõeʒ: inq̃tũ obediũt rõi: in appetitu autẽ
tã sensitiuo q̃ rõnalis sunt multe ꝯtrarietates.s. amor: odiũ: ira: mãsuetudo:
spes: desparatio: ⁊ hmõi: q̄ nisi reducanẽ ad mediũ: erũt vitia: mediũ aũt pterq̃ i
iustitia: nõ ẽ fm rẽ: sʒ fʒ rõnẽ. Quãtũ.n. ⁊ tñ expẽdit pdigus q̃tũ expẽdit li
beralis. Liberalis tñ dr̃ virtuosus qñ expẽdit: qñ dʒ: ⁊ vbi: ⁊ cui: ⁊ ad qd: ⁊ fʒ
alias circũstãtias: q̄s dictat recta rõ: ⁊ dr̃ ꝯsistere in medio: pdigus vero q hoc
nõ obseruat est in extremo: ⁊ sic ẽ vitiosus. Qui igiẽ curabit aias ⁊ reducet eas
Augu. ad mediũ: ṽe dicerẽ medic⁹. De xp̄o dicit Aug. Uenit vt magn⁹ medic⁹ q2 ma-
Joañ. gn⁹ vbiq3 iacebat egrot⁹. Ipse ẽt Jo.20. dixit discipulis. Sicut misit me pr̃.si
vt medicũ aiarũ: ⁊ ego mitto vos: q2 magn⁹ vbiq3 iacebat egrot⁹ ex defectu rõ
Rabbi nis. Rabbi Moses in.1.li.suo q̄rit. Quare accidũt hoib⁹ ifirmitates corpis?
Moses. Rñdet ꝙ ẽ ex defectu rõnis. Et quõ dicit ipse. Qõ virtus nutritiua hʒ q̃tuor
Qõ. ptes: vz: attractiuã: retẽtiuã: expulsiuã: digestiuã. Si aũt attractiua hẽret rõ
nẽ nõ attraheret nisi pficua: sʒ q2 agit pter rõnẽ: iõ aliqñ dẽberet attrahere sub
tilia: ⁊ attrahit grossa: ⁊ fiũt opilatiões: deinde putrefactiões: ⁊ seqẽ ifirmitas.
Tot⁹ mũd⁹ iacebat egrot⁹ ex defectu rõnis: fʒ quosdã.n.modernos. Illõ qd̃
nr̃ itellect⁹ itelligit n ĩsr: de⁹ ẽ: ⁊ tñ ante xp̄i aduẽtũ pauci itellexerũt: ⁊ ifirmi
fuerũt pp defectũ rõnis. Multi igiẽ erãt ifirmi i diuersis vitijs ⁊ multis idige
Tobie. bãt medicis: quos de⁹ misit.s.Aplos: ⁊ Euãgelistas. Figura h⁹ Tobie: vbi dr̃
ꝙ de⁹ misit Raphaelẽ q fecit tres curas. Curauit.n. Tobiã minorẽ a deuora
tiõe piscis. Sarrã a demonio. Tobiã maiorẽ a cecitate quã icurrerat pp ster-
cus irũdinũ. Per piscẽ igiẽ: q erat in aqua: itelligiẽ carnalitatis vitiũ. Per ceci
tatẽ ṽo auaritia: q2 auari oculos suos statuerũt declinare in terrã ⁊ nõ viderũt
Solẽ: ⁊ sic sunt ceci. Per demoniũ aũt intellige supbiã: q2 ipse est Rex sup oẽs
filios supbie. Ecce ergo tres hostes: a qb⁹ xp̄s a deo missus vt pfectus medic⁹
nos curauit. Bene igiẽ dicit Luc.5. nõ egẽt q sani sũt medico: sʒ q male habẽt.
Ptbole. Sʒ ṽe beat⁹ Lucas fuit medic⁹ aiaꝝ ⁊ corporũ. Ubi ẽt nota ꝙ sicut Ptbole.
60. Propositiõe dicit. Morbos plixos curat Sol: ⁊ oĩs planeta fm mores pꝛ
Galie. prios. Unde recitat Galienus: ꝙ febris quartana aliqñ durauit p.22.annos.
Unde indiget talis cura lumine planetarũ. Lux igitur planetarũ est illa que
maxime curat corpora. Sic lux Apostoloruʒ: ⁊ Euangelistarum curauit aias
a peccatis. Sicut specialiter fuit beat⁹ Lucas: cuius nomẽ fingiẽ a luce: q fuit
lux illuminãs aias ad curãdũ: q2 Lucas interpretaẽ lucẽs seu illuminans. Et
ideo

iō xp̄s discipulis suis. Mathei. 5. dixit. Uos estis lux mūdi. Uñ Gregori⁹. 14. Mathei
mora. sup illo verbo Job. 29. Oculus fui ceco. dicit. Sācta qppe ecclesia remi= Grego.
niscit tp̄uz: qñ docēdo illuminare dicēs. Oculus fui ceco. Ubi cōparat illumi
natione: quā fecerūt sancti antiq: illuminationi quā facit oculus. Et hoc nō si=
ne cā. Ubi nota q̄ licet oīa mēbra hēant spūm lucidū: q venit a cerebro. Plus
tñ hñt de illa luce oculi: q̄ alia mēbra: ⁊ hui⁹ cā est: qꝛ spūs ille ad alia mēbra p
neruos solidos: trāsit ille spūs sicut lux p corpora dyaphana q̄tūcūq; solida: sꝫ
nerui obtici p quos trāsit spūs ad oculos: sūt cōcaui sicut vene: vt spūs lucidus
trāseat p eos in maxima quātitate: ⁊ ppterea qñ cū digito mouem⁹ oculū: ⁊ ap
parēt fintille: illa ē lux oculi reuerberata a palpebris: vt Phs li. de sensu ⁊ sen. Phs.
Plus igit habēt de luce oculi ad illuminādū: q̄ q̄cūq; alia mēbra. Uere igit
ecclesia sctōs antiq tp̄is. s. Aplos ⁊ Disciplos: inter quos fuit beatus Lucas:
Cōparat oculis in illuminādo. Illuminauerūt. n. mūdū: qꝛ de spū plus rece=
perūt q̄ alij scti: vñ dicit Aposto. Nos primitias spūs hñtes. Et iō spūs sctūs: Paul.
q corporali specie descēdit sup eos. s. in figura ignis: hoc significabat: qꝛ debe=
bāt mūdū illuminare. Et iō merito: eorūz illuminatio assimilat illuminationi
oculoꝝ. Nā oculoꝝ aliq vidēt bene de die ⁊ male nocte: sicut oculi auiū diur=
narū. Aliq ecōuerso: vidēt bene de nocte: ⁊ male de die: sicut oculi lincis: ⁊ cat=
tarū. Et hui⁹ cām assignat Albert⁹. 2. de aīa. Oculi. n. q bene vidēt d̄ die ⁊ nō Albert.
de nocte: tñ hñt de lumine intrinseco q̄tū eis sufficit: ⁊ qꝛ parū est: iō pficit lu
mine Solis: sed oculi bene vidētiū de nocte hñt tñ de lumine: vt ēt foras emit
tāt: q de die a Sole offuscat: sꝫ de nocte lumen eoꝝ illuminat se ⁊ alia extrin=
seca. Ui ita beata futura cōparat diei: qꝛ scti in ea vidēt Solē iustitie: ⁊ iō lu=
mē eoꝝ sufficit eis: ⁊ nō illumināt nos. Uñ Luce. 15. dr. q̄ Abraā illi diuiti di Luce.
xit. Habēt Mosen ⁊ Prophetas audiāt illos: ⁊ nō dixit audiāt viuētes: sꝫ il
los. Sic ēt stelle de die nō lucēt: nō q̄ nō luceāt in se: sꝫ qꝛ sūt in ↄspectu Solis
nos nō videmus lucē eaꝝ: sic est de sanctis q sunt in ↄspectu Solis iustitie xp̄i:
q dicūtur nō lucere: nō q̄ nō luceāt in se: sꝫ qꝛ sunt in cōspectu dei: q est lux ma
ior: nō vr eoꝝ lux: qꝛ lux maior offuscat minorē. Sꝫ vita ista p̄ns cōparat no=
cti: ⁊ iō scti Apli ⁊ Discipli: inter quos fuit beat⁹ Lucas: fuerūt sicut oculi lin
cis: qꝛ tñ habuerūt de luce grē: vt mūdū illuminarent: merito igit dr Lucas.
Et dr Lucas fm quādā p̄rogatiuā. Ubi nota q̄ qꝛ corpora nō agūt in spūm:
intellectio aūt fit p quādam actionē intelligibilis ad intellectū. Et iō fuit du= Dubiū.
biū: quō intellectus nr p phātasmata: q̄ sunt corpalia: itelligere pōt. vñ Auicē. Auicē.
⁊ Rabbi Moses: posuerūt quādā substātiā: quā vocabāt intellectū adeptū: q̄ Rabbi
illuminabat phantasmata: q̄ luce mediāte intelligebat intellectus nr: hoc aut Moses.
falsum est. Et iō Arist. posuit in nobis duos itellectus. Unū quo ē oīa fieri. s.
possibilē. Et alterū quo est oīa facere: quē vocauit agentē: ⁊ iste est lux quedā
p quā intelligimus. Uñ dr lux intellectualis: talis lux fuit doctrina beati Lu
ce. Fuit. n. vere lux intellectualis. Hec est. n. dr̄ia inter intellectū ⁊ sensuz. Nā
sensus pcipit res vt sunt hic ⁊ nūc: sꝫ intellectus abstrahit ab hic ⁊ nūc. Unde Phs.
vniuersale: qd̄ est obiectū itellectus: est vbiq; ⁊ semp: vt dr. 1. Posterioꝝ. Fuit
autē ab hoībus ordinata vox significatiua ad exprimēdū cōceptū interiorē.
Talis autē expressio est sensibilis: qꝛ est hic ⁊ nūc. Ad hoc aūt q̄ talis expressio

esset a Jmodū obiecti intellectus.i.abstracta ab hic ꝛ nūc. Fuit inuenta scriptura: p scripturā.n.manifestaꝫ cōceptus nō solū hic: sed ēt vbiqꝫ: ꝛ nō solū nunc: sꝫ semp. Illi igiꝫ q tradūt doctrinā p modū scripture: tradūt p modū itellect᷒. Uñ sunt sicut lux intellectualis. Talis fuit beatus Lucas in scribēdo euāgeliū: ꝛ actus Aplorū. Uere igiꝫ fuit lux nō solū oculi corporalis: sꝫ ēt itellectualis. Figura huius Ezechiel.i.ꝙ illa quatuoꝛ animalia: inter que erat vitulus: tota erāt plena oculis in circuitu. Uitulus fuit beatus Lucas. Qui bene fuit plenus oculis doctrine ante ꝛ retro.s.vbiqꝫ ꝛ semp. Uñ de illo pōt dici illud Joā.i. Erat lux vera que illuminat oēm hoiem.s.p doctrinā euāgelicā. Et iō pōt sibi dicere xp̄s illud.2.Thi.4. Lucas est mecū. A primo ergo ad vltimum cōcludo ꝙ illi: quoꝝ mens est humida ꝛ bene mobilis ad obediendū: in virtute Lune: .i. sint a spū scō. Tūc maximā in eis influētiā hēt lux. Lune.i.doctrine scōꝝ Aploꝝ: ꝛ Euāgelistaꝝ: ꝛ pcipue beati Luce: qui a lucendo est dictus: qꝛ nos illuminauit doctrina euāgelica: sꝫ talis lux pcipaꝛr est a Sole.i.a xp̄o.

Ezechi. Joan. Paul.

De Lune enigmate. Cap.84.

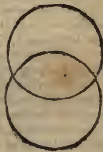
Scribit Aueroís de pūerbijs ꝛ enigmatib᷒ Aristotelis: ꝛ Platonis: ꝙ Plato: cū semel sibi opponereꝫ a lenone ꝛ quereretꝫ: qualr oīa pericula securus ptrāsiret. Rūdet sic. Si Saturnū Saturno viuificaueris. Si Solē Sole obscuraueris. Si Lunā Luna saturaueris. Si Jgnē Jgne extinxeris. Si Uentū Uēto pacificaueris. Si Aquā Aqua desiccaueris. Si Terrā Terra mobilitaueris: securus in oib᷒ ptrāsibis: hec ille. De duobus pmis dictū est supra in locis suis. Nūc vidēdū ē tertiū: qđ est Lunā Luna saturare. Pro quo nota vt tradit Albumasar.lib.3.dria.5.ꝙ cū Luna alcēdit ab oriēte in facie celi: tūc mare orientale sibi assurgit. Et ex virtuali attractu Lune: tota aqua maris eleuaꝫ a fundo. Et mare intumescit ꝛ affluit. Et cōsequēter fm ꝙ Lune super quartis vel cornibus maris: magis vel minus cursum fecerit: fm hoc correspondenter fit maioꝛ vel minoꝛ fluxus maris ꝛ ebullitio. Per Lunā intelligo gulā: que aeris sublimia aucupando: ꝛ terre spacia ventilādo: ac maris profunda piscādo auidius pscrutaꝫ: qꝛ sicut p Lunā cōturbaꝫ totū mare occeanū. Jta per gulā gulosus mundū pdaꝫ vniuersum: hoc.n.sentiunt esse verū. Auctoꝛ de ppꝛietatib᷒ elemētoꝝ lib.5. ppꝛietate.9. Et Seneca epl̄a.91. Quoꝝ vtriusqꝫ hec est sententia. O miserāda voꝛago auiditas gule: que nulli creature pꝛādendi pacē cōcedit: nisi quā hēt fastidio. Hinc ventos vexant falconibus. Terrā canibus. Equoꝛa rhetibus. Hinc sophisticanꝫ cibaria. Multiplicanꝫ fercula. Hinc rō excecaꝫ. Uolūtas infirmaꝫ. Passio dominaꝫ. Uoluptas debacaꝫ. Spiritus tremit. Et coꝛpus fremit. Hac tēpestate intellectus eleuaꝫ ꝛ excitaꝫ ad male machinandū. Lingua ad exprobrādū. Manus ad vulnerandū. Et pedes ad pculcandū: hꝫ ille. De triplici igiꝫ crapula scribiꝫ methaphoꝛice Joel.c.2. Sol cōuerteꝫ in tenebras. Et habeꝫ in Canone de ɔsc.di.5. Oīs gula plus nocet homini ꝗ aliqua fames. Quia fames solum occidit corpus carneū. Gula aūt coꝛpus ꝛ spūm. Et sicut Luna mouendo mare turbat omnes nauigantes. Jta ꝛ gula hominem impellendo omnes conturbat associantes. Hanc igitur lunarem gulam opoꝛtet gula saturare. Sicut igitur Luna lumen suum nō totū deperdit simul: sed crescit ꝛ decrescit: ꝛ in eodē sistere nescit.

Auer. Albu. Auctoꝛ. Seneca Joel.

nescit. Et sicut quatuordecim diebus crescit et totidem decrescit etate. Ita totidem crescit et decrescit in lumine. Et tantum semel plena est. Et hoc solumodo quando Luna linea recta opponitur Soli. Per hanc igitur Lunam intelligo regulam rationis: que discretam abstinentiam et regulativas docet temperantiam. Viator est querens regnum dei fin quod plus vel minus indiget: et ideo debet querere temperantiam: vt possit acquirere vitam eternam. Dicit enim Hieronymus de obstinatione iudeorum: quod temperantia est cibus tam corporis quam anime: et vtilius pascitur corpus temperantia quam anima aliqua excogitata medicina. Unde sicut scribit Constantius in Pantegn. lib. 4. c. 9. Cum quereretur a Galieno. Cur sic semper comedit quod etiam insimul esurijt? Respondit. Manducabo vt viuam: non viuam vt manducem. Et cum frequentius ab eo quereretur: que foret perfectissima medicina? Respondit. Discreta Abstinentia. Unde sicut recitat Vegetius lib. 4. de re militari. Alexander Magnus cum esset in itinere ambulans per viam accepto pane se cibare solitus erat: ne cibis lautis et ferculis multis in crapulam volueretur. De hac vide Bedam in exortationibus. c. 112. qui ait. Si viuere vultis vt edatis: non diu comedetis. Si manducetis vt viuatis: diu comedetis. O seruitus omni turpitudine vilior ventris vilitatibus deseruire. Omnia maria Luna perturbat. Sed omnes aquas Luna depauperat. Lumen discrete Luna acquirit. Incautus temperantiam comedit et bibit. Abstinebant antiqui et diu viuebant. Sed tunc Luna per Lunam saturatur: quando per temperantiam regulatiuam quasi per cibum salubriter refectiuum gulosus conuersus pascitur et cibatur. Hiero. Cōstā. Vegeti. Beda.

¶ De capite et cauda draconis Lune realis descriptio. Cap. 85.

Caput et cauda draconis: de quibus dictum est supra in littera: quod et mouentur cum firmamento et consequuntur cursum suum: vsque a Leone transeunt in Cancrum et a Cancro in geminos et sic deinceps. Et si caput draconis est in aliquo signo: semper in opposito est cauda: et venter in quarto: vt si caput fuerit in Cancro venter erit in ariete et cauda in Capricorno: et sic de alijs. Et sic propter aspectum oppositum cauda est totaliter venenosa: significant nobis non tenentes perseuerantiam in bono incepto. Nam illi qui bene inceperunt et postea retrocedunt: dicuntur transire a Leone in Cancrum: et sic retrocedere. Nam Leonis animalis: a quo illud signum denominatur: virtus et fortitudo est in anterioribus: vt in pectore collo et pedibus anterioribus: et significat fortiter inchoantes: sed Cancer est aial retrogadum: et ideo signat retrocedentes. Unde quasi a Leone in Cancrum transeunt qui fortiter incepta relinquunt. Sed inde transeunt in geminos qui retrocedentes et recidiuantes efficiuntur duplo peiores quam primo fuissent: dicente Christo Mathei. 12. Fiunt nouissima hominis illius peiora prioribus. Tales ergo homines habent caudam oppositam capiti. i. principium bonum et finem malum. Et tales erant illi quibus dixit Apostolus ad Galat. 3. Cum spiritu ceperitis nunc carne consumamini.

De capite Draconis: Moralitas. Cap. 86.

Albu. Albumasar in floribus iudicioꝝ querit. Cum caput Draconis sit nature mixte ex Ioue et Venere: quare est causa quod cum vadit ad Leonem: implet aerem flammis igneis: et tunc est tempus iniuriarum et interfectionis? Rndet quod caput habet hanc proprietatem quod conformat loco in quo est. Cum autem signum Leonis sit totum inflammatum: propter stellas calidas et siccas que sunt ibi. s. syrus: canicula: et alie stelle sicce: inde est quod caput factum conformat sibi: et inflammat aerem: et inflammat corda hominum: vt interficiant et interficiantur. Sic suo modo accidit de capite nostro: qui est xps. Caput .n. Draconis nihil aliud est quam crux quam facit via Lune intersecando viam Solis: et illa crux perficit caput. Vere caput nostrum xps fuit compositus ex duabus naturis. s. diuina: et humana. Antiqui .n. vocabant et dicebant Iouem esse summum deum: Venerem vero vocabant inferem generationis. Ex his duabus naturis fuit compositus xps: quia ex summa diuinitate: et ex generata humanitate in virtute spiritus sancti de purissimis sanguinibus beate virginis: et perfectio et complementum propter quod facta est talis coniunctio: quia ad nostram liberationem facta fuit talis coniunctio: talis perfectio dico quod fuit crux. Bene igitur xps potest dici tale caput: et vere xps est talis proprietatis: vt conformetur

Mathei loco in quo est: quando enim fuit in terra: fuit humillimus. Mathei. 11. Discite a me quia mitis sum et humilis corde. Sed in celo fuit altissimus. Assumptus igitur ad dexteram patris. i. in potioribus bonis: vbi nihil aliud est quam ignis charitatis: quia deus charitas est: impleuit corda discipulorum igne charitatis: et domum vbi erant: igne visibili: et sic inflammauit eorum corda: vt non timerent quascunque iniurias: nec etiam occisionem. Unde dicit. Cum assumptus fuero mittam vobis spiritum veritatis. Et in Astrologia

Q6. fit questio. Cum Sol in medietate Iunii sit in auge sua et per consequens sit plus eleuatus: et ita a nobis magis eleuatus: quare facit seu mittit maiorem calorem in terram quam in madio: quando erat magis prope terram? Rndetur quia tunc Sol directius respicit terram. Sic xps Sol iustitie elongatus a terra per ascensionem misit calorem et ignem sancti spiritus in terram super Apostolos: eo quod directius eos respexit: quia voluit eos confirmare in sua fide et dilectione: quod ante non fecerat: et ideo qui primo erant timidi: effecti sunt audaces ad sustinendum pro xpo omnia. Unde Aposto. Ro. 8. Quis nos separabit a charitate

Genesi. xpi: tribulatio an angustia? Figura huius Gene. 22. vbi dicitur quod quando Abraam ascendit in montem in vna manu portabat ignem: et in altera gladium. Abraam interpretatur pater multarum gentium: immo omnium est pater xps per creationem. Qui ascendit ad montem super omnes

Luce. celos: sed in vna manu portauit Apostolis ignem sancti spiritus. Luce. 12. Ignem veni mittere in terram: quid volo nisi vt ardeat: vel accendatur? In altera gladium: vt. s. essent

Mathei parati ad occisionem pro nomine suo. Mathei. 10. Non veni pacem mittere in terram sed

Ioan. gladium. Et Ioan. 6. Venit hora: vt omnes qui interficit vos arbitretur obsequium se prestare deo. Bene igitur dicit. Cum assumptus fuero etc. Sed quia omnibus videntibus fuit assum-

Actu. ptus. Merito eis misit spiritum in specie ignis. Et hoc est quod dicitur Actuum. 2. Tamquam

Sapie. ignis sedit super eos spiritus sanctus. Et hoc est etiam quod habetur Sapie. 1. Spiritus domini repleuit orbem terrarum. Ubi est sciendum quod ecclesia seu congregatio fidelium: que sunt in toto orbe terrarum: non sine causa dicitur corpus misticum seu figuratiuum. Nam eo modo: quo incipiunt fieri corpora nostra et aliorum animalium: et producuntur ad perfectionem: incepit fieri et produ-

Alber. cta est ad perfectionem congregatio fidelium. Ut autem Albertus. 6. de animalibus dicit. In generatione animalis. Primum quod facit virtus formatiua: que est in semine: est spiritus

quod

qđ ē corpus subtilissimū ⁊ actuissimū: q2 de nã ignis: quo facto pōit dcm̄ spūm in sede sua.s. in corde: ⁊ inde dictus spūs vt instrm̄ vtutis formatiue organizat: ⁊ facit totū corpus. Sic fecit deus i corpe mystico: nā in sua gnatione p mosē cit cor: seu principiū ipsos Aplos: ⁊ fecit eos sedez scti spūs .2. Thes.2. Elegit nos deus primitias in salutē: ⁊ in iustificationē spūs: quo spiritu sancto agēte: per totum mundū est diffusa fides xpi. Spūs igitur dñi repleuit orbē terraꝝ: q2 primo repleuit discipulos: qbus mediantibus: totuz orbem. Ideo dicit: sedit super eos.s. sup discipulos xpi. Spūs sctūs. Ubi nota q hec est dria inter organū seu instrm̄ mortuū: ⁊ organum viuum. Nā ad hoc q instrumentuz mortuum agat: principale agens cōicat sibi solum motū localem. Serra.n. seu dolabra artifex in seccando: ⁊ dolando nihil dat nisi motū localē: qui est qd extrinsecum. predicamentū.n. vbi: est de extrinsecis: q2 locus nō est aliquid locati. Sed ad hoc q instrm̄ viuum agat: cōmunicat sibi a principali agente aliquid qđ ē in principali. Unde ad hoc q manus agat: cōmunicat non solum motus localis: sed et spūs q est in corde. Sic suo mō se habuit in spūalibus. Chrs.n. nō solum inquantū deus: sed inquantū homo est caput ecclesie: ⁊ principale agens: ⁊ dico principale in genere: q2 principale simpliciter est: inquantuz deus. Et q2 gratia spiritus sancti ab eo debuit redundare in hoībus: q2 gratia ⁊ veritas: p Jesum xpm̄ facta est: vt dicit. Jo.1. Sibi primo facta est missio spūs sancti: ⁊ in baptismo in specie colūbe: ⁊ in Transfiguratione in specie nubis: q2 colūba est aial fecundū: ⁊ nubes rorat aquā. Et q2 discipuli fuerunt instrumēta viua: ad hoc vt agerēt: oportuit q idē spūs in specie visibili ad eos mitteret in signū q ab eis debebat in alios trāsfundi gratia spū sancti per sacramenta: ⁊ per doctrinam. Merito igit xps super discipulos: quibus cōmiserat vices suas in predicando ⁊ dando sacramenta: misit spūm sanctum in specie visibili: sicut ad eum missus fuerat. Figura huius. Numeri.xi. vbi dr. Qđ dixit dñs Mosi. Cōgrega mihi septuaginta viros senes israel: qui sint magistri ac duces populi: ⁊ auferam de spū tuo: tradāqz eis: vt sustentent totuz onus populi: ⁊ sequitur: ⁊ requieuit in eis spūs ⁊ prophetauerūt. Moses interpretat. Ereptus ex aqs: xps post ascensionē fuit ereptus ⁊ elōgatus a fluxibilitatibus huius mūdi: q2 licet in resurrectione fuisset inde ereptus: adhuc tn̄ stabat psonaliter cū discipulis. Septuaginta senes ⁊ rectores populi fuerūt discipuli xpi. Sed nota q illi ductores populi antiqui: ad quos venit spūs sanctus: fuerunt septuaginta. Sed discipuli Christi qui fuerūt ductores noui testamēti: fuerūt septuaginta duo: nam dr Luce.xi. Designauit Jesus alios septuaginta duos. Et nō sine causa. Septem.n. ducta per decem fiunt septuaginta. Per septem intelligit vita presens: que currit per septem dies: ⁊ non casualiter: sed naturaliter: quia in quolibet die dominatur vnus planeta. Planete autē septem sunt: ⁊ per decem intelliguntur precepta Decalogi: ad significandum q illi per totam vitam debent docere decem precepta Decalogi: sed ministris noui testamenti fuerunt addita super hec: duo: que: scilicet sunt consilia: q duo sunt: scilicet de bonis interioribus: ⁊ de exterioribus: licet bona interiora etiaz subdiuidantur in bona corporis ⁊ anime. Istis igitur: sicut ⁊ illis: fuit missus spiritus sanctus in specie tn̄ visibili: quod tamen non fuit factū illis. Unde de eis potest dici illđ.2. Petri.1.

Paul.

Joan.

Nume.

Luc.

Spiritu sancto in spirati:loquuti sunt scti dei homines. Sed nota q Apost. 1.
Paul. Thessa. 5. dicit. Spum nolite extinguere: ac si diceret. Si spus sctus datus est:
vt vos doceremini: & precepta: & cōsilia: vigeat i vobis talis spus: & nō extingua
tur a vobis: sed nō sine cā dixit apls prophetans de nobis qui sumus in tēpo
Phin. re psenti: Spum nolite extinguere: qz vere nos eū extinguimus: fm. n. plin:
li. de respiratione & expiratione: duob' modis pōt spus sctus corporis nostri de
ficere: sicut ignis: qz de nā eius est: qz vel pōt manere: non habens mām in qua
agat: vel qz pōt extingui ex multa materia apposita: sicut ignis extinguit ab aq
vel ēt ab alio: sic deficit in nobis spus sctus: qz extinguit a multa materia appo
sita: & cōtra pcepta: & cōtra cōsilia: que est in mēte nostra: qz nec de pceptis dei:
nec de eius ↄ filijs curamus: dūmodo adimpleamus passiones nostras: cū aūt
spus sctus in cordibus nostris extinctus fit: & agitat nos spus diabolicus. Fi
Reg. gura huius. 1. Reg. 16. vbi dr: q ex quo Saul recessit a mādatis dei: recessit ab
eo spus sctus: & agitabat eū spus neq. Saul interptat abutēs. Sic recedētes
a mādatis dei: dicunt abutētes: qz male vtunt gratijs a deo receptis: & ab eis
Josue. recedit spus sctus: & agitat eos spus neq. s. spus diaboli. Josue. 2. Elōgauit cor
nostrū: & remāsit in nobis spus. Sed si mādata eius seruauerimus: tūc xps no
Joā. bis pmittēs Jo. 16. dicit. Si ego abiero mittā eū ad vos. s. spūm sanctum. Et
tunc caput draconis. s. Christus dicetur implere aerem: idest corda nostra: flā
mis igneis: idest gratia spiritus sancti.

¶ De coronis luminarium: Realitas & Moralitas. Cap. 87.

Irculus circa Lunā: aut Solē: aut aliū astrū apparēs Halō dici ↄsue
C uit. Et fit cū vapor i raritate & densitate mediocris: dyametraliter iter
astrū & visum nostrū interponit: sup quē lumen astri incidēs spm i me
dio disiungit: in extremitatibus aūt radij refrangunt pp vaporis densitatem:
in quibus ēt colores (& si debiles) vi
dētur. Ex eadem cā colores varios i ae
re cernimus: maxime aūt puniceū circa
Solis ortū: vel occasum. Similiter vir
gas coloratas in nubibus discōtinuis
videmus. Soli autez si nubes a latere
obiecte fuerint ex reflexione plures So
les representant: sicut in speculo aque
imerso cū Sole stella cernit: q nō ē nisi
scdaria Solis imago. Per coronas igi
tur luminariū figurātur aureole sctōr
vt dictū est: apparet aliqsi notabilis co
rona: qdā alba: q grece dr Halon. Et
ita qdā scti notabiles. s. martyres: vir
gines: & doctores: pter cōez coronā glo
rie: q aurea vocat: adhuc dicunt habere aureolas. Et designat aureola qdaz
accidētale premiū: sue gaudiū de opibus a se factis: qd habent rōe victorie ex
cellentis: qd quidem est aliud gaudium ab eo quo de cōiunctione ad deū gau
dent: qd quidem gaudiū dr aurea. Unde Exod. 25. Facies sup aureā alteram
Exod. coronam

coronã aureolã. Significant igit aureole in binõis coronis. Primo rõne ordi nis: q2 .s. fit in eis circulus post circulũ. Nã sicut lapis piectus in aquã quietã facit circulũ post circulũ: qui paulatim euanescit. Ita cũ vapor: quieto tẽpore: ẽ in aere rarus nundũ contractus in nubẽ: si radius Solis vel Lune vel Stelle cadat directe in centrũ illius vaporis: diffundit humidũ circa radiuʒ: ex hoc fit circulus post circulũ. impulsum. n. sequit formã impellentis. Oẽ. n. lumen est rotundũ: et ideo ille vapor rotũdat: et ita videt iuxta luminare cũ sit pp̃e terrã. Ordo ergo circuli post circulũ. i. corone in sanctis illuminatis: representat ordi nẽ aureole post aureã: vel vnius aureole post aliã in aliquib9 btis. Sicut qui dam beati in celo habẽt tm̃ aureã q̃ est oibus cõis. i. perfectũ gaudiũ: quod ha bent oẽs beati de perfecta cõiunctione ad deũ. Et vocat aurea siue corona: tuʒ q2 cũ quadã pugna acquirit: q2 regnum celorum vim patit: et violẽti rapiunt il lud: tum q2 sancti p hoc efficiunt participes regie dignitatis. Uñ hãc auream habet beata Maria magdalena. Sed vlterius qdã alij super hoc habẽt aureo lam. i. quoddã accidẽtale gaudiũ de aliqua excellenti virtute: puta de virginis tate. Et quidã sup aureolã virginitatis adhuc habẽt aliam. s. p̃dicationis et do ctrine: vt si qs sit simul virgo: et doctor seu predicator. Et quidam post hunc cir culum adhuc habet alium. s. martyrij: si sit simul virgo: doctor: et martyr: et ideo talis ascendit aureola triplici dotatus. Scdo per coronã luminariũ: signi ficat aureola sanctorum: ratione temporis: q2 fiunt huiusmodi corone tẽpore tẽs perati frigoris. Nã magnus calor vaporẽ dissipat. Est aũt in mundo intempes ratum frigus malitie: et iõ non dant ibi aureole: nec in inferno vbi est intempe ratus calor gehene. Sed tm̃ in celo vbi est refrigerij temperamentũ. Tertio ra tione significationis: q2 hic circulus si circa pariferiam spissat et nigrescit: vel vi ride sit. significat humidas impr̃ssiones futuras: vel casuras. Si aũt attenuat et deficit: aut hoc est equaliter: et tunc significat quietem et serenitatẽ aeris: aut in vna parte: et tunc ex illis orit ventus. Si vero rumpit et lacerat in pluribus locis significat tẽpestas s̃m Senecã. Prima ergo significatio. s. humectatio p pluuiã doctrine: refert ad p̃dicatores et doctores. Scda. s. serenatio: refert ad virgines: in quibus serenatur mẽs ad victoriam carnis. Sed tertia. s. ventus vel tempestas refertur ad amatores diuine passionis. Et in istis tribus tantum dantur aureole sanctis in celo.

2

3

Senecã

¶ De Iride Realis descriptio. Cap. 88.

IRis est arcus tricolor in nube rorida et concaua ex resplẽdentia Solis oppositi apparens: nubes equidem rorida propter continuitatẽ guttularum satis tersa atq3 polita: ad instar speculi se habet: sed propter paruitatem guttularum non figuram Solis vt est: sed colores quosdam ex re flectione radiorum solarium representat: queadmodũ ex resplendentia solaris luminis per vitrum in vas aqua plenũ in obiecto pariete vident. Prouenit au tem hec colorum diuersitas ex nubis dispositione. Nã vbi nubes fuerit dẽsior: fit reflexio fortior: et vr̃ color puniceus. albũ. n. visuʒ p nigrũ: rubeũ siue puniceũ apparet. Ubi aũt nubes rara: fit reflexio debilis: et vr̃ color viridis: sʒ vbi ras rior est nubes: fit reflexio debilior: et vr̃ color alurgus ad instar lapidis lazuli. Color .vo glaucus generat ex iuxta positione viridis et punicei. Unde et inde

marcescente puniceus in glaucū transit. Nōnunq̄ ex resplēdentia Iridis i nube supiore alia Iris cernit: q̄ est imago siue ypolā inferioris a Sole causati: pp qđ in ea colores debiliores: ⁊ opposito modo situati apparēt: q̄q̄ ēt talis Iris q̄nq3 a Solis resplēdentia fiat. Figura aūt circularis iridi ex radioꝝ incidētia puenit. Et huius cā principali⁹ ɔsistit in nube: vt dicit ꝓpositio. 18. tertie ptis pspectiue. Unde radius solaris incidēs p foramen rotundū: rotūdus est: p:o gressum tñ radioꝝ a sphcrali corpore Solis: cooperari censeo. Est. n. centrum Iridis in eadē linea cū centro astri. Uñ sequit: vt Iris semicirculo maior apparere nō possit: nisi forte q̄tū distātia oculi vidētis a terra addit: ⁊ tūc quidē3 semicircularis apparet: cū cētra amboꝝ in horizonte sunt: vnius in oriēte: ⁊ alterius in occidēte. Quāto aūt Sol ab horizōte plus distat: tāto arcus Iridis semicirculo minor apparebit. Uñ Sole existente i meridie minima portio Iridis apparebit: vel videri poterit. Posset ēt Iris cāri ex resplendētia Lune: sed in coloribus lōge debilior pp lunaris luminis debilitatē: ⁊ nō nisi luna plena: nocturno tpe: ⁊ vapore siue nube roida multū disposita. Sed de Iride ē dubiū: q: in Gene. legit: q deus post diluuiū: in signū federis: qđ cu3 Noe pepigerat: hūc arcum in nubib⁹ se positurū ꝓmisit. Si aūt eo mō: quo dictū ē: causaret: vtiq3 ante diluuiū sepius apparuisset. Rñdeo q apparuit ante diluuiū: sed tūc signū federis nō erat. Noe igit in signū federis ex institutione hūc arcū acceperat: vt q̄ ante hac pura res nālis ⁊ nullius pacti signū erat: tūc signū esse inciperet: ⁊ res nālis in causis suis eē nō desineret. Exēplū: lapis distinguens terminos agroꝝ: nō tunc lapis eē incipit: cū in signū distinctionis erigit: s3 tūc signū esse incipit. q prius erat: s3 distinctionis signū nō erat: sic de arcu celesti.

Iridis. Lune. Gene.

Iridis Moralitas. Cap. 89.

Ris. s. arcus celestis: repñtat nobis vitā sanctoꝝ pp q̄nq3. Primo pp eius gñationē: q: s. arcus celestis gñat ex reflectione radij solaris i nubē ɔcauā: lucidā ⁊ aquosam siue roridam: sicut nos videmus q radius fulgens

fulgens in aqua relucet ad parietē: vt dictū eſt in lra: ⁊ ſm hunc modū fit i ala
bus ſctōꝝ infuſio gratie. Quia ſunt vt nubes cōcaue p humilitatē: lucide p
conſcientie puritatē: ⁊ aquoſe ſiue rozide p lachrymaꝝ irriguitatē: ⁊ iō ſunt ſu
ſceptiue radij diuine grē: ⁊ ita efficiunt̄ arcus dei. Eccle. 43. Uide arcū ⁊ bene Eccle.
dic qui fecit illū. Scdo pp colorationē. Nā arcus ille: vt Beda dicit ex q̄tuor 2
elemētis ȝbit q̄tuor colores: qꝛ ex igne ȝbit rubeū i ſūmo: ex terra viride i ſum Beda.
mo: ex aere hyacintinū: ex aq̄ ceruleū: ſm aūt Ariſt. in lib. Metha. ṗmus color
ſ. rubeus vel vinoſus fit ex radio tangente ſuperficiē rotunditatis nubis: hic
ſequit̄ color mixtus. ſ. glaucus vel ceruleus ſm qualitatē dn̄antē in medio nu
bis. Tandē apparet color viridis vbi vapor magis eſt terreſtris: ⁊ inter iſtos
colores ſenſum diſtinguere eſt impoſſibile: qꝛ. ſ. p nullā lineā p̄t diſtingui vnus
ab alio: ⁊ iō nullus pictor: vt ipſe Ariſt. dicit. Pōt colores arcus depingere. qꝛ
ſꝑ picta p lineas diſtinguunt̄. Redeūdo aūt ad quatuor dictos colores quos
Beda accipit diſtinguēdo mediū in duos ꝑut cōtingit ipm mediū variari ſm
duas diſtinctiones. Dicendū eſt: ꝙ ſancti viri habēt ad modū arcus ruborē ex
inflāmatione charitatis: nitorē ex mūdificatione ſctitatis: virorē ex ꝯſeruatio-
ne caſtitatis: ſiue virginitatis: habēt et colorē ceruleū ex cōpaſſione pietatis:
ſm illud ṗs. Factū ē cor meū tanq̄ cera liqueſcēs in medio vētris mei. Ex iſtis ṗs
ergo virtutibus refulgēt ſancti ad modū celeſtis arcus: ſ͠z illō Eccle. 45. Qua Eccle.
ſi arcus refulgēs inter nebulas glorie. ¶ Tertio pp figurationē. hȝ. n. iris fi 3.
gurā ſemicirculi. i. arcualē. Quāuis. n. Sol: cuius imago eſt iris: ſit rotūdus:
qꝛ tn̄ longe eſt altior nubib⁹ ſupiorē partē nubis tāgens imprimit ei figurā ar
cualē. Unde q̄to Sol eſt ortui vel occaſui ꝓpinquior: tāto in pte oppoſita ap
paret arcus maior. Apparēt ergo quatuor in hmōi arcus figura: q̄ hȝ ſctōꝝ vi
ta. Nā hȝ mediū cōuexū ⁊ eleuatū ſupius: hȝ extrema cornua. i. cornua iclina-
ta inferius. Neceſt et extēſus: qꝛ nō apparet cū corda: nec et ē Sagittarius: qꝛ
nulla ibi eſt ſagitta. Silr ſancti viri habēt mediū. i. cor eleuatū ſemp ſupius ad
deū: extrema vero ſiue cornua inclinata inferius ad ꝓximū. Quaſi. n. duo cor
nua ſunt duo ſtudia corꝝ qb⁹ inſeruiūt ꝓximis: vnū circa ſalutē aīaꝝ: qd̄ incli-
nat̄ ad ꝓximū p eleemoſynas ſpūales: q̄ ſunt docere: ꝓ eis orare: cōſulere ⁊ hu-
iuſmodi. Aliud circa ſalutē corporis: ⁊ hoc inclinat̄ ꝓximo p eleemoſynas cor-
porales: q̄ ſunt paſcere famelicos: veſtire nudos: ⁊ hmōi. Sunt et nō extēſi. i.
ſine tenſione ⁊ corda nimie rigiditatis ⁊ crudelitatis: neq̄ ſuis ſagittis percu-
tiunt tyrānice prauitatis. Sunt. n. benigni ac mites plus erga alios q̄ et erga
ſeipſos. Hec eſt figura arcus: q̄ apparet in nubib⁹ celi. i. in ſanctis ⁊ celeſtibus
viris. Gene. 9. Arcum meū ponā in nubibus celi. Quarto pp ſignificationeȝ: Gene.
ſm illud ṗs. Dediſti metuētib⁹ te ſignificationē vt fugiant a facie arcus. Naȝ 4
arcus ille celeſtis qn̄q̄ ſignificat pluuie inundationem: ⁊ hoc eſt quando appa ṗs
ret in meridie: qn̄q̄ vero nubiū tonationē: ⁊ hoc eſt: qn̄ apparet circa occaſuȝ:
qꝛ tunc ſignificat ꝙ tonabit ⁊ leuiter pluet. Aliqn̄ vero ſignificat aeris ſerenita
tem: ⁊ hoc eſt qn̄ apparet in oriente vel circa. Sic et viri ſcti qn̄ apparēt: ſequit̄
pluuia. i. abūdantia doctrine: ⁊ tonitruū. i. terror diuine iuſtitie: ⁊ ſerenitatis
anime per purgationem conſcientie. ſ. per penitentiam: hec ſtudent ſancti viri
peccatoribus aſſidue impendere. ¶ Quinto propter operationem: qꝛ. ſ. arcus

celestis sua interpositione solis ardorē temperat. Sic sancti viri se interponen
Psal. do inter deū et peccatores irā eius mitigāt: scdm illud Psal. Dixit vt disperderet eos si non Moses electus eius stetisset in cōfractione in cōspectu eius vt auerteret irā eius. etc. Itē arcus p sui resolutionē in pluuias inferiora fecūdat. Et similr sancti pro aliis orādo et se in lachrymas resoluēdo: grām eis impetrāt: qua aia fecundat ad fructus bonorū operū pducēdos. Itē arcus p suā spēm supiora
Ecclē. pulchrificat. Vñ Eccle. 43. dr de eo ipso q valde speciosus est splēdore suo. Et similiter sctī splēdēt nō solū mūdo. i. hoib: sz et celo. i. deo et angelis. Ipsi etiā sunt superior speciosior et illustrior portio gregis xpi. Itē arcus aerē inhumi
Beda. dat. Unde scdm Bedā: per. 40. annos ante iudiciū non apparebit arcus: quod erit signum deficcationis elementor. Similiter sancti viri aerē suis lachrymis molliunt: qr frequenter et vberrime plorant siue pro reatu culpe: siue pro incolatu miserie: siue pro timore iustitie: siue pro dilectione patrie. Item arcus pacem inter deū et mundū denūciat. Et similiter sancti viri dum mūdū et peccatores
Eccle. deo recōciliant. vñ. Eccle. 44. In tempore iracundie factus est recōciliatio.

De Iride seu arcu Lune. Moralitas. Cap. 90.

Iris seu arcus Lune representat nobis irā dei. Primo rōne significa
1 tionis. Differt. n. significatio iridis Solis et Lune: qr arcus Solis: vt
Gene. scriptura sacra tradit. Gene. 9. Apparet in signū diuine clementie. Vñ et apud grecos dicebat arcus deymonis. i. sapiētie. Quia Isiodiste q oia naturalia attribuebāt diis: dicebāt q arcus ille ē signū demētie: qr calor mixtus ex aqua et igne signū est q neqz p aquā neqz p ignē eueniet periculū deymone .i. sapientia prouidēte. Vñ ante tēpus iudicii qn nos igne cōflagrandi finem mundi expectamus venturum: dicūt doctores catholici: q p. 40. annos arcus nō apperebit: vt ostendat diuinā clemētiā a mūdo amotam: diuini iudicii ira appropinquāte. Arcus aūt Lune scdm Phos: tempestatē longā et aurā instabi
Psal. lem: et magis diuina ira assimilat ei q̄ clementia. vñ. Psal. Ignis exardescet in
2 conspectu eius: et in circuitu eius tempestas valida. Secūdo rōne coloris: qr vt dicit Aristo. color lunaris iridis est albus: eo q lumē in nocte videt albū vt dicit: qd est: qr frigus noctis condensans nubē nō sinit radiū Lune: cū sit debilis: penetrare in profundū eius: idō tm̄ in supficie illustrat nubes: et idō p ꝯns nō generat nisi albedo q̄ in sola superficie habet fieri. Nā rubedo cōstituit ex limitatione lucis in profundū humidi fumosi: et viriditas ex lumine penetrāte in humidū aqueū. Albedo ergo iridis Lune significat claritatē et trāquillitatē ire diuine. Nō. n. eo mō ira est in deo sicut in hoie. s. vt sit ex eo passio pturbās et offuscās siue obscurās iuditiū rōnis. Est ergo ira dei alba. i. clara et trāquilla
Psal. in nullo mētē eius offuscās. vñ. Psal. Deus iudex iustus fortis et paciēs nun qd irascet p singulos dies. Et idō vt dicūt doctores: nō est in deo ira q̄ est passio afficiens: sz solū ira efficiēs: vt. s. ipsa pena illata adeo puniente ira dei vocet.
3 Tertio rōne apparitionis: qr cū arcus Solis frequēter appareat: arcus tm̄
Pho. Lune rarissime apparet. Nā vt dicit Aristo. in. 50. annis nō vr nisi bis. Et idō h pōt esse: qr arcus talis nō apparet nisi Luna q̄rtadecima et cū fuerit in ortu vel occasu suo. Luna ḡ existēs in signis aqlonarib nec ad aqlonē nec ad meridiē habet illam oppositionē que requirit ad iridē. Si autē est in signis meridio
nalibus

nalibus ⁊ est plena sequit͛ ꝙ Sol est in aquilonaribꝰ: ⁊ iō tūc vix sunt nubes in aquilone: q̄ sint semen iridis. Si aūt Luna quartadecima sit in ortu vel occasu.s.sero vel mane: pꝫ ꝙ Sol est ei oppositus: ⁊ iō licet oppositio recta sit: q̄ requirit͛: tāta sit tn̄ disgregatio aeris ꝙ vix ibi pōt esse nubes in tāta densitate ⁊ continuitate quātam requirit: nisi hoc faciat aliqua specialis stella: que forte non est in tali dispositione in quinquaginta annis nisi bis. Et iō forte hoc dicit Phs: licet qdā dicant: eū hoc dixisse referendo tm̄ nō asserēdo. Quod ergo arcus Solis: q est signū clemētie frequētius appareat. Arcus vero Lune: q est tēpestatis presagiū: appareat rarissime: significat ꝙ deus pronior est ad misericordiā q̄ ad irā: ⁊ ꝑstabilior ad parcēdū q̄ ad puniendū. vn̄. Ezechi. 18. Non est voluntatis mee mors impij. Et Joel. 2. Conuertimini ad dominum deum vestrum: quoniam misericors est ⁊ prestabilis super malitia. Ecclе. Joel.

¶ Comete realis descriptio. Cap. 91.

Cometa seu cometes est exhalatio terrestris: calida ⁊ sicca: pinguis ⁊ viscosa: virtute astrorū ad supremā aeris partem eleuata ⁊ ibidē incensa.

c

Sunt tn̄ qui cometā dicūt esse exaltationē subtilē: nō inflāmatā: sed lucentē: a lumine Solis ⁊ astrorū in ipsa icorporato. Generat͛ aūt hec exaltatio actione astrorū in visceribus terre: maxime dū pori ꝑ frigus astringunt͛: ⁊ egreditur cū per calorē resoluunt͛. Non autem tota simul eleuatur: sed pars post partem ascendit: ⁊ noue cōtinue generant͛: a quibus etiā cometes vel cometa in superioribus nutritur diutius: ⁊ ipsis impeditis: desinit citius. Diuersificātur autem comete in quātitate: figura: ⁊ colore ꝭm materie differentiam. Unde si materia in medio bene compacta: in extremitatibus vero circūquaqꝫ rara fuerit: videtur quasi astrum crinosum. Si aūt materia equaliter spissa: sed in longum protensa sit: vt stella caudata apparet. Si autem cauda corpore rarior fuerit: cernitur vt stella barbata. Raritas etiā ⁊ densitas materie colorem variant. Secundum astrologos autem cometa de natura Saturni: cerulei aut plumbei coloris est: que autem de natura Jouis: alba ad instar argenti lucidi videtur: ⁊ que de natura Martis: rubea: que de natura Solis: vt aurum argento mixtum apparet: que de natura Ueneris: spissa vt nubes cernitur. Mercurius autem cometam suam ceruleam demonstrat. Cauda etiam ⁊ caput draconis: ⁊ aliarum constellationum nature mutationem in his facere dicuntur. Mouentur autem comete ad motum continentis aeris: per diem naturalem circūiendo terrā. Significationes cometarum sunt varie. Generaliores autem sunt: sterilitates: pestilentie: ⁊ seditiones. Sterilitas quidem maxime vbi siccitas ⁊ caliditas intense nocere possunt. Ho.n. cometam ⁊ antecedūt ⁊ sequuntur. Priuatur etiam terra eo tempore cōmuniter omni fecundo humore. In terris autem paludinosis vel paludosis sequitur quādoqꝫ fertilitas. Pestilentie autem sequuntur: nam cum substantia comete: que subtilis est ⁊ bene digesta: alie exaltationes segregate tāq̄ impuriores ⁊ venenose eleuant͛. Unde ⁊ tempore comete ante aut post ventus: terremotus: ⁊ ignite impressiones plurime fiunt: ex his itaqꝫ aer infectus ⁊ continuo in spiritus: vitalem spiritum debilitat: ⁊ tandem extinguit: ratione etiam siccitatis homines incendit. Mortem autem principiū cometa forte esse ex eo significare dicit͛:

q principes vt magis delicati vel intemperati ab aere corrupto citius inficiuntur: aut q mors principis vnius plusq multorum populariū diuulgat. Sedictiones autē comete forsitan significant: q ab aere immutato non modo spūs vitalis sed et animalis immutat: ad cuius immutationem sensationes: quorum principium est variant: fantasia perturbat: appetitus irascibilis et concupiscibilis excitat: ad cuius imperiū nonnunq ratio condescendit: et his motib⁹ similia diiudicāt: et voluntas quāuis sit libera de se sm dictamen rationis imperat. Sed vt dicit Ptholemeus. Uir sapiens dominabitur astris.

¶ Comete moralitas. Cap. 92.

Et cometam potest intelligi superbia: et hoc propter quatuor. Primo p p pter ascensum: q (vt dictū est) cometa siue cometes nihil ē aliud q vapor terreus et grossus: cuius partes sibi multū cōiacent: q. s. est bene cōmixtus et viscosus ascendens paulatim ab inferiori parte aeris ad superiorē. s. vltra mediū frigide regionis aeris ad illam partem: scilicet vbi aer concauitatem ignis contingit: q dicit regio estus: et ibi talis vapor diffundit et inflāmat: et in medio remanet superspissus: et ibi etiam continue nutrit de thesauro suo qui sub ipso est: scilicet de ipso fumo paulatim ascendente: et ideo est in medio flāma valde alba et spissa. Illud aūt qd distat a medio diffusum est ad latus alterū et est tenue: et ideo habet flammam tenuē ad modū nubis albe: et hec vocatur coma. Et hoc Constantinus dicit super libro Methe. concordans. s. cum Auicena et Algazele. Ex his aūt habet: q cometa est ex vapore terrestri multum exaltato igne inflāmato continue eleuato et comato siue caudato. Et talis est hominis superbia: que in altū se erigit: vehemēter incendit: cōtinue ascēsum petit: et caudam post se trahit. Primū est contra naturam: q homo est nature terrestris tam in origine q resolutione: q de terra est et in terrā reddit: terre aūt: cum sit grauis nō est ascendere: sed descendere. Ex quo p3 q non est hominis superbire: sed potius se deijciendo humiliare. Et ideo Eccle. x. Exprobādo dicit ei. Quid superbit terra et cinis? Secūdu3 aūt: scilicet igni: q homo superbus frequenter et faciliter pro modico indignatur et excandescit in irā. Hoc inq inest ei preter naturam. Non. n. ex nā ppa vapor habet caliditatem: s3 potius frigiditatem: cū terra sit elemētū naturaliter frigidū. Inest ergo illi incensio ex loco ad quē eleuat. Sic homini est preter natura3 q feruescat in iram nimiam: q homo est animal mansuetū natura. Inest ergo inflāmatio iracūdie ex ipsa elatione superbie. Eccle. x. Non est creata a deo hominibus superbia nec iracundia nationi mulierum. Est et superbie propriū expectere in hominibus continuū incrementū: et ideo nunq quiescit: q semper petit ascensu3: sm illud ps. Superbia eorum qui te oderūt ascēdit semper. Patet etiam q superbia dū semper vult preire: aliorum sequelam expectit tanq caudam vel comam habere. nullum. n. vult precedere se: sed omnes retro venire. Et ideo dicit Apoc. 12. q cauda draconis trahebat tertiam partem stellarum celi. Secūdo cometa significat superbiam propter aspectū: q cometa de die non apparet: sed solū de nocte conspicit: q. s. homo superbus dū lucem gratie amittit: tenebras ignorātie necessario incurrit. Job. 37. In manibus abscondit lucem: idest superbis. Unde glosa dicit ibi: q inanes sunt qui se elatis cogitationib⁹ extollunt qbus lux abscondit:

[Margin notes: Cōstāti. / Auice. / Algazel. / Eccle. / Eccle. / ps / Apoc. 2 / Job.]

absconditur: quia veritatis eius cognitio denegatur. Tertio cometa significat superbiam propter motum: quia comete rotantur ad modum stellarum et sequuntur eas quousque absconduntur. Et per hoc Alpetragius in astrologia sua noua: probat ignem moueri circulariter: quia .s. iste vapor incensus ei adherens in circuitu rotatur. Unde et Ptholo. in Centiloquio in propositione tertia; vocat cometas secundas stellas: secundum expositionem Haly: et Abrahain. Sic etiam superborum est proprium inuolutiones et circuitus querere. secundum illud ps. In circuitu impij ambulant: quia dum interiora non appetunt in exteriori labore fatigantur. ¶ Quarto cometa significat superbiam propter signum: quia comete signant mortem magnorum: destructionem regnorum: et concitationem bellorum. Unde recitat Seneca in tertio libro de naturalibus questionibus: quod post mortem Demetrij regis parum ante bellum achay cum: cometa fulsit non minor Sole secundum apparentiam. Similiter ante aduentum Caroli Comitis prouincie et fratris Regis Francie: qui erat per papam Urbanum factus Rex Sicilie: et vocatus ab eo vt veniret in regnum: quod scilicet fuit anno .1264. sequenti anno: apparuit cometa magnus in mense Augusti iuxta signum Cancri paulatim procedens versus meridiem donec ad stellationem orientis appropinquauit: et nunc ad vnam partem nunc ad aliam dirigebat comam durauitque per plures menses: cuius coma se extendebat in longitudinem per quartam partem nostri hemisperij. Et sequenti anno .s. 1275. debellatus est Manfredus: cum exercitu suo per dictum regem Carolum apud beneuentum: vbi ipse Manfredus occubuit cum magna strage gentis sue. Ratio autem predicte significationis comete est: quia comete sunt de complexione Martis et sunt ab ipso vt a primo efficiente: licet coniunctio eius cum Joue augeat hoc. Dominium autem Martis signat mortem violentam qua magis moriuntur magni quam parui. Et quia Mars est inclinans ad iram concitat calorem regentium populos: cuius commotio fortior est in magnis quam in paruis. Hec omnia signata per cometas superbiam sequuntur. s. occisio magnorum: dum vnus contra alium insurgit ex superbia. Et ideo dicitur Esa. 14. de Rege Caldeorum superbo. Tu vulneratus es sicut nos et nostri similis effectus es: detracta est ad inferos superbia tua: concidit cadauer tuum. Item destructio regnorum: quia .s. per superbiam diuiduntur gentes: et regna: quia Luce. xi. dicitur. Omne regnum in se diuisum desolabitur. Item concitatio bellorum. Unde Prouer. 22. Arma et gladius in manu superbi.

Marginalia: 3 / Alpetra. / Ptholo. / Haly / Abraha. / ps / 4 / Seneca. / Esa. / Luc. / Prouer.

¶ Comete signant mira: et representant Christum. Cap. 93.

Ptholemeus propositione. 13. Centiloquij dicit. Cum ipsperica vis aliquid promiserit: semper oportet a secundis stellis testimonium accipere. Ubi querit expositor: quare secunde stelle: vt sunt comete et huiusmodi: magis significant visiones illas mirabiles: quam ipse prime stelle? Et respondet quod iste secunde stelle non solum signa media illius mirabilis visionis: quod debet accidere mundo: imo sunt etiam principia ipsorum mirabilium. Unde quando ista apparent: non oportet multum expectare effectum: quia ipsa sunt principia effectus. Sic accidit de Christo apparente in carne: qui est causa mirabilis nostre visionis: scilicet visionis dei: quia non solum est medium ad ostendendum nobis vltimum obiectum: quod deus est: sed ipse est obiectum: et in eo certissime est nostra salus. Et propterea Joan. 17. postquam dixit christus. Hec est vita eterna vt cognoscant te verum deum: addit. Et quem misisti

Marginalia: Cs. / Joan.

Jesum Christū: non q vita eterna cōsistat in videndo humanitatem: sed qz in Jesu xpo: r est mediū.s.humanitas: r est obiectū.s.diuinitas. Figura huius.

Gene. Gene.42. vbi dicit. Qd Joseph dixit fratrib⁹ suis: nō videbitis faciē meā nisi mediante Beniamin fratre vestro. Joseph in lingua egyptiaca. dictus ē Saluator: ecce deus. frater vester fuit: qz factus hō: r bene Beniamin: qui interpretat filius virtutū: qz hō factus est filius dei: nūq̄ igit videbimus faciē Saluatoris nisi mediante fratre nostro Christo: q est mediū ad salutem bonis: sed ip

Qō. se ēt malis est mediū ad dānationem. Questio fit ab Alfragano. Cum luna sit

Alfraga. nobis mediū ad videndū lucē Solis de nocte. lux. n. sua ē lux Solis: q̄re i eclypsi facit nobis tenebras? Et respondet q Luna nō abscondit simpliciter lucem Solis in eclypsi: sed solum abscondit terre: q̄ tūc est opposita Soli. Per Lunā intelligo xp̄m inquantū est hō. Per Solē intelligo diuinitatē. Chrs inquantum hō fuit mediū nobis ad videndū diuinitatem: sed illis q sunt dati terre vel terrenis: q totaliter sunt oppositi deo: est cā tenebrar eternar. Fuit igit nobis

Luce. mediū salutis ipse Jesus: r hoc ē: qd dicit Luce.xi. Jesus aūt transiens per me

ps dium illor ibat. Et ēt potest adduci illud ps. Deus aūt rex noster ante secula operatus est salutē in medio. Ubi nota q salus nostra cōsistit in fruēdo deo: ita

Sco. q initiatiue ē in vidēdo deū: sed cōplectiue in fruitione: vt dicit Sco. in.4. di. Dicit aūt ps: q deus hāc salutē.s. fruitionis siue visionis sue: operatus est i me

Phs. dio. Unde nota q sup illo verbo phi.2. de anima. Scdm tactū homo est prudentissimū aīalium. Expositor: facit qōnem: r dicit. Cum visus maxime omniū

Phs. cognoscere nos faciat r multas differētias demōstrat: vt dr.1. Metha. qz spūa

Qō. lior est oib⁹ sensibus: q̄re aūt pfecta cognitio seu prudētia hoīs nō respōdet visui: sed respondet tactui? Respondet q visus r auditus habēt medium extraneū seu sepatū.s. aerē vel aquā: qd nihil facit ad dispositionē anime: s₃ tactus habet medium cōiunctū.s. carnē. Unde qz caro in hoīe: q̄ est mediū coniūctū: est nobilissima: ideo seqtur q anima hominis sit nobilissima: r pueniat ad magnā cognitionē. Medium igit coniūctum est causa q homo pceteris animalibus cognoscat. Sic suo modo est spūaliter. Ubi nota q ad salutē: q̄ cōsistit in cognitione seu fruitione vltimi speculabilis siue fruibilis: nullus antiquorum patrū potuit peruenire: quod fuit magnū mirū: merito enim debet corresponn

Aug. dere premiū: sed ipsi fuerūt magni meriti. Nā Aug. dicit. q Celibatus Joannis non pfert cōnubio Abrahe: r tñ de Joāne Christus dixit. Inter natos

Qō. mulier non surrexit maior Joāne baptista. Quare igitur. illi antiq non peruenerūt ad dei visionē? Certe qz non habebant mediū cōiunctū. Nā quando filius dei accepit illā nobilissimam carnem ex purissimo sanguine beate virginis

Paul. Marie r obtulit eam in ara crucis: factus est medium coniunctū. Uñ Apost: Mediator dei r hoīum homo xp̄s Jesus fuit mediū salutis q etiam ipse fuit salus: qz nō solū fuit homo q est mediū (vt dictū est) sed fuit deus: qd est obiectū salutis. Et ideo Luce.23. ipse dominus ait. Ego sum in medio vestri: sicut qui ministrat: scilicet nobis salutem r vitam eternam. Sicut ergo. Cometa ē principium r causa effectuū mirabilium. Sic Christus est causa r principium mirabilis nostre visionis siue fruitionis in patria.

¶ Quia

¶ Quod Cometa facit terremotum. Cap. 94.

P Hilosophus primo Metheor. querit. Quare quando apparent Comete in regione illa super quam directe apparent: et in signo dominante illi regioni: fiunt terremotus? sicut recitat ipse: quod hoc factum est in achia. Et respondet. Pro quo nota: quod terremotus non possunt fieri sicut ipse in tertio eiusdem dicit. nisi in terris montuosis: que terre sunt antrose. Unde in Asia que plana est: non possunt fieri: nec fiunt terremotus. Et quia natura non sustinet: vel non datur vacuum. Antra illa plena sunt aere humido. Unde quamdiu aer ille est humidus: quia est equaliter vel aliqualiter conformis loco in quo est: quia aliqualiter grauis: non mouetur nec mouet terram: quando vero in virtute Martis ignitur: et sicut vapor comete fit difformis loco in quo est: et tanquam difformis: quia ibi male stat: commouet terram. Conformitas igitur aeris ad locum in quo est: facit terram quiescere: sed difformitas propter inflammationem commouet terram. Et aliquando ex tali commotione tota vna regio seu patria destruitur. Sic suo modo se habet de habitantibus in domo domini siue in ecclesia. Nam ecclesia dei debet esse turris pauperum: nutrix pupillorum et viduarum. Propter hoc. n. fuit dotata sic ecclesia: vt prouideret fabrice ministris et pauperibus. Et ideo quando in ista domo habitant filii: scilicet superiores vel prelati: qui conformes sunt moribus eius: tunc terra illa est inquiete: et in exaltatione: sed quando habitantes in ecclesia igniuntur igne viciorum: quia auari: luxuriosi: superbi: elati: latrones. Oportet tunc quod terra vel patria commoueatur: et sic destruitur et perditur. Et vere hoc totum fit a Marte. Dicit enim Alcabitius: quod Mars de etatibus habet adolescentiam et iuuentutem. Vere quando habitatores domus dei. s. prelati ecclesiastici sunt iuuenes moribus hoc sequitur. Et ideo deus comminando destructionem populi. Esa. 3. dicit. Dabo pueros principes eorum. Si igitur domus dei vel ecclesia cadit et continue deficit: non miremur: quia tales prelati non sunt constructores: sed destructores. Figura huius. Job. 1. vbi dicitur. Quod vescentibus filiis Job in domo primogeniti Job: ventus deserti concussit quatuor angulos domus et cecidit. Job interpretatur magnus. Magni dei summus filii nos: primogenitus est christus: sed quando tota nostra intentio est comedere bibere: et inebriari. tunc ventus superbie et aliorum viciorum: scilicet luxurie: et auaritie: diruunt domum dei: scilicet congregationem fidelium. Et ideo bene dicitur in ps. Beati qui habitant in domo tua domine. Pro quo nota: quod habitare est frequentatiuum huius verbi habeo: et ideo habitare idem significat quod frequenter habere: frequenter autem res haberi non potest nisi sit conformis habenti. Unde ille dicitur habitare in domo vel in loco: qui est conformis conditioni domus vel loci: qui autem difformis est: non est habitator: sed destructor. Et licet multis sanctis episcopis et prelatis hoc possit applicari. Pro nunc tamen precipue pro exemplo ponemus beatum Nicolaum episcopum: qui vere conformiter habitauit in domo dei. Pro quo nota quod vt astrologi dicunt. Domus ascendens est maioris efficatie quam quecumque alia domus: que tamen sunt duodecim: nam ascendens siue prima domus conseruat animam et corpus: et causam assignat Philosophus. 8. phy. Ubi nota: quod corpora celestia agunt in inferiora: quia sunt in instrumenta

Alcabi.
Esa.
Job.
ps
Phe.

substantie separate mouentis ea. vnde quecunque agunt: agunt vt instrumenta. Illa aũt substantia separata mouens stat in puncto orietis. qꝛ igiť domus ascēdēs imediate mouetur a substantia separata: ideo est tante efficacie. Sic suo modo se hꝫ de domino dei. Sanctificatio. n. ⁊ iustificatio per sacramenta: que fit a domino dei: ⁊ ab eius ministris fit solũ instrumentaliter: sed principaliter a substantia sepata. s. a deo q̄ mouet eos: ⁊ iõ qñ deus imediate eam mouet: tũc est efficacior. Sic vero se habuit de domino dei q̄tũ ad btũm. B. qui non fuit electus per symoniam: sed deus imediate elegit eũ: ⁊ sic vere fuit conseruator aiaꝝ ⁊ corporum. Et de ipso vel in ꝑsona eius possunt dici vba. ps. Ego aũt sicut oliua fructificaui in domino dei. Ubi nota ꝙ scriptura sctõs vocat oliuas: vnde Apoc. 1. Dabo duobus testibus meis ⁊ ꝓphetabũt. Et seqť. hi sunt due oliue. Et nõ sine causa. Pro quo nota ꝙ sup lib. de vegetabilibus ⁊ plantis. fit qõ. Quare oliue nõ oi anno fructificant. aliqñ. n. duob⁹ annis fructificabũt: ⁊ aliqñ vno anno ⁊ non alio? Et dicũt aliqui ꝙ hoc accidit: qꝛ vno anno qñ fructificãt: excutiũtur ⁊ cadũt ramusculi virides: ⁊ iõ secũdo anno non possunt fructificare. Pro quo tñ nota: ꝙ omnes posuerunt solem esse patrem planetarũ: ⁊ ratio est: naꝫ qꝛ planete non habent tantum calorem: vt digerere possint: ideo indigent calore exteriori. Calor aũt Solis: qꝛ tẽperatus est: est causa eaꝝ digestionis: ⁊ per consequẽs vite: sine digestiõe. n. nõ possunt viuere. Ponũt ẽt Astrologi ꝙ qđlibet signum habet dominium super certas arbores ⁊ plantas. Unde signum Tauri dominať oliuis: sicut leo dominať palme. Hinc est ꝙ quando Sol est in Tauro. s. in mense Aprilis: oliue florent. Unde si Sol tunc est liber a malis planetis: qꝛ. s. nõ est cõiunctus eis corporaliter: nec per aspectum: flores proficiunt ⁊ sic fructificant. Si vero Sol est iunctus maliuolis planetis. s. Saturno ⁊ Marti: flores deficiunt ⁊ nullũ faciunt fructum. Sic suo modo accidit de sanctis. Quoniam sicut oliue ⁊ alie plante non proficiunt sine Sole: sic homines: quicũq; sint: sine sole iustitie xp̃o proficere non possunt ad aliquem fructũ spiritualem. Unde Joã. Sine me nihil potestis facere. Quãdiu autem Christus fuit iunctus corporaliter cum maliuolis viuens. s. in isto mundo maliuolo. oliue. s. sancti fuerunt flores: sed tales flores defecerunt. Nam in eius passione omnes discrediderunt. excepta beata virgine Maria. Sed elõgato Christo a maliuolis: ascendente: scilicet quo ad corpus ad celos ac mittente spiritũ sanctum: sancti fecerunt fructũ: nulloq; vento timoris sunt moti. Unde Apostolus ad Corin. dicebat. Quis nos separabit a charitate Christi: tribulatio an angustia? Merito igitur sancti comparantur oliuis. Et beatus. B. vere ⁊ recte potest dici oliua. Pro quo tamen nota: ꝙ super libro de vegetabilibus ⁊ plantis fit questio. Quare alique arbores in hyeme perdunt frondes. oliue vero ⁊ alie multe non? Et ad hoc assignantur due cause. Prima quarum est: ꝙ in hyeme propter elongationem Solis. pauca fit in eis digestio: ⁊ ideo illud quod digeritur vix sufficit ad nutriendum stipitem ⁊ ramos. Alia causa est. Nam meatus ramorum per quos venit nutrimentum ad frondes: in hyeme propter frigus congelantur: ⁊ sic nutrimentum non potest transire ad frõdes ⁊ sic cadunt. Sed in oliuis ⁊ alijs multis que non perdunt frondes: tãtus est calor: vt ⁊ dirigere possint: ⁊ non timent congelationem frigoris. Talis

Ps. Apoc. Qõ. Joan. Paul. Qõ.

vere

vere fuit beatus. M. Tantus.n.fuit in eo calor charitatis: quod nō solum sibi fuit sufficiens: sed et frondibus. Sicut.n. frondes viuūt de humore arboris: ita et subditi viuūt: vel viuere debēt de doctrina: et exēplis plati quātū ad vitā spūalē: et de tēporalibus subsidijs quātū ad corporalē. Et propterea fuit dictū Petro ter: pasce agnos: pasce agnos: pasce oues. s. doctrina: exemplis: et rebus temporalibus. Sic vere fecit beatus. M. vt patet in eius historia: de eo habetur figura huius. 3. Regū. 6. vbi dr. Quod Salomō fecit duo cherubin: quorū qlibet habebat in altitudinē cubitos decē: et tantūdem extēdebat alas: et erat de ligno oliue. Sic secularis potestas est vnus cherubin. Et episcopi sūt cherubin seu angeli. Unde Apoc. 2. Episcopi angeli vocantur. Et sic vere corum tanta debet esse altitudo contemplationis: quanta latitudo actionis: quia decē precepta: que cōtemplāt: debent circa proximos operari. Et sic fuit beatus. M. Bene igitur dicit. Ego autem sicut oliua fructificaui: et etiam Osee. 14. Erit quasi oliua gloria eius: et odor eius vt libani. Regū. Apoc. Osee.

¶ De luce et eius proprietatibus Realis descriptio. Cap. 95.

Lux: secundū Damas. est species per oia sibi similis: de luce aūt quid sit | fm rem: vtrū. s. sit substātia vel accidens: diuersimode loquūtur auctores. Nam Aristo. dicit lumē non esse corpus: nec a corpore defluxum. Damas. ēt dicit lumen propriam hypostasim. i. substantiam non habere. Secūdum Augu. super gene. ad litterā. Lux est substantia corporea summe simplex in genere corporū: summe multiplex in efficientia: summe nobilis et absolute penetrationis: et minime resistentie: et summe disparia et contraria generans: et concilians: summe cōuertibilis: summe naturalis motionis principiū et origo: summe perfectibilis: summe iocūda: summe cōicabilis. Unde luce in corporibus nihil est vtilius: nihil cōuenientius: nihil pulchrius: nihil velocius: nihil subtilius: nihil in passibilius: nihil virtuosius inuenitur. Est autē differentia inter lucē et lumen. Nā lumē est quidam defluxus a luce: siue irradiatio defluens a substantia lucis: lucē aūt dicit ipsam fontalem substantiam: super quā lumen innititur. Si.n. lux considerata in se sit accidens per se: causaretur a forma subiecti sui. Unde si lux in aere esset accidēs causaretur lux vera a forma aeris: quod esse non pōt. Propterea lux mutat subiectum suum: quod patet: quia lux est naturaliter in oriente: accidētalr vero in occidente: et lux orientalis generat primam sibi: et ita deinceps vsqz ad occidentē. Accidētia.n. non permutāt suū subiectū: nec extra illud agunt: ex quo videtur quod lux non sit accidēs. Preterea si esset accidens aeris: necessario moueretur aer subito ab oriēte in occidētem secūdum subitum motum lucis: sic autem moueri subito non contingit aeri: nec alicui elemento. Preterea luce nihil est nobilius: accidens autem est ignobilius substantia. Ex quo videtur quod lumen non sit accidens: cum aer longe sit ignobilior ipsa luce. Sed lux si est corpus: difficile est intelligere: qualiter lux sit in aere vel cum aliquo corpore diaphano: vt in christallo: cum duo corpora non possint simul esse in eodem loco. Non est tamen inconueniens nec impossibile ponere lucem esse substantiam corpoream: et esse simul cum aliquo alio tempore: videmus enim aquam et cinerez pariter iungi: et misceri salua vtriusqz corporeitate et localitate: vtriusqz superficiem ab alio distinguente: et vtriusqz partes infra Aristo. Damas. August.

propriam superficiē continente. (qđ tamē intellige caute.) Quātūcūq3.n. simul misceant cinis ⁊ aqua: pmanet tñ aqua in sua corporeitate p partiū suaꝝ coherentiā ⁊ continuitatē: ⁊ similiter cinis in sua: nec propter istā mixtionem ⁊ vnionē simul sunt duo corpora in vno loco: imo aqua habet suum locū proprium: ⁊ cinis suum. Sic lux poteit esse in aere vel in quocunq3 alio corpore: salua vtriusq3 corporeitate: ⁊ suarum partium substantialiū continuitate. Ubi ⁊ lux subintrans ad interiora aeris vel cristalli habet suū locū ipsius superficiē ambientē: ⁊ a substantia adiuncti sibi corporis distinguentē: q̄uis non possit propter simplicitatem sue substantie recte percipi vel videri in re: imo qđ mirabilius est: multe luces pariter concurrentes in permixte: ⁊ tñ vnite ꝯiungunt: salua cuiuslibet substātiali forma: qua ab alia differt. Licet nulla respectu alte

Diony. rius materialis sit vel formalis: sicut manifeste docet ⁊ dicit Dionysi. in lib. de diui. no. cuius hec sunt verba. Lumina inquit lampadarum cum sint i domo vna tota inuicē totis sunt cōia: diligentē tñ habēt a se inuicē discretionē: vnita discretione ⁊ vnitate discreta: videmus.n. multis ad vnum lumen accensis lāpadibus iuxta oīum lumina vnam claritatē ⁊ discrete lucentē: nec poterit qs: vt arbitror: alicuius eorū ab alijs ex aeri cōtinēte: cetera dū simul sūt ibi seque strare: aut alterū sine altero cernere: totis inconfuse inuicem contemperatis. Subducta autem vna simul ⁊ propriū lumē recedit: nihil secum ceterorū lūminum auferens aut de suo alequid eis relinquens. Erat.n. omnium vt dictū est pfecta vnitas naturaliter permixta ⁊ nulla parte confusa: que si tanta est in hoc corporali aere ⁊ materiali lumi e ⁊c. Hucusq3 Dionysius manifeste docet luminaria simul vniri salua tamen cuiuslibet proprietate substātiali: ⁊ accidē

Diony. tali quas deferunt secum siue accedendo siue recedendo. Lux itaq3 sm Dionysium est substantia in se subsistens a qua procedit irradiatio quedā: ⁊ illuminatio corporū aliorū. Semper.n. lucet lux in se: ⁊ tñ non semper illuminat: sed solum qñ inuenit corpus habēs materiā dispositā: ⁊ aptā ad illuminationem: vt

August. dicit Augustinus. Substantia.n. celorum est vere lux que in corporibus obtinet primum locum. Et tamē celū non illuminat in tenebris vel in nocte. Semper ergo lux lucet inuisibiliter ⁊ in tenebris: sed nō semp illuminat visibiliter: vnde virtutē lucis sentit omnis creatura. Inuisibiliter.n. operatur virtus lu

Alb. cis sensum ⁊ motum in aialibus: vt dicitur in libro fontis vite. Dicit Alb. in li

Hypoc. bro de iuditijs astrorū. Hippocratē dixisse ⁊ docuisse: φ nisi stellarum lux de nocte subtiliaret densitatem aeris: destrueret omne corpus animatum: ⁊ tamē certum est stellarum lucem de nocte sepius non videri. Impressio.n. ⁊ operatio lucis est manifesta in mari: qꝛ fluit ⁊ refluit per applicationem Lune ad aliquem situm: siue illuminet aerem siue non. In visceribus etiam terre: vbi non attingit lumē: virtus lucis operatur: vt patet in mineralibus ⁊ rebus alijs ibidem generatis: ⁊ breuiter presentia lucis est necessaria in omni corpore mixto: per quam contraria in elementis vniunt. Lux ita a summo celo vsq3 ad centrū mundi est diffusa: que in sua substātia ⁊ radice est vna ⁊ simplex: variata tamē secundum diuersitatem recipientium: siue Solis siue aliorum corporū superiorum vel inferiorū: vbi est vna substantia: virtus: ⁊ operatio lucis: licet nō ita

Damas. minositatis. Hec est primogenita lux q̄ creata fuit die primo: vt dicit Damasce.

que

que corpori solari et ceteris celestibus quarto die factis superfertur. Unde Sol et sidera primeui luminis nebicula sunt: que propter susceptionem lucis incorporalis sufficiunt sine sue substantie deperditione ad illuminationem perpetuam et perhenem: Unde illa lux vbique attingit et omnia corpora secundum magis et minus perficit et disponit. Lux igitur radix fundamentum quam omnis illuminationis vna est in substantia: que non continetur accidentaliter ab aliquo: corpore inferiori: sed magis continet omnia corpora: respectu quorum penitus formalis est: licet in se sit materialis et situalis: et ideo lux cum sit materialis habet potentialiter partem extra partem: quia vero formalis: habet actu partem extra partem: quia quod habet materia in potentia: hoc habet forma in effectu. Ex quo manifestum est: quod cum lux in genere corporum: minimum habeat de materia: et maximum de forma: vicinior est forme quam materie. Et ideo ratione materie est in minimo. scilicet in puncto: ratione vero forme est in omni loco. Nam vnumquodque habet ita moueri ad locum sicut ad formam suam: vt dicit Aristo. quia forma quanto est nobilior: tanto materiam suam plus extendit: vt dicit Algazel. propter quod cum forma lucis sit nobilissima in genere formarum corporalium: maxime materiam suam distendit. Et ideo vnus punctus luminis siue lucis sufficeret ex se ad illuminationem totius orbis: propter materie sue nobilitatem et forme summam actualitatem: secundum Algazel. vna igitur est lux simplex et vniformis in sua essentia quamuis diuersa sint luminaria que inter se sunt distincta. Quamuis videantur in vno actu vniformiter aggregata: nec lumen vnum intrat substantiam alterius: quamuis sensibiliter tanquam vnum lumen vniri videantur. Non est ergo inconueniens ponere duo corpora simul: quorum vnum est subtile et formale et quasi complementum alterius: reliquum autem est materiale et imperfectum. Duo vero corpora glorificata in eodem vbi esse non possunt: quia neutrum respectu alterius materiale: potest esse in aliquo vel formale. Sed glorificatum et non glorificatum simul esse possunt: sine aliquo inconuenienti: sicut expresse dicit Augu. Lux vt dicit Basi. est maxime mobilis: incessanter enim mouet se et gignit linealiter et circunferenter in omnem partem se mouendo et diffundendo: vnde quantum est de se subito mouetur. Lux enim summe est actiua et sine resistentia ad intima cuiusque rei penetratiua. Diuersorum et disparium generatiua: et contrariorum in elementis et corporibus mixtis in concordiam et vnitatem reductiua: suorum radiorum proiectione: directione: intersectione: confractione: et reflectione omnium: in esse productiua in esse conseruatiua: vel ab esse dissolutiua: vt dicit Calcidius super Thimeum: vite et permanentie cuiuslibet rei regitiua est lux et directiua: suiipsius naturaliter multiplicatiua. Lux enim multiplicat se gignendo: gignit lucem: et lux genita simul gignit et generat lucem sibi succedentem: et sit in vno instanti vnus punctus replens lumine totum orbem. Item lux est sui et aliorum manifestatiua: colorum per sui incorporationem in superficie humidi perspicui effectiua: sicut dicit Aug. lux tenebras expellit: merores dissoluit: insidias prodit: securitatem parit: omnem spem letam iocunditatemque inducit: rebus omnibus formam et decorem tribuit et inducit: quia sine luce omnia corpora occulta remanent et ignota. Aufer inquit

Aristo.
Algazel.
Algazel.
August.
Basili.
Calcidi.
August.

Damaſ. Damaſ.lucem ⁊ oīa in tenebris incognita remanebūt. Lux igitur ſm Ambro.
Ambro. ⁊ ēt ſm Baſil.eſt pulchritudo oīs viſibilis creature:cuius gratia maxima eſt
Baſili. in aſpectu:que cetera mūdi mēbra laudibus efficit digna. Hec vt dicit Baſili. Idem eſt angelorū ⁊ ſanctorū ſuper celū quietiſſima habitatio. Hec ſumme tri nitatis per exemplum eſt demonſtratio manifeſta. Hec lux ſine diminutione ſui eſt luminoſitatis manifeſtatiua: ⁊ diffuſiua:que ī ſuperficie vmbroſi corpo ris recepta non ſe profundat q̄tū ad viſibilē ſpeciem:ſʒ quo ad virtutē:vt dicit
Iſidor. Iſidorus. Multas alias proprietates laude dignas habet lux quo ad ſuaʒ ſub ſtantiaʒ:virtutem: ⁊ operationem:cuius ſubſtantia nihil inuenitur purius. Unde tranſiēs per ſordes nō ſordeſcit:cuius virtute nihil eſt actualius:cuius operatione nihil vtilius in corporibus inuenitur:vel reperitur.

¶ Lucis Moralitas. Cap.96.

Lux multipliciter ſumitur in ſcriptura. Eſt.n.ſicut dicit Mauritius. I Lux exterior ⁊ mundana. Secundo interior ⁊ humana. Tertio ſupe rior ⁊ diuina. Quarto īferior ⁊ terrena. Quinto deterior ⁊ valde vana. Sexto debilior ⁊ valde miſeranda. Septimo nobilior ⁊ valde honorāda. Cū igitur lux ſit illud:per quod rerum notitia nobis datur intelligi: q2.ſ.nihil po teſt ſenſibiliter videri niſi lucis mediante beneficio. Hinc eſt ꝙ omnis notitia: vel omnis virtus: vel res ſignificatiua poteſt per lucem proprie denotari. Pri mo igitur eſt lux exterior: ⁊ iſta eſt ſplendor notitie:quaʒ habemus per creatu ras. Creature enim ſuum predicant creatorem: ⁊ ad ipſum cognoſcendū lucē
Paul. vere notitie nobis fundunt. Teſte enim Apoſtolo Romano.1. A magnitudi
Geneſi. ne creature poterit earuʒ creator videri. Unde de creaturis dicitur gen.1.fiāt luminaria in firmamento celi vt luceant ſuper terraʒ. Secūdo lux interior eſt
Job. lux rationis ⁊ diſcretionis:grē ⁊ ſapie. Job.38. Indica mihi ſi noſti in qua via
Joan. habitat lux. Tertio lux ſuperior eſt deus:q2 ſicut dicitur.1.Joan.1. Deus lux eſt ⁊ tenebre in eo non ſunt vlle. Quarto lux inferior eſt homo perfectus: quia ſicut dicitur Prouerbi.4. Juſtorum ſemita quaſi lux ſplendens.5. Lux dete
Job. rior eſt mundi proſperitas:de qua Job.38. Auferet ab impijs lux ſua.6. Lux
Job. debilior eſt vita humana:de qua Job.17.dicitur. Rurſuʒ poſt tenebras ſpero lucem.7. Lux nobilior eſt vita eterna:de qua Tobie.13. Lux ſplendens ſplen dida luce fulgebit. Breuiter ergo dico ꝙ. Primo eſt lux honorāda:q̄ eſt deus. Secundo eſt lux imitanda:que eſt vir perfectus. Tertio lux continenda: q̄ eſt perfectio virtutum. Quarto lux affectanda: que eſt gloria eterna.5.lux dete ſtanda:que eſt proſperitas temporalis. Primo dico ꝙ eſt quedā lux que debet honorari. Et iſta eſt deus. Deus.n.eſt lux: ⁊ tenebre in eo nō ſunt vlle. Lux.n. inter oēs formas corporales obtinet principatū. Habet enim actus intra ſe ꝓn cipales ⁊ excellentiores ꝙ omnes forme alias antecellit. Sic deus inter oēs naturas ſpūales principatum obtinet:nec eſt aliquid creatuʒ quod ſibi valeat comparari. Et ideo xp̄s deus noſter dicit ſic. Joan.9. Quamdiu ſum in mun
Joan. do lux ſum mundi. Et Joan.8. Ego ſum lux mundi. Pro quo nota ꝙ ſicut lux Primo habet naturaliter conditionem valde nobilem. Secundo durationeʒ valde ſtabilem. Tertio diffuſionem valde mobilem. Sic vere deus. Primo eſt conditione nobiliſſimus. Ego inquit. Secundo duratione eterniſſimus.

Sum.

Sum.n.3.diffusione agillimus lux mūdi. Dicamus ergo primo q deus dr lux
rōe nobilis cōditionis: qd ostēdit̄ .cū dr .Ego. Sic igitur lux omnia corporalia
precedit in nobilitate: ꝛ ideo sicut res nobilissima primo oīu3 fuit creata ꝛ facta
inter oīa opera creatoris: sicut dicitur Gene. 1. Fiat lux ꝛ facta est lux. Sic ve-
re deus nobilitate excellētia ꝛ dignitate cuncta precellit. Et sicut prima ꝛ primi- Joã.
tiua ꝛ principalis causa oīum rez omnia superat ꝛ precedit. Joan. 12. Ego lux Apoc.
in mundum veni. Et Apoc. 1. Ego sum primus ꝛ nouissimus. ❡ Scdo deus ē 2
lux rōe stabilis durationis: qd ostēdit cū dr. sum. lux. n. h3 nām incorruptibi-
lē. ex quo. n. creata fuit semel. esse postea non cessauit: nec fuit ī virtute dimīnu-
ta: nec in essentia variata: quinimo ēt tanta est ipsius incorruptibilis conditio:
q q̄uis super feces transeat incessanter: nullā tñ exinde contrahit corruptela3:
significans proprie diuinā essentiā: que nec tēpore variat̄: nec in virtute dimi-
nuit̄: nec illapsione: qua rebus corruptibilibus illabit̄ aliqualiter maculat̄: sed
in propria essentia ꝛ natura cōsistit ꝛ incōmutabiliter stabilit̄. Sū. ingr. Deus
n. lux est ꝛ lucē habitat inaccessibilē: sicut dr. 1. Timo. 6. Et iō ipse dicit. Joā. Paul.
9. Ego sum lux mūdi. Et Joā. 1. Ipse erat lux vera que illuminat oēm hoiem. Joan.
Est igit̄ lux rōe stabilis durationis. ❡ Tertio dico q ipse est lux rōne mobilis 3
seu agilis diffusiōis: qd ostēdit̄ cū dr. lux mūdi. Sic. n. lux est sui ipsius maxie
cōicatiua: ꝛ ab oriēte ꝛ occidente sui subito diffusiua: occultoꝝ terre penetrati-
ua: lapidū p̄cioꝝ ꝛ metalloꝝ in terra inuisibiliter gñatiua: ꝛ elemētoꝝ cōtra-
rioꝝ in vno mixto cōciliatiua: ꝛ cōcordatiua: aeris insup illuminatiua: ꝛ tene-
braꝝ ꝛ caliginis fugatiua: ꝛ ēt vite aīaliu3 causatiua ꝛ cōseruatiua: sicut dr in li-
bro de fonte vite. Sic deus per btā3 incarnationē se hoibus cōicauit: ꝛ ab oriē-
te in occidēs. i. de celo ad terrā se diffudit ꝛ subito trāsportauit. occulta terre. i.
secreta vteri virginis inuisibiliter penetrauit: ꝛ ibidē p̄ciosum lapidē vel metal
lum v3 corpus suum admirabiliter fabricauit: ꝛ sic diuersa elemēta. i. diuersos
hoies in vno mixto. i. in vna ecclesia ꝯcordauit ꝛ adunauit. Aerē. i. mūdū p̄di-
cando ꝛ docēdo sua benedicta p̄sentia illuminauit ꝛ informauit: ꝛ sic tenebras
erroꝝ ꝛ heresum effugauit: ꝛ sic vitā gr̄e ꝛ glorie aīalib⁹. i. hoib⁹ ꝓcurauit. Si-
cut. n. dr. Joā. 1. Uita erat lux hoiu3 ꝛ lux ī tenebris lucet. Iste est ḡ lux mun- Joā.
di. i. lux mundo cōicatiua: ꝛ sic deus ē lux q̄ d3 venerari. ❡ Scdo dico q ē que 2
dā lux que debet imitari. Et ista lux signat xp̄m: vel btām virginē: vel quēlibet
virū iustū. Sicut. n. lux est in cōditione purissima: in opatione est nobilissima:
ꝛ in apparentia pulcherrima. Sic vere vir pfectus ē purus p sctitatē inocētie.
Nobilis p agilitatē obedientie: pulcher ꝛ delectabilis p honestatē apparētie.
Et iō breuiter de tali luce. i. de viro pfecto ꝛ scto pōt dici illud Sapie. 7. Can- Sapie.
dor. n. est lucis eterne ꝛ speculū sine macula ꝛ imago bonitatis dei. In qb⁹ ver
bis ostēdunt̄ sex ꝯditiones lucis: q̄ viro iusto possunt optime coaptari. Lux. n.
primo habet candorē summe notabilē. Scdo. Uigorē icorruptibilē. Tertio.
Splēdorē manifestabilē. Quarto. Nitorē imaculabilē. Quinto. Decorē rep̄
sentabilē. Sexto. Ualorē cōicabilē. Primo. n. lux solet se candidam demōstra
re. Candor inquit lucis: scdo solet semp pseuerare: iō dr. Eterne. Tertio cun-
cta manifestare: iō dr speculū. Quarto fece non sordidare: ideo dicit̄ sine macu
la. Quinto formas representare: ideo dicitur imago. Sexto se se cōicare: iō dr

bonitas dei. Ad istam.n.sicut videmus sensibiliter. Lux h3 colorē splendidū. Et ideo dr. Candor:h3 nām indeficientē.iō dr.eterne. Splēdorē illustrantē.iō dr speculū:h3 virtutē imaculatā:iō dr sine macula:h3 formā repsentatiuā3. iō dr. Jmago:h3 virtutē cōicatiuā:iō dr bonitatis dei:q.r.i. bonū est in ipsius cōicatiuū. Jste sex conditiones lucis:q in ista auctoritate notant: applicant sex virtutibus viri iusti. Que in viro iusto d3 esse. Primo castitatis r continētie pulchritudo. Jdeo dr Candor lucis. Scdo firmitatis r pmanētie longitudo: iō dr eterne. Tertio veritatis r sapie certitudo:iō dr speculū. Quarto puritatis r innocētie sanctitudo.iō dr.sine macula. Quinto honestatis r apparētie gratitudo.iō dr. Jmago. Sexto pietatis r amicitie plenitudo.iō dr. bonitatis dei. Primo igit dico q vir perfectus d3 habere pulchritudinē continētie: qd ostendit.cū di Candor lucis. Candor.n.in coloribus signat castitatē in virtutibus. Quia sicut candor est color inter ceteros purissimus:faciliter tn maculat: r i isto colore plus q in alijs macula plus indecorat. Sic virtus castitatis:plus ceteris est purior r mūdior:faciliter tn per luxuriam corrūpit: r macula.i.defect⁹ i ista virtute indecentior ceteris indicat.plus.n.apparet macula luxurie r magis notat r citius cognoscit q macula superbie vel alterius pcti. Et iō sicut lux est naturaliter candidi r fulgidi coloris: sic vir pfectus p castitatē d3 esse candidus: r per honestatem fulgidus apparere: vt de eo dicat illud Can.5. Dilectus meus candidus r rubicūdus electus ex millibus. Et bene dicit electus ex millibus: qa vir inter mille inuenit hodie hō castus. Jdeo qn inuenit bene pōt mirabile reputari.iuxta illud Ecclc.43. Pulchritudinē candoris admirabit oculus. Unde breuiter de luce spūalis Hierusalē di Thob.13. Luce splēdida fulgebit. Seruit ols circuitus murorum eius ex lapide candido r nitro mūdo. Candor ḡ est lucis: vt sic vir pfectus figuret in illo filio hois quē vidit Joā. Apoc.1.qui habebat caput r capillos candidos sicut lana alba: r cuius facies sicut Sol in virtute sua lucebat. Qr.s.vir pfectus d3 candorē castitatis habere: r per castitatē lucere: r in capite intentionis r in capillis affectionis r in facie cōuersationis: qr.s.castitas ē interius r exterius obseruāda: qd est contra hypocritas: similes Cigno:q est auis exterius in plumis candida:interius tn in carne valde nigra qr.s.hypocrite habēt plumā.i.exteriorē cōuersationē per simulatā castitatē candidā: carnē tn interius in occulto habent per luxurię denigratā:nō sic fiat: sed vir pfectus sit candor lucis vere. ¶ Scdo vir pfectus d3 habere firmitatis r pseuerātie longitudinē:qd ondit.cū dr.eterne. Lux.n.in sua cōditione r natura sine corruptione ppetuo pseuerat. Sic vir iustus semp d3 i bono pseuerare r durare: r ab esse grē nunq corrūpi deficere vel cessare. Eterne inquit:qr.s.ad virū pfectum pertinet eterne r durabiliter:non tēporaliter aut defectibiliter pmanere. Un Sapie.x. Dedit illi claritatē eternā. Et sequit. Et fuit ei in velamento diei: r in luce stellarum nocte. Jstud tn est cōtra multos qui sunt tpales nō eternales: corruptibiles nō durabiles defectiui non pmansiui. Et tales sunt vt cōiter tria genera psonarum.s.hypocrite:falsi amici: r leues seu inconstantes. Jsti ergo non sunt lux eterna sed potius lux defectibilis r infirma. Sunt.n. sicut lux cometarum que subito apparet r videtur stella: subito autem disparet: r videtur nulla. Uir aūt pfectus est lux: r ēt dicit stella. Unde Eccle.50. Quasi stella

Canti.
Eccle.
Thob.
2
Saple.
Eccle.

stella matutina in medio nebule. Daniel. c. 12. Qui ad iustitiã erudiũt multos quasi stelle. Ubi nota q̃ vt Phs. 6. Topicoꝝ dicit. Transferentes ꝑm aliquas similitudiné trã.ferũt.hec aũt est similitudo inter stellas ꝛ sanctos.oẽs.n.stelle lucem habent a Sole: ꝛ licet mutent ꝑm locũ: non tñ mutant ꝑm lucẽ. Unde semꝑ eandem lucem habẽt: vere sic est de sanctis maxime in patria. Lucẽ.n. grẽ a Christo sole iustitie habuerunt ꝛ habent: ꝛ licet loco mutati fuerint: ꝛ in mundo multas habuerint pressuras: lux tñ gratie Christi nunq̃ eos dereliqt. Et ideo dicebat Apo.ꝛ.Co.Quis nos separabit a charitate xpi. Et sic vir iustus potest dici stella matutina: que preuenit ortũ solis. Ubi tñ nota q̃ vt astrologi dicunt.hec est differentia inter Uenerẽ ꝛ Jouẽ q̃ sunt fortune: nam Jupiter dat bona aie: sed Uenus dat bona corporis. Sed ẽt nota q̃ Albubeter dicit q̃ Uenus: que ẽ stella matutina: mutat effectus ꝑm mutationẽ loci: ꝛ ideo vt dicit: si ip̃a sit in ascẽdẽte cum Marte facit sibi subditos pauperes. Sed si in medio celi: ꝛ respicit lunã: facit subditos liberales. Sic accidit de viro iusto: qui factus Marti.i.pugnis ꝛ tribulationibus in suo ascẽdẽte.i.in vita sua: suo exemplo fecit sibi subditos pauperes. Sed q: nunc ẽ in medio celi in altitudine sua: ꝛ respicit lunã.i.defectũ pauperꝝ: ideo facit subditos suo: liberales erga pauperes: ꝛ ẽt infundẽdo in eos gratiam.s.liberalitatis merito ergo vir iustus dicitur stella matutina. Apoc. 2. Qui vicerit ꝛ custodierit opera mea vsq; in finem dabo illi stellam matutinã. Et bene dicit: custodierit opera mea vsq; in finem. Sed multi mutãt opa dei in opa diaboli: ꝛ videt q̃ ibi sit stell: a ꝛ tñ nõ ẽ. Ptbol. dicit q̃ quedã cometa est que vocatur nubes de natura Ueneris: ꝛ sic apparet: non tñ est Uenus: vnde qñ ista apparet: homines mutant legem antiquam in nouam. Sic aliqui apparent boni: sed non sunt: ꝛ mutant bonos mores quos prius habuerunt in malos. Figura huius Apoc. 8. vbi dicitur. Od stella m igna ardens conbusit fontes aquarum. Sic multi apparent stella ꝛ nõ sunt: qui.s.simulant opera misericordie: qui sunt stella ardens per auaritiam ꝛ ideo comburit ꝛ consumit fontes misericordie. De talibus dicitur Job. Stelle non sunt munde in conspectu eius. ¶ Tertio vir perfectus debet habere veritatis ꝛ eloquentie certitudinẽ: ꝛ ideo dicit. Speculum. Sicut .n. videmus q̃ natura lucis est occulta ꝛ abscondita rerum ostendere: ꝛ se ꝛ quicquid absconditum declarare. Sic dico q̃ vir iustus per virtutem veritatis vult se omnibus ostendere: qualis est sine aliqua simulatione vel hypocrisi: omnibus etiam abscondita ꝛ secreta fidei ꝛ morum ostendit: ꝛ quicquid est periculosum ꝛ vtile docet: pro viribus ꝛ erudit. Iste.n. sicut dicitur Joan. 1. Est lux vera que illuminat omnẽ hominem. Et hoc ostenditur cum dicitur. Speculum. Speculũ.n. talis est nature q̃ imaginem quam recipit: statim ostendit.nescit enim aliquid celare. Quia .s. vir perfectus nihil scit de suis interioribus alij per duplicitatem.hypocrisim ꝛ falsitatem abscondere: sed per simplicitatem ꝛ veritatẽ quicquid interius in corde latet: solet omnibus declarare. Ista tamen sunt contra falsos ꝛ deceptores: qui non habent naturam speculi: sed vnum habent in corde ꝛ aliud in ore: vnum in conscientia ꝛ aliud in apparentia: vt sunt falsi: ficti proditores: falsi amici: adulatores: hypocrite. Isti igitur non sunt lux veritatis: sꝫ vmbra ꝛ tenebre totius falsitatis. Esa. quinquagesimonono. Expe-

Phs. Paul. Albub. Apo. Ptbol. Apoc. Job. Esa.

4 ctauimus lucē ⁊ ecce tenebre. Non sic fr̄es: sed simus veraces. ¶ Quarto vir
perfectus si vult esse lux: dȝ hr̄e puritatis ⁊ inocentie sanctitudinē: qd̄ ostēdit
cū dr̄. Sine macula. Sic. n. lux n̄ ī̄ȝ hȝ ita purissimā: ꝙ nullo contractu sordiū
potest maculari. Sic vir ꝑfectus dȝ esse ita sanctus: innocēs: ⁊ purus: ꝙ ꝑ con
tactū. i. societatē ⁊ vicinitatē sordium. i. pctōꝝ non possit aliqualiter infici vel
Exod. corrumpi. Sine macula inquit. Exo. 12. Erit agnus sine macula: masculus ani
ps culus. Isti. n. dicunt puri ⁊ innocētes: de talibus dr̄ in ps̄. Dn̄e quis habita=
bit in tabernaculo tuo. sequit. qui ingredit sine macula ⁊ opat iustitiā. Tales
5 igit possunt dici lux ꝑꝑ puritatis ⁊ innocentie sanctitudineȝ. ¶ Quinto vir ꝑ
fectus dȝ hr̄e honestatis ⁊ apparētie gratitudinem: qd̄ ostēdit cū dr̄. Imago.
Sicut. n. lux colorat ⁊ imaginat s̄m ꝯditiones reꝝ ꝑ quas hȝ transire. Istud
pȝ in luce transeunte per vitrū: q̄ ad colorē vitri solet colorari: pȝ ēt in iride vbi
radij solares ꝑ elementa ⁊ per terrā transeuntes induunt colorē reꝝ per quas
transeunt: ⁊ ipm̄ in iride repn̄tāt: ⁊ inde est ꝙ ibi apparet rubeus color: rō
ne ignis: color celestis rōe aeris: color ceruleus ratione aque vel maris. Color
viridis ratione terre vbi arbores ⁊ herbe virescūt. Talis lux dȝ esse vir ꝑfectus
qr̄ qcq̄d pōt inuenire coloris ꝑfectionis ⁊ virtutis in rebus ꝑ quas trāsit: totuȝ
dȝ induere ⁊ totū in imaginē ꝯuersationis sue p̄tendere ⁊ hr̄e. Alios. n. i bono
dȝ imitari: ⁊ ad coꝝ dispositionē dȝ quāto plus poterit colorari: qd̄ ostēdit cū
dr̄. Imago. Imago. n. est rep̄sentatiua figure ⁊ ꝯditionū illius cuius ē imago.
Vir. s. bō per honestatē ꝯuersationis dȝ in se hr̄e ⁊ rep̄sentare mores ⁊ ꝯditio=
Gen. nes illius q dicit Gen. 1. Faciamus hoīeȝ ad imaginē ⁊ silitudinē nostrā: vt sic
Math. de tali honestate dicat eisdē illud Math. 5. Luceat lux vestra corā hoībus vt vi
deāt vestra bona opa. Qd̄ tn̄ est contra multos siles speculis concauis: q̄ q̄uis
imaginē pulcherrimi hoīs in se recipiāt: horribilē tn̄ rep̄sentant. Vir. s. mali q̄
uis bona bonoꝝ exēpla ⁊ documenta videāt ⁊ audiāt. Horribilē tn̄. i. malā cō
uersationē ⁊ vitā in se alijs ostendūt. Et nota ꝙ aliq rep̄sentant in se imagines
diuersaꝝ bestiaꝝ: quidā leonis per supbiā: quidā lupi ꝑ auaritiaȝ: quidā porci
per luxuriā: quidā asini ꝑ pigritiā: canis per inuidiā: vulpis ꝑ malitiaȝ. Et isti
Apoc. oēs debēt timere illud qd̄ dr̄ Apoc. 19. c. s. illi qui portabāt imaginem bestie:
missi sunt in stagnū ignis ⁊ sulphuris. Nō sic ergo fr̄es. Sed habeamus hone
Paul. statis ⁊ apparētie gratitudinem. iuxta illud. 1. Thess. 5. Oēs. n. vos filij lucis
6 estis ⁊ filij dei. ¶ Sexto vir ꝑfectus si vult eē lux dȝ habere pietatis ⁊ amicitie
plenitudinē: qd̄ ostendit cū dr̄. Bonitatis. Bonū. n. est sui diffusiuuȝ ⁊ cōica=
tiuum: lux ēt lumine diffusibilis ⁊ cōicabilis: in tantū ꝙ in oriēte apparēs su=
bito in oēs partes aeris se diffundit ⁊ oībus se cōicat ⁊ ostēdit. Vn̄ etiaȝ dicit
Phs Arist. Qd̄ tāta est virtus ⁊ actualitas lucis: ꝙ vnus pūctus lucis sufficeret ad
totū aerē illuminandū. Sic vir iustus per virtutē charitatis ⁊ pietatis solet se=
ipsum ⁊ bona sua alijs cōicare ⁊ diffundere: ⁊ oēs tam spiritualiter q̄ tempo=
Gen. raliter adiuuare. Vn̄ de luce dr̄ Gene. 1. vidit deus lucē ꝙ esset bona: ⁊ diuisit
lucē a tenebris. Talis. n. lux bona. i. talis vir clemens ⁊ pius a tenebris. i. a pec
catoribus vel a tenebris mundane miserie diuiditur: ⁊ sursum in celesti curia
idest gloria cum deo collocatur: vnde patet quomodo vir iustus est lux diuersi
mode. Et sic bene ostenditur ꝙ vir ꝑfectus est candor lucis eterne: speculū sine

macula:

macula ⁊ imago bonitatis dei. Ista igit̃ ē lux imitāda. ¶ Tertio dico ꝙ ē lux 3
ptinēda: qꝛ sicut videmus ꝙ stelle ⁊ luminaria sunt contentiua forme lucis: ⁊
ipsius ad alia trāsmissiua. Sic vere nos debemus lucem spūalē habere: ⁊ eam
alijs inferiorib⁹ transfundere seu dare. Lux aūt ista triplex est: scilicet grẽ: lux
scientiẽ: lux honeste apparentie. Talis aūt triplex lux in bonis personis a So
le iusticie deo influit̃ iuxta illud Esa. 30. Erit lux Lune sicut lux Solis: ⁊ lux Esa.
Solis septēpliciter. Et per ipsos in alios transfundit̃ ⁊ mittit̃. Unde petebat
Dauid. Emitte lucē tuā ⁊ veritatē tuā: ipsa me deduxerunt ⁊ adduxerunt in
montē sctūm tuū. Ubi aduerte ꝙ talis lux est habenda. qꝛ. s. per istaȝ interius
instruimur ⁊ corrigimur: qꝛ ista est veritas: exterius ordinamur ⁊ dirigimur:
qꝛ ista dduxerūt. Superius sublimamur ⁊ erigimur: qꝛ ista adduxerūt. lux. n.
gratie ⁊ scie interius nos corrigit. Exterius nos dirigit. Superius nos erigit.
Dico primo ꝙ interius nos corrigit. Ueritas. n. cōparat̃ luci: q̄ tenebras erro
ris ⁊ falsitatis corrigit ⁊ expellit: ⁊ totū mentis habitaculū illūinat ⁊ illustrat:
⁊ ad illuminandū ēt alios per doctrinā se exterius diffundit ⁊ dilatat. Sine ta
li. n. lumine mēs non illuminatur: nec in presenti ad salutē spiritualiter infor=
mat̃. Abacuch. 3. Splendor eius vt lux erit. Sicut. n. 2. Corin. 4. Deus facit Abac.
de tenebris lucem splendescere. Scđo ista lux exterius nos dirigit. Sine luce Paul.
enim grẽ hō non potest nec se nec alios dirigere: nec pericula precauere. Et iō
illi qui per peccatū spūaliter sunt ceci: nesciunt se in agibilib⁹ dirigere: sed po=
tius solent deficere ⁊ errare. Aues. n. lucifuge de die non bene se dirigunt: sed
in tenebris se abscondunt: qꝛ. s. qui lucē diuine gratie fugere voluerit: in abscō
dito tenebraꝝ latitabit: nec ad bona opera se ordinabit. Habeamus igit̃ istam
lucem: qꝛ ista exterius nos dirigit. Unde Sapie. x. Iustū deduxit dominus p Sapie.
vias rectas: ⁊ ostendit illi regnū dei: ⁊ fuit illis in velamento diei ⁊ in luce stel=
laꝝ nocte. Tertio ista lux superius nos erigit. Lux. n. gratie ⁊ sapientie inquā
tum nobis ostendit bona eterna p fidem ⁊ discretionē. videt̃ nos illuc adduce
re: ⁊ erigere per spem ⁊ affectionem. Lux ergo gratie vitā spūalem anime tri=
buit ⁊ ministrat: qꝛ Ioan. 1. Uita erat lux hominū. Ista est ergo lux continen Ioan.
da. Sed multi hodie carent ista luce. de quibus dicit̃ Hiere. 4. Uidi terram Hiere.
⁊ ecce mouebat̃: ⁊ celos ⁊ non erat lux in eis. ¶ Quarto dico ꝙ est lux appe= 4
tenda. Et ista est lux eterne claritatis ⁊ felicitatis: que sursum in gloria beato=
rum est: que tanta luce corruscat ꝙ nihil est occultum quin ibi reuelet̃. Nihil
triste quin ibi iocūdetur. Nihil debile quin ibi roboretur. Ciuitas. n. paradisi
non eget Sole ⁊ Luna ad lucendū: sed lucerna eius est agnus. Apoca. 21. In Apoc.
paradiso enim est triplex lux. Primo lux lucem influēs: ⁊ ē ipse deus indefecti
bilis ⁊ eternus. de quo dicit̃. Esa. 60. Non erit inquit tibi Sol ad lucendū per Esa.
diem: nec splendor Lune illuminabit te: sed erit tibi dominus in lucem sempi
ternā: ⁊ deus tuus in gloriā tuā. Secūdo lux lucē beatitudinis assumens est
beatus in patria: qꝛ. s. sancti q ibi sunt: sunt specula mūdissima ⁊ ad illuminatio
neȝ istā aptissima. Ideo dicit̃ Sapiētie. 18. Sanctis aūt tuis maxima erit lux. Sapie.
Et illud. Lux perpetua lucebit sanctis tuis domine. Tertio est lux perficiēs ⁊
est ipsum celū empyreū: qđ totū est illuminosum: dictū a pyr quod est ignis nō
ratione ardoris: sed ratione splēdoris. Et de isto loco potest dici illud Exod. x. Exod.

Ubicunq; habitabant filij israel lux erat. Et breuiter ista lux est appetenda.
5 ¶ Quinto est quedam lux abhorrenda. Et ista est lux humane sagacitatis: et lux mundane prosperitatis. lux. n. sapientie mundane est tenebrositas apud deum. 1. Corin. 3. Sapientia huius mundi stultitia est apud deum. Legi. n. subiecta e no iustitie. Sicut. n. bufo habet oculos lucentes: claros: limpidos et acutos: et tamen lucem Solis odit et fugit. Sic mundani sapientes habent oculos. s. intellect⁹ lucentes: claros limpidos et acutos: et tamen lumen Solis. s. sapientiam dei fugiunt: odiunt et contemnunt. Sapientes. n. sunt vt faciant mala: bene autem facere nesciunt: sicut dicitur. Hiere. 4. Utile autem eis esset q lucem meridiane sapientie no haberent. Ista. n. est occasio multorum peccatorum. Unde plangendo dicit. Job. 3. Ut quid data est misero lux? Talis autem lux in morte talib⁹ eclypsatur: quia sicut videmus in morte lux mundane sapientie deficit sapientib⁹ huius mundi. Job. 18. Lux impij extinguetur. Item lux opulentie terrene est abhorrenda: quia sicut lux corrumpit oculos paruulorum propter suam nimiam claritatem. Sic claritas mundane prosperitatis paruulis. i. viris imperfectis e valde damnabilis et nociua et multorum criminum inductiua. Et ista lux cito perijt et destruitur: et sic est abhorrenda. Et sic e lux honoranda: imitanda: continenda: appetenda: abhorrenda.

Paul. Hiere. Job. Idem.

¶ Lux significat Christum. Cap. 97.

Lux representat xpm: pp quatuor proprietates. Primo: quia lux e altissima in ortu. Secundo e velocissima in motu. Tertio e speciosissima in aspectu. Quarto e efficacissima in effectu. Primo dico q lux est altissima in ortu: quia causatur et de celo. s. a Sole et stellis q sunt altissima corpora situ et dignitate. Eccle. 14. Ego feci in celis vt oriretur lumen indeficiens. Nam sicut calor est qualitas actiua cons formam substantialem ignis. Ita lux e qualitas actiua cons formam substantialem Solis vel cuiuscunq; alteri⁹ corporis a se lucentis: si aliquod tale e (et licet dictum sit in litera secundum vnam opinionem q e substantia: nunc autem secundum aliam oponere dicitur esse qualitas Solis vel alteri⁹ lucentis.) Cui⁹ signum e: quia radij diuersarum stellarum habent diuersos effect⁹ secundum diuersas nas corporum. Sed sicut lux oritur de substantia Solis vel corporis a se lucentis. Sic xps fili⁹ dei genit⁹ e de substantia altissimi. s. dei patris. Eccle. 24. Ego ex ore altissimi prodij i. de substantia patris. Nam sicut verbum sapie nre spualiter siue inuisibiliter procedit ab ore ita fili⁹ a patre. Et si sic lux e coeterna et coeua Soli: quia q cito fuit Sol: fuit lux: ita q si Sol fuisset ab eterno: fuisset et lux ab eterno: ita filius e coetern⁹ patri: vt dicit Aug. Nec obstat q Gen. 1. dicitur fuisse producta lux postea Sol quarto die: quia secundum btum Dionysium 4. c. de di. nomi. Illa lux p⁹ die creata fuit lux Solis: sed informis: quantum ad hoc q iam erat substantia Solis: et habebat illuminatiuam virtutem in com: sed post modum data e ei spalis et determinata virtus ad particulares effect⁹. Secundo lux representat filium dei: quia lux e velocissima in motu. Uidemus. n. q Sole apparente in puncto orientis: fit illuminatio totius hemisperij nostri: vsq; ad punctum oppositum. Ex quo patet (secundum vnam tamen opinionem) q lux no est corpus: quia si lux esset corpus: illuminatio esset motus localis. Nullus autem motus localis corporis alicuius potest esse in instanti: quia oe quod mouetur localiter: necesse est q prius veniat ad medium magnitudinis q ad extremum. Illuminatio autem fit in instanti: quia quando subiectum alicuius forme susceptiuum e in vltima dispositione: tunc forma introducitur in instanti: si autem subiectum esset indispositum: tunc quidem requireretur tempus: non quidem ex parte forme inducende

Ecclc. Eccle. Aug. Gene. Diony.

sed ex

sed ex parte subiecti susceptiui: sed aer in q̄tū dyaphanus est in vltima dispositione ad lumē: et ideo illuminatio fit in instanti. Item q: illuminatio nō est tā tum motus sed terminus. Terminus autē motus localis et cuiuscūq; motus semp est in instanti: sicut generatio que est terminus alterationis fit in instāti. Hoc aūt cōpetit filio dei p quē oia creata sunt. Creatio.n.est productio instā tanea. Unde sicut a luce in instāti fit aeris illuminatio: ita a filio dei est i instā ti facta rei create pductio. Joan.1. Erat lux vera que illuminat. Vel per subitam incorporationē vel receptionē luminis in aere: possumus intelligere ipsā incarnationē verbi. Que q̄tū ad hoc fuit in instanti: q: ipsum corpus Christi fuit in ipso sue cōceptionis exordio in instanti formatū et organizatū. Non.n. erat cōueniens q filius dei corpus assumeret nisi formatū. Si autē ante perfectā formationē tēpus aliquod cōceptionis pcessisset: nō posset tota pceptio attribui filio dei: q̄ non attribuit ei nisi rōne assumptionis et p hoc filius dei dr conceptus: quod aliter dici non posset. Unde ipsa distinctio membrorū et formatio in instanti facta est propter infinitā virtutē agentis et formātis. Unde Grego. dicit q angelo nunciāte et spū scō superueniente mox verbū in vtero: mox intra vterū verbū caro. Localis tn̄ motus sanguinis ad locū generationis qui cōceptionē precedit: nō fuit in instanti: nec etiā augmentū corpori sic conformans quod sequit conceptionē. Quia hoc est cōtra rōnem motus localis et augmenti: quod etiā nō fit sine motu locali. s. q fiat in instanti. Nota igitur q filius dei aliqn vocat lux. Joan.8. Ego sum lux mundi. Aliquādo vero ipse dr splendor. Hebre.1. Qui cū sit splendor glorie. Aliqn lumen Joan.1. Non erat ille lux: sed vt testimoniū perhiberet de lumine. Lux autem proprie dicitur prout est in Sole: lumen prout recipitur in aere: sed splendor put resultat expolito et terso corpore: sm illud Macha.6. Resplenduit Sol in clipeos aureos et resplenduerunt mōtes ab eis. Similiter filius dei proprie dr lux prout est in patre. 1. Thi.6. lucē habitat inaccessibilem. Sed lumē prout est in carne. Esay. 40. Surge illuminare hierusalē: q: venit lumen tuū: sed splendor appellatur prout exiuit de virgine. Esaye.42. Donec egrediatur vt splendor iustus eius. Scriptura tn̄ varie et diuersimode his interdū vtit nominibus. ¶ Tertio lux significat filiū dei: q: lux est speciosissima in aspectu: imo etiā sine luce nil apparet plenum. Unde Ambro. dicit. q lux est plenitudo omnis creature visibilis. Cuius est maxima gratia q in suo conspectu omnia mundi corpora laudibus facit digna. Sic etiā filius dei de quo Sapien.7. Speciosior est Sole et super omnem stellarum dispositionem est pulchritudo et ornamentum omnis creature: non tantū visibilis sed etiam inuisibilis. Et ideo nota q secundū Diony. 4. de diui. nominibus: filius qui et verbū dei dicitur habet pulchritudinē substantiuā: causatiuā: et excessiuā. Primo filius dei non habet pulchritudinem accidentalem sed substantiuam et essentialem. Nam pulchritudo eius non est ab alia re causata vel participata. Et ideo dicimus ipsum non tantū pulchrū: sed et pulchritudinē. In creaturis.n. differunt pulchritudo et pulchrum: sicut causa et causatum: et sicut participans et participatum: q: pulchrum dicitur qd participat pulchritudinem: pulchritudo.n. creature est quedam participatio cause omnia pulchrificantis: et ideo creatura dicit pulchra sz nō pulchritudo:

Joan. Grego. Joan. Paul. Joan. Lux. Lumen. Splen. Macha. Paul. Esaye. Esaye. 3 Ambro. Sapie. Diony.

sed deus qui est essentialiter pulcher ⁊ non per participationem alicuius alte-
rius dicitur pulchritudo. Secundo habet pulchritudinem excessiuam. Dicit
enim verbum dei pulchrum sicut pulcherrimum ⁊ superpulchrũ. vt dicit Dio
Diony. ny. q2 pulchritudo sua excedit omnem pulchritudinem. Tertio q2 sua pulchri
Boeti9 tudo est causatiua omnis pulchritudinis. Boetius de deo. 3. de consola. mun-
dum mente gerens similiq3 imagine formans pulchrum pulcherrimus ipse.
4 ¶ Quarto lux significat xp̃m: ex eo ꝙ lux est efficacissima in effectu. Unde Dio
Diony. ny. dicit ꝙ lux omnibus corporibus cognitionem confert ⁊ vitam ⁊ motum.
Et quicquid in istis inferioribus causatur mediante luce producitur. Et hoc
etiam dicit Auicenna. Ex quo etiam concluditur ꝙ lux non habet in aere tãtũ
esse intẽtionale: sed ẽt reale: q2 intẽtiones non causant trãsmutationes nãles.
Possumus ergo effectus lucis filio dei adaptare: cuius existere in carne huma
na non fuit intentionale ⁊ fantasticum vel imaginariũ: sed verum ⁊ reale: sicut
⁊ lucis esse est reale in aere. Fuit. n. verus deus ⁊ verus homo. Et ideo est simi
lis luci. Primo q2 lux est rerum generatiua: quod quidem habet lux inq̃tum
instrumentaliter agit in virtute corporum celestium ad producendas formas
substantiales. Ita etiam similiter per ipsum verbum. i. per filium dei omnia p̄
ducta sunt. Joan. 1. Omnia per ipsum facta sunt. i. creata ⁊ sine ipso factum est
nihil. Sed intelligendũ per ipsum non sicut per instrumentum. Unde in hoc
non est simile de luce: sed intelligendum est omnia esse facta per verbum: sicut
artificiata dicuntur esse facta per artificem. i. per rationem artis preconceptã.
Nunquã. n. aliquis aliquid faceret nisi preexisteret actualis p̃conceptio sue sa-
pientie: que est forma ⁊ ratio rei facte: sicut forma arce in mẽte artificis p̃con-
cepta est ratio arce faciende. Et similiter deus pater nihil operatur nisi per cõ-
ceptũ sui intellectus qui est sapiẽtia ab eterno cõcepta. i. dei verbũ: ⁊ dei filius:
August. ⁊ ideo impossibile est ꝙ aliqd faciat nisi per filium. Et ideo Augustinus dicit:
ꝙ verbum est ars plena rationum viuentium. Dicit etiã patrẽ per filium oĩa
fecisse inq̃tum filius ab ipso patre habet ꝙ sit causa omnium factorum: ⁊ ideo
non sequitur ꝙ sit instrumentu3 vel minister patris: q2 candẽ numero ⁊ equa
lem virtutem quam pater habet ⁊ filius ab ipso habet per quam operat̃. Se-
cundo q2 lux est sui luminis omnibus cõmunicatiua. Ita xp̃s q̃tu3 in se est lu
mẽ gratie vel misericordie sue cõicat vniuersis. Joan. 1. Illuminat omnem ho
Chriso. minẽ veniẽtẽ in hunc mundum. Chrisosto. dicit: ꝙ illuminat q̃tum de se est
omnẽ hominẽ: q2 ex parte sua nulli deest: imo vult oẽs homines saluos fieri:
Paul. ⁊ ad agnitionẽ veritatis venire. 1. Thi. 2. Unde si quis non illuminatur non est
ex parte dei sed ex parte hominis auertẽtis a lumine illuminante. Sicut etia3
homo non illuminatur a Sole: vel quando in domo tenebrosa se includit: vel
quando oculos claudit: vel quando obstaculum interponit. Sic etiam spiri-
Job. tualiter non illuminatur a xp̃o: vel qui in tenebris ignorantie se claudit. Job.
24. Ipsi rebelles fuerunt lumini: vel qui oculos aĩe. i. itellectũ ⁊ volũtatẽ deo
Daniel. non aperit. Daniel. 13. Declinauerũt oculos suos vt non viderẽt celũ: neq3 re-
Psal. cordarent̃ iuditioꝝ iustoꝝ. Uel q peccati mortalis obstaculũ interponit. p̃s.
Supercecidit ignis ⁊ non viderunt Solẽ. Tertio q2 lux est errantiũ siue de-
uiantiũ directiua. Et xp̃s est dux ⁊ directoꝛ quẽ seq̃ntes errare non possunt.
Joan. 8.

Joan. 8. Ego sum lux mūdi: q sequit me nō ambulat in tenebris. s. deuij vel er Joan.
roris. Nō. n. sequēs xpm ambulat in tenebris ignorātie: q2 ipse est veritas: nec
in tenebris culpe: q2 ipse est via: neq3 in tenebris dānationis eterne: q2 ipse est
vita. Quarto q2 lux est occultoꝝ manifestatiua: hoc autē xp̄s faciet in iudicio:
qñ illūinabit abscōdita tenebrarū: 7 māifestabit ꝯsilia cordiū: primo ad Cor. 4. Paul.

¶ Quod lumen significat verbum dei. Cap. 98.

Lumen est fluxus corporis luminosi: vt dictū est supra. Lux autē ē ipsa
1 forma simplex vnica 7 actualis. Luminare vero est illud corpus mun=
dū 7 politū qđ est aptū natū ad receptionē istius lucis: sicut Sol celus
7 stelle: lumen autē nihil aliud est q̄ ille radius seu fluxus: emanās 7 exiēs ab
ipso corpore luminoso. Et generaliter lumen est quicquid potest illuminare: p
lumen igitur pro nūc intelligit verbū dei. Iuxta illud. Psal. Lucerna pedib⁹
meis verbū tuū 7 lumē semitis meis. Et hec similitudo attendit q̄tū ad septē. Psal.
¶ Primo q2 lumē est diuersoꝝ corporū diuersimode penetratiuū. Unde au=
ctor pspectiue dicit q2 lumē vel radius est triplex. s. reflexū: fractū: 7 directum. 1
Reflexū sicut a speculo: 7 alijs politis corporibus que lumē a se receptū reijci= Auctor
unt. Et tales sunt q verbū dei audiūt: sed ipsum auditū reijciunt vel contradi= pspecti.
cendo vel contrafaciendo: ſm illud Job. 34. Ipsi fuerunt rebelles lumini: vel
reijciunt illud obliuiscēdo: ſm illud. Jacobi. 1. Cōperabit viro cōsiderāti vul Job.
tum natiuitatis sue in speculo. Psal. Proiecisti sermones meos retrorsum: s3 Jacobi.
Luc. x. dr. Beati q audiūt verbū dei 7 custodiūt illud. Aliud est lumen fractū: Psal.
sicut qñ lumē venit ad corpus aliquātulū densum vel dur. Tale. n. corpus lu Luce.
mē in se recipit: s3 pp mām q̄ oino nō obedit vt trāsire lumē possit: tūc lumen
nō recte incedit: sed ab incessu recto diuertit: 7 talis incessus dicit fractio radij.
Sic frangitur verbū dei: in his q audiendo ipsum suscipiūt: sed non obediunt
faciendo. Unde nec recte ipsum suscipiunt. Et iō dr Jacobi. 1. Estote factores
verbi 7 nō auditores tm̄ fallentes vos metipsos. Mathei. 6. Uide ne lumē qđ Jacobi.
in te ē tenebre sint. Nā res quā radius nō penetrat: licet ex vna pte vbi lumen Mathe.
recipit: sit illuminata: ex alia tñ ad quā nō trāsit: remanet tenebrosa: vñ tales s3
illuminent in eo qđ audiūt: sunt tñ tenebrosi in eo qđ nō faciūt. Tertiū lumē
dicit directū: qñ nō repellit: nec māꝫ inobedientē reperit: sed libere transit: 7
opationes pfectas facit. Sic simili mō ēt verbū dei est: cū diligēter 7 pfecte au
dit: ac deuote: q2 tunc memoriter retinet 7 obedienter ac sollicite implet. Uñ
tunc perfectā operationē facit: q2 ad eternā beatitudinē pducit: ſm illud Jac.
1. Si qs pspexerit in lege pfecte libertatis: nō auditor obliuiosus factus: sed fa Jacobi.
ctor operis vel verbi. hic beatus in facto suo erit. ps. Deducet quasi lumen iu
stitiam. Nā lumē hmōi trāseūdo deducit a principio ad mediū: 7 de medio ad Psal.
extremū. Sic verbū dei qñ audit aure: retinet corde: pficitur opere: tūc iustifi
cat hoiem 7 dignū reddit eterne beatitudinis. ¶ Secūdo q2 lumē est formaꝝ
vel figuraꝝ declaratiuū 7 manifestatiuū: Sic verbū dei manifestat nobis for= 2
mas 7 figuras vicioꝝ 7 virtutū. Ephe. 5. oē qđ manifestat lumē est. Tertio q2
lumē est oculoꝝ letificatiuū. Eccle. 11. Dulce lumē 7 delectabile ēst oculis vide Paul.
re Solē. Sic verba dei interiores oculos aie illumināt ipsasq3 letificāt 7 dele Eccle.
ctāt. Prouerbi. 15. Lux oculoꝝ letificat aiam. ¶ Quarto q2 lumen est egris

oculis odiosum ꝛ molestie illatiuū. Similiter verba dei in hoībus prauę dispo
Joan. sitionis sunt molesta. Joan.3. Dilexerūt hoīes magis tenebras q̄ lucē. Erant
5 .n. eorū opera mala. ¶ Quinto q: est pigritie excitatiuū. Nā lumē dei aduenī
Esaye. ens excitat mētē ad surgēdū a lecto peccati ꝛ ēt ad bene operandū. Esaye.60.
Eccle. Surge illuminare Hierusalē.ꝛc. Sūt.n. bona verba quasi stimuli. Eccle.12.
6 Verba sapiētū quasi stimuli. ¶ Sexto q: lumē est formarū ꝛ specierū in supfi
cie speculi vel alterius corporis politi impssiuū. Nā lumē polite materie supfi
ciē ptingens in angulis equalibus se reflectit: ꝛ oīum subiectoꝝ formas impri
mit. Vñ qđ est extra substātiā in supficie collocat speculi p imaginē ꝛ figuraꝫ.
Sic etiā p verba dei imprimunť mētib' hoīum diuerse cogitatiōes ꝛ affectio
nes q̄.i. diuerse imagines. Nā qñqꝫ verbū dei auditū mētes audiētiū eleuat in
cōtēplationē ꝛ amorē celestiū: qñqꝫ ēt imprimit timorē suppliciōꝝ infernaliū:
qñqꝫ ēt cōtēptū ꝛ despectū oīum mūdanoꝝ: qñqꝫ fugā ꝛ odiū oīum vicioꝝ. Et
hoc pcipue facit verbū dei i mētib' politis ꝛ a peccatoꝝ rubigine tersis: vñ hoc
Sapie. est lumē sapie qđ mētes multiplr informat. Sapie.6. Diligite lumē sapiētie.
7 ¶ Septimo q: lumē fm dispositionē materie quā subintrat: est variatiōis su
sceptiuū. Nā eius claritas intendiť in mā pspicua ꝛ pura: ꝛ remittiť in mā fe
culēta. Sic verbū dei in mēte pura ꝛ tersa a viciis lumē sapie plurimū iducit.
Sed in mēte i pura ꝛ feculēta peccatis lumē sapie vel grē nō imittit. Item in
diaphana mā: q: obstaculū nō inuenit: iō p eā irradiās ppzios fulgores expri
Diony. mit ꝛ ostēdit: vt Diony. dicit. ꝛ q̄to pfectius in illa pfundať tāto latius ex ea
refusa ad alia dei suaſ. Dū aūt lumē materie grosse infundiť impfecte ab ea re
cipiť: vñ solū se diffūdit extrinsecus. Sic verbū dei in mēte per uia nō hōbēte
Thobie opacitatē vel grossitiē mālis amoris fulget vel splēdet: fm illud Thobie.13.
Luce splēdida fulgebis.i. nō solū i te splēdida eris: sꝫ ēt aliis p doctrinā vł bo
Mathe. norū operū exēpla fulgebis: fm illud Mathei.5. Sic luceat lux vestra coram
Baruc. hoībus vt videāt opa vestra. Vñ de talib' dr Baruc.4. Stelle dederūt lumē
i custodiis suis. Stelle.n. sūt mūdissime substātie: ꝛ lumē a Sole pcipiunt qđ
aliis refūdūt. Sꝫ i mēte vbi est dēsitas amoris mālis ꝛ tpalis: lumē diuini ver
bi solū exterius in auditu pcipiť: ꝛ si aliquo mō ad cortrāseat nō ibi figitur vel
aliqd opať: sꝫ citius a ɔtrario facti siue affect' repelliť. Sic lumē a grossis vel
cōpactis corpibus repulsā patiť: nec ad interiora admittiť ēt in supficie eē vł.

¶ Explicit celiloquiū Morale. P. Fratris Alberti filii Benedicti Marchesii
de Cotignola Ordinis Minorū de Obseruātia: Artiū ac sacre Theolo-
gie Doctoris siue lectoris peritiss. Impressuꝫ Bononie in Aedib'
Joānis Baptiste de Phaellis Bonon. Die. 20. Maii. 1529.

Regestum totius operis.

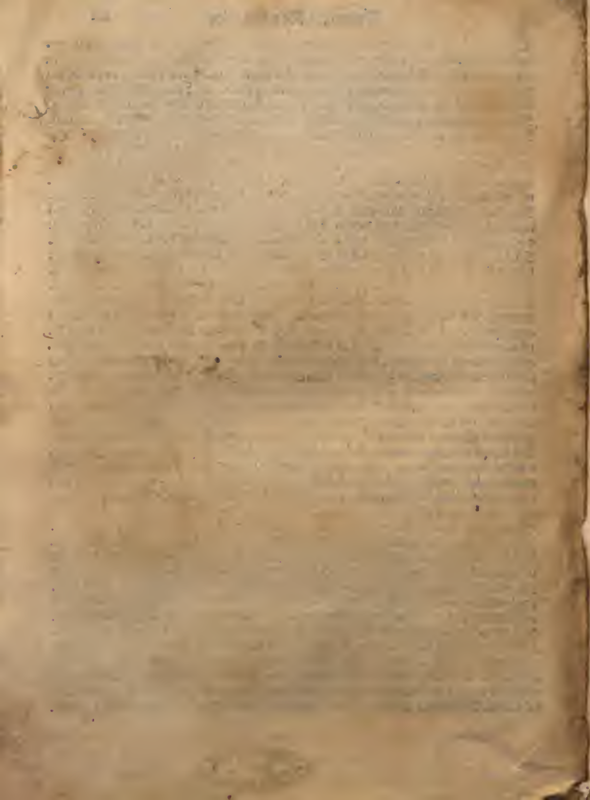
✠ ✠✠ a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z ꝛ ꝯ ꝶ.
aa bb. Omnes sunt quaterni: preter bb qui est ternus.

Authoris Carmen.

Quisquis es o lector: nostro tu parce labori.
Que sunt dicta modo: dicta fuere prius.
Et quecūqꝫ meo paruo sunt scripta libello.
Ut mea non mea sunt: sic tua non tua sunt.

¶ Fol.9.dr pr̃ ⁊ filius sunt vnũ in genere masculino:sed dicatur: ⁊ in genere masculino: ⁊ feminino:deficit.ly.⁊. Fol.17.profundior inferno.⁊ nõ i inferno. Fol.18.neinen Jeu lu cet:non autẽ licet. Fol.20.orbicularis:nõ orbicularis. Fol.20.compactio : ⁊ non cõperatio. Fol.21.motus:⁊ nõ metus. Fol.22.dulcor:⁊ non dolor. Fol.22.infinitas : non aũt infinitas. Fol.24.ydropico:pro ydroco. Fol.24.sic corpus ossibus: nõ autẽ sic corpus. Fol.25.posteriores:pro posteriore. Fol.26.adducti sunt ad gloriam : deficit ly. adducti. Fol.29.legatur sic:vnde tanti est splendoris:q̃ si omnes stelle haberent splendorem solis per totum:nil esset. Fol.31.ideo:nõ autẽ deo. Fol.38.redemit:⁊ nõ rediinit. Fol.39.implererur:pro implet. Fol.42.q̃ ⁊ non q̃ stellarũ triũ. Fol.46. vt glires ⁊ vrsi nõ autẽ:⁊ glires ⁊ vrsi. Fol.46.dormiunt:⁊ nõ domiunt. Fol.48.carũ:pro cã. Fol.49.noctiforacis:⁊ nõ noctioracis. Fol.55.quinq̃ nõ autẽ q̃nq̃. Fol.57. Figura sphere : nõ est rite formata. Fol.59.creatũ:⁊ nõ creato. Fol.61.ly.demens supfluit:isũ deleatur. Fol.65.astri : ad celsitudinẽ. Fol.65.motuũ:⁊ nõ motiui. Fol.76.ꝑ bñdictione:nõ aũt p. Fol.77. icõpabilẽ: ⁊ nõ corpabilẽ. Fol.77.situle:⁊ nõ secule. Fol.celos:nõ aũt celas. Fol.82. fuit ⁊ nõ fruit. Fo.84.crebras:nõ autẽ crebra. Fol.88.excludẽdos:nõ excludẽtes. Fol.89. sint cãdida: nõ autẽ sunt candida. Fol.91.abscõsionẽ:pro abscensionẽ. Fol.91.matura discretione3. Fo.92.seruus:⁊ nõ serũs. Fol.94.⁊ ad cõseruationẽ datam:nõ est ad conseruationem. Fol.94.dimitte eum:vt maledicat. Fol.95.in principio folij:sex linee superfluunt : q2 bis impresse. Fol.95.seleuco lucrensi:nõ autẽ luciensi. Fol.98.cõplicatis manibus:nõ aute3 computatis. Fol.101.equus:⁊ non equco. Fol.102.quem saul fecit:non aute3 q̃ne. Fol. 104.destructa:⁊ non destructã. Fol.108.ad morosum tactum:⁊ nõ tacto. Fol.109.dica3 quoq̃ in eo:nõ autem dico. Fol.110.deffenderint:non diffuderint. Fol.126. tenuissime parti inferioris:non autẽ superioris. Fol.131.moueat nos anima:non moneat. Fol.136. eo q̃ dabat motũ:non autẽ dabit. Fol.138.fuerunt tria:non autem fuerun. Fol.139.rostro dentato:non denotato. Fol.139.processiue:non processiuus. Fol.139. deficiũt verba sequẽtia.s.ibi:nihil vr̃ operi:⁊ d3 seq:⁊ ratio est:q2 tunc opatur sub terra in radicibus: sic ⁊ ⁊ nos:⁊ si xp̃s venit ad nos p incarnationẽ. Fol.129.⁊ diuidit in tres:⁊ nõ diiudit. Fol. Fol.140.⁊ distat:non distant. Fol.142.secũdo si cõsideref:non autẽ cõsideret. Fol.143. ⁊ sũt domus eius. Fol.147.ieiunauit.40.dieb⁹:nõ aũt.50. Fo.150.d3 reprimere: nõ aũt debẽt. Fol.151.dicũt Jo.idest Jouẽ. Fol.152.sine semine:nõ semia. Fol.153.supfluit vna linea:in pncipio secũdi marginis.s.nec ad dexterã:vsq̃ ad ly.proce. Fol.154.certe a Marte:⁊ non a mãte. Fol.156.sed in cãcro est discessus:non autẽ in Tauro. Fol.158.sed in cãcro:non ẽt in Tauro. Fol.159.non.n.auri:⁊ non auari. Fol.161.habebat: ⁊ nõ habebe. Fol.161.cytbera:nõ cytberea. Fol.162.laurũ:nõ lucrũ. Fol.162.nouẽ mulas:non noua. Fol.167.lumẽ suũ:nõ aũt lutũ. Fol.168.feditates pctõꝝ:nõ feditas. Fol.168. in morte: nõ i Marte. Fol.169.quã nõ põt:nõ q̃. Fol.170.vt sit aie mot⁹:nõ aũt fit. Fol.171. si fortior vincit:nõ fortio. Fol.173.fum⁹ calidi:⁊ nõ fum⁹. Fol.175.hñt maximã:nõ ãt h3. Fol. 175.luminare mai⁹ vt pesset diei:⁊ luminare min⁹ vt pesset nocti. Fol.176.q charitas vr̃: nõ chartas. Fol.176.bonũ vero vt in paucioribꝰ:⁊ nõ:nõ. Fol.179.hãc pfecto: non hac. Fol.187.theorica mercurij male figurata. Fo.189.137.dieb⁹. Fol.182.figura eclypsis nõ est rite formata. Fol.193.cũ malis maliuolus: nõ maliuolis. Fol.195.13 i Capricorno ẽ discessus:nõ i libra. Fol.200.iplet lũine:nõ lũine. Fol.201.13:⁊ nõ la. Fol.256.accedit ad mediũ:nõ accidit. Fol.206.q̃ rõali:nõ rõalis. Fol.207.lũa sup:nõ lũe. Fo.208.vt oia q:si oẽs. Fo.212.exalationẽ subtilẽ:si exaltationẽ. In tabula:i dictiõe leo:pma ci⁹ facies: nõ faciẽs. Cõ:vbi vẽit exalatio:nõ exaltatio. Stelle sũt i septẽplici dr̃ia:nõ i septẽ plãcta.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA

5-2